LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԹՒԱԿԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԹԱՄՍԵԱՅ	ԵՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՐՏ 1932
1 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1816 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՉԻՆՉ ԿԱՅ ՓՈԽՈՒԱԾ

Ոչինչ կայ փոխուած ոչ թէ Թուրքիոյ մէջ, այլ հայեւթուրք յարաբերութեանց մէջ։ Անշուշտ քաղաքական տեսակէտով։

Մր եւ է պատրանք ունեցած չենք այս մասին։ Բայց պատրանքներ ունեցողներ կան։ Նոր ատիթ մըն ալ՝ երթեւեկի «բարեփոխուած» կանոնագիրը։

Իրրեւ լրագրական պահանջ, կատարեցինք ինչ որ անհրաժեշտ էր։ Աղատագրեցինք Պոլսոյ թերթերուն հրատարակութիւնները (Տես կիրակի օրուան թերթը)։

Պրպտումներ կատարեցինք Փարիզի Թրքական հիւպատոսարանին մէջ։ Եղած յայտարարութիւնները կը կարդաք այսօր իսկ։

Ինչպէս կը տեսնէք, ջնջուած են 1922ի դէպքերէն յետոյ Հայերու դէմ հաստատուած բացառիկ օրէնքները։ Այսինքն անոնց մէկ մասը, որ կը վերաբերի վերադառնալու իրաւունքին։

Արդ, վերադարձի պատեհութիւն մը կ'ընծայուի, «յետ քննութեան»։ Բայց այնքան սեղմ է, որ ամէն բան կախում ունի Ազահովութեան Տնօրէնութեան, կարճ խօսքով, հոչակաւոր «Գրսմը Միասի»ի հայեցողութենէն։ Ասոր չկայ նաեւ «լքեալ» գոյքերու վերադարձի մասին։ Այդ բոլորը շատոնց կերած-մարսած են, եւ անշուշտ անոնց գինն է որ կը բաշխեն, վերադարձի իրաւունք մը շնորհելով...

Բայց այս բոլորը ոչինչ։ Ասոնք չեն որ կը զբաղեցնեն մեզ։

Ո՛վ որ կ'ուզէ փորձեալը կրկին փորձել եւ իր ողջ գլուխը ... Թուրքերէն Գուրանին տակ դնել, կրնայ օգտուիլ վերադարձի պատեհութենէն։

Մեր դիրքը չէ փոխուած է, չպիտի փոխուի եւ չի կրնար փոխուիլ, որքան ատեն որ էնկիւրին տրամադիր չըլլայ լսելու մեր ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ պահանջները։

Այս ժողովուրդը հիմնական դատ մը ունի Թուրքիոյ հետ, եւ էնկիւրին գիտէ այդ պարագան։ Ցեղատ պէյերը ի զուր սուտ-խենդ կը ձեւանան եւ «կոմիտէ»ներու, «Մեծ Հայաստան»ի պատմութիւններ իբր կը խաղնեն։ Եթէ Հայերուն մէջ «կոմիտէ»ներ կան, էնկիւրին գիտէ թէ ինչո՛ւ կան։ Եթէ տրամադիր է հաւտուցման, բայց չուզեր գործ ունենալ «կոմիտէճի»ներու հետ, ուրիշ տարբեր ալ չեն պակսիր։ Եթէ «Մեծ Հայաստան»ը — Ղարաբաղէն մինչեւ Կիլիկիա — անմարսելի կամ անիրագործելի է, ատոր միջին ձեւն ալ կը գտնուի։ Հայերը երազներու հաեւէն չեն վազեր, եւ բաւական փորձառութիւն եւ իմաստութիւն ունին, ցնորքն ու իրականութիւնը զանազանելու համար։

Բայց, նոյնքան իմաստութիւն ունի՞ քէմալապետութիւնը։

Կ'ըմբռնէ՞, վերջապէս, թէ ինչ որ բնական եւ արդար էր Պուլկարին, Սերպին, Ռումանացիին, Յոյնին, Ալպանացիին, Արաբին եւ Քէլտին համար, բնական եւ արդար է նաեւ Հայուն համար։

Թէ արեան պարտք մը ունի՝ այս ժողովուրդին հանդէպ։

Թէ Թուրքը մէկ միլիոն Հայ ջարդած եւ մնացեալները չորս հովերուն տարտղնած է, բռնագրաւելով անոր հայրենիքը։ Այլ եւ շարժուն ու անշարժ հարստութիւնները։

Թէ արդարութիւնը չի խափանուիր, եւ ժողովուրդ մը չի կրնար անվերջ զրկուիլ իր հայրենի ժառանգութենէն։ Իր տարբական իրաւունքէն։

Թէ հատուցման ժամը պիտի հասնի ուշ-կանուխ, մեզի համար ալ, ինչպէս հասաւ մեր միւս բախտակիցներուն, շնորհիւ անհնարին եւ աննկուն մարտնչումներու։ Պատմութեան անողոք տրամաբանութեամբ։

Բուն հարցը ա՛յս է մեզի համար, եւ ա՛յս պիտի ըլլայ քէմալապետութեան, այսօրուան կամ վաղուան Թուրքիոյ համար ալ։

Մնացածը խայծ է։ Աչքի փոշի է։ Եւ միամիտները կամ խաղնութեանները միայն կրնայ հրապուրել։

Ազգերու միջեւ յաւիտենական թշնամութիւն չի կրնար ըլլալ։ Այդ գիտենք բոլորս ալ։

Բայց երբ մէկը կը հալածէ, կը կեղեքէ, կը ջարդէ, կը վտարէ, կը կախէ ու կը յափշտակէ, իսկ միւսը ոչ իր հողին, ոչ ալ կեանքին տէրն է, եւ ընդհակառակն մէկ միլիոն ջարդուփշուր ոսկորները ձգած՝ մանկապարտէզ աշխարհէ աշխարհ, — այդ ո՞ր օրէնքն է որ «մերձեցում» պիտի պարտադրէ։

Էնկիւրին պարտաւոր է տալ այս հարցումին պատասխանը։

Մեր բոլոր հոսանքները պարտաւոր են պատասխանել այս հարցումին։ Կամ անոր պատասխանը պահանջել Էնկիւրիէն։

«Կոմիտէ»ն արհեստական բոյս մը չէ։ «Կոմիտէ»ն խտացումը, արտայայտութիւնն է հալածական, խոշտանգուած, անիրաւուած բազմութեանց արդար եւ աստուածային ցասման։

Քէմալականները իրենք ալ «կոմիտէճի»ներ են, եւ պէտք է սորված ըլլան քաղաքական կեանքի այս տարրական գիտելիքը։

Գրած էինք շաբաթ օր.

— *Բայց, ի՞նչ «առաւելութիւններ» եւ պատեհութիւններ ալ ներկայացնէ երթեւեկի նոր կանոնագիրը, նպատակը մէկ է,— Ձեղքել, սարսել մեր քաղաքական ձակատը, եւ ամբողջ Հայկական դատը վերածել Թուրքիա երթալ-գալու ազատութեան, Թուրքիոյ մէջ ապրելու եւ այսպէս կամ ա՛յնպէս հաց մը ճարելու արտօնութեան։*

Ընդունած ենք մինչեւ. ցնորս տնօրինութիւն։

երբ այս է պատկերը, ինքնին կը լուծուի երթալ-չերթալու խնդիրը, որ սկսեր է զբաղեցնել միամիտները։

Քաղաքական դատը երթեւեկի հրաժանգներով չի կրնար սակարկուիլ։ Քաղաքական դատը երբ լուծուի, երթեւեկի կանոնագիրներն ալ աւելորդ կը դառնան»։

Փարիզի Թուրք հիւպատոսին յայտարարութիւնները աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատեն այս անողոք իրականութիւնը։

Կասկած չունէինք արդէն։ Բայց բարեխղճութեան բոլոր փորձերը կատարեցինք, բոլոր լուսաբանութիւնները փնտռեցինք, որպէս զի բացառիկներ չառարկեն թէ կ'աճապարենք կամ կանխակալ կարծիքներով կ'առաջնորդուինք։

Հիմա կը ճնայ որ մեր միւս հոսանքներն ալ արտայայտուին, յանուն այս աշխարհացրիւ ժողովուրդի գերագոյն շահերուն։ Երեւանն ալ մխասին։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎՏԱՆԳԻ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

Մեզ կ'իմացնեն թէ հայրենակից մը, կառավարական հետապնդման ենթարկուած է, այն պատճառով որ, իրաւունք չունենալով մէկտեղ, յաջողեր էր պահ մը՝ իբր անգործ, նպաստ ստանալ կառավարութենէն, շնորհիւ կեղծ վկայագրերու։

Մեր այս հայրենակիցը՝ մէկն է եղեր որ, իր անձնական գործը ունենալով մէկտեղ, յաջողեր է իբր գործազուրկ աշխատաւոր ներկայանալ եւ նպաստ ստանալ, մինչեւ որ քննութիւնը երեւան հաներ է կեղծիքը։

Ֆրանսական օրէնքը անդուլ, անգործութեան նպաստի բաշխման մէջ, խոիր չի դներ ստախօսի եւ տեղացիի։

Բայց նպաստաբաշխ պաշտօնեան, կրնայ, երբ ուխտը ներկայացնայ, մէկ հոգիի պատճառով նոյն կասկածին տակ ձգել բոլորը, անոնք իսկ, որոնք ամէն իրաւունք ունին օգտուելու կառավարական օժանդակութենէն։ Կրնայ գոնէ որոշ դժուարութիւններ յարուցանել բոլորին։

Մէկ հոգիին յանցանքն, ուրեմն, կրնան քաւել շատեր։

Այս դժբաղդ օրերուն, երբ հայ գործաւորը պաշտպանող ու հոգացող որեւէ ազգային կազմակերպութիւն չկայ, նման պարագաներու տակ գտնուողներու անխուսափելի պարտականութիւնն է, ինքնաբերաբար դադրեցնել կեղծիքը։

Մ. Ե.

Ազգային Հանդէսը Երէկ
Հայերու մասնակցութիւնը

Նիս քաղաքի ծաղիկներու ճակատամարտը որ կը սարքուի ամէն տարի, այս տարի բացառիկ հանդամանք մը պիտի ստանայ։ Կը մասնակցին բոլոր ազգերը։ Նիսի քաղաքապետութեան հրաւէրով՝ Փարիզէն կը մեկնին 540 ուսանողներ իբր զանազան ազգերու ներկայացուցիչ մասնակցելու հանդիսութեանց, իրենց ազգային տարազներով։

Ճանաչեր կամ 15ի չափ հայ ուսանողներ եւ, ուսանողուհիներ չորեքշաբթի օր կը մեկնին Նիս, ազգային տարազներով ներկայացնելու Հայութիւնը։ Հայկական տարազները Հայաստանած են Ճեր եւ Տիկին Ըրշակ խան Դորոյեանի կողմէ։

Հանդիսութիւնները կը սկսին հինգշաբթի օր եւ կը վերջանան կիրակի, որմէ վերջ, հայ ուսանողական խումբը վերադարձին, յառաջիկայ երկուշաբթի օր, կանգ պիտի առնէ Լիոն, ուր քաղաքապետարանին մէջ պիտի ընդունի Լիոնի քաղաքապետ եւ երեսփոխան Պ. Էրիոյի կողմէ։

Ալգիրացիները կը ծախեն իրենց ոսկեղէնը

Լոնտոնէն կը հաղորդուի թէ Անգլիացիները կը ծախեն իրենց ոսկեղէնը, դրամ եւ այլ առարկաներ ու գոհարեղէններ։ Կը հաշուուի թէ դրամական ոսկեղէնի լքումէն ի վեր, Լոնտոնի մէջ ծախուած է 10 միլիոն ստերլինի ոսկի։

Լոնտոնի մեծ ձուլարաններէն մէկը օրական կը դնէ մինչեւ 100 հազար ստերլինի ոսկի։ Ընգլիացի ազնուական մը 15 հազար ստերլինի ծախած է իր ընտանիքին պատկանող թագ մը, որ գեղարուեստական մեծարժէք առարկայ մըն է։

ՅԻՆՂԱՆՏԱՑԻ ֆաշիստները կը պատրաստուին քալելու մայրաքաղաքին Հէլսինկֆորսի վրայ։ Ասոնք, գինեայ երեք հազար հոգի, կը պահանջեն ներքին նախարարին հրաժարումը եւ հաւանաբար մտագրած են ֆաշիստ տիրակալութիւն հաստատել։

ԼԻԻՏՒԱՆԻՈՅԻ կերման դօրավարը որ 1932ի համար գուշակեր էր ընդհ. պատերազմ, չինեւճափոնական բախումները կը նկատէ նոր ընդհ. պատերազմի մը սկիզբը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ԹՈՒՐՔ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Էնկիւրիի պաշտօնաթերթը փետրուար 18ին հրատարակած էր երթեւեկի նոր հրահանգ մը, վաւերացուած գործաւարներու խորհուրդին ցունուար 31ի նիստին մէջ։

Այս նոր որոշմնագրին պատճէնը հրատարակեցինք *Յառաջի* մէջ։ Այս առիթիւ լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստանալու համար, աշխատակից մը հետեւեալ խօսակցութիւնը ունեցած է փարիզի Թրքական հիւպատոս Ֆուատ պէյի հետ.—

— Ի՞նչ տեղեկութիւններ ունիք երթեւեկի նոր կանոնագրի մասին։

= Նոր որոշմնագիրը տակաւին չէ հաղորդուած մեզ։ Մենք ալ թերթերու մէջ կարդացինք այդ մասին։ Ընկէ դուրս բան չենք գիտեր։

— Ի՞նչ մտածումով տրուած է այս նոր որոշումը։

= Պաշտօնական որ եւ է բան չեմ գիտեր։ կը կարծեմ սակայն թէ դիւրութիւններ կ'ուզեն տալ արտասահման գտնուող հայրենակիցներուն Թուրքիա վերադառնալու։

— Որո՞նք պիտի օգտուին այդ դիւրութիւններէն։

= Անոնք որ Թուրքիա դառնալ կ'ուզեն, պէտք է լեցնեն «ալէյհնամէ» մը։ երբ կեդրոնէն նպաստաւոր պատասխան գայ, ենթական Թրքական անկագիր ստանալով Թուրքիա կրնայ մտնել։

— Այս արտօնութիւնը միայն Պոլսոյ համա՞ր է։

= Ո՛չ։ երբ մէկը Թուրքիա դառնալու արտօնութիւն կը ստանայ, ազատ է իր ուզած քաղաքը երթալու։ Ո՛չ մէկ սեղմում այս մասին։ Նոր հրամանագրով արգիլեալ գօտիներու խնդիրը վերցած է։ Ամէն մարդ կրնայ ազատօրէն ձամբորդել Թուրքիոյ ամէն կողմը, կրնայ հաստատուիլ եւ կալուածք գնել ուր որ կը փափաքի։ Բացառիկ բոլոր արգելքները ջնջուած են։ Միայն երեք ամիս մնալու պայմանը փոխանակելի ցոյներու համար է։ Հայերուն համար սահմանափակում չկայ։

— Ի՞նչ պիտի ըլլան լքեալ գոյքերը։ Վերադարձողները պիտի կրնա՞ն հետ ստանալ իրենց ստացուածքները։

= Ինչպէս ըսի, պաշտօնական ո՛չ մէկ տեղեկութիւն ունիմ նոր կարգադրութեան մասին։ Հետեւաբար ինչ որ ըսեմ այս շատ կարեւոր հարցին շուրջ, անձնական կարծիքէն աւելի բան մը չպիտի ըլլայ։ Լաւ կ'ըլլայ որ սպասենք արտայայտութիւններ առնաց, սեպաւ տեղեկութիւններ տալու եւ լուսաբանութիւններ չտալու եւ լուսաբանութիւններ չտալու համար։

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը՝ հայեւթուրք յարաբերութեանց մասին։

= Մերձեցում կարելի է, երբ Հայերը ապացոյցը տան իրենց անկեղծութեան։ Խնդիրը *«Թուրք քաղաքացի»* ըլլալու մասին է։ Այսօր շատ մեծ բարեփոխումներ կան Թուրքիոյ մէջ։ Օրէնքները եւրոպական են (զուիցերական եւ իտալական), դատարանները հաւասարութիւնը ընդունած են բոլոր քաղաքացիներուն համար։ Թուրքիան այլ եւս եւրոպական քաղաքակիրթ երկիր դարձած է։ կ'ուզենք որ մեր երկրին մէջ ապրող բոլոր տարրերն ալ *քաղաքացի* ըլլան եւրոպական իմաստով։ Շոս կը տեսնէք զանազան օտար ազգերու պատկանող անհատներ, որոնք Ֆրանսական քաղաքացի դարձած են, ասոնք կը խորհին ու կը գործեն Ֆիդժ Ֆրանսացիի նման։ Եթէ Հայերը այս մասին ապահովութիւն տան մեզի, ինչո՞ւ կարելի չըլլայ մերձեցումը։

— Թուրքիա մնացած Հայերը 8-9 տարիէ ի վեր ատոր ապացոյցը տուած են արդէն։

= Այո՛, բայց ձեր մէջ կոմիտէներ կան, որ մեծ Հայաստան կը պահանջեն։ Պէտք չէ այդ կարգի երեւակայութեանց ետեւէ երթալ։ Միանգամ ընդմիշտ պէտք է փոխուին հոգիները։ Այսօր Թուրքիոյ մէջ կրօնական մոլեռանդութիւնը վերցած է եւ բոլոր քաղաքացիներուն համար ազատ ապրելու հնարաւորութիւն ստեղծուած է։ ժամանակին ալ Հայերը Թուրքերուն պէս ֆէս կը դնէին։ Նոյն իսկ համիդ գործածողներ կային։ Բայց ներսէն ուրիշ տեսակ կը մտածէին։ Այլ եւս վերջ պէտք է գտնեն ամէն կարգի երազները, եթէ կ'ուզէք որ Թուրք քաղաքացի դառնաք։

Հիւպատոսը տեղեկութիւններ ուզեց Հայերու Թիւին մասին Ֆրանսայի մէջ, հետաքրքրուեցաւ անոնց վիճակով։ Աւելցուց Թէ աւելի շատ Հայեր եւ Հրեաներ են որ կը դիմեն հիւպատոսարան՝ երթեւեկի նոր հրահանգէն օգտուելու նպատակով։ եւ խոստացաւ նոր լուսաբանութիւններ տալ, առաջին առիթիւ որ պաշտօնական հրահանգ ստանայ պատկանեալ պաշտօնատունէն։

Այս առիթիւ աւելցնենք Թէ չորս տարի առաջ ալ «պէյաննամէ»ի խնդիր մը ծագեցաւ, բայց չգործադրուեցաւ, Թէեւ այն ատեն միեւնոյն պատեհութիւնները չէին տրուած։

Եթէ հնարաւորութիւնը նպաստաւոր ըլլայ...

Նոր Լուրի *մէջ* կը կարդանք (24 Փետր.).—

Յառաջեցինք ձեռնհաս շրջանակէ Թէ առանց անցագրի կամ տարբեր անցագրով եւ կամ *ավտէթը կայրի ճայիզ* արձանագրութեամբ արտասահման մեկնող ամէն Հայ ազատ է Պոլիս գալու, պայմանաւ որ իր տալիք պէյաննամէին քննութիւնը նպաստաւոր ըլլայ։

Իսկ առանց *կայրը ճայիզի* արձանագրութեան կամ հնարապետական անցագրով մեկնողները առանց պէյաննամէի ազատ են դառնալու, պայմանաւ որ իրենց անցագիրները արձանագրուած ըլլան իրենց գտնուած երկրի Թուրք հիւպատոսարանէն եւ քնակութեան Թուղթ առած։ Ջառնողները նոյնպէս ենթակայ են պէյաննամէի։ Իսկ չեն կրնար վերադառնալ անոնք որ զրկուած են հպատակութենէ եւ որոնց անունները հրատարակուած են պաշտօնաթերթին մէջ։

Ռուսեւճափոնական հաւանձայնութիւն մը

Գրեր էինք Թէ ճափոնի դեսպանը դիմում կատարեր էր խորհրդային արտաքին գործավարի օգնականի Գարախանին, հնդրելով որ Արեւելեան Չինաստանի երկաթուղին տրամադրուի, ճափոնցի զօրքերու փոխադրութեան։ Այս առթիւ ճափոնի դեսպանը հաւաստեր էր Թէ իր կառավարութիւն մտադրութիւն չունի գործելու խորհրդային շահերուն դէմ, ո՛չ ալ զօրք կեդրոնացնելու խորհրդային սահմաններուն վրայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 17

Վ. Թաֆայէլեան, Պերլին	100.—
16րդ ցանկին գումարը	3229.—
Ընդհ. գումար	3329.—

ԳԱՍՊԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Թաւրիզէն հասած հեռագրէ մը խորին ցաւով կ'իմանանք թէ յանկարծամահ եղած է ընկեր Գասպար Յակոբեան։

Ողբացեալ ընկերը իբրեւ Դաշնակցական, ուսուցիչ եւ հանրային գործիչ ունեցած է բեղուն կեանք։ Ծարիներով եղած է անդամ Հ. Ե. Դ. Վրէժի կեդր. կոմիտէին, անդամ Ատրպատականի Թեմական Խորհրդին, Հոգաբարձութեան նախագահ։

Վաղը լայնօրէն կը ներկայացնենք իր կեանքն ու գործը։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

Ջրևակոչիկի տակ

Տրապիզոն-Էրզրում ճամբուն վրայ, հակայ ձիւնակոյտ մը գլորելով բախեցաւ օթոպուսի մը, զոր տապալեց։ Մէջը գտնուող 9 ճամբորդներ ապահնուեցան։

Պարիսի գործադուլը

Կառավարութիւնը տուրքի ենթարկած ըլլալով գարեջուրի սպառումը, Պերլինի մէջ 1200 սրճարաններ եւ ճաշարաններ կը մերժեն գարեջուր տալ յաճախորդներուն, այս կերպով բողոքելու համար կառավարութեան այս կարգադրութեան դէմ։

Երէկ սրճարաններն ու ճաշարանները շարունակեն մերժել գարեջուրի վաճառումը կառավարութիւնը ամսական պիտի կորսնցնէ մօտ հարիւր միլիոն մարք։

Դժոխային մեքենայ մը 24 ժամէն պիտի կործանէ ամբողջ խաղաղ մը

Պ. Էսպըը Պարլօ, ամերիկացի ճարտարագէտ մը որ օդաձիգ ռումբեր հնարած եւ շատ մը կերմանական սուզանաւեր ոչնչացնել տուած էր, նոր եւ ահռելի գիւտ մը ըրած է։

Հնարիչը յանձն առած է ամերիկեան խորհրդարանի չորս անդամներու յայտնել իր գաղտնիքը։ Եթէ այս գիւտը վաւերական համարուի, չորս երեսփոխանները պիտի պահանջեն որ ամերիկեան կառավարութիւնը մասնաւոր յանձնախումբ մը զրկէ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ անոր պարզէ գիւտին էութիւնը։

Հնարիչը կը հաւաստէ թէ՝ հերկեան ալիքներու միջոցաւ, իր գիւտը կրնայ 24 ժամուան մէջ ոչնչացնել ամբողջ քաղաք մը, 1600 քիլոմեթր հեռաւորութենէ։ Ինք ո՛րեւէ վարձատրութիւն չի պահանջեր եւ պատրաստ է Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ դնել գիւտը, ծիանգամ ընդ միշտ խափանելու համար պատերազմը։

Առեւտուր Փարիզի մէջ

Պայծառ արեւ եւ սաստիկ ցուրտ։ Ահա ինչ որ կը վայելենք Փարիզի մէջ, կիրակի օրէն ի վեր։

Ձմեռը սաստկութեամբ կը շարունակուի գաւառներու մէջ, ուր առատ ձիւն տեղացած է։

Սեւաւոյ լիճը սառած

Հինգ մեթր խոր ձիւն

Պրոլետարի կը հեռագրեն երեւանէն 16 փետրուար Թուականով.—

Նոր Բայազիդէն կը տեղեկացնեն Թէ, Մարդունիի շրջանին մէջ ձիւնի եւ փոթորիկի պատճառով երթը օրէ ի վեր խզուած են հաղորդակցութիւնները գիւղերուն ու շրջանի կեդրոնին միջեւ։

Ձիւնին խորութիւնը շրջանին մէջ տեղ տեղ կը հասնի 5 մեթրի։

Սեւանայ լիճը սառած է։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

պետք է ապահովել 200 բաժնետոմս

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները (Sociétié des Etudes Arméniennes) ունեն 5 տարածք, որոնք 1000, ուրիշ տեղ 2 տարածքներ են, որոնք ունեն 3 տարածք, որոնք ունեն 1 տարածք։ Նրանց ընդհանուր տարածքը կազմում է 3218,80 քառ. կմ։ Նրանց բնակչությունը 221,500 մարդ է։ Նրանց մեջ կան հայեր, ռուսներ, ասորիներ, քրդեր, եզդիներ, թուրքեր, հույներ, վրացիներ, ասորիներ, ինչպես նաև ուրիշ ազգերի ներկայացուցիչներ։

Այդ համայնքներում գործում են 76 տնային տնտեսություններ, որոնք ունեն 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 3 տարածքներ, որոնք ունեն 2 տարածքներ, որոնք ունեն 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։

Այդ համայնքներում գործում են տարբեր տնտեսական կազմակերպություններ, որոնք զբաղվում են տարբեր գործունեությամբ։ Նրանց մեջ կան արտադրական, առևտրային, սպասարկման և այլ տնտեսական կազմակերպություններ։ Նրանց մեջ կան նաև կրթական, մշակութային և առողջապահական հաստատություններ։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ նշանակություն հայ ազգաբնակչության համար։ Նրանք նպաստում են տնտեսական զարգացմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը։ Նրանք նաև նպաստում են հայ մշակույթի և ավանդույթների պահպանմանը և զարգացմանը։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ ներուժ, սակայն նրանք բախվում են մի շարք խնդիրների, որոնք խոչընդոտում են նրանց զարգացմանը։ Այդ խնդիրներից են՝ ֆինանսական միջոցների սակավությունը, տեխնիկական հագեցվածության ցածր մակարդակը, կադրերի որակավորման անբավարար մակարդակը և շուկայական տնտեսության պայմաններին հարմարվելու դժվարությունները։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները պետք է ապահովեն 200 բաժնետոմս։ Նրանց մեջ կան 3 տարածքներ, որոնք ունեն 2 տարածքներ, որոնք ունեն 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ նշանակություն հայ ազգաբնակչության համար։ Նրանք նպաստում են տնտեսական զարգացմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը։ Նրանք նաև նպաստում են հայ մշակույթի և ավանդույթների պահպանմանը և զարգացմանը։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ ներուժ, սակայն նրանք բախվում են մի շարք խնդիրների, որոնք խոչընդոտում են նրանց զարգացմանը։ Այդ խնդիրներից են՝ ֆինանսական միջոցների սակավությունը, տեխնիկական հագեցվածության ցածր մակարդակը, կադրերի որակավորման անբավարար մակարդակը և շուկայական տնտեսության պայմաններին հարմարվելու դժվարությունները։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները պետք է ապահովեն 200 բաժնետոմս։ Նրանց մեջ կան 3 տարածքներ, որոնք ունեն 2 տարածքներ, որոնք ունեն 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։ Նրանց մեջ կան 1 տարածք, որը ունի 1 տարածք։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ նշանակություն հայ ազգաբնակչության համար։ Նրանք նպաստում են տնտեսական զարգացմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը։ Նրանք նաև նպաստում են հայ մշակույթի և ավանդույթների պահպանմանը և զարգացմանը։

Հայաստանի ընկերակցական տնտեսական համագործությունները ունեն մեծ ներուժ, սակայն նրանք բախվում են մի շարք խնդիրների, որոնք խոչընդոտում են նրանց զարգացմանը։ Այդ խնդիրներից են՝ ֆինանսական միջոցների սակավությունը, տեխնիկական հագեցվածության ցածր մակարդակը, կադրերի որակավորման անբավարար մակարդակը և շուկայական տնտեսության պայմաններին հարմարվելու դժվարությունները։

ՈՍԿԻ ՀԱՆՔԱՐԱՆ

Հայոց եկեղեցու մայր տաճար Էջմիածնում ոսկի հանքարանի հայտնաբերման մասին լուրերը ոչ միայն ոսկեհավաք տրամադրություններ են առաջացրել, այլև ստիպել են հարցնել՝ ինչպե՞ս է ստացվել, որ հանքարանը հայտնաբերվել է հենց Էջմիածնում։

Պատասխանը պարզ է։ Հանքարանի հայտնաբերումը ոչ թե պատահականության, այլ գիտական հետազոտությունների արդյունք է։ Հանքարանի հայտնաբերման համար պատասխանատու են Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի երկրաբանության ինստիտուտի աշխատակիցները։

Հանքարանի հայտնաբերման մասին տեղեկությունները հրապարակվել են 1931 թ. հունվարի 15-ին։ Հանքարանի հայտնաբերման մասին տեղեկությունները հրապարակվել են «Խորհրդային Հայաստան» թերթում։

ԵՐԿԱՐ ՀՅՈՒՐԸ

(Վ. Ի Ա)

Ա. ՍԱՍՈՒ

III

Ամբողջ գիշերը ես չկարողացա աչքերս իրար փակել։ Ամբողջ գիշերը ես մտածում էի Ալիսի մասին։ Ես հասկանում էի, որ նա ինձ սիրում է։ Ես հասկանում էի, որ նա ինձ սիրում է։ Ես հասկանում էի, որ նա ինձ սիրում է

Նոյն օրը, Գարախան Տետեւեալ կերպով պատասխանեց Ճափոնի դեսպանին: Ճափոնական ուժերու փոխադրութիւնը այդ գծին վրայ, կը հակասէ 1925ին, Փէքինի մէջ, Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ կնքուած դաշնագրին: Սակայն, նկատի առնելով որ Ճափոնի կառավարութիւնը կը ներկայացնէ բացառիկ պարագաներ, ու Մանչուրիոյ չինական իշխանութիւններն ալ նոյն խնդրանքը ներկայացուցած են, խորհրդային կառավարութիւնը բացառաբար եւ ժամանակաւոր կերպով, Տաւանութիւն կը յայտնէ որ սահմանափակ թիւով Ճափոնական ուժեր փոխադրուին այդ երկաթուղիին վրայ, Խարպինէն մինչեւ Իմքէնպոյի կայարանը եւ ի Տարկին, մինչեւ Հայլին:

— Խարպինէն տրուած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ խորհրդային իշխանութիւնները կը շարունակեն գինուորական ուժեր Տամախմբել Վլատիվոսթոքի, Խաղարովսքի եւ Պայքալի շրջանները:

Վլատիվոսթոք կը կազմէ խորհրդային ուժերու Տամախմբման կեդրոնը: Ռուսական ուժերը փոխադրող կառախումբերը այնքան շատ են, որ ճամբորդներու յատուկ պարզ կառախումբերը Վլատիվոսթոք կը հասնին յապաղումներով:

Զինեւաճախոնական պատերազմը

Չինական ուժերը քաշուեցան Քիանկ-Ուանէն եւ դիրք բռնեցին Գիւղին արեւմուտքը: Ճափոնցիները գյաւեցին լքուած Գիւղը:

Չինական նոր գծին առջեւ, բուռն ճակատամարտ մը կը ժողովի ներկայիս:

Քիանկ-Ուանը անյաղթահարելի դարձած էր Չինացիներուն Համար, մանաւանդ վիրաւորներուն մէջ խնամուած գիակներու գարշահոտութեան պատճառով: Ամէնէն շատ, գիւղին բնակիչներն են սպանուած: Չինական կառավարութիւնը կը Տամբէ մինչեւ 1600 սպանեալ: Սակայն Ցարիւրաւոր գիակներ թաղուած կը մնան փլատակներու տակ:

Ճափոնական բուռն եւ անդադար ռմբակոծման Տետեւանքով, Չինացիները չէին կրցած վերցնել այս գիակները:

Բոլշեւիկները գիւղացի կը ջարդեն

Պուքրէշի Թերթերը կը հաղորդեն Թէ, Թիքինա քաղաքին մօտերը, բոլշեւիկ սահմանապահ զինուորները սպաննեցին խումբ մը գիւղացիներ եւս, որոնք կը փորձէին ցնիեդերը անցնիլ Ռումանիա ապաստանելու Համար:

Ռումէն սահմանապահ զինուորները կրցան տեսնել ջոկատ մը կարմիր պահակազօրքեր, որոնք գնդացիրով կը հետապնդէին 100ի չափ գիւղացիներ: Սպանեալներու Թիւը կարելի չէ ճշդել, որովհետեւ գիւղացիներէն ոչ մէկը յաջողած է ազատիլ ու անցնիլ ռումանական հողը: Ամբողջ գիշերը լսուած են վիրաւորներու կանչերն ու աղաղակները:

Պուքրէշէն տրուած ուրիշ լուրի մը Համաձայն, «Ընիվերսուլ» Թերթը 3 Հարիւր կը գնահատէ սպանեալ գիւղացիներու Թիւը, կը յիշուի Թէ դեռ անցեալ շաբթու 80 գիւղացիներու խումբ մըն ալ ջարդուած էր:

Ալֆոնս թագաւոր՝ գահին ետեւէն

Սպանիոյ գահընկէց թագաւորը եւ իր հօրեղբայրը որ արքայական ընտանիքին պետը կը նկատուի, համաձայնած են գործակցելու, վերահաստատելու Համար Սպանիոյ Թագաւորութիւնը, եւ երկուքն ալ, իրենց կողմէ մէկ մէկ կոչ ուղղած են Սպանիացիներուն:

Նախկին թագաւորը, իր կոչին մէջ կը յայտնէ Թէ ստիպուած է խզելու լռութիւնը, զոր ցարդ կը պահէր, որովհետեւ կը տեսնէ Թէ իր երկիրը մատնուած է անիշխանութեան, կը յայտէ նաեւ Թէ երբեք չէ հրաժարած իր գահէն եւ իր արքայական իրաւունքներէն: Յետոյ, կը յարձակի հանրապետութեան վրայ, զոր պատասխանատու կը նկատէ 1931 ապրիլ 14էն ի վեր, երկրին ենթարկուած դժախտութիւններուն, ու կոչ կ'ուղղէ Սպանիացիներուն միանալու, «Սպանիան փրկելու Համար անիշխանութեան եւ Հանգստավարութեան հոսանքէն»:

Գերմանիոյ նախագահութեան շուրջ

Աւուրջ Հիթլեր, գերման Հանրապետութեան նախագահին ուղղուած նամակով մը, կը բողոքէ ընկերվարականներու դէմ, որոնք չեն խնայեր իր արժանապատուութիւնը: Իրօք, ընկերվարականները իրենց մէկ յայտարարութեան մէջ՝ ըսեր էին.— Հինդենպուրկի դէմ Հիթլեր, այս կը նշանակէ քաոս ստեղծել Գերմանիոյ եւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ, ինչպէս նաեւ արիւնահեղ բախումներու վերահաս վտանգ մը, երկրին ներսը եւ արտաքին մէջ»:

Հիթլերեականները թէեւ շատ լաւ չունին որ կը յաջողի Հիթլերի թեկնածութիւնը Հանրապետական նախագահի ընտրութեան մէջ, սակայն, մեծ զործունէութիւն ցոյց կուտան: Նախագահի ընտրութեան առաջին քուէարկութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտ 13ին: Այս առթիւ, Հիթլերեականները որոշած են մինչեւ այդ թուականը ամէն օր, 3000 հրապարակային հաւաքոյթ սարքել, ժողովուրդին բաժնել 8 միլիոն զրքոյկ եւ եւ 12 միլիոն մատնաւոր թերթեր: Գերմանիոյ ելմտական նախարարը հաւաքոյթի մը մէջ ճառելով, յարձակեցաւ Հիթլերեականներու եւ անոնց ծրագրին վրայ, եւ Հինդենպուրկը ներկայացնելով իբրեւ ազգային միութեան խորհրդանշան, թելադրեց ուժ տալ անոր ընտրութեան:

Հանդիսավարները Աւժանիթիւի մէջ

Պուէնոս Այրէսի ոստիկանութիւնը բռնութեամբ ցրուեց Հանդիսավարները, որոնք հաւաքոյթ մը սարքելու ելեր էին: կռիւ մը տեղի ունեցաւ: երկու Հոգի վիրաւորուեցան: Քսան Հանդիսավարներ ձերբակալուեցան: Շահմայնավար թերթին գրասենեակներուն առջեւ եւս կռիւ մը տեղի ունեցաւ: Քանըիինգ Հոգի վիրաւորուեցան: երկու մեռեալ կայ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանքեւգերման յարաբերութիւնները.— Գերման տնտեսական յանձնախումբ մը Տասաւ Փարիզ եւ Հանդիպում մը ունեցաւ Ֆրանսայի առեւտրական նախարարութեան ներկայացուցիչներուն Հետ: Խօսակցութիւնները տեղի ունեցած են գլխաւորաբար Ֆրանսայի կողմէ գերման կարգ մը արտադրութեանց ներածման վրայ դրուած սահմանափակման շուրջ: Բանակցութիւնները կը շարունակուին:

Գերմանիոյ ընտրութիւնները.— Գերմանիոյ Հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտ 13ին: Այս առթիւ, որպէսզի քաղաքական Հակառակորդներու զրգռութիւնը չշատնայ, Գերմանիոյ ներքին նախարարը որոշած է ընտրութեան երկու օրերը, մարտ 12ին եւ 13ին, արգիլել ոգելից ըմպելիի վաճառումը:

Անգլիոյ մաքսային օրէնքը.— Լորտերու ժողովը երէկ վերջացուց մաքսային օրէնքի քննութիւնը: Եւ որովհետեւ, այս օրէնքը ելմտական է, լորտերը չեն կրնար զայն փոփոխութեան ենթարկել:

Այսօր իսկ, օրէնքը պիտի ներկայացուի թագաւորին վաւերացման եւ անմիջապէս զործադրութեան դրուի:

Ֆրանքեւիտալական դաշնագիր մը.— Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ առեւտրական դաշինքի մը կնքման Համար, Հռոմի մէջ կատարուող բանակցութիւնները վերջանալու վրայ են: Ֆրանսա եւ Իտալիա Համաձայնած են իրարու Հանդէպ կիրարկելու նուազագոյն մաքսատուրքի սկզբունքը:

110 միլիոնի վարկ մը.— Ֆրանսայի խորհրդարանը 110 միլիոնի վարկ մը քուէարկեց, յատկացուելու Համար ֆրանսական Անդրատլանտեան նաւային ընկերութեան:

Ղանը միջադէպեր Ֆինլանտայի մէջ.— Ֆինլանտայի կարգ մը վայրերուն մէջ, ձանր միջադէպեր տեղի ունեցան, ֆաշիստներու եւ գործաւորական կազմակերպութեանց անդամներու միջեւ: Այս դէպքերուն Հետեւանքով, Ֆինլանտայի դահլիճը արտակարգ նիստ գումարեց, քննելու Համար կացութիւնը:

Ռումէն դրամ կը դնէ.— Բոլշեւիկեան կառավարութիւնը որոշեց շրջաբերութեան դնել 10, 15 եւ 20կոպէկնոց նիքել դրամներ, որոնք նոյն արժէքով արծաթ դրամի տեղ պիտի գործածուին:

Հնդիկ զգեստներ.— Պոմպէյի ոստիկանութիւնը երեւան Հանեց հնդիկ ազգ. խորհուրդին դաղտնի կեդրոնատեղին եւ ձերբակալեց 21 դեկավարներ եւ քարոզիչներ: Գրաւեց նաեւ ազգայնական կազմակերպութեան վերաբերեալ բազմաթիւ վաւերաթուղթեր:

Ընտրական ասպարէզի Պուլկարիոյ մէջ.— *Հասքովոյի շրջանին ընտրութիւնները չնչուած բլլալով, հրահանգուած է նոր ընտրութիւններ կատարել:*

Երկրագործականները որոնք 2 Տատուածներու բաժնուած են, բուռն պայքար կը մղեն:

Պուլկար մամուլը այս շրջանի բնակչութեան կողմէ զրկուած բողոքի հեռագրեր կը հրապարակէ Թէ ահաբեկման ենթարկուած է:

Գիւղի մը մէջ, այս ընտրութեանց առթիւ կռիւ ծագեցաւ: Սպանեալ մը կայ:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ռոման

Նախաձեռնութեամբ Լուսոյ կոմիտէին

Վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Պ. Պանհօլաթիի սրճարանը

կը նախագահէ Ընկ. Մ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի Ընկ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին *Մուտքը ազատ է*

Նիս

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին «Պաո Սիկալ»ի սրահին մէջ

364 Bld de le Madeleine

կը խօսի Ընկ. Ա. ԱԲՈՅԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

Երգահանդէս
ՕՐ.ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ կողմէ

6 Ապրիլ Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Chopin, (Maisn Pleyel)

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑՈՂԻՆ

Պօքէր, Ֆաջ.— 50:
Սէն Փիէռ տէ Ֆօր, Պ. Թ.— 35:
Պէլֆոռ, Ե. Տ.— 33:
Նիս, Ց. Տ. Օ.— 20:
Վիէն, Նաճ.— 50:
Տէր Զօր, Գ. Գ.— 70:
Պերլին, Տիկ. Պ.— 50:
Սուլթանապատ, Ե. Գ.— 200:
Մարսէյլ, Գործ.— 915:

Հանրածանօթ ՓԱՄՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԻԼ)
Ամէն տեսակ դատական եւ արկածի գործեր
72 rue de Ménilmontant,
Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպաստաւոր առաջարկներու եւ նպաստեղէնի վաճառականներուն թէ կը հայթայթէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն,

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

Ցօսիէթէ կլոպ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն *Richelieu* 93-73 մինչեւ 80
Central 06.34

ԱՄԷնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ Պ. ՄԱՔՈՒՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՈՒՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը տաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տապնապին: Եկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղիներ պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ Հարսնիքներու, Հանդիպումներու եւ ժողովներու:

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ_ՍԱՄՈՒԷԼ
31 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ձեր փնտռած գիրերը

ԹՒՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յուվ. Զմիւռնի է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ Թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կարդացուի հեւ ի հեւ): Գին 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքօփուլօ (Մուլթան Համիտի հարէմականները իր շուայտութիւններով եւ դաւադրութիւններով, վերժինդիր հայ երիտասարդ մը կ'վէպին գլխաւոր հերոսը): Գին 30 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆԹԻՆ. ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը: Գին 20 ֆրանք:

ԽԵՆԹ ԵՒ ՋԱՎԱԼԷԴԻՆ. Բաֆֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂՓՈՒՀԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐ. Բրնս. Մի քաղաքեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն: Գին 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. քառատեղեակ գրքոյկ Վանի: Գին 8 ֆրանք:

Ստանալու Համար գիմել «Ճաշոցի խմբագրատունը Լէւոն Գեւոնեանի 17 rue Damesme, Paris (13e).

ՏԱՒԻՒ ԵՒՈՂԼԵԱՆ գրեց Գէորգ Կառավարենց: Բանաստեղծութեանց դէպի գիւղ հատոր մը, գեղարուեստական տպագրութիւն, զարդանկարուած Մ. Քէշիշեանէ, գին 20 ֆրանք:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱՅՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր ձեռ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ընդ 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ըլլալ ձեր տպագրած Թուղթերուն վրայ: Թօփալեան եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեզի, ձեր մատրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը: Téléphone Nord 76-48

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (158)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

Յաւելուած

6.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Պերճախօս պատասխաններով կատարելագէս փաստաբանեց հայկական դատի մասին, նկարագրեց այն հարստահարութիւնները, զորս Քիւրտերը գործէ ի վեր ի գործ կը դնէին Հայոց վրայ, արեւելեան նահանգներուն մէջ եւ բսաւ:

— Թրքական կառավարութիւնը, ձեր կառավարութիւնը, կարծես պակաս ըլլային այդ հարստահարութիւնները, վերջերս ալ «Համիտիէ գունդեր» անունին տակ, մեր գլխուն զրկեց պաշտօնական աւազակախումբ մը: Այլեւս փրկութեան միակ միջոցը կը մնար զէնքի ապաւինիլ: Ես կատարեցի պարտականութիւններս:

Կախազանի դատապարտուեցաւ Համբարձում Պոյաճեանը եւ ժահավճիռը գործադրուեցաւ անմիջապէս: (ՅԱՌԱՋ ???):

Համբարձում Պոյաճեանի մահուան յաջորդ օրն իսկ, Պոլսոյ մէջ հայ կին մը տան մը վերնայարկէն փողոց նետեց ինքզինք եւ անձնասպան եղաւ: Այս կինն էր Համբարձումի քոյրը, Զէյթունի ապստամբութեան հրամանատարներէն մին,— Սիրանուշ:

7.— ԱՂԱՍԻ

Այս դէպքէն յետոյ էր որ սկսաւ Զէյթունի յեղափոխութիւնը: Աղասի հրամանատարութեան տակ 15000 ֆէտայիները յարձակումով գրաւեցին Զէյթունի զօրանոցը եւ նահատակեցին Թուրք զինուորները: Բայց չբաւականացան միայն նահատակումով, այլեւ քերթեցին Թուրք զինուորներուն կաշին, անոնց գլուխներն ալ ձողերու ծայրը անցուցած ցուցադրութեան հանեցին:

Զէյթունի զօրանոցին մէջ կար միայն մէկ վաշտ զինուոր: Սակայն այդ վաշտը հազիւ 3 հարիւր հոգիէ կը բաղկանար: Աղասի, Զէյթունի յեղափոխութիւնը սկսելէ առաջ, յարձակում կը գործէ Մարաշի եւ Էլպիսթանի կողմերը, զանազան խռովութիւններ կը յարուցանէ, հարկերով ոսկի հաւաքելէ եւ հարիւրներով ֆէտայի տրձանագրելէ յետոյ, կ'անցնի Զէյթուն: Երբ պաշարած էր Զէյթունը, կը քանդէ ճիհանի կամուրջը, կը կտրէ հեռագրական գիծերը, կը փակէ Ջուրի բոլոր ճամբաները, եւ պաշարուած զինուորները կը զրկէ Ջուրէ եւ հաղորդակցութենէ: Ու երբ եռքէն Զէյթունի պաշարուած զօրանոցին օգնական ուժ կը զրկուի, Թուրք զինուորները վերստին կը շինեն կամուրջը, սակայն մինչ այդ՝ պաշարեալները, առանց Ջուրի, պարէնի եւ ռազմամթերքի մնալով, անձնատուր կ'ըլլան: Թէեւ մարդկային ամենասարսրակահ օրէնքներու հակառակ է սպաննել անձնատուր զինուորը, սակայն Աղասի անողորմաբար սուրէ կ'անցընէ զանոնք բոլորն ալ: Այնուհետեւ կը սկսի յարձակում գործել ամէն կողմ, կ'երթայ Մարաշի շրջանը, տարիներով Թուրք կիներ ու աղջիկներ զերի կը վարէ. եւ նուէր կը տանի Զէյթունի կոմիտէներուն, որպէսզի յագեցնեն իրենց անասնական կիրքը:

Նախապէս նկարագրած եմ իր բոլոր մանրամասնութիւններով այս յեղափոխութիւնը, որ հայկական ապստամբութեանց պատմութեան մէջ կը մնայ ամէնէն կարեւորը ու ամէնէն արիւնահեղը: Երբ խիստ պաշարման մը ենթարկուեցաւ Աղասի իր զինուորներով Զէյթունի մէջ, օտար մեծ պետութեանց դեսպանները միջամտեցին եւ Սուլթանէն ներման շնորհ կորզեցին Զէյթունի ապստամբներուն Համար: Այսպէս յաջողեցաւ Աղասին ետրոպա զրկել Մերսինի ճամբով: Այնուհետեւ Աղասի մաքոքի պէս գնաց եկաւ Լոնտոնի, Մարսիլիոյ, Պալքաններուն ու Կիպրոսի միջեւ: Ցետոյ Կիպրոսի մէջ հաւաքեց 500 ֆէտայի. զորս փորձեց բերել Առանայի շրջանը, նոր խռովութիւններ յարուցանելու Համար: Սակայն միջոցները ձեռք առած էինք, այնպէս որ արգելք եղանք Անատոլու անցնելուն: Աղասի ճարահատ անցաւ Լոնտոն, ուր մտաւ Հնչակեան կուսակցութեան կեդրոնին մէջ, եւ այնտեղ աշխատեցաւ այնուհետեւ:

8.— ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Պոլսոյ մէջ եւս կ'ապրէր հոչակաւոր կոմիտէի մը, որուն անունն էր Արփիար Արփիարեան: Բոլոր լրտեսները, կառավարութեան հաւատարիմ Հայերը եւ զաղտնի ոստիկանները միաձայնութեամբ կը վկայէին ու կը հաստատէին Թէ Պոլսոյ ծանօթ դէպքերուն մէջ մեծ դեր խաղացած է Արփիարեան: Ամէն Հնար ի գործ դրի, ձերբակալելու Համար այս մարդը: Եւ սակայն չյաջողեցայ որեւէ միջոցով ձերբակալել զայն: Կ'ըսէին Թէ Արփիար Արփիարեան շարունակ կը ծպտուէր, երբեմն կնոջ պէս, այլապէս օրինակ Աւերիացուհիի կամ Անգլուհիի պէս սալոնները կը յաճախէր, երբեմն ալ հոճայի, տէրվիշի պէս, ու մտկլիները կը մտնէր, նոյնիսկ երբեմն ալ քահանայի պէս ծպտուած՝ շոգենաւերը կը մտնէր: Ներթութեան մատնած էր ոստիկանութիւնը եւ գիս կատարելագէս չդայնութեան մատնած: Օր մը, այս մարդուն ստորագրութեամբ նամակ մը ստացայ. Այսպէս կը գրէր ինծի.

— «Որքան ալ փնտռէք զիս, չէք կրնար գտնել: Ամերիկայի պէս ծպտուած, Լորս անունով այցելած եմ ձեր գրասենեակը եւ ձեզի հետ տեսակցած: Ձեր ամէն քայլի վաճառական մը կարծեր էի:

«Ուրեմն, այսուհետեւ հրաժարեցէք զիս հետապնդելէ: Արդէն ալ հարկ չէ մնացած հետապնդելիք: Որովհետեւ ես խզած եմ յարաբերութիւններս կոմիտէին հետ եւ այսուհետեւ կ'ուզեմ ծառայութիւնս ժառանգանել ձեր կառավարութեան: Այդ ծառայութիւնը պիտի կայանայ առերեսութիւն եւ երկպառակութիւն սերմ նետելուն մէջ կոմիտէէն ներս: Ես կը կարծեմ Թէ շատ օգտակար ծառայութիւն մըն է այս: Արդիւնքը կը տեսնէք շուտով»:

Թմբ.— Իրագեկներ կը հաւատան Թէ այս զարմանահրաշ պատմութիւնը, եթէ ճիշդ իսկ ըլլայ, կայ ունի ոչ Թէ Ա. Արփիարեան, այլ Արտաւազդ Օհանջանեանի հետ, որուն պատմութիւնը հրատարակեցինք տրուար 23ին, արտատպելով «Foyer»էն (Լ. Բաշալեան):

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՄԱՐՏ 1932

2 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1817

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

„ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ"Ի ՏԱԳՆԱՊԸ

Աշխատակից մը, երէկ, ուշադրութեան յանձնած էր Փարիզի Հայագիտական Ընկերութեան տագնապը (Société des Etudes Arméniennes)*: Տագնապ մը, զոր արձանագրած էինք Ընկերութեան վերջին ընդհ. ժողովին առթիւ:*

Քանի մը տեղեկութիւններ եւ թուանշաններ.—

«Ընկերութեան հասոյթի կանոնաւոր աղբիւրն է անդամավճարը: Իւրաքանչիւր անդամ տարեկան 50 Ֆր. վճարելով, կը ստանայ նաեւ Տեղեկ... 1931ի հաշուեկշիռը ցոյց կուտայ թէ ընկերութեան տարեկան ծախքը եղած է 15,589 ֆրանք, որուն 15,000ը Տեղեկի տպագրութեան եւ քարէ-ներու պատրաստութեան, մնացեալը դիւանական ծախքերու: Ասոր փոխարէն, անդամավճարներէ գոյացած է միայն 3833 ֆրանք: Ուրեմն 76 իրական վճարող անդամներ ունի Ընկերութիւնը:

... երկու հարիւր բաժանորդ բաւական է, կանգուն պահելու համար այս ձեռնարկը»:

×

Ուրիշ ազգերու մէջ, այս տեղեկութիւնները ու թուանշանները չեն ծածուկ, քանի որ տարին կամ 200 անդամի թիւը կը լրացնէին եւ կամ կ'ապահովէին համապատասխան գումարը,— տարեկան տասը հազար ֆրանք:

Իսկ մենք ստիպուած ենք ... խմբագրական գրել, որպէսզի «անտես չառնէ» եւ «չէն ու պայծառ ապրի Հայոց ազգը»:

Անհաշիւ գումարներ մսխուած են եւ կը մսխուին զանազան աժեմ-չաժեմ հրատարակութիւններու վրայ: Այստեղ եւ ամէն տեղ: Բայց տարեկան տասը հազար ֆրանք չի ճարուիր, կանգուն պահելու համար Հայագիտական Ընկերութիւնը՝ իր այնքան բովանդակալից պարբերականով (Տարին երկու անգամ):

Ձեռնարկին արժէ՞քը չեն գիտեր, թէ՞ արժէք չեն տար այսպիսի գործերու:

Արժէք չունի՞ առաջադրուած նպատակը.

— «Ցոյց տալ թէ անցեալին մէջ գոյութիւն ունեցած է ազատ Հայաստան մը, գոյութիւն ունեցած է հայ ազգ մը, որ գիտութեան, բանաստեղծութեան եւ արուեստի մարգերուն մէջ լուսաւոր հետք մը ձգած է քաղաքակրթութեան պատմութեան մէջ. յիշել երբեմնի պատմութիւնն ու փառքը, եւ այս զուտ գիտական գործով ծառայել այսօրուան Հայաստանի դատին»: (Փրոֆ. Շաուլ Տիլ, Ընկերութեան նախագահը):

Եթէ չունի արժէք, հապա ինչո՞ւ մէկ դարէ ի վեր ներքան կը մշեղենք Եւրոպայի պողոտաներուն վրայ, քաղաքակիրթ աշխարհը ... սարսելու համար:

Մեր ո՞ր արժանիքը պիտի խօսի մարդոց սրտին ու մտքին, քանի որ ոչ քարիւղ ունինք, ոչ ալ երկաթ կամ բամպակ:

«Քրիստոնեան» արժանիք չէ: Ոչ ալ ջարդուած ըլլալու մարտիրոսութիւնը:

Ընդհակառակն: Ամէնէն հոգեբանական պահերուն իսկ, երբ տակավին չէր չորցած 1918ի յորդահոսան արիւնը, մարդիկ — այս ժողովուրդի հարազատ վշտակիցները — բարեկամաբար խորհուրդ կուտային, Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ.

— Ի սէր Աստուծոյ, հերիք է լսեցինք սա ձեր ջարդերու պատմութիւնը: Ըսէք թէ Հայաստան տարեկան քանի՞ թուն բամպակ պիտի կրնայ տալ մեզի, եւ ո՛րքան ապսպրանք՝ երկաթի կամ պողպատի:

Կոպի՞տ է: Բարբարոսակա՞ն է: Անշո՛ւշտ: Բայց իրականութիւնն է:

Աշխարհը շուկայ մը, շահաստան մըն է, ուր արժէքները, գործերը միայն ուշադրութեան կ'առնուին, ոչ թէ հառաչանքներն ու պաղատանքները:

Շուկայէն դուրս, շուկայէն վեր՝ կա՛յ քաղաքակրթական վաստակը: Մշակոյթ եւ արուեստ: Որքան ալ չերեւայ այդ վաստակին անմիջական արդիւնքը — մշակոյթը շուկայ չէ — անժխտելի է անոր դերը: Հետեւաբար եւ ծանօթացումը, դարէ դար եւ ամէն օր, իբրեւ տեւական շահագրգռել յաւիտենական մոռացման դէմ:

Ծանօթացումի այդ աշխատանքն է որ կը կատարէ Հայագիտական Ընկերութիւնը, զինադադարի շրջանէն ի վեր, դիմագրելով բոլոր դժուարութեանց: Տոկալով նիւթական ճղճիմ հոգերու:

Ուրիշ ատեն հարիւր հազարներ ծախսուած են, առօրեայ պահանջներու կամ փառասիրութիւններու համար: Երեք հազար ֆր. վճարուած է հայանպաստ յօդուածի մը հրատարակութեան համար: Մէկ ձեռքով քսան հազար ֆր. տրուած է, որպէսզի փարիզեան հաստափոր թերթ մը արտադրութիւնները, ամէնէն հազուագիւտ հնութիւնները, եւ ունին անճնական թանգարան, շատ մը տեսակէտներով աւելի շքեղ ու հարուստ քան միջակ պետութեան մը «մուզէ»ները:

Պէտք է փրկել Հայագիտականը: Պէտք է աճապարել ոչ միայն փրկելու, այլ եւ աւելի զօրացնելու եւ ծաղկեցնելու համար:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՈՅՍԸ՝ ԳԱԻԱՌԷՆ

Ի՜նչ քան կազդուրիչ էր այն լուրը որ հրատարակուեցաւ Յառաջի կիրակի օրուան թիւին մէջ, կրթնոպլի մասին:

Եղբայրական օգնութեան գործը կազմակերպելու համար, Ժողովի նստեր են 35 հոգի, եւ ծրագիր-կանոնագիրը վաւերացնելով, անսիթապէս ձեռնարկեր են գործի:

Յաջակիցը գրի առած էր նաեւ կանոնագրին գլխաւոր կէտերը, որոնց մէջ նորութիւն մը այ քի կը գտնէ.

ՅՕԴ. Զ.— Միութիւնը պրամական օժանդակութիւն չի կրնար ընել անգործի մը. այլ կուտայ տոմս մը որով կը ներկայանայ նշանակուած խանութը կամ հացագործի մը եւ գրուած արժէքով կը առնայ պէտք եղած ապրանքները:

ՅՕԴ. Է.— Միութիւնը պիտի աշխատի կապ հաստատել բոլոր առեւտրականներու հետ, —նպարավաճառ, հացագործ, մսագործ, սափրիչ եւայլն:

Կը նշանակէ թէ այս խոնարհ, ինքն իր մէջ ամփոփուած գաղութին անդամները ոչ միայն բուխսիրտ են, այլ եւ գործնական:

Յառաջի մեկ թելադրութիւնն է որ կ'իրագործուի կրթնոպլի մէջ, պարէն ձարել, փոխանակ դրամ բաշխելու:

Ոչ միայն գործնական է իրերօգնութեան այս ձեւը, այլ եւ բարոյացուցիչ: Օրինակելի:

Եւ անշո՛ւշտ պիտի յաջողի, քանի որ Միութիւնը կազմուած է այնքան համերաշխօրէն:

Ո՛չը էր որ ուրիշ գաղութներ ալ, նոյն իսկ փարիզը, բարի նախանձի մը մղուէին, այս գեղեցիկ օրինակին առջեւ:

Պատի՛ւ կրթնոպլի աշխատաւորներուն:

ՎԱՀԷ

Հիւսիսային գործաւորներ եւ գործատէրեր

Գերմանական Թերթ մը քննութիւն մը բացած է բանուորական կազմակերպութեանց եւ անգործներու շրջանակին մէջ, հասկնալու համար թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ գործաւորներու դիրքը՝ Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան մէջ: Քննութեան արդիւնքը երեւան բերած է թէ գերման գործաւորները եւ մասնաւորաբար անգործները չպիտի քուէարկեն ի նպաստ Հիտլերի: Վեց միլիոն անգործներու մէջ, գերման համայնավարներն ու ընկերվարականները կրնան ապահովել չորս միլիոն քուէ: Մնացեալ 2 միլիոնը իրենց քուէն պիտի տան աջերուն:

Ընկերվարական գործաւորները յայտնած են թէ թէեւ մեծ համակրանք չունին հանդէպ Հինտէնպուրկի, սակայն արգիլելու համար Հիտլերի եւ անով ալ Ֆաշիզմի գահակալութիւնը՝ իրենց քուէները պիտի տան Հինտէնպուրկի:

ԿԱԼԿԱԹԱՑԻ ՅՈՑՑԵՐԸ.—կալկաթայի ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ նախորդ օր կրակ բանալ 8 հազար հոգիներոց ցուցարարներու ամբոխի մը վրայ, որ կը պատրաստուէր յարձակում գործել ոստիկանական պահականոցի մը վրայ: Ցուցարարներէն 4 սպանեալ կայ, ոստիկաններէն երեք վիրաւոր:

ՏԻԿԻՆ ԿԱՆՏԻ ԱԶԱՏ.— կանտիի կինը որ վեց շաբթուան բանտարկութեան դատապարտուած էր ազատ արձակուեցաւ, պատիժը լրացուցած ըլլալով:

ԱԼՖՈՆՍ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿՐ ՀԵՐԹԷ.— Գրեր կ'ինք թէ Սպանիոյ գահընկէց Թագաւորը, կոչ ուղղած է Սպանիացիներուն, միանալ եւ Թագաւորութիւնը վերահաստատելու: Այս լուրը կը հերքուի: Նախկին Թագաւորը որ 15 օրէ ի վեր ծովային ճամբորդութիւն մը կը կատարէ, իբր թէ լուր իսկ չունի այս յայտարարութենէն:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիւսիսամերիկեան պատերազմը

Հաշտութեան յոյսեր

Երկու կողմերն ալ, վէճը հաշտարար եղանակով լուծելու տրամադրութիւն սկսած են ցոյց տալ:

Բրիտանական ծովակալը Քէլլի Շանհայի առջեւ խարսխած իր նաւուն մէջ հանդիպում մը կազմակերպեր էր նախորդ օր: Հրաւիրուած էին Ձինաստանի եւ Ճափոնի ներկայացուցիչները: Այս հանդիպման մասին, թէեւ որեւէ տեղեկութիւն չի տրուիր, սակայն, յոյս կայ որ նպաստաւոր ելքի մը յանգի: Կարգ մը շրջանակներ կը հաւատան թէ՝ Ճափոն հետեւեալ առաջարկները ներկայացուցած է.— Շանհայի շրջանէն ետ քաշել բոլոր զինեալ ուժերը, — կազմել չինա-ճափոնական խառն յանձնախումբ մը, որ Նակէ այս ուժերու նահանջին վրայ, — հաւաքուիլ տեսակ մը կոր Սեզանի շուրջ, որուն պիտի մասնակցին, ճափոնական եւ չինական պատուիրակներէն գատ, այն պետութիւնները որոնք շահեր ունին այդ շրջանին մէջ:

Հակառակ այս լաւատես հաւաստիքներուն սակայն, կռիւը եւ կռուի պատրաստութիւնները կը շարունակուին երկու կողմէ: Ճափոն կը շարունակէ օգնական ուժեր դրկել ռազմավայր եւ ահել ուժեղ յարձակման մը ձեռնարկէ:

— Բուռն փոթորիկը արգիլեց ճափոնական օդանաւերը ռմբակոծելէ Շափէյը եւ շրջակայքը: Երկու թշնամի բանակներու կացութեան մէջ որեւէ կարեւոր փոփոխութիւն չկայ. Ճափոնցիները սակայն, վճռակաչս մտադրած ըլլալ կը թուին՝ ետ մղելու Ձինացիները եւ անընդհատ նոր ուժեր ցամաք կը հանեն Շանհայի միջազգային թաղը. Հակառակ քաւն բողոքներուն:

— Շանհայէն տրուած լուրի մը համաձայն, Ֆրանսա, Անգլիա եւ Ամերիկա կը Ջանան զինադադար մը կնքել տալ. ցարդ սակայն որեւէ դրական արդիւնք չէ ստացուած:

— Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբը նախորդ օր հասաւ Թոքիո:

Բոլշեւիկները կ'ամրացնեն սահմանապուրը

Խարպինէն «Տէյլի Էքսփրէս»ի ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, կարմիր բանակի գաղտնի պատրաստութիւնները սահմանագլուխը վերածած են ամրոցի մը:

Յահմանագլուխին երկայնքը, գլխաւոր քաղաքներու մօտերը, երկար խրամներ պեղուած են: Մեծ ուժեր կը կեդրոնացուին վլատիվոսթոքի, խապարովսքի, իրքուցքի եւ Զիթայի մէջ:

կարմիր բանակը, այս շարժումը իրականացուցած է աճապարանքով եւ առանց աղմուկի. 18 ժամ անընդհատ, անդրսիպերեան երկաթուղիին վրայ բանող սովորական կառախումբերը կանգ առին, Թոյլ տալու համար որ զինուորական կառախումբերը անցնին:

Կ'ըսուի նաեւ թէ պատերազմական գործավարը վորոշիլով եւ զօրավար Պլիւխէր, վերջերս դեռ, գաղտնի քննութիւն մը կատարած են կեդրոնացման գլխաւոր վայրերուն մէջ:

Միւս կողմէ, վլատիվոսթոքի ճափոնական հիւպատոսը արտաքին նախարարին ուղղուած տեղեկագրով մը կը յայտնէ թէ, ստոյգ տեղեկութեանց հիման վրայ, դեկտեմբերէն ի վեր, մօտ երկու բոլշեւիկեան զօրաբանակ հիմնախմբուած են վլատիվոսթոքի շուրջը եւ թէ հարիւր հազարի չափ ուժ մըն ալ կը գտնուի Ուսուրի շրջանին մէջ:

Ճափոնական հիւպատոսը կը յայտնէ նաեւ թէ բոլշեւիկները երեք նոր ամրոցներ կը շինեն Սփէտանգայի եւ Ամուրի խորշին մէջ եւ թէ բոլշեւիկ կամաւորներ կը պահպանեն Ուսուրի երկաթուղին: Պաշար փոխադրող կառախումբ մը կ'երթեւեկէ հիշեր ցորեկ:

Ազգերու Դաշնակցութեան ևիստը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը նիստ մը գումարեց զբաղելու համար Ձինեւ-Ճափոնական Տարցով:

Նախագահը Փոլ Պոնքուր խորհուրդին ներկայացուց հետեւեալ առաջարկները որոնք պէտք է Տաւանուիթիւնը գտնեն Ձինաստանի եւ Ճափոնի.

1)Շանկհայի մէջ գումարել խորհրդաժողով մը մասնակցութեամբ Ձինաստանի, Ճափոնի եւ ուրիշ պետութեանց: Այս խորհրդաժողովին նպատակը պիտի ըլլայ Շանկհայի մէջ վերջնական կերպով դադրեցնել Թշնամութիւնները եւ խաղաղութիւնը վերահաստատել:

2) Խորհրդաժողովը վիճաբանութեան պիտի դնէ հետեւեալ կէտերը:

ա) Ճափոն քաղաքական կամ հոդային ձգտումներ չունի, ո՛չ ալ Շանկհայի մէջ Ճափոնական մենաշնորհ մը հաստատելու մտադրութիւն կամ Ճափոնցիներու շահերը ուրիշ կերպով նպաստաւորելու նպատակ:

բ) Ձինաստան կը մասնակցի խորհրդաժողովին, ընդունած ըլլալով որ համաձայն պայմանադրութեանց, Շանկհայի մէջ պիտի երաշխաւորուին միջազգայինն եւ ֆրանսական Թաղերու եւ անոնց բնակիչներուն ապահովութիւնը:

3) Խորհրդաժողովին գումարումը կախում պիտի ունենայ Թշնամութեանց դադարման մասին ուրիշին վրայ կատարուած կարգադրութիւններէն: Խորհուրդը կը կարծէ որ այս կարգադրութիւնը շուտով տեղի պիտի ունենայ: Կ'առաջարկուի որ Շանկհայ գտնուող օտար զինուորական, նաւային եւ քաղաքային իշխանութիւնները օժանդակեն այս կարգադրութիւնը գլուխ հանելու համար:

4) Այս առաջարկին նպատակն է անմիջապէս Շանկհայի մէջ հաստատել խաղաղութիւնը, առանց վնասելու Ազգերու Դաշնակցութեան նախընթաց կարգադրութեան կամ չինեւ-ճափոնական վէճին մէջ կապ ունեցող պետութեան մը:

Ճափոնի ներկայացուցիչը յայտնելով մէկտեղ թէ կատարուող բանակցութեանց մասին առ այժմ ի վիճակի չէ որ եւ է տեղեկութիւն տալու, ընդունեց խորհուրդի նախագահին առաջարկները՝ պայմանաւ որ Տաւանութիւն գտնեն նաեւ իր կառավարութեան կողմէ եւ կրկին ներկայացուց Ճափոնի պահանջները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 18

Պ. Ֆրունճեան, Պերլին	100.—
17րդ ցանկին գումարը	3329.—
Ընդհ. գումար	3429.—

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՁՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Բարեգործականի փետր. 29 թուակիր զեկոյցէն.—

Ցունաստանի չքաւոր գաղթականներու եւ անգործ որբերու օգնութեան գործը Միութեանս կեդր. վարչական ժողովին սրտցաւ ուշադրութեան առարկայ եղած է վերջին ամիսներու ընթացքին, եւ հակառակ ներկայ աննպաստ պայմաններուն՝ կարելի եղած է զանազան աղբիւրներէ ձեռք բերած օժանդակութեամբ 40 հազար տրախմիի զանազան գումարներ ղրկել Աթէնք եւ Սկանիկ, ատոնց մէջ չհաշուելով Հայաստանի ներգաղթին առթիւ Միութեան կողմէ եղած ծախքերը եւ նպաստները, որ ցարդ կ'անցնին 200 հազար տրախմիի գումար մը:

Իրրեւ նպաստ Միութեան Աթէնքի Մանուժողովին տրամադրուած են, երկու անգամէն, 43 հազար եւ 30 հազար տրախմի: Աթէնքի Տիկնանց Ցանձնախումբին յանձնած ենք 45750 տրախմի ինչպէս նաեւ Մարգար Միրզայի կտակին համաձայն 44520 տրախմի եւ մօտերս կը տրամադրենք շուրջ 65 հազար տրախմի եւս, ըստ պայմանի, յօգուտ Իզմիրցի չքաւորներու: Իսկ Սելանիկի Մանուժողովին ղրկած ենք 99 հազար տրախմի (ամիսներ առաջ), եւ վերջերս ալ երեք անգամէն 25 հազար, 33160 եւ 15 հազար տրախմի:

Բայց ասոր, Միութիւնը Ցունաստանի վարժարաններուն կրթական նպաստներով կ'օժանդակէ, եւ Աթէնքի շրջանին մէջ կը պահէ զոյգ Դարմանատուններ եւ Ըշխատանոց մը, եւ սակայն ցաւ ի սիրտ վեր կը հանենք թէ այդ երկրին մէջ ըստ արժանւոյն չէ զտած արդար փոխարինութիւն մը, ինչ որ իր անդամներուն փոքր թիւը եւ Մանաճիւնեբուն համեստ հասոյթը կը հաստատեն:

Ցունաստանի վերոգրեալ օգնութեան գործին համար շնորհակալութեամբ ստացած ենք Պ. Գալուստ Գիւլպէնկեանէ 3 հազար, Զարեհ եւ Վահրամ պէյ Նուպարէ 2 հազարական ֆրանք:

Առաքել պէյ Նուպար եւս վճռած է իր յանձն առած 4 հարիւր անգլ. ոսկին, Սուրիոյ տեղաւորման գործին եւ Հայաստանի ներգաղթին համար, ինչպէս նաեւ Պրիւսելէն Պ. Ե. Մխոյ տասը հազար պելժ ֆրանք ներգաղթին համար:

Ամերիկայի անգործները

Ամերիկեան Աշխատանքի Դաշնակցութեան նախագահը, կը յայտնէ թէ յունուարի վերջը Ամերիկայի անգործներու թիւն էր 8 միլիոն 300 հազար: Կը հաստատէ նաեւ թէ 1931ի ընթացքին անգործներու զգեստ, բնակարան եւ անունդ հայթայթելու ծախքերը եղած են 5 միլիառ 300 միլիոն տոլար:

Օդանաւ մը ծովուն մէջ

Օդանաւային ծանր արկած մը պատահեցաւ Տրանսա - Հարաւային Ամերիկա գծին վրայ: Շաբաթ օր, Պուէնոս-Այրէսէն մեկնած ֆրանսական օդանաւ մը որ պիտի երթար Ռէօ-տէ-Ժանէյրօ, անհետացաւ Մոնթեվիտէոյի եւ Փէլոթասի միջեւ, բուռն փոթորիկին հետեւանքով: Օդանաւը կը ծառայէր իբր թղթատար: Նամակներու տոպրակները գտնուեցան Ռիո-Կրանտէի ծովեզերքին վրայ:

Կը կարծուի թէ օդանաւը ծովը ինկած է: Օդանաւուն մէջ կային 4 հոգի, որոնք կորսուած են անշուշտ:

ԳԱՍՊԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Անողոք ժահը մեր շարքերից խլեց Գասպարին։ Հ. Յ. Դաշնակցությիւնը զրկուեց իր ամենահաւատարիմ զրօշակակիրներից մէկից, իսկ Ազրպատականի հայ համայնքը՝ լաւագոյն գործչից։

Դպրոց, յեղափոխական գործունէութիւն եւ հանրային լայն ասպարէզ, ահա այն տարրերը, ուր ապրեց, գործեց ու կնքեց մեր սիրելի Գասպարը։

Ինքնուրոյնեան յատկանիշերն էին՝ բուռն յեղափոխական խառնուածք, վեհ գաղափարականութիւն, ծայրայեղ անձնուիրութիւն, ուժեղ կամք ու վճռականութիւն։ Լայն զարգացման տէր էր ու վերին աստիճանի ընկերասէր։ Աշխատանքի պահերին խորապէս գիտակից իր գործին, իսկ կեանքի մէջ ամենահաճելի ու պարզ մարդը։

Դժուար է իրարից զատել Գասպարի մէջ յեղափոխականը, հանրային գործիչն ու մարդը։ Այդ երեքը զուգ էին միմիանց լրացնելու՝ կազմելով մի գեղեցիկ ներդաշնակութիւն։ Որպէս յեղափոխական, նա իր մէջ կրում էր այն բոլոր յատկութիւնները, որոնք իրաւունք են տալիս մէկին դեկավարի կոչում ստանալու։ Եւ Գասպարն Ազրպատականում կուսակցական դեկավար էր։ Որպէս հանրային գործիչ՝ անկիղծօրէն նուիրուած ու անշահախնդիր մէկն էր։ Այդ էր պատճառը, որ նա իր միջավայրում բացարձակ հեղինակութիւն էր ու յարգուած ու սիրուած ամէնքից։ Յեղափոխականի իր արժանիքները դրել էին Գասպարին նաեւ հանրային կեանքի դեկավար դիր վրայ։ Որպէս մարդ, Գասպարը դրական տիպ էր։ Եւ իր մէջ եղածդրականն մարդն էր, որ հասցրել էր Գասպարին յեղափոխական ու հանրային կեանքի լարձունքները։ Եւ յեղափոխական ու հանրային գործէից առաջ, Գասպարը սիրուած ու յարգուած էր որպէս մարդ։

Ծնուած Թաւրիզի աղքատ ընտանիքներից մէկում, Գասպարը հազարեակ ամբողջ կեանքն անց է կացրել նոյն քաղաքում։ Սովորել է Լիլուայի դպրոցում, որի տեսուչն էր յայտնի Տիգրան Ռշտուճեանը։ Իր ուսուցիչներն են եղած՝ Յովսէփ Արղութեան (Խանասորի Իշխանը), Օր. Մադիկ (Տիկ. Արղութեան), Յովնան Դաւթեան, Եուսուֆեան եւ մի շարք ուրիշ անուանի յեղափոխականներ, որոնցմով այնքան հարուստ է եղած Թաւրիզի դպրոցը։ Սրանց շունչով սնած աշակերտութիւնը յետագային նշանաւոր դեր խաղաց Պարսկաստանի հանրային կեանքում։

Այդ շրջանին Ազրպատականը մեր ազատագրական շարժման մէջ բացառիկ դեր ունէր։ Հ. Յ. Դաշնակցութեան առաջին գինուորները այդտեղ են հիմնուում, գինուոր ու մարտական խմբերն այդտեղից էին անցնում Երկիր, Ռուսաստան ինքը մի քանի անգամ եղած է այդ շրջանում եւ, վերջապէս, Ազրպատականում էր, որ կազմակերպուեց Խանասորի պատմական արշաւանքը։ Մեր բոլոր յայտնի գէտայիները հիւրընկալուել են Ազրպատականում եւ այդ շրջանից էր, որ դուրս եկաւ պարսկական յեղափոխութեան դեկավար Եփրեմը։

Պարզ է, որ այս բոլորը պէտք է արձագանգէին Թաւրիզի աշակերտութեան մատաղ սգիներում եւ հրավառէին նրանց յեղափոխական ոգիով։ Գասպարն առաջիններից մէկն էր, որ դպրոցն աւերակուն պէս, դեռ եւս 17 տարեկան պատանի, նետւում է յեղափոխական ասպարէզ ու, որպէս ուսուցիչ, մեկնում Սալմաստ, ուր մի քանի տարի աշխատում է մեր մեծ յեղափոխական Սաաւոնի հովանի տակ։ Վերադառնում է Թաւրիզ արդէն բաւականին փորձառութիւն ձեռք բերած ու իբրև մարզուած գործիչ ստանձնում է, սկզբում ուսուցչի, ապա եւ Լիլուայի դպրոցի տեսչի պաշտօնը, զոր եւ շարունակում է մինչեւ իր Եւրոպա մեկնիլը (1923 թ)։

Ամենագործօն մասնակցութիւնն է բերում պարսկական յեղափոխական շարժումներին։ Երկար տարիներ խմբագրում է «Այդ» թերթը, ընտրւում է Թեհրանի Կարճրդի անդամ ու ամբողջապէս նուիրւում կուսակցական-հանրային աշխատանքներին 1918 թուին, երբ ռուսական զօրքը լքում է Ճակատը, Խալիլ փաշայի բանակն անարգել դրաւում է Թաւրիզը, եւ հայ բնակչութիւնը մահուան տագնապալից օրեր է ապրում։ Ջարդից փրկուած քաղաքից մի քանի հայ երեւելիներին որպէս պատանդ է վերցնում։

Ջնայած ընկերների յորդորանքներին, Գասպարը քաղաքից չի հեռանում եւ կամաւոր գնում ներկայանում է Խալիլին ու որպէս պատանդ յանձնուում Թիւրքերին։ Ցանուն ժողովրդի փրկութեան, նա իր կեանքն է զոհաբերում։ Գասպարն այլ կերպ վարուել չէր կարող։

1921 թ., Հայաստանի Հանրապետութեան անկումից յետոյ, թաւրիզ են ապաստանում հազարաւոր տարագիրներ։ Գասպարն ամբողջապէս եռանդ դարձած, նուիրւում է տարագիրների հոգերին։ Եւ այդ զարմանալի մարդը, չնորհիւ իր կուսակցական ու մարդկային բարձր յատկութիւնների, կարողացաւ իր հեղինակութիւնն ու հմայքը տարածել նաեւ տարագիրների մէջ։ Իսկ այն ժամանակւայ պայմաններում, սա այնքան էլ հեշտ բան չէր։

1923 թ. վերջին մեկնում է Պրագա ուսանելու։ 1924 թ. նոյեմբերին գալիս է Փարիզ, մասնակցելու 10րդ ընդհ. ժողովին, որպէս Ազրպատականի կեդր. կոմիտէի ներկայացուցիչ։ Ժողովից յետոյ վերադառնում է Պրագա եւ, այնտեղից էլ, 1925 թ. վերջին մեկնում Թաւրիզ, ուր ընդունւում է մեծ ցոյցերով։

Թաւրիզում նետւում է կուսակցական, ուսուցչական եւ հանրային ասպարէզ, ուր եւ աշխատում է նախկին եռանդով, այս անգամ աւելի հասունցած ու մտքի աւելի լայն հորիզոններ ընդգրկած։ Կեդրոնական-միջնակարգ դպրոցի երկրաբաժայ տեսուչ ընկ. Կ. Պիոնեանի Եգիպտոս մեկնելուց յետոյ, Գասպարի յանձնուում է տեսչի պաշտօնը, զոր եւ տնօրում իր մինչեւ յանկարծամահ լինելը։

Գասպարի մասին դեռ եւս շատ կը գրուի։ Իր կեանքին լաւատեղեակ ընկերների կողմից կը տրուի մանրամասն կենսագրական։

Ընկերական պարտք համարեցի այս մի քանի թոռուցիկ տեղեկութիւնները հաղորդել իր մասին։ Դժուար էլ է մտերիմ ընկերոջ թաղումի հերին առաջ կրկին բանեցնել։ Բայց այստեղ չեմ կարող չյիշատակել Գասպարի գործունէութեան եւ մէկ այլ կողմը, որ, քան ինչ, նրա ամենէն գնահատելի աշխատանքն է եղած։

Գասպարը ուսուցիչ էր, նուիրուած հայ ուսուցիչ։ Սակայն, նա միայն դպրոցի ուսուցիչ չէր։ Գասպարը նաեւ կուսակցական-յեղափոխական ուսուցիչ էր։ Նա յեղափոխականօրէն դաստիարակել ու պատրաստել է հարիւրաւոր երիտասարդհաշնակցականների, որոնք, այսօր ցրուած Պարսկաստանի ու երկրի բոլոր անկիւնները, բարձր ունին պահած Հ. Յ. Դաշնակցութեան դրօշը։

Գասպարի կեանքի ամենամեծ գործն է այս։ Եւ նա, այսօր, ընդ միշտ, հեռանում է մեզնից հանգիստ սրտով։ Նա պատրաստած ունի մի ամբողջ սերունդ, որ եւ շարունակելու է իր պաշտած ուսուցչի կեանքի վեհ գործը։

ԱՇՈՏ-ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Մեծ ցուցահանդես մը

Մտադրութիւն կայ միջազգային մեծ ցուցահանդէս մը սարքելու փարիզի մէջ։ Այս ցուցահանդէսին նպատակը պիտի ըլլայ ցուցադրել գիտութեանց, գրականութեան եւ գեղարուեստի զարգացումը դարերու ընթացքին։

Ամէն մէկ ժողովուրդ պիտի հրաւիրուի ցուցադրելու իր ազգային քաղաքակրթութիւնը՝ դարերու ընթացքին եւ մասնաւորաբար վերջին շրջանին։ ցուցահանդէսը առաջադրողներուն գլխաւոր մտահոգութիւնն այն է թէ, եթէ, բոլոր գիտունները ուզեն ցուցադրել իրենց գիւտերը, բաւական ընդարձակ տարածութեամբ տեղ մը կարելի չպիտի ըլլայ գտնել։ կը մտածուի վէնսէնի մասին ուր կազմակերպուած էր գաղթային մեծ ցուցահանդէսը անցեալ տարի։

Այս ցուցահանդէսը տեղի պիտի ունենայ 1937ին։ Ատկից առաջ կարելի չի այն պատճառով որ, ցուցահանդէսներու միջազգային պայմանագրութիւնը միայն 1937ը տրամադրելի ցոյց կուտայ։

— փարիզի քաղաքապետութեան լուսաւորութեան ճիւղի ճարտարագէտը՝ վիճակագրութիւն մը պատրաստել տուած է, որուն համաձայն, փարիզ քաղաքը կը լուսաւորուի մօտ 53 հազար ելեկտրական կամ օդային կազի կտուցներով, ինչ որ կը ներկայացնէ 33 միլիոն 300 հազար մոմի ուժ մը։

ՄԷԿԻ ՓՈԽԱՐԷՆ ՀԱՋԱՐ

Հայ յեղափոխական Դաշնակցութիւնը, յանձին Գասպար Յակոբեանի, կորցնում է պարսկաստանի իր կազմակերպութեան սիւներից մէկը, իսկ պարսկահայութիւնը՝ իր անձնւէր ու սիրուած գործիչը։

Թէ իբրեւ հանրային գործիչ, թէ իբրեւ մտնուկ սերնդի դաստիարակ եւ թէ, մանաւանդ, որպէս կուսակցական պատասխանատու գործերի վարիչ, Գասպար Յակոբեանը հղել է Ազրպատականի հայութեան ամենաժողովրդական դէմքը։

Ճիշտ է, որ իր այդ ժողովրդականութիւնը նա պարտական էր ոչ միայն իր անհատական ընդունակութիւններին, այլ եւ այն հանգամանքին, որ նա լինելով բուն իսկ միջավայրի ծնունդ՝ երբեք չէքեց այդ միջավայրը՝ միշտ լծուած լինելով հանրային աշխատանքների։

Գուցէ շատերին տարօրինակ թւայ, սակայն իրականութիւն է, որ պարսկահայութիւնը, հակառակ իր կրթական գործի համեմատաբար նախանձելի վիճակին, տասնեակ տարիներ իր իսկ միջավայրի համար չի կարողացել գործիչներ հասցնել։

Պարսկահայ երիտասարդութիւնը հանրային լաւագոյն շարժումներով խանդավառուում է մինչեւ որոշ տարիք։ Այնուհետեւ, միջավայրի իւրայատուկ ըմբռնումներ նրան հեռացնում են հանրային կեանքից, ամփոփուլ ընտանեկան միջավայրում եւ զարձնում հանրային աշխատանքների համար պարզ սիրող (amateur)։ Ահա թէ ինչո՞ւ տարիներ շարունակ պարսկահայութեան կրթական եւ հանրային գործերը գտնուել են այսպէս կոչուած «դրսեցիներ»ի — Ռուսահայերի եւ Թրքահայերի ձեռքում։ Վերջերս միայն, տնտեսական տագնապի եւ Պարսկաստան տեղի ունեցող բարեփոխումների պատճառով, պարսկահայութիւնը աստիճանաբար դուրս է գալիս իր ընտանեկան պատեանից։

Այս բացատրութիւնները, կարծում եմ, բաւական են՝ պարզելու համար այն ժողովրդականութիւնը, որ վայելում էր նա։ Ընդունակութիւն եւ բարեխղճութիւն՝ միացած իր միջավայրի ծնունդ լինելու հանգամանքին, նրան դարձրել էին սիրելի Ազրպատականի հայութեան։

Որպէս հանրային գործիչ, նա միշտ հաւատ ժողովրդի կողքին՝ թէ նրա դաստիարակութեան եւ թէ ուրախութեան վայրկեաններին։ Թրքական ներխուժումի ժամանակ, երբ Ազրպատականի հայութիւնը ամէն վայրկեան Ջարդի էր սպասում, գտնուելով թուրք-թաթարական ծովում, նա երբեք չլքեց ժողովուրդը, միշտ մնաց նրանից անբաժան։ Իսկ Հայաստանի Հանրապետութեան հակառակորդների եւ թէ տեղացի ժողովրդի կողմից այդպէս էր ճանաչուած նա։

Տարիներ շարունակ նա կարողացաւ Դաշնակցութեան դրօշը միշտ բարձր պահել եւ այսօր նա հեռանում է, թողնելով այդ դրօշը հզաղարաւոր ձեռքերի։ Հայաստանի Հանրապետութեան անկումից յետոյ, երբ մեր ներքին մութ ուժերը, թող ներւի ասել, հայ ժողովրդի տականքները, սկսած կարմրած հնչակեաններից մինչեւ «ժողովրդական» կոչուած թափթփուքները, դուրս եկան իրենց անկիւններից, մի ընդհանուր արշաւ սկսելով Դաշնակցութեան դէմ, Գասպար Յակոբեանը կարողացաւ իր խմբագրութեամբ լոյս տեսնող «Այգ» թերթով կուրծք տալ այդ կարմիր ու դեղին հարւածներին։

Ծանր է նրա կորուստը, որովհետեւ նա մեկնեց, առանց իր փայփայած գաղափարների իրականացումը տեսնելու։

Մահկան այս վաղաժամ ու անակնկալ ժահւան առաջ, մի միտք մեզ մխիթարում է — նա մեռաւ, սակայն նրա գործը շարունակւում է իր հազցրած նոր ու թարմ ուժերով։

Ջենք ժռաչել ու չպիտի ժռանանք երբեք նրա այն խօսքերը՝ թէ չկայ ու չի կարող լինել որեւէ արդար ընկերային իրաւակարգ, առանց ազգային անկախութեան։ Որովհետեւ, եթէ գարշելի է աշխատանքի շահագործումը, կրկնակի գարշելի են ազգային տարբերութիւնների վրայ հիմնուած բռնութիւնների ու հարստահարութիւնները։

Ջենք կարողանում մոռանալ նրա «յեղափոխական» Ռուսաստանին ուղղած դառն խօսքերը, այն Ռուսաստանի, որ միլիոնաւոր բանւորների ու գիւղացիների բերնից կտրած հացով ապատաժրութիւններ է կազմակերպում ամենայետամնաց գաղթավայրերի ժողովուրդներիմէջ, իսկ ինքը՝ ձեռք ձեռքի տուած պատմութեան մէջ միայն Ջարդերով ծանօթ թիւրքիային՝ խեղդեց ու շարունակում է խեղդած պահել ամենաարդար դատը, հայկականը։

Նա մեկնեց թողնելով մեզ նաեւ իր խոր հաւատը դէպի մեր յաղթանակը։ Նոյն հաւատով մենք պիտի շարունակենք պայքարիլ այն գաղափարների համար, որոնք հայ ժողովրդի հարատեւ ու արիւնոտ ծնունդն են։

Ա.Լ. ԴՕՆԻ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱՏՕԼՖ ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԽՄԲ.— Այս յօդուածին առաջին մասը հրատարակուած է փետր. 26ին։

Հիթլէր իր ծրագրին մէջ միջազգային կամ կեղեքիչ դրամագլուխը (մասնաւորաբար հրէականը) զատելով ազգային կամաւորագործ դրամագլուխէն, կը փորձէ այս վերջինին համար համեստ ընթացք մը ստեղծել, առաջինը ոչնչացնելով։ Քաղաքացիներու յատկացուած աշխատութեան իրաւունքն ու պարտականութիւնը կը հաստատէ, աշխատանքի արգար պտուղը նկատուած սեփականութիւնը կը վերակգտնէ անձնական ստացուածքի հիմերուն վրայ, ընդհանուրի օգտակար եւ չափաւոր յարաբերական տարածութեամբ։

Ամենագլխաւոր հարցը «սակերու լուծը» վերցնելն է։ Իսկապէս բոլոր արտադրող տարրերը, գիւղացիչն մինչեւ գործաւորը թէ գործատերը, անցնելով արհեստաւորչն թէ վաճառականչն, նուազագոյն թիւ մը կազմող դասակարգի մը համար կը տքնին։ Այդ դասակարգը դրամատիրական եւ սակարանի գործառնութիւններով կ'իւրացնէ ապրանքի մեծամեծ շահեր։ Ուրեմն պէտք է պայքարիլ դրամատիրական շահագործման դէմ եւ շահ արտադրիչ ուժին։ Ասոր համար պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին— մասնակցութիւն մեծ ձեռնարկներու շահերուն պետականացում trustներու եւ անանուն մեծ ընկերութիւններու, ընդհանուրի շահին համեմատական չափով անձնական կալուածներու պահպանում, հողային բարեփոխութիւն ազգին համար աշխատող հողատիրոջ, սակարանի կործանում եւ դրամատուներու վարչականացում։ Մահացու պատիժ հակընկերային դրամաշորթութեան։

Այս տրակոնեան միջոցները ձեռք պիտի առնուին համաձայն 12րդ յօդուածին որ կ'ըսէ. «Ազանց յոգնութեան եւ աշխատանքի եկամուտներու ջնջում»։

Անոնք պիտի յանգին նաեւ 16րդ յօդուածի տրամադրութեան— փոքր քաղքենիներու, փոքր արհեստաւորներու, փոքր հողատէրերու վերականգնումին եւ պաշտպանութեան։

Ազգային-ընկերվարական կուսակցութիւնը իր շարքերուն մէջ ունէր 1920ին՝ եօթը անդամներ, 1927ին՝ 17,000, 1929ին՝ 120,000, իսկ այս պահուս իր թիւը կը հասնի 900,000ի։ կան նաեւ 100,000 խնդրանքներ շարքերու մէջ արձանագրուելու համար։

Իր անդամներն ու համակիրները սէնտիքաներ չեն կազմեր, այլ կը մնան իրենց նախկին կազմակերպութեանց մէջ, հոն նոր կորիզներ կազմելու համար։ Բաւական ժամանակէ ի վեր կանոնաւոր եւ լուրջ ջանքեր կը թափուին դիւրացիական հաստուածներու կողմէ, օգուտ քաղելով ներկայ տագնապէն։

Մեհեռնոյն կացութեան մէջ են նաեւ ուսանողները, որոնք ազատ ասպարէզներու խափանումէն կը նեղուին եւ գլխաւորաբար ու մեծ մասով մնացած են ծայրայեղ ազգայնական։ Այնպէս որ, համալսարանական երիտասարդութիւնը, ընդհարգութեան վախով, հակած է ազգային-ընկերվարական Schülerbund (Թօլէճականներու) եւ Studenbund (Ուսանողներու Միութիւն)։ Հիթլերեան կազմակերպութիւնը մասնաւորապէս յառաջ գացած է այս միջավայրերուն մէջ, ձգտելով իրեն քաշել ազգին ընտրելագոյն մասը։ Նազի ուսանողները ունին իրենց լրագիրները (օր. Deutsche Revolution) եւ կատաղի պայքար կը մղեն «խաղաղասէր» փրէօֆէսէօռներու եւ ձախակողմեան ուսանողներու դէմ։

Ընդհանուր կազմակերպութիւնը հետեւեալ կերպով դասաւորուած է։ Նախ Հիթլէրի շուրջ սպայակոյտ մը որուն գանագան ճիւղերը, համաձայն իրենց մասնագիտութեանց, կը վարեն գանագան գործառոյթներ, խնայողական, օրէնսդրական, լրագրական գործեր։ Այս սպայակոյտէն վերջ կուգայ Ռայխսթագի հատուածը իր 107 երեսփոխաններով։ Յետոյ կուգան կուսակցական վարիչները։ Գաւառային քանոնութիւն հատուածներու մէջէն ամէնէն գերակշիռներն են Միւնխէնի եւ Պերլինի կոմիտէները։

Այս բոլոր մասնաճիւղերը սերմօրէն կապուած են կուսակցութեան կեդրոնական կազմին, որու բացարձակ դեկավարութիւնը Հիթլերի ձեռքերուն մէջն է։ N. S. D. A. P.ը կազմուած է ապագայ ազգային-ընկերվարական պատկերին նման, այսինքն տեսակ մը ժողովրդավար բռնակալութեան ձեւին տակ։ Անգամ մը որ պետք որոշուած կամ ընդունուած է ճշմարիտ քաղաքացիներու (կամ համակիրներու) կողմէ, բավականակ իշխանութիւն մը կրնայ բանեցնել։ Վերջն վար երկաթէ կարգապահութիւն մը սահմանուած է, որուն դէմ յաջորդական երկպառակութիւններ խորտակուած են։ Ընդհակառակն, խորունկ ընկերականութիւն մը պարտաւորիչ է։ Շնորհիւ ատոր եւ զինուորական կարգապահութեան, կուսակցութիւնը կ'աշխատի կանոնաւորապէս լարուած մեքենայի մը նման։ Իր ընդհանուր կապերով թէեւ ֆաշիստ, սակայն իր հիմքով կազմակերպուած է համարեա վարակական դրութեամբ, ինչպէս փողոցի, ձեռնարկներու (գործատան) թափանցումի բջիջներ եւն.։

Կան նաեւ բաշխումներու եւ կռիւներու հատուածները (հարուածային վաշտեր)։ Մասնաւորապէս զրմանքի արժանի են անոնց անձնուիրութեան զգացումները։ Չէ՞ որ 300 կամ 550 հազար «S. A. Manner»ները եւ իրենց 10 հազար պետերը անձնուէր մոլեռանդութեան գաղափարով մը կուտան իրենց վերջին շունչը, զոչելով «Կեցցէ Հիթլէր» կամ «Կեցցէ Գերմանիա»։ Այս բանակին ամենաասպատելի մարդիկը կը կազմեն, իրենց կարգին, մասնաւոր հատուածները կամ պաշտպանութեան մարմինը, այսինքն կուսակցութեան Ջեկոն։

Ընտրական պայքարն ալ համեմատական չափով առաջ կը տարուի։ Հիթլէր որ անձնապէս կը վարէ այդ ճիւղը, կրցած է ամերիկեան ոճով լամի մեթոտը ներմուծել իր տեղակալներու մտքին մէջ։ Այս սկզբունքը որ կը գործադրուի առնդուղի բոլոր աստիճաններու վրայ առաւելապէս արդիւնքը տուած է։ Քաղաքական փրօփականտը, կ'ըսէ Հիթլէր, պէտք է իր մտային մակարդակը կանոնաւորէ ամենատկարներու մըտային կարողութեանց վրայ, ատոնց՝ որոնց սահմանուած է...։ Զանգուածին վրայ կանոնաւորուած, իր ճշդրտութիւնը կը համեմատի լաջողութեան»

Այս սկզբունքներու գործադրութեան համար, ժողովասրահները՝ զարդարուած են քաղաքական նշաններով, լրագրի յօդուածներով, ծանօթ որմադրներով, որոնց արձանագրուած են օրուան նիւթերը։

Կուսակցութեան կազմակերպ ժողովներու հակայական թիւն է։ Լէրեանններու յաջողութեան առթիւ պատճառը։ «Նազի» պլեց քեզ չի հանգստանար։ 1930ին, ընտրական յաջողութենէ մը վերջ, հրամայէր կոզմակերպել 70,000 օդատգործելու համար։ Ամերուան ընտրական շրջանին կը զաւառներու մէջ եղած ժողովները կը հասան 200 միլիոն ֆրանքի։ Այս պատճառներուն տակ, ինչպէս կը լեցուի պարկը։

Այս մասին Հիթլէր շատ պարզ օրէնք մը կը գործադրէ։— Ամէն միջոց բանեցնել, կարելի եղած չափով իր պատրաստութիւնը պահելով, եւ իւրաքանչիւր հաւանական նուրբատու շահագրգռել տալ իր յարգարի գանագան արդիւնքներուն։ Նպատակներ ստանալ անոնցմէ։ Այսպէս, կարեւոր գումարներ ստացած ազգայնական գանագան ընկերութիւններէ, հին բանակի ներկայացուցիչներէ, կարգ մը մեծ գրամատուններէ։ Հիթլէր նոյնիսկ ընդունած է, չբսելու համար խնդրած, տար վարկեր, ինչպէս Ֆօրտէն կ'ըսուի նաեւ Մուսօլինիէն։

Այս է գերման ազգային-ընկերվարական կուսակցութեան կազմակերպութիւնը։ Սկզբունքով, ան կը Լանայ, իր պետին միջոցաւ, օրինաւոր կերպով իշխանութեան գլուխ գալ, ինչ որ այսուհետեւ իր կազմութեան սահմանաձեւուն մէջ կը թուի։

Ն. ՀՐԱԶԴԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանի հաւերակատը

Երեւանէն կը գրեն պրոլետարի (17 փետր.).—

Երեւանի հանրակառքին ղնդութեան նիւթերը քաղաք կը հանեն ամէն օր։ Օգային եւ ատոր երկրորդական ելեկտրալարերը հասած են արդէն։ Հասած են նաեւ մեքենաները։ Որ կաթսաները կը հասնին ապրիլին։ Ենթակայանին սարքաւորումը կ'ուշանայ, որովհետեւ մարմինը, որուն դիմում կատարուեցաւ, չոտանձնեց անհրաժեշտ իրերուն հայթայթման հոդը։ Հանրակառքին գիծերը կ'ընտրուին նաեւ Մուսօլինիէն։

Այս է գերման ազգային-ընկերվարական կուսակցութեան կազմակերպութիւնը։ Սկզբունքով, ան կը Լանայ, իր պետին միջոցաւ, օրինաւոր կերպով իշխանութեան գլուխ գալ, ինչ որ այսուհետեւ իր կազմութեան սահմանաձեւուն մէջ կը թուի։

Ն. ՀՐԱԶԴԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանի հաւերակատը

Երեւանէն կը գրեն պրոլետարի (17 փետր.).—

Երեւանի հանրակառքին ղնդութեան նիւթերը քաղաք կը հասնին ամէն օր։ Օգային եւ ատոր երկրորդական ելեկտրալարերը հասած են արդէն։ Հասած են նաեւ մեքենաները։ Որ կաթսաները կը հասնին ապրիլին։ Ենթակայանին սարքաւորումը կ'ուշանայ, որովհետեւ մարմինը, որուն դիմում կատարուեցաւ, չոտանձնեց անհրաժեշտ իրերուն հայթայթման հոդը։ Հանրակառքին գիծերը կ'ընտրուին նաեւ Մուսօլինիէն։

Այս է գերման ազգային-ընկերվարական կուսակցութեան կազմակերպութիւնը։ Սկզբունքով, ան կը Լանայ, իր պետին միջոցաւ, օրինաւոր կերպով իշխանութեան գլուխ գալ, ինչ որ այսուհետեւ իր կազմութեան սահմանաձեւուն մէջ կը թուի։

ԲՈՂՈՔ ՀՅՈՒՐԻՆ

(Վ. Կ.)

Գ. ՄԱՍ

III

— Օհ, Կոնիեչէ, ձեր հայր, — լսուեր էր ամէն կողմէ, երբ ան կը մտնէր սրահը, — ձեր հայրը ինչպիսի՜ մեծ մարդ մըն էր, ինչպիսի՜ ազնիւ սիրտ մը ունէր...

= Իրաւունք ունիս, իրաւունք ունիս, — կը պատասխանէր Կոնիեչէ, — ես ալ կը մտածեմ նոյն բանը...

Եւ ան կը նայէր ամէն կողմ, կարծես ուզելով ըսել թէ ինք ալ կը ճանչնայ հանգուցեալը, ինք ալ կը յարգէ զայն, ինք ալ կը սիրէ զայն...

«Ինչպիսի՞ դիմակ» կը մտածէր Լուի, երբ կը տեսնէր ամբողջ ընկերութիւնը ձեռքերը սեղմել իր ընկերոջ հօր մահուան առթիւ, երբ կը տեսնէր ամէն մարդ ջանալ ցոյց տալ թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կը կորսնցնէ ազնիւ բարեկամ մը...

«Ինչպիսի՞ դիմակ» կը մտածէր Լուի, երբ կը տեսնէր Կոնիեչէն, որ ամէն առիթի տակ կը ջանար ցոյց տալ թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կը կորսնցնէ ազնիւ բարեկամ մը...

Եւ ինչպէ՞ս չէր ուզեր Լուի, որ ամէն ոք գիտնար թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կորսնցուցած է ազնիւ բարեկամ մը...

Ան կը ջանար ամէն կերպով ցոյց տալ թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կորսնցուցած է ազնիւ բարեկամ մը...

Ան կը ջանար ամէն կերպով ցոյց տալ թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կորսնցուցած է ազնիւ բարեկամ մը...

«Ձե՛, ձե՛, ձե՛,» սիրտը կ՚ըսէր անդադար, ու ան կ՚ուզէր ամէն ոք գիտնայ թէ ինք ալ կորսնցուցած է ազնիւ բարեկամ մը...

Եւ ան կը ջանար ամէն կերպով ցոյց տալ թէ ինք ալ կը սգայ, ինք ալ կը տառապի, ինք ալ կորսնցուցած է ազնիւ բարեկամ մը...

Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները

Իտալական ֆաշիստ կուսակցութեան ընդհանուր խորհուրդը պիտի հաւաքուի ապրիլին եւ պիտի ունենայ բացառիկ կարեւորութիւն, նկատի ունենալով անոր օրակարգը որ հրատարակուեցաւ տրուած է:

Ֆաշիստական խորհուրդը ո՛չ միայն պիտի քննէ լոկ ներքին հարցեր, այլ նաեւ միջազգային կացութիւնը եւ մասնաւորաբար, դինաթափութենէ եւ հատուցումներէ քխող հարցերը:

Ֆաշիստական խորհուրդը պիտի հրաւիրուի նաեւ հաւանութիւն յայտնելու Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութեան, վեցի մը մասին, որ երկու երկիրներուն միջեւ ծագեր էր Լօզանի դաշնագրէն յետոյ:

Այս դաշնագիրը, ինչպէս կը յիշուի, Իտալիոյ տուեր էր վեհապետական լիակատար իրաւունքներ Քասթելլօրիզօ կղզիին վրայ, որ շատ մօտը կը գտնուի Ալնատոլուի ծովեզրին: Բայց երբ ձեռնարկուեցաւ ճշդելու երկու երկիրներու ծովային սահմանները, վեց ծագեցաւ կարգ մը կղզիներու շուրջ, որոնք կապուած էին Քասթելլօրիզոյի եւ կը ներկայացնէին ռազմագիտական կարեւորութիւն մը, ծովեզրի իրենց մօտիկութեան պատճառով:

Այս վէճը առկախ մնացած էր 1924էն ի վեր: Վերջերս երկու երկիրները հաւանձայնութեան եկան, որուն հաւանութիւն պէտք է տայ ֆաշիստական խորհուրդը:

Վերջ՝ ազատ—փոխանակութեան

Անգլիոյ մաքսային ազատ-փոխանակութեան դրութիւնը վերջ գտաւ մաքսային օրէնքի քուէարկութեամբ եւ կիրարկութեամբ:

Գիտնալով մէկտեղ որ Լորտերու ժողովին մէջ, օրէնքին քուէարկումը պարզ ձեւակերպական արարողութիւն մըն է, մնօտըն դարձեալ կծու քննադատութեան մը ենթարկեց գայն:

— Այս օրէնքը, ըսաւ, գէշ է ամէն տեսակէտէ: Ո՛չ անգործութիւնը պիտի բարւոքէ, ո՛չ ալ երկրին առեւտրական վիճակը: Առաջին կէտին վրայ՝ արդէն նախադեպեր մէջ եւ ինչո՞ւ անոր տրամադրութիւններէն դուրս ձգել գադթապետութիւնները, որոնց առեւտուրը շատ աւելի գէշ վիճակի մէջ է, քան ուրիշ երկիրներունը: երկիրը այսքան վտանգաւոր ջնջում մը ընելու իրաւասութիւն չէր տուած: Ազատ փոխանակութիւնը բարգաւաճում միայն տուեր էր Անգլիոյ:»

Երկրորդ ընթերցումէ մը վերջ, Լորտերու ժողովը քուէարկեց օրէնքը 12ի դէմ 129 ձայնով:

Օրէնքը որ անմիջապէս յետոյ ներկայացուեցաւ Թագաւորին վաւերացման, արդէն գործադրութեան դրուած է երկուշաբթիէն ի վեր:

Ասկից վերջ ուրեմն, 10 առ հարիւրի մաքսատուրք մը պիտի գանձուի պարենէն, միսէն եւ կարգ մը նախանիւթերէ գատ, օտար ամէն արտադրութեանց վրայ, որոնք պիտի ներածուին Անգլիա:

Օրէնքին կիրարկումէն առաջ, ապրանք հասցնելու եւ մաքսատուրքէն զերծ մնալու համար, միջազգային նաւատորմիղ մը յաջողեր էր նաւահանգիստ մտնել, ապրանքներով բեռնաւոր: ժամը 4ին, օրէնքին կիրարկման սկիզբէն մէկ ժամ առաջ, գանազան երկիրներու պատկանող 120 նաւեր յաջողեր էին հասնիլ իրենց նպատակին:

Պիրէոն՝ ընդդէմ Վէնիզէլոսի

Բոլորին զարմանք պատճառելով, ժողովրդական կուսակցութենէն (արքայական) Պ. Սթրաթիյիս, Պիրէոնի քաղաքապետ ընտրուեցաւ խոշոր մեծամասնութեամբ:

Կը կարծուէր թէ կառավարական կուսակցութենէն Պ. Մեթաքսաս, որ իբր թեկնածու նշանակուած էր Վենիզելոսի կողմէ, մեծամասնութիւն պիտի շահէր. մինչ ընդհակառակն, մեծ պարտութիւն մը կրեց:

Քաղաքական շրջանակները կը նկատեն թէ կառավարութեան վարկը կոտրած է քուէարկուներուն առջեւ:

Ժողովրդական կուսակցութեան պետր Ցալտարիս, յայտնեց թէ պատրաստ է ընդունելու ընդհանուր ընտրութիւնները, նոյնիսկ եթէ ընտրութեանց թուականը առաջ նշանակուի:

Ցառաջդիմականներու պետր Քաֆանտարիս կը հաւաստէ թէ կառավարութիւնը բնականաբար պէտք է հրաժարի, Պիրէոնի ընտրութեան դասէն յետոյ:

Առաջին անգամ ըլլալով յոյն կիները Պիրէոնի մէջ մասնակցեցան քուէարկութեան, բայց քիչ թուով:

— *Աթէնքի քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ Խորհրդարանը պիտի լուծուի 15 օրէն, եւ թէ Ծերակոյտի եւ Երեսփ. ժողովի ընտրութիւնները պիտի կատարուին ապրիլ 17ին:*

Լոյս տեսաւ

Սգգայլին հերոս Սերաստացի Մուրատի կենսագրութիւնը,

„ՄՈՒՐԱՏ"

Գրեց՝ Պ. Մելքայէլ Վարանդեան, հրատարակութիւն Մուրատ Ֆօնտի կեդր. վարչութեան: Գիրքը կը բաղկանայ 350 էջերէ եւ 45 նկարներէ: «Մուրատ» տպուած է սահմանափակ թիւով. փութացէք օր առաջ ապահովել օրինակ մը: Գինը թղթակազմ 30 ֆրանք, լաթակազմ 40 ֆրանք: Դաւառներու համար դրկել փոստի ծախք 2 ֆրանք: Դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը կամ Ներսէս Գշիկեանի, 24 rue Anatol France, Issy-les-Moulineaux. (Seine) France

Ե.

Դ.

Գաւառ

ՄԱՐՍԷԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը սահպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ միութեան բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիքի մէջ: Բացականները պիտի ենթարկուին պատասխանատուութեան:

ԼԻՈՆԻ Կայծակ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՊԱՆԵՒՕԺԻ Հ. Յ. Դ. Արծիւ խումբի ընկերահաւաքական թէյասեղանը այս Կիրակի 31 Rue Madame Curie, Bagneux. Կը հրաւիրուին համակիրները եւս:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ռոան

Նախաձեռնութեամբ Լուառի կոմիտէին

Այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Պ. Պանեօլաթիի սրճարանը

Կը նախագահէ՝ Ընկ. Մ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ Ընկ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Դեղարուեստական ճոխ բաժին *Մուտքը ազատ է*

Նիս

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին «Պատ Սիկալ»ի սրահին մէջ
364 Bld de le Madeleine

Կը խօսի՝ Ընկ. Ա. ԱԲՈՑԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

Սէն Լու Մարսէյ

Այս Կիրակի ժամը 2.30ին տեղւոյն մատուռին մէջ

Կը խօսի՝ Ընկ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Սէն Ժերման

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Մետաքսեանի բնակարանի վերի սրահը

Կը խօսի՝ ընկերուհի Տիկին Քիպրիթճեան եւ ընկ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Տիկ. Աշխէն Ղարիբեան, օրիորդներ՝ Արծուիկ Բէզճեան, Շուշանիկ Երզնկեան, Գոհարիկ եւ Թամարա Բազդասարեաններ, Հէլէն Քարամեան, Պ. Պ. Աշոտ Տէր Կարապետեան, Արամ Մուրատեան, Գուրգէն Բալալեան, Արշաւիր Աղաբէկեան, Էմիլ Աֆթանդիլեան, Վարդգէս Յովհաննիսեան եւ Արմենակ Բէզճեան (Փարիզ), Բարկէն եւ Գուրգէն Ազաբէկեաններ, Արամ Գառոնէ, Սարգիս Ազարեան եւ Գուրգէն Մահտեսի Յովհաննիսեան (Լիոն), Հրայր Յովհաննիսեան եւ Գուրգէն Կարապետեան (Նանսի), Ջաւէն Աֆթանդիլեան (Լոնտոն) եւ Հրանդ Աֆթանդիլեան (Մոնփէլիէ) սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ուսուցիչ՝

ԳԱՍՊԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

դառնադէտ եւ վաղաժամ մահը, որ տեղի ունեցաւ Փետրուար 27ին Թաւրիզի մէջ:

Աշոտ-Արծրունի իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ իր անզուգական ընկերոջ՝ ԳԱՍՊԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆի ժահուան առթիւ.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պէրպէրեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ալֆորվիլի Հ. Յ. Դ. Մ. Մինասեան կոմիտէին եւ ամէն անոնց, որոնք անձամբ, զրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ԱՀՕՐՈՆ ՊԻՐՊԻՐԵԱՆի մահուան առթիւ:

Ալֆորվիլ, 29 փետր. 1932

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Հայր. Միութեան ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ցալորիայի մէջ:

Զ. Ո. Միութեան ընդհ. ժողովը այս իրիկուն Ցալորիայի մէջ: Վճռաբանութիւն պատգ. ժողովի օրակարգին շուրջ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Սէն Շամոն, Մ. Թ.— 210: Մարսէյլ, Բամ.— 35: Սկսանք դրկել:

Ուշադրութիւն

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Լիոնի ժողովրդային Գրադարանը, փոխադրուած է 240 Rue Duguesclin, նախկին գրադարանէն 100 քայլ հեռու Mazenod փողոցի անկիւնի սրճարանին կից:

Գրադարանը բաց է ամէն իրիկուն ժամը 7.30—9, բացի Շաբաթ եւ Կիրակի:

Հանրածանօթ ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)
Ամէն տեսակ դառնական եւ արկածի գործեր
72 rue de Ménilmontant,
Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 10, Avenue d'Italie, Գլխարկներ եւ քասքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերուն:

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ:

Փոքր տ'Իթալիէ եւ Պիսէթրի հայրենակիցներուն ուշադրութեան
Դերձակատուն ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, ՄԷԹՐՕ ՓՈՐԹ ՏԸ ՇՈՒԱԶԻ
Կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու ճոխ մներ
Կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի հագուստներ ձեռքի
կարով ներկայ տնտեսական տագնապին համապատասխան գիներով
ԱՆԹԵՐԻ ՃԱՇԱԿ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ՉԵՂՁՈՒԱԾ ԴԻՆ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՒՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ
Կէս օրին ՄԱՒՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը հաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:
Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տաղնապին: Եկէք եւ տեսէք:
Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:
Տրամադրելի սրահ հարսանիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ ԱՀՆ Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ
ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏ
Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ 0Դ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՒՔԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C., խոհանոց, Cave, chauffage central,* ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* գործիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.—	ՀՐԱՆՏ - ՕԱՄՈՒԻԷԼ Գրատուն	51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.—	ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ	7, Boulevard Saint-Michel-ի դիմացի քէօշկը
3.—	ՕՏԷՕՆ	5, Carrefour de l'Odéon
4.—	ՔՈՒՔ	Մէթրօ Քաստէյի մուտքի քէօշկը
5.—	ՄՕՆՄԱՐԹՐ	59, Fbg. Montmartreի դիմացի քէօշկը
6.—	ՓԼԱՍ ՏԷ ՖԷԹ	Մէթրոյին դիմացի քէօշկը
7.—	ՐԷՊԷՎԱԼ	92, Rue Rébéval
8.—	ՊԷԼՎԻԼ	19, » de Belleville
9.—	ՓԱԼԻՔԱՕ	3, » Palikao
10.—	ՍԷՆ - ԼԱԶԱՐ	Քաֆէ Թերմինիւսի անկիւնի քէօշկը

ՍՐՈՒԱՐՁԱՆ

11.—	ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕ	Դրավաճառ l'Ecriture. 13, Boul. Gallieni
12.—	ՊԻՑԵԱՆՑՈՒՐ	Դրավաճառ Օթէնիա, փլաս Նասիոնալ:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (159)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

Յաւելուած

8.— ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Գլուխս ձեռքերուս մէջ առնելով, սկսայ մտածել.

— *Սենեակիս մէջ չորս անգամ այցելէր է ինծի, ես զինքը իտալացի վաճառական եմ կարծեր. այո՛, այո՛, ճիշդ է, այս մարդը հրաշալի իտալերէն մը կը խօսէր, քիչ մը իտալերէն կը հասկնայի, սակայն ետքէն ֆրանսերէն խօսիլ սկսանք հետը: Ինձմէ խնդրեց որ մաքսատան անոթէնին միջնորդեմ, որպէսզի Նափոլիէն իր անունին հասնելիք ապրանքները մաքսէն հանելու ժամանակ դժուարութիւն չյարուցուի: Ուրեմն, այս մարդն էր, որ կը փնտռենք ամիսներէ ի վեր: Հիմա այս մարդը կուգայ եւ կ'ըսէ մեզի թէ ծառայութիւն պիտի մատուցանէ կառավարութեան: Կասկած չկայ, որ ճիշդ կը խօսէր: Որովհետեւ մարդ մը, որ ձերբակալուելու վախ չունէր՝ քանի որ կարելիութիւն չկար, ինչո՞ւ սուտ խօսէր:*

Օր մը դարձեալ օտարական մը եկաւ սենեակս, ըսաւ թէ անդամ է Սթոքհոլմի Արեւելագէտներու Ընկերութեան, թէ «Քարակէօզ»ի մասին, որուն գանազան խապերը կը ներկայացուէին Թուրքիոյ մէջ, եթէ գիտէի թէ ի՛նչ ծագում ունին, ի՛նչ է անոնց էութիւնը եւայլն, ծանօթութիւն տայի եւ լուսաբանէի զինք: Պատասխանեցի.

— *Ինչո՞ւ կը դիմէք ինծի: Ես ոտիկանութեան նախարար եմ, ես չեմ հասկնար այդպիսի բաներէ:*

— *Ո՛չ, փաշա, դուք ասպարէզով գրող էք, հրապարակագրութիւն ըրիք, ձեզ լաւ կը ճանչնամ:*

Սակայն եւ այնպէս «Քարակէօզ»ի մասին որեւէ ծանօթութիւն չունէի, ոչ մէկ ուսումնասիրութիւն կատարած էի այդ խնդրին շուրջ: Ինչ մըն ալ խօսեցանք այս մարդուն հետ: Ինձմէ քիչ մը տեղեկութիւն առաւ Պոլսոյ մատենադարաններուն մասին ու մեկնեցաւ: Ինչ յետոյ թիկնապահս ներս մտաւ:

— *Զուիցերիացի արեւելագէտը, որ հիմա դուրս ելաւ ձեր՝ սենեակէն, այս պահարանով փակուած նամակը յանձնեց ինծի:*

Բացի եւ կարդացի: Բովանդակութիւնը հետեւեալն էր.

—«*Փաշա՛, իմացիր որ հինդ վայրկեան առաջ անդամ մը եւս խօսակցեցայ հետդ: Դարձեալ չճանչցաք զիս: Ուրեմն, կը կարծեմ թէ հիմա դուք ալ համոզուած էք, որ զիս չպիտի կրնաք ձերբակալել, ինչպէս կը պնդէք: Ես այսօր իսկ Եւրոպա կը մեկնիմ: Խօսքս խօսք: կը խնդրեմ, որ ընդունիք յարգանացս հաւաստին»:*

Ստորագրուած՝ Արփիար Արփիարեան:

Զարմանքի մէջ մնացի: Տեսա՛ր բան կոմիտէին: Սակայն կոմիտէն ինչո՞ւ նեղացուցած է այս մարդը:

Ետքէն իմացայ, որ Թուրքիոյ մէջ հաւաքուած հազարաւոր կարմիր ոսկիներուն շուրջ զեղծարարութիւն կատարուեր է: Արփիար Արփիարեան եւս այդ հաշիւին մէջ մատ է ունեցեր: Երկպառակութիւնն ալ ասկից է ծագեր: Այս երկպառակութեան պատճառով, կոմիտէին վարիչներէն Միհրան Տամատեան եւ Աղասի եւս կը խռովին Հնչակին հետ: Ուշի ուշով եւ կանոնաւոր կը հետեւէի բոլոր այն թերթերուն, որոնք կը հաւատարմէին օրգանը հայ յեղափոխական կոմիտէներուն: Շնորհիւ այդ թերթերուն հրատարակութեանց, հասկցայ որ զեղծարարութեան այս վէճը պատճառ դարձած է, որ անվտահութիւն ու ցրտութիւն ցոյց տան Թուրքիոյ Հայերը եւ հետեւաբար բոլոր յեղափոխական կոմիտէները: Այս շրջանին թերթ մը, որ Լոնտոնէն Իզմիթի մօտիկ Պարտիզակի ամերիկեան վարժարանին տնօրէնին՝ Պ. Ճէյմսի դրկուած էր, կը յայտներ թէ Աղասին եւ Արփիար Արփիարեանի միջեւ վէճ կայ: Օգտակար է, թերեւս ժամանակի համար, քննել այդ վէճը: Ահա թարգմանութիւնը այդ յայտնութեան՝—

Շրջաբերական
Հնչակեան կուսակցութեան
մասնաճիւղերուն

«Հնչակեան կուսակցութիւնը հիմնուելէն ի վեր, 9 տարիներու ընթացքին, երբեք այնքան դժուարութեանց չէինք հանդիպած, որքան այս վերջին ամիսներուն: Այս պատճառով, ներկայիս անհրաժեշտ դարձած է միացնել այն բոլոր ուժերը, որոնք հաւատարիմ կը մնան մեր կուսակցութեան եւ իրենց անձնական շահերուն ետեւէն չեն վազեր: Թէեւ մեր Հնչակեան կուսակցութիւնը մինչեւ հիմա զէնքով կռուած է մեր ազգին թշնամի թուրք կառավարութեան դէմ, սակայն ասկից վերջ ձեռք առնուած զանազան միջոցներով նոր պայքարի մը լծուած է:

Նախ մեր կուսակցութիւնը ստիպուած է կռուիլ այն փաստակար եւ գեղծարար անձերուն դէմ, որոնք կը գտնուին մեր մէջ: Անոնք դաւաճանեցին մեզի եւ ծառայեցին Թուրքիոյ: Մեր կուսակցութեան հիմնադիրներէն ոմանք ժամանակին թերեւս չհասկցան այդ մարդոց նպատակները, բայց այսօր անոնց դէմքերը լաւ ճանչցուած են ամէնուն:

Երկրորդ՝ մեր կուսակցութիւնը կռուելու է Թուրքիոյ դէմ, որ մեր ազգին ամենամեծ թշնամին է: Թուրքերուն, նպատակին Օսմանեան պետութեան յարատեւման համար դէպք բաւական է հաստատելու համար այդ վատութիւնը: Հետեւաբար Թուրքիոյ, ինչպէս նաեւ ազգի գործարակից երկիրներու մէջ, ամենքն կուկաս, Պարսկաստան, Ռիգրոս: Դեռ չէինք դրկած այս հրատարակիչները, երբ Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղին կողմէ մանաւանդ յանձնարարագիրով մը Լոնտոն եկաւ Արփիար Արփիարեան եւ այցելութիւն տուաւ մեզի:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.256

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 4 ՄԱՐՏ 1932

4 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1819

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՁՐՈՅՑ

Լա՛ւ է, երբեմն, ղէմ դիմաց խօսիլ մեր Թղթակիցներուն հետ: Եւ առնասարակ անոնց հետ որ բարուքիւնը կ՚ունենան առօրեայ լուրեր հաղորդելու:

Զանազան առիթներով հրատարակած ենք հրահանգներ: Բացատրած թէ ի՛նչ բանի ուժ պէտք է տալ եւ ի՛նչ բան կարճ կապել:

Մանաւորապէս ծանրացած ենք իրարու նմանող հանդիսներու նկարագրութիւնը, սնամէջ խորհրդածութիւնները կրճատելու անհրաժեշտութեան վրայ:

Յետոյ, յանձնարարած, խնդրած ենք, որ փաստերով, թուանշաններով խօսին, փոխանակ ընդհանուր խօսքեր թխելու, հառաչանքներ արձակելու կամ ածականներ շարելու:

Շատերը օգտուած են այս թելադրութիւններէն, ինչպէս եւ եղած ուրագրութիւններէն: Եւ օգտուած է Թերթն ալ:

Չի՞ որ բոլորիս պարտքը պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ ճիշդ ներկայացնել օրուան կեանքը: Կեանքի ո՛ր եւ է երեւոյթ:

Բայց անհոգներ ալ կան: Կը շարունակեն գրել այնպէս ինչպէս կուգայ գրչի տակ: Անշուշտ բարեմտութեամբ: Սակայն եւ բարեմտօրէն մեղանչելով:

Փակագիծ մը, — գիտենք որ չափազանց դժուար է կանոնաւոր, վաւերական թղթակից ղրկել հայ թերթի մը, այս համայնակուլ ափերուն վրայ: Ան ալ «ազգասիրաբար»: Օրուան չարաչար աշխատանքէն յետոյ:

Հայ թերթը —գոնէ մեր թերթը— տակաւին այն վիճակին հասած չէ, որ կարենայ վճարովի թղթակից պահել ամէն քաղաքի մէջ, ինչպէս կ՚ընեն եւրոպական թերթերը:

Բայց, քանի որ միեւնոյն ժողովուրդին կը պատկանինք, ամէնքս ալ պիտի ջանանք ընել մեր լաւագոյնը: Ան ինչ որ կարելի է, տուեալ պայմաններուն մէջ:

Աչքի առջեւ ունինք հրատապ հարց մը,— գործազրկութիւնը: Տեղեկութիւնները կը հասնին ամէն կողմէ: Շատերը կը գրեն իրենց գիտցած հայերէնով, եւ մենք երբեք չենք տրտնջար: Սիրով կը ստանձնենք սրբագրութեան տուր: Գրողները լրագրական լեզուին վարժեցնելու պարտականութիւնը: Գրուածքը ամփոփ, յստակ, բովանդակալից դարձնելու խնամքը: Ան վստահութեամբ թէ հետզհետէ կ՚ընտելանան: Լրագրութիւնն ալ դպրոց մըն է: Եւ ամէնէն կենդանին ու բանուկը:

Բայց, կրնա՞նք ստանձնել տրուած լուրերուն վաւերականութիւնը:

Ի հարկէ: Քանի որ մեր թղթակիցն է, քանի որ կը ճանչնանք լրատուն եւ մեր վստահութիւնը գրաւած է, պարտաւոր ենք ստանձնել, մինչեւ որ հակառակը ապացուցուի:

Այսպէս, երբեմն թղթակցութիւններ կը հասնին, որոնց մէջ նշանակուած փաստերը կամ թուանշանները խնդրական կը թուին. բայց որովհետեւ կը հաւատանք թղթակցին, չենք վարանիր հրատարակութեան տալ:

Ուրեմն, մեր վստահութիւնը աւելի կը ծանրացնէ թղթակցին պատասխանատուութիւնը: Յարուած ատեն, զղջացողը մենք չէ որ պիտի ըլլանք:

Մանաւոր պարագայ մը չունինք աչքի առջեւ, այս տողերը գրած ատեն:

Բայց կ՚ուզենք ուշադրութեան յանձնել մանաւոր խնդիր մը, որ այժմէական է եւ պիտի օգնէ աւելի որոշ խօսելու:

Ինչ որ թերթին կը յանձնուի հրատարակութեան համար, ելք մը, արձագանգ մը կ՚ունենայ, այսպէս կամ այնպէս:

Օրինակ՝ անգործութեան տագնապը: Կացութիւն մը կը պարզուի, թիւեր կը յիշուին, թելադրանքներ կամ պահանջներ կ՚ըլլան: Եւ ընդհանրապէս նկատի կ՚առնուին:

Բայց եթէ իրողութիւնը անճիշդ կամ չափազանցուած ըլլա՞յ...

Եւ մանաւանդ, եթէ այդ անճիշդ պարագան երեւան ելլէ ազգային կամ պետական իշխանութեան դիմած ատեն...

Ցաճախ դիմումները նպատակի չեն հասնիր նաեւ անոր համար որ տեղեկութիւնները պակասաւոր են:

Երբ քաղաքի մը մէջ նպաստ կը բաշխուի եւ մեր աշխատաւորները կը զրկուին, եւ հետեւաբար անհրաժեշտ է վարչական դիմում կատարել, տարրական պահանջ է որոշ թիւեր տալ: Եւ տալ բոլոր մանրամասնութիւնները (անուն, մականուն, տարիք, ամուրի, ընտանիք, գաւակ եւն.):

Երբ անկանոն թուղթերու համար արտագրման հրաման կը տրուի, անհրաժեշտ է ստուգել բուն թիւը, եւ ոչ թէ գրել 25 — 50 — 100: Թերութիւնը, չափազանցութիւնը, սխալը պատճառ կը դառնան ո՛ր եւ է ձեռնարկ ձախողեցնելու:

Ի՛նչ խօսք որ այստեղ պատասխանատու են նաեւ ազգային իշխանութիւնները, եւ ենթակաները իրենք: Մէկը պիտի դիմէ, միւսը պիտի արձանագրէ մանրամասնօրէն, որպէս զի պատկերը լրիւ ըլլայ, եւ Թղթակիցը չստիպուի նոր եւ տաղտկալի պրպտումներ կատարել իր կարգին, կամ զոհ դառնալ իր բարեմտութեան:

Փակելու համար այս ընտանեկան զրոյցը, անգամ մըն ալ կը յիշեցնենք մեր բոլոր ընթերցողներուն եւ բարեկամներուն, թէ ինչ որ կը ղրկուի խմբագրութեան հասցէին, կը կարդացուի ծայրէ ծայր: Ըլլայ իսկ եօթը հոդինոց փողոցի մը մասին: Եւ եթէ արժէք ունի, կը տպուի:

Բայց, թող չպահանջեն որ նկատի առնենք այնպիսի զրուքիւններ ուր ոչ միայն նիւթ չկայ, այլ յաճախ... գիրն իսկ չի կարդացուիր...:

Գրեցէք ամէն բանի, այլ մանաւանդ ձեր կեանքի մասին, — ընկերային, տնտեսական, բարոյական: Գրի առէք ինչ որ կ՚անցնի կը դառնայ ձեր գործարանին, պանդոկին կամ ժողովասրահին մէջ: Գրեցէք ձեր տառապանքներու, ինչպէս բաղձանքներու մասին:

Բայց, մի՛ մոռնաք միջուկը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏՈՒՀԱՆԷՆ ՎԱՐ

Թերթերը գրեցին թէ՝ Ամերիկուհի մը բախտախաղէն 70 հազար ֆրանք շահած ըլլալով, նիսի մէջ, խղճահարեր եւ պատուհանէն վար նետուեր է գայն, տրցակ-տրցակ:

— Քրիստոնէական առաքինութիւն, պիտի ըսեն շատեր:

— Չգագար ուիթիւն, ապուշութիւն, պիտի պատասխանեն ուրիշներ:

— Ոչ մէկը, ոչ միւսը, այլ պարզապէս ինարուստի քմահաճոյք: Ազմուկ հանելու, նոր սարսուռներ վայելելու մարմաջ:

Եւ վիճաբանութիւնը պիտի շարունակուի անվերջ:

Քանի մը տարի առաջ ալ, դարձեալ Ամերիկացի մը նոյնքան կամ աւելի գումար մը փողոց թափեց — միշտ նիսի մէջ— տեսնելու համար թէ ինչպէս աւարի պիտի տան թշուառն ու թշուառականը...:

Ամերիկուհին խղճի խայթ ունեցեր է՝ տեսնելով որ դրամը արդար վաստակ չէ, այլ բախտախաղ:

Քանի՛ հազար անգամ հազար Ամերիկացիներ ու Եւրոպացիներ — եւ Հայե՛ր — կան որ, եթէ մէկ վայրկեան մտածէին իրենց դիզած հարստութեան աղբիւրներուն վրայ, ոչ թէ 70 հազար, կամ 70 միլիոն թղթադրամ, այլ իրենք գիրենք պիտի նետէին պատուհանէն վար...

ՎԱՐԱԶ

Նետգաղթը Սկտաւիկի մէջ

Յունահայ Թերթերը կը գրեն թէ Սելանիկ հասնելով, Պ. Դ. Շահվէրտեան տեսնուած է Բարեզործականի ներկայացուցիչներուն հետ եւ տեղեկութիւններ առած զաղթականներու վիճակին մասին: Յայտարարած է թէ ամէն ճիգ ի գործ պիտի դնէ, 20-30 օրէն ներգաղթի երրորդ կարաւանը համբայ հանելու համար:

Կ՚ըսուի թէ Պ. Շահվէրտեան տրամադրուածէ կարելի եղածին չափ մեծ թիւով առաքում մը կատարել:

Պ. Շահվէրտեան պիտի մեկնի դէպի Մակեդոնիա եւ Թրակիա, աչքէ անցընելու համար Հօկերու կողմէ կատարուած արձանագրութիւնները:

× *Պ. Դ. Շահվէրտեան Թեմական Խորհուրդի նախագահ Պ. Պարծանքեանի ընկերակցութեամբ այցելեց ընդհ. կուսակալութեան արտաքին գործերու տնօրէն Հէքօսին եւ յայտարարեց թէ երրորդ կարաւանով երկու հազար հոգի պիտի ղրկէ Հայաստան եւ թէ առաքումը պիտի ըլլայ մէկ ամիս յետոյ:*

Բոլշեւիկներու նոր նահանջը

Լոնտոնի ելմտական շրջանակները կը յայտնեն թէ խորհրդային իշխանութիւնները որոշած են մեծ քանակութեամբ ոսկի արտածել, կարենալ վճարելու համար իրենց մուրհակները:

Բոլշեւիկներու ամենամեծ յոյսերը՝ վաճառականորով դրամ ձեռքերելու եւ այդ դրամով վճարելու իրենց պարտքերը, պարապ ելան, մանաւանդ որ, եւրոպական երկիրները ձեռնհետ աւելի խստօրէն կը փակեն իրենց դուռները՝ ներածութիւններու առջեւ:

Այս որոշման հետեւանքը պիտի ըլլայ բնականաբար պարպել խորհրդային պետական դրամատան ոսկիի պահեստը: Այս նկատումով ալ, ծանրի որոշած է ոսկիի եւ փլաթինի արտադրութիւնը կազմակերպել դրամատիրական սկզբունքներու ձիման վրայ:

Անգլիական «Տէյլի Մէյլ»ը կը ծանրդէ թէ արդէն ջնջուած է ճանքախուզութեան դէմ դրուած օրէնքը: Միեւնոյն ատեն, խորհրդային կառավարութիւնը աւելցուցած է պաշտօնական ճանքախոյզներու վարձքերը եւ զանոնք վերծ կացուցած է տուրքերէ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

«Ակն ընդ ական, ատամն ընդ ատամանս»

Լինտպէրկի տղան առևանգուած

Մէկ միլիոն ֆր. փրկագին

Ջորեքշաբթի օր անծանօթ չարագործներ առեւանգեցին ինչպէսեւ օդանաւորդ Լինտպէրկի երախան, քսան ամսու մանչ մը:

Ցտնտուն զայն քնացուցած էր իրիկուան ժամը 8.30ին: Երկու ժամ յետոյ, երբ վերադարձաւ, երախան չկար: Պատուհանը բաց էր եւ չարագործները սանդուղ մը երկարելով, տղան տարեր էին: Անմիջապէս հեռագրով, հեռախօսով եւ անթելով լուր տրուեցաւ ամէն կողմ եւ ոստիկանութիւնը պաշարեց Լինտպէրկի բնակարանին շրջակայ բոլոր ճամբաները:

Հասկնալի է տէր եւ տիկին Լինտպէրկի յուզումը: Աւազակները երկտող մը ձգած են, որով փրկագին կը պահանջեն: Լուրը մեծ յուզում պատճառած է ամբողջ Ամերիկայի մէջ, ուր «ազգին ամէնէն ինչպէսեւ երախան» կը համարուի դեռատի Լինտպէրկը:

× Վերջին լուրերու համաձայն, առեւանգիչները մէկ միլիոն ֆրանք (50 հազար տոլար) պահանջած են, երախան ազատ արձակելու համար: Լինտպէրկ անմիջապէս ընդունած է այս պահանջը: Նիւ Ջըրսիի կառավարիչը 25 հազար տոլար պարգեւ խոստացած էր երախան գտնողին: Լինտպէրկ վախնալով որ երախան կը վտանգուի, հեռախօսով խնդրեց կառավարիչէն ետ առնել այս իրաւերը: Կառավարիչը հաւանեցաւ: Լինտպէրկ ինք անձամբ օդանաւով թռիչք մը կատարեց քաղաքին շրջակաները, երախան փնտռելու համար: Բազմաթիւ օդանաւորդներ իրենց ծառայութիւնը առաջարկեցին Ատլանտեանի հերոսին, որ մերժեց: Երախային լուսանկարը ղրկուած է ամէն կողմ եւ գաղտնի ոստիկաններ գիշեր ցերեկ հետազօտութիւններ կը կատարեն: Միացեալ Նահանգներու բոլոր օդանաւային կայանները հսկողութեան տակ առնուած են: 150 ոստիկաններ խուզարկեցին քաղաքին շրջակայ անտառները, կեցնելով բոլոր ինքնաշարժները: Լինտպէրկ ամբողջ գիշերը չքնացաւ, իսկ կինը յղի ըլլալով, հիւանդ վառկած է: Հայր եւ մայր շատ աւելի մտահոգ են, մանաւանդ անոր համար որ երախան հարբուխէ բռնուած էր:

Վերջին պահուն Լինտպէրկ երկտող մը ստացաւ չարագործներէն, որոնք մատիտով գրած են եւ կը հաղորդեն թէ «երախան ողջ առողջ է»: Թէ «շուտով նոր հրահանգներ պիտի ղրկեն»: Թիստ խուզարկութիւններ կատարուեցան նիւ Եորքի բոլոր բազմամբոխ թաղերուն մէջ:

Ամիսներէ իվեր երախան մանաւոր ուշադրութեամբ կը պահուէր, առեւանգման սպառնալիքներ եղած ըլլալով:

Հազարաւոր հեռագիրներ կը տեղան ընտանիքին, մաիապատիժ պահանջելով այսպիսի առեւանգութեանց համար:

Հաշիւ եղած թէ՝ այս արիւնստին մէջ «մասնագիտացած» աւազակներ երկու տարուան միջոցին երկու հազար հոգի առեւանգած են, փրկանք ստանալու համար: Այս ձեւով տարին քանի մը միլիոն տոլար կը վաստկին:

× Նախագահ Հուվըր մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ դատական նախարարին հետ: Որոշուեցաւ որ կեդրոնական կառավարութեան գաղտնի ոստիկանութիւնը գործակցի խուզարկութեանց: Թաքստոցներու եւ ներգաղթի բոլոր պաշտօնեաները հրահանգ ստացան գործակցիլ եւ հսկողութիւն կատարել սահմանագլուխներու եւ նաւահանգիստներու մէջ: Քանի հազար ոստիկաններ Նիւ Եորքի մէջ տունէ տուն պտտեցան, հասկնալու համար թէ նորեկներ երախայ մը բերա՞ծ են իրենց հետ:

Ամերիկա կը վճարէ պարտքերը

Անգլիոյ երեսփոխանական մարմնին մէջ, ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ի վիճակի է վճարելու մեծ մասը այն փոխառութեանց զորս կնքեց անցեալ օգոստոսին, ստերլինը պաշտպանելու համար: Ամերիկայի եղած պարտքէն 130 միլիոն տոլար պիտի վճարուի այսօր իսկ (ուրբաթ): Այս վճարումով Ամերիկայի պահանջը 40 միլիոն ստերլինէն պիտի իջնէ 10 միլիոնի: Ֆրանսայի եղած պարտքն ալ մեծ մասով իջած է: Այս առթիւ նախարարը աւելցուց.

— Կը կարծեմ թէ ժամանակը եկած է ետ առնելու ոսկեդրամի դրութեան մասին հրատարակուած օրէնքը, որ կը ձգտէր կրճատել ծառ դրամներու գնումը Անգլիացիներու կողմէ: Այդ օրէնքը պիտի ջնջուի այսօր իսկ (2 մարտ):

Այսօր, ուրբաթ, Անգլիոյ գանձը մօտաւորապէս 3970 միլիոն ֆրանք պիտի ղրկէ փարիզ եւ ըւաշխնկերը, ի հաշիւ պարտքերու վճարման:

Ազգերու Դաշնակցութեան բացառիկ ժողովը

Երէկ, հինգշաբթի, բացուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան բացառիկ ընդհ. ժողովը, որ մասնաւորապէս պիտի զբաղի չինաեւճապոնական վէճով: Տինոլորտը շատ պղտոր է եւ չի գիտցուիր թէ ի՛նչ ելք պիտի ունենայ այս ժողովը: Շատ բան կախուած ունի Շանկայի դէպքերու ընթացքէն:

Կացութիւնը աւելի պիտի ծանրանայ, եթէ թշնամութիւնները շարունակուին չինացիներուն եւ ձափոնացիներուն միջեւ: Այն առեն անգամ մըն ալ ցաստատուած պիտի ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան անկարողութիւնը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱՐՁԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հայագրություն ներածություն

Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 1։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 2։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 3։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 4։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 5։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 6։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 7։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 8։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 9։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 10։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 11։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 12։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 13։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 14։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 15։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 16։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 17։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 18։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 19։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 20։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 21։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 22։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 23։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 24։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 25։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 26։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 27։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 28։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 29։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 30։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 31։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 32։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 33։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 34։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 35։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 36։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 37։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 38։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 39։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 40։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 41։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 42։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 43։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 44։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 45։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 46։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 47։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 48։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 49։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 50։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 51։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 52։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 53։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 54։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 55։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 56։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 57։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 58։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 59։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 60։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 61։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 62։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 63։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 64։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 65։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 66։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 67։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 68։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 69։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 70։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 71։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 72։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 73։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 74։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 75։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 76։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 77։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 78։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 79։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 80։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 81։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 82։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 83։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 84։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 85։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 86։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 87։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 88։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 89։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 90։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 91։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 92։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 93։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 94։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 95։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 96։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 97։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 98։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 99։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 100։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 101։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 102։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 103։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 104։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 105։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 106։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 107։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 108։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 109։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 110։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 111։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 112։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 113։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 114։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 115։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 116։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 117։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 118։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 119։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 120։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 121։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 122։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 123։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 124։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 125։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 126։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 127։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 128։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 129։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 130։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 131։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 132։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 133։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 134։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 135։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 136։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 137։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 138։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 139։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 140։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 141։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 142։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 143։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 144։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 145։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 146։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 147։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 148։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 149։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 150։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 151։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 152։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 153։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 154։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 155։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 156։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 157։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 158։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 159։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 160։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 161։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 162։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 163։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 164։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 165։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 166։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 167։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 168։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 169։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 170։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 171։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 172։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 173։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 174։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 175։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 176։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 177։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 178։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 179։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 180։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 181։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 182։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 183։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 184։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 185։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 186։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 187։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 188։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 189։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 190։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 191։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 192։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 193։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 194։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 195։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 196։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 197։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 198։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 199։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 200։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 201։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 202։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 203։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 204։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 205։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 206։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 207։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 208։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 209։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 210։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 211։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 212։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 213։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 214։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 215։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 216։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 217։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 218։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 219։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 220։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 221։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 222։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 223։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 224։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 225։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 226։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 227։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 228։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 229։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 230։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 231։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 232։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 233։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 234։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 235։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 236։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 237։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 238։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 239։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 240։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 241։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 242։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 243։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 244։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 245։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 246։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 247։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 248։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 249։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 250։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 251։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 252։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 253։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 254։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 255։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 256։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 257։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 258։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 259։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 260։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 261։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 262։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 263։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 264։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 265։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 266։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 267։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 268։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 269։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 270։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 271։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 272։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 273։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 274։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 275։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 276։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 277։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 278։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 279։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 280։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 281։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 282։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 283։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 284։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 285։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 286։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 287։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 288։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 289։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 290։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 291։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 292։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 293։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 294։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 295։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 296։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 297։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 298։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 299։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 300։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 301։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 302։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 303։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 304։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 305։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 306։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 307։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 308։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 309։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 310։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 311։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 312։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 313։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 314։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 315։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 316։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 317։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 318։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 319։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 320։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 321։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 322։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 323։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 324։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 325։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 326։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 327։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 328։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 329։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 330։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 331։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 332։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 333։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 334։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 335։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 336։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 337։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 338։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 339։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 340։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 341։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 342։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 343։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 344։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 345։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 346։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 347։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 348։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 349։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 350։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 351։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 352։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 353։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 354։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 355։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 356։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 357։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 358։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 359։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 360։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 361։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 362։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 363։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 364։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 365։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 366։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 367։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 368։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 369։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 370։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 371։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 372։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 373։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 374։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 375։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 376։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 377։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 378։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 379։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 380։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 381։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 382։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։ Հ. 383։ Ա. Ֆ. Ադոնց. Հայ տպագրության պատմություն։

ԲՐՈՒՏ ՀԱՅԻՐԸ

(Վ. Ց.)

Մ. ՄՈՒՍՈ

IX

Ձմեռ է... Ձմեռ ձմեռ — ձայնը ձյան պես սպիտակ, ձյան պես մաքուր, ձյան պես անարատ... Ձմեռ, ինչպես միշտ, ձմեռ է եղել նաև այս տարի... Ձմեռ է, ինչպես միշտ, ձմեռ է եղել նաև այս տարի... Ձմեռ է, ինչպես միշտ, ձմեռ է եղել նաև այս տարի... Ձմեռ է, ինչպես միշտ, ձմեռ է եղել նաև այս տարի...

— Ինչո՞ւ չեք գնում, Գևորգ Եգիչ, — հարցրեց ծերունի Ավետիսը, որ ամբողջ կես ժամ լուռ նայում էր հյուրին, որ անդադար քայլում էր սենյակի մի ծայրից մյուսը, ոչ մի խոսք չասելով:

— Ես... ես... Ես չգիտեմ, ինչո՞ւ չեմ գնում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչո՞ւ չեմ գնում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչո՞ւ չեմ գնում... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչո՞ւ չեմ գնում...

Եվ ծերունի Ավետիսը, որ ամբողջ կես ժամ լուռ նայում էր հյուրին, որ անդադար քայլում էր սենյակի մի ծայրից մյուսը, ոչ մի խոսք չասելով, նորից սկսեց նայել

Փարիզի պաշտպանութեան համար

Նկատի առնելով որ գիշերային յարձակումները յաճախադէպ դարձած են փարիզի մէջ, ոստիկանութիւնը կարգ մը բացառիկ միջոցներ ձեռք առաւ: Այսպէս, *60-80* հեծելանուրդ ոստիկաններ գիշերն ի բուն պիտի շրջին քաղաքին մէջ:

Ցետոյ, քսան ոստիկանական ինքնաշարժներ հսկողութիւն պիտի կատարեն: Ա.ելցուած է նաեւ գաղտնի ոստիկաններուն թիւը:

Եգիպտոսի անկախութեան տասնամեակը

Փետրուար 28ին լրացաւ *1922*ի անգլեւեգիպտական համաձայնութեան տասնամեակը: Այս առթիւ բազմաթիւ հրատարակութիւններ երեւցան մամուլին մէջ: Ցափաւոր թերթերը կը սպասեն որ վարչապետ Սրաք փաշա յաջողութեամբ կարգադրէ առկախ մնացած խնդիրները:

Իսկ ազգայնականները (վաֆտ) ընդհակառակն ցոյլ կամակատար մը ցամարելով վարչապետը, կը պահանջեն պոյքոթ հռչակել անգլիական ապրանքներու դէմ, ինչպէս տեղի կ'ունենայ Հնդկաստանի մէջ:

Խնդիրը այն է որ, ստերլինի անկումէն ի վեր, անգլիական ապրանքները աւելի աժան կը ծախուին եգիպտոսի մէջ:

Մուսուլի խարհւղատարը

Լիբանանի երեսփ. Ժողովը 100,000 սուրիական ոսկիի վարկ մը քուէարկեց կալուածական քարտէսի մը պատրաստութեան համար, նկատելով որ անյապաղ պիտի սկսի Մուսուլի քարիւղատար խողովակներուն (Փայփլայն) շինութիւնը եւ ընկերութիւնը հոդեր պիտի դնէ երկրին մէջ:

Կիներու համաժողովը Փարիզի մէջ

Չորեքշաբթի օր, փարիզի մէջ բացուեցաւ կիներու համաժողով մը, նախագահութեամբ ցիկին Լըքուվէի: Ֆրանսայի կիներու Ազգային Դաշնակցութեան քարտուղարուհին այս առթիւ ներկայացուց տեղեկագիր մը, որ կը խօսի նաեւ գործազրկութեան մասին եւ կ'առաջարկէ ցողին կապել անգործները:

Ցետոյ ճառեր խօսուեցան կիներու քաղաքական իրաւունքներու մասին: Այս առթիւ տեղեկութիւններ տրուեցան մանուկներու փրկութեան համար կատարուած աշխատանքներու մասին:

Ծանր խռովութիւններ Սօֆիայի մէջ

Պուլկարիոյ խորհրդարանը օրէնքով մը լուծեց Սօֆիայի քաղաքապետութիւնը, եւ որոշեց որ եօթը ցոգինոց մարմին մը վարէ գործերը, մինչ եւ նոր ընտրութիւն: Այս առթիւ ժողով մը գումարեց ազգային-ազատական խմբակցութիւնը, իր թեկնածուները ընտրելու համար: ցանկարծ վէճ մը ծագեցաւ որ վերածուեցաւ ձակատամարտի: Սրահին մէջ գաւազաններ եւ աթոռներ իրար խառնուեցան: ցետոյ ծխարձակ ռումբ մը պայթեցաւ եւ ատրճանակներ որոտացին: Ոստիկանութիւնը ցասնելով, ցագիւ կրցաւ կարգ-կանոնը վերաճաստատել:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ Ալեքսանդր թագաւորը յայտնեց թէ պատրաստ է չորս միլիոն տինար *(20* ցազար ստերլին) կրճատելու իր անձնական գանձը, երկրին խնայողութեան օգնելու համար:

ՋԻՆՍԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ժողովին մէջ, Ֆրանսայի պատուիրակութեան ծախքը սինչեւ ապրիլ *1* պիտի ցասնի *13,600* ստերլինի:

ԹՈՐՀԸՐԴԱՑԻՆ ցետեսական գերագոյն խորհուրդը կը յանձնարարէ անգլիացի ցանքային մասնագէտներ երաւիրել, ցանքերու արագ արտադրութիւնը ապահովելու ցամար:

“ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ալիհո

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, Place Comète, ծխամաճառին վերնայարկը՝

կը խօսի ընկ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Նիս

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին «Պատ Սիկալ»ի սրահին մէջ 364 Bld de le Madeleine

կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱՒՈՑԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

Սէն Լու (Մարսէյ)

Այս կիրակի ժամը 2.30ին տեղւոյն մատուռին մէջ

կը խօսի՝ ընկ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Սէն Ժերմէ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Մետաքսեանի բնակարանի վերի սրահը

կը խօսի՝ ընկերուհի Տիկին ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ եւ ընկ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Փարիզի Գրական Ակումբ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 130 Rue Cambronne, Métro Vaugirard. Զբոյց եւ կարծիքներու փոխանակութիւն, Գաղթահայ մտաւորականութեան միութեան հարցի շուրջ: Մուտքը ազատ է:

Ա. Ե. Հ. Կ. Թաչի Փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի

ՉՐՈՑՑ - ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ այս կիրակի ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber

ՆԻՒԹ ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Զեկուցանող ՏԻԿԻՆ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Զրոյցը կը ղեկավարէ Պ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԻԹԽԱՆՈՒՀԻՆ

Հայատառ պատմական ֆիլմը Լիոնի մէջ

Միմիայն մէկ անգամուան համար կը ցուցադրուի այս կիրակի իրիկուն ժամը 5.30ին, Սինէմա Միկալի մէջ, 60 Ave, de Saxe.

Պիտի ներկայացուի նաեւ խիստ ծիծաղաշարժ ֆիլմ մը

Սինէմայի ընթացքին պիտի նուագուին հայկական ընտիր կտորներ ռատիոյով:

Գիները 6, 5 եւ 4 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին հայկական նպարավաճառատուններէն եւ ճաշարան Եփրատ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Հայր. Միութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ցոլորիայի մէջ:

Զ.Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 241 Rue J. J. Rousseau: Բոլոր ընկեր եւ ընկերուհիներու ներկայութիւն անհրաժեշտ է:

Գնեցէք

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատ. Միութեան Գոյամարտ օրացոյցէն մէկ օրինակ: Կարեւոր ամէն Հայու համար: Դիմել՝ G. Djarayanh, 14 rue de la Fare, Marseille.

Ուշադրութիւն

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Լիոնի Ժողովրդային Գրադարանը, փոխադրուած է 240 Rue Duguesclin, նախկին գրադարանէն 100 քայլ հեռու Mazenodի փողոցի անկիւնի սրճարանին կից:

Գրադարանը բաց է ամէն իրիկուն ժամը 7.30—9, բացի Շաբաթ եւ Կիրակի:

Հանրածանօթ ՓԱՄՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԼԻ)

Ամէն տեսակ Պատահական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ ոտէօն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tel. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՓՈՍԻՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆԻ

Կէս օրին ՄԱՓՈՍԻՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը գտնամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքուռտը կը յարմարի օրուան տազնապին: Եկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր գինի պոլսական եւ ռուսական ադանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակահիւծախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվնասական):

Ջղային եւ ծոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, ձեռադրական եւ ֆրէնեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիչն է Պ. Վ. ՔԱՃՃԱՆ:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

1932ի ԱՄԵՆՈՒԻՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Նիսի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ: Առկէ զատ Ֆրանսական գաղթին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու: Ամենուն համար հրաժեշտ գիրք մը: Ընդամէնը՝ 256 էջ, մաքուր տպագրութեամբ:

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50: Արտասահման 10 ֆր.

Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

Ստիպողական

Կ'ուզուին երիտասարդ եւ զարգացած հայ երիտասարդներ շահաւէտ գործի համար: Ներկայանալ անմիջապէս կէսօրէ առաջ ժամը 10—12 Պ. Պ. Xynos et Cornellos, 18 rue Chaussée d'Antin, Paris.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամրատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

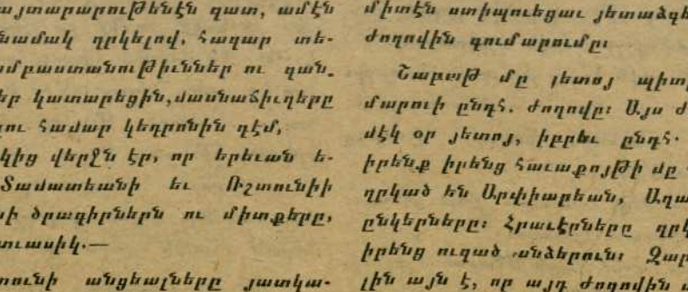
TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ, քաղքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, մադրավայր Հայերուս:

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ:

BAR ՆԻԿՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9e):

Կ'ուզուին քէֆփ տը շիմիէ սիդիէ *կարող լաւ գործաւորուհիներ պահանջուի խնամուած աշխատանք: Գործէ չհասկցողները չդիմեն: Դիմումները ժամը 9—12 պ. ը. առաւօտները, 38 Rue du Caire, Փարիզ.*

221 rue Lafayette-PARIS

Տպագրութիւնը, դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ըլլալ ձեր տպագրած Թուղթերուն վրայ: Թափալեան եղբայրք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեզի, տրամադրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը:

Téléphone Nord 76-68

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՑԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

Յաւելուած

8.— ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Ցետոյ այս երկուքը մեր մասին զանազան ամբաստանութիւններ ըրին եւ պահանջեցին որ ընդհ. ժողովի հրաւիրենք Թուրքիոյ, Կովկասի, Պարսկաստանի, Կիպրոսի եւ ուրիշ երկիրներու Հնչակեան մասնաճիւղերու վարիչներն ու գլխաւոր դէմքերը:

Իրենց նպատակն է կուսակցութեան մէջ երկպառակութեան որոմ ցանել եւ յետոյ Տամատեանի եւ Ռշտունիթիգաղափարներուն ծառայել: Մինչդեռ Տամատեան ստորագրած է այն կանոնադիրը, որ կը հաստատէ թէ չպիտի հակառակ շարժի մասնաճիւղերու կանոնագրին ու որոշումներուն: Տամատեանի եւ Ռշտունիի պահանջներուն ի պատասխան, կեդրոնս հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ իրենց.

1— կեդրոնը իրաւունք չունի ձեր ցանկութեամբ ընդհ. ժողովի հրաւիրելու արտասահմանի մասնաճիւղերուն վարիչներն ու գլխաւոր անդամները, որովհետեւ ատիկա հակառակ է կուսակցութեան ներքին կանոնագրին:

2— կեդրոնը հակօրինական գործ չի համարեր, եթէ հրաւէրները հասնին իրենց հասցէին: Եթէ մասնաճիւղերը ուզեն մասնակցիլ ընդհ. ժողովին, պէտք է որ երկրի մասնաճիւղերուն կարծիքն ալ առնուի: Մասնաճիւղերը իրենց որոշ, ճշդուած պարտականութիւններն ունին, այնպէս որ կարելի չէ ասոր անոր առանձին, կեդրոնի հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ իրենց.

Ակից յետոյ, Ռշտունի, Տամատեան, ամերիկեան հպատակ Գարեգին Զինիճեան, միանգամայն, յայտարարութիւն մը կը հրատարակեն եւ իրենց ստորագրութիւնը դնելով կը դրկեն արտասահմանի մասնաճիւղերուն: Այս ձեւով պատճառ դնձան հրապարակելու մեր կուսակցութեան գաղտնիքները: Մինչդեռ ոչ մէկ իրաւասութիւն ունէին, եւ ոչ ալ որ եւ է պաշտօն, որ տրուած ըլլար կուսակցութեան կողմէ: Այս յայտարարութենէն զատ, ամէն կողմ նամակ դրկելով, հազար տեսակ ամբաստանութիւններ ու զանգատներ կատարեցին, մասնաճիւղերը գրգռելու համար կեդրոնին դէմ,

Ատկից վերջն էր, որ երեւան ելան Տամատեանի եւ Ռշտունիի դաղտնի ծրագիրներն ու միտքերը, որ ահռելի է.—

Ռշտունի անցեալները յատկապէս Փարիզ դնաց եւ վտարեալ Արփիար Արփիարեանը միասին Լոնտոն բերաւ: Տամատեան, Աղասի եւ Սեպուհ, որ վտարման որոշման ժամանակ դրած էին նաեւ իրենց ստորագրութիւնը, դժգոհեցին եւ մեզի անդանօթ նպատակներով հաշտուեցան Արփիարեանի հետ: Նոյնիսկ Աղասի եւ ընկերները, որոնք նախապէս մատնիչ կ'անուանէին Արփիարեանը, այնուհետեւ սկսան խորհրդակցիլ Արփիարեանի հետ, ծառայելով անոր ցանկութիւններուն ու դաղափարներուն:

Հրաւիրուած մասնաճիւղերուն պատգամաւորները չհկան: Եկան միայն հոգիմինչդեռ կը սպասուէին 24 հոգի: Հետեւաբար մեծամասնութիւն զոյացած չըլլալով, կեդր. Կոմիտէն ստիպուեցաւ յետաձգել ընդհ. ժողովին գումարումը:

Շաբաթ մը յետոյ պիտի գումարուի ընդհ. ժողովը: Այս ժողովէն մէկ օր յետոյ, իբրեւ ընդհ. ժողով իրենք իրենց հաւաքոյթի մը հրաւէր դրկած են Արփիարեան, Աղասի եւ ընկերները: Հրաւէրները դրկած են իրենց ուզած անձերուն: Զարմանալին այն է, որ այդ ժողովին մեզ ալ հրաւիրած են, յանձնարարելով միասնալ իրենց: Պատասխանելու իսկ չգիջանեցանք: Որովհետեւ իրենց ժողովին հրաւիրած են բազմաթիւ մարդիկ, որոնք վտարուած են մեր կուսակցութենէն պաշտօնապէս եւ այդպիսի երեւոյթները կրնան լուծել մեր կուսակցութիւնը: Անոնց այդ ընթացքին համար, մեր կուսակցութիւնը դիմեց հիմնադիրներուն, եւ մասնաճիւղերուն ալ տեղեկութիւն տուաւ առ ի զգուշութիւն: Կը խնդրենք որ առիթ չտրուի Հնչակեան կուսակցութիւնը խաղալիք դարձնելու այսպիսի մարդոց ձեռքը: Որովհետեւ փոխանակ բարեկարգութեան, դրամաշորթութիւն, կեղծարարութիւն ու մատնութիւն կը կատարեն: Ազգէն հաւաքուած դրամով Եւրոպայի քաղաքական վայրերուն մէջ զեղխութիւն կը կատարեն:

Մենք կարօտ ենք հզօր միութեան եւ համերաշխութեան: Այդ ատեն միայն կրնանք բարեյաջող ու նիւթապէս զարգանալ: Սակայն այս ներքին խռովութիւնները պէտք չէ որ յուսահատեցնեն մեզ եւ յոռետես դարձնեն: Շարունակ ազգին շահը նկատի ունենանք, եւ այսպէսի անվայել երեւոյթներէ խուսափինք, եւ նոր ուժերով հետապնդենք մեր նուիրական դաղը, կուռելով անընդհատ թուրքիոյ դէմ: Երբ, այս վերջին

Չարկով, առանց բոլոր մասնաճիւղերուն գիտութեան, ընդհ. ժողով գումարել:

Ակից յետոյ, Ռշտունի, Տամատեան, ամերիկեան հպատակ Գարեգին Զինիճեան, միանգամայն, յայտարարութիւն մը կը հրատարակեն եւ իրենց ստորագրութիւնը դնելով կը դրկեն արտասահմանի մասնաճիւղերուն: Այս ձեւով պատճառ դնձան հրապարակելու մեր կուսակցութեան գաղտնիքները: Մինչդեռ ոչ մէկ իրաւասութիւն ունէին, եւ ոչ ալ որ եւ է պաշտօն, որ տրուած ըլլար կուսակցութեան կողմէ: Այս յայտարարութենէն զատ, ամէն կողմ նամակ դրկելով, հազար տեսակ ամբաստանութիւններ ու զանգատներ կատարեցին, մասնաճիւղերը գրգռելու համար կեդրոնին դէմ,

Ատկից վերջն էր, որ երեւան ելան Տամատեանի եւ Ռշտունիի դաղտնի ծրագիրներն ու միտքերը, որ ահռելի է.—

Ռշտունի անցեալները յատկապէս Փարիզ դնաց եւ վտարեալ Արփիար Արփիարեանը միասին Լոնտոն բերաւ: Տամատեան, Աղասի եւ Սեպուհ, որ վտարման որոշման ժամանակ դրած էին նաեւ իրենց ստորագրութիւնը, դժգոհեցին եւ մեզի անդանօթ նպատակներով հաշտուեցան Արփիարեանի հետ: Նոյնիսկ Աղասի եւ ընկերները, որոնք նախապէս մատնիչ կ'անուանէին Արփիարեանը, այնուհետեւ սկսան խորհրդակցիլ Արփիարեանի հետ, ծառայելով անոր ցանկութիւններուն ու դաղափարներուն:

Հրաւիրուած մասնաճիւղերուն պատգամաւորները չհկան: Եկան միայն հոգիմինչդեռ կը սպասուէին 24 հոգի: Հետեւաբար մեծամասնութիւն զոյացած չըլլալով, կեդր. Կոմիտէն ստիպուեցաւ յետաձգել ընդհ. ժողովին գումարումը:

Շաբաթ մը յետոյ պիտի գումարուի ընդհ. ժողովը: Այս ժողովէն մէկ օր յետոյ, իբրեւ ընդհ. ժողով իրենք իրենց հաւաքոյթի մը հրաւէր դրկած են Արփիարեան, Աղասի եւ ընկերները: Հրաւէրները դրկած են իրենց ուզած անձերուն: Զարմանալին այն է, որ այդ ժողովին մեզ ալ հրաւիրած են, յանձնարարելով միասնալ իրենց: Պատասխանելու իսկ չգիջանեցանք: Որովհետեւ իրենց ժողովին հրաւիրած են բազմաթիւ մարդիկ, որոնք վտարուած են մեր կուսակցութենէն պաշտօնապէս եւ այդպիսի երեւոյթները կրնան լուծել մեր կուսակցութիւնը: Անոնց այդ ընթացքին համար, մեր կուսակցութիւնը դիմեց հիմնադիրներուն, եւ մասնաճիւղերուն ալ տեղեկութիւն տուաւ առ ի զգուշութիւն: Կը խնդրենք որ առիթ չտրուի Հնչակեան կուսակցութիւնը խաղալիք դարձնելու այսպիսի մարդոց ձեռքը: Որովհետեւ փոխանակ բարեկարգութեան, դրամաշորթութիւն, կեղծարարութիւն ու մատնութիւն կը կատարեն: Ազգէն հաւաքուած դրամով Եւրոպայի քաղաքական վայրերուն մէջ զեղխութիւն կը կատարեն:

Մենք կարօտ ենք հզօր միութեան եւ համերաշխութեան: Այդ ատեն միայն կրնանք բարեյաջող ու նիւթապէս զարգանալ: Սակայն այս ներքին խռովութիւնները պէտք չէ որ յուսահատեցնեն մեզ եւ յոռետես դարձնեն: Շարունակ ազգին շահը նկատի ունենանք, եւ այսպէսի անվայել երեւոյթներէ խուսափինք, եւ նոր ուժերով հետապնդենք մեր նուիրական դաղը, կուռելով անընդհատ թուրքիոյ դէմ: Երբ, այս վերջին

ժամուն, հետեւինք սա քանի մը մարդոց, մեզ աւելի ևկը համոզելու մեզի:

Հնչակեան կուսակցութեան գործիչներ, կեդր. Կոմիտէի անդամներ, տակաւին հրատարակիչ Ա. Շահրիկեան

Մարս Նազարբէկ (?)

12)24 օգոստոս 1896

Ինչպէս կը հասկցուի, երկու բաժնուեր է Հնչակեան կոմիտէն: Ամէնէն կարեւոր անդամներուն հիմնադիրներուն մէջ եւ խորացաւ շնորհիւ այն բարութեան, զոր Հնչակեան կոմիտէն հրատարակութեան տուաւ երկու օր յետոյ: Այդ յայտարարութիւնն ալ կուտանք ահաւասիկ.

— «Ի գիտութիւն բոլոր հնչակեան մասնաճիւղերուն, պաշտօնապէս կը յայտարարենք թէ ձեռնադրութեան պատճառով Տամատեան, Անտոն Ռշտունի, Աղասի եւ ասոնց նման խռովարար մարդիկ այսուհետեւ ոչ մէկ կապ ունին մեր կուսակցութեան հետ:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՄԱՐՏ 1932

3 MARS 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1818 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՉԻՆՈՒՄԱՉԻՆ

Փոխաբերական իմաստով կը գործածենք այս բառը՝ ոչ թէ քաղաքական տեսութիւն գրելու, Ճափոնի ընթացքը արդարացնելու կամ Չինաստանը մեղադրելու համար՝

Փոխաբերական՝ այն իմաստով որ հայ մամուլը տարիներէ ի վեր կը շարունակէ սիւնակներ լեցնել «չինուամաչինական» նիւթերով՝ թարգմանել եւ թխել՝ հայերէնի վերածել ինչ որ տպուի «պուլվառ»ի թերթերուն մէջ՝

Հօն աշխարհէ ձայն կուտան մեր թերթերը, բայց ոչ իրենց միջավայրէն՝ Անմիջական շրջապատէն՝

Չին ունակութիւն է կամ աւանդութիւն, Պոլսէն փոխադրուած՝ ժառանգութիւն մը ա՛յն օրերէն երբ կարելի չէր ազատ գրել, կարելի չէր գրել ամէն բանի մասին՝ Երբ սաղմնային վիճակի մէջ էր մեր քնկերային-քաղաքական դաստիարակութիւնը, եւ «թայմզ»ները, «Թայնզ»ները կամ «Նոյէ Ֆրայէ Փրէսէ»ներն էին ներշնչման աղբիւրները՝

Սիւնակներով թարգմանութիւններ այդ լրաթերթերէն, բայց ոչ տեղական կեանքէն ու մամուլէն՝ Շոնդալիից խորագիրներ, մեկնութիւններ, տեսութիւններ՝

Բայց, ինչ որ աստիճան մը կ'արդարանար երէկ, անիմաստ է, աններելի է այսօր, ազատ երկրի տակ՝

Ամեն օր թերթ մը անցաւ մեր ձեռքը՝ Ամբագրականին տեղ՝ խոշոր խորագիրներով սուտ-իրաւ լուրեր՝ չինեւճափոնական վէճի մասին՝ Քանի մը սիւնակ անդին՝ դարձեալ «չինուամաչին»՝ երկրորդ էջ՝ Նմանապէս՝

Այժմեական խնդի՞ր է՝ կացութի՞ւնը պիտի պարզեն՝

Բայց լուր տալու, կացութիւն պարզելու հազարումէկ ձեւեր կան՝ եւ մանաւանդ, օրուան անցուդարձն ու անոր արձանագրութիւնը պիտի պահեն համեմատութիւն մը՝ ծագած դէպքին եւ մեր միջավայրին հետ՝ Մայր՝ Արեւելքի եւ... հայերէն թերթի մը տարողութեան, կոչումին, դերին հետ՝

Պատահաբար յիշեցինք այս օրինակը՝ կարելի էր ամբողջ ցուցակ մը կազմել՝

կարելի էր աչքէ անցընել, օրինակ, Պոլսոյ թերթերը, ուր նորէն կը շարունակեն «ժուռնալ» եւ «Մաթէն» թարգմանել, սիւնակներով միջազգային, ամբոխային լուրեր թխել, մրցիլ իրարու հետ՝ կարելի եղածին չափ շռնդալից, մէկ ժամէն միւսը մոռցուելու դատապարտուած լուրեր եւ յօդուածներ հրամցնելու համար, — բայց մոռնալ բուն միջավայրը՝

Անհագին շարժում կայ թուրք թերթերուն — ինչպէս արաբական մամուլին մէջ՝ Բայց այդ բոլորը ձգուած են բախտին՝ Պաշտօնական գնկոյցը, ոճիր-արկածը, երբեմն ալ մամուլը օրը օրին կ'առնուին, բայց մոռացութեան կը տրուին այնքան ճոխ նիւթեր՝ ընկերային, տնտեսական, քաղաքական, որ կապ ունին շրջապատին հետ՝

Երէկ ալ այսպէս էր՝ Բոլորս ալ մեզ ունինք այս ճամբուն վրայ՝ Բայց մինչեւ ե՞րբ՝ Ձը՞ պիտի սթափինք վերջապէս՝

Մինչեւ ե՞րբ դիւրինր, առօրեան, ամբոխայինը՝

Աչք մը նետեցէք եւրոպական մամուլին վրայ, մեծ քաղաքներու առաջնակարգ թերթերուն վրայ, եւ պիտի տեսնէք թէ մարդիկ ո՛րքան տեղ կուտան իրենց երկրէն, միջավայրէն դուրս կատարուած դէպքերու՝ Նկատի չունինք «պուլվառ»ի թերթերը — դեղին մամուլը — այլ անոնք որ հանրային կարծիք վարելու կոչուած են՝

Եթէ բաղդատութիւն մը փորձենք, երեւան պիտի գայ որ միեւնոյն միջազգային դէպքի մասին «Թանն ու «Թայմզ»ը աւելի չափաւոր, աւելի ամփոփ տեղ կուտան, քան շատ մը հայերէն թերթեր՝

Արդեօք մեր ժողովուրդը աւելի՞ սերտ կապեր ունի Մանչուրիոյ կամ Շանհայի դէպքերուն հետ, քան անգլիական եւ ֆրանսական աշխարհակալութիւնը...

Հոլովման, խմորման մէջ են բոլոր այն երկիրները ուր ժողովուրդ ունինք՝ Ուշագրաւ երեւոյթներ տեղի կ'ունենան Թուրքիոյ, Նոյնպէս Պուլկարիոյ, Ցունաստանի, Սուրիոյ, Միջագետքի եւ Պարսկաստանի մէջ՝ Անոպատ նիւթեր կան այդ բոլոր երկիրներու լրագրական եւ գրական արտադրութեանց մէջ՝ Սուրիա-Լիբանանի մեր՝ բուն հայկական կեանքն անգամ դեռ լրջօրէն ուսումնասիրուած չէ՝ Այսինչ գաղութին թերթը աղբիւր մը պիտի ըլլայ միւսին համար, տեղական կեանքի տեսակէտով (ոչ միայն լուր, այլ եւ հոգի նիւթ)՝

Մինչդեռ, քիչ մը բոլոր թերթերն ալ իրարու կը նմանին՝ Եւ բոլորս ալ ստիպուած ենք օտար, եւրոպական աղբիւրներէ թարգմանել ինչպէս Թուրքիոյ, նոյնպէս Լիբանանի, Սուրիոյ, Միջագետքի կամ Պարսկաստանի մէջ՝

Անշուշտ մեր պաշտօնակիցները սխալ չեն հասկնար մեզ՝ Օտար հրատարակութիւնը միշտ իր տեղն ունի, իբրեւ անսպառ աղբիւր՝ Իրբեւ լրացուցիչ կամ documentation՝

Մենք ոգին, ուղղութիւնն է որ մեղադրելի կը գտնենք՝

Մեր թերադրութիւնն է՝ կարելի եղածին չափ քիչ տեղ՝ միջազգային, քաղքենի, առօրեայ ժխորին, եւ լայն ու խոր ուշադրութիւն՝ բուն միջավայրին, անմիջական շրջապատին՝

Եւ այս՝ ոչ թէ բանկալի տաղտուկներ կամ ոճիր-արկածներ գրի առնելու, այլ մշտահոլով կեանքի մը բազմազան երեւոյթները պատկերացնելու մտքով՝

Մինչեւ հիմա չափազանց տուժեցինք, դուրսէն կերակրուելով եւ թխածոյ նիւթեր հրամցնելով՝ Ինչե՛ր կան իւրաքանչիւր միջավայրի մէջ, «չինուամաչին»էն առաջ՝ Անոնցմէ վեր՝

Չինուամաչիները կուգան ու կ'անցնին՝ Տեւականը՝ բուն միջավայրն է՝ Շրջապատը՝ Հարեւանը եւ անոր — ու մեր — կեանքը՝

Եւ յետոյ մտաւոր, քաղաքական դաստիարակութիւնը՝ Լուրերն անշուշտ պիտի առնուին, ոչ թէ «զազէթաճի»ի հոգեբանութեամբ՝ Ոչ թէ անամէջ հետաքրքրութիւններ գոհացնելու համար՝

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՐԶ ԼՈՒՐԻ ՄԸ ԱՇԵՂ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Յառաջ տուաւ լուր մը թէ ամերիկացի ձարտարագէտ մը հնարած է գործիք մը, որով պիտի կրնայ 24 ժամուան մէջ փնացնել քաղաք մը, 1600 քիլոմեդր հնութեամբ՝

կարեւորը սակայն, գիւտը չէ՝ Ամէն մարդ ալ կրնայ բան մը հնարել՝ Այլ գիւտին տրուած նպատակը՝ Հնարիչը վերջին պահուն, մարդասիրական զգացումներէ վարակուած, ժտած է իր գիւտը տրամադրել ազգերու դաշնակցութեան, որպէսզի անոր ստեղծած սարսափով, խաղաղութիւն պարտադրէ աշխարհին՝

Բայց ո՞վ պիտի երաշխաւորէ ազգերու դաշնակցութեան խաղաղասիրութիւնը՝

Ահա, այս կէտն է որ, ստոյգ աղբիւրէ կը լսենք թէ սկսած է մտատանջել խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնը, մանաւանդ նկատի առնելով հետեւեալ պարագան ալ՝ ձարտարագէտը որ իր գիւտը պիտի տրամադրէ ազգերու դաշնակցութեան, կը յայտնէ թէ գժոխային մեքենան շարժման մէջ դնելու եւ գործածելու համար 5 հազար հոգիի պէտք կայ՝ Արդ, ֆրանսական պատուիրակութեան առաջարկն ալ, ժխնելի իշխանութիւնը զօրացնելու քանակով մը, կուգայ լրացնել մարդու պակասը՝ իսկ դաշնակցութիւնը, որ կ. Եսսունիի ձեռքէն պարզուեցաւ թէ կրնայ 70 հազար զինուոր հանել, անշուշտ պիտի յօժարի առնուազն 5 10 հազար մը տրամադրել այս գործին, պայմանաւ որ գործիքը ծառայէ Հայաստանի ազատագրման...

կը մնայ այս կէտին շուրջ համամտիլ, ինչ որ դժուար չի թուիր մանաւանդ որ Ազգերու Դաշնակցութիւն եւ Հ. Ց. Դաշնակցութիւն ազգականական կապեր կրնան ունենալ այս կը փաստէ մականուններու նոյնութիւնը՝

Ահա այս մտածումներով, երեւանի իշխանութիւնը մեծ իրարանցումի մատնուեր է եղեր. կեդր. կոմիտէն գաղտնի նիստի մը մէջ տուեր է կարգ մը որոշումներ, որոնք հասարակութեան պիտի յայտնուին, անշուշտ փարիզեան ուղեկորոյս Թերթին միջոցաւ՝

Աւելի կարճ միջոցը կայ սակայն՝ Մոսկուա փաստեց թէ աւելի վարպետ է քան Փիւրտերը, առեւանգման գործին մէջ՝ կ'առաջարկեմ որ առեւանգում մը կազմակերպէ եւ յանկարծ Մոսկուա փոխադրէ Ամերիկացին ալ, իր գիւտն ալ՝

Հետեւանքները կրնաք գուշակել...

ԹԱՐՏՈՑ

Գնացէք կոգիհի դպրոցն ու եկեղեցին Ձոյ ճարակ

փետրուար 26ի գիշերը հրդեհ ծագեցաւ Գնալըի (Պոլիս) Նաւամատոյցին մօտակայ շուկային մէջ, քանջարավաճառի մը խանութէն՝ Հիւսիսային հովին սաստկութեան պատճառով, բոցերը շուտով տարածուեցան շրջակայ խանութներուն եւ շէնքերուն վրայ, որոնք եւս բռնկեցան՝ Հրդեհը տեւեց մօտաւորապէս երեք ժամ՝ Հրդեհին ճարակ եղան Հայոց վարժարանը, եկեղեցապատկան կալուածներէն Թատրոնը եւ երեք տուն՝ Այրած են նոյնպէս ուրիշներու սեփական չորս տուներ՝ Ընդամէնը հրոյ ճարակ եղած են բացի վարժարանէն ու Թատրոնի շէնքէն, 5 տուն եւ 11 խանութ՝

Ոչ խանութներէն եւ ոչ ալ տուներէն կարելի եղած է բան մը փրկել՝ Այրած շէնքերուն մեծամասնութիւնը եկեղեցապատկան էին՝

Այրած շէնքերուն բոլորն ալ ապահովագրուած չէին՝ Մանաւանդ խեղճ խանութպաններուն վիճակը ողբալի է՝ Հրկիզեալներուն մեծամասնութիւնը Հայեր են՝

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Բացառիկ խստութիւններ Սուրիոյ ապահովութեան համար

Սուրիոյ մարզպանը 12 փետրուար 1932 թուակիր որոշմնագիր մը հրատարակեց կարգն ու ապահովութիւնը պահպանելու համար Սուրիոյ մէջ՝

Համառօտակի կերպով կը հրատարակենք ստորեւ՝

Առաջին յօդուածը երկու ամիսէն մինչեւ երկու տարի բանտարկութեամբ եւ հինգէն մինչեւ չիսուն սուրիական ոսկի տուգանքով, կամ այս երկու պատիժներուն մէկուն միջոցաւ միայն պատժելի կը համարէ այդ ամէն արարքները, որոնք հանրային ապահովութեան դէմ կը գործուին ներկայ որոշմնագրին մէջ կանխատեսուած ձեւերու տակ՝

Երկրորդ յօդուածը կը թուէ այն բոլոր արարքները որոնք պիտի նկատուին իբրեւ հանրային ապահովութեան եւ բարեկարգութեան դէմ գործուած արարքներ. այսինքն՝

Ա.— Մասնակցութիւն ոչ-արտօնեալ ժողովի մը, հաւաքոյթի մը կամ թափօրի մը՝

Բ.— Իր վրան կրել նշան մը կամ այլ խորհրդանշան, երբ այս խորհրդանշաններու ցուցադրութիւնը քաղաքացիներու մէկ մասը միւսին դէմ հանելու հանգամանք ունի կամ որեւէ կերպով կրնայ խանգարել հանրային կարգը՝

Գ.— Հանրային ճամբաներու մէջ շրջագայութեան համար խոչընդոտներ յարուցանել, իշխանութեանց գործին վրայ ազդելու կամ հանրային պաշտօններու կատարումը խանգարելու նպատակով՝

Դ.— Գրգռիչ ճառեր, երգեր կամ աղաղակներ՝

Ե.— Հանրային կարծիքը վրդովելու հանգամանք ունեցող սուտ լուրերու հրատարակութիւնը կամ այդպիսի լուրեր տարածելը՝

Զ.— Իշխանութեանց գործին կամ հանրային պաշտօններու կատարուին խոչընդոտ ըլլալու նպատակով տրուած նուէրներ կամ խոստումներ, գործուած բռնութիւններ կամ խստութիւններ, անհատներու կամ հաւաքականութեանց դէմ ուղղուած նախատինքներ կամ սպառնալիքներ՝

Է.— Օրէնքներու եւ կանոնադրութեանց հանդէպ անհնազանդութեան գրգռում, իշխանութեանց դէմ ատելութիւն առաջ բերելու համար գրգռում՝

Ը.— Մամլոյ արգիլում, հրատարակել, տպել, բաշխել կամ կրել այնպիսի գրութիւններ կամ նկարներ որոնք կը գրգռեն խռովութիւն հանելու կամ այս որոշմնագրի մէջ յիշուած մեղապարտ արարքները կատարելու՝

Երրորդ յօդուածը հանրային բարեկարգութեան դէմ կը նկատէ նաեւ այն բոլոր արարքները որ կը գործուին քաղաքացիներու իրենց քաղաքացիական եւ քաղաքական պարտականութիւնները ազատօրէն գործածելուն, դաստիարակութեան ազատութեան դէմ, աշխատանքի, առեւտուրի եւ ձարտարարուեստի ազատութեան դէմ՝

Չորրորդ յօդուածը մեղսակիցներուն համար ալ կը տնօրինէ բուն իրեղինակներուն դէմ տնօրինուած միեւնոյն պատիժները՝

Դրդիչները, օրէնքի հակառակ ցոյցեր կազմակերպողներն ալ պիտի ենթարկուին իբրեւ մեղսակիցներ, նոյն իսկ եթէ անձամբ ներկայ գտնուած չըլլան ցաւոքագործներու կամ անկէ ետեւացած ըլլան խռովութեանց ծագումէն առաջ՝

Ասկից զատ, անոնք պատժականօրէն պատասխանատու պիտի ենթարկուին իրենց գրգռած անձերուն կողմէ կատարուած արարքներուն կամ ոճիրներուն՝

Հինգերորդ յօդուածը պատիժներ կը տնօրինէ նոյն իսկ արտասահման գտնուող մեղսակիցներուն, մեղապարտներուն եւ գրգռիչներուն, որոնք պիտի ենթարկուին պատժական հետապնդումներուն, երբ որ վերադառնան Սուրիա՝

Վեցերորդ յօդուածը աւելի ծանր պատիժներ կը տնօրինէ այսպիսի արարքները երկրորդ անգամ գործողներուն դէմ՝

Ցաջորդ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն, տեղական դատարանները իրաւասու են դատելու այս արարքները, սակայն ի հարկին մարզպանութիւնը անոնց քննութիւնը պիտի կրնայ յանձնել խառն դատարաններուն՝

Չինեւճափոնական պատերազմի Ճակատի կ'ընդունի Ժընեւի առաջարկը

Երէկուան թիւով հաղորդեր էինք Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առաջարկները՝ չինեւճափոնական վէճին կարգադրութեան համար՝ Ճափոն ընդունած է խորհուրդին առաջարկները՝ Սակայն, Կուիները կը շարունակուին ամբողջ ծակատին վրայ՝ Ճափոնական ուժերը վերսկսան յարձակման եւ հակառակ Չինացիներու կատաղի ընդդիմութեան, յաջողեցան յառաջ խաղալ Շոնկ-Փիուի շրջանին մէջ՝ Ճափոնցիները կը յառաջանան նաեւ Փիանկ-Ուանի շրջանին մէջ՝

× Մանչուրիոյ անկախութիւնը պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ Մարտ 1ին՝ Մանչուրիոյ կառավարութեան գլուխը կը գտնուի չինական նախկին կայսրը՝

Չինաբափութեան ժողովը

Չինաբափութեան ժողովի դիւանը երկար նիստի մը մէջ, քննեց Պ. Պէնէշի կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը՝ Այս տեղեկագիրը կը համադրէ զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնախումբին կողմէ մշակուած եւ զանազան պատուիրակութեանց կողմէ ներկայացուած առաջարկները՝զինաթափութեան մասին՝

Պ. Պէնէշ գծած է չորս սիւնակնոց տախտակ մը՝ Առաջին սիւնակին վրայ ցոյց տրուած են նախապատրաստական յանձնախումբին առաջարկները՝ Երկրորդ սիւնակը յատկացուած է պատուիրակութեանց առաջարկներուն՝ Երրորդ սիւնակին մէջ տեղ տրուած է սկզբունքի այն Նարցերուն որոնք արձարձուած են պայմանագրութեան նախագծին մէջ եւ պատուիրակութեանց առաջարկներով՝ Չորրորդ սիւնակին մէջ, Պ. Պէնէշ արձանագրած է իր դիտողութիւնները՝

Ֆրանկֆուրտեան առեւտուրը

Պերլինի մէջ Ֆրանսայի ներկայացուցչին եւ գերմանիոյ երկրագործական նախարարին միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին այս միջոցիս՝ Բանակցութեանց նիւթ կը կազմէ գերմանիոյ կողմէ դրուած արգելքը՝ ընդ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

„Մնացորդաց"

Յեր քով եղած պրակները սպառած են՝

Նոր ապսպրանք տուած ըլլալով «Յուսաբեր»ի խմբագրութեան, նոր բաժանորդներէն կը խնդրենք սպասել՝ Բոլոր նամակները նկատի առնուած եւ դրաճները արձանագրուած են՝

Երէկ ստացանք Բ. պրակը (3 եւ 4, էջ 33—64) եւ յանձնեցինք առաջին բաժանորդներուն՝

Անոնք որ հետաւոր տեղերը կը դիմեն, քանի մը պրակը միասին պիտի ստանան, թղթատարի յարմարութեան համար՝

Ազգ. Վարչութիւնը հրաժարեցաւ

Ա.Թէնքի Ազգ. կեդր. վարչութեան անկուսակցական անդամները հրաժարած են՝

Խնամատարական նախարար Պ. Եասնիտիսի եւ Ազգ. կեդր. վարչութեան միջադէպէն յետոյ, դաշնակցութեան ներկայացուցիչ ընկ. Գ. Լազեան պահանջեց վարչութեան հաւաքական հրաժարականը, միանգամայն յայտնելով որ նորին կազմութիւնը յանձնուի առաջնորդ մարզպետական արք.ի՝

Մեր ընկերոջ առաջարկը ամբողջ մէկ ամիս նկատի չառնուեցաւ, եւ փորձեր եղան վերակազմելու վարչութիւնը, աւելցնելով նոր ուժեր անոր պակաս կազմին վրայ՝

Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը երկու անգամ տեսակցած է առաջնորդին հետ եւ յայտնած կուսակցութեան տեսակէտը նոր վարչութիւն կազմելու մասին՝

Դաշնակցութիւնը պայման չի դներ իր գործակցութիւնը եւ համաձայն է բոլորովին անկուսակցական վարչութեան մը՝ կը նախընտրէ որ նոր վարչութեան մաս կազմեն Ա.Թէնքի հաստատուած եւ գործով երկրին հետ կապուած հայրենակիցներ՝

Միջազգային հանդէս մը ազգային տարազով

Միւնիւալիթէի մեծ սրահին մէջ երկուշաբթի երեկոյ տեղի ունեցաւ միջազգային ֆոքլորի մեծ հանդէս մը, որուն կը մասնակցէին եւրոպայի գրեթէ բոլորը ազգերը, որոնց կարգին Հայերը, միակն ըլլալով Արեւելքէն՝

Ամէն խումբ ցուցադրեց իր ազգային տարազը, երգն ու պարը՝ Ուշագրաւ էին մասնաւորաբար կեդր. Եւրոպայի (Լեհաստան, Չեխոսլովաքիա, Հունգարիա, Պուլկարիա, Եուկոսլավիա) խումբերը՝ իրենց ազգային պարերով, երգերով ու տարազներով՝

Պատուաւոր տեղ մը բռնած էին հանդէսին մէջ Հայերը, որոնցմէ կիները մասնաւորաբար ուշադրութիւն գրաւեցին իրենց հագուստներուն արեւելեան շնորհով՝

Թափահարուեցան երգախառն հայկական պարերը, որոնց կ'ընկերանար Թաւը՝

Հայ առեւտրական մը անձնասպան Լոնտոնի մէջ

Երեքշաբթի օր Լոնտոնի մէջ գետը նետուելով անձնասպան եղած է Իզմիրցի ցուվիճանէս Շահին (60 տարեկան), Թուգի եւ Շամիչի վաճառական՝ կ'ենթադրուի թէ պատճառն է գործերու ձախողութիւնը՝ կը թողու այրի մը եւ երեք մանչ զաւակ՝

Հայկական թաղ մը Պէյրութի մէջ

Մասնաւոր աղբիւրէ մը կ'իմանանք թէ՝ Նիւլլապի Նիւլլէնկեան փոնտէն Պ. Ներսէս Նիւլլէնկեանի կողմէ 15 հազար տոլար յանձնուած է Բարեգործականին, որպէսզի Ազգերու Դաշնակցութեան Նանսէնեան Օճախին հետ համախորհուրդ, քնակարաններ շինուին Պէյրութի գաղթականի փլուզման հետեւանքով անպատսպար մնացած գաղթականներու համար՝ Թաղը կամ փողոցը պիտի կոչուի «Նիւլլապի Նիւլլէնկեան»՝

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ԱՌԹԻԻ

Հոսանքներ եւ Տեսակէտներ

Ֆրանսայի ընտրական պայքարը խուլ ձեւով սկսած է արդէն։ Տակաւին քուն քաղաքական դէմքերը իրենց ծրագիրներով հրապարակի վրայ չեն տեսնուիր, բայց իրենց անձնական քարոզչադրները կ'ուղարկեն այս կամ այն քուէարկողին ժօտ։

Կը լսենք այդ քաղաքական շահախնդիրներու ճարահատնութիւնները, մէկը միւսը վարկաբեկող ու քննադատող։ Պարզուած մտքերու վրայ հիմնուելով, կարելի չէ ուղղութիւն ճշդել. երեւի այս անգամ ալ ընտրութիւնները պիտի կատարուին այնպէս ինչպէս եղած են ասկէ առաջ։ Ընտրողներէն շատեր քնազդօրէն կապուած են—համաձայն իրենց խառնուածքին—,այս ինչ քաղաքական, տնտեսական կամ ընկերային ուշադրաւ դէպքի մը հեղինակին եւ անոր ուժ տուողներուն։ Ուրիշներ ալ, համաձայն իրենց ընկերային դասաւորման, կը յարին համապատասխան կազմակերպութեան, երբեմն առանց համոզումի, պարզապէս պարտականութիւն մը կատարելու եւ կամ համադործակցութեան մը հրաւէրին հետեւելու պարտադրութեամբ։

Այժմէն յայտնի է որ ամէն ընտրելի ձիթենիի ճիւղով մը պիտի ներկայանայ անմեղ հասարակութեան, որ պատերազմ չուզեր այլեւս։ Այս հոդեբանութիւնը ամէնուն կողմէ հակակշռած է, Մառէնի խումբէն մինչեւ Լէոն Պլումինը։

Քաղաքականութիւնը ընդհանուր առումով նախադասութեանց շարայարում մըն է։ Ան կորնչցուցած է ու կը կորնչնէ շատ արագօրէն իր փիլիսոփայական առումը։ Երբեմն այո՛, երբ պէտք կար խօսքի, գրիչի, հաւաքոյթի եւ համոզումի ազատութիւնը պահանջելու։ Մեզ ներկայացողներէն շատերը կը խօսին տեսակ տեսակ նախադասութիւններով, բայց կը լանգին իրար մօտիկ միտքերու։

Արտաքնապէս այս երկրի քաղաքական կուսակցութեանց ծրագիրները իրարմէ շատ կը տարբերին, բայց ներքնապէս իրարու կը մօտենան ու կը կազմեն երեք խմբաւորումներ,— ձախ, կեդրոն եւ ձախ։ Այսպէս, եթէ Արմատականները անկեղծօրէն կ'ուզեն ընկերային բարեփոխումներ, հանրապետական ընկերվարականները եւ քուն ընկերվարականները կ'ուզեն նոյն քանը, ի՞նչ է ուրեմն այն արգելքը որ ատոնք իրար չեն միանար, ընկերային յառաջդիմութեան ճանապարհին վրայ մէկ ճակատով քալելու համար։

Կարգ մը երկիրներու հետ բաղդատելով, Ֆրանսայի մէջ կուսակցութիւնները շատ են, բայց այդ թիւը վտանգ մը չէ նկատուած սահմանադրական սկզբունքներու պահպանման համար, քանի որ առաջին քուէարկութեամբ եղած տարակարծութիւնները հարթուած են երկրորդով։ Վտանգը դուրսէն է որ կը սպառնայ։ Սահմանէն դուրս ծնունդ առած դիկտատորական շարժումներն են ատոնք, իրար հակասող բայց նոյնքան աղդեցիկ ու վարակիչ,— Ֆաշականութիւն եւ հակայնավարութիւն։ Այս երկու շարժումներն ալ կը լանան Ֆրանսական քաղաքական կեանքի մէջ մտցնել նոր գաղափարաբանութիւններ, նոր կարգեր։ Հարցական կը մնայ սակայն թէ անոնք ի՞նչ չափով եւ ի՞նչ ատիճան հող պիտի գտնեն այս միջավայրին մէջ։

Խորհրդարանական տադնա՞պ մը կայ արդեօք, թէ ժողովրդավար կարգերու վերաքննութեան հարց մը։ Պատասխանը կը տանանք երբ մէկ մէկ վերցնինք մեզ պարզուած ծրագիրներն ու առաջադրութիւնները։

Union Républicaine Démocratique, որու կարկառուն դէմքն է Լուի Մառէն, մեզ շահադրգռող դէմք մը իր բարեկամութեամբ։ Այս կուսակցութիւնը երեսուն տարուան պատմութիւն մը ունի, իր հիմնական սկզբունքն է,— ապահովել անհատի ազատութիւնը իրաւունքի, խղճի եւ համոզումի անձեռնմխելիութեամբ։

Ելեւմտական հարցը իրենց համար երկու անբաժանելի կողմ ունի,— տնտեսական եւ բարոյական գերծ ամէն ընկերվարական բնաբարուէ։ Տնտեսութիւնը պէտք է հիմնել քնտանիքի եւ խնայողութեան վրայ։ Պետութիւնը պէտք է որ իւրաքանչիւր անհատի հանդիսը եւ ինչքը բարդաւած վիճակի մէջ դնէ։

Ընտանիքի պաշտպանութեան համար հակաբնտանեկան ամէն կարգի պրոպականտ արգիլել, տալ անհրաժեշտ ազատութիւնը ամէն ընտանիքի, որ համաձայն իր կրօնական եւ բարոյական ըմբռնումին, դաստիարակէ իր զաւակները։

Վտանգաւոր վարդապետութեանց դէմ պաշտպանել ուժեղ կերպով հայրենիքի գաղափարը։ Օտարականներու համար արմատական կարզադրութիւններ ընել դանոնք ֆրանսացնելու եւ անոնց ստացուածքին համար մասնաւոր օրէնսդրութիւն հաստատել։

Հարկերնիքի, ընկերութիւններու, ընտանիքի եւ անհատի սեփական իրաւունքներու եւ սովորութիւններու պահպանման համար քուէարկուած ու կիրարկուած օրէնքներու վերին հսկողութիւնը յանձնել Գերագոյն Ատեանի մը։ Պէտք է նուազեցնել երեսփոխաններու եւ նախարարներու թիւը եւ վերջ տալ նախարարական խորհրդականներու։

Միջհամաձայնական պարտքերու կարդադրութեան համար կուսակցութիւնը խորապէս դէմ է Ուաշինկթընի (29 ապրիլ 1926) եւ Լոնտոնի (12 յուլիս 1926 պայմագիրներուն։ Ըստ իրենց, պէտք է վճարուի պարտքերու առեւտրական մասը, իսկ քաղաքականը՝ ջնջուի։

Ֆրանսան պէտք է հաւաձանութիւններ կնքէ, ա) Անգլիոյ, Միացեալ Նահանգներու, Իտալիոյ եւ Ճափոնի հետ, բ) Միջերկրականեան համաձայնութիւն մը՝ Սպանիոյ, Իտալիոյ, Եուկոսլավիոյ եւ Ռումանիոյ հետ, գ) Ցամաքային համաձայնութիւն մը՝ սահմաններու ապահովութեան համար Պելճիքայի, Իտալիոյ, Լեհաստանի, Չեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Ռումանիոյ հետ։

Ահա այս կուսակցութեան ծրագրին գլխաւոր եւ հիմնական կէտերը։ Խորհրդարանական կեանքի մէջ ի հարկէ պատահած են շատ մը դէպքեր, որոնք ստիպած են այս խումբը շարժելու քիչ մը աւելի ձախ, պաշտպանած են Փուանքարէի, Թառտիէօի, Լաւալի եւ այսօրուան կառավարութիւնները, բայց հիմնականին մէջ կը մնան անխախտ, եւ մեծ յոյսեր դրած են այս ընտրութեանց վրայ, աչքի առջեւ ունենալով Անգլիոյ վերջին անցուդարձերը։

Վերջին եւ ամենակարեւոր կէտը այս կուսակցութիւնը բնորոշող,— ո՛չ մէկ խօսք ունի Ազգերու Դաշնակցութեան մասին եւ դէմ է Եւրոպայի Դաշնակցային պետութեան գաղափարին։

Այս կուսակցութեան մօտ են ուշաճախ կը տեսնենք ժողովրդական ոամկավարները եւ երիտասարդ հանրապետականները (Démocratique Populaire, La Jeune République), գլխաւոր տարբերութիւնը արտաքին քաղաքականութեան շուրջ է։ Խաղաղութեան համար մի՛զազդային ուժի մը կազմակերպութեան պէտքը կը զդան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան կը յանձնեն սպառազինման կրճատման հարցը։

×

Մեզ համար առաւելապէս շահադրգռողը, այս մեծ երկրի քաղաքական կուսակցութեանց ծանօթանալն է։ Խորհրդարանական այսպիսի երկրի մը ներքին ու արտաքին հարցերու ուսումնասիրութիւնը կը կրնայ ծառայել մեր քաղաքական եւ տնտեսական աշխարհայեացքի ընդարձակման։

Մեզմով հետաքրքրուողներըմեր ազգային հաւաքականութեան բարիքին համար չէ որ մեզի կը մօտենան, այլապէս հաւատացած են ու գիտեն որ մենք քանի մը հազարի քուէով կրնանք ծառայութիւն մը մատուցանել իրենց, փոխարէն խոստանալով naturalisationի համար դիւրութիւններ։

Պարտաւորուած մտիկ կ'ընենք գիրենք։ Ահա ուրիշ քաղաքական միջնորդ մը,— Լա՞ծ է, պարոն, ժիլլ Ֆեռէին, Վալտէք Ռուսօն, Փօլ Տէշանէլը, Նանո՞թ է Ռէյմօն Փուանքարէի հայրենասիրական մեծ զգացումներուն ու գործունէութեան։ Ասոնք եւ ուրիշներ անդամակցած են մեր կուսակցութեան Alliance Démocratiqueին, որ ունի երեք ստորաբաժանումներ,եթէ կ'ուզէք,Groupe de gauche Démocratique Groupe de gauche Indépendant et Groupe des Républicains de gauche։

Հաւատաձայն այս կուսակցութեան ծրագրին, փիլիսոփայական, քաղաքական եւ ընկերային բոլոր այն յառաջդիմութիւնները որոնք իբր ժառանգութիւն Ֆրանսական Մեծ Յեղափոխութենէն մնացած եւ հաստած են, կը պահանջեն ազատ, արդար եւ մեծահոդի Ֆրանսա մը։ Բոլոր անոնք որ այս գաղափարին չերմ չատաղոյներն են, պէտք է դինակիցն իրարու հետ եւ կազմեն ուժեղ ճակատ մը։ Ընկերային յառաջդիմութիւնը ապահովելու համար, նախապէս պէտք է պատերազմի վերջերը բուժել, միեւնոյն ատեն ընկերվարական յեղափոխականներու վտանգաւոր տիրապետութենէն զերծ պահել երկրի ընդհանուր տնտեսութիւնը։

Պատերազմը այս երկրին մէջ յառաջ բերած է խորունկ փոփոխութիւններ. իրենց առաջին գործը պէտք է ըլլայ զբաղիլ ծնունդներու եւ զիւղի ու քաղաքի գործաւորներու բնակարանային հարցերով։

Ճարտարարուեստական գեռնի վրայ նոր ժողովուրդներու ժօտ տեսնուած թռիչքը, ինչպէս Ամերիկայի եւ Գերմանիոյ մէջ, ուր կը շինուի ամէն ինչ, շնորհիւ իրենց հոծ բնակչութեան եւ դրամատէրերու մեծ թուին, աքանչացումէ աքանչացում առաջնորդած է այս կուսակցութեան անդամները։ Իրենց խոչընդոտ է ուրեմն ունենալ նորագոյն ձեւի տնտեսական գործիք եւ բարեկեցիկ ընկերային կազմակերպութիւն մը։ Ատոր համար պէտք է թօթափիլ նախապաշարմունքի փաշիները եւ յարմարիլ արդիացած կեանքի պայմաններուն։

Ազգային անհատականութեան զեղարուեստի եւ մտաւորականութեան զերադասութիւնը պէտք է փրկուի։ Բայց ի՞նչպէս, երբ տնտեսական շարժումը կ'ապրի իր անկման շրջանը եւ ընկերային կազմակերպութիւնն ալ յետադարձ ընթացք մը առած է։

Դաստիարակութիւն եւ բարոյականութիւն իրենց բարձրական կամ կրօնական հիմունքով։ Նաեւ անհատական սեփականատիրութիւնը երեք հիմնական լծակներն են որ կը բարձրանան այն ատեն մինչեւ երբ տգիտութիւնը, անբարոյութիւնը եւ թշուառութիւնը կը վերանան։

Երեսփ. ժողովին մէջ այս կուսակցութեան տեղը կեդրոնն է, քիչ մը աւելի ձախ, բայց դէմ է հիմնովին ամէն ընկերվարական շարժումի։ Բարի Մարքս կախարդուած է աշխատաւորի օրավարձի խնդրով, այն աշխատաւորին որ, ճարտարարուեստի ճիրաններու մէջ կատարեալ դերի մը դարձած է. իբրեւ իրապաշտ, ան պէտք էր որ ըմբռնէր թէ օրավարձը շրջանի մը համար է միայն, ուր մարդու իր կեանքի մէկ մասը կ'անցընէ, մինչեւ որ շնորհիւ իր խնայողութեան կը դառնայ արհեստաւոր մը եւ կամ պզտիկ առեւտրական մը։ Անհատական սեփականատիրութիւնը կը կատարէ մեծ դեր մը մարդկային յառաջդիմութեանը համար։

Ժողովրդավար շարժում մըն է այս քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան ընդհանուր ճամբուն մէջ, առանց կուսակցամիջեան կռիւներ յարուցանելու, կ'ուզէ արմատական բարենորոգումներ մտցնել ընկերային արդի գաստիարման մէջ։

Ո՛չ կեսարական եւ ոչ ալ ընկերվարական դիկտատորութիւն, այլ իսկական ժողովրդապետութիւն։ Ո՛չ տիրապետութեան ցանկութիւն եւ ոչ ալ աշխարհակալութիւն, այլ հաւատարիմ Ֆրանսայի անցեալին, ազգային ոգիին եւ շահերուն պաշտպանութիւն։ Ահա այս կուսակցութեան քաղաքական եւ տնտեսական վարդապետութիւնը։

Քանի մը խօսք եւս Ազգերու Դաշնակցութեան ուժեղացման համար, նաեւ պզտիկ ազգերու պաշտպանութեան մասին. բայց ուժեղ կերպով կը շեշտեն պէտքը Գերմանիոյ զինաթափութեան եւ իրենց ազգային պաշտպանութեան։

Կարգով կը խօսինք նաեւ միւսներու մասին։

Հ. ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ

„ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ"

Նախակրթարանական միւնչեւ Բարձրագոյն վարժարան

2.

Անցեալ անդամ տուինք այն թիւերը, որոնք կը ներկայացնէին Հայաստանի գրել-կարդալ չգիտցող քնակչութիւնը, 12—39 տարեկան, մօտաւորապէս 315,000 հոգի։

Այժմ կուտանք այն թիւերը, որոնք կը ներկայացնեն նախակրթարաններու, միջնակարդ եւ բարձրագոյն վարժարաններու քնակչութիւնը։

Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունին, 4—7 տարեկան երախաներու համար, երեք տեսակ հաստատութիւններ, — մանկապարտէզ, մանկական հրապարակ եւ մանկատուն։

Հայաստանի մէջ 4—7 տարեկաններու թիւն էր 1927—28ին 100,800 իսկ կրթական հնգամեակին վերջին տարին, այսինքն 1932—33ին, այդ թիւը պիտի հասնի 124,100ի։ Այս թիւէն՝ մանկապարտէզներու մէջ կ'ուսանէին 1927—28ին 2900 երախայ, 1932—33ին՝ 6209։ Մանկական հրապարակներուն մէջ 1927—28ին 1600 երախայ, 1932—33ին 6280։

Ցակոբ Յովհաննիսեան, Հայաստանի պետական Ակադեմիայի տեսուչը, կ'ըսէ թէ Հայաստանի մանկապարտէզներու քնակչութեան այս թիւն իսկ, բաղդատմամբ ամբողջ Ռուսիոյ մանկապարտէզներու քնակչութեան համեմատական թիւին հետ, կը նկատուի ամէնէն բարձրը, — հայկական համեմատական թիւն է 5,0, իսկ ռուսականը՝ 2,5։

Այս բարձր թիւը, սակայն, չի նշանակեր միայն այն, որ հայ կինը շատ կը շահագրգռուի այրուբեն սորվեցնելու մասին իր երախային։ Այլ եւ այն՝ որ հայ երկիրը առաւելապէս գիւղատնտեսական, եւ հատաքական արդիւնաբերական աշխատանքը պարտադրական ըլլալով, այր ու կին երկրին ամբողջ քնակչութիւնը ստիպուած է լքել տուներ եւ երախաները եւ, արեւմտեան սկսեալ, լծուիլ հօտավէրին, ի շահ կարմիր ցարին։

Այս ձեւով երախաները կը բաժնուին իրենց մօրմէն եւ կը դրաւին մանկապարտէզ կամ մանկական հրապարակ։ Շնորհիւ այս կարգադրութեան, կ'ըսէ Յակոբ Յովհաննիսեան, մանկապարտէզները եւ մանկական հրապարակները դարձած են «ինչ ընտանեկան իրաւազուրկ դրութիւնից ազատագրման եւ հասարակական կեանքի մէջ ներդրաւման ամենաազատուալ միջոցներից մէկը»։ Այդ հեռանկարով, ամէն կողմ կը հիմնուին մանկապարտէզներ, ուր այբուբեն կը սորվեցնեն երախաներուն, եւ կոլխոզներուն շուրջ մանկական հրապարակներ, ուր կը գրօսնուն երախաները, մինչ քիչ անդին մեծերը ձուլ-քարինք են մտած։ Այնքան ալ քննադատելի կարգադրութիւն չէ այս՝ զէթ ըստ երեւոյթին, — եթէ, վերջապէս, մայրն ու երախան բաժնելու այս քաղաքականութիւնը նպատակ չունենար միեւնոյն ատեն քանդել ազգային աւանդութիւններու օջախը, ծնողքին տիրապետութիւնը — երախաներու նկարագրին ու հոդիին կազմութեան մէջ։

Երկրորդ հաստատութիւնը, որ կը զբաղի երախաներու ճակատագրով, կը կոչուի մանկատուն։ Մանկատուները ստեղծուած են, սակայն, պատսպարելու համար որբերը, փոդոց նետուած անտէր երախաները։ Ցառաջի մէջ շատ է գրուած «անապաստան երախաներու» մասին, որոնք ժամանակ մը «աղէտ» կը համարուէին երկրին համար։ Ատոնց մը քշուեցան Սեւանի կղզին։ Որքան ալ գրուի թէ «լուծուած է անապաստան երախաներու հարցը», դէպքերը կը ներքեն այդ յայտարարութիւնը։ Հետեւեալ թիւերը ցոյց կուտան միայն արձանագրուած անտէր երախաները.

1927-1928ին գոյութիւն ունէին 7 մանկատուներ, ուր պատսպարուած էին 4,663 երախայ, 1932-33ին այդ թիւը պիտի իջնէ 2,496ի։ «Բնակչութեան նիւթական բարելաւման հետ, կ'ըսէ Յակոբ Յովհաննիսեան, հրապարակն ու փողոցները պիտի ժաքրուին անտէր երախաներէն, հետեւաբար պիտի պարպուին բոլոր մանկատունները, որոնք պիտի դառնան բանուորներու եւ չքաւոր գիւղացիներու երախաներուն համար կրթական յարկեր, մշակներ պատրաստելու համար գիւղին ու քաղաքին կրթական ճակատին»։

Մանկատուներ են հիմնուած նաեւ անսրբագրելի երախաներու համար, — ասոնց թիւը 1932ին 430 էր, բաժնուած 5 տուներու մէջ։ Այս անսրտմտ երախաներուն համար միշտ պիտի պահուին մանկատուներ։

5.

Այժմ նախակրթութեան ծրագրին մասին։

Աչքէն կարեւոր հարցն է այս։

Մեր ընթերցողները գիտեն թէ ներկայիս պարտադիր նախակրթութիւնը ամբողջ Հայաստանի մէջ։

Հայաստանի համար պարտադիր ուսման հրահանգին գործադրութեան ժամանակամիջոց տրուած է 8 տարի, (կը լրանայ 1935 — 1936ին), Վրաստանի՝ 7 տարի, Ազրբէջանի՝ 9 տարի։

1927—1928ին Հայաստանի նախակրթարաններու քնակչութեան թիւը կը ներկայացնէր 45,8 առ հարիւր համեմատութիւն մը Հայաստանի 8-11 տարեկաններու քնակչութեան ընդհանուր զումարին հետ։

1935-1936ին է, որ Հայաստանի 8-11 տարեկանները պիտի կրնան բոլորովին մտնել նախակրթարան։ Այսպէս ուրեմն, նախակրթութիւնը, որ պարտադիր հռչակուած է Հայաստանի մէջ, 1935-1936ին միայն կարելի պիտի ըլլայ իրականացնել, ըստ հնդամեայ ծրագրին։ Այստեղ դիտելի կէտ մը, — 1926-27էն մինչեւ 1928-29, Հայաստանի 8-11 տարեկաններու քնակչութիւնը շատ փոքր թիւ մը կը ներկայացնէ։ Աճման այս դանդաղումը արդիւնք է քաղաքագիտական պատերազմներուն, երբ նուազ էին ծնունդները։ 1929-1930էն յետոյ այդ տարիքի քնակչութիւնը ցոյց կուտայ մեծ աճում։

Ահա Հայաստանի 8-11 տարեկաններու քնակչութեան աճման պատկերը, ըստ տարիներու.

1926—1927ին	69,124
1927—1928ին	72,854
1928—1929ին	71,826
1929—1930ին	78,387
1930—1931ին	82,525
1931—1932ին	95,500
1932—1933ին	106,771

Համաձայն հնգամեայ ծրագրին, պարտադիր ուսման համար, իւրաքանչիւր աշակերտի վրայ պիտի ծախսուի 1928—1929ին 22 րուբլի 60 կոպէկ, 1932—1933ին 45 րուբլի 50 կոպէկ։ Հնգամեակի ընթացքին նախակրթութեան ամբողջ ծախքը (առանց շինարարութեան ծախքին, որուն պիտի անդրադառնանք ետքէն),

Քաղաքներու մէջ	2,455,900 րուբլի
Գիւղերու մէջ	18,491,500 րուբլի
Ընդհ. գումար	20,947,400 րուբլի

Ինչպէս ըսինք, վերջերս երբ հրահանգ տրուեցաւ պարտադիր ուսման մասին, կրճատուեցաւ այս հնգամեայ ծրագրին պայմանաժամը։ Առիկա անշուշտ աւելի եւս մեծ ծախքերու առջեւ կը դնէ կրթական գործավարութիւնը,

Բայց ծրագրէն մինչեւ իրականութիւն այնքան շատ դժուարութիւններ կան, զորս պէտք է չափել անպայման, ինչպէս հայ ժողովուրդը կը չափէ նոյնիսկ միջոցը շրթունքէն մինչեւ իր ձեռքի բաժակը։

Պիտի ներկայացնենք այդ դժուարութիւնները, միշտ համաձայն բոլշեւիկեան վկայութիւններուն։

Մակայն նախ, ներկայացնենք բարձրագոյն եւ հաւաքարարական ուսման ծրագիրն ալ։

ՇԱՀԷՆ

Զեռքակապութիւններ Հալէպի մէջ

Փետր. 20ին, Հալէպի շուկաները փակուեցան։ Ոստիկաններ եւ ժանտարմաներ կը հսկէին ապահովութեան։

75 երիտասարդներ երբակալուեցան։ Առնց մէջ կը գտնուին անուններ կարդ մը ազգայնական երեւելիներու։

Խանտէք փողոցի մէջ սպանուեցաւ Ահմէտ Հասան Հաֆըղ անուն Հալէպցի մը, Հաճը Ահմէտ Գալաճրի կողմէ։ Պատճառը դեռ անորոշ է։

Հաւկցուեցաւ որ Պապ իլ Հաւտիտի պահականոցին վրայ նետուած ռումբը, դլխարկաւոր մարդու մը դործն է։ Ոճիրը կատարելէն վերջ ինքնաշարժ նստելով փախած է։

ՍԱՍՏԻԿ ՁԻՒՆ - ՁՄԵՌ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թաւրիզ - Թէհրան երթեւեկը դադրած

ԹԱՒՐԻԶ, 11 Փետր.(Սեփ. Թղթ.) — Ձոռեանաց քրտերէն եւ ամէն տեղացող ձիւնի ու փոթորիկներու պատճառով, այս երեք շաբաթէ Թէհրանի եւ Թաւրիզի միջեւ ղորդակցութիւնը ընդհատուած է։ Բոլոր միջոցները ձեռք են առնուած խճուղին մաքրելու եւ երթեւեկին կանոնաւորելու, սակայն ալեքստանը դեռ իրենց գիշերները կը մշակները դեռ իրենց գիշերները կը յանը չհասած, նորէն փոթորիկ ձիւնով լեցնում է ժաքրած պարը եւ արդելք հանդիսանում երթեւեկին։ Նախկին ռէժիմի միաներով թէ թղթատարը եւ երթեւեկը այդ գծի վրայ մշտ դադարել է եւ ուշադրութիւն չի ձնող չէ եղել, իսկ վերջին ներու Պարսկաստանի վերաբեթեան հետ սիասին կանոնաւորեն նաեւ բոլոր շրջանների դակցութիւնները։ Սրանից առաջ, Թաւրիզից-Թէհրան պարտը ճամբորդները ձմեռը օրում էին կտրում, իսկ ամառ 8-9 օրում։ Այժմ ամէնէն 2-3 օր ձմեռը, իսկ 18-24 ամառը։ Միայն այս տարի ինչպէս ասացինք չհետնած ու փոթորիկների հետեւանքով թաւրիզի ճանապարհը այդքան երկար կանգ ռաւ։

Ըստ լուրերի, Շիբլիի (Թաւրիզ 28 վերստ դէպի Թէհրան) ձորի բաւականը անցնելուց 18 հոգի ձնի տակ։ Փոթորիկը այնքան ուժեղ է եղել, որ ընդամէնը 1 փաթ. ը կանոնաւոր գործում եւ թղթատարն էլ ճիշդ ժամ ստանում էինք. սակայն 9ից այդ գիծն էլ փակուեց եւ քանի երթեւեկը խանգարուած է։

Նամուժ այնպիսի փոթորիկ եղել, որ կայարանում կանգնած վագոնները ձնի մէջ թաղել։ Այդ գծի վրայ էլ սիջոցներ են ձեռնարկուած երթեւեկը կանոնաւորելու։

× Փետր. 6-9 տեղի ունեցած հիւսիսային եւ հարաւային փոթորիկները զարմացրել էին թաւրիզի պարենակէտութիւնը, քանի որ այդ յարատեւ քամիներ չէին տեսած։

× Պարսկական Համազգի պատճառով մէկ ամիս էր թաւրիզի կան կիսափակ վիճակի մէջ էր այդ պատճառով էլ առեւտուրը կանգ էր առած շրջանի եւ աշխարհին հետ։ Ահա քանի մը օրէ նոր նահանգապետները սկսել են նորոգել իրենց գործերը։

× Ռուս-պարսկական առեւտրական պայմանագիրը առորոշուելու յետոյ, գոնէ թաւրիզի համար մի չափով ապրանքների փոխանակութիւն չէ եղած։ Միայն մի քանի վագոն հանքային ջրեր են արտահանուած եւ քիչ քանակութեամբ չայ։ Խօսւում է, որ բոլշեւիկները մեծ քանակութեամբ ապրանք պիտի բերել Ջուլֆա։

× Փետր. 4ին մեծ չափով ձնահեղեղ եղաւ Վարդանցից գիւղի մօտ, որի տակ մնացին 7 հոգի։ Ձնահեղեղի պատճառով թաւրիզից-Թէհրան ճանապարհը եղաւ արտասահմանից եկող ուղեւորների եւ երկրից դուրս գնացող ապրանքների համար։

ՂԱԼԷՅԱՆ

ց. Գ.— Ըստ այսօրուան լուրերի, Թէհրանի եւ Ջուլֆայի երթեւեկը փետր 15ին պիտի սկսուի։ Փոստի միջոցներ են ձեռք առնուած, իսկ Թղթատարը ձիաներովտեղափոխուի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Թէեւ վերջնականապէս յայտնի չէ եղած Լիբանանի մարդահամարի արդիւնքը, սակայն, դասաւորութեանց ընթացքին, որ ամենավերջին ժամուն եղած է հազար երկրի մէջ գտնուող Լիբանանցիներ եւ 200 հազարէն աւելի արտասահման գտնուող Լիբանցիներ։

Անոնցմէ 242հազարը մշտական են երկրի մէջ հաստատուած, 78հազար արտասահման կը գտնուի, բայց տուրք կը վճարեն։

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(Վ. Ե Գ)

Պ. ՊԱՆՍ

VIII

Պատասխանեցի՞ր, — ասաց քահանան, — ինչո՞ւ ես չես ուզում ընդունել Տիրոջ խաչը։ Ես նորից կրկնեցի, որ ես ուզում եմ ընդունել Տիրոջ խաչը, բայց ոչ այն ձևով, որ ինձ առաջարկում են։ Ես ուզում եմ ընդունել Տիրոջ խաչը ոչ թե ձեռքիս մեջ, այլ սրտիս մեջ

դէմ ֆրանսական գետնախնձորի եւ բանջարեղէններու: Ատկից գատ սակայն, գերմանական կառավարութիւնը դիմած է կարգ մը միջոցներու որոնք կը ծառայեն աստիճանաբար նուազեցնելու ֆրանսական ներածումները:

Գերմանիոյ ևսխագահական պայքարը

Գերմանիոյ աշակողմեահներուն միջեւ, պառակտումը հետզհետէ կը սաստկանայ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան հարցին մէջ, այնպէս որ եթէ արդի նախագահը չվերտէնպուրկ՝ չընտրուի իսկ առաջին քուէարկութեան, հաւանական կը թուի որ Պողպատեայ Սաղաւարտներու թեկնածուն Տրաժարի ի նպաստ չվերտէնպուրկի, երկրորդ քուէարկութեան ընթացքին: Սաղաւարտակիրները, ինչպէս նաեւ ազգայնական կուսակցութիւնը զայրացած են Հիթլերեահներու կողմէ իրենց ուղղուած յարձակումներէն:

Գ. Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. մխուքեան ժողովը յետաձգուած է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Քրիս-ոսափոր ենթակոմիտէի անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրագարանի մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին, Café Découssus-ի սրահը, Place de la Liberté: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՎԷՋԻ (Լիոն) Անդրանիկ խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին ընդհ. Արամ Դաւիթեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէին ներկայացուցիչը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

Փարիզ եւ արուարձաևևերը

ՊԱՆԵԼՕԳԻ Հ. Յ. Դ. Արծիւ խումբի ընկերասիրատվական թէյասեղանը այս կիրակի 31 Rue Madame Curie, Bagneux. Կը հրաւիրուին համակիրներ եւս:

ԱՆԻԷՌ-Պուա Բոլոնպի Պատանեկան Միութեան դասախօսութիւնը այս Շաբաթ իրիկուն, Մահակ Մեսրոպ Գրագարանին մէջ, 26 Rue du Président Krüger, Asnières: *Կը խօսի՝ ընկ. ՎԱԶԳԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ*

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Անիէռ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, Place Comète, ծխավաճառին վերնայարկը:

Կը խօսի՝ ընկ. ՍԱՀԱԿ ՏԻՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Նիս

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին «Պատ Միկայի» սրահին մէջ 364 Bld de le Madeleine

Կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՈՑԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

Սէն Լու (Մարսէյ)

Այս կիրակի ժամը 2.30ին տեղւոյն մատուռին մէջ

Կը խօսի՝ ընկ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Սէն Ժէրմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Մետաքսեանի բնակարանի վերի սրահը կը խօսի՝ ընկերուհի Տիկին ՓԻՊՐԻՃԵԱՆ եւ ընկ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ *Մուտքը ազատ է*

Մուրատեան վարժարան բաստր-երաժշտ. ցերեկոյթ

Կարեւոր զեկոյց ներգաղթի եւ յունահայ գաղութի մասին նախաձեռնութեամբ Միութարեան հայրերու, գործակցութեամբ Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին եւ Եղբայր Անմիջական յանձնաժողովին:

Կը նախագահէ Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Այս կիրակի ժամը 3ին Սեւրի Մուրատեան վարժարանի մէջ

ի նպաստ փարիզահայ գործազուրկներու

Գին տոմսակներու 7, 10 եւ 15 ֆր. *Հանգանակութիւն պիտի չըլլայ*

Տոմսերը կը ծախուին Մուրատեան վարժարան, բարեգործականի կեդրոնատեղին 11 Sq. Alboni, Հայոց եկեղեցին 15 rue Jean Goujon, Պ. Ա. Շամբարձումեանի գրասենեակ, Գրատուն Հրանտ Յամուէլ եւ Ֆլօրիա ճաշարանը:

Հաղորդակց. միջոցներ՝ թրամուէյ 1, մէթրօ Port St. Cloud.

Médaille d'Or 1930

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,,

26 Rue de Trévise, Paris (9) Métro Cadet, Tél. Prov. 38-63

ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ 100ՈՒՆ 35 ՉԵՂՔ

Diplôme d'Honneur 1931

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի

ՉՐՈՑՔ - ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ այս կիրակի ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber

ՆԻՒԹ ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Զեկուցող՝ ՏԻԿԻՆ Տ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ժողովը կը գեկավարէ Պ. Ա. ՋԱՄՃԱԼԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԻԹԽԱՆՈՒՀԻՆ

Հայատառ ու. պատմական Ֆիլմը Լիոնի մէջ

Միմիայն մէկ անգամուան համար կը ցուցադրուի այս կիրակի իրիկուն ժամը 5.30ին, Սինէմա Սիկալի մէջ, 60 Ave, de Saxe.

Պիտի ներկայացուի նաեւ խիստ ծիծաղաշարժ ֆիլմ մը

Սինէմայի ընթացքին պիտի նուագուին հայկական ընտիր կտորներ ոտիքով: Գիները 6, 5 եւ 4 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին հայկական նպարավաճառատուներուն եւ ճաշարան Եփրատ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Հայր. Միութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ֆլորիայի մէջ:

Զ. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գևևցիէ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատ. Միութեան Գոյամարտ օրացոյցէն մէկ օրինակ: Կարեւոր ամէն Հայու համար: Դիմել՝ G. Djarayanh, 14 rue de la Fare, Marseille.

Սեիպողական

Կ'ուզուին երիտասարդ եւ դարդացած հայ երիտասարդներ շահաբեր գործի համար: Ներկայանալ անմիջապէս կէսօրէ առաջ ժամը 10—12 Պ. Պ. Xynos et Cornellos, 18 rue Chaussée d'Antin, Paris.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ընդհատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ *ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցելի գիներով:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖԹԱՐԱ ՍՈՒՐՃ = ապրանքները կը յանձնուին քնակարան: Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՄԵԾ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք Ձեր խնայած դրամը ապահովցնել շէնքի մը տէր դառնալով, Ձեր սեփական հողին վրայ բնակարան մը ունենալ Ձեր ապագան ապահովել հաստատ եկամուտ բերող կալուածով մը:

ԴԻՄԵԳԷՔ ՄԵԶԻ ՆՈՑՆԻՍԿ, ԵՐԲ ՁԵՐ ԴՐԱՄԸ ՁԻ ԲԱՒԵՐ

ԿԸ ՇԻՆԵՆՔ անմրցելի պայմաններով եւ խղճամիտ աշխատանքով

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ վստահելի մեծ հաստատութենէ մը, փոքր տոկոսով ՎՃԱՐԵԼԻ ՏԱՍԸ, ՏԱՍՆԸՀԻՆԴ եւ ՔՈՒԱՆ ՏՈՒՐՔԻՆ Ֆրանսահպատակ Հայերու համար Լուշէօրի օրէնքին տուելու դիւրութիւնին:

ԴԻՄԵՑԷՔ տեղեկութեանց համար մեր ճարտարապետին՝ Պ. Ա. ՔԱՉՔԱՃԵԱՆԻ առտուները՝ 18 Rue Claude-Vellfaux, Paris, (Métro Combat), կէսօրէ վերջ՝ 39 Rue du 22 Septembre, Bécon-les-Bruyères (St. Lazare կայարանէն):

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՐՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱԶԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՌՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՌՈՒՐ Օ.

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ Վ.ԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88 Bus*, Թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Route de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄՈՒՍՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը հշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարժարի օրուան տագնապին: Եկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, առիճնաբնտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական ազանգերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

221 rue Lafayette-PARIS

Ցպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ընել ձեր տպագրած թուղթերուն վրայ: Թօփալեան եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեր գրադրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը:

Téléphone Nord 76-

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

Յաւելուած

8.— ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Յանկարծ կուսակցութեան հիմնադիրներուն միջեւ վէճ ծագեցաւ այն պատճառով որ ընդունուեր էինք Արփիար Արփիարեանը: Մենք ծանօթ էինք անոր անցեալին: Սակայն Պոլսոյ մասնաճիւղին յանձնարարականը մեզ ստիպեց ընդունելու զայն: Զէյթունի հերոսներէն Ադասիի եւ Ապահունիի վկայութեամբ հաստատուած են այսմարդուն դաւերը: Նոյնիսկ ապացուցուած է թէ ինչպէս յիշեալը, բոլոր գործերը իր ձեռքն առնելով, իր անձնական շահերը հետապնդելու համար, զանազան վատութեանց դիմեց: Բոլոր այս բաները նկատի ունենալով, կեդրոնական կոմիտէի անդամներէն ութը հոգի միացան եւ որոշեցին Հնչակեան կուսակցութենէն վտարել Արփիարեանը: Եւ այս որոշումը գրութեամբ մը հաղորդեցին անոյշապէս իրեն: Այս առթիւ հասկցանք, որ Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղին անդամներէն ոմանք Արփիարեանի հետ են: Ահա այն հաղորդագրութիւնը, որ տրուեցաւ Արփիարեանի.—

ՊԱՏՃԷՆ ՈՐՈՇՄԱՆ

Հնչակեան յեղափոխական կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին անդամներուն ու խորհրդականները, որոնք ստորագրած են այս թուղթը, հետեւեալ որոշումը տուին.

— Պ. Արփիար Արփիարեան հակօրինական գործ մը կատարեց: Կեդրոնին հրահանգներուն ու հրամաններուն հակառակ, ինքնագլուխ հրամաններ տուաւ եւ կարգադրութիւններ ըրաւ: Այս ձեւով յափշտակեց կեդրոնին իրաւունքները եւ հրապարակեց կուսակցութեան բոլոր գաղտնի որոշումներն ու գործունէութիւնը, հաղորդեց ասոր կամ անոր, նոյնիսկ անոնց որոնք բոլորովին օտար էին մեր կուսակցութեան համար: Զարաչար գործածելով կուսակցութեան տամակրանքն ու սէրը իր մասին, խանդավառութիւն ու մասնութիւն ըրաւ:

Արփիարեան բոլոր այս բաներն ըրաւ, պարզապէս իր ձեռքին մէջ կեդրոնացնելու համար կուսակցութեան ամբողջ գործունէութիւնը եւ տիրանալու համար կուսակցութեան տպարանին: Այս ձեւով Հայոց դատին ամէնէն կարեւոր եւ տագնապալի շրջանին, վտանգի մատնեց կուսակցութեան գործունէութիւնը: Հետեւաբար նկատելով որ մեր գործունէութեան արգելք հանդիսացած ու վնաս պատճառած է,

Նկատելով որ յեղափոխութեան պահանջներուն հակառակ շարժած է այնքան զգուելի ձեւով,

«Վրէժ» որոշումը տալով կուսակցութեան շարքերէն կը վտարենք Պ. Արփիար Արփիարեանը եւ այս ի գիտութիւն պաշտօնապէս կը հաղորդենք:

Մտորագրութիւններ՝ Պետրոս Մարիմեան, Անտոն Նազրիկեան, Միհրան Տամատեան, Սեպուհ Կաֆեան, Պետրոս Գալֆայեան, Հրաչ Մարալ, Ֆ. Ռ., Ադասի, Ռ. Թ. Ս., Մարօ Նազարբէկեան: Լոնտոն, 21 ապրիլ 1896:

Այնուհետեւ, այն հրաւէրով, զոր վերը յիշեցինք, ընդհ. ժողովի կանչուեցան կուսակցութեան մասնաճիւղերուն պատգամաւորները: Այդ հրաւէրով կը յայտնուէր նաեւ թէ ինչպէս Գործադիր Կոմիտէն պարտաւոր է իր հրաժարականը ներկայացնել ընդհ. ժողովին, նոյնպէս ալ Պոլսոյ, Թիֆլիզի եւ ուրիշ երկիրներու մասնաճիւղերը պարտաւոր են ընդհ. ժողովին հաղորդել իրենց գանձին վիճակը, հաշուեկշիռը եւ իրենց գործունէութեան պատկերը:

Ամէնուն ծանօթ է, որ 1896ի սեպտեմբերին կատարուած Գումգափուի ցոյցէն յետոյ, Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղը յանուն ազգային շահերուն եւ Զէյթունի յեղափոխութեան, մեծ գումարներ հաւաքեց: Այդ շրջանին Արփիարեան կը գտնուէր Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղին մէջ: Կասկած չկայ թէ այդ դրամները հաւաքելու համար գործադրուեցան նենգութիւններ, բռնութիւններ եւ յարձակումներ: Այս անպատշաճ ընթացքին մասին կեդր. կոմիտէն դիտողութիւն ըրաւ Պոլսոյ մասնաճիւղին: Այդ մասին որեւէ պատասխանատուութենէ զերծ մնալու համար, Հնչակեան կուսակցութեան կեդր. Կոմիտէն հրատարակութեան տուաւ 15 փետրուար 1896 եւ 9 թուակիր յայտարարութիւն մը: Եւ սակայն ոչ ոք մտիկ ըրաւ կեդրոնի այս քողոքը: Պոլսոյ մասնաճիւղը անաբեկչութեամբ եւ ապանութեամբ ուրիշ աւելի մեծ գումարներ ալ հաւաքեց: Այս ընթացքը զգուանք պատճառեց ամբողջ հայ ազգին: Եւրոպական օրաթերթերէն սկսան Հնչակեան կուսակցութիւնը անուանել «անիշխանական աւազակախումբ»: Ահա այսպէս կեդրոնի ցանկութեան հակառակ ինչ ճամբու հետեւեցաւ Պոլսոյ մասնաճիւղը:

Կարճ ժամանակի մը ընթացքին, հազարներով ոսկի հաւաքեց: Մեր կուսակցութեան հաւատարիմ կերներէն, մեր ազգին երեւելիներէն կը պնդեն թէ Պոլսոյ մասնաճիւղը հաւաքած դրամին գումարը հասնի 35 հազար կարմիր ոսկիի: Այդ դրամները Հնչակեան կուսակցութեան անունով հաւաքուած էին, բայց ո՛ւր գացին, ի՞նչ գործի ծախսուեցան: Հնչակեան կուսակցութեան կեդրոնին ղրկուած է միայն հազար չորս հարիւր ոսկի: Այս մասին ալ ղրկուեցաւ մեր կրկնական պահանջներուն վրայ, մեզի հաղորդելով որ Պոլսոյ մասնաճիւղին կը մնայ տակաւին աւելի քան երեք հազար ոսկի: Ի՞նչ եղաւ այդ դրամական այս հարցին քննութեան պիտի կազմէին կարեւոր պարտականութիւնը, բայց կուսակցութեան անունով հաւաքուած այս դրամին մասին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք:

Որպէսզի որոշուի թէ երբ պիտի դումարուի ընդհ. ժողովը, Ռուսոյ Լոնտոն եկաւ ծիշեալը փարիզ տեսակցած է Արփիարեանի հետ եւ Շաբաթ մը յետոյ, Մխիթարեան անունով մէկուն միանալով կեդրոնի հետ իրենց յարաբերութիւնը խզեցին:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 5 ՄԱՐՏ 1932

5 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1820 — ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՕՐ»

«Ալիք»ի մէջ (Թէհրան), աշխատակից մը կ'առաջարկէ ամբողջ պարսկահայ գաղութին մէջ կազմակերպել «Կոմիտասի Օր», այնպէս ինչպէս կատարուեցաւ Փարիզի, Մարսէյլի եւ Պոլսոյ մէջ։

Նոյն իսկ Թուականն ալ կը նշանակէ (12 Մարտ), բոլոր կեդրոն քաղաքներու համար,—Թաւրիզ, Թէհրան, Ղազուին, Ռաշտ, Փահլեվի, Մէշհէդ, Նոր Ջուղա, Սուլթանապատ, Համատան, Քիրմանշահ, Ապատան, Ահվազ, Մէսճիտ Սիւլէյմանի։

Արդիւնքը պիտի փոխադրուի Կոմիտասի հնամատար կեդր. Ցանձանախումբին, Փարիզ։ Անշուշտ վարդապետին հոգատարութեան յատկացուելու համար։

Խմբագրութիւնը ջերմապէս ձայնակցելով այս առաջարկին, անհրաժեշտ կը գտնէ միայն մէկ անգամ մը ծանօթացնել կարդացողներուն այդ օրուան կարեւորութեան պատճառները։

*

Կը ձայնակցինք մենք ալ, այս առաջարկը աւելի ընդլայնելու եւ հիմնական, տեւական ձեռնարկ մը պատրաստելու համար։

Այո՛, թող պարսկահայ գաղութն ալ կատարէ իր պարտքը՝ վարդապետին —վարպետին— հանդէպ։ Թո՛ղ սարքուին «Կոմիտասի Օր»եր, ամէն ուր որ հայկական համախմբում ունինք։ Մանաւանդ այն գաղութներուն մէջ ուր թերացած են, հակառակ իրենց պատկառելի համբաւին։

Այդ «Օր»երով հայկական ոգին է որ պիտի պանծայ ու երիտասարդանայ, երիտասարդացնելով ունկնդիրներն ալ։ Հայկական երգը՝ իր վճիտ ներշնչումներով եւ պոռթկումներով։ Արցունքով ու օրօրով։ Ըմբոստ աղաղակներով ինչպէս կենսուրախ ոստոստումներով։ Եղերական գալարումներով ինչպէս խրոխտ սլացքով։ Աշխատանքի, ստեղծագործութեան տենդով, կամ շէնշող, շռմռգ օրօրումներով։

Միշտ ալ բարերար է արդիւնքը եւ փրկարար։

Փորձը տեսանք արդէն, անցեալ ամառ, տասը տարուան պանդխտութիւնէ մը յետոյ։ Եւ հակառակ հազարումէկ փորձութիւններու կախարդանքին։ Այստեղ, համայնակուլ, ակնախտիղ եւ լուսացնցուղ Փարիզի մէջ։ Լոյս - Քաղաքի լպրծուն պողոտաներուն վրայ։

Թող իրենց պարտքը կատարեն բոլորն ալ, ի սփիւռս աշխարհի։

Բայց, այս բոլորը առօրեայ անցքեր են։ Կը կատարուին ու կը մոռցուին։ Թերեւս քիչ մըն ալ դրամ կը ճարուի։ Այսչափ։

Ի՞նչպէս ընենք որ, «Կոմիտասի Օր»ը իսկապէս դառնայ Հայկական երգի ուժաւորման, մշտնջենաւորման ձեռնարկ մը։ Ըլլայ ոչ թէ վաղանցուկ ոգեւորութեան արբիւր, եւ եկամուտի միջոց մը՝ տարաբախտ Վարդապետին համար, այլ տեւական ձեռնարկ մը։ Առհասարակ Հայկական երգը փրկելու առաջադրութեամբ։

Հակառակ բոլոր խոչընդոտներուն, հայկական երգչախումբեր, երաժշտական միութիւններ եւ նուագախումբեր կազմուած են եւ կը գործեն ամէն տեղ։ Փարիզէն մինչեւ Թաւրիզ։

Վերջերս Պոլիսն ալ կազմեց երգչախումբ մը, մեծ խանդավառութեամբ։ Հատ մըն ալ կազմուեցաւ Մարսէյլի մէջ, «Կոմիտասի Օր»ուան առթիւ, եւ Կոմիտասեան սանի մը ձեռքով։ Իսկ Փարիզի մէջ ունինք արդէն երեք-չորս խումբեր, որոնք տեղ գրաւած են ու կը տոկան, համաձայն իրենց բարոյական տարողութեան եւ նիւթական ուժերուն։ Ամերիկան ալ ունի շարք մը խումբեր եւ միութիւններ։ Տակաւին չենք խօսիր անհատական ձեռնարկներու մասին։

Արդ, ի՞նչպէս կ'ապրին, կը դիմանան այս խումբերն ու միութիւնները։ Եւ որքա՞ն ատեն...

Քանի՛ եկած ու գացած են։ Կազմուած, քաշքշուած եւ լուծուած, ինչպէս ուրիշ բազմազան միութիւններ։ Քանի՛ իրար խանձուած։ (Այստեղ, Փարիզի մէջ ալ ունինք օրինակը, դժբախտաբար։

Բարոյական պատճառներ միշտ ալ կան։ Նախանձ կամ նախանձախնդրութիւն։ Չմայքի, գերազանցութեան, ժողովրդականութեան մրցակցութիւն։ Ամուլ կամ արդար յաւակնութիւններ։

Բայց բուն շարժառիթը նիւթական է։ Ամէն մարդու տրուած չէ տոկալ տաժանելի յուսահատութեանց։ Արհամարհել մանր հաշիւները եւ շարունակել արուեստի գործը։ Մանաւանդ մեծ քաղաքներու մէջ, ուր ամէնէն ամուր ջիղերն ալ տոկալու սահման մը ունին։

Կը հետեւի թէ՝ պարտաւոր ենք հաւաքական եւ գործնական միջոցներ խորհիլ, որպէսզի բախտի խաղերուն չմատնուի Հայկական երգը։ Որպէսզի կարենանք միայն երգչախումբեր պահել ու զարգացնել, գոնէ գլխաւոր կեդրոններու մէջ։

Այս մտահոգութեամբ, պիտի թելադրէինք ոչ թէ «Կոմիտասի Օր»եր սարքել սահմանափակ հասկացողութեամբ, այլ տարին մէկ անգամ եւ ամէն տեղ կազմակերպել Հայկական Երգի Օր, իբրեւ ներշնչման եւ եկամուտի աղբիւր։

Այն պայմանով որ, արդիւնքէն բաժին ստանան ոչ միայն Վարդապետը, այլ եւ բոլոր երգչախումբերը։ Անոնք որ կը ծառայեն արուեստին, եւ վստահութիւն կը ներշնչեն իրենց կազմութեամբ եւ աշխատանքով։

Տօն տօնի վրայ չբարդելու համար, թերեւս նախընտրելի է այս հանդէսը միացնել Մշակոյթի Օրուան։ Բայց այս կէտը մանրամասնութիւն մըն է։ Վերջնական ձեւը կարելի է գտնել խորհրդակցութեամբ։

Ուրեմն, հաւաքական, համազգային —պէտք էր ըսել «համագաղթային»— ծրագիր մը, փրկելու համար Հայկական Երգը։ Ինչ որ կը նշանակէ փրկել նաեւ հայկական ոգին։ Նոր թեւ մը, մարտկոց մը աւելցնել՝ այլասերման դէմ կազմուած պայքարի ճակատին վրայ։

Հաւատա՞նք թէ մեր բոլոր պաշտօնակիցները միակամ ասպարէզ կ'իջնեն այս ծրագրին, գոնէ այս գործին համար, ուր ոչ կուսակցական խնդիր կայ, ոչ ալ քաղաքական։

Քիչ մը պայծառատեսութիւն եւ բարեացակամութիւն բաւական են, ճամբան հարթելու եւ գործը ձեւակերպելու համար։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՕՏԱՐՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Նիւթէ նիւթ ցատկելով, «Ա. Ե. Կ. խաչի Մանուկներու Պաշտպանութեան Մանաձիւղը» (շո՛ւնչ առէք), այս կիրակի սարքած է դասախօսութիւն մը, —«Ծտարներու հետ ամուսնութիւնը մեր մէջ»։

Չեմ գիտեր ի՛նչպէս պիտի լուծուի այս «զգայացունց» եւ մանուածապատ խնդիրը։

Յաջողութիւն եւ յամքերութիւն՝ բոլոր անոնց որ խօսք պիտի առնեն, այս... բարեպատեհ առթիւ։

Հարց մը միայն,—զեկուցանող կամ վիճաբանող պիտի կրնա՞ն գտնել ելք մը, մագական բանաձեւ մը, որպէս զի հայ երիտասարդը, մանաւանդ բանուորը չհարկադրուի օտար աղջիկ առնել։

«Յառաջ»ի մէջ յաճախ կը կարդամ տրտունջներ՝ թէ հայ ծնողները —մանաւանդ մայրերը— աղջիկ չեն տար արհեստաւորին, բանուորին, որբին։

— Ես իմ աղջիկս «էօքսիւզի» չեմ տար...

— Ի՛նչ, վարդի պէս աղջիկս «ֆապրիքա»ն բանողի՞ն պիտի տամ...

— Ես վաճառական կ'ուզեմ, փաստաբա՛ն, բժի՛շկ...

Եւ այս՝ ոչ մի այն փարիզի կամ Ամերիկայի մէջ, այլ եւ Ֆիլիպէի, Սելանիկի, Աֆէնքի կամ Պէյրութի մէջ։

Եւ ոչ միայն մայրերը, այլ եւ աղջիկները։

Աշխարհը վերիվայր շրջուեցաւ։ Ստեղինը Թաւալգոր ինկաւ։ Երէկուան վաճառականը... պիստակ ծախելու կամ տանը կարասիները ածուրդի դնելու ձեռնարկած է։

Բայց չփոխուեցաւ մեր պատուական մայրիկներուն, հայրիկներուն եւ քոյրերուն գլուխը։

Ծտարուհին երբ սիրեց, կ'առնէ նոյն իսկ... Սենեկալցին, կը բաւէ որ գործ ունի, կը բանի։

Չէ՞ որ ինքն ալ կը բանի, եւ գլուխ գլխի տուն կը պահեն։ Սէր եւ սրբազան աշխատանք։

Եթէ չգտնեն այս կնճռոտ հարցի լուծման բանալին, կիրակի օրուան զրոյցն ալ կը դառնայ «պարապ վախտի խաղալիք»։

ՎԱՐԱԶ

Լիւնսփէրկի երախան չգտնուեցաւ տակաւին

Հակառակ բոլոր խուզարկութեանց, տակաւին չէ գտնուած երիտասարդ օդանաւորդ Լիւնտպէրկի երախան։ Մէկ միլիոն տոլարի փրկագինը պատրաստ է, բայց աւազակները ժամադրութիւն չեն տուած տակաւին։ Եթէ տան, Լիւնտպէրկի մտերիմներէն մէկը պիտի ներկայանայ, որովհետեւ վախ կայ որ օդանաւորդն ալ առեւանգեն, եթէ մինակը երթայ։ Նոր յուզում եւ զայրոյթ կը տիրէ ամբողջ Ամերիկայի մէջ։

Նշանաւոր աւազակապետ Ալ Քափոնէ, որ բանտը կը գտնուի, խստօրէն դատապարտելով կատարուած արարքը, տասը հազար տոլար կը խոստանայ երախան գտնողին։

Նախագահ Հուվըր նամակ մը գրելով Երեսփ· Ժողովին եւ Սենատին, առաջարկեց անմիջական եւ խիստ օրէնքներ քննարկել, այս կարգի արարքներու համար։

Այս դէպքին առթիւ, կ'օգտագործուին դիտութեան բոլոր հրաշալիքները։ Երախային պատկերը կը ցուցադրուի ամէն տեղ, հեռադիտութեամբ (télévision)։ Իսկ անթելը ամէն օր եւ ամէն տեղ կը հաղորդէ երախային տրուելիք մնունդին տեսակն եւ չափը, որպէսզի առեւանգիչները իմանան եւ անոր համեմատ մնուցանեն երախան։

Վերջին լուրերու համաձայն, երախային կեանքը վտանգի մէջ է։

Հազարաւոր խաբեբաներ սուտ լուրեր եւ հասցէներ կը հաղորդեն, ոստիկանները խաբելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թնդանօթը ղռեց, ճառերը սկսան,
բայց... կռիւը կը շարունակուի

Ինչպէս գրած էինք, Ազգերու Դաշնակցութեան բացառիկ ընդհ. ժողովը բացուեցաւ հինգշաբթի օր, քննելու համար չինեւ-ճափոնական վէճը։ Ճափոնական բանակին սպարապետը չինացիները քսան քիլոմեթր անդին քշած եւ իր նպատակին հասած ըլլալով, կը հաղորդէր թէ դադրեցուցած է գործողութիւնները եւ կը սպասէ ժողովին որոշման։ Եւ իսկապէս, գլխաւոր գործողութիւնները դադրեցան հինգշաբթի օր ժամը 2.30ին, բայց կռիւները վերսկսան կարգ մը շրջաններու մէջ։ Ժընեւի ժողովին չինական պատուիրակը յայտարարեց թէ իր երկիրը չէ կրցած ընդունիլ ճափոնի առաջարկած զինադադարի պայմանները, զանոնք համարելով անձնատուութիւն։

Մինչ այս մինչ այն, Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը բացուեցաւ հանդիսաւոր ձեւերով։ Ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ պ. Հիմանս, պելժիոյ արտաքին նախարարը։ Առաջին ճառը խօսեցաւ պ. փօլ Պոնքուռ, Ա. Դ. Ժողովին ներկայացուցիչը, բարձրաձիչ ճարտասանութեամբ։ Քաղքենի թերթերը դիտել կուտան թէ ժողովը սառն էր այս ճառին հանդէպ։ պ. Պոնքուռ պարզելով չինեւ-ճափոնական վէճին զանազան փուլերը, շեշտեց թէ ժողովը կը գտնուի ծանր կացութեան մը առջեւ։ «Հանրութեան ուշադրութիւնը յառած է ձեր վրայ։ Դուք պիտի կրնաք գլուխ հանել ձեզի վստահուած գործը։ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը ձեզի ներկայացուց իր Ցիգերը, իր ձախողանքները, իր յոյսերը։ Ամէն պարագայի մէջ, խորհուրդը գիտակցութիւնն ունի իրեն համար, ձեզի համար, Ազգերու Դաշնակցութեան համար պահած ըլլալու ինչ որ գերագոյն հարստութիւնն է մարդուն եւ ընկերութեանց,— պատիւը։»

Նոյն կարճ խօսեցաւ նախագահը, Հիմանս, շեշտելով թէ ամէն ջանք պիտի թափէ ժողովին հետ, «վերահաստատելու համար ներդաշնակութիւնը արդարութեամբ եւ հաստատելու Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութիւնը»։

Կէսօրէն յետոյ խօսք առաւ Չինաստանի ներկայացուցիչը, գուժելով — ինչպէս ըսինք— զինադադարի բանակցութեանց խզումը եւ Թշնամութեանց վերսկսումը։

Պատուիրակը պահանջեց որ ժողովը բոլոր միջոցները սպառէ, վէճը կարգադրելու համար համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին։ 2.— Ամէն միջոց փորձէ, Թշնամութիւնները դադրեցնելու եւ յետոյ վէճը խաղաղ օրէն կարգադրելու համար։ 3.— Ընդունի թէ Ուխտը խզուած է։ 4:— թէ Չինաստան երբեք պատասխանատու չէ Մանչուրիոյ, Շանկայի եւ Չինաստանի մէջ պատահած սարսափներուն։

Ճառերը կը շարունակուին, իսկ դէպքերու ընթացքը կախում ունի ճափոնի սպարապետին բարի կամքէն։

Հաշիւի մը համաձայն, մինչեւ հիմա — 25 օրուան ընթացքին — չինացիները եւ ճափոնցիները ունեցած են 25 հազար սպանեալ եւ վիրաւոր։ Այս հաշիւէն դուրս են քաղաքացիներու կորուստները, որոնց թիւը հազիւ թէ կարելի ըլլայ ճշդել։ Երկու ռմբակոծուած քաղաքներու նիւթական վնասը կը հաշուեն վեց հարիւր միլիոն արծաթ տոլար։ Իսկ հաշիւը չկայ շանկայի եւ շրջանին առեւտրականներուն կորուստներուն։

Ի՞նչ կը պահանջէ ճափոն

Ճափոնական կառավարութիւնը երկարապատում ծանուցագիր մը հրատարակեց, ուր կը պարզէ վէճին շարժառիթները, անշուշտ իր հասկացողութեամբ։

Ծանուցագիրը բոլոր դէպքերուն պատասխանատու կը հռչակէ Չինաստանը, պնդելով թէ սպառնալիքները ըրած է, զրգռութիւն սերմանած է, բոլոր օտար պետութեանց և օտարականներուն դէմ, բուռն պայքար բացած է ճափոնցիներու եւ ճափոնական արտադրութեանց դէմ, պայքար մը որ կը տեւէ 15 տարիէ ի վեր։ Թէ ժողովուրդը կը բռնադատուեն մասնակցիլ այս պայքարին, թէ մասնաւոր ընկերութիւններ կազմուած են, ճափոնի դէմ կռուելու համար, թէ ճափոնական ապրանքները աւարի տրուած են Շանկայի եւ ամբողջ Չինաստանի մէջ, թէ բռնութիւններ գործուած են ճափոնական հպատակներու վրայ եւն.։

Հայ մը կացինով կը սպաննէ իր վաթսուն տարեկան հօրեղբայրը

Զարհուրելի ոճիր մը երեւան ֆանուեցաւ իսի-լէ-Մուլինոյի մէջ, Մէօտոնի հովիտին մօտ, ուր քանի մը հարիւր Հայեր բնակութիւն հաստատած են։ Ցեւսակ մը գաղթականական կամ հիւղասան։ Ջոհին է՝ համեստ բանուոր մը, կարապետ Պօղոսեան, 60 տարեկան, որ կը բնակէր փոքրիկ սենեակի մը մէջ եւ ծանօթ էր բոլորին։ Մարդասպանը չէ բռնուած դեռ, բայց կը կարծուի թէ զոհին եղբօրորդին է, Գէորգ Պօղոսեան, 22 տարեկան անոպայ մը, որ ոչ գործ ունի, ոչ ալ որոշ բնակարան։

Երկուշաբթի օր, կարապետ իր դրացիներուն կը գանգատէր թէ եղբօրորդին գողցած է իր խնայած դրամը, 1100 ֆրանք։ Երկուշաբթի կէս օրին հօրեղբայր եւ եղբօրորդի միասին էին։ Եւ այս վերջին անգամն էր որ կարապետը ողջ կը տեսնուէր։ Գէորգ նախընթաց գիշերը անցուցած էր գոհին սենեակը։

Հինգշաբթի կէս օրուան ձաշէն յետոյ, կ'ենթադրուի թէ կարապետ յանդիմանեց Գէորգը եւ ետ պահանջեց իր խնայած դրամը։ Ասոր վրայ վէճ մը ծագեցաւ եւ Գէորգ կացինը իջեցուց հօրեղբօրը գլխուն։ Ծերուկը ուժ ունեցաւ ոճրագործը դուրս նետելու եւ դուռը կղպեց։

Բայց, իր թափած ձիգերէն ուժասպառ եւ առատ արիւն կորսնցնելով, գետին փռուեցաւ եւ մեռաւ։ Ժամը 2ին դրացիները հառաչանքներ լսեցին, բայց կարեւորութիւն չտուին։ կարծեցին թէ ծերունին կը խռկայ։ Մինչ այս մինչ այն, Գէորգ կ'անհետանար։ Ժամը 11.30 էր որ կարապետին անմիջական դրացին, Ֆոնեան (կամ Ֆամեան?) տեսնելով որ ծերունին դուրս չէ ելած ամբողջ օրը, դուռը զարկաւ եւ պատասխան չառնելով, լուր տուաւ ոստիկանութեան։

Ոստիկանները եկան եւ դուռը բռնի բանալով, ծերունին գտան արեան ցապաղիքներու մէջ։ Շատոնց մեռած էր։ Արիւնը պատերուն եւ կարասիներուն վրայ ցայտած էր։ Անկողինն ալ կարմիր էր, սաւանով եւ ծածկոցով։ Սպանեալը խոր եւ լայն վէրքեր ունէր ձակատին եւ գլխուն վրայ։ Անկիւն մը նետուած էր կացինը։

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց բոլոր հայաշատ վայրերու մէջ, ոճրագործը գտնելու համար։ Իրիկուան դէմ հարցաքննուեցաւ Գէորգի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 19

եր. Տ. Մինասեան, Պերլին	100.—
18րդ ցանկին գումարը	3429.—
Ընդհ. գումար	3529.—

Նոր թերթ

Օսֆիայի «Նոր Արաքս»ը Փետր. 28ին դադրեցուցած ըլլալով իր հրատարակութիւնը, Մարտ 2ին հրապարակ եկած է նոր օրաթերթ մը, «Ցայտ Խօսք», որուն Խմբագրութիւնը կը գտնուի Սոֆիա։ Հասցէ՝ 45, Bld. Dondoukoff, Sofia (Bulgarie)։

Քհնայական պէյ մը կ'ապտակէ անգլիացի առևտրականի մը կիրը

Փետրուար 28ին ծանր միջադէպ մը պատահեցաւ Պոլիս, Բերայի «Կլօրիա» սինեմային մէջ։

Անգլիահպատակ տիկին Լուսարտս, որուն կ'ընկերանային Տիկ. Բրէսփէն, Լէյլա Հանըմ եւ Ֆրանս. հիւպատոսարանի պաշտօնատարներէն կոմս Օսթրօրօկ, ինքնաշարժով սինեմային առջեւ կ'իջնեն եւ մինչ տիկինները կը յառաջանան կոմս Օսթրօրօկ քիչ մը ետ կը մնայ։ Մինչ այս, յաճախ նոյն սինեմային քով սպասող մուրացիկ տղոցմէ մէկը աղօրմութիւն կը խնդրէ եւ Տիկ. Լուսարտս հինգ ղրշ. կուտայ։ Այս միջոցին Էքրեմ պէյ անունով մէկին ալ, տոմս առնելու համար դէպի կիշէն կը յառաջանայ որուն նոյնպէս կը ծանեցնայ մուրացիկ տղան եւ դրամ կը մուրայ։ Էքրեմ պէյ խիստ կերպով կը մերժէ մուրացիկ տղեկը, եւ զայն հրելով գետին կը գլորէ։

Տղեկին այս անկումէն ազդուած, Տիկ. Լուսարտս կողմնակի ձեւով մը Էքրեմ պէյին կը նայի եւ անոնց միջեւ խօսակցութիւն մը կը փոխանակուի։ Էքրեմ պէյ անմիջապէս ձեռքին հակառակ կողմովը ուժգին ապտակ մը կ'իջեցնէ տիկնոջ։

Ապտակը այնքան ուժով զարնուած էր որ, ներսի սպառնան սրահը գոռոզները կարծելով թէ ապակի կը ճռտրէն, դուրս վազած են։ Տիկին Լուսարտս յանկարծակիի եկած եւ քիթէն հոսած արիւնը տեսնելով ապշահարած է։ Նոյն վիճակին ենթարկուած են նաեւ հան գոռոզները։

Էքրեմ պէյ, կարծես թէ բան մը պատահած չըլլար, ներս կ'երթայ եւ Ա. կարգի օթեակ մը մտնելով կը բազմի։

Այս դէպքը այնքան արագ եւ յանկարծակի տեղի ունեցած է որ, կոմս Օսթրօրօկ իսկ տեղնեղու առիթ չէ ունեցած, եւ երբ սինեմա մտնելով Տիկ. Լուսարտսի դէմքին արիւնները կը տեսնէ, այն ատեն վերահասու կ'ըլլայ խնդրին։

Անմիջապէս դիմում կատարելով, ոստիկան մը կուգայ եւ Էքրեմ պէյը թէեւ ոստիկանատուն կը հրաւիրէ, բայց անիկա միայն հասցէն տալով կը բաւականանայ։ Դէպքին ականատես մէկ քանի թուրք երիտասարդներ իսկոյն հեռաձայնով խնդիրը կը բացատրեն կուսակալի օգնական Ցաղը պէյի։ Այդ միջոցին կալաթա Սարայի կեդրոնէն երկու օդնական-քոմիսէր եւ ոստիկան մը կուգան, բայց Էքրեմ պէյ դարձեալ կ'ընդդիմանայ ոստիկանատուն երթալ, մինչեւ որ քոմիսէր մըն ալ կը հասնի եւ այն ատեն միայն Էքրեմ պէյ կը հաւանի երթալ ոստիկանատուն։

Կրիպը Ռուսահայոց մէջ

կալացէն կը հեռագրեն թէ հինգ հարիւր հոգի վարակուած են կրիպէ։ Համաճարակին հետեւանքով, դպրոցները փակուած են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ նախագահական ընտրութեանց համար, մինչեւ հիմա հինգ տենպուրկ ապահոված է տասը միլիոն քուէ, իսկ Հիթլէր կը հաշուէ 12 միլիոն։

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՈՒ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՄԵԾ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼ ՀԱՄԱՐՏԱՎՈՐԱՊԵՍ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎԱԾ ՀԱՐՑԵՐԻՆ

Ինչպես հայտնի է, Ռեֆորմ (Reform) ֆրանսիական ընկերությունը, որը զբաղվում է ֆրանսիական ապրանքների ներմուծմամբ Հայաստան, ստացել է Ֆրանսիայի արդյունաբերության նախարարության հետևյալ նամակը.

«Ֆրանսիայի արդյունաբերության նախարարությունը ուշադրություն է դարձրել այն հանգամանքին, որ Հայաստանում ֆրանսիական ապրանքների ներմուծման հարցերով զբաղվող ընկերությունները հաճախ դիմում են Ֆրանսիայի առևտրական ներկայացուցիչներին՝ խնդրելով տրամադրել տեղեկություններ Հայաստանում ֆրանսիական ապրանքների սպառման հնարավորությունների մասին։ Ֆրանսիայի արդյունաբերության նախարարությունը հարկ է համարում նշել, որ նման տեղեկությունները տրամադրելու իրավունք ունեն միայն Ֆրանսիայի առևտրական ներկայացուցիչները, որոնք ունեն համապատասխան լիազորագրեր։ Ֆրանսիայի արդյունաբերության նախարարությունը հարկ է համարում նաև նշել, որ Հայաստանում ֆրանսիական ապրանքների ներմուծման հարցերով զբաղվող ընկերությունները պետք է դիմեն Ֆրանսիայի առևտրական ներկայացուցիչներին

Պոջոր խաղեր Սուրիոյ մէջ

■■■

Ի Մ Բ.— Ստորեւ կը հրատարակենք արաբական Թերթի մը գրգռիչ խմբագրականը: Այս առիթիւ աւելցնենք թէ Մամուլի Դիւանը պաշտօնապէս իերքեց տրուած լուրը: Մինչեւ 15 փետրուար 16 առնուած հին միայն 23 նոր ոստիկաններ, որոնց երկուքը քրիստոնեայ, չորսը (ոչ թէ 30ը) հայ եւ 17ը մահմետական:

Դամասկոսի կառավարութիւնը 30 նոր հայ ոստիկաններ ընդունած է եւ միայն մէկ հոգի տեղացի: Այսպէս գրեցին տեղական Թերթերը: Գրեցին նաեւ թէ կառավարութիւնը եգիպտոսէն բերած է բազմաթիւ զրահներ եւ քառչու մօտրճեր:

Այս լուրը սիւնակի վերեւ հրապարակելէ վերջ, Դամասկոսի «Էլ Ֆասլաս» Թերթը հետեւեալ խմբագրականը կը գրէ:

Ժողովուրդը կարդաց Դամասկոսի բոլոր Թերթերուն մէջ երեւցող այս լուրը եւ ինքնիրեն հարցուց.

— Ինչ է իմաստը այս պատրաստութեանց. ինչո՞ւ են այս զրահներն ու մօտրճերը. ինչո՞ւ հայ ոստիկաններ կը նշանակուին եւ կ'առնուին Սուրիոյ ոստիկանական կազմին մէջ. տեղացի ժողովուրդին իրաւունքը կազմող այս պաշտօններուն ինչո՞ւ օտարներ կը բերուին:

Այս հարցումները շշնջուեցան քաղաքի մը բոլոր մասերուն եւ շրջանակներուն մէջ: Այս շարժումը շատ դէշ ազդեցութիւն մը թողուց եւ կը տեսնուի որ անոր հետեւ զարտնի ծրագիր մը գոյութիւն ունի:

Մենք կը հարցնենք ոստիկանական պաշտօնատան հսկող ֆրանսացի պաշտօնեաներուն.

— Ինչո՞ւ հայ եւ չէրքէզ ոստիկաններ կ'առնէք եւ ի՞նչ է իմաստը այս զրահներուն եւ մօտրճերուն. արդեօք պատերազմի՞ մը կը պատրաստուինք եւ այդ պատերազմին միայն օտար տարրե՞ր պէտք են ձեզի ժողովուրդը ծորթելու համար:

Ո՞վ կրնայ պատասխանել մեր այս հարցումին: Եթէ մենք պիտի պատասխաննենք, պէտք է ըսենք որ այս շարժումներն ու ձեռնարկները մեր երկրին վնասակար են: Կը տեսնուի որ օտարականներու գօրացումը կնատպղծող քաղաքականութիւն մը կայ Ընդհանուր ապահովութեան գործին մէջ օտարներ առնել կ'ուզեն: Ոստիկանները Հայերէն եւ Չէրքէզներէն առնել՝ կը նշանակէ գանոնք թշնամացնել այն ժողովուրդին հետ, որ առատաձեռնութիւն եւ հիւրասիրութիւն ցոյց տուած է իրենց հանդէպ: Որ եւ է պաշտօնի մը, մէկ հոգի իսկ հայ նշանակել, նախատինք մըն է տեղացիներու իրաւունքին բռնադատումը: Նմանապէս Հայեր կոչել պաշտօններու, կառավարութեան օրէնքներուն հակառակ գործել է, որովհետեւ օրէնքը կը սահմանէ որ բաց պաշտօններու պէտք է նշանակուին խըղճոյ ունեցող հանրութեան համար պաշտօնէ հանուածները: Պաշտօնէ հանուած ոստիկաններու եւ գօմիսէրներու ընտանիքները անօթութեան մատնուած են, որովհետեւ կառավարութիւնը անոնց ոչ մէկ գումար տրամադրեց կամ յատկացուց:

Արդարութի՞ւն է տեղացիները անօթութեան ճիրաններուն տակ պահել եւ օտարականները եւ առանց մեր կամքին բռնութեամբ մեր երկիրը բերուողները կերակրել: Ի՞նչ կը նշանակենայ պատրաստութիւնները. խառն բանակի մը կազմութիւնը նոր ընտրութեան համա՞ր է: Արդեօք այս 30 հայ ոստիկանները եւ երկնքի հրեշտակները կրնա՞ն ժողովուրդին պարտադրել որ իրենց վստահութիւնը տան այն մարդոց, որոնց հանդէպ վստահութիւն չունին:

Դեկտեմբեր 20ին թափուած արիւնները դեռ չեն չորցած: Արդեօք երկրորդ ջա՞րդ մը ընել կ'ուզեն: Այս օտար մարդոց ոստիկանական կազմին մէջ առնուիլը եթէ այսքան աղմուկ եւ ջղայնութիւն կը պատճառէ, ապա վե՞րջը:

Մեր լրագրողի պարտականութիւնն է թելադրել հովանաւորութեան եւ ուշադրութիւնը հրաւիրել Պ. Պ. Փոնսոյի, Սոլոմիագի եւ Վէրտոնի, որ ոստիկանական եւ այլ պաշտօններու մէջ զործածութիւնը ոչ տեղացիներու՝ ազգը կը նկատէ նախատինք մը իրեն հանդէպ եւ թշնամութեամբ եւ ատելութեամբ կը դիմաւորէ:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Ազգերու Դաշնակցութեան աշխատանքի գրասենեակին վերջին տեղեկագիրը կը ցուցնէ անգործներու գալի յաւելում 1931ի ընթացքին, ամէն երկրի մէջ: Ամէն երկիր տալով նպաստընկալները, ուրիշներ՝ արձանագրուած գործազուրկները: կան երկիրներ ալ որ ոչ նպաստ կուտան, ոչ ալ կ'արձանագրեն: Այնպէս որ, աշխարհի գործազուրկներու թիւը շատ աւելի մեծ է, քան կը ներկայացուի:

Հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղուած են գործազուրկներու ապահովագրութեան, արհեստակցական միութեանց կամ աշխատանքի սակարաններու վիճակագրութիւններէն:

	1931-ին	1930-ին
(Ընկերային ապահովագրութեամբ.—		
Աւստրիա	361,222	336,989
Պելժիա	228,286	115,016
Չեխոսլովաքիա	146,325	93,476
Տանըմարքա	105,582	70,961
Գերմանիա	6,041,371	4,886,925
Մեծն Բրիտանիա	2,854,790	2,662,842
Հոլանտա	157,933	81,104
(Արհես. միութիւններու վիճակագրութիւն)		
Զանազան հաշիւներով		
Աւստրալիա	118,732	104,952
Քանատա	35,206	28,266
Հունգարիա	31,146	25,583
Շուէտ	76,212	56,273
Էսթոնիա	5,554	5,675
Ֆինլանտա	16,144	9,336
Ֆրանսա	278,683	44,711
Իռլանտա	30,918	26,167
Իտալիա	1,015,270	663,957
Լատվիա	21,682	10,022
Նոր-Զէլանտա	46,191	7,596
Նորվեկիա	34,636	28,796
Լեհաստան	327,782	340,718
Ռումանիա	49,393	36,212

Ամերիկայի գործազուրկներուն վերջին թիւն է՝ 8,300,000:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրները եւ թղթակիցները իրենց գրութիւնները գրել մուկին մէկ երեսին վրայ եւ մելանով:

ՀԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Փետրուար 18ը Պուլվար Ossoի մէջ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 1 մարտ.— Կիրակի կէսօրէ ետք, «Սալոն Վէննան»ի ընթարձակ թատերասրահին մէջ, Պուլվար Ossoի Հ. Ը. Դաշնակցութեան Վառմեան Ենթակոմիտէի նախաձեռնութեամբ եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի կոմիտէին, հանդիսաւոր կերպով տօնուեցաւ Փետր. 18ի տարեդարձը: Սրահը շատ նեղ կուգար: Հանդէսը բացուեցաւ յոտնկայս «Մեր Հայրենիք»ով, որմէ յետոյ նախագահ ընկ. Փ. Գարագաշ, բացատրեց Փետրուար 18ի իմաստն ու մեծ արժէքը: Ընկերը իր խօսքը աւարտելէ վերջ, բեմ հրաւիրեց օրուան բանախօս ընկ. Հ. Սէրէնկիւլեանը, որ նկարագրեց մեր եղբայրացաւ հայ կոմունիստներուն անպատմելի վայրագութիւնները, բացատրեց թէ անոնք ինչպէս ուս բոլշեւիկներուն հետ, հայ զինուորականներն ու զանազան բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները շղթայակապ բանտերը լեցնելէ եւ զանոնք անգթաբար ամէն տեսակ քամահրելի խոշտանգումներու ենթարկելէ յետոյ, թոյլ տուին որ թուրք մահագործներու կացիններուն տակ բզկտուին: Նոյնպէս պատմեց թէ ինչպէս տեղի ունեցաւ ժողովրդային պոռթկումը, վերջ տալու համար վայրագութեանց:

Կար վերարուեստական շատ ճոխ բաժին մը: Արտասանութիւններ ըրին ընկերներ Թ. Աասատուրեան՝ Ա. Գաւոնչի «Փառք եւ առուտ»ը, Ե. Գարագաշ՝ Սիամանթոյի «Պարը», Հ. Յովակիմեան՝ «Հայրենիք»ը, Գր. Մակարեան՝ «Հայաստան»ը, Օր. Զ. Ռէշիշեան՝ Ե. Չարենցի «Հայաստան»ը: Մեներգեցին օրիորդներ Մ. Մարտիրոսեան, Գարագաշ եւ ընկերներ Փ. Կիրակոսեան եւ Յար. Մինասեան հայրենաշունչ կտորներ: կատակերգութիւններ եղան ընկերներ Հ. Բալչեանէ եւ Յակոբեանէ: Գեղարուեստական բաժինէն վերջ, ընկ. Փ. Գարագաշ կարդաց խնգրադիր մը, ստորագրուած վեց թեկնածուներու կողմէ: Ստորեւ ամփոփումը:

Հ. Ը. Փ. վռամեան ենթ. դիւանին

Ընկերներ, մենք նեբգոյ ստորագրեալներս, հայ ժողովուրդի հարազատ բեկորները, որ ապրիլեան սարսափելի արհաւիրքին հեղձուցիչ օդը շնչած եւ գառնութեան բաժակը ըմպած ենք աննկարագրելի զրկանքներու ենթարկուելով, այսօր անհարազատ հորիզոններու ներքեւ յանձնել վերջ այն համազգան եկած ենք, որ հայ ժողովուրդի շահերու միակ պաշտպանը հանդիսացած է Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը: Արդ, փոտակցօրէն ձեռք կը կարկառենք անոր, Փետր. 18ի խիղճը բարձրացման առթիւ, երբ մեր հարազատ եղբայրները ինկան բոլշեւիկեան գիշատիչ բարենիներու կրունկնեբուն տակ:

«Ընկերներ, այսօր մենքայս ծանր բեռը մեր ուսերուն վերցնելով, կ'երդնունք մեր անընկճելի կամքը տրամադրել կուսակցութեան բոլոր օրէնքներուն եւ կոչ կ'ընենք բոլոր տարագիր հայ բանուորներուն, որ վայրկեան առաջ հրաժարին անհաշտութենէ եւ բազմաչարչար հայ ժողովուրդի միակ պաշտպան կուսակցութեան, Հ.Ը.Փ. թեւ թիկունք տանդիաշնակցութիւնը, ընկերներս՝ հայ ժողովուրդի բազմադարեան չարչարանքներուն երկունքն է: Հետեւեցէք մեր օրինակին»:

Այդ առթիւ, ընկ. Հայկ Սէրէնկիւլեան խօսեցաւ խիստ ոգեւորիչ ճառ մը Հ. Ը. Դ. հոյակապ անցեալէն ներկայացնելով դրուագներ: Ցետոյ տեղի ունեցաւ նորագիրներու երդման արարողութիւնը հանդիսականներու ներկայութեամբ: Հանդէսը փակուեցաւ «Մշակ Բանուոր»ով եւ հաւաքակութիւնը սեկնեցաւ գոհ տպաւորութեամբ:

Մոգի

ՄԵՐ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԿԱՐՏԱՆ, 25 փետր. (Սեփ. թղթ). — *Մեր գաղութին հաստատման թուականը կը դուգադիպի 1923—24ի ձրջանին, երբ առաջին անգամ Ֆրանսական կառավարութիւնը թոյլատրեց Սուրիոյ Հայերու հաւաքական ներգաղթը դէպի Ֆրանսա: Այդ օրերուն էր որ, իբրու եռեւէ ներխուժող բազմութեան ստուար մէկ մասը կը տեղաւորուէր Կարտանի մէջ. շատեր պայմանագրով, ուրիշներ ալ ինքնաբերաբար աշխատելու տաքար ածխահանքի ընկերութեան մօտ:*

1926—27—28ի ձրջանին մեր գաղութին տարրանքը 3—4000ի կը հասնէր: Ազգային եւ կուսակցական մեքենան յարատեւ կերպով կը գործէր, երիտասարդական խումբերը կը ստեւարանային, խանդավառ իէսէյներով առկցուն: Ամէն դի աշխատանք, եռուզեռ կուսակցական, ազգային եւ հանրային ասպարէզներու վրայ: Իբրու եռեւէ ձլան, տասակ առին զանազան Հայր. Միութիւններ, Դաշնակ, Բաբերդի, Գումքի, Շնթիլի եւայլն, իրենց տարագիր ու ասդանդական հայրենակիցներուն եղբայրական ձեռք կարկառելու գիտակցութեամբ: Ռադքական կուսակցութիւններէն ամէնէն ուժեղն ու ժողովրդականը, Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը, իրանկաշառ, հայրենասիրական խանդավառ ղեկավարներով, քաղաքական աշխարհայեացքով դարձած էր մանչիսացնող գօրութիւն մը, որուն թեւերուն տակ կը խժռուէին երիտասարդ հայորդիները, իրենց գոհողութեան ոգին ու եռանդը ի սպաս դնելով: Այդ օրերուն էր որ կազմուեցան Քրիստափոր, Ռոստոմ, Զաւարեան եւ կայծակ խումբերը, ու հետզհետէ աճելու, ծաւալելու եւ ուճեռնալու ճամբուն մէջ էինք, երբ տեղի ունեցաւ հանքի փլուգումը՝ ժարելով հայորդիի մը արեւը...: Երրորդ պայթումին գոհ գնաց մեր ընկերներէն Ներսէսը, բարի ու հեզահամբոյր տղան: Եւ երրորդին Աբգար Քէշիշեանը, Հ. Ը. Դաշնակցութեան կարատանի կազմին հիմնադիր եւ անզուգական աշխատաւորն ու գոհաբերողը կուսակցական բոլոր գործերուն եւ պարտականութիւններուն հանդէպ: Մեռաւ բարձրահասակ, կայծակնացայտ աչքերով, բոցավառ հաւատքով լեցուն Աբգարը, խոր սուգի մէջ ձգելով ընկերներն ու կարտանի գաղութը:

Հանքին մէջ պատահած այդ եղբ արկածները պատճառ դարձան որ, մեր գաղութին տարրանքը նօսրանայ, ցրուի գանազան ուղղութեամբ: 1928ի գարնան, մեր հայրենակիցներէն շատերը հետացան կարտանէն, անիծելով հանքն ու աշխատանքը տաժանակիր, — գացին Մարսէյլ, Լիոն, Վալանս, Տէսին եւ ուրիշ հայաշատ շրջաններ: Եւ հիմա, կարտանը բոլորովին այլափոխուած է, ցանցառ ու անկազմակերպ երեւոյթ մը առած:

Նոր սերունդին փրկութեան համար ունինք կրթասիրացը, որ մանկապարտէզ մը բացած է: Այսօր երրորդ տարեշրջանն է որ կը թեւակոխէ: Մանկապարտէզի սան-սանուհիներուն թիւը կը հասնի 45-50ի բոլորն ալ վճարովի, չնչին բացառութեամբ: Պիւտճէն բաց չունի: Ուսուցչուհիի եւ այլ կրթական ծախքերը կը հոգան աշակերտներու մանականներէն, եւ հանդէս-ներկայացումներէ...: Հ. Ը. Դ. Տունը իբր մանկապարտէզ կը ծառայէ: Երկու փոքրիկ բլուրներու միջեւ, մայրիներու կանաչութիւնով շրջապատուած: Դպրոցին մէջ կ'աւանդուին հայերէն, Հայոց պատմութեան, շարադրութեան, մարդանքի դասեր: Վարը, բուն կարտանի մէջ ևս գոյութիւն ունի «Ուսումնասիրաց» մը, որ նոյնքան նախանձելի վիճակի մը հասցուցած է կրթական գործը: Հոն ևս քաւական թիւով մանուկներ կ'օգտուին հայերէնի ու այլ նիւթերու դասաւանդութենէն: Ընդհանուր առմամբ մեր գաղութին (Պիվէռ—կարտան) կրթական գործը գնահատելի է: կրնանք վստահութեամբ շեշտել թէ մեր գաղութին նորահաս սերունդը ազատ է ուծացումի վտանգէն:

× Վերջին պահուն կ'իմանամ որ ածխահանքի ընկերութիւնը օրավարձերը կրճատած է, երկուքուկէս ֆրանքէ: Աշխատանքի ժամերը լման են, — շաբաթը վեց օր:

Փոխադարձ Օգնութեան Սնտուկը հիմնուած չէ տակաւին:

Լ. Գեղունի

ՄԱՄՈՒԼ

Ազգային թշուառութիւն

■■■

Թէհրանի «Այիք»ը դառնօրէն կ'ողբայ խմբագրականի մը մէջ (18 փետր.)

— Չկա՛յ մի հայ գաղութ, մի հայ բեկոր, որ չունենայ իր պարբերականը. Ցիքէ՞ սա ապացոյց չէ, որ հայ ծամուլը Հայի համար կենսական պահանջ է:

Բայց կա՞յ մի երկիր, մի ժողովուրդ, մի ազգ, մի համայնք, որի մամուլը լիներ այնքան արհամարհուած, այնքան ծանր գրկանքների մատնուած, որչափ հայ մամուլը...

Վրայ է հասել նոր տարին: Հայ պարբերականների վարիչները անլուր զոհողութիւններով բոլորել են տարին եւ ոտ են կոխում յաջորդ տարեշրջանը:

Ի՞նչ զրացումներով, ի՞նչ յոյսերով, ի՞նչ սպասելիքներով.

Մի՛ հարցրէք, քանզի բացի ծանր մտահոգութիւններից, ճնշուած հոգեկան վիճակի յուսահատ ճիչերից, դուք ոչինչ չէք լսի...

Թերթում էք հայ պարբերականների առաջին համարները, — եւ ձեր սիրտը ակամայ ճմլուում է, ձեր հոգին պատում ծանր թախիծով, ձեր միտքը՝ այլայլուում...

Մէկում կարդում էք՝ «բաժնեգինով այսօր ղրկէ՛», միւսը կոչ է անում ընթերցողներին՝ «ձրի թերթ կարղացողները մի քաշվերէք, այլ ստիպէ որ բաժանորդագրուին»: երրորդը յուսահատական աղերսանք է անում՝ «կը խնդրենք արտասահմանի մեր բաժանորդներէն որ բարի ըլլանքաւհամարել ամիսներու,համբերութիւնը, իրենց բաժնեգինները ղրկելու համար: Իրենց ցարդ ղրկուած թերթերուն իւրաքանչիւրին դրոշմաթուղթի փոխարժէքը հաւասար է մէկ տարեկան բաժինգինին»...

Եւ այսպէս անվերջ գանգատներ, յորդորներ, աղերսանքներ եւ նոյնիսկ սպառնալիքներ թերթի առաքումը դադարեցնել...

Հետեւանքը՝ — մի ճեռ զերօ...

Ի՞նչպէս բացատրել ու հաշտեցնել Հայի զրասիրութիւնը, ուռմնասիրութիւնը, կրթական ու կուլտուրական բարձր մակարդակը նրա հոգեկան ճշակոյթին ծառայող հաստատութիւնների այսքան տարաբախտ վիճակի հետ...»:

Տագնապը Փոն տը Շէրիի մէջ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ 2 մարտ.— Առաջին թղթակցութեամբս ներկայացուցած էի անգործներու թիւը 50-60: Քաղաքին մէջ չորս գործարան կայ, որոնք են մետաղի, ածուխի, ապակիի եւ ծխախոտի: Ամէնքն ալ գործազուրկներ արձակած են, բացի ծխախոտի գործարանէն, որ կը գործէ 3 օրուան աշխատանքով: Ամէն գործարան ունի 1000-1200 բանուոր: Ամէնքն ալ գործազուրկ են, բացի ծխախոտի գործարանէն:

Ամէն գործարան ունի իր ընկերութիւնը, որ կը հոգայ գործազուրկներուն: Ընկերութիւնները ունին իրենց կանոնադրութիւնները, որոնց համաձայն գործազուրկ մը ստանալու համար պէտք է ունենայ 10 տարուան անդամակցութիւն: Ասոնք կը ստանան օրական 15 ֆրանք, ամուսնացածները 18 ֆրանք, իսկ 3 զաւակ ունեցողները 20 ֆրանք: Ասոնք կը ստանան 6 ամիս, ետքը կը դադրեցուին: Ասոնք ալ

մտերիմները Նազարէթ Խաչիկեան, որուն հայրը կաթոլիկ է Խսի-լէ-Մուլինոյի մէջ: Կ'ըսուի թէ Նազարէթ խռովեցաւ, երբ ոճիրի մասին խօսեցան: Ոստիկանութիւնը կը կասկածի թէ մեղսակից է: կամ թէ գէորգը ուրիշ մեղսակից մը ունեցած է:

× Երէկ առտուան թերթերը զոհին անունը կը գրեն Մոսի կամ Մովսէս, իսկ մականունը՝ Պարոնեան (Զէյթունցի), եւ զայն կը ներկայացնեն իբրեւ եղբայրը Արեւելեան լեզուներու վարժարանին Թուրքերէնի նախկին ուսուցիչ Տէօվլէթ Գէորգեանի, որ իր կարգին զոհ մըն է եւ արգելափակուած Վիլժիւիֆի յիմարանոցին մէջ:

Այս դժբախտ մարդուն գրադարանը կը գտնուէր սպանեալին տանը մէջ եւ Գէորգ լիովին կ'օգտուէր գիրքերէն: Դարձեալ, սպանեալ ծերունին էր որ կը մատակարարէր իր արգելափակ եղբօրը գոյքերը:

Վերջին լուրերու համաձայն, մարդասպանը նախ կռնակէն զարկած է հօրեղբայրը եւ զայն զգետնելով, զրպանները խուզարկած եւ 5 - *10* հազար ֆրանք ալ յափշտակած ու փախած է:

Երիտասարդը ծանօթ էր ոստիկանութեան, յաճախ իբրեւ թարգման ընկերացած ըլլալով հօրեղբօրը:

× Հազիւ երկու ամիս կայ որ Գէորգ անգործ եւ անճար ըլլալով, եկած հաստատուած էր հօրեղբօրը մօտ, առանձին սենեակի մը մէջ: Հօրեղբայրը գոհ չէր այս կացութենէն, որովհետեւ տղան շարունակ դրամ կը պահանջէր: Կիրակիէն երկուշաբթի լուսնալու գիշերը, մինչ հօրեղբայր կը քնանար, Գէորգ սենեակը մտաւ եւ գողցաւ *1100* ֆրանք (մէկ հազարնոց եւ մէկ հարիւրնոց), զոր գոհը պահած էր գօտիին մէջ եւ դրած բարձին տակ:

× Մեր քաղած տեղեկութիւններուն համաձայն, գոհին անունն է կարապետ Պօյաղլուեան: Ոչ թէ եղբայրը, այլ հօրեղբայրն է տարաբախտ Գէորգեանի: Իսկ փախստական Գէորգի մականունն է Պարոնեան: Եղած է Մարկոսեան սան:

Պ. ՄՈՒՐԱՔԵԱՆ ԽԵՆԹ ՊՕՂՈՍԻ դերին մէջ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ-ՕՓԵՐԷԹ„ խումբը ղեկավարութեամբ դերասան Ս. ՄՈՒՐԱՔԵԱՆի

Ի ՆՊԱՍՏ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը ներկայացնէ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ

ԿԱՄ

ԽԵՆԹ ՊՕՂՈՍԸ

Ուրախ օփերէթը՝ *4* արար, ֆեղինակ՝ Ա. Ա. ԱԲԵԼԵԱՆ

27 Մարտ, 1932, կիրակի ցերեկ (Զատիկի օրը) ժամը ճիշդ 3ին

MAISON DE LA MUTUALITÉի ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

24 RUE ST. VICTOR PARIS
Metro MAUBERT - MUTUALITÉ

25 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՆ

12 ՀՈԳԻՆՈՑ ՄԵԾ ՕՐՔԵՍԴՐ, ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱՌԻՍ ԺՈՐԺԻ

Դ. արարիչն, հաքսանիքի տեսարանին՝ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԵՌՆԱՑԻՆ ՊԱՐԵՐ

ՅՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, *15* եւ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ թատրոնին կիշէն, ժամը *12*էն (կէս օր) սկսեալ:

Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ

Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել ոճրագործը, Գէորգ Պարոնեան, հինգշաբթիէն ուրբաթ լուսնալու գիշերը, Լիոնի գծին վրայ, Լառօշ Միժէնի կայարանին մէջ, երբ կը ճամբորդէր առանց տոմսակի: Փարիզ - Կրընօպլը կառախումբին մէջ, տոմսակներու ստուգիչին ուշադրութիւնը գրաւեց կասկածելի մէկը, որ նստած էր Գ. կարգի վակոն մը եւ տոմսակը պահանջեց: Մարդը փնտռելու ձեւեր առնելէ յետոյ, խոստովանեցաւ թէ տոմսակ չէ առած:

Ստուգիչը աչքը վրան պահեց եւ երբ կառախումբը կանգ առաւ ժամը 11.10ին, Լառօշ Միժէնի կայարանին մէջ, վար առաւ կասկածելի ճամբորդը եւ կայարանապետին քով տարաւ: Այն տեղ իր թուղթերը ներկեցան եւ երեւան եկաւ որ մարդասպանն է: Գրպանն ալ թերթ մը կար, իր սլատկերով: Ոստիկան - զինուորները եկան եւ հարցուցին.

— Դո՞ւն սպաննեցիր հօրեղբայրդ: « = Այո՛, ես սպաննեցի, դրամի պէտք ունէի»:

Եւ անմիջապէս, բանտարկուեցաւ: Չի հասկցուիր թէ ինչո՛ւ կողոպտած դրամը վրան ըլլալով հանդերձ, առանց տոմսակի ճամբորդած էր:

Սանասարեան խաւի դատը վերջացաւ

Փետր. 27ին, Պոլսոյ Իրաւական առեանի առջեւ տեղի ունեցաւ Սանասարեան խանի դատավարութիւնը: Անցեալ դատավարութեան, առեանը այս դատը նայելու իրաւասութիւն ունենալուն մասին որոշում տուած էր, եւ հարկ չէր տեսած որ Թզթաձարը յղուի Պետական Խորհուրդին կամ Իրաւական Զ. կամ Գ. առեանեաններուն, ուր վազքի վերաբերեալ դատեր կը տեսնուին: Ուստի կը մնար երկու կողմերուն կատարելիրենց վերջին պաշտպանողականները ինչ որ կատարուեցաւ Պատրիարքարանի եւ Քաղաքապետութեան փաստաբաններուն կողմէ:

Պատրիարքարանի կողմէ ներկայ էին Նեճմաթի պէյ եւ Նարլեան էֆ., իսկ Քաղաքապետութիւնը կը ներկայացնէին՝ Սէնիէտտին եւ Թահսին պէյերը:

Դատը վերջացած ըլլալով, վճիռը պիտի տրուի մարտ 16ին:

Գործազուրկներուն համար

Հինգշաբթի օր Երեսփ. Ժողովի աշխատանքի յանձնախումբը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ նախարար Պ. Լավալի հետ: Յանձնախումբը պնդեց որ բարձրացուի ամուրհներուն եւ իրենց ծնողքին հետ ապրող զաւակներուն նպաստի սակը եւ բարեփոխումներ կատարուին մանկական գործազուրկներու նպաստին համար: Յետոյ, խնդրեց շուտով քննարկել այն օրինագիծը որով պետութեան աջակցութիւնը կը խոստացուի այն Նամայնքներուն որոնք Նանրօգուտ շինութիւններ կը կատարեն գործ ճարելու Նամար:

Նախարարը խոստացաւ ամենամեծ բարեացակամութեամբ նկատի առնել բոլոր առաջարկները եւ շուտով քննարկել տալ համապատասխան օրէնքներու: Այս առթիւ, պիտի առաջարկուի նաեւ պարզեւատուր Նանգանակութիւն մը Նաստատել ի նպաստ գործազուրկներու:

— Ծերակոյտը եւ երեսփ. Ժողովը Նամաձայնելով, օրէնք մը քննարկեցին որով դիւրութիւններ —վարձքի վճարման յետաձգումներ— կը տրուին այն առեւտրականներուն որ արտաքսման ենթակայ են, Նամաձայն տիրող օրէնքներու:

Ավգիան կը խնայէ

Հինգշաբթի օր իրատարակուեցաւ Մեծն Բրիտանիոյ ելմտացոյցը՝ բանակի, նաւատորմի եւ օդանաւային ուժերու մասին: Բանակին համար նախատեսուած է *36,488,000* ստերլին, նաւատորմին համար՝ *50,476,300*, օդանաւային ուժերու՝ *17,402,000*: Երեքին վրայ կատարուած կրճատման գումարն է՝ *5,270,000* ստերլին: Վարչական ծախքերու վրայ եւս *7,586,660* ստերլին խնայողութիւն մը պիտի կատարուի: Ուրեմն համագումար մօտ *13* միլիոն ստերլինի խնայողութիւն՝ նոր շրջանին համար:

Գ.

Գաւառ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆի Վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին, Café Découssusի սրահը, Place de la Liberté: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՎԷՋի (Լիոն) Անդրանիկ խումբի ժողովըվաղըկիրակի ժամը 2ին ընկ. Արամ Դաւիթեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէին ներկայացուցիչը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Եփրեմ խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՊԱՆԵՒՕԻ Հ. Յ. Դ. Արծիւ խումբի ընկերահաւաքական թէյասեղանը վաղը կիրակի 31 Rue Madame Curie, Bagneux. Կը հրաւիրուին համակիրներ եւս:

ԱՆԻԷՒ-Պուա Քոլոնպի Պատանեկան Մխիթեան դասախօսութիւնը այս իրիկուն ժամը 8.30ին, Սահակ Մեսրոպ Գրադարանին մէջ, 26 Rue du Président Krüger, Asnières: Կը խօսի՝ ընկ. ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Փարիզի Գրական Ակումբ *Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue Cambronne, Métro Vaugirard. Զրոյց եւ կարծիքներու փոխանակութիւն, Գաղթական հայ մտաւորականութեան միութեան հարցի շուրջ: Մուտքը ազատ է:*

Ա. Ե. Հ. Կ. Խալի Փարիզի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն» մասնաճիւղի

ԶՐՈՅԳ - ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ վաղը Կիրակի ժամը 3ին, 71 Ave. Kléber

ՆԻՒԹ ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Զեկուցանող՝ ՏԻԿԻՆ Շ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

Զրոյցը կը ղեկավարէ Պ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ալֆորվիլի Երկսեռ Երիտ. Միութեան թէյասեղանը վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հայ Ակումբին մէջ:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցի նորակազմ «Բիւրակն» երկսեռ երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Սաքօ Յակոբեանի:

Կը հրաւիրուի հասարակութիւնը *Մուտքը ազատ է*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. շաբ. եւ նոր մեծոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Փոքր տ'Իթալիէի եւ Պիսէթրէի հայրենակիցներուն ուշադրութեան

Դերձակատուն ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, ՄԷԹՐՕ ՓՈՐԹ ՏԸ ՇՈՒԱԶԻ

Կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու նոր սքեմ եւ կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի հագուստներ ձեռք կարով եւ ներկայ տնտեսական տագնապին համապատասխան գներով:

ԱՆԹԵՐԻ ՃԱՇԱԿ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ՁԵՂՉՈՒԱԾ 5%

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիէթէ Սավանիի դէմ, 5 րդ Միւնիսի

ՄԷԹՐՕ ՍԷՆ ՄԻՇԷ ԵՒ ՕՏԷՕՆ Tél. Dan. 41—4

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷԹՐՕ ՕՏԷՕՆ ԵՒ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՈՒՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՈՒՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը շամ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին: Եկէք եւ տեսէք: Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օրինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ.Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովըայսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 241 Rue J. J. Rousseau: Բոլոր ընկեր եւ ընկերուհիներու ներկայութիւն անհրաժեշտ է:

ՍԷՆ ԹՕՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) «Եփրատ» մանկապարտէզի հանդէսի նուէրները հասած են հետեւեալ թիւերը՝ 650, 970, 696, 881, 476: Նուէրները ստանալու համար կաւ գրել (հասած տոմսով) Arménienne «Yeprade» Roseraie, Saint Antoine, Marseille.

ՇԱԽՈՒ Է կօշկակարի Նուէր մը, սենեակ մը եւ W. C., որ փոքր, տարեկան վարձք 1500 ֆր., տարեկան վարձքը յարմար տեղ ամէն տեսակ գործի նէլու, Դիմել 24 Rue Rivoli, Marseille.

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (162)

ՆԱՁԸՄ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դաւիթը կը պատմէ

Յաւելուած

8.— ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Դարձեալ կը յայտնենք թէ պաշտօնապէս լուծուած է Պոլսոյ Հնչակեան մամնաճիւղը: Պոլսոյ մասնաճիւղը պատասխանատու է հաւաքած գրամներուն գանձման ձեւին եւ ծախսումի անկանոն եղանակին պատճառով:

Այսուհանդերձ կարճ ժամանակուան մը ընթացքին արտօնութիւն մը պիտի տրուի ընտրելու նոր կոմիտէ մը, կազմելու համար նոր մամնաճիւղ մը»:

Հնչ. կուսակցութեան կեդր. կոմիտէ
Ա. Նավարիկեան (Նազարբէկեան ?)
Լոնտոն *14)26 օգոստոս 1896*

Ճիշդ էր, որ պաշտօնապէս լուծուած էր Պոլսոյ Հնչակեան մասնաճիւղը: Այդ լուրին առթիւ ամէնէն աւելի ուրախացան հայ վաճառականներն ու երեւելիները, ինչպէս նաեւ պատրիարքական տեղապահը.

Ահա այսպէս կատարուեցան Արփիարեանի գրած խօսքերը,— Հնչակեան կեդրոնը տակն ու վրայ եղաւ: Այսուհանդերձ ես այն համոզումն ունիմ թէ բոլոր այս գործերուն մէջ պատրիարքական տեղապահը անձամբ մեծ դեր խաղաց:

Հայ յեղափոխական կուսակցութիւնները պատճառ դարձած էին Պոլսոյ եւ Անատոլուի մէջ, բազմաթիւ խռովութիւններու, հայ եւ թուրք օջախներու քանդումին: Բայց այդ արիւնոտ քաղաքականութեան բոլոր հերոսները ի՞նչ եղան, ո՞ւր գացին: Ոմանք կախաղանի վրայ հոգին տուին, ոմանք ալ խեղդուեցան իրենց թափած արեան քաոսին մէջ:

9.— ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Հայոց յեղափոխութեան բոլոր այս դէպքերը չպիտի ծաղէին, ծածած պարագային մէկ հարուածով պիտի զսպուէին, եթէ տակար չըլլար Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւը:

Նատ կը ցաւիմ,որ յուշերուս մէջ ստիպուած էի շարունակ խօսիլ արիւնի, խռովութեանց, աւազակութեանց, կռիւներու եւ հրդեհներու մասին: Ինչ ընեմ,ճակատագիրը զիս մղեց գործելու բոլոր այս բաները:

Ես ոճրագործ չեմ, ոչ ալ դահիճ, ինչպէս կը պնդեն կարգ մը հայ կոմիտէցիներ: Աշխարհի վրայ ամէնէն աւելի գզուանք կը պատճառէ ինծի արիւն թափելը եւ արիւն թափել տալը: Ի լուէ կը գարշիմ այդ դէպքերէն:

Հայ երեւելիները ու աւազանին, որոնք լաւ կը ճանչնան յիշեալ շրջանը եւ տակաւին ողջ կը մնան, պարտաւոր են խոստովանելու այդ ճշմարտութիւնը, եթէ խիղճ ունին: Բազմաթիւ հայեր փրկեցի մահուընէ: Բազմաթիւ կոմիտէցիներ շիտակ համբու բերի, անոնց բարոյական ընթացքը սրբագրելով: Հօրս բանտարկութեան եւ աքսորի պարագան մանկութենէս սկսեալ զիս յուռեսս դարձուց եւ ընդդիմադիր ըրաւ: Գործնապէս պայքարեցայ Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւին դէմ, իբրեւ ընդդիմադիր: Ազատ համարձակ քննադատելու հնարաւորութիւնը շրջանը, թերեւ հանդիպի, թէեւ դադարման դատապարտեցին թերթասիւատերախազ զրեցի եւ ներկայացուցի, նոյն նպատակով: Համիտեան վարչաձեւը բեմը գլխուս վրայ կործանեց:Անատոլուհոյ պատմութիւնը գրեցի, Հաւատարքննութեան չարչարանքներուն նկարագրութիւնն ըրի, միշտ յիշեալ վարչաձեւը քննադատելու դիտումով: Կը խուսափէի կոմիտէցիութենէ,կուսակցականութենէ: Բայց չէի կրնար հանդուրժել, որ Ապտիւլ Համիտ իր շուրջը հաւաքէր տղէտ ու հոգեկտակ մարդոց բազմութիւն մը, քաջահաճոյքին համաձայն վարելու համար հսկայ կայսրութիւն մը: Քանի՛ քանի՛ անգամ հետապնդման ենթարկուեցայ, ատոր համար: Նոյնիսկ երբ կը վարէի ոստիկանական նախարարութիւնը, Պալատին լրտեսները անպակաս էին շուրջս: Զինուորական բժշկական վարժարանի ուսանողները խումբ առ խումբ աքսորավայր կը ղրկուէին: Զանոնք փրկելու համար, որքա՜ն աշխատեցայ: Եւ կրցածս փրկեցի:Այս ուղղութեամբ կատարած գործերուս պատճառով, կատաղութեան կը մատնէի Ապտիւլ Համիտը: Միշտ կը կարծէր թէ ես նախագահն էի Երիտասարդ Թուրքերու կուսակցութեան եւ այնպէս կը հաւատար թէ օր մը չէ օր մը ես ալ կրնայի Ապտիւլ Ազիզի գլխուն պայթած դէպքը խաղալ իր գլխուն եւ գահէն տապալել:Սուլթան Համիտ ամէնէն աւելի կը վախնար անկից, որ օր մը գահին տէրը կրնար նորէն գահ բարձրանալ:

Մէկը չկար, որ գոհ ըլլար Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւէն: Այս դժգոհութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ այն էր, որ կարգ մը հպատակ մարդիկ իշխանութեան գլուխ գալով պետական գանձին ի շնաս դիրք ու հարստութիւն կը շինէին իրենց: Ուշադրութիւն ըրէք, — յեղաշրջութիւններուն, պետական հպատակներուն մղիչ պատճառները միշտ այդ կէտն է, որ ուշադրութիւն կը գրաւէ: Մարդկութիւնը սակայն, չի կրնար հանդուրժել որ անարժան եւ անարդիկ փչացան, դիրք ու շնորհ չահին: Դիրքերը պէտք է ժառանգականն արժանիին եւ կարողութեանց: Արդարեւ չէ հանդուրժել որ, երբ անբիծ ժանաւոր եւ կարող մարդիկ կեանքը կ'անցընեն անօթի յափշտակիչները բարձրանան դիրք գրաւեն:

Սուլթան Համիտ պալատական հպատակ ֆէլլահ մը, մեծնոր Կորխ (*1*) մը, չինեց,— հիւսուա, որ երազական մըն էր պարզապէս,—կարծես մըն էր պարզապէս,—կարծես գահանութիւնն ալ գիտութիւն է: Պալատականներուն պէս (պէտք է) կարդաց Օսման պէյն կաշառակեր տղէտ մարդ էր, որ Այս Օսման պէյն էր, որ հուիսաը աղբիւր պիտի շինէ լիճան մդկիկ պիտի շինէ քաղաքապետութեան ամէնէն կապին հողերը, ամէնէն սիրելիները կ'իւրացնէր, այն տեղ տուն կամ ապարանք շինելու համար իրեն:

(*1*) Խմբ.— Կորխ, մեծ գանձապահ, որ յիշատակուած է Ս. Գրքին թուրքերէն քնագրով՝ Քորեան.

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿ՝ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԹԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆաերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՐՏ 1932

6 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1821 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՊՏԱԿԸ

Երէկ, Պոլսոյ Թերթերէն քաղուած լուր մը կը հաղորդէր անգլիացի ինչ մը ապտակահարումը՝ թուրք պէյի մը կողմէ, Բերայի շիտակ ճամբուն վրայ, խուռն բազմութեան մը առջեւ։

Ապտակ մը, որ արիւն բերած է Այպիոնի ազնուական՝ զաւկին քթէն բերնէն... Ապտակ մը, որ պատկերազարդ պատմութեան մը վերածուեր է, թրքավարի հայհոյանքներով։

Լուրը կ'աւելցնէր թէ կնոջ կ'ընկերանար կոմս Օսթրորոգ, միջազգային իրաւագէտ մը, որ դատական խորհրդական էր հանգուցեալ Պալը Ալիին օրով։

Բայց ոչ կոմսը կրցած է միջամտել, ոչ ալ միւսները։ Ոստիկանները իսկ անճարկեր են, եւ հարկ եղեր է կուսակալութեան լուր տալ, եւ երեք ոստիկանական տեսուչներ (քոմիսէր) դրկել, որպէս զի անձնատուր ըլլայ ապտակող պէյը։

Բայց, ինչպէս կարելի է խմբագրականի վերածել այս գոհարիկ նիւթը։ Հասարակ միջադէպ մը։

Համբերութի՛ւն։ Ապտակեալ — կամ արկածեալ — տիկինը կը պատկանի Պոլսոյ անգլիական հին գաղութէն ընտանիքի մը, որ տարիներէ ի վեր համբաւ կը վայելէ իբրեւ թրքասէր։

Խուրրտս Տունը դեռ համիտեան շրջանէն բռնած էր Պոլսոյ, եւ եթէ չենք սխալիր՝ իմպրի առեւտրական հրապարակը։ Ընտանիքին անդամները ծանօթ են նաեւ հայկական շրջանակներու, եւ եթէ ոչ բոլորը, գոնէ գլխաւորները միշտ մեր երեսին կուտային՝ թէ թուրքերը սիրաշահիլ, անոնց հետ վարուիլ չենք գիտեր։ Թէ անտեղի տրտունջներ կը յայտնենք եւ անարդար պահանջներ կը դնենք։ Թէ... կարճ խօսքով, թէ — մարդ ըլլալիք չունինք։

Մենք անուշն ալ չփորձեցինք, լեղին ալ։ Եթէ օր մը գրուի «սիրաշահելու», «վարուելու» պատմութիւնը, ամբողջ թանգարան մը կը լեցուի։

Յետոյ, իշխանութեան տեսակէտով, փորձեցինք Համիտը։ Փորձեցինք Իթթիհատը։ Եւ ահա կացութեան տէրն է քէմալապետութիւնը, իսկ մեր կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ։ Այսինքն, Թուրքը անվրդով կը շարունակէ իր հայահալած, հայաջինջ քաղաքականութիւնը, ամէն ուր որ կը հասնի իր թուրն ու լեզուն։ Կը շարունակէ պապերուն աւանդութիւնը, աւելի «մասնագիտական» մեթոտներով։

Իսկ ի՞նչ շահեցան անոնք որ «վարուիլ», շոյել ու շփացնել գիտէին։

Անոնք որ չէին հաւատար Թուրքերու մեղքերուն եւ պատասխանատու կը հռչակէին դոհը։

Անո՛նք որ, մանաւանդ 1850էն ի վեր, սրբազան պարտականութիւն համարած են կանգուն պահել Թուրքիան։

Անո՛նք որ աշխարհը սասանեցին, 70 միլիոն Գերմանիան ծունկի բերին եւ գիւղացի անճար երկիր մը, Պուլկարիան խորտակեցին, բայց խայտառակաբար նահանջեցին քէմալապետութեան առջեւ։ Անոնք որ Լոզանը ստորագրեցին, իրենց իսկ հրամանով մահուան դատապարտուած «աւազակապետ»ին, Մ. Քէմալի հետ։

Պատասխանը փնտռեցէք Բերայի ապտակին մէջ։ Փնտռեցէք օտար ղպրոցներու հետապնդման, առեւտրական շահերու կործանման եւ մայրապետներու բռնաբարման մէջ։ (Այս ալ ղէպք մըն է, դեռ զինադադարի շրջանէն)։

Այս դեռ ոչինչ։ Անոնք որ կը փառաբանէին «ճէնթլմէն» Թուրքը «անկարգ» Հայուն դէմ եւ անհաւատալի, անբնական կը համարէին հայաջինջ սարսափները, արդեօք պիտի հաւատա՞ն թէ Թուրքը ընդունա՛կ էր այդ բոլորը կատարելու, հիմա որ տեսան թէ ի՛նչպէս, կիլոյով մը գնին կը փռուի մուրացկան տղեկ մը, եւ Լապտակուի ազնուական՝ կինը մը, Անգլուհի մը, օրը ցերեկով, ջրհանկիրի լատանք մըն ալ գլխուն,— պարզապէս դիտողութիւն ըրած ըլլալուն համար։

Կը հաւատա՞ն թէ Պոլսոյ մայթերուն վրայ այս քաջագործութիւնը կատարող մարդը — ցեղը — ընդունա՛կ էր նաեւ յղի մայրերուն փորը ճեղքելու եւ երախաները սուինահար ալ ու ձախ նետելու, հարիւր հազարաւոր մարդիկ իրարու կապած՝ մորթելու, քարով, բիրով, կացինով սպաննելու, հարիւրաւոր մանուկներ մնոտուկներու մէջ խեղդելով ոչնչացնելու, հազարաւոր աղջիկներ հրապարակաւ լկելու, հրկիզելու, աւարի տալու կամ ծախելու...

Դէ՛հ, վայելեցէք հիմա։ Մեզի եղաւ ինչ որ պիտի ըլլար, թուրքին ձեռքով եւ ձե՛ր ձեռքով։ Ձեր դիւային խաղերով։

Մեր ձամբաները բաժնուած են հիմա, սպառած ըլլալով «վարուելու» բոլոր ձեւերը։

Դուք թնդանօթ եւ մարտանաւ ունէիք։ Բանակ եւ օդանաւ։ Անսպառ միջոցներ եւ անբաւ հարստութիւն։ Վիթխարի կայսրութիւն եւ աշխարհասասան հեղինակութիւն։ Մենք միայն մեր «փէտայիներն ու անոնց հրացանը։ Ցաճախ միայն ակռաներն ու եղունգները։

Ի՞նչ է տարբերութիւնը, հիմա, որ ազնուակա՛ն Անգլուհին ալ կ'ապտակուի հրապարակաւ, եւ այնպիսի արհամարհանքով որ միայն «բայա»ներուն յատկացուած էր...

Սիրտ պաղչկելու համար չէ որ դրի կ'առնենք այս տողերը, ընկերներ եւ քաղաքացիներ։

Պարզապէս փորձեցինք վերլուծել երեւոյթ մը։ Այն որ — «քաղաքակիրթ» Եւրոպան անբնդունակ է նոյն իսկ իր պատիւը պաշտպանելու։ Ապա ուրեմն...

Բերայի ապտակը պզտի՞կ բան է։ — Բայց ինչո՞ւ կը մոռնանք ողբացեալ Ճանիկեանի պարագան, երկու բարեկամ երկիրներու վեհապետութեան եւ դրօշին դէմ կատարուած «քաղաքագործութիւնը», որ ոչ պետութեան եւ ոչ դիւանագիտական ծանուցագիրներու փոխանակութիւն մը արժեց։ Գիտենք, խոր է սթափումը այսօր։ Բայց ոչ համատարած։ Խոր արմատները ձգած են դիւրահաւատութիւնը եւ բանգիտութիւնը,— Ջրանան այնպէս, Անգլիան այսպէս եւն.։

Տակաւին պէ՛տք ունինք ցնցուելու, նոյնիսկ հասարակ ապտակէ մը, որ ամէն տեղ ալ կրնայ պատահիլ, բայց ուրի՛շ իմաստ կ'առնէ, երբ պատահի Թուրքիոյ մէջ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԱՇԷՆ ՅԵՏՈՅ

Անցեալ աշնան, Մուրատի ագահանդէսի յանձնախումբը ուխտագնացութիւն մը սարքեց Անդրանիկի գերեզմանին վրայ։ «Յառաջ»ի ներկայացուցիչն ալ այնտեղ էր։

Եւ յաջորդ օրը, խորին վրդովմունքով արձանագրեց թէ հերոսին դամբարանը կը մնայ «անշուք», «անխնամ», «չորս կտոր տախտակներու մէջ»։

Այս երկտողը արտատպեցին բոլոր Թերթերը, նոյն արդար դառնութիւնը արտայայտելով։

Իսկ Ֆրէզնոյի *Մշակը* հրատարակեց քաց նամակ մը, որ մինչեւ հիմա վրիպած էր աչքէս։

Քանի մը հատուածներ, եթէ կը հանէք։ (Նամակը ուղղուած է տիկին Նուարդ Անդրանիկի)։

«... Զօրավարը իր մահէն յետոյ Թողուց բաւական հնչուն գրամ, ինչպէս նաեւ արժէքաւոր կալուած (խանութներ) Ֆրէզնոյի մէջ (Քալիֆորնիա)։

Այսպէս, հայ ժողովուրդը կատարեց գործ։ Անդրանիկի համար իր պաշտամունքը հաւատալով որ դուք ալ պիտի կատարէք ձեր առանձին պաշտամունքը։

«...Ինչո՞ւ չէք կատարեր Անդրանիկի անունին ուխտած ձեր անկեղծ անձնազոհութիւնը։

«...Երկու տարին մէկ անգամ դուք Ֆրէզնոյէն կը շրջիք Պուլկարիա, այնտեղէն ալ դէպի Ֆրէզնօ։ Արդ, Ֆրէզնոյի կալուածի (խանութներ) բարձրութենէն ինչո՞ւ չէք նայիր դէպի ձեր սիրավառ զօրավար ամուսնոյ գերեզմանի յիշատակարանը» (Մշակ, 19 Յունուար 1932)։

Ի՞նչ է կարծիքդ, Յառաջ։

կրնա՞ս բացատրել գաղտնիքը այս «սիրավառ» անտարբերութեան։

Արդեօք անո՞ր համար որ Ֆրէզնօն շատ հեռու է փէռ-լաշէզէն (փարիզ)։

կամ անո՞ր համար որ, տիկին Նուարդ չի կրնար վար նայիլ Անդրանիկի կալուածներուն բարձունքէն, առանց գլխու պտոյտ ունենալու։ Առանց հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելու։

Լաւ եմ որ Անդրանիկին քրոջ որդին ալ, դժբախտ երիտասարդ մը, Թոքախտէ կը տառապի հարաւային Ֆրանսայի մէջ։ Բոլորովին անճար։ Աչքը յառած՝ աշխատաւոր մօր մը ձեռքերուն։

Իսկ խանութնե՞րը, յարգելի տիկին Նուարդ։

«Վերջէն տեսած» բախտաւորի վայելքը ո՞րքան շուտ կը մոռցնէ երեր երէկն ու այսօրը...

Վ.Ա.Հէ

Ներգաղթի Գ. կարաւանը

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք (28 Փետրուար).

Պ. Դ. Շահվէրտեան տեսնուած է բարեգործականի ներկայացուցիչներուն հետ եւ տեղեկութիւններ ուզած է Սելանիկի հայ գաղթականութեան տնտեսական վիճակին, թիւին եւլն.ի մասին։ Յայտարարած է անոնց թէ ինարաւոր ամէն ձիգ ի գործ պիտի դնէ, որպէս զի առաւելեալ 30 օրէն ձամբայ հանէ ներգաղթի 3րդ կարաւանը, որուն մէջ պիտի առնուին Սելանիկի ցանկերուն մէջ արձանագրուածները։

Մեր քաղաք այլ տեղեկութեանց համաձայն, գաղթականներու նոր արձանագրութիւն չպիտի կատարուի Սելանիկի մէջ։ Միայն Պ. Դ. Շահիվէրտեան, Շօկի ներկայացուցիչներուն մասնակցութեամբ աչքէ պիտի անցընէ Զաքարեանի ձեռքով ասկէ առաջ կատարուած արձանագրութիւնները, որոնց մէջէն պիտի ընէ անհրաժեշտ զտումը, որոշելու համար մեկնելիքները։

Կ'իմանանք նոյնպէս, որ Պ. Շահվէրտեան, կիրակիէն յետոյ պիտի մեկնի դէպի Մակեդոնիա եւ Թրակիա, անձամբ ստուգելու համար գաղթականութեան վիճակը ինարեւան քաղաքներու մէջ եւ այդ առթիւ անցընելու Շօկերու կողմէ կատարուած արձանագրութիւնները։

× Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկացնեն Թէ, մարտի վերջերը դրկուելիք երկու հազարնոց երրորդ կարաւանէն վերջն ալ ծրագիր կայ շարունակելու ներգաղթի առաքումները։ կը կարծուի Թէ, մինչեւ ուխտ ինարաւոր հոգիի պիտի հասնի դրկուած եւ դրկուելիք գաղթականներուն ընդհանուր Թիւը, ամբողջ Յունաստանէն։ Այնպէս որ, երրորդ կարաւանէն վերջը պիտի կազմուի չորրորդ կարաւան մըն ալ նոր Յունաստանի շրջանէն, ուրկէ, ցարդ արձանագրուած գրեթէ բոլոր գաղթականները պիտի դրկուին Հայաստան։

Երկրորդ կարաւանին համրանքը սահմանափակելու իրաւունգը երեւանի կառավարութենէն եկած ըլլալուն համար է որ, միայն 1248 հոգի դրկուած են այդ կարաւանով։

Սահմանափակման այդ իրաւունգն ալ պատճառաբանուած է՝ ձմրան սաստկութեան եւ գաղթականներու խնդման անպատեհութիւններով։

Գործագրկութեան *շաբաթական պատկերը*

Աշխատանքի նախարարութեան շաբաթական վիճակագրութիւնը կը ցուցնէ Թէ՝ Փետր. 21ին լրացած շաբթուան ընթացքին, նպաստընկալ բանուորներու Թիւն էր 293,198, որոնց 236,939ը այր եւ 36,239ը կին։ Նախանցեալ շաբթու, նպաստընկալներու Թիւն էր 285, 344, ուրեմն մէկ շաբթուան ընթացքին աւելցած են 9334 հոգի։

Մեւնոյն շաբթուն Փարիզի մէջ իբրեւ նպաստընկալ արձանագրուած էին 88,973 հոգի, մինչ նախընթաց շաբթու 86,764 էր։

Կարելի չէ եղած գործ հաբել 332,414 գործազուրկներու, որոնց 250,950ը այր, 72,424ը կին։

— Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովը աբտօնեց որ 40 միլիոն դրիւ ցորեն բաշխուի գործազուրկներուն։ Պաշարին մէկ մասը պիտի գործածուի երաշտութենէ վնասուած նահանգներուն արջառները կերակրելու։

Մահուկ Լինտպէրկի *ողբերգութիւնը*

Լինտպէրկի երախային առեւանգիչները ազդարարած են Թէ վրէժ պիտի լուծեն, եթէ ծուզակ մը լարուի իրենց դէմ, 50,000 տոլարի (մէկ միլիոն ֆր.) փրկագինը յանձնած ատեն։ Ցետոյ, պայման դրած են որ վճարումը ժամր Թղթադրամով ըլլայ։ Ցառաջիկային հասցէն ալ պիտի տան։ Ոստիկանութիւնը բռնեց այս բոլոր նամակները, եւ քննութեան ենթարկեց Լինտպէրկի ղրկուած երկուհազար նամակները։ Մատնագէտներ այս նամակներուն դիրերը կը բաղդատեն առեւանգման օրը ձգուած երկուողին հետ։

Պոսթընէն Լինտպէրկի ուղղուած նամակ մը կը տեղեկացնէր Թէ իր երախան կը խնամուի երկու այրեր եւ կնոջ մը կողմէ։ Նամակագիրը, որ կին մըն է, հասցէն սըն ալ կուտար, բայց ոստիկանները գացին եւ բան չգտան։

Պաշտպանութեան տակ առնուած է Տիկին Լինտպէրկի քոյրը, որուն մահուան սպառնալիք ըրած էին դրամաշորթներ երեք տարի առաջ, 60,000 տոլար պահանջելով։

× *Պրուքլինի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց կասկածելի մարդ մը, որ առեւանգման օրը երեւցած էր Լինտպէրկի բնակարանին շրջակայքը։*

Տէր եւ Տիկին Լինտպէրկ նոր յայտարարութիւն մը հրատարակելով Թերթերու մէջ, կը յայտնեն Թէ առեւանգիչներուն բոլոր պայմանները ընդունած են, բայց երախան հիւանդ ըլլալով, կ'աղաչեն որ ժամ առաջ յանձնեն։ Այս կոչը կէս ժամը անգամ մը կը կարդացուի բոլոր քաղաքներուն մէջ, երեք խոշոր ընկերութեանց բարձրախօսներով։

Նիւ Ճըրսիի նահանգին ընդհ. դատախազն ալ իր կողմէ խոստացած է պատիժ չսանօրինել, եթէ առեւանգիչները անյապաղ յանձնեն երախան։

× *Լինտպէրկ ոչ միայն յանձն առած է կատարել աւազակներուն բոլոր պահանջները, այլ եւ ժանք դրամներ ճարած կը սպասէ, միեւնոյն ատեն խոստանալով ամէն բան գաղտնի պահել եւ պատիժ չպահանջել։*

Նժոյգ մը նկարիչ Ս. Թաչատրեանի *ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՈՐՄԱՆԱՐՆԵՐԷՆ (ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԱԾ)* որոնց ցուցահանդէսը բացուած է Միւկէ Կիմէի մէջ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏԷՐՍԻՄԻ ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԱՊՈՏԱՄԲԱՅ?

ԽՄԲ.—Անսասլուէն Հայէպ ձասած ձամբորդ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները ձաղորդած է մեր թղթակցին։ կը հրատարակենք վերապահութեամբ.—

Խարբերդի կուսակալը Հոգաթ կ'երթայ եւ ձերբակալելով քանի մը ազդեցիկ Քիւրտեր, կը բանտարկէ։ Նոյն այդ օրերուն Տէրսիմի ամբողջ շրջանի մեծ չէլխը կը դիմէ կուսակալին եւ կը խնդրէ ազատ արձակումը ձերբակալած չէլխերուն։ Կուսակալը կը մերժէ խնդրանքը եւ կը սպառնայ հակառակ պարագային զինքն ալ ձերբակալել։ Շէյխը ընդդիմութիւն ցոյց չի տար, անմիջապէս կը հաւաքէ իր մարդիկը եւ կը պարզէ ապստամբութեան դրօշակը, անմիջապէս կուսակալը զերի կը բռնէ եւ կալանաւորները ազատ կ'արձակէ։ Կը սկսի ընդ. գործողութեան եւ քիչ ժամանակուան մէջ կը գրաւէ Ջմշկածագը։

Մարտէնի թուրմ հիւպատոսը ապաստանած

Ոճրագործը՝ դարձեալ Թուրմ *պաշտօնական եղած*

Ուրբաթ կէսօրին կրկնակ սպանութիւն մը գործուեցաւ Մարսէյլի Թրքական հիւպատոսարանին մէջ։

Հիւպատոս Սերվեր ձէմալ պէյ, 48 տարեկան, ուրերկուամսիսէ ի վեր եկած էր Մարսէյլ, իր գրասենեակին մէջ սպանուեցաւ պաշտօնեաներէն Ցսմանի կողմէ, 32 տարեկան։

Կէսօրին, հիւպատոսը իր քով կը կանչէ պաշտօնեան եւ կարգ մը դիտողութիւններ կ'ընէ իր պաշտօնին կատարման մասին։ Ցսման, որ Թոքախտաւոր էր եւ քանի մը շաբաթէ ի վեր բուռն ջղագրգռութեան մատնուած, զայրանալով գրպանէն երկու ինքնաշարժ ատրճանակ կը հանէ եւ կրակ կ'ընէ։ Հիւպատոսը Թեւէն կը վիրաւորուի եւ դուրսէն կը փախչի, յարակից սենեակը ապաստանելու համար։ Բայց Ցսման հետապնդելով, եօթն անգամ կրակ կ'ընէ, երբ հիւպատոսը սանդուղին ստորոտը հասած էր։ երեք գնդակներ կը կորսուին օձոցներուն եւ պատին մէջ, իսկ չորսը հիւպատոսը կը զարնեն սրտէն, քիթէն եւ գլուխէն։ Սրտին հասած գնդակը մահացու էր եւ հիւպատոսը անշունչ փռուեցաւ սանդուղէն վար։ Ցսման տեսնելով որ յարակից գրասենեակէն մարդիկ կուգան, հիւպատոսին գրասենեակը վերադարձաւ եւ երկու գնդակ ալ իր դէմ պարպեց։ Գնդակներէն մէկը վզին ֆնդիպեցաւ, առնչան վէրք մը բանալով. իսկ երկրորդը ձիշդ սրտին իջաւ եւ պաշտօնեան փռուեցաւ գորգին վրայ։

Սպանութեան լուրը առնելով, դատական պաշտօնեաները, ոստիկանութիւնը եւ քաղաքապետը հիւպատոսարան գացին եւ հաստատեցին դէպքին բոլոր պարագաները։ Մարդասպանը սպաննուած ըլլալով, այլ եւս հետապնդման խնդիր չի մնար։ Որ եւ է քաղաքական շարժառիթ չկայ այս սպանութեան մէջ։

Սերվեր ձէմալ ամուսնացած էր եւ ունէր երկու աղջիկներ, 14 եւ 20 տարեկան։ Պալմնութեան ատեն մարդ չկար շէնքին մէջ, հիւպատոսարանը փակուած ըլլալով։ Մարմինը գմռսուելով թուրքիա պիտի փոխադրուի։ կ'ենթադրուի Թէ հիւպատոսն ալ իր կարգին յարձակիլ ուզած է, Ցսման երկու օր իրարու վրայ երեւցած չըլլալով. հիւպատոսը յատկապէս կանչած եւ յանդիմանած էր։

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Դէմ դիմաց կը սպասեն

Ժողովը կը շարունակուի ձրնեւի մէջ, իսկ Չինաստան եւ Ձափոն սպառազէն կը սպասեն դէմ դիմաց։

Չինական կառավարութեան շանկայի ներկայացուցիչը յայտարարեց Թէ որ եւ է գինադադար չէ կնքուած։ Ձափոնական զինուորները քանի քիլոմեթր յառաջացած եւ հրաման ստացած են կրակը դադրեցնելու։ Չինական բանակն ալ ընդհատած է գործողութիւնները, բայց պատրաստ է դիմադրելու Ձափոնցիներու ո՛ր եւ է յառաջխաղացման։ Չինաստանի ժողովուրդը համոզուած է Թէ Ձափոնցիները ձրնեւի ժողովին վերջանալուն կը սպասեն, յարձակողականը վերսկսելու համար։

Նանքինի չինացի ժողովուրդը բուռն մտահոգութեան մատնուած է, որովհետեւ Ձափոնցիները սպառնացած են ռմբակոծել քաղաքը։

Ձափոնցիները կը շարունակեն ամրացնել իրենց բոլոր Ցակատները։

× Հեռագրի մը հետեւանքով, Ձափոն պիտի առաջարկէ կլոր սեղանի ժողով մը գումարել, Չինաստան մասնակցի Թէ ոչ։

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Ձափոն կը ծրագրէ ընդարձակել իր գործողութիւնները, եւ Թանչուրիայէն ու Շանկայէն յետոյ, յարձակիլ Թիէնցինի եւ փէքինի վրայ։ Ջրոյց կը շրջի Թէ՝ Ձափոնցիները ծանր հրետանի եւ ռազմամթերք ցամաք հանած են Թիէնցինի եւ շուտով փէքինի վրայ պիտի քալեն։

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Չինական պատուիրակը ժամը ժամին լուրեր կը հաղորդէր, ապացուցանելու համար Թէ կռիւները կը շարունակուին։

«Ձակատամարտը կատաղօրէն կը շարունակուի, ըսաւ, Ձափոնցիները անընդհատ կը յարձակին մեր վրայ, անլուր կատաղութեամբ։ Վու-Սունկի բերդը պաշտպանող զունդը չարդուած է մինչեւ վերջին մարդը։ Ձափոնցի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՍՀՄ ՈՐ Է Ի ՓԱՌԻՆ ՈՒՇԻՐԻՆ

Բեռնում ես պատվեր,
Նրուաքի պարիսպ,
Մասամբ կոտրված
Թափված գարեջուր:
ՆԻԿՈԼԱՅ (Ալեքսանդրիա):

Ես ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, — մտածում էր Ջեմալը, — ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, երբ ամեն ինչ այդքան տխուր է, ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, երբ ամեն ինչ այդքան ողբերգական է, ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, երբ ամեն ինչ այդքան անհեթեթ է, ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, երբ ամեն ինչ այդքան անիմաստ է, ինչո՞ւ եմ ծիծաղում, երբ ամեն ինչ այդքան ծիծաղելի

ԲՈՒՐԺ ՀԱՅԻՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Վ Ե Պ)

Ա. ՈՍԿԱՆ

IX

Ալդ ես ոչինչ չէի ասում, որովհետև ինձ համար ալդ ալնքան էլ հասկանալի էր։ Ես ալդ ալնքան էլ հասկանալի էի համարում, որ ինձ համար ալդ ոչ միայն հասկանալի չէր, այլև ես ալդ մասին ոչ մի կերպ չէի էլ մտածում։ Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։ Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։ Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։

Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։ Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։ Ես ալդ մասին չէի մտածում, որովհետև ես ալդ մասին մտածելու ժամանակ չունեի։

—

ները սուինի հարուածներով գետը կը նետեն դիակները։ Անդադար ճափոնական նոր զինուոր կը հասնի։ Ցե հազար զինուոր ցամաք հանուած է Շանկհայէ մէջ, Շանկհայէն 40 մղոն հեռու, մեր բանակին եռեւը։»

Ճափոնական պատուիրակն ալ, իր կարգին, պաքտականութիւն կը սեպէր հերքել, պնդելով թէ կռիւները դադրած են։

Ջինական պատուիրակը նորէն ոտքի ելաւ եւ յայտարարեց կծու շեշտով մը,

— Պարտաւոր չէք հաւատալու իմ պատմած պատմութիւններուս, բայց պարտաւոր չէք հաւատալու նաեւ ճափոնական պատուիրակութեան պատմութիւններուն։ Ինչ որ ալ ըլլայ, հաստատապէս կը հաւատամ թէ թշնամութիւնները կը շարունակուին։

Պ. Փօլ Պոնքուր փորձեց հանդարտեցնել երկու կողմերը, մին միւսին ճամբայ մը բանալով.

— Ընդհարումներ միշտ կարելի են, բայց ատիկա մեծ բան չի նշանակեր։ Իսկական այն է որ երկու կողմին ալ հրաման տրուած է թշնամութիւնները դադրեցնելու։

— Իսկական այն է որ, միջամտեց բրիտանական պատուիրակը, հետաքրքրական պիտի ըլլայ գիտնալ թէ ինչ կ'ընենք կը դառնայ։

Թէր ու դէմ վիճաբանութիւններէ յետոյ, բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որով ջինական եւ ճափոնական կառավարութիւնները կը հրաւիրուին անմիջապէս միջոցներ ձեռք առնել, ապահովելու համար թշնամութեանց դադարման մասին տրուած հրամաններուն գործադրութիւնը։

Բանաձեւը կը յանձնարարէ նաեւ որ թշնամութեանց դադարումէն անմիջապէս յետոյ, բանակցութիւններ սկսին Ջինաստանի եւ Ճափոնի ներկայացուցիչներուն կողմէ, միւս պետութեանց զինուորական եւ նաւային իշխանութեանց աջակցութեամբ, թշնամութեանց դադարումը վերջնական դարձնելու եւ ճափոնական զօրքերու հեռացումը կարգադրելու համար։

Վիճաբանութիւնները վերսկսան այս բանաձեւին վրայ։ Ճափոնական պատուիրակը երկ անգամ ոտքի ելաւ, բարեփոխում պահանջելով երրորդ կէտի մասին։ Վերջապէս կարելի եղաւ միշին ճամբայ մը գտնել։

Հաւանական է որ ճափոնական պատուիրակութիւնը ելոյթ մը կատարէ, եւ մերժելով Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութիւնը, իր հայեցողութեամբ կարգադրէ ամբողջ վէճը։

Ծանր ապառնալիք մը

Թոքիոյէն Լոնտոնի Թերթերուն կը հեռագրեն թէ սպառնալիք եղած է սպանելու ամերիկեան դեսպանը եւ օդը հանելու դեսպանատունը։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այս սպառնալիքը գրող ձափոնցին։ Նամակը գրուած էր ճափոնական շոգենաւային ընկերութեան։ պաշտօնական թուղթին վրայ։ Այս առթիւ խիստ խուզարկութիւններ կատարուեցան։

Մարդասպան Պարոնեանի խոստովանութիւնները

երէկ մանրամասնօրէն հաղորդած էինք իսի-լէ-Մուլինոյի սպանութիւնը եւ ոճրագործ Գէորգ Պարոնեանի ձերբակալութիւնը։

Գէորգ փոխադրուած է արդէն փարիզ եւ նախնական հարցաքննութեան ենթարկուած, բանտարկուած Սանթէի մէջ։

Ինչպէս յայտնի է, ձերբակալութիւնը տեղի ունեցաւ Լառուշի մէջ, Լիոնի գծին վրայ։ Ոստիկան գինուորներու առաջին հարցումներուն, Գէորգ խուսափողական պատասխաններ տուաւ։ Ցետոյ թուղթերը քննեցին, եւ վրան խուզարկելով գտան իրիկուան թերթ մը ուր սպանութիւնը եւ իր լուսանկարը հրատարակուած էին։ Այն ատեն, — գիշերուան ժամը 1ին — Գէորգ խոստովանեցաւ ամէն քան եւ առաջնորդուեցաւ ոստիկան-գինուորներու պահականոցը։ Լրանրամասնօրէն խուզարկեցին վրան եւ գտան 127 ֆրանք դրամ։

— Եթէ գիտնայի որ այսքան դրամ ունիմ, տոմսակ մը կը գնէի, աւելի հեռուն երթալու համար։

Ցերբան առտու Գէորգ լինքնաշարժով փոխադրուեցաւ փարիզ, ձեռքերը կապուած եւ առաջնորդուեցաւ ուղղակի դատական ոստիկանութեան շէնքը։ Այնտեղ սկսաւ պատմել իր կեանքն ու ոճիրը, կատարեալ հանդարտութեամբ.

— Մնողքս ջարդուեցան Թուրքերուն կողմէ, պատերազմին մէջ։ Ֆրանսա եկայ 1923 յունիսին։ Մինչեւ 1931 բնակեցայ Փարիզ, գանազան պանդոկներ, միշանկեալ հինգ ամիս ալ Քան մնալով, ուր երկու ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցայ գողութեան համար։ Քանի մը ամիսէ ի վեր վիճակս շատ դէշ էր։ Անցեալ դեկտեմբեր 13ին եկայ Իսի, հօրեղբօրս քովի։ Ինծի պաշտօն յանձնած էր կարգ մը ձեռնարկներ կատարել։ ազատելու համար իր եղբայրը (Տէօվլէթ Գէորգեան), որ արգելափակուած է Վիլ-Էվռառի(ոչ թէ Վիլժիւիֆի) լիմարանոցին մէջ։ Իսի հասնելէ քանի մը օր յետոյ, վէճեր ունեցանք, որովհետեւ հօրեղբայրս կը մեղադրէր զիս թէ չեմ աշխատիր։ «Ամսեզլուհէն յետոյ ոտելիք չպիտի տամ քեզ», ըսաւ։

Երկուշաբթի օր, գիշեր ատեն գողցայ իր 1100 ֆրանքը զոր պահած էր գոտիին մէջ, բայց նշմարեց։ Բուռն խօսքերով կշտամբեց զիս, աւելցնելով թէ ոստիկանութեան չպիտի դիմէ, այլ իր ձեռքով պիտի գործադրէ արդարութիւնը։ Վախնալով Փարիզ դարձայ, ուր երկու օր թափառեցայ սրճարանէ սրճարան։

Մարտ 2ի առտուն (չորեքշաբթի) վերադարձայ հօրեղբօրս քով, ներողութիւն խնդրելու մտքով։ Բայց վէճը վերսկսաւ սաստկութեամբ եւ յանկարծ հօրեղբայրս կատղելով՝ կացին մը առաւ եւ վրաս խոյացաւ սպառնալիքի։ Կեանքս վտանգուած էր։ Կացինը ձեռքէն խլեցի եւ գինքը դէպի անկողին քշելով հարուած մը իջեցուցի գլուխին։ Անկենդան ինկաւ։

«Հազար հարիւր ֆրանքի առաջին գողութեանս ատեն, դիտեր էի որ տակաւին չորս հազար ֆրանք կար հօրեղբօրս գոտիին մէջ։ Առի այդ գումարը եւ փախայ, գումն ալ հետեւէն գոցելով։ Ցետոյ մեթրօ նստայ մինչեւ Փոթթ Վէնսէն եւ ցատկեցի հանրակառք մը որ ձիարշաւներուն կը տանէր։ Եթէ հազար ֆրանք խաղացի ձիու մը վրայ, բայց կորսնցուցի։ Գողցած չորս հազարէս կը մնար միայն հազար ֆրանքնոց մը։ Փարիզ վերադառնալով, նոր հագուստներ գնեցի Սէն Փօլի մէջ եւ հօշիկներ՝ Ռօքէթ փողոցին։ Հարիւր փողոցի մէկ ճաշարանին մէջ ճաշելէ յետոյ, իրիկուան սինէմա գացի եւ գիշերը անցուցի նոյն փողոցին մէկ պանդոկը, ուր ձգեցի հին հագուստներս։

«Յաջորդ օրը, հինգշաբթի, կէս օրին ճաշեցի Պուլվար Սէն Ժէրմէնի մէկ ճաշարանը։ Վճռած էլլալով նորէն փորձել բախտս, Օթէօյի ձիարշաւին գացի եւ հինգ հարիւր ֆրանք խաղացի, բայց նորէն կորսնցուցի։ Նորէն Փարիզ դառնալով, կը թափառէի Պասթիյլի թաղին մէջ, երբ լուսանկարս տեսայ իրիկուան թերթի մը առաջին էջը։ Անձնատուր ըլլայի թէ փախչէի։ Չկարենալով որոշում մը տալ, մեռաղ դրամ մը նետեցի. եթէ երեսը գլլէր, պիտի փախչէի, իսկ եթէ հակառակ կողմը դառնար, անձնատուր պիտի ըլլայի։ Երեք անգամ օդին մէջ նետեցի եւ երեք անգամ ալ երեսին վրայ ինկաւ։ Բախտս որոշուած էր։ Պիտի փախչէի Եգիպտոս։ Կառը Լիոնի մէջ, տոմսակ մը առի Վիլնէօվ-Սէն-Ժօրժի համար եւ յաջողեցայ 29 թիւ ճեպընթացը անցուորուիլ, հետակ Մարսէյլ երթալու համար»։

Այս խոստովանութիւններէն յետոյ, Գէորգ յայտարարեց.

— Կը պնդեմ թէ օրինաւոր ինքնապաշտպանութեան վիճակի մէջ էի, երբ զարկի հօրեղբայրս կը լուսամ թէ դատարանը ներողամիտ պիտի ըլլայ։ Պիտի խնդրեմ երդուեալներէն որ ազատ արձակեն զիս, հանդիսաւորապէս խոստանալով անմիջապէս գրեթիլ օտար լեգէոնին մէջ։ Վեց լեզու կը խօսիմ եւ կրնամ ծառայութիւններ մատուցանել արտասահմանի մէջ։

Գէորգ ծնած է Զէյթուն, 1906ին։

× Դատական ոստիկանութեան բժիշկը դիազնութիւն կատարելով, հաստատեց թէ գոյին գանկը ձեղքուած է աջ քունքին կողմը, կացինի երկու ուժգին հարուածներով։ վէրքեր բացուած են նաեւ վգին վրայ։

Երբ Աստված հիւրեր յաղթուի

Ցորվայց, Գերմանիոյ ընկերվարականներուն կեդրոնական պաշտօնաթերթը, կը գրէ. Եթէ Հիթլերի կուսակցութիւնը գաղտնի հրաժանգներ դրկած է գաւառական մասնաճիւղերուն, որպէս զի գինեալ ապստամբութիւն սարքեն, եթէ իրենց պետը ձախողի նախագահական քննտրութեանց մէջ։

Հրահանգները ստորագրած է Հէր կոպելս, կուսակցութեան պրոպագանտի վարիչը։ Եթէ Հիթլերը յաղթուի, կուսակցութեան ձեռքը մնացած միակ միջոցն է Տ. Ա.ը (Հիթլերի անձնական բանակին ինը գունդերը) եւ Տ. Տ.ը (իր անձնապահ գունդը)։ «Ատոլֆ Հիթլերի դատը լինել-չլինելու հարց է։ Վերջնական որոշումը չի կրնար յետաձգուիլ եւ չպիտի յետաձգուի։ Վիճակը պէտք է ծգուի»։

Փորթ-տ'Իթալիի եւ Պիսէթրի հայրենակիցներուն ուշադրութեան

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31, Route de Choisy — Métro : Porte de Choisy

կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու ձոխ մթերք, կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի հագուստներ ձեռքի կարով եւ ներկայ տնտեսական տագնապին համապատասխան գինով։ *Անթերի ճաշակ — Խնամուած կար — Չեղչուած գին*

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք Ձեր խնայած դրամը ապահովցնել շէնքի մը տէր դառնալով, Ձեր սեփական հողին վրայ բնակարան մը ունենալ Ձեր ապագան ապահովել հաստատ եկամուտ բերող կալուածով մը։

ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԵԶԻ ՆՈՑՒԻՍԿ, ԵՐԲ ՁԵՐ ԴՐԱՄԸ ՁԻ ԲԱՒԵՐ

ԿԸ ՇԻՆԵՆՔ անմրցելի պայմաններով եւ խղճամիտ աշխատանքով

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ վստահելի մեծ հաստատութենէ մը, փոքր տոկոսով վՃԱՐԵԼԻ ՏԱՍԸ, ՏԱՍՆԸՀԻՆԳ եւ ՔՍԱՆ ՏԱՐԻԷՆ Ֆրանսահպատակ Հայերու համար Լուշէօրի օրէնքէն օգտուելու դիւրութիւն։

ԴԻՄԵՑԷՔ տեղեկութեանց համար մեր ձարտարապետին՝ Պ. Ա. ԹԱՀԹԱՃԵԱՆԻ, աւտոն՝ 18 Rue Claude-Vellfaux, Paris, (Métro Combat), կէսօրէ վերջ՝ 39 Rue du 22 Septembre, Bécon-les-Bruyères (St. Lazare կայարանէն)։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ՔՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻ եւ ԱՏԱՄՆԱԶԱՐԻ

Թերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ամբողջ եւ գինեորով։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնեն տուներ։

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ՔԻՒՔԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՁ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

Լաւ պատեհութիւն մեկնումի պատճառաւ ծախու է Aulnay s/Bois մէջ լաւ շէնուած փավիյեօն մը 250 քառ. մէթր տարածութեամբ, 3 սենեակ, խոհանոց, գին՝ 28000 ֆրանք, իր իսկական գինին մէկ երրորդը։ 10000 ֆրանք կանխիկ, մնացածին երկար դիւրութիւններ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79։

ՎԱՐՁՈՒ Է Նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով Bld. de la Villette-ի մօտ։ Տարեկան վարձք՝ 3000 ֆր.։ Պայ՝ 9 տարիրբերիով՝ 15000 ֆր.։ Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79։

Ամէնուն ծանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՌՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տաղնապին։ Եկէք եւ տեսէք։

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենարմաւոր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։

Յարմարութիւն սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի երկ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Կ'ուզուի քոէֆի սը չինէ չիմիզէ (*chemisier*) *կարող լաւ գործաւորուհիներ։ կը պահանջուի խնամուած աշխատանք։ Գործէ չհասկցողները չդիմեն։ Դիմել առաւօտները ժամը 9—12 Պ. Ա. Յարոնեանի, 38 Rue du Caire. Փարիզ։*

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ընտան. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիկոս։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, Գլխարկներ եւ քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու։

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ։

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9)։

ԾԱԽՈՒ Է *կօշկակարի խանութ մը, հաեւը սենեակ մը եւ W. C., բնակիր՝ 2000 ֆր., տարեկան վարձք՝ 1500 ֆրանք։ Յարմար ամէն տեսակ գործ ընելու, Դիմել 24 Rue Rivoli, Marseille.*

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառներուն եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հաւթայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Գիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

կամ Թիւ 1, Մոնմարթրեան փողոց Հալ պանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն *Richelieu 93-73* մինչեւ 80 *Central 06-34*

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի ագգ. հիւանդանոցի

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՌՈՒՏ ՕԴ,

Porte d'Orléans էն ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՃԱՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀՆՈՒՆ

1, 2, 3 սենեականոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմանները տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն 88 թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Route de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-85

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐՈՒՆԵՐՈՒՆ.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան։*

Գուրքոն (կռնակի մաս) Ա. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք,

Թալօնի համար քուրքոն, էքան՝ քիլօն 12 ֆրանքէն։

Հայ *marchand forain*ներուն.— *Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կտրուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարգի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։*

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris

Métro République et Hôtel de Ville

ՁՄԵՐ ԴԱՒԱԳՈՒՅԱՆ ՈՂՈՒՄՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՄԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—75

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէդալյ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, չողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենտրոնական դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Սեղադրական եւ Ֆիզիական մեթոտներ։

Գարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Գարմանատունը ունի առանձնաբուժարանը որուն մէջ անխիղճին է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դիւանդներուս։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՄԱՐՏ 1932

8 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1822 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

„ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅՈՒՇԵՐԸ"

Այսօր կը վերջանան Նազըմ Փաշայի Յուշերը։

Ուրախ լուր՝ անոնց որ կը քրթմնջէին, ամխիսեբէ ի վեր, վիրաւորուած՝ իրենց ազգային արժանապատուութեան մէջ։ Իսկ տխուր՝ անոնց որ՝ — մեծամասնութիւնն — հև ի հև կը սպասէին յաջորդ գլուխին։

Տեսակ մը հոգեբանական քննութիւն եղաւ այս հրատարակութիւնը՝ մեր ընթերցողներուն համար։ Եւ բոլոր դաշնակցական թերթերու ընթերցողներուն համար։ (Միայն «Հայրենիք»ը չարտատպեց, իսկ «Նոր Օր» ու «Ազատ Խօսք»ը կէս ձգեցին, չհամոզուած՝ Համիտի ոստիկանական նախարարին լրբութիւններուն)։

Երբ առաջին անգամ որոշեցինք թարգմանել այս Յուշերը, բացատրեցինք թէ ինչո՛ւ կը կատարենք այդ անախորժ պարտականութիւնը։ Չէմ ար որ հրատարակութիւնը վերջացած է, անհրաժեշտ կը գտնենք նորէն զէմ դիմաց խօսիլ մեր ընթերցողներուն, եւ առ հասարակ բոլորին հետ։

Տարիներ եւ տարիներ, մեր մէջ ունակութիւն դարձեր է աչքերն ու ականջները ուղղել հեռուն, շատ հեռուն, իմանալու կամ տօրվելու համար ծուռ ու շիտակ բաներ, Բայց երբեք՝ դէպի անմիջական շրջապատը։

Մենք սիրա՛ծ ենք անտեսել, արհամարհել մեր ապրած միջավայրը, բնիկն ու հարեւանը, անոնց կեանքն ու գործը, անոնց շարժուձեւերն ու ձգտումները։

Մենք բաւակա՞ն համարած ենք մեր գիտցածը — մեր կասկածելի պաշարը — եւ չենք տեսած, չենք ուզած տեսնել ու հասկնալ թէ ինչ կ'որճան, ի՛նչ կը բանին մեզ շրջապատող ժողովուրդները, անոնց իշխանութիւնն ու մտաւորականութիւնը։

Յատկապէս Թուրքիոյ հանդէպ, որուն քաղաքականութիւնը գաղտնիք չէ եղած մեզի համար, մենք յամառօրէն պահած ենք մեր ինքնագոհ մեծամտութիւնը։ Չենք ուզած աւելին գիտնալ։ Չենք փորձած բանալ գաղտնիքին բոլոր ծալքերը, ըմբռնել կատարուած գործերուն իմաստը, աւելի յստակ տեսնելու եւ հետեւաբար աւելի բացորոշ քաղաքականութիւն վարելու համար։

Աբթնցողներ, հետեւողներ, ուսումնասիրողները եղած են անշուշտ։ Մանաւանդ վերջին տասնամեակին։ Բայց ո՛չ շատ։ Շատ ուշ։ Մէկ միլիոնը չարդուած էր արդէն, իսկ մենք տաշեղի պէս նետուած՝ աշխարհի բոլոր ցամաքներուն եւ ծովերուն վրայ։

Եւ հիմա կը շարունակենք, նորէն, միեւնոյն ճամբան, թեթեւապէս բարեփոխուած։

Կը նախընտրենք չլսել, չտեսնել, չկարդալ ինչ որ կը կատարէ Թուրքը, եւ աշխարհին ասպարէզ կարդալ մեր գիտցածով։ Միշտ աւելի զօրաւոր եւ իմաստուն տեսնել մեզ։ Միայն մեզ։

Արդ, ահա Թահսին փաշա մը, Նազըմ փաշա մը, Ջալիհ Րըֆգի եւ ուրիշներ իրենց Յուշերով կ'ապացուցանեն թէ կիսկատար է մեր գիտցածը։ Թէ ոչ միայն թշնամիները, այլ եւ «բարեկամները» ունեցեր են ծրագիրներ, կատարեր են գործեր, որոնք մեր մտքէն իսկ չէին անցներ թէ... Եւայլն, եւայլն։

Վիրաւորակա՞ն են, այս հրատարակութիւնները մեր «ազգասիրական» Շիւերուն համար։ Անշուշտ։

Ցերիւրանքներ, խեղաթիւրումներ, սուտեր, լրբութիւններ, ոտքի վրայ քուն բերող հէքեաթներ չկա՞ն եղած հրատարակութեանց մէջ։ —Հազարներո՛վ։ «Անմեղ» Նազըմ փաշան այնպիսի պիղծ այլանդակութիւններ, արիւնախանձ առտսպէներ գրի առած է, որ կարելի չէ չընդվզիլ։ Մեր խմբագրութեան մէջ իսկ ունինք երկու բանուոր ընկերներ, որոնք օրն ի բուն կը տրտնջան թէ ինչո՛ւ կը թարգմանենք այս «մասալ»ները։

Հակառակ ամէն բանի, պէ՛տք էր թարգմանել ու տպել, որպէս զի բոլորը իմանային։

Պէտք է թարգմանել տակաւին ուրիշ ինչ որ կ'երեւայ Թուրքիոյ մէջ, — վէպ, յուշ, ուսումնասիրութիւն կամ պատմութիւն։ Ինչ որ կապ ունի մեր պատմութեան, մեր կեանքին, մեր դատին հետ։ Աչքերը փակելով դատ չի շահուիր։ Ոչ ալ միայն մէկ եղանակ լսելով։

Մենաց որ, իր բոլոր յարիւրանքներուն, Թրքավարի չափազանցութիւններուն եւ մեկնութիւններուն մէջ, Նազըմ փաշան թանկագին վկայութիւններ կուտայ մեզի,— հում նիւթեր՝ մեր պատմութեան համար։

Նազըմ կը մատնանշէ այն հայանուն հրէշները որ ծառայութիւն մատուցած էին իրեն։ Նազըմ — Թուրք մը — դիմակազերծ կ'ընէ տխրահռչակ Մաքսիմովը, «հայասէր» մը, որ կը ծառայէր թէ ցարին եւ թէ Համիտին, լիառատ վարձատրութեամբ։ Նազըմ թիւեր կը ներկայացնէ Ջարդուած Հայերու մասին, որոնք միշտ աւելի են Թրքական կորուստներէն (Նորութիւն մը այս ալ)։ Ու վերջապէս, Նազըմն է որ կը պատմէ, Տալէորիկի Ջարդին առթիւ.

— «Եւ ահա ժողովուրդը, լսելով որ օտարները ճնշում կը գործեն Թուրք կառավարութեան վրայ, կը խորհի որ օգտակար կ'ըլլայ, եթէ շարժ կորուստը աւելի քիչ երեւայ Թուրք զինուորներուն եւ իսկամ ժողովուրդին կորուստներէն։ Եւ այդ նպատակով հինգ մը կը գտնեն։ Դեռ վերջնած չէին դիակները, երբ Մուշէն *ահւոյթ* կ'ընեն։ Սիւնիէթեցի Իլիաս այս ձեւով կը թիֆտէ աւելի քան 500 դիակ։»

Եթէ «եէնի կիւն»ի խմբագրութիւնը խեղաթիւրած կամ վերստին խմբագրած, օրուան պահանջներուն յարմարցուցած չըլլար ոստիկանութեան նախարարին Յուշերը, անշուշտ ուրիշ բաներ ալ պիտի լսէինք։ Կամ աւելի որոշ գաղափար պիտի կազմէինք շատ մը յայտնութեանց մասին։

Բայց այս բոլորը ոչինչ։ Մխիթարութեան համար չէր որ յիշեցինք զանոնք։ Դեռ ուրիշ լսելիքներ ունինք այս Յուշերուն առթիւ։

Այսօր, գոհանանք անգամ մը եւս շեշտելով, թէ ո՛րքան մօտէն հետեւինք Թուրքիոյ բանաւոր եւ գրաւոր կեանքին, անոր գործերուն եւ ծրագիրներուն, այնքան աւելի յստակ պիտի տեսնենք մեր ճամբան։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻՒՍ ԵՐԵՍԸ

Ա. Ե. Կ. խաչի կիրակնօրեայ զրոյցին առթիւ, ինչ մը դրած էի, անցեալ օր-

— Չեկուցանող թէ վիճաբանող պիտի կրնա՞ն գտնել ելք մը, մոգական բանաձեւ մը, որպէսզի հայ եբիտասարդը, մանաւանդ բանուորը չհարկադրուի օտար աղբիկ առնել։

Չեմ գիտեր ի՛նչ խօսեցան կամ որոշեցին կիրակի օր։

Սպասելով գեկուցման, լրացնեմ կէս մնացած *պարտականութիւնս*։

Այդ երկոտղին վրայ, շատեր այն տպաւորութիւնը կրած էին թէ օտարներու հետ ամուսնութեան ամբողջ մեղքը կ'իյնայ մեր ծնողներուն եւ քոյրերուն վրայ։

Թիւրիմացութիւն։ Ես ինչ որ ըսի երեսը միայն պարզած է— կիներու մասը, քանի որ Ա. Կ. Խաչի գրոյցը սարքողներն ալ, լսողներն ալ կիներ եւ օրիորդներ են, չափազանց մեծամասնութեամբ։

Այո՛ եւ միւս երեսը, ուղղուած՝ երիտասարդներուն։ Այսինքն՝ ամուրիներուն, որոնք չունին իրենց յատուկ ակումբը։ կամ այսպիսի «մանր» ինչ որ գերադիր իրենց ակումբին մէջ,

Ինչո՛ւ դեռ երէկ Թուրքիայէն եկած, օտար աղջկան աչքը ունին մեր «ուսումնական», մանաւանդ քաղքենի ամուրիները։

Պատճառներէն մէկը բացատրած էի, բայց ան աւելի շատ կը շահագրգռէ խոնարհ խաւերը, բանուորն ու արհեստաւորը։

Ի՞նչ անգնահատելի յատկութիւններ կը գտնեն օտարուհիներուն վրայ։

Գեղեցկութի՞ւնը, ծեքծեքո՞ւմը, աշխատասիրութի՞ւնը թէ... սիրաբանելու մասնագիտութիւնը։

Տեսակ մը չտեսութի՞ւն չէ՞ վարագոյր, արդեօք, շատ շատերը այս օտարուհիէտ ասպետներուն։

Մնասարձութի՞ւն։ Բայց ի՞նչ կայ աւելի ...իանրամասուելի քան օտարուհին։ Մանաւանդ մեծ քաղաքներու մէջ...

ՎԱՐԱՋ

Քամկիւնա մնաւ

Շաբաթ օր, 92 տարեկան հասակին մէջ մեռաւ Թամկիւնա, վերջին մնացորդը Փարսի կռմռնային։ 75 տարիէ իվեր մասնակցած էր բոլոր բանւորական պայքարներուն։ Նախ եղած է այգեգործ, իր ծննդավայրին մէջ։ Ետոյ Փարիզ գալով՝ հասարակ բանուոր եւ աստիճանաբար մասնագէտ զանազան ճիւղերու։ Ա. Միջազգայինի հիմնադիրներէն մէկն է, կազմակերպիչը՝ «բանւորական ընկերութիւններու» եւ սէնտիքաներու։ Տիրական դեր կատարեց 1867ի մեծ գործադուլին։ Մարտ 18ին, երբ կոմունան յաղթեց, նշանակուեցաւ փողերանոցի վարիչ եւ կերպարանափոխեց այդ հնօրեայ հաստատութիւնը։ 1883ին ընկերվարական երեսփոխան ընտրուեցաւ Փարիզի մէջ, 270,000 ձայնով եւ օրինագիծ մը առաջարկեց, աշխատանքի ծիջազգային օբէնսդրութեան մասին։ Ետոյ, կրցաւ բարեփոխումներ ընդունել տալ կիներու եւ մանուկներու աշխատանքի օբէնքին մէջ։ Բոլշեւիկեան յեղափոխութենէն յետոյ, 1920ին, միացաւ Գ. Միջազգայինին, երբ Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը երկուքի բաժնուեցաւ։ Ժոռէսի հիմնած «Իւմանիթէ»ին վարչական երկրորդի պաշտօնէն էր եւ մեծ դեր կատարեց թերթը համաձայնվարներու փոխանցելու ձեռնարկին մէջ։

Մահախոսք

Շաբաթ օր ուշ Լիհ մը, Ծուղտ Միսամովիչ չորս զնդակ արձակեց Մոսկուայի դերմանական դեսպանատան խորհրդականին վրայ որ վիրաւորուեցաւ ձախ ձեռքէն եւ վիզէն։ Ոհաբեկիչը 28 տարեկան է եւ բոլորովին անծանօթ գերմանի դեսպանատան։ Ըստ կարծուի թէ քաղաքական նպատակով գործած է։ Խորհրդականը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, ուր հանեցին ձեռքը մտած գնդակները։ Երկու ոսկորներ կոտրած են։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Օդանաւակայաններ մը Թուրքիոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն Լոնտոնի թերթերուն.—

Թրքական կառավարութիւնը պայմանագիր մը կնքեց ամերիկեան ֆըըթիս բայթ ընկերութեան հետ, օդանաւային խիտ ցանց մը հաստատելու համար Անատոլուի մէջ։ Այս կերպով Անատոլուն օդանաւային կարեւոր օդակ մը պիտի կազմէ Եւրոպան Ասիոյ եւ արեւելեան Ափրիկէի կապող ցանցին մէջ։ Այս ձեռնարկը մաս կը կազմէ աւելի լայն ծրագրի մը որ կը ձգտի վերահաստատել փոքր Ասիոյ դարաւոր արժէքը՝ իբրեւ առեւտրական ճամբայ մը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ։ Միեւնոյն նկատումով, որոշուած է նորոգել պատմական խճուղին՝ Տրապզոնէն Պարսկաստան։

Օդանաւային այս նոր ցանցը պիտի օգնէ լուծելու Թուրքիոյ փոխադրութեանց խնդիրը։ Անատոլուի բնակչութիւնը այնքան փոքր է եւ ցիրուցան, որ երկաթուղիներու շինութիւնը ձեռնտու չի համարուիր։

Յունաստանի տնտեսական վիճակը

Պ. Վենիզելոս շաբաթ օր կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Յունաստանի երեսփ. ժողովին մէջ, Համաշխարհային տնտեսական տագնապի եւ իր երկրին ելմտական կացութեան մասին։ Բացատրեց թէ Յունաստան վերջին տարիներու տնտեսական քաղաքականութեան շնորհիւ, յաջողեցաւ տոկալ տագնապին, երբ ստերլինի անկումը եկաւ ծանրացուց կացութիւնը։ Մինչ այս միջոցին, իր արտաքին վճարումներու տարեկան բացը 5,300,000 ստերլինի հասած ըլլալով, Յունաստան խնդրեց Ֆինգ ասրի դադրեցնել տոկոսներու վճարումը։ Այս ընդհատումը մեծ գոհողութիւն կը հարկադրէ պահանջատէրերուն, բայց յոյն ժողովուրդը շատ աւելի ծանր բեռան մը տակ խնկած է։ կառավարութիւնը կը խորհի վերաքննել առեւտրական քաղաքականութիւնը եւ մէկդի դնել ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի պայմանը։ Ներածումներու սահմանափակումը եօթը միլիոն ստերլինը շահ մը պիտի բերէ։ Տոկոսներու վճարման յետաձգումը կը բռնէ 1, 200,000 ստերլինոյրիոյ խնայողութիւններ ալ հաշուելով, երկիրը պիտի ունենայ 10,500,000 ստերլինի գումար մը որ լիովին կը բաւէ վճարումներու բացը գոցելու։ Եթէ ագգերու դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին որոշումները համապատասխանին կառավարութեան նպատակին, կառավարութիւնը նոր ընտրութիւններ պիտի կատարէ մօտերս, եթէ ոչ պիտի հրաժարի, որպէսզի լայն համախմբումով դաիլիճ մը կազմուի, վարելու համար նոր քաղաքականութիւն մը, հաժանայն ծանր կացութեան մը պահանջներուն։

Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերն ալ խօսք առնելով, խոստացանակցիլ կառավարութեան։

Վերջին լուրերու համաձայն, Պ. Վենիզելոս պիտի հրաժարի, եթէ չկարենայ փոխատուութիւն մը ապահովել։ Այն առեն հարկ պիտի ըլլայ խառն դահլիճ մը կազմել, բոլոր հոսանքներու մասնակցութեամբ։

Թուրքիոյ Հաւիր. Պարտերու խնդիրը

«Էնփօրմասիօն» հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանայ թէ՝ Սարաճօղլու Շիւքրի պէյի վերջին առաջարկները համաձայնութեան մը հիմ կազմելու հանգամանք չունենալով՝ Թուրքիոյ նախկին ելմտական գործավարը այս պահուս կը պատրաստէ նոր ծրագիր մը՝ որ յառաջիկայ շաբթու մէջ պիտի ներկայացուի Հանրային Պարտքի վարչութեան Խորհուրդին, քննութեան համար։

— Ֆրանսայի վարչապետը շաբաթ առտու տեսակցութիւն մը ունեցաւ Էնկլիւրիի Ֆրանսական դեսպանին հետ, եւ այս առթիւ խօսք դարձաւ նաեւ Օսմ. Հանրային Պարտքերու մասին։ Բանակցութիւնները կը շարունակուին պահանջատէրերու պատուիրակին եւ Թուրքիոյ ելմտական գործավարութեան պատուիրակ Զիա պէյի եւ ուրիշ պաշտօնատարներու միջեւ։ Էնկլիւրիի Ֆրանսական դեսպանն ալ կը մասնակցէր այս բանակցութեանց։ «Էնփօրմասիօն»ի կարծիքով, Թրքական կառավարութիւնը կ'ուզէ բարեացակամութիւն ցուցնել եւ չուրանար իր պարտքը, բայց երկրին ելմտական վիճակը եւ պիւտճէին բացը թոյլ չեն տար առ այժմ կատարել իր յանձնառութիւնները։ Առ այժմ կ'ուզէ շատ փոքր մաս մը վճարել, լատադոյն օրերու վերապահելով ամբողջովին գոհացնել իր պահանջատէրերը։ Բանագնացները կը ջանան իրարահասկնալ կը յանգին, երկու կողմերն ալ գոհացնելու առաջադրութեամբ։

— Թուրքիոյ Ազգ. Պաշտպանութեան գործավարութիւնը խնդրեց սպառազինութեանց հայթայթիչներէն՝ այս տարուան վճարումները յետաձգել 1936ին։

Պոլսոյ մեծ շուկան կը փլի ?

Պոլսէն կը հեռագրեն մարտ 6 Թուականով.—

Այս տարի տեղացած առատ ձիւնը պատճառ եղաւ կարգ մը արկածներու, ինչ շէնքերու փլուզման հետեւանքով։ կառավարութիւնը մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուց մեծ շուկայի մասին, որ ներելքի ամէնէն ընդարձակ եւ հետաքրքրաշարժ պազարներէն մէկն է։ Շուկան, որուն մէջ կան 40 հազար խանութներ, մեծապէս ազդուած է յաջորդական երկրաշարժներէն եւ այս տարուան խստաշունչ ձմեռէն։ Ձեղքերէն հոսած ջուրը եւ ձիւնիալը խախտած են շուկային կարգ մը մասերը եւ վախ կայ որ փլին։ Նոյնիսկ կարծողներ կան թէ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ փլցնել ամբողջ շուկան։

× Ուրբաթ օր երկրաշարժի ծանր ցնցումներ պատահեցան Իզմիրի մէջ։ Մանրամասնութիւններ կը պակսին։

Տեղագիր եւ անհատներուց պայքար Գերմանիոյ նախագահական ընտրութեանց առթիւ

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնները տեղի կ'ունենան յառաջիկայ կիրակի օր, 13 մարտ։ Այս առթիւ սաստկօրէն եւ գիտակցան բոլոր միջոցներով յառաջ կը տարուի ընտրական պայքարը։ կիրակի օր անհամար ցոյցեր եւ ժողովներ տեղի ունեցան ամբողջ Գերմանիոյ մէջ։ Հիտէնպուրգի կուսակիցները ահագին ճիգեր կը թափեն անոր վերընտրութիւնը յաջողցնելու համար։ Արոյրէ կամ երկաթէ ճակատը (տես Բ. էջի յօդուածը) որ Հանրակողմեան Դէմոկրատներու նամախմբումն է, երեք հարիւր միլիոնէ աւրքած էր Քրուհիոյ մէջ։ Պերլինի միլիոնէին մէջ երեսուն օդանաւեր թռուցիկներ կը տեղային, տարփոդելով Հիտէնպուրգի ընտրութիւնը։ Վարչապետ Պրիւնինգ այսօր ճամբայ կ'ելլէ դէպի Գերմանիոյ Գէմոկրատ քաղաքները, Հիտէնպուրգի թեկնածուութիւնը պաշտպանելու համար։

Պերլինի բացօթեայ միթինգին ներկայ էին երեք հարիւր հազար հոգի։ Շրջակայ փողոցներուն մէջ պատնէշներ կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին, ո՛րեւէ հակացոյց խափանելու համար։ Օգին մէջ, տպաւորիչ թիւիչքներ կը կատարէին բազմաթիւ օդանաւեր, որոնց վրայ խոշոր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Լիւսպէրկի եպարխան կը փնտռուի տակաւին...

Տակաւին չէ գտնուած հրէական օդանաւորդին զաւակը։

Երախան գտնելու համար, ամէն օր անթելով կոչեր կ'արձակուին շատ մը լեզուներով, — անգլերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, գերմաներէն, լեհերէն, սպաներէն եւ եբրայեցերէն։

Տասնեօթը հազարի կը հասնի առեւանգիչները փնտռողներու թիւը, — ոստիկան, մաքսային դէտ, եզերապահ, գաղտնի ոստիկան եւն.։

Առեւանգումէն ի վեր հազարէ աւելի մարդիկ ձերբակալուած եւ հարցաքննուելով ազատ արձակուած են։

Շաբաթ օր, ամբողջ Ամերիկան աղօթեց երախային ազատման համար։ եկեղեցիներուն, դպրոցներուն, մեծ քաղաքներու ինչպէս գիւղերու մէջ հրապարակային աղօթքներ կատարուեցան, «Աստուած ընկերներ» կոչուած կազմակերպութեան 500,000 անդամներուն թելադրութեամբ։

× Ժողովրդային գայրոյթի ճնշման տակ, Նիւ Եբրսիի նահանգին իշխանութիւնները որոշեցին ետ առնել այն կարգադրութիւնը, որուն համեմատ անպատիժ պիտի մնային առեւանգիչները։ Աւազակները ոչ միայն պիտի պատժուին, այլ եւ պատիժը այնքան ծանր պիտի ըլլայ, որքան ծանրանայ երախային առողջական վիճակը եւ ուշանայ վերադարձը։

× Ջերքակալուեցաւ Լինտպէրկի ստնտուին բարեկամը, շարժավար մը, որ անցեալ կիրակի այցելութեան եկած եւ յաջորդ օրը կանուխ մեկնած էր։

× Հեռագրի մը համաձայն, առեւանգիչները խոստացած են ձիենէն 48 ժամ յանձնել երախան։

× Թուզարկութեանց համար, ամերիկեան ոստիկանութիւնը օրական 50 հազար տոլար կը ծախսէ առեւանգման սկիզբէն ի վեր։

× Ամերիկեան կարմիր Խաչի ճեպաձիւղը հեռագիր մը ուղղելով Ընկերութեան նախագահին, առաջարկած է շարժման մէջ դնել կարմիր Խաչի անդամներէն մէկ միլիոն հոգի, երախան գտնելու համար։

× Երիտասարդ օդանաւորը վիշտէն եւ յուսահատութենէն այլափոխուած է մէկ շաբաթէ ի վեր, եւ պատրաստ՝ որ եւ է ծիջոցի, որպէս զի երախան փրկուի։ կիրակի օր պիտի երկու նշանաւոր ճանապարհներու, որոնք միեւնոյն ատեն օդանաւորներ են, եւ անոնց աջակցութիւնը խնդրեց։ Երկուքն ալ խոստացան ... մարդասիրաբար։

Կարմիր խրտուիլներ Թուրքիոյ մէջ

Յայտագրեր ցրուելու յանցանքով, Պոլսոյ մէջ ձերբակալուեցան վեց Թուրքեր, որոնց պետն է Նուրի Մարուճ։

Ոստիկանութեան ուշադրութիւնը գրաւած էր որ, Նուրի Մարուճ կասկածելի վիճակի մէջ կը շրջի ինչ ու ինչ եւ զանազան տեղեր կը մտնէ ու կ'ելլէ։ Հետապնդում կատարուելով, հասկցուած է որ այս վեց ընկերները իրենց միջեւ գաղտնի կազմակերպութիւն մը ըրած են։ Նուրի Մարուճ, փետրուար 23ին, Ընգափան սրճարանի մը մէջ տեսակցած է Թալէաթի, Մէհմէտի եւ Էմինի հետ եւ պատուիրած է անոնց որ տալիք յայտագիրը կէս գիշերին փակցնեն Թաղերու մէջ։ Ձիշդ նոյն պահուն ոստիկաններ սրճարան մտնելով ձերբակալած են զանոնք։

Յայտագրերը տպագրուած են եւ գրի առնուած տկար խմբագրութեամբ մը։ Նոյն իսկ, անոնց կարգ մը նախադասութիւնները անհասկնալի են։

Յայտագիրներու պարունակութիւնը շատ կը նմանի հմմիրի մէջ ձեռք անցուած յայտագիրներուն։ Տակաւին կարելի չէ եղած հասկնալ թէ ո՛ւր տպագրուած են։

— Էմիրնէի մէջ ալ, համայնավարական յայտագրեր ցրուելու ամբաստանութեամբ ձերբակալուած են կարգ մը անձեր։

ՓՈՔՐԻԿՅԱՆՆԵՐ

3.- Գիրք-մանկ

Բոլոր յօդուածը դասընկերնիս մեզ ձեռքը էր, շաբաթ օրուան համար պատրաստուած։

Ես— (clopote) ասոնք ճիչով կ'ըսէին, մինչեւ որ մարդ կ'ուզէ կամ չուզեր ինքզինքը ետեւ կը քաշէ։ Ես— ինչ որ ըսես, ինչ որ ընես, ես— ես— ես—

ԲՐՈՒՀ ՀԱՅՐԸ

IX

Ա. ՍԱՍՆԱ

Յետոյ, երբոր ինչ որ հեռու տեղ մի բանէ ուզեցի հարցնել, ան ինձ ըսաւ — Ես չեմ գիտեր, ինչո՞ւ համար, բայց ես միշտ ալ ուզած եմ եղած ըլլալ ուրիշ մէկը, քան որ եղած եմ։ Ես ինքզինքս չեմ սիրեր։ Ես ինքզինքս կ՚ատեմ։ Ես ինքզինքս կ՚արհամարհեմ։ Ես ինքզինքս կ՚ատեմ։ Ես ինքզինքս կ՚ատեմ։

Ան ինքզինքը կրկնեց, ինչպէս որ մարդ կ՚ընէ, երբ ուզէ ինքզինքը համոզել։

— Ես ինքզինքս կ՚ատեմ։

Ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ, երբ ինքզինքս կը համեմատեմ անոնց հետ, որոնք ինծի պէս չեն։ Ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ, երբ ինքզինքս կը համեմատեմ անոնց հետ, որոնք ինծի պէս չեն։ Ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ, երբ ինքզինքս կը համեմատեմ անոնց հետ, որոնք ինծի պէս չեն։

Ան ինծի ըսաւ, որ ինքզինքը ատելը ամենէն ծանր մեղքն է։ Ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ, որովհետեւ ես ալ մեղանչած եմ։ Ես ալ մեղանչած եմ, որովհետեւ ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ։

Ան ինծի ըսաւ, որ ինքզինքը ատելը ամենէն ծանր մեղքն է։ Ես ալ ինքզինքս կ՚ատեմ, որովհետեւ ես ալ մեղանչած եմ։ Ես ալ ինքզինքս կ՚ատե

տարբերով ընդառաջ էր «Քուէ տուէք Հիտլէրին» կամ «Ընտրեցէք Հիթլէրը՝ գերման ժողովուրդին յոյսը»: Պերլինի ոստիկանապետը դիրք բռնած էր ան՝ պատշգամին վրայ ուր 1914 օգոստոսին Վիլհելմ կայսրը ուղերձ մը կ'ուղղէր ժողովուրդին, պատերազմի յայտարարութեան առթիւ: Ժամը 1ին ընկերվարական երեսփոխան մը խօսք առաւ խորհրդարանի մէջ, եւ կոչ ուղղեց բոլոր հանրապետականներուն որ փրկեն վտանգուած ազատութիւնները: Յորդորեց քուէ տալ Հիտլէրին, որպէսզի յաղթուի Հիթլէրը եւ անոր հետ՝ ֆաշիզմը:

× Կիրակի օր Հիթլէրեականները 3500 ժողովներ գումարեցին, առանց հաշուելու անհամար թափօրները, փողով եւ թմբուկով: Պերլինի մէջ, երկաթեայ ճակատի կուսակիցները կազմած էին խառն նուագախումբեր, որոնց կ'ունկնդրէին 80 հազար հոգի:

Դրամն ալ չուրի պէս կը հոսի այս բոլոր պայքարներուն մէջ: «Ցեղապաշտ»ներու կուսակցութիւնը որ 350 հազար մարտական ուժեր ունի — մեծ մասով գործազուրկներ— ամբողջ հինգ միլիոն մարքի ծախք մը կը պատճառէ կուսակցութեան մնատուկին, այսինքն տարեկան 360 միլիոն ֆրանք: Հիթլէրեականները աւելի առատաձեռն են: Մինչեւ մարտ 13 ամբողջ երկրին մէջ ցրուած պիտի ըլլան 900 հազար յայտարարութիւններ եւ 12 միլիոն գրքոյկ, իսկ ժողովներուն թիւը պիտի հասնի 50 հազարի: Ուրկէ՞ կուգայ դրամը...

Հիթլէրեան գաղտնի գործակալներ եւ մարտական ուժեր կը վխտան ամէն կողմ եւ ամէն ժամ եւ անմիջապէս որ առիթ ներկայանայ, կոիւ կը սարքեն:

Թերթերն ալ խառնուած են պայքարին եւ սիւնակներ կը թխեն իրարու դէմ, արծարծելով կիրքերը:

Կիրակի օրուան ընտրութիւնը թուաբանական հաշուէ մը աւելի, հոգեբանական արտայայտութիւն մըն է, ուր պիտի բացուին 63 միլիոնոց ժողովուրդի սիրտն եւ հոգին:

Չինեւճափունական կոիւը

7000 ապաւեալ, 3000 վիրաւոր

Չինական աղբիւրներէ հասած տեղեկութիւնները կը սկսին թէ կոիւները կը շարունակուին զանազան կէտերու վրայ: Ճափոնցիները Չինացիներուն վրայ կը դնեն այս դէպքերուն պատասխանատուութիւնը:

Չինական զեկոյցներու համաձայն, վերջին կոիւներու ընթացքին սպաննուած են 7000 Չինացիներ, իսկ վիրաւորուած երեք հազար Տոզի, ինչ որ ճափոնական կորուստներուն տասնապատիկն է:

Չինացիները մերժեցին ճափոնի առաջարկած պայմանները՝ վհատդադարի մասին:

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը կը շարունակէ վիճիլ եւ բանաճեւ փնտռել:

Ուսանողներու դասադուլ

Ֆրանսայի իրաւաբանական ուսանողներու Միութիւնը որոշեց ընդհանուր գասադուլ հռչակել այսօր, երեքշաբթի, բոլոր համալսարաններուն մէջ: Այս առթիւ մեծ միթինգ մը գումարուեցաւ երէկ եւ բուռն ճառեր արտասանուեցան:

Դասադուլի ազդանշանը տրուած է Թուլուզի համալսարանէն:

Դասադուլին պատճառն է երեսփ. ժողովին վերջերս քուէարկած մէկ օրէնքը: Մեծ խլրտում կը տիրէ ոչ միայն Փարիզի, այլեւ Լիոնի, Նանսիի եւ Պոատոյի Ուսանողական միութիւններուն մէջ, որոնք պահանջած են Վերահսկուչէն՝ վերժել քուէարկուած օրէնքը:

× Երէկ շատ քիչ ուսանողներ կ'երեւային Փարիզի իրաւագիտական համալսարանին մէջ, ուր կը գտնուին ութ հազար ուսանողներ: Բոլորն ալ որոշած են հետեւիլ Թուլուզէն տրուած ազդանշանին: Ուրեմն, դասադուլը ընդհանուր պիտի ըլլայ այսօր, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ:

× Գրգռուած են նաեւ Գահիրէի համալսարանին ուսանողները, վարչական երկրորդական պաշտօնի մը կոչուած ըլլալով գրականութեան ուսուցչապետ եւ արաբերէնի մասնագէտ Տոքթ. Թահա Հիւսէյինը: Ուսանողները անմիջապէս գասադուլ հռչակեցին, իբրեւ բողոքի նշան եւ պատուիրակութիւն մը ղրկեցին Թագաւորին, գանգատելով թէ կառավարութիւնը կը միջամտէ համալսարանի ներքին գործերուն:

Գրգռութենէն վարակուած ենթաեւ փրոֆէսէօրները, որոնք տրամադիր են դասադուլին միանալու: Տոքթ. Թահա Հիւսէյին, որ կոյր է, մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ իր ազատական գաղափարներուն համար որոնք յաճախ կ'ընդհարին կառավարութեան տեսակէտներուն հետ:

Յաւակատարութիւնները չեն սպառած

Բոշեւիկները տակաւին չեն կրցած սպառել ցարական անգին հարստութիւնները, թէեւ աճագին բան ծախեցին:

Տակաւին կրէմլինի մէջ պահուած կը մնայ կատարինէ Բ.ի թագը, որուն ադամանդները 3000 քրաթ կը կշռեն: Այս թագին վրայ կը գտնուի աղաւնիի ճաւկիթի մեծութեամբ կարկեհան մը զոր բոլշեւիկները 104 միլիոն ոսկի րուբլի կը գնահատեն: կատարինէի մականն ալ 64 միլիոն կ'արժէ: կարելի չէ եղած ծախել նաեւ Ս. Անդրէասի հիւլակաւոր խաչը, որ 1774ին շինուած հրաշալիք մըն է եւ գոր Ալեքսանդր Բ. ցարը գնեց Փարիզի մէջ:

«Շահ» կոչուած ադամանդը, որով կը հպարտանային թուսհոյցարերը, երեք միլիոն ոսկի րուբլի կը գնահատուի: Այս թանկագին քարը նուէր տրուած է Պարսկաստանի Շահին կողմէ, իբրեւ հատուցում ռուս գրող կրիբվետովի սպանութեան:

Բոլշեւիկները յաճախորդ չգտնելով այս հարստութեանց վաճառման համար, վերջերս անգլիացի Թղթակցի մը առաջարկեր են վիճակախաղ մը սարքել Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ,—200.000 տոմսակ, իւրաքանչիւրը հազար տոլարի: Այս կերպով կը յուսային 200 միլիոն տոլար շահիլ: Թղթակիցը մերժած է, բայց բոլշեւիկները կը շարունակեն չօշափել միտքերը, ամէն տեղ:

Մարդ բան մըն ալ չի գիտեր եւ չի կրնար ընել: Անցեալ դարու մեծ փիլիսոփաներէն Քանթ, կ'ըսէր թէ չէկրցեր պարզ այբ մը աւելցնել Արիստոտէլի փիլիսոփայութեան վրայ: Անշուշտ չափազանցութիւն է այսպէս ըսել: Սակայն այս խօսքին բուն իմաստն այն է, որ մարդիկ պէտք ունին բան սորվելու իրարմէ եւ պատմութենէն:

Հայոց յեղափոխական այս շարժումները դիս շատ յոգնեցուցած էին, սարսած են ամբողջ էութիւնս: Անվերջ ու անհատնում շարք մը արիւնի եւ չարդի պատմութիւններու: Գիրք մը կարդալու, քիչ մը բան գրելու ժամանակ չունէի: Ես որ ուրիշ որ եւ է բանի հետ չեմ փոխեր հաճոյքը, զոր կը գտամ գիրք կարդալով կամ գիր գրելով:

Միւս կողմէ, տեսնելով թուրք երիտասարդներուն բանտարկութիւնը եւ աքսորը, աւելի եւս կը տառապէի եւ հոգիս կը քանդուէր: Երբ կը խորհէի հայ յեղափոխութեան ընթացքին ինկած նահատակներուն, սպանեալներուն, եւ հայ յեղափոխութենէն մնացած որբերուն, հաշմանդամներուն, այրիներուն մասին, անա առջեւս կը պատկերանային նաեւ թուրք երիտասարդութեան տուած զոհերը:

Օր մը նստած էի սենեակիս մէջ, երբ ըսին ինծի թէ կեդր. բանտ նետուած թուրք քանի մը երիտասարդներ կ'ուզէին զիս տեսնել անպայմանն: Որովհետեւ երբեք չէի կրնար մտոնալ թէ ինչ կոշտ ու վայրենի ընդունելութեան հանդիպեցայ, երբ տեսնել ուզեցի հայրս, որ բանտարկուած էր, անմիջապէս կ'ընդունէի անոնք որ որ եւ է բանտարկեալի համար ինծի կը դիմէին: Ալ ուրիշ խօսք թէ այս անգամ ինծի դիմողները զարգացած հասարակական երիտասարդներ էին: Ելայ բանտ գացի: Քանի մը երիտասարդներ, տմբաստանուած ըլլալով թէ Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւին դէմ գաղտնի ընկերակցութիւն մը կազմակերպած են, բանտ նետուած էին ոճրագործներուն մէջ: Զափազանց արտնեղեցայ: Շատոնց հրաման կուտայի, որ նման բանտարկեալները առանձին սենեակներու մէջ դրուին: կանչեցի բանտին տնօրէնը եւ յանձնարարեցի: Ցետոյ հարցուցի երիտասարդներուն թէ ինչ կ'ուզեն: Ասոնց մէջ էր նաեւ ակնաբոյժ Ապտուլլահ Ճէվտէթ պէյ: Ցուզուած եւ տխուր շեշտով մը ըսաւ ինծի.

— Մենք այս ոճրագործներուն մէջ պիտի պահկինք քնանանք: Ի՞նչ յանցանք ունինք, որ կը բանտարկէք մեզ այստեղ:

Պատասխանեցի.

— Ո՛չ, հոս չէ որ պիտի պատկիք: Դալով ձեր յանցանքին, այն է թէ շատ երիտասարդ ըլլալով, չէք կրցած կացութիւնը ըմբռնել:

— Մենք ազատութենէ զատ ուրիշ բան չենք ուզեր: Մենք կառավարութիւն տապալելու փորձ չենք ըրած: Միայն ըսինք ու գրեցինք ինչ որ կը ցանկայինք:

— Լաւ, ձեր ցանկութիւնը արտայայտելու կարելիութիւն չկա՞յ:

— Ձկայ, փաշա՛, չկայի՞նչ եղան ձեր «Հաւատաքննութեանդպանիքները», «Անտալուզիոյ պատմութիւնը» գիրքերը:

Այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար առանձնասենեակի մը մէջ: Մխիթարեցի գիրենք, յետոյ հրամայեցի, որ անմնդի եւ հանգստութեան լաւագոյն պայմաններ ապահովուին իրենց համար: Ժամանակ մը յետոյ Ապտուլլահ Ճէվտէթ պէյ եւ իր ընկերները բանտէն ազատ արձակուեցան:

Երբ սենեակս վերադարձայ, լալու փափաք մը ունեցայ: Մտածեցի Հայոց ու թուրքերուն այրած ու քանդուած տուներուն, հազարաւոր հայ եւ թուրք որբերուն մասին, հետեւանքը հայկական ազգութիւններուն: Ու երախայի «հիւնկիւր հիւնկիւր» լացի, գրեցի ոտանաւոր մը, թէ ազգութեան կը յաջորդէ գիտութիւնը:

Ատուած անպայման կը ձատրէ իմ արցունքներս:

Քանի մը օր յետոյ, ինծի դեղին պաշտօնականութեան մանը, այն առարկութեամբ որ յոգնած եմ եւ հանգիստի կ Սակայն իմ մեկնումէս ետ չդադրեցան հայկական գործ Կոմիտէճիները Ելլտըզի մէջ, միտիէ մզկիթին առջեւ, ուրտեղին Ապտիւլ Համիտի վրայ, ընդհ. պատերազմին աշխատ Թրքական բանակը զարնել քէն, միանալով Ռուսերուն:

Ետայ բոլոր այդ բաները կայն մեռնելէ առաջ տեսայ թուրք հանրապետութիւնը, որ կան անկախութիւնն ու թիւնը ճանչցուց մեզի: Ատոր չափազանց երջանիկ պիտի չափազանց բախտաւոր:

ՎԵՐՋ

ԽՄԲ.— Նախորդ հրատարակութեան մէջ, Գ. սիւնակ, 16րդ մղեց գիս գործելու, կարդալ՝ գի

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Ց. Դ. գեղր. կոմիտէն եւ փարիզի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

Սէն Մարսէլի «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբը, այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին (10 մարտ) La Petite Source*ի ասորնայարկը:*

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ «ԱՐԾԻՒ» խումբը, այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 31 Rue Madame Curie:

*ԻՒՕԼԻՒի Աղբիւր Սէրոբ խումբը, այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 32 Ave. des Gobelins*ի վերնայարկը:

ԿՈՊԼԻՆի Հրազդան խումբը յառաջիկայ Շորեքշաբթի (16 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins:

ՊԼԻՎԻԼի Ռուտոմ ենթակոմիտէն, յառաջիկայ Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple:

Սոյն բոլոր ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները:

Լոյս տեսաւ

Ազգային հերոս Սեբաստացի Մուրատի կենսագրութիւնը,

„ՄՈՒՐԱՏ"

Գրեց՝ Պ. Միքայէլ Վարանդեան, հրատարակութիւն Մուրատ Ճօնտի կեդր. վարչութեան: Գիրքը կը բաղկանայ 350 էջերէ եւ 45 նկարներէ: «Մուրատ» տպուած է սահմանափակ թիւով. փութացէք օր առաջ ապահովել օրինակ մը: Գին՝ թղթակազմ 30 ֆրանք, լաթակազմ՝ 40 ֆրանք: Գաւառներու համար ղրկել փոստի ծախք 2 ֆրանք:

Դիմել՝ Ներսէս Գշիկեանի, 24 rue Anatol France, Issy-les-Moulineaux. (Seine) France

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ԶՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Յատենաշար Գրոշակի բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

1932Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ

Հայերու հասցէներ Փարիզի եւ շրջաններու, Մարսէյլի, Լիոնի, Տէսինէնի, Պորտոյի, Վալանսի. Նիսի, Սէն-Շամոնի, Սէն Թ'Էթիէնի, Կրընոպլի, Շարվիէօյի եւն., ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պելճիքայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ, Աւստրիոյ ու Չեխոսլովաքիոյ: Առկէ զատ Ֆրանսահայ գաղութին հասցէները դասաւորուած ըստ արհեստներու: Ամենուն համար անհրաժեշտ գիրք մը: Ընդամէնը՝ 256 էջ, ժաքուար տպագրութեամբ:

Գինն է միայն 6 ֆր., փոստի ծախքով 7.50: Արտասահման 10 ֆրանք: Դիմել.— L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20).

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Թուլոն, կ. Տ.— 70:
Ամվէրս, Մահլ. — 50:
Փարիզ, Պ. Հ.— 140:
Մարսէյլ, Ա. Ա.— 140:
Տիկուան, Մ. Հ.— 35:
Շալէթ, Գ. Պ.— 70: Ղրկեցինք:
Մարսէյլ, Հ. Սալ. Մ.— 280:
Մարսէյլ, Գործ.— 930:
Սակլա, Ս. Թ.— 70:
Փարիզ, Ցէպ.— 150:
Փոն տը Լըվուա, Ժ. Թ.— 25:
Մորիսթէլ, Պ. Ո.— 25:
Փոն տը Շէրիւի, Գործ.— 258.40:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԻԼ)

Ամէն տեսակ գատական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մէթոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ԾԱՒՈՒ Է *կօշկակարի խանութ մը, հաւելը սենեակ մը եւ W. C., բոլորիզ՝ 7000 ֆր., տարեկան վարձք՝ 1500 ֆրանք: Յարմար ամէն տեսակ գործ բնելու, Դիմել 24 Rue Rivoli, Marseille.*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

կը ծանուցանէ նպաստաւոր պայմաններով եւ նպարեղէնի վաճառականներուն կը հայթայթէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

ՅՈՍԻԷՓԵ ԿԼՈՊ, թիւ 1, Փոնտէթուր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 96
Central 06.34

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.63

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա.

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամենուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդր.
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒԴԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒԴԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տաղնապին: Եկէք եւ տեսէք:

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի պինի պուլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԱՆ

221 rue Lafayette-PARIS

Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր տպագրած Ձուղներուն վրայ: Թօշակեան եղբայրք կրնան տալ այդ յատկութիւնները մատրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը:

Téléphone Nord 76-

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (163)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

Հայոց դահիճը կը պատմէ

Յաւելուած

9.— ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Իսկ Ցէհիվ փաշան՝ Պոլսոյ մէջ երկրորդ Ապտիւլ Համիտ մը դարձած էր:

Եւ ասոնք այնպիսի զզուելի, այնպիսի եղերական պարագաներ ու ապացոյցներ են, որ ամօթահար կ'ընեն մարդ: Անա այս հացկատակներն էին, որ փութացուցին Սուլթան Համիտը, բռնապետ դարձուցին զայն: կեղծաւորներու, հացկատակներու այս խումբը իրենց ինքնութեան իրենք իսկ անձնամօթ այս մարդիկը իրենց ափին մէջ առեր էին Սուլթան Համիտը, կը խաղային հետը ու կը խաղցնէին զայն: Այլեւս անկարելի էր արդարութեան եւ առաքինութեան ձայնը լսելի դարձնել Եըլտըզի Պալատէն ներս: Թերեւս լաւ մարդ էր Ապտիւլ Համիտ: Թերեւս կրնար լաւ կայսր մըն ալ դառնալ: Պարմանով որ իր շուրջը բոլորէր պարկեշտ եւ զարգացած մարդիկ, ընդհանուրին վստահութեան արժանացած անձեր:

Կառավարութիւնը չի տապալիր, այլ կը տապալուի: Երբ կառավարութիւն մը, ամէնուն աչքին առջեւ, փաղքի եւ դիրքի կը բարձրացնէ հասարակ ու տգէտ մարդիկը, անարդար ու արատաւոր անձերը, իրեն այնպիսի վտանգ մը կը պարտաւորէ, որ արտաքին թշնամիէն ալ ծանր կը դառնայ:

Ապտիւլ Համիտ խեղճ չէր, գեղջ չէր, կնամոլ չէր, ընդհակառակն շատ կը բարկանար այդպիսի մոլութիւններու պատճառով: Սակայն այդ մոլութիւններէն ալ ծանր մեղք մը, թերութիւն մը ունէր,— ամէն բան միայն ես գիտեմ, ամէն բան միայն ես պիտի ընեմ, կ'ըսէր:

Մարդ բան մըն ալ չի գիտեր եւ չի կրնար ընել: Անցեալ դարու մեծ փիլիսոփաներէն Քանթ, կ'ըսէր թէ չէկրցեր պարզ այբ մը աւելցնել Արիստոտէլի փիլիսոփայութեան վրայ: Անշուշտ չափազանցութիւն է այսպէս ըսել: Սակայն այս խօսքին բուն իմաստն այն է, որ մարդիկ պէտք ունին բան սորվելու իրարմէ եւ պատմութենէն:

Հայոց յեղափոխական այս շարժումները դիս շատ յոգնեցուցած էին, սարսած են ամբողջ էութիւնս: Անվերջ ու անհատնում շարք մը արիւնի եւ չարդի պատմութիւններու: Գիրք մը կարդալու, քիչ մը բան գրելու ժամանակ չունէի: Ես որ ուրիշ որ եւ է բանի հետ չեմ փոխեր հաճոյքը, զոր կը գտամ գիրք կարդալով կամ գիր գրելով:

Միւս կողմէ, տեսնելով թուրք երիտասարդներուն բանտարկութիւնը եւ աքսորը, աւելի եւս կը տառապէի եւ հոգիս կը քանդուէր: Երբ կը խորհէի հայ յեղափոխութեան ընթացքին ինկած նահատակներուն, սպանեալներուն, եւ հայ յեղափոխութենէն մնացած որբերուն, հաշմանդամներուն, այրիներուն մասին, անա առջեւս կը պատկերանային նաեւ թուրք երիտասարդութեան տուած զոհերը:

Օր մը նստած էի սենեակիս մէջ, երբ ըսին ինծի թէ կեդր. բանտ նետուած թուրք քանի մը երիտասարդներ կ'ուզէին զիս տեսնել անպայմանն: Որովհետեւ երբեք չէի կրնար մտոնալ թէ ինչ կոշտ ու վայրենի ընդունելութեան հանդիպեցայ, երբ տեսնել ուզեցի հայրս, որ բանտարկուած էր, անմիջապէս կ'ընդունէի անոնք որ որ եւ է բանտարկեալի համար ինծի կը դիմէին: Ալ ուրիշ խօսք թէ այս անգամ ինծի դիմողները զարգացած հասարակական երիտասարդներ էին: Ելայ բանտ գացի: Քանի մը երիտասարդներ, տմբաստանուած ըլլալով թէ Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւին դէմ գաղտնի ընկերակցութիւն մը կազմակերպած են, բանտ նետուած էին ոճրագործներուն մէջ: Զափազանց արտնեղեցայ: Շատոնց հրաման կուտայի, որ նման բանտարկեալները առանձին սենեակներու մէջ դրուին: կանչեցի բանտին տնօրէնը եւ յանձնարարեցի: Ցետոյ հարցուցի երիտասարդներուն թէ ինչ կ'ուզեն: Ասոնց մէջ էր նաեւ ակնաբոյժ Ապտուլլահ Ճէվտէթ պէյ: Ցուզուած եւ տխուր շեշտով մը ըսաւ ինծի.

— Մենք այս ոճրագործներուն մէջ պիտի պահկինք քնանանք: Ի՞նչ յանցանք ունինք, որ կը բանտարկէք մեզ այստեղ:

Պատասխանեցի.

— Ո՛չ, հոս չէ որ պիտի պատկիք: Դալով ձեր յանցանքին, այն է թէ շատ երիտասարդ ըլլալով, չէք կրցած կացութիւնը ըմբռնել:

— Մենք ազատութենէ զատ ուրիշ բան չենք ուզեր: Մենք կառավարութիւն տապալելու փորձ չենք ըրած: Միայն ըսինք ու գրեցինք ինչ որ կը ցանկայինք:

— Լաւ, ձեր ցանկութիւնը արտայայտելու կարելիութիւն չկա՞յ:

— Ձկայ, փաշա՛, չկայի՞նչ եղան ձեր «Հաւատաքննութեանդպանիքները», «Անտալուզիոյ պատմութիւնը» գիրքերը:

Այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար առանձնասենեակի մը մէջ: Մխիթարեցի գիրենք, յետոյ հրամայեցի, որ անմնդի եւ հանգստութեան լաւագոյն պայմաններ ապահովուին իրենց համար: Ժամանակ մը յետոյ Ապտուլլահ Ճէվտէթ պէյ եւ իր ընկերները բանտէն ազատ արձակուեցան:

Երբ սենեակս վերադարձայ, լալու փափաք մը ունեցայ: Մտածեցի Հայոց ու թուրքերուն այրած ու քանդուած տուներուն, հազարաւոր հայ եւ թուրք որբերուն մասին, հետեւանքը հայկական ազգութիւններուն: Ու երախայի «հիւնկիւր հիւնկիւր» լացի, գրեցի ոտանաւոր մը, թէ ազգութեան կը յաջորդէ գիտութիւնը:

Ատուած անպայման կը ձատրէ իմ արցունքներս:

Քանի մը օր յետոյ, ինծի դեղին պաշտօնականութեան մանը, այն առարկութեամբ որ յոգնած եմ եւ հանգիստի կ Սակայն իմ մեկնումէս ետ չդադրեցան հայկական գործ Կոմիտէճիները Ելլտըզի մէջ, միտիէ մզկիթին առջեւ, ուրտեղին Ապտիւլ Համիտի վրայ, ընդհ. պատերազմին աշխատ Թրքական բանակը զարնել քէն, միանալով Ռուսերուն:

Ետայ բոլոր այդ բաները կայն մեռնելէ առաջ տեսայ թուրք հանրապետութիւնը, որ կան անկախութիւնն ու թիւնը ճանչցուց մեզի: Ատոր չափազանց երջանիկ պիտի չափազանց բախտաւոր:

ՎԵՐՋ

ԽՄԲ.— Նախորդ հրատարակութեան մէջ, Գ. սիւնակ, 16րդ մղեց գիս գործելու, կարդալ՝ գի

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԹԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլկերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՄԱՐՏ
1932
9 MARS
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1823 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱՀՄԱՆԷՆ ԱՆԴԻՆ

Աշնախընթաց ալեկոծութեան մը մատնուած է Գերմանիան, նախագահական ընտրութեանց առթիւ, որ տեղի պիտի ունենան կիրակի օր, 13 մարտ:

Դէպքին արժէքը եւ տիրող հետաքրքրութիւնը ապացուցանելու համար, բաւնք որ վարիչ գլխաւոր թերթերը մանաւանդ թղթակիցներ ղրկած են Գերմանիա, եւ օրը օրին, ժամը ժամուն կը հետեւին անցուդարձին: Հեռախօսն ու հեռագիրն է որ կը հասցնեն թղթակցութիւնները, եւ ոչ թէ թղթաբերը: Եւ սովորական մարդիկ չեն թղթակիցները, այլ ծանօթ գրագէտներ: «Մաթէն» իրեւ թղթակից ղրկած է Ժոզէֆ Քէսէլը, ռուս երիտասարդ գրագէտ մը որ Ֆրանսերէն կը գրէ, եւ ունի երեք չորս վէպեր: «Փարի-Սուար» թղթակցի պաշտօն յանձնած է ծանօթ վիպագիրներ Մորիս Տէքոպրայի, Մաք Օրլանի եւ քաղաքագէտ հրապարակագրի մը, երեքին առանձին-առանձին բաժիններ յատկացնելով: «Լը Փարի» աչքերը չորս բացած նիւթ կը հաւաքէ: Հոչակաւոր անուններու վստահած են նաեւ «Ժուռնալ», «Փըթի Փարիզիէն»ը եւն.:

Կատարեալ արշաւ մը՝ դէպի Պերլին եւ Գերմանիոյ միւս գլխաւոր քաղաքները: Ընդարձակ ծրագիր մը եւ նիւթական լայն միջոցներ, գերմանական կեանքին բոլոր երեսները, բոլոր ծալքերը երեւան հանելու, հանրային ուշադրութիւնը վառ պահելու, վաղուան հեռանկարը պարզելու համար:

Մէկ խօսքով, Ֆրանսա նոյնքան կը հետաքրքրուի Մարտ 13ի ընտրութիւններով, որքան Գերմանիան ինք:

Եւ հասկնալի է: Երբ ընտրուեցաւ գերմանական հանրապետութեան առաջին նախագահը, Էպէրթ, Գերմանիան տակաւին չափազանց վիճակ ունէր, գլխիկոր եւ կաշկանդուած:

Կացութիւնը շատ բարեփոխուած չէր Հինտէնպուրկի ընտրութեան առեն ալ: Հինտէնպուրկ «Պատերազմի յանցաւորներու» ևս ցանկին անցած ըլլալով, Փարիզի մէջ քիչ մը տրտնջացին, բայց կարճ կապեցին, քանի որ անեղծ կը մնար Վերսայլի դաշնագիրը, և Ֆրանսան տէր ու տիրական՝ կացութեան:

Իսկ այսօ՞ր: Անբաղդատելի է փոփոխութիւնը Գերմանիոյ մէջ ազգային կացութեան մէջ: Գերմանիան անդամ է Ազգերու Դաշնակցութեան եւ տիրաբար, հաւասարէ հաւասար կը մասնակցի բոլոր վճռաբանութեանց: Իր ձայնը այլ եւս պարտեալի գոչուած տրտունջը չէ, այլ իր ուժին, իր դատի յաղթանակին վստահ պետութեան մը խօսքը: Իր ձայնը կը լսուի ամէն տեղ, եւ ամէն հարցի առթիւ:

Գերմանիան այլ եւս չի ծամծմեր բառերը, վէրսայլի դաշնագրին վերաքննութիւնը պահանջելու, հաւասարէ հաւասար զինուելու, կամ պատերազմական հատուցումներն ու պարտքերը թօթուելու համար:

Փոփոխութիւն մը, որ լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ Ֆրանսայի մէջ:

Բայց աւելի խոր է մակընթացութիւնը՝ Գերմանիոյ հանրային կարծիքին մէջ: Քաղաքական հոսանքներու, վիճիսարի կազմակերպութեանց եւ մամուլին մէջ:

Պաշտօնական շրջանակները, վարիչ տարրերը, կառավարութիւնը կը պահեն, տակաւին, որոշ լրջութիւն եւ վերապահութիւն: Կը խուսափին ղղրդզին վերիվայրումներէ: Կը դիմադրեն ամբոխային շարժուձեւերու: Համբերութեամբ կը կատարեն դաշնագիրներով հաստատուած յանձնառութիւնները:

Իսկ բուն ժողովուրդին մէջ — կատարեալ պոռթկում: Տարերային, յորդահոսան ալիք մը, որ կը սպառնայ վեր ի վայր շրջել ամէն բան: Որ կ'արտայայտուի, կը ծաւալի ամէն տեղ, ամէն հարցի առթիւ, եւ բազմազան ձեւերով:

Ցետոյ, երեւան եկած են նոր, աւելի անհամբեր հոսանքներ, Ֆրանսայի հանդէպ ատելութեամբ, թշնամութեամբ լեցուած տարրեր, որոնք ահաւոր ճնշումի մը կ'ենթարկեն օրուան իշխանութիւնը:

Նախկին պատերազմիկներու, «Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներու, նոյնը ազգայնական Հիւկենպէրկներու բանակներուն վրայ աւելցած է նորագոյն սպառնալիքը — Հիթլէրականութիւնը, որ իր ձգտումներով եւ գործունէութեամբ չափազանց կը մօտենայ Ֆաշականութեան: Հիթլէրն ալ երկրորդ Մուսոլինի մըն է: Կամ կ'ուզէ ըլլալ: Եւ կրնայ ըլլալ:

Մեր ընթերցողները ծանօթ են անոր ծրագիրներուն եւ հետապնդած քաղաքականութեան: Երեւութապէս չափաւոր, դէմ՝ եւ՛ աջին եւ՛ ձախին, Հիթլէր կ'ուզէ վերակազմել, երիտասարդացնել պետութիւնը —այնպէս ինչպէս ըրաւ Մուսոլինին, — ճակատիլ Ֆրանսայի դէմ: Ճակատիլ «ժառանգական ոսոխին» դէմ ոչ թէ անպատճառ պատերազմ սարքելով, այլ ոչնչացնելով Վէրսայլի հաստատած կապանքները, եւ Գերմանիան դարձնելով ինքնակամ եւ ահեղ ուժ մը: Ինչպէս եղած է անցեալին մէջ:

Ահա թէ ինչո՛ւ, փարիզի մէջ ալ նոյնքան տենդագին անհամբերութեամբ կը հետեւին գերմանական դէպքերուն: Ոչ միայն նախագահական ընտրութեանց, այլեւ բոլոր քաղաքական եւ ընկերային խմորումներուն:

Կարեւորը Հինտէնպուրկի կամ Հիթլէրի ընտրութիւնը չէ: Հաւանաբար կը վերընտրուի Հինտէնպուրկը: Նախագահին ձեռքն ալ մեծ իշխանութիւն մը չկայ, վեր ի վայր շրջելու համար ամէն բան:

Կարեւորը՝ վերջին տարիներու ընթացքին կատարուած խմորումը, հոգեփոխութիւնն է որուն տարերային մէկ արտայայտութիւնը պիտի կազմէ կիրակի օրուան ընտրութիւնը:

Գերմանիան կը խլրտի: Գերմանիան անհամբեր է: Գերմանիան կ'ուզէ խորտակել 1919ի շղթաները:

Այս կացութեան առջեւ, բնական է որ ոչ միայն Ֆրանսան, այլ և ամբողջ աշխարհը անհամբերութեամբ սպասէն ընտրական պայքարի բոլոր երեւոյթներուն:

Այդ պայքարը ոչ թէ վախճանը, այլ սկիզբը պիտի դառնայ յառաջիկայ անակնկալներուն: Քանի որ, ամէն բանէ առաջ հոգեբանութեան պայքար մըն է:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆ...

Մէկ շաբաթէ ի վեր, քսան ամսու երախայ մը կը փնտռուի Ամերիկայի մէջ: Ջաւակը՝ այն խիզախ երիտասարդին որ Ատլանտեանը կտրեց մէկ թռիչքով, եւ արժանացաւ համաշխարհային հիացման:

Ամբողջ մէկ շաբաթ, Լինտպէրկ վատահեցաւ իր հայրենիքի պետական, վարչական, ոստիկանական կազմակերպութեան: Դիտուեցան հրաշալիքներուն, ինչպէս ամբողջ ժողովուրդի մը հաւատարմութեան:

Բայց, — երախան չկայ:

Առաջին օրէն իսկ պատրաստ է փրկագինն ալ — մէկ միլիոն ֆրանք: Շամրուած, մանրուած, անմիջապէս գործածելի, առանց դրամատուն դիմելու:

Բայց, — երախան չկայ:

Եւ Լինտպէրկ, ձարահատ, երկու աւազակներ ձգած է մէջտեղ: Կ'ուզէ ուղղակի կապուիլ առեւանգիչներուն հետ, երախան փրկելու համար ո՛ր եւ է միջոցաւ: Նոյն իսկ երկրին օրէնքները հոգ տակ առնելու, առեւանգուելու կամ սպանուելու գնով:

Ջարմանալի՞ է: Վրդովի՞չ է:

Բայց տարին երկու հազար առեւանգում կը կատարուի այս ձեւերով: Եւ քանի մը միլիոն տոլար եկամուտ արտադրելով:

Բայց աւազակները, մաքսանենգները ի պատուի են Մ. Նահանգներուն մէջ, որքան միւսները, ազնուականները, — պաշտօնատարներ, առեւտրականներ, միլիոնատէրներ, գործարանատէրներ: Նահանգային կառավարիչէն մինչեւ երեսփոխանն ու յետին ոստիկանը:

Քաղաքակրթութի՞ւն...

Արշակաւան, արշակաւան, դրամատիրական աշխարհակալութեան բոլոր նրբութիւններով:

Վ.ԱՐԱՋ

Բնակարանի խնդիրը Իտալիոյ մէջ

Բուռն պայքար մը բացուած է Իտալիոյ մէջ, բնակարաններու վարձքերը զեղչելու համար, քանի որ ինկած են ապրուստի գիները: Միայն Հռոմի մէջ 30 հազար պարապ սենեակներ կան: Ցանտէրները կը մերժեն ի՛մք ընդունիլ լիբէթին գնելու կարողութիւնը: Միւս կողմէ, իշխանութիւնը 2 հազար նոր բնակարաններ շինել կուտայ, տանտէրներուն տրամադրութիւնը խորտակելու համար: Պիտի կը տրուի թէ նախապատերազմեան պետական արժեթուղթ ունեցողները կորսնցուցած են իրենց դրամագլուխին հարիւրին 80ը, մինչդեռ տանտէրները բաղդատաբար լաւ վիճակ ունին:

Բահիմ գտնուեցաւ Բահուստայի մէջ

Անգլ. Թերթերը կը գրեն թէ բահիմի կարեւոր հանք մը գտնուած է Քանատայի սառնապատ ժայռերուն մէջ, երկաթուղիի ամէնէն մօտ կայարանէն 700 մղոն հեռու: «Լթեծ Արջ» կոչուած լիճին մօտ է նոր հանքը: Երեւան հանուած են նաեւ արծաթի եւ պղինձի հանքեր: Դժուար ըլլալով մտնել այդ հեռաւոր շրջանը, կը խորհուի օդանաւով փոխադրել երեւան հանուած հանքը: Այս առթիւ մասնաւոր օդանաւեր պիտի շինուին, եւ բեւեռային շրջաններու յատուկ սահնակներ պիտի պատրաստուին:

ՊԷՅՐՈՒԹէն կը հեռագրեն թէ տեղական շոգենաւ մը, որ Ալէքսանդրէթէն Պէյրութ կ'երթար, պայթեցաւ Լաոթաքիոյ բացերը, շատ մը ճամբորդներ սպաննուեցան կամ վիրաւորուեցան: Արկածին պատճառը անյայտ կը մնայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՐԻՍԹԻՏ ՊՈՒԱՆ ՄԵՌԱՒ

Երկուշաբթի կէսօրին մեռաւ Պ. Արիսթիտ Պուհան, որ բաւական առեն է ի վեր կը տառապէր սրտի Նիւանդութենէ:

Քաղաքական ասպարէզին քաշուելէ ի վեր, Պ. Պուհան կը բնակէր Փարիզէն Նեռու գիւղ մը, Քօշըրէլ: Վերջին օրերս, ինքզինքը չափազանց յոգնած զգալով եւ պէտք եղած հնտմքը չգտնելով գիւղին մէջ, վերադարձաւ Փարիզ: Իր բարեկամ բժիշկները քննեցին վիճակը եւ բացարձակ հանգիստ պատուիրեցին: Կիրակի օր, ամբողջ օրը անցուց իր աշխատութեան սենեակին մէջ, թիկնաթոռի մը մէջ խրած, խոհաբեկ եւ քնաթաթախ: Կանուխ պառկեցաւ, ինչպէս միշտ, բայց չկրցաւ հանգիստ քուն քաշել: Երկուշաբթի առտու, կանչեցաւ իր մտերիմ բարեկամը, Փրոֆ. Էմորի որ չափազանց տկարացած գտաւ զինքը: Շունչը բոլորովին տկարացած էր եւ գրեթէ ուշաթափ: Պայծառատեսութեան վայրկեանի մը մէջ, ուզեց տեսնել իր հաւատարիմ աշխատակիցներէն մէկը: Փրոֆէսէօր կարգ մը ներարկումներ կատարեց, բայց անօգուտ: Ժամը 10.30ին Պուհան սկսաւ թմրիլ եւ յամրաբար շնչեցաւ:

Խոր վիշտ եւ փառաբանութիւն ամէն կողմ

Լուրը խոր յուզում պատճառեց ոչ միայն Ֆրանսայի, այլ եւ ամբողջ աշխարհի մէջ, քանի որ Պուհան կը համարուէր ամէնէն ջերմ ջատագովը խաղաղութեան դատին: Երեսփ. ժողովը դադրեցուց իր նիստը, իսկ յարգանքի բուն ցոյցը կատարուեցաւ երեքշաբթի օր, Թէ երեսփ. ժողովին եւ Թէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ, գոյժը հաղորդեց նախագահ Չիմանս, հանգուցեալը ներկայացնելով իբրեւ մարմնացումը խաղաղութեան եւ ժողովուրդներու մերձեցման գաղափարին, իբրեւ ամէնէն հզօր ազդակներէն մէկը Ազգերու Դաշնակցութեան կատարած գործին: «Ֆրանսայի փառքերէն մէկն էր Պուհան: իր անունը կապուած պիտի մնայ մարդկային ամէնէն ազնիւ իտէալին եւ պիտի ապրի պատմութեան մէջ»:

Ցետոյ խօսք առաւ Պ. Փօլ Պոնքուր, Ֆրանսական պատուիրակութեան կողմէ, իր կարգին փառաբանելով Պուհանի կատարած գործը եւ շնորհակալութիւն յայտնելով ցաւակցութեանց համար:

Պ. Թիթուլէսքօ, ռումանական պատուիրակը, յայտարարեց Թէ Պրիան «Ֆրանսայի համար փառքի նոր գլուխ մը բացաւ տիեզերական պատմութեան մէջ: Աշխարհի խաղաղասիրական կազմակերպութեան մէջ, մենք իր աշակերտները բոլոր երկիրներու, պիտի շարունակենք հետեւիլ վարպետին ցետքին. հետք մը այնքան լուսաւոր որ մոլորելու վախ չունինք»:

Պ. Պէնէշ, Չեխոսլովաքիոյ պատուիրակը, շեշտեց Թէ «Պուհան ապագային համար պիտի մնայ իբրեւ մէկը Ֆրանսայի պետական մարդերէն որ հրաշալի կերպով համադրած են Ֆրանսական հանճարը, ի սպաս խաղաղութեան»: Քաւիոնական պատուիրակն ալ իր խոքին վիշտը յայտնելով, յայտարարեց Թէ Ցափոնցի ժողովուրդը միշտ երախտագիտութեամբ պիտի յիշէ Պուհանի ջանքերը Ցայր Աբեւելքի խաղաղութեան համար, ցարգանքի խօսքեր ըրաւ նաեւ իտալական պատուիրակը: Իսկ Պ. Հենդերսըն, որ նախագահին է գինաթափութեան խորհրդաժողովին, գրաւոր յայտարարութեամբ մը շեշտեց Թէ «Պուհան իր միջազգային առաքելութեան նուիրեց Ֆրանսական հանճարին ամէնէն նուրբ ծաղիկը: Ան իր ետին կը Թողու մեծ գործ մը որուն էական տարրերէն մէկն է գինաթափութեան խորհրդաժողովը»:

Այս պաշտօնական արտայայտութիւնները տակաւին գաղափար չեն տար այն ընդհանուր յուզման եւ գնահատութեան մասին, որ երեւան եկաւ բոլոր երկիրներու մէջ:

Իր կեանքն ու գործը

Արիսթիտ Պուհան ծնած էր 1862ին, Նանթի մէջ: Ուսումը աւարտելէ ետոյ, եղած է փաստաբան, խմբագիր «Լանթէռնի», ընդհ. քարտուղար Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան կեդրոնին: Առաջին անգամ երեսփոխան ընտրուեցաւ 1902ին, յետոյ 1906ին, 1910ին եւ 1914ին, 1919ին, 1924ին 1928ին: եղած է 25 անգամ նախարար եւ 11 անգամ վարչապետ: Առաջին անգամ կրթական նախարար նշանակուեցաւ 1906ին, իսկ վարչապետ 1909էն մինչեւ 1910 դեկտեմբեր: կարգով վարած է բոլոր նախարարութիւնները: Երեսփ. ժողովին մէջ, արձանագրուած էր հանրապետական-ընկերվարական-ներու խմբակցութեան մէջ:

1904ին եւ 1905ին, տեղեկաբերն էր եկեղեցիի եւ պետութեան բաժանման օրինագծին, եւ այդ առթիւ փայլեցաւ իբրեւ աիարկու տրիբուն մը: ընկերվարական էր, բայց 1910ին, երբ իշխանութեան գլուխ կը գտնուէր, ուժգնօրէն զսպեց երկաթուղիի պաշտօնեաներու գործադուլը: 1911ին կիզուլմ անուն մէկը ատրճանակ պարպեց իրեն դէմ, երեսփ. ժողովին մէջ, բայց հարուածը նպատակին չհասաւ: 1916ին պատերազմական խորհուրդին անդամ ընտրուեցաւ: 1928ին Օգոստոս 27ին ստորագրեց փարիզի պայմանագիրը, այն որ կը կոչուի Պուհան-Քէլլոգ դաշինք եւ որ օրէնքէ դուրս կը հռչակէ պատերազմը:

Միջազգային կեանքի մէջ, Պուհան եղած է նախագահ փարիզի միջդաշնակցային խորհրդաժողովին (1921 յունուար): Ֆրանսական պատուիրակ Ուաշինկթընի խորհրդաժողովին (1921): Պատուիրակ Լոքառնոյի խորհրդաժողովին (1925): Մնայուն պատուիրակ Ազգերու Դաշնակցութեան, պատուիրակ Լոնտոնի Նաւային խորհրդաժողովին (1929): Նախագահ Համբերսպական Միութեան ուսումնասիրական ձանձնաժողովին (1930): 1926ին, շթրէզէմանի հետ արժանացաւ Նոպէլի մրցանակին: Ունի կարգ մը քաղաքական աշխատանքներ:

Ազգային ցաղարկաւորութիւն

Պուհան պիտի թաղուի շաբաթ օր, ազգային սուգարկաւորութեամբ, որ առեն պիտի ըլլայ յարգանքի հոյակապ ցոյց մը:

Շիտոր կացութիւն Շանկայի մէջ

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, կացութիւնը շատ խառնակ է Շանկայի մէջ, հակառակ Ֆրանսական, ամերիկեան եւ անգլիական դեսպանիներու ջանքերուն: Զինական հրամանատարը հրամայած է խոտորէն յարգել զինադադարը, բայց ճափոնցիները կ'առարկեն թէ Զինացիները յարձակում գործած են: Հետեւաբար, ճափոնական յորդ զօրաբաժինը հրաման ստացած է ետ մղել յարձակումը: Ճափոնցիները կը շարունակեն ցամաք հանել հասած զինուորները: Ճափոնցիները կը սպառնան նորէն ռմբակոծել Շանկայը, եթէ կացութիւնը չբարւոքի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ

Շուտով կը սկսինք Դ. էջին մէջ հրատարակել մեր նոր թերթոնը, միջազգային համբաւի տիրացած գրագէտի մը մէկ վէպը՝

Քաւիր չորս ժամ
Կնոջ մը կեանքին

Միջանկեալ՝ այսօր կը հրատարակենք երիտասարդ գրողի մը հէքեաթը՝ «Ս. ԹՈՐՈՍԻ ԼԵՌԸ», որ պիտի տեւէ մէկ շաբաթ:

Երախան չկայ ու չկայ

Ամէն կապ խզելով ամերիկեան ոստիկանութեան հետ, Լինտպէրկ իր երախան գտնել կը յուսայ... երկու ամբողջ նեղութիւններու միջոցաւ, ինչպէս գրեցինք: Երկուքն ալ գործի սկսած են արդէն, բայց տակաւին ոչ մէկ հետք: Եթէ առեւանգիչները արհեստէն են (փրոֆէսիոնել), կը գտնենք, եթէ ոչ՝ մեր գործը չէ: Այս է երկու աւազակներուն տուած հառաստիքը:

Լինտպէրկ այն աստիճան երես դարձուցած է ոստիկանութեան որ, իրեն եկած լուրերը, իր խնացած գաղտնիքներն անգամ չի հաղորդեր վախնալով որ երախային կեանքը կը վտանգուի: Առեւանգիչները իրենց առանձին հեռախօսն ունին, բոլորովին ազատ՝ ոստիկանական հսկողութենէ, եւ լուր կուտան կ'առնեն:

Քաղաքական, հռոմէական եւ հրէական հոգեւոր իշխանութիւնները առաջարկած են որ առեւանգիչները իրենց աղօթատեղիներէն մէկուն մէջ յանձնեն երախան, ազատ մնալով հետապնդումէ: Լինտպէրկ նախընտրած է մաքսանենգները, որոնք անհնաժեշտ կը համարուին իբրեւ միջնորդ, կասկած չներշնչելու համար:

Զրոյց կը շրջի թէ երախան փոխադրուած է մաքսանենգներու նաւ մը, ամերիկեան ջուրերէն անդին: Այս լուրին վրայ, խուզարկութիւններ կը կատարուին ոչ միայն ովին մէջ եւ ցամաքի վրայ, այլ եւ ծովուն վրայ:

Շաբաթը լրացաւ արդէն եւ տէր եւ տիկին Լինտպէրկ մատնուած են խոր յուսահատութեան:

— Զրոյցի մը համաձայն, Լինտպէրկի երախան Ֆրանսա պիտի բերուի: Այս պատճառով հսկողութիւն կը կատարուի նաւահանգիստներու մէջ:

Արծաթ դրամ Ֆրանսայի մէջ

Ֆրանսայի Փողերառոցի տեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ հարիւր միլիոն ֆրանք արժողութեամբ 10 ֆրանքնոց արծաթ դրամ կոխուած եւ յանձնուած է Պանք տը Ֆրանսի, շրջաբերութեան հանուելու համար: Իսկ նոր սկսած է 20 ֆր.նոց արծաթ դրամներու պատրաստութիւնը: Նոր 10 ֆր.նոցը կը կշռէ 10 կրամ, ինչպէս 2 ֆրանքները: 20 ֆրանքնոցը պիտի կշռէ 20 կրամ: Այս վերջին դրամին քանակութիւնը շատ մեծ չպիտի ըլլայ, որովհետեւ վախ կայ որ ունեցողները հրապարակէն քաշեն եւ պահեն:

Նոր դրամները այսօրուան 5 եւ 10 ֆր.նոց թղթադրամներուն տեղը պիտի բռնեն: Մինչ փոխանակութեան համար պայմանաժամ պիտի տրուի մինչեւ 1932 դեկտ. 31:

ԼՈՔՍ ՏԵՍԱԻ

"ԴՐՕՇԱԿ"Ի

Մարտի թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Խաղաղութեան հրեշտակները ժպտեւուն՝ *Խմբ.:* քաղաքական դաւանանքը եւ չէզոք մտաւորականութիւնը՝ *Կ. Մասունի:* Նոր ուղիներ ընկերվարութեան մէջ՝ *Մ.:* Բաւէրը եւ Ադլերը բոլշեւիկների մասին: Հիւսածեղէնի ձարտարարուեստը Թուրքիայում: *N. 428* որոշումը: կարմիր գծից ներս: Թիւրքիոյ շուրջ: Ինտերնասիոնալ:

Տարեկան բաժնեգին՝ 25 ֆրանք կամ 2 տոլար: Հատով 2 ֆր. 50:

Հասցէ.— Rédaction *Droschak*, 71, Av. Kléber, Parls.

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ Է ԱՍՏՎԱԾ ՀԱՅ ԿՎԿԻՌԻ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՊՈԵՄԸ

(ԵՐԿԱՐԱԿԻ ՀԱՅ ԿՎԿԻՌՆԵՐԻ ՆՎԻՐԱԿ)

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ Է ԱՍՏՎԱԾ ՀԱՅ ԿՎԿԻՌԻ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՊՈԵՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ս. ՎԱՉԱՐՇՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա. ՊԱՊՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ԵՐԿԱՐ ՀԱՅԵՑՔ

(ու. Ի գ)

Ա. ՍՍՍՌ

X

Լուսնակնկիզ, իր ձեզ բաւական մոտ ու ձեզ հասկանալի թուով գիտնականներ ամբողջ ուժերը լարած են, որ ձեզ հասկանան, իսկ դուք՝ ոչ։ Ձեր մասին ամենաքիչ գիտենք մենք։ Ձեր մասին ամենաշատը գիտեն ձեր հարեւանները։ Ձեր մասին ամենաշատը գիտեն ձեր հարեւանները, որոնք ձեզ ամենամօտիկից դիտեն։ Ձեր մասին ամենաշատը գիտեն ձեր հարեւանները, որոնք ձեզ ամենամօտիկից դիտեն, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ ուսումնասիրած են։ Ձեր մասին ամենաշատը գիտեն ձեր հարեւանները, որոնք ձեզ ամենամօտիկից դիտեն, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ ուսումնասիրած են, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ ճանչցած են։ Ձեր մասին ամենաշատը գիտեն ձեր հարեւանները, որոնք ձեզ ամենամօտիկից դիտեն, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ ուսումնասիրած են, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ ճանչցած են, ձեզ ամենայն մանրամասնութեամբ գիտեն

Զրոյց կը շրջի թէ ձափոն պիտի քաշուի Ազգերու Դաշինակցութենէն։

× Տնտեսական տագնապը կը սաստկանայ ձափոնի մէջ։ Ելթը սեղմնաւորական հաստատութիւններ, որոնք հաւաքաբար 30 միլիոն դրամագլուխ ունէին, գագրեցուցին իրենց վճարումները։ Կառավարութիւնը 100 միլիոն եէն փոխ տուաւ կարգ մը դրամատուներուն։ Վատահութիւնը խախտած ըլլալով, շատեր դրամատուներէն ետ կը պահանջեն իրենց աւանդ ձգած գումարները։

Ստերլինի ապագան

Մօտերս կայսերական խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի Օթաւայի մէջ (Քանատա), Մեծն Բրիտանիոյ եւ բոլոր գաղթապետութեանց մասնակցութեամբ։ Այս առթիւ, քննութեան պիտի ենթարկուի նաեւ դրամական խնդիրը։

Լուրի մը համաձայն, պիտի առաջարկուի ամրացնել ստերլինը, անոր ոսկիի հաւասարութիւնը չչեզոքելով 95ի, փոխանակ 113ի։

Աւզդիական փոխատուութիւն Հիճազի

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Անգլիա կէս միլիոն ստերլին փոխ պիտի տայ Հիճազի թագաւորին, հետեւեալ պայմաններով,— վերակազմել Հիճազի ելեւմուտքը, անոր վարչութիւնը յանձնելով Անգլիացիի մը։ Հիճազ իրաւունք պիտի տայ որ անգլիական օդանաւեր երթեւեկեն Հիճազի վրայ։ Բանակցութիւններ պիտի կատարուին նաեւ Հիճազի երկաթուղիի Նարցի մասին, որ առկախ կը մնայ։

Պաշտօնական շրջանակներ կը հերքեն այս լուրը, բայց բոլորովին անհիմն չէ։ Մամուլորպէս օդանաւերու խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի Անգլիոյ համար։ Վերջերս խորհրդային իշխանութեան ազդեցութիւնը աւելցած ըլլալով Պարսկաստանի մէջ, անգլիական օդանաւերը հետզհետէ աւելի մեծ դժուարութեանց կը հանդիպին, Նարաւայինս Պարսկաստան երթեւեկելու համար։ Հետեւաբար, անհրաժեշտ է նոր ճամբայ մը կազմակերպել դէպի Հնդկաստան։ Պասրայէն սկսելով, անգլիական օդանաւերը պիտի անցնին Պարսից ծոցի Նարաւակողմէն, այսինքն՝ Հիճազի եւ Նէճտի Նողէն։

Մէջտեղ հանուիլ ձեր պահած դրամները

Նախագահ Հուվըր շատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ անթելով, ուղղուած՝ ամերիկեան ժողովուրդին։ Այդ ճառով նախագահը կը հրաւիրէ ժողովուրդը վստահութիւն ցուցնել երկրին, մէջտեղ հանելով իր պահած դրամը։ «Գանձը տունը պահել՝ կը նշանակէ վախնալ եւ վախ ներշնչել»

Ցետոյ խօսեցաւ ելմտական նախարարը, տեղեկութիւններ տալով նոր դանձատոմսերու շրջաբերութեան մասին։ Նոր դանձատոմսերը պիտի ըլլան 50, 100 եւ 500 տոլարոց եւ հարիւրին 2 տոկոսով։ Պայմանաժամ նշանակուած է մինչեւ 1933 մարտ։ Այս դանձատոմսերը շրջաբերութեան հանելով, կառավարութիւնը կը յուսայ մէջտեղ հանել տունը կամ մասնաւոր դրամարկղներու մէջ պահուած դրամները։

Թուական դրամ կուտայ Չեխերուն

Երեսփ. ժողովը մարտ 3ին վաւերացուց համաձայնութիւն մը, որով Ֆրանսա 600 միլիոն ֆրանք փոխ կուտայ Չեխոսլովաքիոյ։ Կը նշանակէ թէ փոխառութիւնը երաշխաւորուած է ֆրանսական կառավարութեան կողմէ, հետեւաբար կրնայ ենթարկուիլ ժողովրդական արձանագրութեանց։ Չեխոսլովաքիա իրրեւ երաշխաւորութիւն ցոյց տուած է ծխախոտի մենաշնորհը։

Ընկերվարականները եւ արմատականները բուռն կերպով բողոքեցին այս փոխառութեան դէմ։ Վարչապետը պաշտպանելով փոխառութիւնը, յայտարարեց թէ Չեխոսլովաքիա միշտ կանոնաւոր եւ բարգաւաճ ելեւմուտք ունեցած է, եւ միակ հոգը պատերազմական պարտքերն են։ Ցետոյ դիտել տուաւ թէ երկիրը վնասած է «անշէյնս»ս հարցին, ինչպէս կեդր. Եւրոպայի կարգ մը դրամատուներու սնանկութեան եւ ստերլինի անկման հետեւանքով։

Ուսանողներու դասադուլը

Երէկ երեքշաբթի, խանդավառութեամբ տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի իրաւաբանական համալսարաններու ուսանողներուն դասադուլը, որուն կը մասնակցին 11 հազար երիտասարդներ։

Առտուն կանուխէն, ուսանողական խումբեր կը հսկէին փարիզի համալսարանի դուռներուն առջեւ, որպէսզի մարդ ներս չմտնէ։ Ցատկանութիւնն ալ իր կարգին հսկողութիւն կը կատարէր։ Ֆրոֆէսորները թէեւ լուր ունէին, բայց ըստ սովորութեան գացին, պարապ սրահներու առջեւ յօրանջելու։

Ցայտնի չէ թէ ո՛րքան պիտի տեւէ դասադուլը։ Պաշտօնէութիւն մը ներկայացաւ թերակոյտին, խնդրելով որ չվաւերացնէ երեսփ. ժողովին քուէարկած օրինագիծը։

Կաթոլիկ ուսանողներու դաշնակցութիւնն ալ միացաւ այս բողոքի ցոյցին։

Պոհանի յուղարկաւորութիւնը

Ինչպէս գրած ենք առաջին էջին մէջ, Պ. Պոհանի յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի շաբաթ օր, ժամը 2ին։ Հինգշաբթի օր դագաղը ժամը 10ին պիտի փոխադրուի արուարձանէն պաշտօնատունը, որպէս զի ժողովուրդը կարենայ իր յարգանքը մատուցանել։ Ցուղարկաւորութեան օրը վարչապետը պիտի արտասանէ յարգանքի խօսքը։

Ցետոյ թաղիր պիտի կազմուի եւ դագաղը պիտի առաջնորդուի փասիի գերեզմանատունը, առժամապէս ամիփոխելով նկուղի մը մէջ։ Վերջնական թաղումը տեղի պիտի ունենայ Քօշըրելի մէջ, հանգանակ Պ. Պոհանի բաղձանքին։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒՐԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ցուբիլայի մէջ։ Օրակարգի վրայ պատգ. ժողովի նիւթերը։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Թատերական մեծ ներկայացում Մարսէյի մէջ

Մարսիլիահայ Տրամատիկ Մոտուհան ի պատիւ դերասան

Մ. ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆԻ

12 Մարտ, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Սալօն Շաբի մէջ (84 Rue Chape) կը ներկայացնէ

«ԵՐԿԻՐՆ Է ԿԱՆՉՈՒՄ»

Տրամ 4 արար

Կը մասնակցին Լաիագոյն ուժեր

Շեղ. Մ. ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ

Փարիզ եւ արուարձանները

Չ. Ց. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կուիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

ՍԷՆ ՄԻՇԼԻ «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբը, վաղը հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին La Petite Source-ի աստրնայարկը։

ՊԱՆՆԻՕ-ՔՈՇԱՆԻ «ԱՐԾԻԻ» խումբը, այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 31 Rue Madame Curie։

ԻԹԱԼԻԻ Ազբիւր Սերոբ խումբը, այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 32 Ave. des Gobelins-ի վերնայարկը։

ԿՈՊԼԷՆԻ Հրազդան խումբը յառաջիկայ Շորեքշաբթի (16 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins։

ՊԼԷՎԻԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէն, յառաջիկայ Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple։

Նոյն բոլոր ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։

ՓԱՐԻԶԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ռոստոմի ազգային հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ ընթերցում շրջաբերականներու։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ վառարան խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։ Կարեւոր օրակարգ և նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ՀՐԱԶԴԱՆ խումբի դասախօսութիւնը վաղը, Հինգշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին 32 Ave: des Gobelins-ի վերնայարկը։ Շրջաբերականներու ընթերցում։ Ընդհ. Ա. Արծրունի կը խօսի Ս. Հայաստանի մասին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Գաւառ

ԼԻՈՆի Կուկունեան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Չ. Ց. Դ. Ակումբին մէջ, 240 Բիս Տիւքէքլէն։ Ներկայանալ անդամատուրով։

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը, վաղը Հինգշաբթի, իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Բէփիւպլիքի սրահը, կը դասախօսէ ընկ. Պ. Հիւսեան, նիւթ՝ «Մեր ազգային քաղաքականութեան ծագումն ու զարգացումը 18—19րդ դարուն»։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։ Մուտքը ազատ է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ

Մոնփէլիէ, Ա. Մ.— 35։
Մարսէյլ, Շ. Շ.— 70։
Մարսէյլ. Մար.— 50։

Ձեր փնտռած գիրերը

ԹՒՕՖԻԼՈ Հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքոփուլօ (Բիւզանդիոնի Հայազգի կայսր Յուստ. Զուիչին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ Թէոֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով։ Կը կարդացուի հետ ի հետ)։ Գինը 25 ֆրանք։

ՎՈՍՓՈՐԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ. Հեղինակ Բօլ Տիմիթրաքոփուլօ (Սուլթան Համիտի հարեմականհեանքը իր շուայտութիւններով եւ դաւագրութիւններով, վերժինդիք Հայ հերոսաորդ մըն է վէպին գլխաւոր հերոսը)։ Գին 30 ֆրանք։

ՎԱՀԱՆԹԻՆ. Ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը։ Գին 20 ֆրանք։

ՄԵՆԹ ԵՒ ՋԱՀԱՆԴԻՆ. Բաֆֆիի։ 25 ֆրանք։

ՅԵՂՓՈՒՌԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Մխքայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն։ Գինն 10 ֆրանք։

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ. բանաստեղծ. գրեց Սամ Վանի։ Գին 8 ֆրանք։

Ամենուրէք Համար գիմել «Յառաջ»ի համբագրատունը Լէոն Գէորգեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՏԱՒԻԴ ԵՒՈՒԼԵԱՆ գրեց Գէորգ Կաուպարնց։ Բանաստեղծութեանց գեղեցիկ հատոր մը, գեղարուեստական տպագրութիւն, զարդանկարուած Մ. Փէպազեանէ, գին 20 ֆրանք։

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու։

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ։

BAR ՆՈՒՊԻԱ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ քոէվ մը շինէ շիմիզիէ (chemisier) կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Կը պահանջուի խնամուած աշխատանք։ Գործէ չհասկցողները չդիմեն։ Դիմել առաւօտները ժամը 9—12 Պ. Ա. Տարոնեանի, 38 Rue du Caire. Փարիզ։

ԾԱՆՈՒ Է կօշկակարի խանութ մը, հոսելը տեղեակ մը եւ W. C., բրփրիզ՝ 7000 ֆր., տարեկան վարձք՝ 1500 ֆրանք։ Յարմար ամէն տեսակ գործ բնելու, Դիմել 24 Rue Rivoli, Marseille.

ԱՄԷՆԼՈՒՆ ցանկացած Հայկ. Ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 84-7
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ Պ. ՄԱՔՍՈՒՏ ՄԻՐՒՃԱՆԵԱՆի
Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։
Մաքսուտը կը յարժարի օրուան տագնապին։ Եկէք եւ տեսէք։
Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։
Տրամադրելի սրահ հարսանիքներու, հանդիպումներու եւ ընծաներու։

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

221 rue Lafayette-PARIS
Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է։ Դիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր տպագրած Ձեր թուղթերուն վրայ։ Փոխարէն եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները մատրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը։ Téléphone

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՁ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՎ
ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏ
Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. **ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷԹԻՉԵԱՆ**
Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։
Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ բննութիւն, շողանկարում (radiographie), գլուխ-մանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրաձիւնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբանական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու համար գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաֆիզիոթերապիական խորհրդատու եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեաճական, Թելագրական եւ ֆիզիական մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց հիմնադրային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ՔԱՁԱՆԵԱՆ Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rb

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant **H. STEPHAN**

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ընդհան. բնութիւն, մաշկ, արիւն, գաւրս. արանց եւ կանանց մորթային վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիկոզ։ 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

«ԾԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ (1)

ՍՈՒՐԲ ԹՈՐՈՍԻՆ ԼԵՌԸ

■■■

Մեր գիւղը ունի բազմաթիւ լեռներ։ Եւ լեռները ունին՝ այնպէ՛ս մանուկ ու գիւղացիին հաճար ալ սրբազան հէքեաթներ, անիմանալի հրաշքներ եւ գօրութիւններ, որոնք տարիներ ամբողջ ժողովուրդներ են կապեր իրենց հայրերին։

Ես գիտեմ բոլորին պատմութիւնները։ Մանուկնդ մէկը որուն հրաշքին ականատես եմ եղեր, թէեւ չեմ հաւատար հրաշքներու։ Չե՛մ հաւատար սուրբերու եւ անոնց գործունեայ գօրութեանց ու չե՛մ հաւատար նաեւ մարգարէներու, անշուշտ այնպէս՝ ինչպէս կ'ըմբռնէ մեր հինցած եկեղեցին։

Գիտեմ ու կրնամ պատմել միայն այն հրաշքը, զոր գործած է մեր գիւղէն երկու ժամ հեռու, Գօչօղլուի այգիներուն ճամբուն վրայ, աջակողմեան ժայռոտ լերան մը կատարը հանդչող սուրբը, որուն անունով լեռն ալ կոչուած է Ս. Թորոսին լեռը՝ գիւղացիին կողմէ։

Տեսա՞ծ էք բնաւ, մարգադաշտի մը վրայ կոուող երկու հուժկու եւ քիչ մը կոպիտ կոփածարտիկներ, ամպէ՛ն, լայն ու մազոտ կուրծքերով, վայրի հասակներով եւ անզուգ ու բարբարոս կռուվներով։

Դիտա՞ծ էք անոնց անհանդուրժելի գուպարը՝ գիրկ գրկի, կամ գլուխ գլխի ծռած, բռունցքները օդին մէջ, ոտքերուն մատներուն վրայ երթալը, հարուածելու լաւագոյն առիթի սպասող դիրքով մը։

Հա՛, ճիշդ այդպէս։ Ս. Թորոսի լերան վրայ, կարծես մանուկ մարդերու կողմէ, մանուկ ճարտարութեամբ մը տեղաւորուած երկու անպաճեւ ժայռեր կան, գլուխ գլխի տուած, իրարքանչիւրը երկու մարդահասակ չափով, ճիշդ երկու վայրի կռիւամարտիկներու նման, որոնք կանոնաւոր եռանկիւն մը կազմած են՝ լերան ճիշդ պորտին վրայ։

Եռանկիւնին վարի մասին ձախակողմը, կրկին՝ կարծես մանուկ ձեռքերու կողմէ դրուած, փոքրիկ ջաղցի քարի նմանող, կլոր քար մը կայ,— երկանաքար որով ձաւար կը պատրաստեն։

Ու ամբողջ հրաշքը Ս. Թորոսին, կապուած է այս փոքրիկ կլոր քարին, որ սկաւառակի մը նման փակած՝ կամ անցուած է ժայռին ձախ կողին մէջ։

Ու շուրջբոլորը, ցածլիկ ու խարխլած պատեր՝ քար քարի վրայ դիզուելով շինուած, որոնց մէջ փոքրիկ խոռոչներ, պատուհաններու նման կամ դիւղի տուներու դարակներուն, որոնք խորաններու շատ կարեւոր դերը ունին, ուխտաւորներուն համար։

Եթէ մէկը փորձէ լուսանցուներու պատերուն վրայի մոմի սառած կաթիլները հաւաքել, կրնայ բազմաթիւ նոր մոմեր շինել։

Ըսի՞, որ Սուրբ Թորոսի լերը բաւական բարձր է, եւ կը նայի ճիշդ Ապտիլ Մէհայի լերան։ Ա՛ս ալ ուրիշ սուրբի մը լերը։

Սուրբ Թորոսի լերան ոտքերուն ներքեւ կը պարզուի սքանչելի եւ լանաստեղծական տեսարան մը պարտէզներու, անասնական արօտատեղիներու, որոնք կը ծառային ուխտագնացներու հանգիստին՝ ուխտէն վերջ։

Շատ չէ, երբ լեռնէն դէպի վար, դէպի արեւելք տասը վայրկեան մը քալէք, կը հանդիպ պարտէզ մը, որ ունի բազմաթիւ աւազաններ, որոնց գլուխը կը հաւաքուին ուխտաւորները, իրենց «պաճ»երն ու չոր հացը ուտելու՝ ըստ ուխտին։

Հա՛, պէտք է գիտնաք որ սուրբին ուխտի գացողները պէտք չէ մանաւոր ուտելիքներ ունենան։ Ձեռք մը չոր հաց, կտոր մը սոխ, կամ քանի մը հատ ալ կծու պաճ. այնքան միայն։ Եւ թաշկինակնիերուն ծայրն ալ պղտունց մը աղ։ Աւելին՝ ընդունական չէ սուրբին կողմէ։

Պարտէզին հատած տեղէն կը սկսի դեղեցիկ դաշտագետին մը, որուն վրայ, խումբ խումբ կը քնանան ուխտաւորները կէսօրուան պահուն։ Հարսերը՝ կեսուր մայրերուն քղանցքին մտիկ, եւ աղջիկներն ալ՝ իրենց մայրերուն։

Ս. Թորոս իր կռնակը տուած է մեր գիւղին, ու գիւղը դայն կը պաշտպանէ ձորին մէջ դիրք բռնած։

Հեռո՛ւն, դէպի արեւմուտք կը տարածուին, կրկին պարտէզներ եւ այգիներով զորգուած՝ լեռներու կողեր։

Մոռցա՛յ ըսել, որ գիւղէն երբ ուխտի հատար ճամբայ կ'ելլէին, կը քալեն բոպիկ։ Գոնէ երբ կը զարնուին սուրբին լերը հանող գաւարպատոյտ ճամբուն, անպայմա՛ն, անպայմա՛ն կը բոպիկնան. «Հայր մեր» մը կը մրմնջեն, «Մեղա՛յ» մը կը քաշեն ի խորոց սրտի, եւ այնպէս, սիրելի համբերութեամբ մը կը մագլցին լեռն ի վեր։

Սուր սուր քարեր կը խածնեն իրենց ոտքերը։ Հոգ չէ՛։ Վերելքը տաժանակիր է. ի՛նչ փոյթ, սուրբը զօրութիւն կ'ուտայ։

Եւ ահա, ծայրն են վերելքին։

Վերէն, լերան կատարէն հիմայ յատակ կերպով կը տեսնուի գետը մեր գիւղին, որ առուուն այդ պահուն, կը նմանի հարս բերելու համար ճամբայ ինկած թափօրի մը, այնպէ՛ս հպարտ ու հեզասահ։

Ըսի՞, որ ուխտագնացները գիւղէն կը մեկնին արեւը չարթնցած։ Ու կարծես պայման է, որ ճիշդ այդ կատարին հասած պահուն արեւը պէտք է նարօտէ իրենց դէմքերն ու ճակատները։

Հոն կը կենան պահ մը։ Արեւը՝ հետզհետէ կը փռուի գետին ու գիւղին, դաշտերուն ու լերան վրայ։

Երանելին արեւին տուած, կը խաչակնքեն կրկին։ Նորէն «Հայր մեր» մը կ'ըսեն, ու նոր ուժ եւ քով կը դառնան սուրբին բուն կին, որ կ'երեւի հեռուէն, տա ճամբու մը ծայրը։

Շատակ ճամբան ալ կը կ'երթան ու կ'երթան։ ուխտաւորներ կ'ըլլան միւս խօսք մէկ ըրած պէս, օրը կը գտնեն գիւղին կ'որոշեն երթալիք օրերնին։

Իսկ տարին անգամ մը, բուն օրին՝ Ս. Թորոսի պայմա՛ն կ'երթան, եթէ իրար ալ անցած ըլլայ։

Շա՛տ պատահած է, որ կ բան չկրած դեռ, անձրեւ կարկտաի բռնուած են։ ի՛նչ սուրբը զօրութիւն կ'ուտայ։

Հաճելի է այս ուղիղ Ես բազմաթիւ անգամներ անկէ, մօրս եւ հանրիս հետ ձին, մասնաւոր ուխտով մը պատմեմ իր կարգին։

Ուրիշ առիթներով ալ եմ այդ ճամբէն։ Ընկերներով բաթ օրերը կէսօրերէ յետոյ, մէկ ըրած Գօչօղլուին պուճ կամ «Թօխմախ»ի այգիները թութ կամ իր ժամանակին դադնելու համար։

ՄԱՆՈՒԿ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՄԱՐՏ 1932

10 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1824 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊՈՒԻԱՆ

Քառասուն տարուան ջղաձիգ, խռովայոյզ գործունէութենէ մը յետոյ, խաղաղ շիջումով մը իր աչքերը փակեց «Մեծ Եւրոպացիի»ն, ինչպէս կը կոչեն հիմա։

Համաշխարհային դէմք մըն էր Պոիան, ըլլալով, միեւնոյն ատեն, հայրենասէր Ֆրանսացի մը։ Միջազգային կրկէսին վրայ իր անունը փայլեցաւ մանաւորապէս Մեծ Պատերազմէն յետոյ։ Զկայ միջազգային բանակցութիւն մը, ժողով մը, դաշինք մը որուն հետ գործօն կապ չունենայ Պոիան։ Զկայ երկիր մը որ ակնածանքով չյիշէ անոր դերը՝ միջազգային կարգադրութենաց մէջ։

Եւ իր հայրենիքին, Ֆրանսայի մէջ ալ ընդհանուր է համակրանքը անոր ճիգին հանդէպ, ինչպէս վիշտը՝ մահուան առթիւ։

Կառավարի հակառակորդներ ունեցաւ հանգուցեալը։ Շատեր իր երիտասարդական մեղքերն անգամ երեւան հանեցին, գռեհիկ չարախնդութեամբ մը, երբ թեկնածու ներկայացաւ նախագահական ընտրութեան։ Մոլեռանդ ազգայնականներ «Գերմանիոյ ծախուած» հռչակեցին այս նախկին ընկերվարականը։ Եւ տակաւին ի՛նչ գռեհիկ վերագրումներ, մինչեւ իր հրաժարումը։

Սակայն այսօր բոլորն ալ, եւ մանաւանդ աչքառու ու ձախակողմեան հոսանքները յարգանքով կը խոնարհին իր դագաղին առջեւ։ Ահաւասիկ, երկու օրէ ի վեր, էջերով նուիրի՝ իր կեանքի եւ գործունէութեան մասին։ Հրապարակ իջած են բոլոր հաւասարակշիռ մարդիկը, Ֆրանսայէն մինչեւ հեռաւոր Ամերիկա, պանծացնելու համար եթէ ոչ մարդը, գոնէ անոր կատարած գործը։

Զարախօսները մահէն յետոյ ալ չեն լռած։ Ինչպէս կատաղի ագռաւականները, նոյնպէս համայնավարները կը շարունակեն իրենց արհեստը, արատաւորելու համար մեռելը։ «Էքօ տը Փարի»ն կարելի եղածին չափ անշուք, կարճ եւ դժկամակ հրատարակութիւններ կ'ընէ. իսկ «Իւմանիթէ»ն կը ծաղրէ «Պոիան - Խաղաղութիւն»ը, յամառելով հանգուցեալը կոչել «Պոիան - Պատերազմ»։

Այս առթիւ, ո՛րքան պերճախօս է եւ մարդկային՝ Պոիանի մէկ պոռթկումը, արդար զայրոյթի մը պահուն.

— «Մարդ մը պէտք է անպատճառ մեռնի՞, ապացուցանելու համար թէ անկեղծ է»։

×

Ինչ որ ամէնէն աւելի կը յատկանշէ հանգուցեալը, իր համոզումները տիրաբար պաշտպանելու յարատեւութիւնն է։

Շատեր պատեհապաշտ հռչակեցին զինքը։ Բաւական հոսութեան, մինչեւ ճամբաներու վարպետ մը։

Հիմքեր կան այս մեղադրանքին մէջ։ Բայց այդ բառը լրիւ չի պատկերացներ Պոիանը։

Երբ տակաւին երիտասարդ էր եւ ընկերվարական, Պոիան կը ներկայանար իբրեւ ամենի մարտնչող մը։ Անոնք որ կարդացած են իր ճառը՝ պետութեան եւ եկեղեցիի բաժանման առթիւ (1905), կը տեսնեն բուն Պոիանը, — անհաշտ, անողոք եւ կորովաբիբ։

Տարիները անցան, շատ մըն ալ փոթորիկներ ալ՝ իր եւ իր երկրի գլխուն։ Եկան պատասխանատուութեան օրերը։ Վերացական տեսութիւնները զարնուեցան առօրեայ կեանքի ժայռերուն։ Եւ ընկերվարական Պոիանը, որ չերմ չատագովն էր գործադուլի իրաւունքին, դաժան օրէն զսպեց երկաթուղիի պաշտօնեաներու գործադուլը։

Այս արատին չհանդուրժեցին իր ընկերները։ Ու մինչեւ այսօր ալ անոր երեսին կը նետեն «ուրացող»ը։

Բայց, Պոիան վրայ չտուաւ իր գաղափարական տենչը, փոխելով ճամբան։

Քաղաքական կեանքը կրկէս մըն է, որ կը ճկէ, կը թեւատէ, յաճախ կ'անբարոյացնէ պատասխանատու մարդը։

Պոիան, որ խառնուածքով սկեպտիկ էր ու հեզնող, տեսակ մը փիլիսոփայ, պատրանքներ չուներ մարդկային առաքինութեանց մասին։ Իր սուր խայթոցներուն հետ, գիտէր նաեւ «տակտիկ» բանեցնել։ Զանց հրաժարելու իր համոզումներէն, միշտ ձեւեր կը գտնէր հարուածը վրիպեցնելու, ամբոխը չխրտչեցնելու։ Ասկէ՝ «պատեհապաշտ»ը, որ բուն բառը չէ, եթէ ուզենք խորապէս վերլուծել։

Ուրիշ ամէն բան մէկդի դնելով, Գերմանիոյ հետ լեզու գտնելու իր յամառ ճիգը, ատելութեան, զարաւոր թշնամութեան փոխարէն մերձեցում եւ բարեկամութիւն հաստատելու իր պայծառատես եւ յարատեւ քաղաքականութիւնը շատ բան կը նշանակեն, բայց ոչ ամբոխին կեր ճարելու ձգտումը։

Ընդհակառակն, չարամիտներ իր ամէնէն խոցելի կողմը համարեցին այս քաղաքականութիւնը. ամբոխը իր դէմ գրգռելու, իր ատոր խաւարեցնելու, ասպարէզէն քշելու համար։ Եւ եթէ յաջողեցան, պատճառը այն չէ որ Պոիան տկարացաւ, այլ ծերացած էր՝ արդէն։ Ուժասպառ, թէ՛ ֆիզիքապէս եւ թէ հոգեպէս։ Յաճախ կը քննանար երեսփ. ժողովին մէջ։ Թէեւ միշտ արթուն էր հարուածին հարուածով պատասխանելու, սլաքը սլաքով փոխարինելու համար, ըլլալով միշտ պատրաստաբան։

Իր գործունէութեան մէջ լուսաւոր կէտ մը կը կազմէ նաեւ խաղաղութիւնը ամբապնդելու քաղաքականութիւնը, որ յանգեցաւ Լոքառնոյի, Պոիան-Բէլլոկի դաշինքին, «Եւրոպայի Մ. Նահանգներու» ծրագրին, Ազգերու Դաշնակցութեան աշխուժացման եւն.։

Ինչ գաղտնի միտքեր ալ ծածկուած ըլլան այս քաղաքականութեան մէջ, դրամատիրական աշխարհակալութիւնը ինչ դեր ալ կատարած ըլլայ Պոիանի գործունէութեան շարժառիթներուն մէջ, անժխտելի է խաղաղութիւնը ամբապնդելու եւ պատերազմը անկարելի դարձնելու ձգտումը։

Եւ այսօր մայրեր կան, ինչպէս նախկին պատերազմիկներ, որ կուլան իր եռեւէն։

Նուէրը գրագէտ մը, Վիքթոր Մարկրիթ, որ միեւնոյն ատեն խաղաղութեան առաքեալ մըն է եւ իրարու եռեւէ երկու հատորներ գրեց պատերազմին դէմ, իր վերջին գիրքը նուիրած է Պոիանի։ Անոր խաղաղասիրական գործին պանծացման։

... «Մեծ Եւրոպացի»ն դեր ունեցա՞ծ է Հայկական Դատին մէջ։

Այո՛, այնքան որքան միւս բոլոր «հայասէր»ները։ Այնպէս ինչպէս բոլոր դիւանագէտները։ Ոչգա՛ծ է, եւ չէ յաջողած...։

Բայց, լաւ է փակել այս գլուխը։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նիս քաղաքը կազմակերպեր էր միջազգային հանդէս մը, որուն կը մասնակցէին զանազան ժողովուրդներու կարգին, նաեւ խումբ մը Հայեր՝ ազգային տարազով, ինչպէս գրեր էինք։

Ուրախալի է անշուշտ ըսել թէ Հայերը այդտեղ գտած են չերմ ընդունելութիւն օտարներէն... եւ իրենց ազգային տարազով, երգով ու պարով, արթնցուցած են մեծ հետաքրքրութիւն, միշտ՝ օտարներուն մէջ...։

Սակայն, նոյնքան եւ աւելի ցաւալի է արձանագրել անտարբերութիւնը տեղացի Հայերուն, որոնք իրենց այլազան միութիւններով, կրնային քաջալերանքի, գնահատութեան ու համակրանքի համեստ արտայայտութիւն մը կազմակերպել հանդէսի հայկական խմբակին, եւ առանց սանթիմ ծախսելու...։

Մեզ կը հաւաստեն սակայն թէ ո՛չ իսկ տեսնելու են գացած։

Ցաւախի, աջէն ու ձախէն կծու քննադատութիւններ՝ուղղուին աջին ու ձախին...Թէ ոչ մէկ չանգկը թափուի Հայը ծանօթացնելու օտարին ու մանաւանդ տեղացի օտարին։

Իսկ երբ առիթը ինքնաբերաբար կը ներկայանայ, չենք իսկ շարժիր գոնէ բարոյապէս քաջալերելու նման որ եւ է ձեռնարկ։

Նիսի հայերը, անշուշտ որ եւ է վախ չէին կրնար ունենալ երթալ տեսնելու իրենց հայրենակիցները՝ իրենց հայկական տարազներով։

Բայց, հետաքրքրութիւնն ալ չունեցան երթալ տեսնելու Հայուն — իրենց — զգեստը, երգն ու պարը։ Երեցային գոնէ տեսնելու տպաւորութիւնը որ պիտի կրէին օտարները։

Իրօք, ողբալի՛ անտարբերութիւն։

Մ. Ե.

Հրդ դարու եկեղեցի մը

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Գալիլիայի մէջ, Յեին ափը պեղումներ կը կատարուին չորրորդ դարու եկեղեցիի մը վայրին վրայ։Արդէն իսկ երեւան հանուած է խճանկար մը, Թուչուններու եւ ծաղիկներու նկարներով, իսկ խորանին ետին՝ փոքր խճանկար մը որ կը ներկայացնէ հացի կողով մը եւ երկու ձուկեր, իբրեւ խորհրդանշանը Աւետարանի հրաշքին։ Կիրակի առաւօտ արեւածագին պատարագ մատուցուեցաւ խորանին բեկորներուն վրայ։

Զեղչի սակը Գերմանիոյ մէջ

Գերմանիոյ պետական դրամատունը մարտ 8ին ֆարիւրին 7էն ֆարիւրին 6ի իջեցուց զեղչի սակը, հետեւելով բրիտանական դրամատան օրինակին։ Գերմանիոյ սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ շուտով պիտի շտկուի ֆամաշխարհային սնտեսութիւնը եւ Գերմանիոյ մէջ իսկ կացութիւնը աւելի նպաստաւոր հանգամանք պիտի առնէ։

Աստուածաւոր երկաթուղի մը խորտակուեցաւ Մոնթէ Քարլոյի մէջ

Երէքշաբթի օր սոսկալի արկած մը պատահեցաւ Մոնթէ Քարլօ—Թիւրպի գծին վրայ։ Առաձնաւոր երկաթուղի մը (ֆիւնիքիւլէր) 250 մեթր ձամբայ կտրելէ յետոյ խելացնոր արագութեամբ իջաւ Մոնթէ Քարլոյի կայարանը եւ ջարդ ու փշուր եղաւ։

Փլատակներու տակէն հանուեցան մեքենավարին եւ ճամբորդի մը դիակները։ Վարիչին երկու ոտքերը ջախջախուեցան եւ խեղճ մարդը մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։ Ուրիշ երկու ճամբորդներ ալ վիրաւորուեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՈՒԻԱՆԻ ՄԱՀԷՆ ՎԵՐՋ

Յուղարկաւորութիւնը

Կրթական նախարարին նախագահութեամբ գումարուած յանձնախումբ մը ճշդեց Պուիանի յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնները։

Այս կարգադրութեանց համաձայն, Պուիանի մարմինը դագաղ դրուեցաւ երէկ իրիկուն. իսկ այս առտու ժամը 9ին, դագաղը փոխադրուեցաւ ֆէ տ'Ոռսէ, արտաքին նախարարութեան պաշտօնատունը, ի ներկայութեան վարչապետին եւ նախարարներուն ու ֆանգուցեալին ընտանեկան պարագաներուն։ Դագաղը պիտի ցուցադրուի ֆէ տ'Ոռսէի պաշտօնատան մեծ սրահին մէջ, եւ ծոյլ պիտի տրուի որ այսօր եւ վաղը ժողովուրդը յարգանքի վերջին արտայայտութիւնն ընէ, անցնելով դագաղին առջեւէն։ Իսկ շաբաթ օր, դագաղը պիտի զետեղուի պաշտօնատան առջեւ։ Ջորս բեմեր պիտի ֆաստատուին ֆէ տ'Ոռսէի մայթին վրայ, նախարարութեան պաշտօնեաներուն մինչեւ երեսփ. ժողով։

Կառավարութեան կողմէ պիտի խօսի Պ. Քարտիէօ։ Ջօրախումբերը անցք մը պիտի կատարեն էնվալիտի ուղղութեամբ։ Անկից վերջ յուղարկաւորները թափօրը պիտի մեկնի փասսիի գերեզմանատունը ֆետեւեալ ձամբով.— ֆէ տ'Ոռսէ, փոնքօռտի կամուրջ, Ալէնիա տէ Շանզ' Էլիզէ, Լ'Էթուալի հրապարակ, Ալէնիա ֆէյէդէռ, թրոքատէրոյի հրապարակ։

Մարմինը առժամաբար պիտի զետեղուի դամբանի մը մէջ, մինչեւ որ փոխադրուի գերեզմանատունը։

Յարգանքի արտայայտութիւններ

Երակոյտը եւ երեսփ. ժողովը վերջին նիստին մէջ, իրենց յարգանքը մատուցին ֆանգուցեալին։

Երակոյտի մէջ, նախագահը Պ. Լըպրէօն խոր լուռեթեան մէջ արտասանեց ճառ մը, որ լսուեցաւ յոտնկայս.

— Պատերազմի պաճուն, ըսաւ, անոր գործունէութիւնը վճռական եղաւ, մէկէ աւելի անգամներ, 1924ի դեկտեմբերին, խորհրդարանի վերաբացման, դեռ կը լսենք զինքը, որ այս բեմէն կը կարդար նախարարական յայտարարութիւնը եւ ծանր ձայնով կը շեշտէր այս խօսքերը՝ ուր կը յայտնուէր ֆրանսայի մարդը

— Այսօր, ինչպէս երէկ եւ վաղը, մէկ ազդակ միայն ունենանք,— ցաղթանակ. միակ տեսիլ մը,— Հայրենիքը,— միակ իտէալ մը,— իրաւունքը»։

«Աւելի վերջը, իբր կառավարութեան պետ, կը ֆաստատէր ֆրանսայի կամքը՝ մինչեւ ծայրը երթալու։

«Անշուշտ, իրականութիւնը լիովին չհամապատասխանեց իր ձիգերուն։ Իր վերջին օրերուն մէջ, ան ճանչցաւ տխրութիւնը, մերթ, նոյնիսկ պատրուած յոյսերու դառնութիւնը։ Բայց գոնէ, գիտցաւ թէ մինչեւ վերջ ինաց կենդանի խորհրդանշանը ֆրանսայի խաղաղութեան ջերմ կամքին։

«Եւ ո՛վ գիտէ, ներեցէք վաղը, ժողովուրդներու մէջ՝ արդարութեան եւ ճշմարտութեան ոգիի վերազարթնումով մը, իր ջանքերը լիապէս պիտի արգասաւորուին»։

Երակոյտի նախագահէն վերջ, կառավարութեան կողմէ խօսեցաւ դատական նախարարը։

— Իր բոլոր ձիրքերն, ըսաւ, իր քաղաքական ասպարէզի մէջ ամբարած ամբողջ փորձառութիւնը հիմա կ'օգտագործուի աշխարհի թատերաբեմին վրայ, ուր այնքան ազգերու ներկայացուցիչները կը լսեն ֆրանսայի ուղերձը։

«Թղթեւի այս կրճատը կը համապատասխանէր Պրիթոնին խորհրդապաշտ հոգեկան վիճակին։ Իր հոգիին մագական ամբողջ ուժովը ան իր մէջ կը կրէր, իր մէջ կը մարմնացնէր խաղաղութեան այս զօրեղ կամքը, որ կը խանդավառէ մեր ժողովուրդը»։

Երեսփ. ժողովին մէջ

Երեսփ. ժողովին մէջ, խօսեցաւ նախագահը Պ. Պուխոն, որ անդրադառնալով Պոիանի գործին, ըսաւ.

— Լոքառնօ, պատերազմէ հրաժարման դաշինքը, խաղաղութեան դաշնագրերու երկար շարքը, Եւրոպական Միութեան առաջին փորձերը, ասոնք են հանգրուանները հետապնդուած գործի մը, հակառակ բոլոր խոչընդոտներուն, զօրս խուռվայոյզ ժամանակը եւ կոյր անձեր կը կանգնէին իր ճամբուն վրայ։ Պոիան կը չանար դանդաղ ի դերեւ հանել կամ դանդաղորէն նուազեցնել։ Երբեմն կը զայրանար եւ ինք որ իր երկար առպարէզին ընթացքին, մարդոց հանգէպ միշտ եղած էր ներողամիտ, կը զարմանար թէ իր երկրին մէջ իսկ կը հանդիպի կծու ընդդիմութիւններու։ Բոլորս ալ ներկայ էինք երբ այս աղազակը, իր զայրացած խղճմտանքին աղազակը ժայթքեց իր շրթներէն.— «Պէտք է ուբեմն մեռնի՞լ, փաստելու համար թէ մարդ անկեղծ է»։

Երեսփ. ժողովի նախագահէն վերջ խօսեցաւ Պ. Թարտիէօ.

— Ներքին եւ միջազգային քաղաքական մարդին վրայ ըսաւ, իբր կառավարութեան պետ կամ անդամ, Ընթերթիտ Պոիան ամբողջէն պահեց իր հաւատքը հանդէպ ազատ վիճաբանութեան եւ մտածուած համաձայնութեանց առաւելութիւններուն։

«Մեծ վիճաբանութիւնները, որոնց այնքան գործօն կերպով խառնուեցաւ քառորդ դարու չափ, անոնցմէ են, որոնք չեն լուծուիր կրքով կամ կողմնակալութեամբ։ Ան միշտ փորձեց վիճաբանութեանց մէջ դնել բանականութիւն եւ մարդկային ըմբռնողութիւն։

«Ասով ան եղաւ եւ պիտի մնայ օրինակ մը անոնց համար, որոնք ազդին ապատ ընտրութեամբը ստանձնած են անոր ճակատգրին վրայ հսկելու կամ զայն վարելու իրաւասութիւնը։

× Պոիանի յուղարկաւորութեան առթիւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը նշանակած է պատգամաւորութիւն մը կազմուած իր նախագահէն, ընդհ. քարտուղարէն եւ Խորհուրդին նախագահէն։

Բոլոր պետութեանց կողմէ, ցաւակցութեան հեռագրեր կը տեղան ֆրանսական կառավարութեան։

Պելկրատի մէջ, Վերակոյտը եւ երեսփ. ժողովը հանդիսաւոր նիստ գումարեցին, յարգելու համար Պոիանի յիշատակը։ Հանրային բոլոր շէնքերուն վրայ, դրօշները կէս պարզուած են իբր սուգի նշան։

Ֆրանկոֆոնական յարաբերութիւնները

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին մէջ, արտաքին գործերու ելմտացոյցին վիճաբանութեան առեն, երեսփոխան մը դիտել տուաւ թէ լաւ չեն ֆրանքեւիտալական յարաբերութիւնները։ — «Թողունք անցեալը եւ առնենք ներկան։ Վեց խնդիրներ կան երկու երկիրներուն մէջեւ, — Ադրիական, Լիբիոյ սահմանները, Նոգատարութիւն, Նաւային ուժերու հաւասարութիւն, Թունուզի Իտալացիներուն իրաւական դիրքը, եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Տիտր խաղեր Լինտպէրկի գլխուն

Վերջին լուրի մը համաձայն, Լինտպէրկի երեխան առջի գիշեր յանձնուած պիտի ըլլար, հարբը խոստացած ըլլալով աւէն բան գաղտնի պահել։ Մայրը յուսահատած է։ Ոչ կը քնանայ, ոչ կ'ուտէ։ Միեւնոյն առեն յղի ըլլալով —մայիսին նոր զաւակ մը պիտի ունենայ— իր վիճակը մեծ ժտահոգութիւն կը պատճառէ։

Անցեալ օր Լինտպէրկ նամակ մը ստացաւ որ կը պահանջէր անձամբ գալ այսինչ տեղը, միասին բերելով 50,000 տոլար փրկագինը։ Ոստիկանները բռնած ըլլալով նամակը, Լինտպէրկի նեղուող մարդ մը եւ կին մը ղրկեցին նշանակուած ժամադրավայրը։ Եւ բռնեցին չորս արկածախնդիրներ, երկու կին եւ երկու այր։

Հարցաքննութենէն յետոյ, երեւան եկաւ որ խաբեբաներ են որոնք փորձեր էին խլել փրկագինը, առանց երեխան յանձնելու։

Գնդ. Լինտպէրկ բոլորովին յուսահատած է՝ ոստիկանութենէն եւ մաքսանենգ աւազակներէն, որոնց աջակցութեան դիմած էր, որոշած է ինք անձամբ փնտռել գտնել զաւակը։ Այս առթիւ պահանջած է որ ոստիկանութիւնը դադրեցնէ իրեն ուղղուած նամակները եւ լուրերը բռնելու պարտականութիւնը եւ դադրի ոստիկաններ չլսեն հեռախօսով իրեն հաղորդուած տեղեկութիւնները։

Կարգ մը խաբեբաներ դիւային հանոյք մը կը զգան սաստկացնելով ծնողքին անձկութիւնը։

— Ողջ ողջ պիտի այրենք ձեր զաւակը, կը հեռախօսէ մէկը։

— Քանը հինգ անդիմադրելի ոռնոց դանակով մը պիտի մորթենք ձեր զաւակը, կը գրէ ուրիշ մը։

× Լինտպէրկ անունն նամակ մըն ալ ստացաւ որ կը պահանջէ հրաժարիլ երկու ծանօթ մաքսանենգներու աջակցութենէն։ Կը կարծուի թէ այս սպառնալիքը ուղղած են բանտարկեալ աւազակապետ Ալ Քափոնէի մարդիկը, որպէսզի իրենք երեւան հանեն երախան եւ իբրեւ վարձատրութիւն, բանտէն ազատեն իրենց պետը։ (Ալ Քափոնէ դատապարտուած է 11 տարի բանտարկութեան)։

Հաշիշ ուղտի մորթին վրայ

Եգիպտական ոստիկանութիւնը երեւան հանեց հաշիշ փախցնելու նոր եւ ֆանճարեղ մեթոտ մը, պատեստինեան սահմանագլուխին վրայ։ Շարունակ ուղտեր կ'երթեւեկեն Սինայի անապատէն դէպի Նեղոսի հովիտը, ծախուելու համար։Այս ուղտերը աւելի ցուրտ երկրէ մը ձամբայ ելած ըլլալով, պատսպարուած են երկար, թաւ ծածկոցներով, մանաւորապէս ուսերուն եւ սապատին վրայ։ Վերջերս այս ուղտերէն 25նոց կարաւան մը վար դրուեցաւ ոստիկանական պահականոցի մը կողմէ, ուր առաջարկեցին գնել մէկը։ Ոստիկանը զարմացաւ ուղտին ֆամար պահանջուած չափազանց սուղ գինէն եւ սկսաւ քննել ուղտը,ֆասկնալու ֆամար թէ իսկապէս այդքան սո՞ւղ կ'արժէ։ Եւ ձեռքը ծածկոցին տակ խրելով, կարծր բանի մը ֆանդիպեցաւ։ Հաշիշի շերտ մըն էր, ուղտի կռնակին փակցուած։ Ուղտի մորթին վրայ, ձիշդ շերտին չափ տեղ մը մազերը մաքրած եւ հաշիշը մաքրուած տեղին վրայ փակցուցած էին։ Այս բոլորը այնքան ֆարտարուեստաւոր կատարուած էր որ անկարելի է գտնել հաշիշը, առանց մտնելու ուղտին մազերուն մէջ խրելու։

Այժմ բոլոր ուղտերը խիստ քննութեան կ'ենթարկուին եւ մեծ քանակութեամբ հաշիշ բռնուած է։

Ստերլինը կը բարձրանայ

երեքշաբթի օր, ստերլինը շարունակելով իր վերելքը, եւրոպական եւամերիկեան ֆրապարակներու խնդրանքին վրայ, բարձրացաւ մինչեւ 94 1)4ի։

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ԱՌԹԻՒ

Հոսանքներ եւ տեսակէտներ

Նկարիչի մը երանգապնակն է որ մեր առջեւ կը պարզուի, քով քովի գոյներ, որոնք երբեմն պզտիկ ե-րանգներով, երբեմն ալ ցցուն կերպով կը զանազանուին իրարմէ: Տասնեւչորս կուսակցութիւններ տարբեր անուններով եւ տարբեր դրա-գիրներով իրար անցած են: Ցիրանասյի Երեսփ. Ժողովին երանգաւորեալ պատկերը կը ներկայացնէ.—

83 *երեսփոխան՝* Union républicaine démocratique. 29 Action sociale et démocratique, 64 Républicains de gauches, 18 Démocrates populaires, 36 Indépenbants, 24 *ոչ մէկ խմբակցութեան պատկանող*, 15 Gauche sociale et radicale, 29 Indépendants de gauche, 13 Républicains socialistes, 109 Radicaux socialistes, 13 Socialites Français, 112 Socialistes S. F. I. O., 11 Communistes.

Կը խորհիմ թէ այս քաղաքական բազմաթիւ պիտակները խորհրդարանի պատերուն մէջ միայն բան մը կ'արժէն, ամբողջ պատկերը երեւան բերելու համար: Բայց սրճարաններու ծուխի մէջ եղած ալեզան յայտարարութիւնները՞նչ կը հետաքրքրէ սա հասարակութիւնը, որ իր օրուան հոգերովը ծանրաբեռնուած է: Ան կը հասկնայ ծայրայեղ կողմերը, բայց միջինները՝ ոչինչ, 14 խմբաւորումները նախարարական տապնապի մը առեն միայն արժէք ունին, անկէ անդին ժողովուրդին առջեւ անտարբերութիւն եւ վհատութիւն յառաջ կը բերեն:

Ահա «ամենամեծ» կուսակցութիւնը, Radicaux Socialistes, *(չակերտը իրենցն է), հիմնուած 1869ին, երբ Կամպէթթա Պէլվիլի իր ընտրողներուն կը պարզէր իր ծրագիրը, որ նուիրագործուեցաւ ու դարձաւ այս կուսակցութեան պաշտօնական դաւանանքը: Արմատական են, որովհետեւ կ'ուզեն թափանցել ամէն հարցի խորը, ընկերվարական ալ են, քանի որ հասարակութեան ընկերային կնճռոտ հարցերու:*

1789ի յեղափոխութիւնը առաջին առթիւ իսկ յայտարարեց թէ «ամէն անհատ ազատ է եւ ունի նոյն իրաւունքը»: Ահա արմատական ընկերվարականներու ծրագրին ուղն ու ծուծը: Ասոնք առանց հանրապետութեան ընկերվարութիւնչեն ընդունիր, եւ ո՛չ ալ հանրապետութիւն առանց ընկերվարութեան: Անհրաժեշտը իրենց համար ընկերվարական հանրապետութիւն մը առեղծելն է, մարդիկը մարդկային բարձրութեան աստիճանին հասցնելու համար:

Ժաքոպէններու այս յաջորդները ժողովրդական, աշխարհիկ, ազգայնական եւ ընկերվարական են միանդամայն: Ժողովուրդը իրենց համար բոլոր քաղաքացիները են, ընկերային շերտաւորման ալ պատկանելու ըլլան: Իսկական ժողովրդապետութիւնը ի յայտ կուգայ հո՛ն, ուր ամբողջ ժողովուրդը կը մասնակցի ազգին մտաւորական, բարոյական եւ քաղաքական կեանքին:

Ժողովուրդի բարիքին համար պէտք է լուծել ուսման հարցը, համաձայն Տանթոնի այն յայտարարութեան, թէ «ամէնէն էական պէտքը ժողովուրդի հացն է», պէտք է ստեղծել ուրիմն ամէնուն համար ուսման բոլորովին ձրի միջոցներ:

Կուսակցութիւնը աշխարհիկ է, որովհետեւ խղճի ազատութիւնը ժարդկային ամենանուիրական ազատութիւններէն մէկն է, ժանաւանդ սա պզտիկներու անհունապէս յարգանքի արժանի խիղճը: Ահա թէ ինչո՛ւ հաւատ դպրոցները աշխարհիկ պէտք է ըլլան, զերծ ամէն կարգի դաւանական ուսուցումներէ: Միայն թէ անհատի խղճի ազատութիւնը չկապտելու համար, կարելի է ընդունիլ ժողովրդավար պետութեան մը մէջ ազատ եկեղեցիներու դրութիւնը:

Արժատական ընկերվարականները հայրենասէր են, բայց ոչ ազգայնամոլ, Հայրենասիրութիւնը ո՛չ մէկ կուսակցութեան մենաշնորհն է. ան կը պատկանի ամէնուն, որովհետեւ հարենիք ըսելով միայն պէտք չէ հասկնալ այն դաշտը, այն տունը, հողի այն անկիւնը, ուր մարդս ծնած ու մեծցած է, այլ ազգի մը անցեալի բոլոր փառքերն ու ցաւերը միեւնոյն ազարակի գերիներու մեծ տառապանքները, Մեծ Յեղափոխութեան արշալոյսին երեւան եկած ցնծութեան աղաղակները, պարտութեան առթիւ հոսած արցունքները, բոլոր ազգային մեծութիւնները, գիտունները, բանաստեղծները, նահատակները եւն.:

Ուժեղ է այս կուսակցութիւնը եւ օժտուած բարձր զգայփարներով, եթէ գիտէ վտանգի պահուն հերոսական դիրք բռնել, գիտէ նաեւ ճառագայթներ արձակել երկրէն դուրս, հեռաւոր անկիւններ, ազատութեան եւ արդարութեան նշանաբաններով, շնորհիւ իր քաղաքական մեծ դէմքերուն, գիտուններուն եւ արուեստագէտներուն: 1848ի հանրապետականներն էին, որ Լամարթինի բերնով աշխարհի քնացող ժողովուրդները արթնցուցին: Լէոն Պուրժուան էր, որ Ազգերու Դաշնակցութեան գաղափարը յղացաւ: Էտուար Էրիոն էր որ Ժընեւի եւ Լոնտոնի իր գործունէութիւնով 1925ին առեղծեց Լոքառնօն:

Հայրենիքի սէրի մոզական ազդեցութեանը տակ, այս կուսակցութիւնը խաղաղասէր է ու կը ձգտի ժողովուրդներու միջազգային համաձայնութեան, բոլոր կնճռոտ խնդիրներու իրաւարարական լուծումով:

Ընկերվարական ալ է այս կուսակցութիւնը, Փրուտոնի եւ Լուի Պլանի առումով...: Եթէ անհատի սեփականատիրութիւնը կ'ընդունի, պատճառը այն է որ քաղաքացին ազատ կրնայ ըլլալ այն առեն միայն, երբ տէր է պզտիկ սեփականութեան մը եւ իր արդար աշխատանքի պտուղին, ինչ որ անհատի ազատութեան եւ եռանդի հրաշխատութեան միջոցներն են:

Անհրաժեշտ բան մը որ պէտք է ընել, շարք մը հասունցած բարենորոգութիւններու ներածումն է. խոնարհեցնել դրամատիրական աւատապետութիւնը եւ դիւրացնել սեփականաւորութիւնը, գործանալով միանգամայն բոլոր այն տնտեսութիւններէն, որոնք անհատի կամ թէ հաւաքականութեան մը ճակատները կը մղեն դիկտատորութեան, անգամ պրոլետարական, ինչ որ աւելի շուտ հակ-ընկերային է քան ընկերվարական:

Անհատի սեփականատիրութիւնը ընչապետութեան եւ դրամատիրական եսասիրութեան կապանքներէն զերծ պահելու համար, կառավարութիւնը իր օրէնքներով պէտք է ջանայ ընկերային հաւասարակշռութիւնը պահել մինչեւ այն աստիճան, որ իրաւազուրկը գոնէայ իր իրաւունքին տէրը:

Մարդուն երջանկութիւնը, կ'ըսեն արժատական-ընկերվարականները, բոլոր շղթաներու եւ բոլոր ստրկացումներու խորտակման մէջ է: Բայց յանո՛ւն մարզկային երջանկութեան անոնք կը մերժեն դասակարգային կռիւը, որովհետեւ ան ատելութիւն եւ բռնութիւն պիտի սերմանէ: Օրէնքի եւ խաղաղութեան տիրապետութիւնը իր հաւատամքին նշանաբաններն են:

Ինչքա՜ն խաղաղասէր երկրի ներքին տարերու հանդէպ, նոյնքան նաեւ երկրէն դուրս, իրաւարարութիւն, ապահովութիւն եւ դիւանաթափութիւն պիտի կազմեն աշխարհի խաղաղութեան պահպանման ամենաւեճ երաշխիքները Ազգերու Դաշնակցութեան հովանիին տակ:

×

Քաղաքական պրոպագանտիստները յաճախ կը ստեղծեն այնպիսի հոգեբանութիւն մը, որ մտիկ ընողները իրենք զիրենք ձիարձակարանի մը մէջ կը զգան, ընտրելու համար իրենց սիրելի ձին: Ծրագիրներու պարզաբանում, գործունէութեան ուղեգիծ, մտիկ կ'ընէ ժողովուրդը, լանկարծ անուն մը—Պրիան, Փէնլեվէ... խանդավառութիւնը կը սկսի, ու ձգէ այն տպաւորութիւնը, թէ ամբողջութեամբ պիտի վազէ դէպի քուէտուփ ու իր քուէն պիտի տայ Républicains Socialistes *ներու եւ* Socialites Français *ներու միացեալ ցանկին: Այս կուսակցութեան ծննդեան թուականը 1911ն է, բայց ուղղութեան ազդիւրը կը հոսի 1879ի* Alliance Républicains Socialistes *ներէն, որու կարկառուն դէմքն էր Ճոզէ Լոնկէ, Քարլ Մարքսի փեսան, Ժան Լոնկէի հայրը:*

Ցիրանասկան ժողովրդապետութեան հոգիին մէջ աւելի կամ նուազ չափով տեղ գրաւած ընկերվարական այս կուսակցութիւնը գուտ ցիրանասկան է, քանի որ համաձայն իր աւետարանին, ամէն ցիրանասցի նախ քաղաքացի է յապա աշխարհաքաղաքացի:

Վալտէք Ռուսօն եւ Քոնսը ձախերու կողմը թշնամի չէին տեսներ: Այնքանեւ ասոնք անհրաժեշտ կը գտնեն բոլոր ժողովրդավար հոսանքներու սերտ գործակցութիւնը. պահելու համար հանրապետական բոլոր կարգ ու սարքը: Ընկերվարութիւնը կրնայ ապրիլ ու զարգանալ հանրապետութեան մէջ այն առեն միայն երբ հեռու կը մնայ օրինաւորութեան ոտնմանութենէն ինսաւելէ:

Համոզուած բարենորոգչականներ են: Բարենորոգութիւնը իրենց համար հանգրուաններ են. աստիճանաբար հասնելու համար ընկերային կարգերու այնպիսի վիճակի մը, ուր աշխատաւորները պիտի կրնան իրենց աշխատանքի ամբողջական պտուղն ստանալ եւ վայելել:

Գիտեն թէ տնտեսական արդի դասաւորման բարեփոխումը պէտք է ըլլայ աստիճանաբար եւ պատշաճեցուած փոխանակութեանց եւ արտադրութեանց իւրաքանչիւր ճիւղի պահանջին: Այսպէս, քանի որ բոլոր ճարտարարուեստական, առեւտրական եւ երկրագործական ձեռնարկներու մէջ դրամագլուխները կեդրոնացած են եւ աշխատաւորները աշխատավարձի վիճակին մէջ պահած են: Ուրեմն, հասարակական կազմակերպութեամբ մը միայն կարելի պիտի ըլլայ այս վերջինները դարձնել սեփականատէրեր: Բոլոր աշխատաւորները համագործակցական եւ սէնտիքայական հողի վրայ կեցնելով, օրավարձի դրութիւնը պէտք է վերածել պայմանագրութեան ձեւին եւ քաժնակից դարձնել գործնք բոլոր ներքին տարերու հանդէպ, նոյնքան նաեւ երկրէն դուրս, իրաւարարութիւն, ապահովութիւն եւ դիւանաթափութիւն պիտի կազմեն աշխարհի խաղաղութեան պահպանման ամենաւեճ երաշխիքները Ազգերու Դաշնակցութեան հովանիին տակ:

×

Քաղաքական պրոպագանտիստները յաճախ կը ստեղծեն այնպիսի հոգեբանութիւն մը, որ մտիկ ընողները իրենք զիրենք ձիարձակարանի մը մէջ կը զգան, ընտրելու համար իրենց սիրելի ձին: Ծրագիրներու պարզաբանում, գործունէութեան ուղեգիծ, մտիկ կ'ընէ ժողովուրդը, լանկարծ անուն մը—Պրիան, Փէնլեվէ... խանդավառութիւնը կը սկսի, ու ձգէ այն տպաւորութիւնը, թէ ամբողջութեամբ պիտի վազէ դէպի քուէտուփ ու իր քուէն պիտի տայ Républicains Socialistes *ներու եւ* Socialites Français *ներու միացեալ ցանկին: Այս կուսակցութեան ծննդեան թուականը 1911ն է, բայց ուղղութեան ազդիւրը կը հոսի 1879ի* Alliance Républicains Socialistes *ներէն, որու կարկառուն դէմքն էր Ճոզէ Լոնկէ, Քարլ Մարքսի փեսան, Ժան Լոնկէի հայրը:*

Ցիրանասկան ժողովրդապետութեան հոգիին մէջ աւելի կամ նուազ չափով տեղ գրաւած ընկերվարական այս կուսակցութիւնը գուտ ցիրանասկան է, քանի որ համաձայն իր աւետարանին, ամէն ցիրանասցի նախ քաղաքացի է յապա աշխարհաքաղաքացի:

Վալտէք Ռուսօն եւ Քոնսը ձախերու կողմը թշնամի չէին տեսներ: Այնքանեւ ասոնք անհրաժեշտ կը գտնեն բոլոր ժողովրդավար հոսանքներու սերտ գործակցութիւնը. պահելու համար հանրապետական բոլոր կարգ ու սարքը: Ընկերվարութիւնը կրնայ ապրիլ ու զարգանալ հանրապետութեան մէջ այն առեն միայն երբ հեռու կը մնայ օրինաւորութեան ոտնմանութենէն ինսաւելէ:

Համոզուած բարենորոգչականներ են: Բարենորոգութիւնը իրենց համար հանգրուաններ են. աստիճանաբար հասնելու համար ընկերային կարգերու այնպիսի վիճակի մը, ուր աշխատաւորները պիտի կրնան իրենց աշխատանքի ամբողջական պտուղն ստանալ եւ վայելել:

Գիտեն թէ տնտեսական արդի դասաւորման բարեփոխումը պէտք է ըլլայ աստիճանաբար եւ պատշաճեցուած փոխանակութեանց եւ արտադրութեանց իւրաքանչիւր ճիւղի պահանջին: Այսպէս, քանի որ բոլոր ճարտարարուեստական, առեւտրական եւ երկրագործական ձեռնարկներու մէջ դրամագլուխները կեդրոնացած են եւ աշխատաւորները աշխատավարձի վիճակին մէջ պահած են: Ուրեմն, հասարակական կազմակերպութեամբ մը միայն կարելի պիտի ըլլայ այս վերջինները դարձնել սեփականատէրեր: Բոլոր աշխատաւորները համագործակցական եւ սէնտիքայական հողի վրայ կեցնելով, օրավարձի դրութիւնը պէտք է վերածել պայմանագրութեան ձեւին եւ քաժնակից դարձնել գործնք բոլոր

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴՐԱԽՏԻ ԱՆԿԻՒՆ ՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Ե. եւ վերջին մաս)

Թուղթիկ այցելութիւն մը տանք Ս. Խաչատրեանի օրիորդակարներուն:

Ահա թիւ 102ը, հինաւուրց ծառի մը տակ, շուրջը դալար ու ծաղկունք, նստած է չքնաղ գեղուհին, աչ թեւը նազանքով ընկղմած բարձին եւ ձախ ձեռքով բռնած գինիի սրուակը: Նայուածքը երազուն է եւ սպասողական... Անշուշտ պիտի գայ ան, սպասածը...:

Թիւ 110ը, ծաղկադալարին մէջ նստած է սիրականը, երկու սրուակ կայ մօտը անմահական գինիի: Թասը լեցուցած կը մատուցանէ իր գեղուհիին, որ ծառի մը ճիւղին կոթնած՝ նայուածքին մէջ թէեւ սէր, բայց տրտմութեան թեթեւ ամպ մը կարծես գայն կը մթագնէ... Կը խորհի ինքնամփոփ: Ի՞նչ է խորհածը: Արդեօք ճակատագրական վախճանի մղձաւանջն է որ գինքը քաշտացուցած է...:

Թիւ 106.— Սիրականն է, «քէմէնչէ»ն ձեռքը կը նուագէ, քաղցր տրտմութեամբ լի նայուածքը յիշողութեան ու յիշատակներու մէջ խորասուզած: Առջեւը սրուակ մը գինի կայ եւ թասը քովը: Ինքը դալարի վրայ եւ շուրջը ծաղկած գարուն... Կը նուագէ եւ իր գեղուհին դեռ կ'ուշանայ...:

Թիւ 108.— Գեղուհին մինակն է եւ սրդէն արբշիռ... Տարածուած է բարձին վրայ ու երեսը դէպի կապոյտ երկինքին ուղղած՝ կը թուի թէ տակաւին կ'ապրի կախարդանքը տրուած ու առնուած համբոյրներուն, անոնց ջերմութիւնն ու բուրմունքը...:

Ու կը մղուիս կրկնել պարսիկ բանաստեղծի մը խորունկ խօսքերը.

Եթէ կեանքը լոկ վայելք է
Հագար դարեր չեն բաւական.
Իսկ եթէ տանջանք, տառապանք է,
Շա՛տ է նոյնիսկ կէս շունչն անգամ:

Որ պատկերը կ'ուզէք դիտեցէք, միեւնոյն է, կախարդական. եւ յաջողած չէք ատանար:

Սէ՛րն է, միշտ հին եւ միշտ նոր... Ու կը բռնադատուիք վերապրումներու եւ վերյիշումներու... Ձեր սէրը, ձեր նուագած դալարները, ձեր գեղուհիները ու ձեր գինիները... Ու երախտագէտ ու շնորհակալ կ'ըլլաք մեծատաղանդ արուեստագէտին՝ ձեզ վերապրեցուցած ըլլալով անցած գացած ձեր կեանքի սիրուն դրուագները...:

Սակայն գրախտի հրաշագեղ մասը երկրորդ սրահին մէջն է: Նոյն մտնենք: Հոս ուրիշ շունչ մը կայ, թովանքի ուրիշ մթնոլորտ մը: Հոս նկարները աչքին քաղցր են եւ ե-թերային, որ կարծես թէ՝ Լրանկրկի վրձինը խաղացած չըլլայ: Այլ գայլնան ճերմակ ամպերն ու ծիածանը իրար խառնուած՝ յօրիներ են խորհրդաւոր ու տեսարաններ եւ իմացականութիւն մը հոն գետեղեր է մարդկային նայուածքներ եւ մարմնական ձեւեր ու գծեր...

Նոյն հիմնական ու տիրական միտքն է — սէրն ու գինին, գարունն ու երիտասարդութիւնը, ծաղկունքն ու կապոյտ երկինքը... Սրտի, մարդկային սրտի, նոյն արտայայտութիւններն են՝ վիշտ, ուրախութիւն, քէն, նազանք, կարօտ եւ սպառում, յագեցում եւ երազանք...: Միայն թէ ամէն բան կ'ընթանայ տեսակ մը եթերային անդորրութեան խորքի մը վրայ եւ անրջագեղ նայուածքներու եւ ձեւերու միջոցաւ:

Ահա թիւ 20ը լուսաշող ամպերու նմանող խորքի մը մէջէն սիրականը իր գոյգ աչքերը, համակ, սէր ու տարփանք, յառած իր գեղուհիին՝ անապական գինիի թասը կ'ընծայաբերէ եւ ան նազանքով մը կը պատրաստուի առնել...:

Թիւ 38.— Ամենայն հաւանականութեամբ գինեպան մը, եւ իր տարազէն դատելով՝ Ճենովացի մը կամ Ճըմըքըզ մը, ինչպէս կ'անուանեն Արեւելեայցիները, որ ահագին կուժերու, սափորներու ընդմէջէն՝ ինքն ալ որպէս կենդանի բոլոր մը, կաւէ բոլոր մը կոթնած՝ լի բաժակը ձեռքին՝ արբեցումէն կը քնանայ...:

Հոս փակագիծ մը: Պէտք է գիտնալ, որ այս օրիորդակարներուն մէջ աշխատած են ցանցառաբար նաեւ Հոլանտացի նկարիչներ, որոնք Շահ Աբբասի օրով ողջեր էին Պարսկաստանը:

Թիւ 53ը.— Սիրոյ նազանք մը, նրբին ու չքնաղ: Ձգտացած է գեղուհին եւ բարկացած Ասպետի մը պէս թաղուած է ճերմակ շղարշներու փրփուրին մէջ: Սիրականը, պատրաստին նայուածքով գինիի լի թասը ձեռքին՝ ծունկի է եկած արտմատած աստուածուհիին առջեւ եւ անոր կը կարկառէ հաշտութեան գինին:

Թիւ 10ը.— Եթերային զոյգ մը: Դարձեալ սիրականն է որ գեղուհիին թաս մը նուռ գինի կը մատուցանէ: Եւ սակայն մինչ սիրականի նայուածքը նուիրում է և հանդուման, գեղուհիի աչքերը ուրի՞շ արտայայտութիւն ունենալ կը յիշեցնեն Հայհէի Տօննա՛ Բլարայի ժտորող աչքերը:

Թիւ 15ը.— Գեղուհին ամպերէն շղարշներու մէջ է թաղուած, աչքերը թաց եւ արցունքոտ, չկայ գինին, չկայ սիրականը... կը տպաւորէ քեզ, կը վշտակցիս... Բայց կա՛յ սէր որ վիշտ չպատճառէ: Եւ ի՞նչ կ'արժէ սէրը, եթէ իր հետ վիշտը չունի:

Թիւ 55ը.— Պաղատագին ծնրադրումով մը, սիրականն է որ գինիի լի թասը կը ներկայացնէ իր գեղուհիին, որ ճակատագրի մը պէս անդրդուելի կը կենայ իր սիրով ու ցաւումով լի նայուածքը անոր նիգակած... բայց սէրը հաշտարար է, անյիշաչար է, անուսուիկ իր նազելի բազուկը կ'երկարէ մատուցուած թասին:

Թիւ 1ը.— Սքանչելի նկար մը: Եթերային խորքի մը վրայ, կարծես երկնքի խորերէն յայտնուող՝ սիրական եւ գեղուհի իրար պլլուած մէկ անձ կազմած՝ գինիի սրուակը կուրծքին՝ իբրեւ երազ կը սահին, ներկայացնելով յաւերժական կեանքի ու երիտասարդութեան խորհրդանշանը:

Թիւ 14ը.— Հոս պիրականն է որ ցաւած է: Սիրտը աւեր, նայուածքը յուսահատօրէն տրտում, կարծես գլուխէն գարնուան յաւերժէն կը մեկնի... գեղուհին որ անտարբեր թաղուած է իր ճերմակ շղարշներուն մէջ, վերջապէս կը հասկնայ անոր վիշտը եւ նուռ մը ձեռքին ետ կը կանչէ...

Թիւ 21ը.— Բացատրաբար գինին, անմահական ու մշտաբոյր գինին կը պակսի... Սիրականը դիրկն է առած իր գեղուհին եւ անոր խորունկ հէքեաթ մը կը պատմէ... Գեղուհին ամբողջովին տարուած է հէքեաթով եւ գրեթէ այնքան սեղմուած որ կարծես հալած է սիրականի գրկին մէջ: Մտիկ կ'ընէ իր բովանդակ էութեամբը եւ գարնուրած եղնիկի աչքերը այնքան արտառուչ է բացած՝ որ մահն անգամ պիտի դիմար...

Սակայն այս որմնանկարները հազարամեակ գիշերներուն կը նմանին, ոչ պատմելով կը վերջանան եւ ոչ ալ դիտելով յագեցումը կուգայ: Հոգեկան պահանջ մը կը զարթնու մէջդ. կ'ուզես ունենալ, բայց ի՞նչպէս...բայց եւ այնպէս այս ժամանակամիջոցը որ առնմանուած է ցուցադրումն՝ ինքնին սփոփանք մըն է արուեստը սիրոդին համար:

Ու դրախտային վայելքէ մը յետոյ ակամայ դուրս կ'ելլես անբջանքի սրահներէն գուրգուրանքով ու ակնածանքով մտաբերելով քեզ ընծայուած անխառն վայելքի հեղինակը:

Եւ իրօք Պ. Ս. Խաչատրեանի գործը երեք տեսակէտով գովելի է: Նախ արուեստագէտի տուրք մըն է, որ գեղեցկօրէն կը վճարէ տիեզերական մտքին ու արուեստին, մեծապէս արժէքաւոր ժողովուրդի մը գեղեցկութիւնները ցուցադրելով:

Երկրորդ՝ մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ իրեն, պարսիկ ժողովուրդին: Ու միեւնոյն ժամանակ երախտագիտական արտայայտութեան թարգման կը հանդիսանայ գինքը ծնող ժողովուրդին կողմէ այս քոյր ժողովուրդին, որ մեր թշուառութեան են հարատեւութեան օրերուն լայնօրէն ու առանց սակարկութեան իր երկրին սահմանները բացաւ մեր յուսահատ քաջերուն առջեւ:

Երրորդ՝ մեծապէս եւ իրապէս օգտակար կը հանդիսանայ հայ-պարսիկ յարաբերութեան գործին մէջ, գնահատութեան ենթարկելով հայկական ճիզը պարսկական վերածնունդի ներկայ շրջանին:

Եւ ասոնք լիուլի կը բաւեն, որ մեր խորին երախտագիտութիւնը յայտնենք տաղանդաւոր նկարչին եւ յաջողութիւն մաղթենք իրեն այս ասպարէզին մէջ:

ԱՐԱՄ ՎՏԱՐԱՆԴԻ

կարդացէք եւ Տարածեցէք
ԾԱՌԱՉԸ

ԻՄ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Հ. Ակինեանին

(փախստականի պատմուածք)

Երեւանի Զեկայի նե-
մկումն էր, երբ այնտեղ ը-
վարձապետ, որ կարճատես
ակնոցներն աչքերին, դէմ
տայտութիւնն աշխոյժ էր
քալլուածքը ժիր: Նկուղներում
անցում ընկաւ. ամէնքը չ-
էին աւելի շուտ իմանալու, թ-
է նորեկը. բանտային ոսոխ-
եռանդով իր աշխատանքը. ի-
մից յետոյ մենք մեր նկատ-
ղէն գիտէինք նոր գոհի բ-
նը. իմացանք որ նա յայտ-
նաբէր հայր Ակինեանն է, ե-
թարեան պատկառելի մ-
թեան անդամներից մէկը. ի-
յոյսերով էր նա մեկնել Ա-
տան, բայց վերջն ինչ եղաւ, չ-
եանն էլ յայտնապէս գոհ չէր
Զեկայի գործակալների ա-
ներին, որոնք շատ հրաշալի-
րով էին նկարագրել խորհ-
Հայաստանը:

Այն Զեկան, որ Սաբինկով-
Ջուզելինների նման առիւծ-
ղացաւ թակարդի մէջ ա-
Ակինեանին շատ ներքուստ
նուաճէր եւ կը խօսէր: Մ-
կարն շուտով Երեւանից փ-
ցին Թիֆլիզի Մետեխի բ-
բերին յետագայում եւ չ-
նին: Մետեխում մենք մ-
միասին էինք, ազատ, եւ մ-
քնելը միասին զրուցում էի-
նազան հարցերի շուրջը: Ձ-
չէր մեր բանտային կեանքը

Հ. Ակինեանը, պէտք է ա-
վերին աստիճանի լաւատես է-
կայի վերաբերմամբ, միշ-
միտքն էր յայտնում, որ ի-
Թիւրխմացութեան դո՛հ է, իր-
ներբակալել իրեն եւ որ Թիֆ-
քննութիւնը իրեն անպատ-
ձախիւ հե՛դ Ակինեան. հա-
տեղի ունեցաւ. մի քանի օր-
տոյ նրան տարան Զեկա եւ ե-
կան պահերին. բանտում նրան
չարչարուց եւ հարցաքննուց
ետ բերին էլի Մետեխի
Այդ ժամանակ Հ. Ակինեանն
հիասթափուեց Զեկայից եւ
յայտարարեց զորցրեց
էլ նախկին Ակինեանը չէր, ա-
էր փոխուել այդ կարճ ժամ-
միջոցում. դարձել էր ախո-
եւ ժայռ. իր յոյսը դրել էր
ամենամեծ իւր հոգեւոր եղբ-
կաթոլիկ հայրերի միջամտ-
եւ Մոսկուայի բարեացակամ
վրայ:

— Աղբա՛ր, ինձի կ'ըսեն թէ
տես եմ, եկած՝ Պապին կողմ
տոր ալ ապացոյց կը բերէ
Պապը դիս փոխադրած է երկ
գար իտալական լիբէթ, որ
բուլիով հաշուած կ'ընէ վեց
բուլի. այդպիսի մեծ գումար
փոխադրելը ցոյց կուտայ, որ
թէ ես նպատակով եկած եմ բրի
Ես պնդեցի, թէ կը սխալին,
վերոյիշեալ գումարը առաջ
տոլարով, զոր ուսական փոխ
բաժնելով ինձի տուած են
սակով լոկ 250 բուլի եւ ոչ
հազար բուլի: Այդ գումար
առացած եմ ոսճիկիս դիմաց
թէ այլ նպատակով: Ես լրտես
եւ երբեք ալ նպատակ չեմ ու
այդպիսի ստոր ծառայութիւն
տուցանել որ եւ է մէկուն. իմ
տան գալու նպատակը սոսկ
կան եղած է եւ եկած օրէս մ
ձերբակալուիլս մէկիկ-մէկիկ
ներէն, փոշիներու տակէն հ
ժողված եմ մօտ 1200 կոոր
դիր գրուածքներ: Երուսաղէ
նոյն ուղղութեամբ աշխատած
ձեռքս տակ ունիմ երեք
ձեռագիր գրուածքներ. այսօր
յատանի մէջ ալ շուտով պէտ
աւարտէի պրպտումներս եւ մ
արտասահման, ուր հանդիպա
կը նուիրուէի աշխատանքներս
շատ շնորհակալ եմ Ս. Էջմ
Միաբանութենէն, որ ամբողջ
ւանը ինձի տրամադրեց, բայց
կը ցաւիմ, որ լրիւ չկրցայ օգ
քանդի Զեկան դիս հոս առ
դեց...»:

Մի օր գրեթնեցինք, դուրս
կանք բակը սովորական ժամին,
կան այլեւս Մետեխում չեն
Հ. Ակինեանին եւ չիմացանք,
ո՞ւր են քշել նրան:

Մի քանի ամսից յետոյ մեզ
բարեհաճեցին ուղարկել Մոսկ
Զորս ամիս Մետեխում անա
շաղերին խաշելուց յետոյ, երբ
բադարձաւ քննիչ Հեկիան

ԲՐՈՒԻՏ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Ի Գ)

Ա. ՊԱՆՈ

X

Ելիզեյանը... Ծէ՛, պատճառ... Հէ՛յ մեռի... Ելիզեյանը մեռնի՞լ... Ան ինչպէ՞ս կրնայ մեռնիլ, երբ ան, ինչ որ ըսինք, ամբողջ կեանքը ապրած է ուրիշներու համար եւ ուրիշներուն համար ալ պիտի մեռնի։ Ելիզեյանը ինքզինքը զոհած է ուրիշներուն համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Հայրենիքին համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Ազատութեան համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Մարդկութեան համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Աստուծոյ համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Յիսուսի համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Ինքզինքին համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Ինքզինքին համար։ Ան ինքզինքը զոհած է Ինքզինքին

ՈՒՆԱՅՔ ՓՈՐՁՈՒԹ ԼԵՌԸ

...

Հա՛, չտոտռա ըսել որ մեր պետական ապրումներուն ու ապրելակերպին բոլոր մակարդակներուն մեջ մենք մեզ միայն մեզմով չենք սահմանափակեր։

Ի վերջո ամբողջ մարդկային ընկերակցութեան մէջ ենք ապրում եւ մեր ապրելակերպը ուրիշներու ապրելակերպին հետ ունի անխուսափելի կապեր։

Ինչպէս կ՚ըսէ ֆրանսացի մեծ գրագէտ Ալպէր Քամիւ՝ «Ազատութիւնը ինքնին արժէք մը չէ։ Ան կրնայ ըլլալ ոճրագործի մը ազատութիւնը՝ ուրիշներու ազատութեան հաշուին»։

Ուրեմն ազատութիւնը պէտք է ունենայ սահմաններ, որպէսզի ան չդառնայ ուրիշներու ազատութեան ոտնահարման պատճառ։

Ինչպէս ամէն ազատութիւն, նոյնպէս ալ մամուլի ազատութիւնը պէտք է ունենայ սահմաններ, որպէսզի ան չդառնայ ուրիշներու ազատութեան ոտնահարման պատճառ։

Ինչպէս ամէն ազատութիւն, նոյնպէս ալ մամուլի ազատութիւնը պէտք է ունենայ սահմաններ, որպէսզի ան չդառնայ ուրիշներու ազատութեան ոտնահարման պատճառ։

Ի՞նչ է մամուլի ազատութիւնը։ Ան ինքնին ոչ մէկ բանի կը ծառայէ, եթէ չունենանք ազատ մարդիկ, որոնք կրնան ազատ կերպով մտածել, ազատ կերպով խօսիլ, ազատ կերպով գրել եւ ազատ կերպով հրատարակել

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 11 ՄԱՐՏ 1932
11 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1823 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ

Թշուառութիւն՝ հոգեկան եւ մտաւոր ցաւ։ Երկուքը մրցումի ելած իրարու հետ։

Եւ այնքան վրդովիչ, որ ամէնէն առաջ իրար անցած են վերին խաւերը։ Բարեգործականէն մինչեւ գորգավաճառներն ու գոհարավաճառները, փարիզի Տիկնանց Ընկէն մինչեւ ժամուն դրան աղաները։ Բուն ժողովուրդի գաւակները կը հեւան, կը տքան, բայց այնքան վայրբեր չեն երեւար որքան մեծերը, երեւելիները։ Ունեւորն ու մատակարարողը։

Երէկ ստացանք Բարեգործականի մարտ 8 թուակիր գեկոյցը, ուր կը կարդանք հետեւեալ տողերը, — ամբողջ ողբ ու կոծ.

—«Ոը չըլլար որ Հ.Բ.Ը.Միութեան չունդուին սրտակեղեք խնդրագիրներ. ամէն տեղէ նպաստ կ'ուզուի. նոյն իսկ երէկի բարեկեցիկ գաղութները տեղական չքաւորութեանց դարմանը կ'ակնկալեն Միութենէն. մասնաւորապէս խղճալի է դպրոցներու վիճակը։

դժբախտաբար օրուան տագնապին ծնշիչ անձկութիւնը անհաւատալիօրէն սահմանափակած է հայ ժողովուրդին տալու տրամադրութիւնները, այնպէս որ Հ. Բ. Ը. Միութեան ներկայ հասոյթները ցիզիւ ցիզ կը բաւեն իր անյետաձգելի յանձնառութեանց, իր սեփական հաստատութեանց պահպանումին եւ նպաստընկալ վարժարաններու նուազագոյն օժանդակութեան։

Հայաստանի ներգաղթի հոյակապ ձեռնարկին, Սուրիոյ անապաստան գաղթականներու գետեղումին, ինչպէս նաեւ Որբերու կիրակիի եւ Հայ Մշակոյթի կոչերն իսկ ցարդ շատ անշուշտ արդիւնք մը տուին, ցակառակ բոլոր նախատեսութեանց։

Այս պայմաններուն մէջ պէտք չէ մեղադրել Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, եթէ նիւթապէս ի վիճակի չէ գոհացում տալու իրեն ուղղուած անվերջ դիմումներուն, մասնաւորաբար նպաստի խնդրանքներուն»։

Փաթթաւէն (*Յունաստան*) *իրագեկ մը կը գրէ* (*28 Փետր.*).

— «Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութիւնը անցեալ *1931* թուականին իր ամսական վճարումներուն չափազանց յապաղման հետեւանքով, *1931-1932* ուսումնական տարեշրջանին համար (մինչեւ *1932* Օգոստոս *31*) միայն խոստացաւ իր վճարումը շարունակել։ Սակայն մարտ ամիսը մօտեցաւ եւ դեռ մէկ ամսական միայն գանձուած է։ Հարահայտ երաշխաւորութեամբ փոխառութիւն կնքած ենք դրամատունէն, որպէսզի կարենանք պայծառեցնել ամանոցները եւ շէնքին վարձքը վճարել։ իսկ այսօր դրամատունը փոխառած դրամը կը պահանջէ երաշխաւորէն, կը սպառնայ դատարան դիմել եթէ։ Խոստացեր են վճարել, բայց ե՛րբ։ Եթէ յանձնառութիւն ստանձնեալ չըլլայ, ե՛րբ կը վճարէ, ինչպէս կը վճարէ անդամ ի հանդիպեր։ Այս կրճատարանը պետութենէ միակ դպրոցն է եւ ուծացումէ փրկեց գաղութը։

«Իմ կարծիքով, կրթական այս վտանգներու վերացումը շատ սուղի պիտի նստի գաղութահայութեան։ Բարեգործականը ներգաղթի ծախքէն ազատելի պէտք է հոգ տանէր գաղութներուն դպրոցները զարգացնելու գործին»։

«Այս ալ այսպէս», — *փոխ առնելով նամակագրին խօսքերը։*

Սէրէզլէն (*Մակեդոնիա*) *հօթը կիլիկեցի* (*Տէօրթ-Եօլցի*) *ընտանիքներ իրենց են Սելանիկ եւ կ'ուզեն իսքնտէրուն երթալ, ուր ազգականներ ունին։ Զրկուած՝ ամէն միջոցէ, դիմած են...«Յառաջ»ի թղթակցին, որպէսզի խմբագրութիւնը ճամբու ծախք ճարէ։*

Նամակը քանի մը օր առաջ յանձնեցինք Բարեգործականի կեդր. Վարչութեան, «ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն»։ Բայց ահա մարտ 8 թուակիր զեկոյցէն կ'իմանանք թէ «Սուրիա փոխադրուիլ ուզող գաղթականները պէտք չէ որ իրենց յոյսերը դնեն Հ. Բ. Ը. Միութեան նպաստին վրայ»։

Հին Ցունաստանի գաղթակայաններու դպրոցները ամիսներով կը սպասեն Բարեգործականի նպաստին։ Միութեան ներկայացուցիչը ինքն էր որ պատմեց թէ ուսուցիչներու թոշակները կը տարուբերին 80 ֆրանքէն 300 ֆրանքի միջեւ։ (Վերջին գումարը կը ստանան միայն քանի մը տեսուչներ)։

Տակաւին աւելի հեռուն, Հավրէզքի մէջ (Մուսուլ), երկու երեք տարիէ ի վեր յառաջ կը տարուի գաղթականները հողին կապելու աշխատանք մը, որու մասին ոչ իսկ խօսիլ կ'ուզեն մարդիկ։

Եւ ողբերգութիւնը հոն է որ, վաստուրականցիներով մարմին առած այս գիւղախումբը կը խուժեն, ամիսներէ ի վեր. քաղաքներու անգործ գաղթականներն ալ, — կիլիկեցիներ, Սեբաստացիներ, Պոլսեցիներ, Բիւթանացիներ, Ռոտոսթոցիներ եւն.։ Մինչեւ հիմա ոչ մէկ մարմին, բացի Ամերիկահայ կարմիր Խաչէն եւ Վաստուրականի Հայր. Միութենէն, պարտք սեպեց գումար մը հասցնել, լուծք մը եզ, քանի մը արօր կամ ափ մը սերմնացու գնելու համար։ Բարեգործականն ալ չկատարեց իր մէկ յանձնառութիւնը, որ երկար բանակցութեանց նիւթ եղած է։

×

Ինչ կ'ապացուցանեն այս ցիրուցան տեղեկութիւնները ու իրողութիւնները։ Տիրող համատարած, ահաւոր թշուառութեան այս քանի մը աղօտ պատկերները։

— *Ապիկարութիւն եւ անիշխանութիւն։ Անանուն, «փէրիշան» վիճակ մը, որ Պոլսոյ մէջ անգամ հազուագէպ է։*

Եւ ամէնէն կսկծալին,— այս կացութեան առջեւ բոլորն ալ խելք ու իմաստութիւն կտրած են։

Բոլորն ալ շան-քարոզ կը կարդան, փոխանակ մատը մատին մտցնել զարնելու եւ բոյն մը, վառարան մը փրկելու, ձեռնարկ մը հիմնելու, ցաւ մը դարմանելու, ճեղք մը փակելու, ելք մը գտնելու։

Իրաւո՛ւնք ունէր Թալէաթը,— Հայերէն թերթ մի դադրեցնէք. ընդհակառակն, կարելի եղածին չափ ազատ ձգեցէք նոր-նոր թերթեր հաստատելու։ Այն ատեն մեզ կը մոռնան եւ իրար կը գթեն...

Թալէաթը չհասաւ այսօրուան, տեսնելու համար թէ մինչեւ ո՛ւր կրնան հասնիլ գզուրտուքը, ներքին պառակտումն ու կազմալուծումը, վարկաբեկումն ու խաչակրութիւնը, յանուն... «ազգասիրութեան»։

Չհասաւ այս օրուան, իմանալու համար թէ իր ջարդած ժողովուրդին ճիացորդները, որ ահաւոր սարսափներու դիմացեր եւ հրաշքներ գործեր էին Թուրքիոյ մէջ, ի՛նչպէս իրարու գլուխ կ'ուտեն ազատ երկինքի տակ։

Բայց այս չէր մեր ըսելիքը, համատարած թշուառութեան առթիւ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԻԵՆԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Վիէնի մէջ (Իզէռ) այս պահուս գործադուլ կայ։ Այս առթիւ հայմամլիսավար սէնտիքան չէ մոռցած նաեւ հրատարակելու հայերէն կոչ մը, հրաւիրելու համար հայ բանուորները որ գործօն մասնակցութիւնն բերեն շարժման։

Ցեղին կարմրուկ թափթփուքները անշուշտգործի վրայ են,որպեսզի համար մէկ քանի միամիտներ։

Վստահ ենք սակայն, թէ մեր աշխատասէր գաղութը իր բնազդական ողջմտութեամբ, պիտի գիտնայ արժանաւոր դասը տալ բոլոր գրգռութիւններուն ու անմիտ կոչերուն, որոնք մէկ բանի միայն կը ծառայեն, —փրցնել թելը որ հայ աշխատաւորը կը կապէ տեղացի օտար գործատիրոջ։

Հայ աշխատաւորը նոյնքան իրաւունք ունի վայելելու իր քրտինքին ու յոգնութեան պտուղը, որքան օտարը։

Սակայն չպիտի մոռնայ թէ օտար բանտակիցը որուն հետ կողք կողքի կը տքնի նոյն մեքենային առջեւ, չունի իր անտէր ու անպաշտպան Հայու կենսական մտահոգութիւնը։ վարչական խստութիւններու վախը, գործ կորսնցնելու, երկրէն վտարուելու ու կրկին, թշուառ թափառականի տանջանքներուն ու դառնութիւններուն ենթարկուելու սպառնալիքները ոչ իսկ անոր մտքէն կ'անցնեն։

ուի իր տեղացի գործակիցէն եւ այդ արդէն կը բաւէ որ յանդարտութեամբ ու լուռութեան արհամարհանքով դիմաւորէ հայանուն գրգռիչներու կոչերը։

Մ. Ե.

Վիէնի գործադուլը

Վիէնէն (Իզէռ) թղթակից մը կը գրէ թէ տեղին հիւսկի գործարանները փակ կը մնան մէկ շաբաթէ ի վեր, գործադուլի պատճառով։ կառավարութիւնը խոտոմբիւններնախատեսելով,հիմնեալ եւ հեռահար ոստիկան ուժ բերել տուած է կրընոպլէէն։ Գործադուլը որ կազմակերպուած է համաձայնավարներու կողմէ, հետեւանք է օրավարձքերը դեղչելու մասին, գործատէրներու կողմէ ներկայացուած առաջարկին։

Միա Եփէ կը խնդրէ Ժրնեւ կը մնայ

Մանօթ հայասէր Միս Եփէ,որ երկար տարիներ անփոխարինելի ծառայութիւններ մատուցած է հայ գաղթականներուն, դիմած է Ժընեւի մէջ գումարուած նախէնեան միջազգային պաշտօնատան տեսուչ խորհուրդին, խնդրելով աջակցութիւն մը, իր հաստատած երկու հայ գիւղերուն համար։ Օր. Եփէ պատերազմէն ի վեր կ'աշխատի Արաբներու քով գտնուող հայ աղջիկներուն ազատագրման եւ առ հասարակ հայ գաղթականներու օգնութեան, որուն համար Ութքսալի եւ Թել-Ալիասի, միջեւ հաստատուած են հայ գիւղեր, պետէվի ցեղապետի մը հետ կնքելով պայմանագիր մը։

Սուրիոյ ներկայացուցիչ Պ. Պիւրնիէն իր ղրկած պաշտօնական տեղեկագրով համաձայնութիւն չի յայտներ հիւսիսային Սուրիոյ մէջ այդ երկու հայ գիւղերուն տեւական եւ վերջնական տեղաւորութեան, քանի որ երկու սահմանակից պետութիւններու միջեւ համաձայնութիւն կընքուած է երբ քրտական սահմանէն մինչեւ յիսուն քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ Հայեր չհաստատելու մասին։Նկատելով որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը չի կրնար տնտեսել երկու դաշնագիր պետութիւններու համաձայնութիւնը, ժողովը որոշած է գոհացում չտալ Օր. Եփէի խընդրանքին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

Ժընեւի ծեր թղթակիցը կը գրէ.— Շաբաթ օր, 12 Մարտ, հրապարակային ժողով մը տեղի պիտի ունենայ Ժընեւի ծէջ, հայկական գատին առթիւ, նախաձեռնութեամբ Զուիցերիոյ Հայասէրներու Միութեան։

Պիտի խօսին Պ. Պ. Քրաֆֆ Պօնար, պէյժ Ձերակուտական Ծը Պրուքէր, Ժիւռէն կոտան, Ռ. Ասլաթեան եւ Զոր. Կոլկանով։

Թէվֆիք Բիւշտի Սոֆիայի մէջ

Թուրքիոյ արտաքին գործակալ եւ Ձինաթաիութեան ժողովի Թրքական պատուիրակութեան պետ Թէվֆիք Բիւշտի երէկ իրիկուն Տասա Սոֆիա, ուր պիտի մնայ երկու օր։ Այս այցելութեան նպատակն է պաշտօնապէս հրաւիրել Տամաձայնութիւնը որ երկու պետութեանց միջեւ նախապէս գոյացած էր երկու երկիրներու գաղթականներու անշարժ կալուածներու Տարցին շուրջ ծագած վէճին առթիւ։

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Երկու օրէն, Գերմանիոյ մէջ կը կատարուի նախագահական ընտրութեան առաջին քուէարկութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է չորս թեկնածուներ կան, Հիտէնպուրկ՝ արդի նախագահը, Հիթլէր, գնդապետ Տիւսթերպերկ (ազգայնական) եւ Թէլման (Տամայնավար)։

Քուէարկութեանց առթիւ, խռովութիւններ նախատեսելով, կառավարութիւնը դիմած է ոստիկանական խիստ միջոցներու։

Հիտէնպուրկ այս իրիկուն պիտի արտասանէ ճառ մը որ ամբողջ Գերմանիոյ մէջ պիտի տարածուի անթելով եւ ձայնագրով պիտի արձանագրուի, որպէսզի յաջորդ օրերուն, կարելի ըլլալ ամէն տեղ կրկնել։

Հիթլէրեանները իրենց կողմէ լծուած են տենդագին աշխատանքի։ Ամէն գիշեր, խումբ խումբ Հիթլէրեաններ պատերը կը ծածկեն յայտարարութիւններով։ Մինչեւ իսկ, տուներու նամակատուփերը կը լեցնեն թռուցիկներով ի նպաստ Հիթլէրի ընտրութեան իրենց պայքարին մէջ, չեն քաշուիր նոյնիսկ, սուտերով վարկաբեկել Հիտէնպուրկը։ Նախորդ օր, Պերլինի մէջ, Լուսթկարտէնի մեծ հրապարակին վրայ, Տաւաքոյթի մը առջեւ ճառեց Հիթլէրի տեղակալը կէօպպէլս։ Ունկնդիրներու թիւը կը գնահատուէր 50էն 70 հազար։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը

Ազգերու Դաշնակցութեան դիւանը մեծ ջանքեր կը թափէ խմբագրելու համար չինեւճափոնական վէճին վերաբերեալ բանաձեւը։ Ներկայացուած են ութ բանաձեւի նախագծեր։ Դիւանը կազմեց երկու յանձնախումբեր, մէկը պիտի ամփոփէ տեսակէտները, որոնք այս իարցին շուրջ յայտնուեցան, անցեալ շաբթուան վիճաբանութեանց ընթացքին եւ այդ հիման վրայ պիտի պատրաստէ յայտարարութիւն մը յանուն Ազգերու Դաշնակցութեան։ Միւսը պիտի քննէ եւ եթէ կարելի ըլլայ պիտի ձուլէ ներկայացուած ութ բանաձեւերը։

Ցոյս կայ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի յամաձայնի Թելադրելու յամար որ Շանկհայի մէջ գումարուի խաղաղութեան խորհրդաժողով մը, անմիջապէս որ զինադադարի պայմանները լրացուին։

Դաւանութեան երկիրներու գործակցութիւնը

Ժընեւի մէջ շատ կը խօսուի առաջարկի մը մասին, որ ներկայացուած է Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ, նպատակ ունենալով սեղմել դաւանութեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան կապերը։ փոքր յամաձայնականները այս մասին կը յայտնեն թէ Ֆրանսայի Թելադրութիւնը կը ձգտի դիւրացնել շահագրգռուած ինգ պետութեանց՝ Չեխոսլովաքիոյ, Ռումանիոյ, Յուկոսլաւիոյ, Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ մերձեցումը եւ կը շեշտեն նաեւ թէ այդ մերձեցումը կարելի է միմիայն այս ինգ պետութեանց փոխադարձ եւ բարեկամական յամաձայնութեամբ։ իսկ Ֆրանսայի նման մեծ պետութեան մը միջամտութիւնը աւելի պիտի դժուարացնէ բանակցութիւնները, ազդեցութեան յարցեր յարուցանելով։

Ամէն պարագայի մէջ, կեդր. Եւրոպայի վերաբերեալ բանակցութիւնները չպիտի սկսին Ժընեւի մէջ։ Նաեւ որ ինգ պետութիւնները իրարու հետ չպիտի բանակցին եւ երբ նախնական յամաձայնութիւն մը գոյանայ, այն ատեն է որ ինգ պետութիւնները պիտի նստին Ժողովի։

Ռուսեւճափոնի յարաբերութիւնները

Մոսկուայի ճափոնական դեսպանը իր կառավարութենէն հրաման ստացած է իսորհրդային կառավարութեան ներկայանալով յերքելու այն լուրերը, Թէ ճափոնական ուժերը կը յամախմբուին ռուսեւգորչական սահմանին Միեւնոյն ատեն, ճափոնի դեսպանը բացատրութիւններ պիտի ուզէ բոլշեւիկեան կառավարութենէն, փոսիէթի խորհուրդ մտերը՝ բոլշեւիկեան ուժերու կեդրոնացման մասին, մինչ յամաձայն փորթսմուԹի դաշնագրին, ռուսիոյ եւ ճափոնի արգիլուած է զօրախումբեր կեդրոնացնել ռուսեւգորչական սահմանագուխին վրայ։

Թոքիոյի մէջ, չափազանցուած կը նկատեն այն լուրերը Թէ յարիւր յազարնոց ռուսական բանակ մը խմբուած է Ռուսրիի շրջանին մէջ։ Խապարովսկի ճափոնական հիւպատոսին տեղեկագրին յամաձայն, այդ շրջանին մէջ, բոլշեւիկեան ուժերը կրկնապատկուած են այս վերջերս. սակայն անոնց Թիւը չանցնիր յիսուն հազարը։

Անգլիական ոսկին կը բարձրանայ

Անգլիականը 90ի բարձրանալէ վերջ, նախորդ օր եջաւ 94ի։ Այս բարձրացման առթիւ, երեսփ. ժողովին մէջ, ներքին նախարարը յայտնեց Թէ ստերլինի արժէքը ազգին «ջերմաչափն է եւ որքան ատեն որ անգլիականը մնայ ամուր խարիսխի մը վրայ, երկրին տնտեսական բազկերակը պիտի զարնէ աւելի մեծ կորովով»։

— *կրնանք, ըսաւ, ապագային նայիլ աւելի վստահութեամբ եւ մնուցանել այն մեծ յոյսը Թէ մէկ քանի ամիսներու ընթացքին, երկիրը աստիճանաբար պիտի վերագտնէ իր բարգաւաճ վիճակը։*

Ելմտական շրջանակները սակայն, այսքան լաւատես չեն եւ կը յամատեն Թէ քանի ստերլինը բարձրանայ, այնքան խոցելի կը դառնայ եւ Թէ բարձրացումը պիտի նուազեցնէ անգլիական արտածումները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Երթեւեկի խնդիրը Թուրքիոյ մէջ

ՆՈՐ ՀՐԱՒԱՆԳԻՆ ՄԱՍԻՆ ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

Պոլսոյ *ժամանակ* Թերթին մէջ կը կարդանք (*29 փետր.*).—

Մեր կողմէ կատարուած դիմումներուն հետեւանքով, այսօր է վճռակի ենք յայտարարելու Թէ երթեւեկի նոր հրահանգը պատրաստուած է ենթադրուածէն շատ աւելի լայն ոգիով մը եւ նպատակ ունեցած է հին նովին ջնջել այն բոլոր կաշկանդումները, որոնք գոյութիւն ունէին սակէ առաջ։

Երթեւեկի նոր հրահանգը պատրաստող մասնաւոր յանձնաժողովը կ'ըսուի բաւական առաջնորդուած է ա՛յս տեսակէտէն։ Իսկ եթէ նոր հրահանգը կարգ մը մութ կէտեր կը պարունակէ, պատճառը այն է, որ անոր պատրաստութեան առեն մանրամասնութիւններէն աւելի ընդհանուր պարագաները նկատի առնուած են։ Այնպէս որ, ընդհանուր սկզբունքները այսքան լայն ոգիով ձշդուելէ յետոյ, ինքնաբերաբար իրենց գոյութեան իրաւունքը կորսնցնելու կը դատապարտուին այն կաշկանդիչ տրամադրութիւնները, որոնք մասնաւորաբար Հայերը կը շահագրգռեն։

Սպասելով ուրեմն մեր կատարած դիմումներու արդիւնքին, կը փութանք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնի օգնական Ձէմիլ պէյի բացատրութիւնները.—

— *Ձիշդ է, առաջուան քննադատութեանց ենթարկուած նոր հրահանգը ընդհանուր կերպով կ'ընդունի կարգ մը նախորդ հրահանգներ, որոնք կաշկանդումներ կը պարունակեն։*

— *Ձիշդ այդ պատճառով է որ հայ ժողովուրդը տեսակ մը անորոշութեան մատնուած է։ Նոր հրահանգը ընդհանուր կերպով ջնջած է նախորդները, բայց չէ յիշած օրինակ Թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ «ավտոբի կայրը ճախգ»ներուն եւ օտար հպատակութիւն ընդունողներուն վիճակը։*

— *Այդ պարագաները մասնաւոր անհատներու յատուկ չեն եւ բաղմաթիւ անձերու կը վերաբերին։ Հետեւաբար, կառավարութիւնը անշուշտ նկատի պիտի առնէ այդ խնդիրները։ Միւս կողմէ սակայն, նկատելով որ երթեւեկի նոր հրահանգը մութ կէտեր կը պարունակէ, կառավարութիւնը պիտի հրատարակէ բացատրագիր մը, որ պիտի լուսաբանէ բոլոր մանրամասնութիւնները։*

Լիւսպէրկի տղան գտնուեցա՞ւ թէ ոչ

Համաձայն հեռագրական գործակալութեանց, Լինտպէրկի տղեկը, արդէն յանձնուած պէտք է ըլլար ծնողքին։ Սակայն վերջին լուրերը կը հերքեն եւ կը հաւաստեն Թէ տղեկը իր ծնողքին պիտի յանձնուի կիրակի իրիկուն։

կը Թուի Թէ բուն առեւանգիչները, ապահովելէ վերջ որ որեւէ հետապնդման չպիտի ենթարկուին, ուղղակի յարաբերութեան մտած են Լինտպէրկի հետ, որուն կողմէ, իր մէկ բարեկամը մեկնած է բանակցութեան։

Ամերիկեան Թերթ մը կարդ մը Թելադրութիւններ կ'ընէ առեւանգիչներուն, յայտնելով Թէ անոնք հաւանութիւնը գտած են Լինտպէրկի։

«կտրեցէ՛ք, կը գրէ տղեկին պիշեռանոցէն կտոր մը. պահեցէք զայն։ Ցետոյ ձգեցէք ապահով տեղ մը եւ լուր տուէք Լինտպէրկի, որ տղեկը պիտի առնել տայ գաղտնօրէն։ Ետոյ ձեզ պիտի նշանակէ ժամադրութիւն մը։ Երեն ցոյց պիտի տաք պիշեռանոցէն կտրուած կտորը, որ պէտք է յարմարի պիշեռանոցէն կտրուած մասին եւ պիտի առանաք փրկագինը։ Այս բոլորը տեղի պիտի ունենան ձեռ գաղտնապահութեամբ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության վերացման մասին

Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարությունը վերացնելու կապակցությամբ՝ Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը որոշում է.

1. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարությունը վերացնել 1940 թվականի հունվարի 1-ից։

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունները, հիմնարկները, կազմակերպությունները, ինչպես նաև նրանց գույքը, ֆոնդերը, հաշիվները, պարտքերը և դրամական միջոցները հանձնել համապատասխան ժողովրդական կոմիսարիատներին ու գլխավոր վարչություններին՝ ըստ պատկանելության։

3. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

4. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

5. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

6. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

7. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

8. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

9. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

10. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

11. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

12. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

13. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

14. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

15. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

16. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

17. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

18. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

19. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

20. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

21. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

22. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

23. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

24. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

25. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

26. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

27. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

28. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

29. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

30. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

31. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

32. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

33. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

34. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

35. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

36. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

37. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

38. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

39. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

40. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

41. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

42. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

43. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

44. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

45. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

46. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

47. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

48. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

49. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

50. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

51. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

52. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

53. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

54. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

55. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

56. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

57. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

58. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

59. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

60. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

61. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

62. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

63. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

64. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

65. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

66. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

67. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

68. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

69. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

70. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

71. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

72. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

73. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

74. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

75. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

76. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

77. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

78. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

79. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

80. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

81. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

82. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

83. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

84. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

85. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

86. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

87. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

88. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

89. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

90. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատարել Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կողմից։

91. Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների և գլխավոր վարչությունների ղեկավար աշխատողների ու պատասխանատու աշխատողների նշանակումը կատար

ԲՈՂՈՔ ՀՍՅՐԱՆԻ

(Վ. Կ)

Ա. ՍՍՍՍ

X

Մոլչը, կախարդ իր սիրելիին, ընկերական ձայնով մը կ՚ըսէր իր ապրուստի ընկերոջ.

— Ես գիտեմ տեղ մը ուր ոսկի կայ, ոսկի՛, ոսկի՛, ոսկի՛...

Ան ալ կը պատասխանէր.

— Ես ալ գիտեմ, բայց ինչպե՞ս տանիլը...

Մոլչը կը պատմէր, որ Բոլոգոյ, Վոսկոս, Տոմսոն եւ Ֆրենդ անունով չորս հոգի ոսկի գտած են Ալասքայի մէջ, եւ ինքն ալ կ՚ուզէ նոյնը ընել։ Ան կը պատմէր նաեւ, որ Ֆրենդ ոսկին առած է եւ կ՚ուզէ հեռանալ, բայց Բոլոգոյ, Վոսկոս եւ Տոմսոն չեն ուզեր որ ան հեռանայ, վասնզի ան գիտէ ուր է ոսկին։

Մոլչը կը պատմէր նաեւ, որ Ֆրենդ ոսկին առած է, որովհետեւ ինքը, Մոլչը, ոսկին գտած է։

Միւս կողմէ, իբր հետեւանք ստերլինի բարձրացման, ոսկիի գինին անկումը, մեծ ձեռներ պատճառած է բագմաթիւ գոհարավաճառներու եւ ոսկերիչներու, որոնք անկեալ իշխանների, թագաւորներէ եւ նախկին հարուստներէ գնած էին մեծարժէք գոհարեղէն եւ ոսկեղէն:

Լոնտոնի մէջ զրոյց կը շրջի թէ Անգլիական դրամատան վարչական խորհուրդը նիստի հրաւիրուած է եւ կը կարծուի թէ մօտ ատենէն դրամատունը պիտի իջեցնէ զեղչի սակը:

Պոհաևի մահեև յետոյ

Նախորդ օր, աւելի քան 30 հազար անձեր, Ֆրանսայի զանազան կողմերէն եկած, իրենց վերջին յարգանքը մատուցին Պոհանի, անցնելով դագաղին առջեւէն եւ պարզելով յուզիչ տեսարաններ: Պատերազմի Նշանակաձեռներէն մէկը նուագած ինկաւ դագաղին քով: Այսէն կողմէ ցաւակցական հեռագիրներ կը տեղան: Երեկոյեան ժամը 8ին վերջ տրուեցաւ այցելութիւններուն ու սկսաւ Նկուամը նախկին պատերազմիկներու կողմէ:

Հանգուցեալին դագաղը երէկ առտու փոխադրուեցաւ արտաքին նախարարութեան պաշտօնատունը, ուր զետեղուեցաւ մեծ սրահին մէջ:

— Երեսփ. ժողովի եւմտական յանձնախումբը քուէարկեց 350 հազար ֆրանքի վարկ մը, զոր կառավարութիւնը կը պահանջէր, յատկացուելու համար թաղման ծախքերուն:

— Սէնի երեսփոխաններէն մէկը, երեսփ. ժողովին ներկայացուցած է օրինագիծ մը, որով կ'առաջարկէ Պոհանի ճաիւնը զետեղել Պանթէոնի մէջ:

Զինաթափութեան ժողովը

Զինաթափութեան ժողովի երկու յանձնախումբերը որոնք պիտի ուսումնասիրէին ծովային եւ ցամաքային զինաթափութեան վերաբերեալ հարցերը, սկսան աշխատանքի: Օդանաւային, ինչպէս նաեւ պատերազմական ծախքերու սահմանափակման յանձնախումբերը կը նաւաքանին այսօր: Սակայն, այդ յանձնախումբերէն ո՛չ մէկը պիտի կրնայ լուրջ աշխատանքի լծուիլ, քանի դեռ Ազգերու Դաշնակցութիւնը չէ լրացուցած իր գործը: Պատուիրակներէն շատերը կը նախընտրեն սպասել Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Հերիոյի վերադարձին, քանի որ խորհրդակցութիւնները պիտի դառնան գլխաւորաբար Ֆրանսական առաջարկներուն շուրջ: Իսկ գերմանական առաջարկը աւելի վերջն է որ վիճաբանութեան պիտի դրուի:

Կանիտի բանիտեն փրկելու համար

Պոմպէյէն տրուած լուրի մը համաձայն, հնդիկ ցեղախումբերու պատկանող 40 հազար զինեալ մարդեր կը քալեն Փեշաւէրի վրայ, Կաբուլ ապատելու համար բանտէն:

Կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ այս շարժման գլուխը կը գտնուին Հնդիկ Խորհուրդի պետերը, եւ օղանաւով ցրուեց ազդարարութիւններ թէ պիտի ռմբակոծուին բոլոր այդ կարգի համախմբումները:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ՄԷՋ.— Հանրապետականներու ղեկավարը ցէ վալերա *68ի* դէմ *81* ձայնով նախագահ ընտրուեցաւ Իրլանտայի Դործադիր Խորհուրդին: Իրլանտական Խորհրդարանի նախագահ ընտրուեցաւ հանրապետական մը՝ *71ի* դէմ *76* ձայնով:

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ.— Լոնտոնի ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ յարձակում գործել անգործներու խումբի մը վրայ, որ կը ջանար կոտրել օժանդակութեան գրասենեակի մը դռները: երեք հոգի ձերբակալուեցան: Ոստիկաններէն երկուքը վիրաւորուեցան:

ՀՕՅՍ ՏԵՍԱՒ

„ԴՐՕՇԱԿ"Ի

Մարտի թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Թաղադրութեան հրեշտակները ժըղնեւում՝ *Խբ.:* քաղաքական դաւանանքը եւ չէզոք մտաւորականութիւնը՝ *Կ. Սասունի:* Նոր ուղիներ ընկերվարութեան մէջ՝ *Մ.:* բառերը եւ Ադէլերը բոլշեւիկների մասին: Հիւսուածեղէնի ֆարտարաբուեստը Թուրքիայում: *N. 428* որոշումը: կարմիր գծից ներս: Թիւրքիոյ շուրջ: Ինտերնասիոնալ:

Տարեկան բաժնեդին՝ 25 ֆրանք կամ 2 տոլար: Հատով 2 ֆր. 50:

Հասցէ.— Rédaction *Droschak,* 71, Av. Kléber, Paris.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑՈՂԸ

Մարսէյլ, Գործ.— 900:
Մարսէյլ, Շ. Հ. 100:
Ժուալեէօզ, Ս. Հ. 35:

Երգահանդէս

Օր. Մարկրիթ Բաբայեանի աշակերտներուն կողմէ: Մասնակցութեամբ M. H. Algazi*ի, վաղը Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,* Salon du Foyer*ի մէջ, 93* Bld. St, Michel. *Մուտքերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք:*

Բանախօսութիւն Մարսէյլի մէջ

Հայ Ակումբին կողմէ, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 114 Rue de Rome, Մարսէյլ: Կը խօսի՝ Պ. Հրանտ Աթէշեան, նիւթ ունենալով «Հոկ գիտութեան վրայ հիմնուած բարոյական մը կարելի՞ է ըմբռնել»: Մուտքը ազատ է:

ՀՕՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ԱՐԵՒԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ»

Գրեց՝ ՈՍՏԱՆԻԿ

Գինը 5 ֆրանք

Լիոնի Ազգասիրաց Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 12 Rիւ Վոլթէր: Օրակարգ՝ նոր վարչութեանընտրութիւն: Համաձայն զիւանի որոշման ժողովին մասնակցող հայրենակիցները ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք ունենալու համար, պարտաւոր են վճարել իրենց անդամավճարները՝ 1931 դեկտեմբերէն 1932 մարտ 20: Ամսավճարներու վճարմանց համար դիմել 12 rue Voltaire, Lyon.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Ց. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կոսիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

*ԻԹԱԼԻՒ Աղբիւր Սերոբ խումբը, այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 32 Ave. des Gobelins*ի վերնայարկը:

ՊԱՆԵՒՕ-ՔՈՇԱՆԻ *«ԱՐՇԻՒ» խումբը, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 31 Rue Madame Curie:*

ԿՈՊՂԷՆԻ Հրազդան խումբը յառաջիկայ Զորեքշաբթի (16 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins:

ՊԻԼՊԻԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէն, յառաջիկայ Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple:

Սոյն բոլոր ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ վառմեան խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի պիտի առնուին: Կարեւոր օրակարգ և նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Գաւառ

Լիոնի Կուկունեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. Ակումբին մէջ, 240 Րիւ Տիւքէքլէյէն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Րիւ տը լա Բէփիւպլիք: Ներկայանալ անդամատետրերով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԷՆ ԹԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ խումբի ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին ընկ. Յովհ. Վարուժանի բնակարանի մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: կը հրաւիրուին նաեւ նոր արձանագրուողները:

ԼԻՈՆի Համազգայի խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. նոր Գրադարանին մէջ, 240 Րիւ Տիւքէքլէյէն: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Թէյասեղան

Կազմակերպուած Առաքազարի Հայր. Միութեան կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին 40 Րիւ տը Պէլվիլ
կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ
Ծախքերու մասնակցութեան համար՝ 2 ֆրանք 50

Հրապարակային բանախօսութիւն

Ա. Ե. Հայ կարմիր խաչի նիսի մասնաճիւղին կողմէ
Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին Bar Cigale (Bld. de la Madeleine) սրահին մէջ: *Կը խօսի՝ Պ. Ա. ԱԲՈՅԵԱՆ*
Կը հրաւիրուին կ. Խաչի համակիր երկսեռ հասարակութիւնը:

Երեկոյթ Առնուվիլի մէջ

Կազմակերպուած Առնուվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ին ժառանգիւղին կողմէ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Պ. Նիկողոսեանի Etoile Bleue սրահին մէջ
Կը բանախօսէ՝ Պ. ԳԱՒՌԻԿ ՕՀԱՆՆԻՍԵԱՆ
Կը ներկայացուի՝ ԹՈՐՈՍ ԾԱՌՈՒԿ
Գեղարուեստական մաս բաժին

Երգահանդէս ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆի կողմէ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՅԵԱՆի
*ՖԻԼԻՔ ԱՂԱՋԱՐԵԱՆի (Լութակ), եւ Mr. JEAN-MASSON*ի *(դաշնակ)*
6 Ապրիլ Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Salle Chopin, (Maison Pleyel) 8 Rue Daru, Paris. *Գին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք*
Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 Mr. le Prince եւ հայկական ճաշարանները:

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131* Rue Cambronne, Métro Vaugirard. *Զեկոյց Պ. Ա. Շահխաթունիէ: Նիւթ՝ Շարժանկարի թէչքնիքը, արուեստը եւ փորձեր:* *Մուտքը ազատ է*

Թուաբանական մեծ ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Մարսիլիահայ Տրամատիկ Մտաւտիան, ի պատիւ դերասան
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի
վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Սալօն Շաբի մէջ (84 Rue Chape) կը ներկայացնէ
«ԵՐԿԻՐՆ Է ԿԱՆՉՈՒՄ»
տրամ 4 արար
Կը մասնակցին ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՈՒԺԵՐ
Շեղ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՈՄԵՐՈՒ ԴԻՆԵՐ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՆ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ Նպարավաճառներուն եւ Նպարեղէնի վաճառականներուն կը հանձայնէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէթէ ԿԼՈՊ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց
Շալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 9ը
Central 06-34

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել *Հեռաձայն Danton 52—78*
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏԱՒՏ
221 rue Lafayette-PARIS

Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ըլլալ տպագրած Ուղերուն վրայ: Թօխալեան եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեզի, ամբողջացնելով իրենց արուեստն ու ճաշակը:

Téléphone Nord 76-0

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբին որ կը տանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւալնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաց. Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Կ'ուզուիլ *քոէֆ տը շինէ շիմիզիէ (chemisier) կարող լաւ գործաւորուհիներ: Կը պահանջուի խնամուած աշխատանք: Գործէ չհասկցողները չդիմեն: Դիմել առաւօտները ժամը 9—12 Պ. Ա. Տարոնեանի, 38 Rue du Caire. Փարիզ:*

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ քասքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, մագրավայր Հայերուս:

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փ.

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9):

ԵԱՒՈՒԻ Է կօշկակարի խանութ մը **18 Charlot.** Ամսական վարձք 125 ֆր. կիսով կանուխիկ: Դիմել Տիկին Քոքըէնի Փ հասցէին:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախրատ. եւ նոր Քոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոքի, ա վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ա 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ԾԱԽՈՒ Է *կօշկակարի խանութ մը, նաեւ մը, կանուխիկ սենեակ մը եւ W. C., ըրփրիզ ֆր., տարեկան վարձք 1500 ֆրանք Յարմար ամէն տեսակ գործ նելու, Դիմել 24 Rue Tivoli, Marseille.*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՍՈՒՐԲ ԹՈՐՈՍԻ ԼԵՌԸ

■■■

Ու կը խօսի ինքն իրեն: Աղերսներ, հրաշքի խնդրանքներ ունի սուրբին ուղղուած: Ու բոլորը, մեր գիւղին բոլոր լուսնտաներն ու բարակ ցաւ ունեցողները, հո՛ն կ'երթան, Ս. Թորոսին հրաշքին ապաւինելով:

5

Եւ իմ պատմութիւնս հիմայ, որ քաղցր յիշատակի մը նման պահած եմ հոգիիս եւ միտքիս նուիրական մէկ անկիւնին մէջ:

Հա՛, նախապէս ըսեմ, որ ես իմ աչքերովս տեսած եմ այն «հրաշք»ը զոր պիտի պատմեմ: Հաւատք ընծայած եմ կամ ո՛չ, այդ՝ այնքան ալ կարեւոր չէ: Կրնամ ըսել միայն որ մանուկս հաճոյք մը կը զգայ զայն վերապրելով եւ վերարտադրելով: Այնքան միայն: Ու կը բաւէ իմ մայրս, այնատեն շատ երիտասարդ էրտակաւէն: Եւ մեր գիւղին քանի մը բացառիկ գեղեցիկներէն եւ աչքի զարնողներէն: Ազնիւ ու բարի հոգի մը, որ հիւանդութիւն մը ունեցաւ յանկարծ:

—Ադամենց հարսը կը մարի՛, «սառա՛» ունի, ըսին գիւղացիք: Ու ճի՛շդ էր գիւղացիին ըսածը:

Իմ մայրս կը քնանար կամ կը մարէ՛ր յանկարծ, եւ օրուան մէջ քանի մը անգամ՝ շատ յաճախ:

Աչքերուն սեւ ու գեղեցիկ բիբերը աստւզներու նման, կը գլտորուէին իրենց պատեանին մէջ՝ մարմրելով: Դէմքին վարդերը կը թօշնէին՝ կարկուտէն յարկարծակի զարնուած կոկոններու պէս: Շրթունքները կանգալոյտ կը կարէին, կարծես ա՛րիւնը մէկէն ի մէկ սառած ըլլար մարմնոյն մէջ:

Ու կաժաց, կամաց գլուխը վար կ'իյնար՝ կուրծքին վրայ, ճիշդ կախաղանէն կախուածի մը անտէր գլխուն նման. ու գիրկ գիրկ եւ գունդ ու կլոր մարմինը կը փլէր յանկարծ ինքնին վրայ, ու այնպէս՝ տանիքէն վար նետուած, խոշոր քուրջերէ կազմուած ծրարի մը նման կ'իյնար, նստած կամ զնուած տեղը փողոց ըլլար կամ տունը, որմէ յետոյ շրթունքներէն օճառի նման բարակ փրփուր մը կը սկսէր հոսիլ:

Այս բոլորը կը զգայինք քովը զտնուողներս եւ կը հակէինք իր անկումին վրայ:

Շատ անդամներ պատահած է որ մտանէն որ եւ է ուտելիք մը բերելու ատեն, հո՛ն «քիւմ»երուն վրայ, կամ խոհանոցին մէջ լաթ կամ աման լուալու պահուն, խոհանոցի սալերուն վրայ, միս-միսակ ինկած եւ քիթն ու բերանը կամ մարմնոյն զանազան մասերը ցաւագուած է:

Մօրս վիճակը սուղի մատնած էր մեր տունը: Մանաւանդ հայրս շատ կը տառապէր, որովհետեւ շատ կը սիրէր, ու այնքան բացորոշ կերպով, ուր հակառակ գիւղի սեղմ սովորութիւններուն, անոնք որոշ կերպով կը նկատէինք հօրս ջերմ ու բացառիկ սէրը՝ մօրս հանդէպ: Պէտք է ըսել, արդէն, որ հայրս իբրեւ քիչ մը դպրոց ու գիր տեսած մարդ, շատ ըմբռնած եղած է գիւղի կարգ մը բարքերու նկատմամբ: Օրինակ՝ սիրահարութեան եւ սիրելով ամուսնութեան դէմ դրուած անբնական արգելքներուն հանդէպ:

Հանիս՝ խելքը կորսնցուցած վիճակ մը ունէր արդէն: Ամբողջ մեր թաղն ու գիւղը կը ցաւէին մօրս վրայ:

Դուռ ու դեղ, բժիշկ ու դարմանն, ո՛չ մէկ օգուտ ունեցան մօրս ցաւին: Ցաւ՝ որ «խարա-խատայի» պէս եկած եւ չոքած էր վարդի պէս կնոջ վրայ, ինչպէս կ'ըսէին գիւղացիք:

Հայրս՝ ի վերջոյ յուսահատած էր այլեւս բժիշկներու ափին մէջ դրամ համրելէն եւ հակառակ թեռահաւատ մէկը ըլլալուն, եկեղեցի կ'երթար, առտու եւ իրիկուն, քանի մը ծունկ աղօթք ընելու եւ մօրս բժշկութիւնը Աստուծմէ խնդրելու համար:

Հանիս՝ եկեղեցիէն դուրս չէր ելլեր: Եւ ամէն իրիկուն, պահակէ առաջ, մեզի հետ աղօթքի կը կայներ, մօրս բժշկութիւնը աղերսելով:

Տունը հսկումի մէջ էր:

Ու Սուրբը նոքէն: Սուրբ Թորոսի անմահակա՛ն զօրութիւնը:

Կը լիշեմ, շատ լաւ կը լիշեմ: կէս գիշեր մըն էր, երբ մեր տունին մէջ արտասովոր եռուզեռ մը սկսաւ յանկարծ:

Հայրս, հանիս եւ դուռ ու դրացիներ հաւաքուած էին մեր խոշոր սենեակներէն մէկուն մէջ: Բոլորին դէմքին վրայ խորհրդաւոր բան մը կար: Բաներ մը կը փսփսային, եկեղեցիէն ներս մտնող պառաւ մայիկներու ջերմեռանդութեամբ:

Ու պարզուեցաւ անիմանալի առեղծուածը:

Սուրբը մօրս երազին մէջ երեւցեր էր եւ քառասուն օր իր դուռը ուխտի երթալ թելադրած:

Հրաշք մը կը բնակէր մեր տունին մէջ:

Բոլորս՝ նոյնիսկ անհաւատ հայրս, համբերութեամբ լսեցինք մօրս երազին պատմութիւնը:

Ս. Թորո՛ս, երկա՛ր մօրուքով ու պատկառելի երեւոյթով ճգնաւորի մը սրբութիւնը ունեցող սուրբի մը տպաւորութիւնը ձգած էր մօրս վրայ:

Հայրս՝ խոստացաւ մօրս, երթալ Սուրբին դուռը: Ու միւս օրն իսկ, մայրս՝ հանիս ու երբեմն ալ դրացի տարէց կիներու եւ ինձի հետ սկսաւ այցելել Սուրբին:

Առաջին այցելութիւնը տուաւ հօրս ընկերակցութեամբ: Անոնց վիճացան գիւղէն քանի մը հաւատացեալ, առտուն կանուխ, մութն ու լուսուն:

6

Բսանը վեցերորդ օրն էր:

Ամբողջ քսանըվեց օրեր, մայրս՝ քալելու մէջ շատ անվարժ կին, համբերութեամբ եւ անիմանալի հաւատքով ու պաշտամունքով տանջուեցաւ, երբեմն ինձի, ու երբեմն հանիս հետ, գիւղէն երկու ժամ հեռուն գտնուող սուրբին հրաշքի վազած էր, միշտ բոպիկ ոտքերով ու մութնու լուսուն, օրէ օր եւ ժամ հրաշքին եւ բժշկութեան պիտի սելով:

Մօրս դիւրութիւն ընծայած լալու համար, հայրս մեզ, ինձ մայրս վերջերը փոխադրած սուրբին լերան ժամուկ ազգականներուն մը այդին:

Այդիներու եղանակն էր արդէն եւ մեր հնձանները անսահման կունքը կ'ապրէին խաղողի բերքի ու վայելքին:

Այդիներու եղանակն էր ուրեւ քանըվեցերորդ օրը մեր ուրբաթին մը ունէր: Հակառակ շուն ըլլալուն, արեւը չափ տաք էր եւ վճիռ: Այդիներ ձէն եռուզեռը քիչ մը աւելի:

ՄԱՆՈՒԿ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 12 ՄԱՐՏ 1932

12 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1826 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ՁԱՄԲԱՅ ՈՒՆԻՆՔ

Կարելի՞ է ամբողջապէս զարմանել համատարած թշուառութիւնը, որուն քանի մը էջերը թղթատեցինք երէկ։

Կարելի՞ է, «հրաշիւք իմն», երանաւէտ վիճակի մը հասցնել մեր չքաւոր գաղութները։

Կարելի՞ է, հոսուն աղբիւրի մը պէս, ղրամ հասցնել ուր որ անձկութեան մատնուած են. իրենց առօրեայ կեանքով, իրենց ազգային հաստատութիւններով — մանաւանդ պակասներով։

Ո՛չ։ ինքնախաբէութիւն պիտի ըլլար այդպիսի մեծամիտ հաւատիքներ տալ։

Կազմակերպուած պետութիւններն անգամ, ունին թշուառութեան այնպիսի տեսարաններ, որոնց առջեւ ի զուր պատէ պատէ կը զարնեն իրենց գլուխները։

Ո՛ւր կը մնանք մենք, այսպէս ցամաքէ ցամաք նետուած։ Առանց հաստատուն բնակութեան։ Առանց հողի եւ ծնայուն վաստակի։ կորզուցած՝ քաղաքական - իրաւական ամէն հանգամանք։ Մատնուած ի սաստ ճակատագրի։ Երկակայ՝ յետին ոստիկանին բարեհաճութեան։

Ուրեմն, աչքի առջեւ ունենալով բուն իրականութիւնը, այստեղ ալ հրաշք չպիտի խոստանանք։ Այլ, ցանկալին իտէալ համարելով, կարելին պիտի փորձենք։ Նիւթման մէջ պիտի գնենք տրամադրելի բոլոր միջոցները։ Խելքէն մինչեւ դրամ։ (Առաջինը կը հոսի՛ անսպառ, առանց սակարկութեան. իսկ երկրորդը... հաւաքողները միայն գիտեն)։

Ինչ են գաղութներու անհրաժեշտները։

1. ԽՆԱՄԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Գաղթականներու իրաւական վիճակը։ Զբաւորներ. որբեր, հիւանդներ, անգործներ, անոթ երախաներ եւն.։

2. ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄ.— Գաղթականայիններու մէջ ծնացած, հաստատուն բնակութենէ զրկուած ընտանիքները, մասնաւորապէս հողագործները հողին կապելու աշխատանք, որ արդէն կը կատարուի Սուրիոյ եւ Միջագետքի մէջ, բայց կանգ առած է ղրամի չգոյութեան հետեւանքով։

3. ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.— Նոր սերունդի փրկութիւն։ Հին դպրոցները զարգացնել եւ նորեր ապահովել։ Հոգատարութիւն՝ բարոյական եւ նիւթական։ Դասագիրք։

Գիտակցաբար մէկդի դրինք Հայաստանի օգնութեան, Ներգաղթի եւն. խնդիրը, որ ինքնին հասկնալի է։ Եւ որ, սակայն, պատճառ պէտք չէ դառնայ գաղութները զոհելու, չափազանց վերացական բանդիտութիւններով։

Արդ, անցեալ տարի, իր արծաթեայ յոբելեանին առթիւ, Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը մէկտեղ նետեց «Նոր Ուղեգիծ մը»։ Ո՛չ թէ իբրեւ յանձնառութիւն, այլ իբրեւ «առաջադրութիւն»։ Թիւածոյ չուռնի մասանց» մը, որ կը բաղկանար 31 կէտերէ։

Մենք այն ատեն մաղելով այդ շռայլաբանութիւնը, ամբողջ ուղեգիծ վերածեցինք երեք - չորս հիմնական բաժիններու,— ճիշդ այնպէս ինչպէս քիչ վերը։ («Յառաջ», 1931 մայիս 12 եւ 14)։ Նոյնիսկ աւելի ամփոփելով, առաջարկեցինք որ, առօրեայ հոգերէն դուրս, Բարեգործականը իւրաքանչիւր տարեշրջանի համար ընդունի որոշ ուղեգիծ մը, եւ գործի ձեռնարկէ անոր համեմատ։

Ի՞նչ եղաւ «նոր ուղեգիծը»։ Ի՞նչ ըրին Բարեգործականի վարիչները, անոր գոնէ չորս կէտերը իրագործելու, կամ իսկապէս նոր ճամբայ մը բանալու համար։

Տեղեկութիւն չունինք։ Միակ տեղեկութիւնը՝ կը քաղենք Բարեգործականի պաշտօնաթերթէն, «Միութիւն», որ իր 1932 Մարտ-Ապրիլի թիւին մէջ (ճիշդ այդպէս, Մարտ-Ապրիլ), կը հարցնէ.

— «կարդացի՞ք Հ. Բ. Ը. միութեան վերջին ուղեգիծ-ծրագիրը, եւ ի՞նչ ըրիք հոն առաջադրուած այս կամ այն ձեռնարկին աւարտելու համար»։ (էջ 32)։

Մէկ խօսքով՝ Բարեգործականը ինքն է որ, կոչի ձեւով, կը խոստովանի թէ ծրագիրը կը քննադատէին Դաշնակցութիւնը, եւ գաղութները կը կազմակերպէին ծնացեալ տարբերով ու հոսանքներով։ Քանի՞ որ, պահանջը կայ, իսկ հայ ժողովուրդին հարիւրին 90ը... իրենց հետ է։

Մինչդեռ, բուն հոգերը մէկդի դրած, եւ անընդհատ լայնցնելով խրամատը, հրահրելով կիրքերը, անոնք օրը իրիկուն կ'ըսեն Դաշնակցութիւնը խաչելով։ Մէկ կողմէ կ'ուզեն հաստատել թէ դեր չունի, արժէք չունի Դաշնակցութիւնը, միւս կողմէ չեն կրնար ծնացեալ բոլոր թազմութեամբ մէջտեղ բերել ո՛ր եւ է կազմակերպութիւն։

Դեռ երկա՞ր պիտի տեւեն այս լարախաղացութիւնները։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ն ԽԱԶԱԳՈՂՆԵՐՈՒՆ

Հայ խաչագողները դարձեր գործի վրայ են փարիզի մէջ։ կը մտնեն, կ'ելլեն տուները՝ այրերու բացակայութեան անշուշտ, եւ մերթ գուժ շարժելով, մերթ սպառնալով, կը ջանան բան մը փրցնել ու երթալ։

Աւտնք, յաճախ կը ներկայանան իբր անոնք, անտէր, անգործ երկար ատենէ ի վեր, եւ ստիպուած՝ ձեռնասլու երկրէն՝ կառավարութեան հրամանագով։

Լրել կը հաւատան թէ, կան ալ որ մինչեւ իսկ գաղթականաց գրասենեակին կողմէ ստորագրուած յանձնարարական մըն ալ կը ներկայացնեն։ կեղծ է անշուշտ։

Պէտք չէ քաջալերել այս խաչագողները, կարեկցելով եւ բան մը տալով։ Անոնք որ կը գթան իսկական կարօտեալներուն, կրնան իրենց լուման հասցնել հայ պաշտօնական իրաւասու հաստատութեան մը եւ այս կարգի կեղծ մուրացկաններուն ցոյց տալ իրենց տան դուռը եւ ադքատախնամի ձեւերն։

Այսքանն ալ իրենց կը բաւէ, եթէ քիչ մը խելք ունին եւ կը խուսափին աւելի ծանր խստութիւններէ։

Մ. Ե.

Ընդհանուր գործադուլ Սպանիոյ մէջ

Մատրիտէն արուած տեղեկութեան մը համաձայն, Քորտուի նահանգին մէջ յայտարարուած է ընդհանուր գործադուլ՝ քաւասուն հազար բանուորներ արդէն լքած են աշխատանոցները։

Բոլշեւիկները Ադրիոյ մէջ

Նախկին հաձայնավար մը, որ հիմա թունդ աւետարանական է դարձած, հաւաքոյթի մը մէջ յայտնեց թէ Ընդլիոյ մէջ հաստատուած է բոլշեւիկեան գրեթէ կազմակերպութիւն մը, որ գրամ կը ստանայ Մոսկուայէն եւ Ընդլիոյ բոլոր կողմերը ճանաճախուղեր է հաստատած։ Այս կազմակերպութիւնը որ կը կոչուի «Կեանքի ընկերներ» ունի 2 հազար գործակալ ընկերներ, որոնք գրուած են ամբողջ երկրին մէջ եւ կը գործեն անգլիական հմայնաւոր կուսակցութենէն անկախ։

Աւազակութիւններ կը շատնան

Նախորդ գիշեր, ժամը 2ի մօտն, քաղաքային զգեստով ոստիկաններ, երբ կը շրջագայէին փողոցները. լսեցին ատրճանակի ձայն մը որ կուգար Պուլվար սը լա Շափէլի կողմէն։ Նոյն պահուն նշմարեցին ինքնաշարժ մը որ արագօրէն կը սուրար ի զուր ազդարարեցին կանգ առնել։ Ինքնաշարժը չդադեց իր անիւներուն տակ նետուած հեծանիւ մը ու շարունակեց սուրալ։ Ոստիկաններն եւս սկսան ինքնաշարժով հետապնդել փախստականը, որուն հետեւէն պարպուած 30ի չափ գնդակ, ո՛չ մէկ արդիւնք տուաւ։ Ոստիկանները յաջողեցան առնել ինքնաշարժին թիւը, որ յետ քննութեան, յայտնուեցաւ թէ կեղծ էր։

Աւազակներէն մէկը ձերբակալուած

Վիեննայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց մէկը որ մասնակցած էր, Փարիզ, Լափայէթ փողոցի Պարուխ դրամատան կողոպուտին։

Աւազակը որուն վրայէն գտնուեցաւ 25 ֆրանքի գումար մը, խոստովանութիւններ ըրաւ։

Պարուխ դրամատան տնօրէնը կը յայտնէ թէ այս աւազակը որուն անունն է Տրակօ, ըստ երեւոյթին պետը կը թուէր ըլլալ խումբին, որուն կը հրամայէր տիրականօրէն, դրամատան կողոպուտին ընթացքին։

Ընդհանուր գործադուլ Սպանիոյ մէջ

Մատրիտէն արուած տեղեկութեան մը համաձայն, Քորտուի նահանգին մէջ յայտարարուած է ընդհանուր գործադուլ՝ քաւասուն հազար բանուորներ արդէն լքած են աշխատանոցները։

Բոլշեւիկները Ադրիոյ մէջ

Նախկին հաձայնավար մը, որ հիմա թունդ աւետարանական է դարձած, հաւաքոյթի մը մէջ յայտնեց թէ Ընդլիոյ մէջ հաստատուած է բոլշեւիկեան գրեթէ կազմակերպութիւն մը, որ գրամ կը ստանայ Մոսկուայէն եւ Ընդլիոյ բոլոր կողմերը ճանաճախուղեր է հաստատած։ Այս կազմակերպութիւնը որ կը կոչուի «Կեանքի ընկերներ» ունի 2 հազար գործակալ ընկերներ, որոնք գրուած են ամբողջ երկրին մէջ եւ կը գործեն անգլիական հմայնաւոր կուսակցութենէն անկախ։

Աւազակներէն մէկը ձերբակալուած

Վիեննայի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց մէկը որ մասնակցած էր, Փարիզ, Լափայէթ փողոցի Պարուխ դրամատան կողոպուտին։

Աւազակը որուն վրայէն գտնուեցաւ 25 ֆրանքի գումար մը, խոստովանութիւններ ըրաւ։

Պարուխ դրամատան տնօրէնը կը յայտնէ թէ այս աւազակը որուն անունն է Տրակօ, ըստ երեւոյթին պետը կը թուէր ըլլալ խումբին, որուն կը հրամայէր տիրականօրէն, դրամատան կողոպուտին ընթացքին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ԴԱՌՆԱԼ ԹՈՒՐՔԻԱ

Նոր հրահանգներ կրնան օգտուիլ Իզմիրի փախստականները

Փարիզի Թրքական հիւպատոսարանէն պատահաբար քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, երթեւեկի նոր հրահանգէն կրնան օգտուիլ՝

1.— Անոնք որ օսմանեան անցագրով թուրքիայէն դուրս ելած են քէմալական վարչաձեւէն առաջ։

Անոնք ալ երկու մասի կը բաժնուին.— *ա*) Անոնք որ արտասահման հաստատելէ վերջ, օրինական պայմանաժամերուն կանոնաւորաբար նորոգած են իրենց անցագիրը՝ պահելով Թրքական հիւպատակի իրենց հանգամանքը։ Անոնք կրնան թուրքիա դառնալ՝ առանց *պէյաննամէ* ներկնելու ստիպումին ենթարկուելու։ *բ*) Անոնք որ այդ օրինական ձեւակերպութիւնը չեն լրացուցած։ Այդպիսիները պարտաւոր են *պէյաննամէ* ներկնել եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ վերջ միայն կ'արտօնուին թուրքիա վերադառնալու։

2.— Անոնք որ *առանց ո՛եւէ անցագրի* թուրքիայէն դուրս ելած են։ Այս դասակարգին տակ կ'իյնան առաւելապէս իզմիրի աղէտեալները, որոնք խուճապի մատնուած՝ ժամանակ եւ հնարաւորութիւն չունէին անցագիր հանելու՝ արտասահման երթալու համար։ Անոնք պիտի կրնան *պէյաննամէ* տալ եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ յետոյ, թուրքիա վերադառնալ։

Նոր հրահանգէն չեն կրնար օգտուիլ՝

1.— Անոնք, որ թուրքիայէն դուրս ելած են ո՛եւէ օտար անցագրով (հայկական, ֆրանսական, իտալական, անգլիական եւայլն. եւայլն.) նոյն իսկ ներս չեն ընդունուիր հիւպատոսարանէն՝ *պէյաննամէ* ստանալու համար։

2.— Անոնք, որ թէեւ քէմալական անցագիր ստացած են, սակայն իրենց անցագրին տակ *ավետիք կայսր* ճայիկ մակագրուած է։

3.— Անոնք որոնք գործավարներու խորհուրդին որոշումով հանուած են Թրքական հիւպատակութենէն։

4.— *150*նոցներու ցանկին պատկանողները։

5.— Օսմանեան կայսերական գերդաստանին անդամները։

Ինչպէս կը տեսնուի՝ նոր հրահանգը շատ սահմանափակ հանգամանք ունի։ Անկէ կրնան օգտուիլ միայն անոնք որ օսմ. անցագրով կամ առանց ոեւէ անցագրի դուրս ելած են։ Ըստիշ խօսքով, մեծ պատերազմէն առաջ արտասահման եկողները, որոնք քոլորն ալ տուն տեղ եղած են եւ վերադարձի մասին չեն մտածեր՝ երկրորդ՝ իզմիրի աղէտեալները, որոնց տունն ու տեղը հրկիզուած է արդէն եւ «լքեալ» գոյքի խնդիր չունին։

Ազգային թատրոն Արիսթիս Պրիանի

Վերակոչի գնահատումը

Ինչպէս գրեր էինք, կառավարութիւնը որոշած է ազգային թատրոն կատարել Պուիանի։ վերջին կարգադրութիւններն եղած են հետեւեալ կերպով այսօրուան համար, շաբաթ, կէս օրէն վերջ։

Դամբանականը պիտի խօսի վարչապետ Պ. Թարտիէօ, կառավարութեան կողմէ։ Ջօրախումբեր անցք մը պիտի կատարեն, որմէ յետոյ յուղարկաւորներու թափօրը պիտի կազմուի համաձայն որոշուած կարգի մը։

Թափօրը պիտի անցնի հետեւեալ փողոցներէն ու պողոտաներէն, մեկնելով արտաքին նախարարութեան պաշտօնատունէն, քէ տ'Որսէ, փոնքորտի կամուրջ, փոնքորտի հրապարակ, Ալէնիս տէ Շան ք'Էլիզէ, Լ'Թուալի հրապարակ (ձախ կողմ), Ալէնիս փէլեպէռ, Թրոքատէրօ։ Թրոքատէրոյի հրապարակը թափօրը պիտի ցրուի։

Արտաքին նախարարութեան պաշտօնատան առջեւ, վարչապետ Պ. Թարտիէօ դամբականը պիտի խօսի ժամը *2.30*ին։

× Ներակոյտը *1*ի դէմ *261* ձայնով քուէարկեց օրինագիծ մը որ կը յայտարարէ, — «*Պոհեմն արժանի եղաւ հայրենիքին*»։

Նոյն բանաձեւը քուէարկուած էր նաեւ Քէմմանսոյի, մարաջախտ Ֆոշի եւ փուանքարէի։

Թուրքիոյ կեմտական տագնապը

Լենինգրատէն արուած Նեռագրի մը համաձայն, երեմուտքի վերջնական մշակումը ուշացած է Նաւասարակշռութիւնը հաստատելու գժուարութեանց հետեւանքով։ Թուրք գործավարներու վերջին նիստին մէջ, նկատի առնելով տնտեսական տագնապին ծանրութիւնը, կառավարութիւնը այն համոզման եկաւ թէ, չպիտի կրնայ վճարում կատարել այն օտար ընկերութեանց, որոնք ներկայիս Նամրայկին շինութիւնը կատարեն երկրին մէջ։ Գործավարներու նիստէն յետոյ, երմտական գործավարը շրջաբերական մը ղրկելով այդ օտար ձեռնարկուներուն եւ ընկերութեանց, յայտնեց թէ 1932ի վճարումները տեղի պիտի ունենան երբ անոնց հետ կնքուած պայմանագրութիւնը վերջանայ։ Իբր հատուցում, տոկոս պիտի տրուի։

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Հինդենպուրգի կոչը գերման ժողովուրդին

Գերման հանրապետութեան արդի նախագահը, Հինդենպուրգ, թեկնածու յաջորդիկայ ընտրութեան մէջ, գերման ժողովուրդին, ռատիոյով ուղղեց կոչ մը, որով խոտորէն կը պատասխանէ իրեն ուղղուած քննադատութիւններուն։

Սոորեւ գլխաւոր կէտերը Հինդենպուրգի կոչին.

— Ծայրայեղ աջ թէ ծայրայեղ ձախ կուսակցականի մը ընտրութիւնը ձեր հայրենիքը պիտի մխրճէր խառնութեան մէջ, որուն ծանրութիւնը կարելի չէ չափել ներկայիս։ Իմ պարտքս էր դէմ կենալ անոր։

«Պիտի մերժէի կուսակցութեան մը, կամ կուսակցական խմբակցութեան մը թեկնածուն ըլլալ, ինչպես պիտի մերժէի նախադիր պարտադրութիւններ։ Սակայն թեկնածուն ըլլալ գերման ժողովուրդին, այդ նկատեցի իմ հայրենասիրական պարտականութիւնս։ Որով, եթէ վերընտրուիմ, պիտի կրնամ իմ պարտականութիւնս կատարել՝ իբր լիազօրը ամբողջ գերման ժողովուրդին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Փորիկն Լինտպէրկ դեռ չէ գտնուած

Ամերիկեան թերթ մը կը յայտնէ թէ ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ որ Լինտպէրկի տղեկը ողջ է եւ առողջ, թէ իր ծնողքին վերադարձնելու հարցը կախում ունի միայն վերջնական կարգադրութիւններէ։

Լինտպէրկ ենթադրելով որ առեւանգիչները ապահաւած են իրենց արարքէն եւ կը վախնան ձերբակալուելէ. փարատելու համար անոնց վախը նոր կոչ մը ուղղեց անթելով։

Լինտպէրկ կը խնդրէ առեւանգիչներէն որ տղեկը յանձնեն ապահով տեղ մը, ղոր յետոյ իրեն պէտք է յայտնեն. պէտք է պահեն տղեկին մէկ շապիկը, զոր առեւանգիչներէն մէկը, իրեն ներկայացնելով. պիտի ստանայ փրկագինը։

Հանրածանօթ մաքսանենգը Ալ Քափոն որ բանտը կը գտնուի, կառավարութենէն խնդրեց որ գինքը ազատ արձակէ ժամանակաւոր կերպով, որպէսզի իր կողմէ աշխատի տղեկը գտնելու։ Ալ Քափոն կառավարութեան ներկայացուց 200 հազար տոլարի երաշխաւորութեան առաջարկ մը։

Անգլիա իջեցուց գեղչի սակը

Այս վերջին օրերս, անգլիականի արագ եւ շարունակական բարձրացումը սկսեր էր վախ ազդել Անգլիոյ ճարտարարուեստական եւ առեւտրական շրջանակներուն։ կը վախցուէր որ անգլիականի բարձրացման հետեւանքով, նուազի արտաքին առեւտուրը։ երեւոյթը ուշադրութիւնը գրաւեր էր նաեւ Անգլիոյ դրամատան, որ ինչպէս գրեր էինք երէկ, նիստի հրաւիրեր էր վարչական խորհուրդը։

կառավարութիւնն ալ իր կարգին մտահոգ, խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ մասնակցութեամբ փոխ-վարչապետ Պոլտուինի, ելմտական նախարար Չէմպըլէյնի եւ ելմտական նախարարութեան մասնագէտներուն։

Այս խորհրդակցութենէն վերջ, Անգլիոյ դրամատան վարչական խորհուրդը նիստ մը ունեցաւ եւ որոշեց գեղչի պաշտօնական սակը իջեցնել 3էն 4 առ հարիւրի։

Անգլիականը որ 96ի բարձրանալէ վերջ, իջեր էր 94ի, շարունակեց իջնալ մինչեւ *92 7/8*ի։ Այս անկումը հետեւանքը չէ միայն գեղչի սակի նուազման։ Այլ նաեւ ուրիշ միջոցներու ալ, որոնք կը ձգտին արգիլել չափազանց բարձրացումը։

Պալթիկեան միութեան Միջերկրական

Ռումանական թերթ մը կը հրատարակէ վարշաւիայէն առնուած լուր մը, որ կը յայտնէ թէ ծրագիր մը կը մշակուի, կազմելու համար տնտեսական խմբակցութիւն մը որ ընդգրկէ պալթիկեան մինչեւ Միջերկրական։

Այս ծրագիրը կ'երեւի թէ ընդունելութիւն գտած է ռումանական կարգ մը շրջանակներու մէջ։ Ըսուած է թէ ծրագիրը կ'երեւին լրջօրէն նախատեսելու դրութիւն մը, որ ձամբայ ֆինլանտայէն մինչեւ Յունաստան, մէկուկէս միլիոն քիլոմեդր տարածութեան վրայ, 120 միլիոնոց բնակչութիւն մը, տնտեսական ամուր կապերով։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Գրեր էինք թէ քառասուն հազար հոգինոց զինեալ ամբոխ մը կը քալէ փէշաւէրի վրայ, ազատելու համար դանտին։

կառավարութիւնը խիստ միջոցներու դիմած է, արգիլելու ձամբր աւելի ծանր խռովութիւններ։ 32 անգլիական օդանաւեր արդէն ռմբակոծեցին ըմբոստ խումբերը։ Բայց երկու օրէ ի վեր, տեղատարափ անձրեւին եւ բուռն փոթորիկներու հետեւանքով, օդանաւային գործողութիւնները կը դժուարանան։

Բոլոր զօրախումբերը շարժման մէջ դրուած են։

ՀԱՄՈՀՄԱՆ ՈՐՈՒՐԸ

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ստեղծենք ամուր նյութական հիմքեր

Ստեղծենք ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք ճարտարի տնտեսությունը, ապահովենք աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ստեղծենք ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք ճարտարի տնտեսությունը, ապահովենք աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ստեղծենք ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք ճարտարի տնտեսությունը, ապահովենք աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

Ամրացնենք մեր ճարտարի տարածքային տնտեսությունը, ստեղծենք նրա համար ամուր նյութական հիմքեր, զարգացնենք նրա արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը, տրանսպորտը, կապը, առևտուրը, կոմունալ տնտեսությունը, մշակույթը, կենցաղային սպասարկումը, ապահովենք ճարտարի աշխատավորների նյութական և մշակութային բարձր կենսամակարդակ։

ԲՈՎԱՅ ՀԱՅՐԸ

(Վ. Կ.)

Ա. ՍԱՍՆԱ

X

...Ես նայում եմ նրան ու լսում նրա խոսքերը... Ես նայում եմ նրա ոտքերին, որոնք ցեխոտ են մինչև ծնկները, ես նայում եմ նրա ձեռքերին, որոնք կոշտացել են ու ճաքճքել, ես նայում եմ նրա դեմքին, որ ծերացել է վշտից, աղքատությունից, հիվանդություններից, ես լսում եմ նրա խոսքերը, որոնք ասում են, թե ինչպես նա ամուսնացել է իր ամուսնու հետ, թե ինչպես նա ծնել է իր երեխաներին, թե ինչպես նա մեծացրել է նրանց, թե ինչպես նա ամուսնացրել է նրանց, թե ինչպես նա ամուսնու մահից հետո մնացել է միայնակ, թե ինչպես նա ապրել է նրանց հետ, թե ինչպես նա ապրում է հիմա...

Ես նայում եմ նրան ու լսում նրա խոսքերը, և ինձ թվում է, թե ես ինչ-որ հեքիաթ եմ լսում, ինչ-որ հեքիաթ, որ ես կարդացել եմ մանկության տարիներին, որ ես լսել եմ մանկության տարիներին, որ ես տեսել եմ մանկության տարիներին, որ ես ապրել եմ մանկության տարիներին, որ ես ապրում եմ մանկության տարիներին, որ ես ապրելու եմ մանկության տարիներին

«Ընտրական պայքարին մէջ, կարգ մը ամբաստանութիւններ ուղղեցին իմ անձիս դէմ։ Նախ, ինծ մեղադրեցին թէ ստորագրած եմ Ընկերի ծրագիրը, եւ ատով ուղղակի դէմ եմ եղած ազգային ճակատին։ Ինծի համար դիւրին չէր զայն ստորագրել։ Բայց ստորագրեցի այն համոզումով թէ, ատիկա՝ հանգրուան մըն էր դէպի մեր ազգային ազատութիւնը եւ կը կարծեմ թէ իմաստութեամբ շարժեցայ։

Հիթլէրեան դաւ մը Պերլինի մէջ

Պերլինի ոստիկանութեան մէջ երեւան Նամուսեցաւ Հիթլէրեան դաւ մը։ Երկու ոստիկանական սպաներ եւ Պերլինի ոստիկանապետութեան մէջ աշխատող հաշուակալ կին մը ձերբակալուեցան եւ բանտարկուեցան։

Ատոնք կը մեղադրուին թէ ի նպաստ Հիթլէրեան կուսակցութեան գողցած են ոստիկանական գօրանոցին, զինարանին եւ ռազմանիւթի մթերանոցին յատակագծերը զոր յանձնած են Հիթլէրի մարդոց։

Ձերբակալուածներէն մէկը խոստովանած է թէ իր արարքը գործած է Հիթլէրեան պետի մը թելադրութեամբ։

Իրլանտայի նոր կառավարութիւնը

Իրլանտայի հանրապետական նոր վարչապետին Տէ Վալերայի առաջին գործն եղաւ ազատ արձակել քաղաքական բոլոր բանտարկեալները։ Կ՚ենթադրուի թէ յառաջիկայ շաբթու իսկ, հանրապետական վարչապետը խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ հանրային փրկութեան օրէնքը ջնջող օրինագիծ մը։ Ցարդ, Վալերա չափազանց դաղանապահ մնացած է, Անգլիոյ թագաւորին հանդէպ հաւատարմութեան երդումի ջնջման դէմ իր մտադրութեան մասին։

Ցայտնի չէ ուրեմն թէ պիտի ուզէ՞ մինչեւ ծայրը երթալ եւ Իրլանտայի անկախութիւնը յայտարարել հանրապետութիւն հռչակելով։ Լոնտոնի քաղաքական շրջանակները այն կարծիքը կը տածեն թէ Տէ Վալերա չափաւոր դիրք մը պիտի բռնէ առ այժմ, մանաւանդ որ Իրլանտայի աշխատաւորականները եւ անկախները չպիտի ուզեն անկախութեան յայտարարութեան հետեւանքով, երկիրը մասնուած տեսնել արտաքին եւ ներքին դժուարութիւններու։

Պ. ՍՈՒՐԱՓԵԱՆ ԹԵՆԹ ՊՕՂՈՍԻ ԴԵՐԻՆ ՄԷՋ

Թատերական մեծ ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Մարսելահայ Տրամատիկ Ստուտիան, ի պատիւ դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, Սալօն Շաբի մէջ (84 Rue Chape) կը ներկայացնէ

«ԵՐԿԻՐՆ Է ԿԱՆՉՈՒՄ»

Տրամ 4 արար

Հեղ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ

ԿՐ ՄԱՄՆԱԿՑԻ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՈՒԺԵՐ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ «ՏՐԱՄ-ՕՓԵՐԷԹ» խումբը ղեկավարութեամբ

դերասան Ս. ՍՈՒՐԱՓԵԱՆԻ

Ի ՆՊԱՍՏ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը ներկայացնէ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ

ԿԱՄ ԹԵՆԹ ՊՕՂՈՍԸ

Ուրախ օփերէթը՝ 4 արար, դեկոր՝ Ա. ԱՐԷԼԵԱՆ

27 Մարտ, 1932, կիրակի ցերեկ (Զատիկի օրը) ժամը հինգ տեղ

MAISON DE LA MUTUALITÉի ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

24 RUE ST. VICTOR PARIS
Metro MAUBERT - MUTUALITÉ

25 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ — 12 ՀՈԳԻՆՈՑ ՄԵԾ ՕՐՔԵՍԴՐ, ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱՒՌԻՍ ԺՕՐԺԻ

Դ. արարին, հարսանիքի տեսարանին՝ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՊԱՐԵՐ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 եւ 10 ՖՐԱՆԿ

Կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ Թատրոնին կիշէն, ժամը 12էն (կէս օր) սկսեալ։

Ֆ.

Հ. Դ.

ԻԹԱԼԻԻ Ազգ. Սկրոք խումբը, վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 32 Ave. des Gobelins-ի վերնայարկը։

ՊԱՆԵՒՕ-ԹԱՇԱՆԻ «ԱՐՇԻՒ» խումբը, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 31 Rue Madame Curie։

ԿՈՊԼԻՆԻ Հրազդան խումբը յառաջիկայ Զորեքշաբթի (16 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins։

ՊԻՒՎԻԼԻ Ռոտոտոմ ներթակումխէն, յառաջիկայ Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple։

Սոյն բոլոր ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։

ԱՆԻԼՒ-Պուա Ֆռանսպի Պատ. Միութեան վիճաբանական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սահակ-Մեսրոպ Գրադարանը։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Րիւ տը լա Բէփիւպլիք։ Ներկայանալ անդամատետրերով։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՍԷՆ ԹՈՒԱՆԻՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ խումբի ժողովը վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 5ին ընկ. Յովհ. Վարոյեանի բնակարանի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը հրաւիրուին նաեւ նոր արձանագրուողները։

ԼԻՈՆի Համազգայ խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. նոր Գրադարանին մէջ, 240 Րիւ Տիւքէքլէն։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԼԻՈՆի Ասիեւժանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին 12 Րիւ Վոլթէր։ Օրակարգ՝ նոր վարչութեանընտրութիւն։

Համաձայն դիւանի որոշման ժողովին մասնակցող հայրենակիցները ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք ունենալու համար, պարտաւոր են վճարել իրենց անդամավճարները՝ 1931 դեկտեմբերէն 1932 մարտ 20։ Ամսավճարներու վճարմանց համար դիմել 12 rue Voltaire, Lyon.

Թ է յ ա ս ե ղ ա ճ

Կազմակերպուած Առաքելարի Հայր. Միութեան կողմէ

վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին 40 Րիւ տը Պէլվիլ

Կը Նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ

Ծախքերու մասնակցութեան համար՝ 2 ֆրանք 50

Հրապարակային քանախօսութիւն

Ա. Ե. Հայ կարմիր Խաչի Նիսի մասնաճիւղին կողմէ

Վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին Bar Cigale (Bld. de la Madeleine) արահին մէջ։

Կը խօսի՝ Պ. Ա. ԱՐՈՅԵԱՆ

Կը հրաւիրուին Կ. Խաչի համակիր երկսեռ հասարակութիւնը։

Երեկոյթ Առնուվիլի մէջ

Կազմակերպուած Առնուվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ին ժամնաճիւղին կողմէ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Պ. Նիկողոսեանի Etoile Bleue արահին մէջ

Կը բանախօսէ՝ Պ. ԴԱՌՆԻԿ ՕՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի՝ ԹՈՐՈՍ ԾԱՌԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue Cambronne, Métro Vaugirard. Ջեկոյց Պ. Ա. Շահխաթունիէ։ Նիւթ՝ Շարժանկարի թէքնիքը, արուեստը եւ փորձեր։ Մուտքը ազատ է*

«Հայրենիք» ամսագիր եւ օրագիրներ

Ընդհանուր գործակալ Եւրոպայի (բացի Պալքաններէ)

Գրասուն Հրանիս-Սահակեան

51 rue Monsieur le Prince, Paris (VIe) Danton 88—65

Ուր պէտք է դիմել բաժանորդագրութեանց եւ վճարումներու համար

կը հայթայթենք ամսագրի հին թիւերը

ՇԱՀԱԲԵՐ ԳՈՐԾ

վարձու է պանդոկ մը եւ ճաշարան մը՝ 50 յաճախորդով։ Պանդոկը ունի միշտ ննայուն վարձակալներ։ Ամսական վարձք՝ 2000 ֆրանք։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Michel, 72 Rue Fondary, (Restaurant-Bar). Métro Commerce.

ՄԻՍԱԿ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

5 Rue Pergolèse, PARIS (16)

Tél, Passy 27-63

Métro Etoile, Obligado, Maillot

Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ՚ուզեն՝

1. Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել։
2. Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ։
3. Շարթել ինենութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները։
4. Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը։
5. Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար,
6. կատարել ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները։
7. կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները։

Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ՚առնեմ գործել բարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ։

Կ՚ընդունիմ ամէն օր, բացի Կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—4։

Կ՚ուզուի դերձակ—գործաւոր

*Փարիզէն 80 քիլոմէթր հեռու գտնուող փոքր քաղաք մը կ՚ուզէ դերձակի գործաւոր մը, որ կարենայ օդնել ափիէօսէրի։ Աւերոյ տարուան համար աշխատանքը երաշխաւորուած։ Մանրամասնութեանց համար մէկ «Յառաջ»ի վարչութեան։

Հայերու ժանապրավարը

Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ԱԶԱՏ ԽՕՍՔ»

Օրաթերթը

Լոյս կը տեսնէ Սօֆիայի մէջ

Տարեկան բաժանորդագինն է 150 ֆր., վեցամսեայն՝ 80 ֆրանք։

Հասցէ՝ Journal «Azat Khosk» Bld. Dondoukoff 45, Sofia Bulgarie.

Կ՚ուզուին corsages լաւ բուհներ։ Դիմել կէսօրէ վերջ Պ. Amleyan, 31 Rue Aumaire, Paris (3), Métro Arts et Métiers.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant **H. STEPHAN**

Հայրենակիցներ, ուշադրեցէ՛ք

13 Րիւ տէ Տօմինիքէն

ՄԱՐՍԷՅԻ

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷՆ

Ուր կը ծախուին մեծաքանակի գինով, ամէն տեսակ նպարեղէններ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

98 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ։ Աբմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մրքի, արեան՝ վէներ. ջիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, (Սէն Լուի) Հայր.— 70։

Հառն, Ա. Պ.— 70։

Փարիզ, Լ. Ե.— 35։

Բանախօսութիւն Մարսէյլի մէջ

Հայ Ակումբին կողմէ, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 144 Rue de Rome, Մարսէյլ։ Կը խօսի՝ Պ. Հրանտ Աթէշեան, նիւթ ունենալով «Լոկ դիտութեան վրայ հիմնուած բարոյական մը կարելի՞ է ըմբռնել»։ Մուտքը ազատ է։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ (4)

ՍՈՒՐԲ ԹՈՐՈՍԻ ԼԵՌԸ

Հարսներ եւ աղջիկներ մեծ եռանդով կը պատրաստէին շարոցները՝ նուշի եւ ընկոյզի, կը վառէին օճախներուն վրայ դրուած մեծ սաներուն ներքեւը, որոնց մէջ խաղողին անմահական հիւթը կ՚եփէր, պատրաստուած՝ ադուր եւ սերուն հարսներու եւ արբունքի նոր հասած՝ տաքարիւն եւ կայտառ պարմանիներու ու աղջկանց, փափուկ բայց զօրաւոր ոտքերուն թնդոցովը, խառնուած նշալով ու ալիւրով։

Ըսի՞ որ այս իրարանցումին մէջ մենք՝ ես ու մայրս, որեւէ դեր չունէինք։ Մենք եւ աւելի շատ մայրս անշուշտ կը խորհէինք մեր ուխտին մասին։ Ու արդէն քիչ վերջ, մայրս արտասովոր եռանդով մը պատրաստուեցաւ մագլցելու այդիէն Սուրբին Լեռը տանող առաջին բլրակը, որուն կողերը կը ծածկէին արտուճիմշատադալար ծառերը, մութ ու խորհրդաւոր պուրակի մը երեւոյթը տալով բլրակին։

Ու պահ մը, ես ու մայրս, լուռ ու մունջ, կը քալէինք, կամ աւելի ճիշտ՝ կը մագլցէինք դէմի փոքրիկ բլրակն ի վեր։

Հաճելի էր այս վերելքը։ Մշտադալար ծառերու եւ աշնանային թուփերու մէջէն, առտուան այդ ամէնէն հմայիչ պահուն, այնպէ՛ս «դուրսէթ»էն երկիր դարձող դարիպներու նման, աղօթքի պատառիկներ ծամծմելէն, կը քալէինք, եւ թուփերը մեր թիկունքներուն քսուելով միսթիք խշրտուք մը կը ցանէին չորս մեր կողմը։

Ու գագաթը բլրակին։

Հիմայ կը տեսնէինք Սուրբին Լեռը։ Մեր վայրէջքին ճիշդ ծայրը, շիտակ ճամբու մը փոքրիկ բարձունքին վրայ։

Մեր կեցած տեղէն, Սուրբին Լեռը կը նմանի աւերակ մատուռի մը, որուն փլատակներուն վրայ, երկու աննկուն եւ հաւատաւոր քուրմեր կամ քահանաներ գլուխ գլխի տուած՝ աստուածաշունչին վրայ հակածի ձեւով, հին օրերն ու իրենց երեւելի մատուռին փառքը կ՚ողբան կարծես։

Հա՛, ճիշդ այդպէս, երկու ճգնատ եւ աւերուր քահանաներու նման, երկու սեպաձեւ ժայռերը Սուրբ Թորոս լերան, գլուխ գլխի տուած, դիրքնք լուսելու եկող ուխտաւորներու այցին կը սպասեն։

Հոդ՝ գագաթին վրայ բլրակին, դէմ առ դէմ սուրբին, մայրս ծնկաչոք եւ ի խորոց սրտի աղօթք մը փսփսաց եւ խաչակնքեց քանի մը անգամ։ Եւ հուսկ ուրեմն, նոր ուժ եւ հաւատքով, սկսանք վայրէջքին, երբ արեւը օրրանէն առտուն կանուխ, գլուխը վեր վերցուցած սիրուն աղջկան մը ժպիտովը, իր ոսկի անձրեւին տարափին յանձնեց մեր ճակատները։

Մայրս՝ քնաւ չխօսեցաւ ինծի հետ։ Այդ օրը կարծես բոլորովին անհիթացած էր։ Եւ աչքիս կ՚երեւէր սրբուհիի մը տեսիլքով։ Աչքերն իր ուղիին, գլուխը ծանրօրէն վար կախած, արագօրէն եւ սրբազան խաղաղութեամբ մը կը քալէր, առանց նոյնիսկ աղդուելու ճամբուն սուր ու խէթ քարերուն խայթոցներէն, իր ճերմակ ու բոպիկ ոտքերուն վրայ։ Իմ կողմէ յոգնութեան ոեւէ նշան ծանր տեսակէն ծուռ ու լուռ նայուածքով մը կը սասանէր, ու ես գագուած համակերպութեամբ մը կը քալէի քովն ի վեր։

Վայրէջքը հատած էր։

Հիմայ՝ կարճ եւ ուղիղ ճամբայ մը միայն ունէինք հասնելու համար Սուրբին, որ ուղիղ ճամբուն ծայրէն կը նայնի ճիշդ դրակալի մը, որուն վրայ ալ խոշոր եւ հաստ խաւաքարտէ կողքերով աւետարան մը, երեսի վրայ սեպաձեւ բացուած։

Հա՛, ճիշդ այդպէս է Սուրբին Լեռը մեր վայրէջքին հատած տեղէն դիտելով։ Գրակալ մը լեռը։ Եւ երեսի վրայ սեպաձեւ բացուած խոշոր աւետարան մըն ալ, երկու ժայռերը՝ գլուխ գլխի տուած։

Հոս՝ մայրս կեցաւ մէկէն, գիս ալ կեցնելով։

Ըսի արդէն, որ այդ օրը մօրս բոլոր շարժուձեւերը տարօրինակ կը գտնէի։ Ինծի կը թուէր թէ, տարբեր կնոջ մը հետ էր գործս, որուն հետ ստիպուած էի պաշտօնական ձեւերով վերաբերուիլ եւ հնազանդիլ միայն։

Հանել՝ հրամայեց կօշիկներս, որոնք մինչեւ այդ օրը, հակառակ իր պնդումներուն եւ աղաչանքներուն, չէի հանած երբե՛ք։ Ու պարտադրեց, որ իրեն համար, բարձրաձայն եւ սրտագին աղօթք մը կամ ժպիտնք մը ընեմ։

Երեսն ի վեր նայեցայ։ Աչքերը կը փայլէին անսովոր կրակով մը, փայլուն եւ փորը կուշտ կրակարանի մը առջեւ ժամերով նստած մարդու մը աչքերուն նման։ Այտերը կաս-կարմիր էին, ճիշդ ու ճիշդ շատ բացուած վարդերու նման, որոնց թերթիկները փոքրիկ հալումով մը կը փրթին ու կ՚իյնան վար։ Ատուածային եւ շատ խոր ժպիտ մը կ՚ամբողջացնէր պատկերը, Մագթաղենացւոյն շնորհը տալով անոր ամբողջական դէմքին։

Հաժակերպեցայ, ու բարձր ձայնով մը, որուն արձագանգը սարսեց մարմինս՝ երակ առ երակ, ըսի. «Մա՛յր, հոգիով կը փափաքիմ, որ դուն որեւէ, որեւէ ձեւով բուժուիս, ազատուելով այսօրուան տխրութենէդ»։

«Ամէ՛ն, ամէ՛ն, դաւա՛կս» ըսաւ, ու համբուրեց ճակատս, տաք տաք լալով։ Սիրտս դողաց այդ պահուն՝ անանուն եւ անբացատրելի զգացումով մը համակուած, մինչդեռ ինքը կաքաւի մը արագութեամբ գրեթէ վազելով, սկսաւ յառաջանալ դէպի Սուրբին բարձունքը։

Հետեւեցայ իրեն անխօս։

Ջմռնայ ըսել որ կօշիկներս հանեցի, եւ գուլպաներս հանեցի, եւ ատ թիս տակ ուժով մը սեղմած, իր ետեւէն սկսայ քալել։ Ես փոխուած էի։ Հոդիիս մէջ բազմութիւն մը կը շնչէր կարծես։

Խրախճա՞նք էր թէ ժամերգութիւն, չե՛մ գիտեր։ Գիտեմ միայն որ հոգիս փոքրիկ աշխարհի մը բաժնուած էր, ու ադուոր ու քաղցր խելօք ու չեմմեռանդ մարդիկ դագաւնեսը կ՚ապրէին, խաղաղութեան հետ եղբայրացած։

Սուրբին դուռն էինք ձգտելով։ Մայրս կեցաւ կրկին։ Ճշդեց սրբուհիի մը երկիւղածութեամբ օդին մէջէն երեք անգամ խաչ քեց, ու յառաջանալով փոքրիկ ոսկեներէն սկիւռմէջ մում մը վառեց ուժգնութիւնէն մէկուն շիւղին վրայ, կապոյտ քուրջի կտոր մը կապեց եւ հուսկ ապա, ուղղակի սրբուհիի ժայռերուն դէմ, ծունկի գալով ու սկսաւ աղօթագիրքն ու պատարագել, անձայն ... մտովի։

Իր քովը ծունկի եկայ, ծունկերս մուտ քարերուն վրայ, որոնք վտիտ ծունկերս կը ցաւցնէին։ Ես ալ սպասեցի։

ՄԱՆՈՒԿ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԼԱՒԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 13 ՄԱՐՏ 1932
13 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1827 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ա. ԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Միայն մէկ ճամբայ ունինք, արտասահմանի ցիրուցան բազմութիւններուն կացութիւնը կարելի եղածին չափ տանելի դարձնելու, բազմազան տառապանքներ մեղմացնելու համար:

Մէկ ճամբայ — կեդրոնական շտկապ մը: Օղակ մը: Ղեկավար ոգի մը: Մենք պիտի կոչէինք՝ Ազգային Խորհուրդ: Ինչպէս ունեցեր ենք տարբեր պարագաներու մէջ, մասնաւորապէս պատերազմի շրջանին:

Անյապաղելի չեն այն խոչընդոտները, որ պարբերաբար մէջտեղ կը նետուին, պարզապէս գործէ խուսափելու համար:

Գիտենք որ հայկական Սփիւռքին մէկ ծայրը կը գտնուի փարիզ, միւսը՝ մինչեւ հարաւային Ամերիկա: Տարտղնուած ենք երկրագունդի բոլոր ցամաքներուն վրայ: Զունինք իրաւական հանգամանք՝ շատ մը վայրերու մէջ: Զունինք վաւերական իշխանութիւն՝ նոյն իսկ միեւնոյն գաղութին համար:

Գիտենք այս բոլորը, բայց կը ճանչք ամուր՝ մեր տեսակէտին վրայ: Այդ բոլորը ոչ թէ պատճառները, այլ հետեւանքներն են սիրող անիշխանութեան:

Եթէ ուրիշ ո՛ր եւ է փաստ չունենայինք, բաւական էր տասը տարուան փորձառութիւնը:

Տասը տարին երկար, շատ երկար ժամանակ է, որոշում տալու, համբան գտնելու համար:

Ուրիշ խնդիր, եթէ ամէն բանէ յուսահատած, մեր ճակատագիրն ալ բախտին յանձնած ենք:

Անոնք որ այդ օրուան հասած են, լաւ կ'ընեն, եթէ բոլորովին քաշուին հրապարակէն, փոխանակ առտու-իրիկուն հառաչելու այս ժողովուրդին անունով: Գոնէ տատոուկ մը պակաս կ'ունենանք:

Ի՞նչպէս կազմել Ազգային Խորհուրդը:

Ուրիշ տեղ ալ գրած, խօսած, բացատրած ենք: Կը գտնուինք այնպիսի կացութեան մը առջեւ, ուր ձեւերը չեն որ արժէք ունին, այլ գործին փութացման, յաջողութեան դիւրութիւնները:

Ուրեմն, համաձայն ենք օրինական բոլոր ձեւերուն: եթէ ընտրովին չի յաջողիր, թող փորձուի նշանակովին: եթէ դժուար է ընդհանրական համագումար մը, հիմը դնենք աւելի գործնական ձեռնարկով մը:

Օրինակ,— այսօր մեր բոլոր գլխաւոր գաղութները ունին իրենց ազգային կազմակերպութիւնը, երկրին իշխանութենէն վաւերացուած, կամ փաստօրէն ընդունուած: Ռումանիա, Պուլկարիա, Եգիպտոս, Սուրիա, Միջագետք, Պարսկաստան պաշտօնապէս ճանչցուած փոքրամասնութիւններ են, իրենց կազմական կանոնագիրներով: Ֆրանսայի մէջ փոքրամասնութեանց իրաւունքներ չունինք, բայց ունինք ազգային կազմակերպութիւն՝ Մարսէյլի շրջանին մէջ, եւ գանազան օրկաններ՝ միւս քաղաքներու, ինչպէս եւ Փարիզի մէջ: Ամերիկան ունի իր երեսփ. ժողովը եւ Ազգ. Վարչութիւնը: Յունաստանը՝ նմանապէս, երկրի հին եւ նոր մասերուն մէջ, թէեւ առանց պաշտօնական օրէնքի, եւ կազմալոյծ:

Ինչպէս ըսինք, անմիջականը ձեւը չէ, այլ ոգին:

Արդ, անկարելի՞ է այս կազմակերպութիւնները, եղած-չեղած օրկանները — թեմական Խորհուրդէն, Առաջնորդարանէն մինչեւ Ազգ. Միութիւն — հրաւիրել որ պատգամաւորներ նշանակեն իրենց գաղութին անունով, եւ առժամեայ Խորհուրդ մը կազմուի փարիզի մէջ:

Ո՛վ պիտի հրաւիրէ: Իսկապէս փափուկ հարց: Ո՛վ պիտի կախէ բոժոժը:

Այստեղ ալ, ձեւը չէ որ կը հետաքրքրէ մեզ:

1924ին, Ռումանիոյ Թեմական Խորհուրդը ստանձնեց այսպիսի նախաձեռնութիւն մը: Այն ատեն խարխափուն վիճակի մէջ էինք տակաւին: Այսօր-վաղը անակնկալի մը կը սպասէինք, եւ ձեռնարկը կէս մամբան մնաց:

Իսկ հիմա որ ամէն բան բացորոշ կը տեսնենք, հիմա որ անոնք իրականութիւնը գաղտնիք չունի մեզի համար, ինչո՞ւ կրկին չփորձել այդ միջոցը:

Թող այս անգամ ալ Ամերիկայի երեսփ. ժողովն ըլլայ նախաձեռնարկ: կամ ուրիշ վաւերական հաստատութիւն մը: Նոյն իսկ Բարեգործականը, որ իր Նոր Ուղեգծին 31 կէտերովը ազգային իշխանութիւն դառնալու յաւակնութիւնները կը մատնէր: Բարեգործականը այդ նախաձեռնութիւնը ստանձնելէ յետոյ, կրնայ կազմել ծրագրուած Ազգ. Խորհուրդին ելմտական գործավարութիւնը: Աւելի ճիշդ՝ «Էվգաֆ»ի Ցնծութիւնը:

Ուրեմն, հիմնական գործը չզոհենք ձեւերուն, եւ կարճ կապենք Բարեփոխումներն ու մարդանքները: Մանաւանդ ժամն-կարապետ բանտիտութիւնը, որ ուրիշ բանի չի ծառայեր, եթէ ոչ տեւականացնել քաոսը:

Քիչ մըն ալ պատասխանատուութիւններ ստանձնելու վարժուինք, եթէ մեր միտքը այս ժողովուրդին ծառայել է, ոչ թէ գայլի աւետարան կարդալ:

Կա՞յ հոսանք մը, որ ուզէ բացակայ արձանագրուիլ այս պարտականութեան, այս աշխատանքին մէջ:

Եթէ կայ, կը նշանակէ թէ կա՛մ իր կոչման գիտակցութիւնը չունի եւ չի տեսներ չարիքը, սպառնացող աղէտը: Եւ կամ, կը տեսնէ, կ'ըմբռնէ ամէն բան, բայց «կանտիականութիւն» կը ծախէ, պղտոր միտքեր ունենալով:

Գիտակից խափանարարներ կան անշուշտ,— անոնք որ երեւանի անկախ կապած են ոչ միայն իրենց պոչը, այլեւ խելքին պտուկը:

Կարճ պէտք է ըլլայ մեր պատասխանը, բոլոր տեսակի մունետիկներու «սապոթաժ»ին հանդէպ.

— Մի՛ խառնուիք մեր գործերուն:

Պէտք է տալ, վերջապէս, այդ պատասխանը, եւ ապացուցանել թէ տէրն ենք մեր ճակատագրին: Մեր բաղձանքներուն, ինչպէս տառապանքներուն:

Կ'ուզէինք լսել նոր ձայն մը՝ մեր առաջարկին առթիւ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԻՐԵՑԷՔ ԶՄԻՄԵԱՆՍ

Վարդապետն ասաց եւ աշակերտները պէտք է հետեւաբար, հաւատարմօրէն հետեւին եւ յորդորեն անոր կիրարկումը:

Այսպէս է որ քրիստոսէ դարեր յետոյ, պոլշեւիկի առաջնորդը, մանչեսթերցիի մէջ խօսուած քարոզի մը ընթացքին հարց կուտայ իր հաւատացեալ ծուխերուն·

— Ի՞նչ չարիք կրնայ գտնուիլ սիրաբանութեան մէջ:

Ու խորունկ եւ փորձառու մասնագէտի մը պէս, կը մանրամասնէ·

— Սիրոյ բանդէպ, կնոջ հակազդեցութիւնը էապէս դանդաղ է: Սիրոյ իսկական արուեստը կը կիրարկուի յառաջատուաբար, աստիճան առ աստիճան: Սիրաբանութիւնը դպսեւորութիւն է սիրոյ առաջին խադերուն, եւ ենթադրել չի տար աւելի հեռուն երթալու կամքը:

«Դանդաղութեան եւ պատրաստութեան այս օրէնքը ի գօրու չէ միայն բարեկամութեան շրջանին մէջ, այլ նաեւ ամուսնական կեանքի ընթացքին:

«Ինաւորութեանց անյարմարութեան պարագաներէն շատերը, առաջ կուգան պարզապէս, ամուսնին սնձարակութենէն: Շատ այրեր կ'անգիտանան թէ սէրը արուեստ մըն է եւ թէ այդ արուեստին յատկանիշը՝ դանդաղութիւնն է: Այրերը շատ բան ունին սորվելիք կնոջ բնաւորութեան մասին եւ պէտք է ստանան վարպետութիւն մը, որմէ զուրկ են յաճախ»:

Գտնելու համար քրիստոսի այս հաւատարիմ աշակերտին փորձառութենէն, ջանանք յաջորդաբար մանրամասնել անոր հաստատումները:

ԹԱՐՏՈՒՂ

Մեծիտիեն կը վերնայ Սուրիոյ հրապարակին

Սուրիոյ մարզպանութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը պատրաստած է, սուրիական կառավարութեան միջոցաւ ժողովուրդին հաղորդելու համար ժողովուրդին: Այդ զեկոյցը կը վերաբերի հին օսմանեան արծաթ դրամներու: Նկատի ունենալով որ Սուրիան իր մասնաւոր արծաթ դրամները ունի արդէն, կ'ուզուի գործադրութենէ դադրեցնել հին արծաթ դրամները:

Սուրիական կառավարութիւնը համաձայն գտնուած ըլլալով արծաթ դրամներու վերացման, կը յայտարարէ այժմէն առեւտրականներու որ սկսին դադրեցնել գործածութիւնը օսմանեան արծաթ դրամներու, որովհետեւ պաշտօնական յայտարարութեան հաղորդուելէ վերջ, 22 մէձիտը մէկ օսմանեան ոսկի պիտի արժէ, մինչդեռ, հիմա 18 մէձիտ կ'արժէ մէկ օսմանեան ոսկի:

«Հայերու բարեկամները» Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ մարզպանը իր բոլոր պատուիրակներուն ղրկած է հրահանգ մը, որով կը հաղորդէ որ «Հայերու բարեկամներու Ընկ. ընկերութիւնը 1931 օգոստոսէն սկսեալ պաշտօնապէս ճանչցուած է հովանաւոր երկիրներու մէջ եւ արտօնուած ընդարձակելու իր գործունէութիւնը,

Ընկերութիւնը արդէն հալէպի մէջ մասնաճիւղ մը ունի եւ այժմ կ'ուզէ ուրիշ մասնաճիւղեր բանալ Սուրիոյ եւ Լիբանանի միւս քաղաքներուն մէջ: Ըստ Էլ Ահրարի տեղեկութեանց, Միութեան գործունէութիւնը սահմանուած է հետեւեալ կերպով.

Ա.— Հայ գաղթականներու բնակութեան, տեղաւորման եւ ապրուստին հաւար դրամ հայթայթել:

Բ.— Որբերու դաստիարակութիւնը:

Գ.— Բարոյական վտանգներէ փրկել կիներն ու աղջիկները:

Դ.— Արհեստաւոր Հայերու նիւթապէս օգնել:

Ե:— Բարձրացնել հայ գաղթականներու բարոյական եւ նիւթական վիճակը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Ոստիկանական խիստ միջոցներ

Այսօր, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Նահանգապետութեան նախագահի ընտրութեան առաջին քուէարկութիւնը:

Պերլինի մէջ, յամառ զրոյց կը շրջի թէ ծայրայեղները եւ մասնաւորաբար Հիթլերեանները պատրաստուած են ըմբոստութիւններ յարուցանելու, ընտրութեան յաջորդ օրը:

Այս զրոյցները կարելի չէ եղած անշուշտ ստուգել ու թէեւ կառավարութիւնը վերապահութեամբ կը լսէ զանոնք, սակայն, աւելորդ չէ նկատած ոստիկանական խիստ միջոցներ նախատեսելու, մանաւանդ Փրուսիոյ մէջ:

Ներքին նախարարը իւմէ կախում ունեցող տեղական իշխանութեանց ուղղուած շրջաբերականով մը, կը յայտնէ թէ ոստիկանութեան պարտականութիւնն է փաստացի հերքել այս զրոյցները, գիմելով այն տեսակ միջոցներու, որոնցմով կարելի ըլլայ խեղդել որեւէ ըմբոստական շարժում: Եւ, կը նշանակէ ոստիկանութիւնը գործադրելու ամէնէն խիստ եւ կտրուկ միջոցները, եթէ պէտք ըլլայ, անվարան զսպելու համար որեւէ նման շարժում: Սկսելու համար, ամբողջ ոստիկանութիւնն ու քաղաքապահները պիտի հսկեն որ կիրակի քուէարկութիւնը ազատօրէն կատարուի: Կէսօրէն սկսեալ, ամբողջ ոստիկանութիւնը կազմ ու պատրաստ պիտի ըլլայ շարժելու:

Քաղաքապահ զինուորները պիտի համախմբուին զօրանոցներուն մէջ, եւ միշտ պատրաստ պիտի ըլլան միջամտելու ուր որ ուզուի: Զօրանոցներու բակերուն մէջ, մեծ ինքնաշարժներ եւ նոյնիսկ գնդացիրներ պատրաստ պիտի սպասեն:

Ոստիկանները իրենց սովորական բիրերէն զատ, պիտի զինուին նաեւ սարճանակներով եւ ինքնաշարժ հրացաններով:

Գերման վարչապետը, շարունակելով ի նպաստ Հինտենպուրգի իր քարոզչական շրջագայութիւնները, նախորդ իրիկուն խօսեցաւ Պերլինի ընդարձակ սրահներէն մէկուն մէջ, Նացարաւոր բազմութեան մը առջեւ:

Պրիւնինգ, որուն խօսքերը ընդմիջուեցան բուռն ծափահարութիւններով, խստօրէն դատափետեց Հիթլերեանները ու գործունէութեան եղանակները: Ու խօսելով Հինտենպուրգի վրայ, յիշեց անոր անցեալը եւ անոր նուիրումը գերմանական դատին:

Հինգ ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ

Ազգերու Դաշնակցութիւնը չինեւեափոնական վէճին մասին քուէարկեց բանաձեւ մը, որուն գլխաւոր մասերը հետեւեալներն են: Առաջին մասը կը յիշէ Պրիանի 13 դեկտ. 1931ի յայտարարութիւնը եւ Խորհուրդին կողմէ ձափոնի ուղղուած կոչը փետր. 16ին:

Ցետոյ, հաստատելէ վերջ թէ այս տրամադրութիւնները կը համապատասխանեն փարիզի դաշինքին, կը յայտարարէ թէ այդ տրամադրութիւնները պարտադիր են եւ կ'աւելցնէ.— Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները պարտաւոր են չձանչնալ որեւէ կացութիւն, որեւէ դաշնագիր, որեւէ համաձայնութիւն, որոնք կրնան ընդունուած ըլլալ Ազգերու Դաշինքին հակառակ միջոցներով»:

Բանաձեւին երկրորդ մասը մասնաւորաբար կ'անդրադառնայ ուղղակի բանակցութեանց որոնք տեղի պիտի ունենան Շանկհայի մէջ՝ ձափոնցիներու եւ չինացիներու միջեւ եւ կը դնէ հետեւեալ սկզբունքը·— «Էջին կարգադրութիւնը պէտք չէ կատարուի մէկ կամ միւս կողմէն գինուորական ճնշման տակ»:

Ասով արդէն, ո՛չ միայն կ'առաջարկուի թշնամութիւնները դադրեցնել, այլեւ ռազմաճակատէն ետ քաշել զօրախումբերը:

Բանաձեւին երրորդ մասը ամբողջովին կ'որդեգրէ Պ.Պէնէշի տեսակէտը: Ազգերու Դաշնակցութիւնը չպիտի դադրեցնէ իր նիստը եւ չպիտի դադրի զբաղելէ չինեւեափոնական վէճով, այլ պիտի հսկէ, եւ խորհուրդին բոլոր անդամները, որոնք ստիպուած են թերեւ մնալ, մասնակցելու համար Չինաթափութեան ժողովին, պիտի կրնան, երբ պէտք ըլլայ, ժողովի նստիլ, նախագահին հրաւէրով: Ապակից զատ արդէն, ընդհ. յանձնախումբը պիտի հաւաքուի մայիսի 1էն առաջ, քննելու համար ընդհանուր կացութիւնը: Մինչ այդ, ժողովը իր իրաւասութիւնները կը փոխանցէ 19 հոգիանոց յանձնախումբի մը:

Այս բանաձեւը ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ:

ժողովի սկզբնաւորութեան, ձափոնի ներկայացուցիչը իր կառավարութեան կողմէ յայտնեց թէ ձափոնական ուժերը պիտի քաշուին իրենց արդի դիրքերէն, նախ դէպի Շանկհայի եւ վու-Սունկի շրջանները եւ երբ վերջնապէս ապահովուի թշնամութեանց դադարումը եւ երբ երաշխաւորուի որ չինական ուժերը որ եւ է յարձակման չպիտի ձեռնարկեն, ձափոնական ուժերը նաեւ պիտի մնանեն:

Չիլիացիները կը սպասեն իրենց սպաներուն

Մոսկուայէն, բոլշեւիկեան «Պաս» հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ նախալիանկի չինական պահակազօրքը, տեսնելով մանչուրիական դրօշը, ըմբոստացած է: Ըմբոստութիւնը սկսած է ումբակոծութեամբ, հրացանաձգութեամբ:

Ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, ըմբոստ չինացիները ձերբակալած են սպայակոյտի նախագահը եւ սպաննած տասնի չափ սպաներ: կոդոպուտի տուած են նաեւ քաղաքին վաճառատուները, որոնց կարգին խորհրդային վաճառատունը մը:

Ձափոնի հիւպատոսը, չինական դրամատան տնօրէնը եւ պաշտօնեաները փախած եւ ապաստանած են ուրիշ վայր մը:

Դանուբեան երկիրներու գործակցութիւնը

Ժընեւի մէջ, կը հաւատան թէ Անգլիոյ արտաքին նախարարը Ճոն Սայմընը, Փարիզի մէջ, ներկայ ըլլալէ յետոյ Պուխարէսթի յաղթակատարութեան, հանդիպում մը պիտի ունենայ Ֆրանսայի վարչապետին՝ Պ. Թարտիէօյի հետ, Դանուբեան երկիրներու տնտեսական համաձայնութեան մասին: Կ'ըսուի թէ Ճոն Սայմընը պիտի առաջարկէ հարցը ենթարկել ճեմ պետութեանց խորհրդակցութեան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի մէջ

Աշխատանքի նախարարութեան շաբաթական վիճակագրութիւնը թեթեւ բարելաւում մը կ'արձանագրէ վերջին շաբաթներու ընթացքին: փետրուար 29էն 5 մարտ, անգործներու թիւը կրած է ընդամէնը 358ի յաւելում մը, նոյեմբեր 1931էն ի վեր, շաբաթական յաւելուածներու մէջ՝ ամենէն փոքր թիւը:

Մարտ 5ին, ամբողջ Ֆրանսայի անգործներու թիւն էր 298,783:

Այս թիւէն, միայն փարիզ քաղաքին բաժին կ'իյնայ 90,743, որուն 27,500ը կիներ, իսկ ամբողջ Սէն նահանգիանգործներու թիւն է, 155,802, նախորդ շաբթուան վրայ 1680ի յաւելումով մը:

Այս շաբթուան ընթացքին, Ֆրանսա մտած են 99, Ֆրանսայէն մեկնած են 2025 օտար աշխատաւորներ:

Գերմանիոյ մէջ

Մարտ 1ին, Գերմանիոյ անգործներու թիւը բարձրացեր էր 6 միլիոն 128 հազարի, ըսել է հազար աւելի քան նախորդ կիսամսեակին: Աշխատանքի նախարարութիւնը մշակած է ծրագիր մը, որով կարելի պիտի ըլլայ գործ հայթայթել 600 հազար աշխատաւորի:

Այս ծրագրին համաձայն, 300 միլիոն մարք արժէքով, երկաթուղային ապսպրանքներ պիտի կատարուին. 300-400 միլիոն մարք պիտի յատկացուի ճամբաներու նորոգութեան, 2-300 միլիոն մարք երկրագործական բարեկարգումներու եւ 200 միլիոն մարք ալ փոքր բնակարաններու շինութեան, ընդամէնը 1200 միլիոն մարքի գումար մը, որ անրաժեշտ նկատուած է այս ծրագրին իրագործման:

Այս գումարը հայթայթելու համար սակայն կը մտածուի արտաքին փոխառութիւն մը կնքել, եթէ սակայն, հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնով, փարատի Չիհլերեան շարժման յարուցած մտահոգութիւնը:

Անգլիոյ մէջ

Աշխատանքի նախարարութեան վերջին վիճակագրութեան համաձայն, անգործներու թիւը որ յունուարի ընթացքին կրած էր 218,450ի յաւելում մը, նորէն պակսած է:

փետրուարի ընթացքին, 27,298 անգործներ աշխատանք գտած են: Այսօր հանդերձ անգործութիւնը շատցած է հիւսիս-արեւելեան հանքային շրջանին մէջ:

Անգլիոյ դրամական հարաբերութիւնը

Անգլիոյ ելմտական նախարարը կարգ մը կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Երեսփ. ժողովին մէջ, դրամական քաղաքականութեան մասին:

Նախարարը, մանաւանդ յայտարարեց թէ չի հաւատար կարգ մը տնտեսագէտներու կողմէ առաջարկուած դրամական քաղաքականութիւն վարելու սկզբունքին օգտակարութեանը, եւ թէ ուշ կանուխ, պէտք պիտի ըլլայ վերադառնալ ոսկի չափանիշի դրութեան.

Անդրադառնալով անգլիական բարձրացման ելեւէջներուն, կարելի է ըսել, առաւելութիւններ տեսնել ոսկի-չափանիշի դրութեան լքման մէջ: Սակայն ատով, կը կորսուի կայունութիւնը: Եթէ օտար շահադէտներ կը գնեն անգլիականը, պատճառն այն է թէ կը յուսան որ ոսկին պիտի բարձրանայ եւ ատով շահեր պիտի ապահովեն:

Այս շահադիտութիւնը կը վնասէ շարունակեց, առեւտուրին եւ չենք ուզեր որ ստերլինի բարձրացումը վնասէ ճարտարարուեստին:

Կարելի չէ եզրակացուց, ըսել թէ ի՞նչ սակի վրայ կանգ պիտի առնէ ոսկին:

Նախարարը, վերջապէս, պէտք արտայայտեցաւ դրամական յատուկ քաղաքականութիւն մը վարելու սկզբունքին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՕՐԳԱՆ

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահությունը որոշում է.

1. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

3. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

4. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

5. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

6. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

7. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

8. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

9. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

10. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

11. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

12. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

13. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

14. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

15. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

16. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

17. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

18. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

19. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

20. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

21. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

22. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

23. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

24. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

25. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

26. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

27. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

28. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

29. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

30. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

31. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

32. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

33. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

34. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

35. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

36. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

37. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

38. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

39. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

40. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

41. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

42. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

43. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

44. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

45. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

46. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

47. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

48. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

49. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

50. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

51. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

52. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

53. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

54. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

55. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

56. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

57. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

58. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

59. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

60. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

61. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

62. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

63. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

64. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

65. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

66. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

67. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

68. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

69. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

70. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

71. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

72. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

73. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

74. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

75. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

76. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

77. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

78. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

79. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

80. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

81. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

82. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

83. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

84. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

85. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

86. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

87. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

88. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

89. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

90. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

91. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

92. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

93. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

94. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

95. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

96. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

97. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

98. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

99. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

100. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

101. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

102. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

103. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

104. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

105. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

106. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

107. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

108. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

109. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

110. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

111. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

112. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

113. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

114. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

115. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

116. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

117. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

118. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

119. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

120. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

121. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

122. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

123. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

124. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

125. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

126. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

127. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

128. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

129. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

130. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

131. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

132. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

133. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

134. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

135. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

136. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

137. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

138. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

139. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

140. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

141. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

142. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

143. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

144. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

145. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

146. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

147. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

148. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

149. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

150. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

151. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

152. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

153. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

154. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

155. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

156. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

157. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

158. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

159. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

160. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

161. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

162. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

163. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

164. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

165. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

166. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

167. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

168. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

169. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

170. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

171. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

172. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

173. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

174. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

175. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

176. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

177. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

178. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

179. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

180. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

181. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

182. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

183. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

184. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

185. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

186. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

187. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

188. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

189. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

190. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

191. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

192. Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Խորհրդարանի նախագահության 1924 թվականի հունվարի 15-ի որոշումը ուժը կորցրած ճանաչել:

193. Հայկական

ԵՐԿԱՅ ՀՈՑԵՐԿ

(Վ. Կ)

Մ. ՍԱՍՆՑ

X

— Ֆոն Նեկ ինչու՞ ձեռքերդ ծալած նստած... Ձեզ պետք է ամեն րոպե աշխատել եւ ձեռքերդ ծալած նստած... Ձեռքերդ ծալած նստած... Ձեռքերդ ծալած նստած...»

Մանչուկը ոտքի թռավ եւ ինքն իրեն կրկնեց այդ խոսքերը։ Ինչպես ամեն առավոտ, նա ոտքի կանգնեցավ ու սկսավ հագնիլ։ Ինքն իրեն կրկնելով այդ խոսքերը։ Ձեռքերդ ծալած նստած... Ձեռքերդ ծալած նստած... Ձեռքերդ ծալած նստած...

Ինչպես միշտ, այդ առավոտ եւս մայրը ոտքի էր կանգնած նախ քան որդին։

Արիսթիս Պռիանի յուղարկաւորութիւնը

Երեւակայէն յետոյ, երեսփ. ժողովը եւս 5ի դէմ 505 ձայնով քուէարկեց բանաձեւ մը, որ Պռիանը կը յայտարարէ արժանի հայրենիքի:

Ուրբաթ օր, մօտ երեսուն հազար անձեր, իրենց վերջին յարգանքը մատուցին Պռիանի: Երէկ, կէսօրէն վերջ ժամը 1.40ին, թաղման կրօնական արարողութիւնը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան հանրապետութեան նախագահին եւ բոլոր նախարարներուն, արտաքին պաշտօնատան մէջ:

Վարչապետ Պ. Թարտիէօյի դամբանականէն յետոյ, յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ մեծ շուքով, հազարաւոր բազմութեան մը մասնակցութեամբ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Ֆրանսահիներու խուճարկութիւնը

Ֆրանսական Ծերակոյտը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ Ֆրանսահիներու քաղաքական իրաւունքներու Նարցով, ընտրելի եւ քուէարկու ըլլալու տեսակէտէն:

Մէկ քանի ծերակուտականներ առաջարկեցին հարցին քննութիւնը յետաձգել մինչեւ յունիս: Իսկ ուրիշներ բողոքեցին յետաձգման այս առաջարկին դէմ, զոր նկատեցին տեսակ մը վախուստ:

Ծերակուտականներու այս վոխսացութենէն վերջ, նախագահը քուէի դրաւ յետաձգման առաջարկը, որ ընդունուեցաւ 131ի դէմ 170 ձայնով:

Երկրաշարժ Յունաստանի մէջ

Երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան Յոնիական կղզիներուն մէջ: Իթավալլաթա, Ռիֆի եւ Ֆիլիքաթա գիւղերուն մէջ, բազմաթիւ տուներ փլան: Լիքսոսի գիւղաքաղաքն ալ մեծ չափով վնասուեցաւ:

Ցնցումները մասնաւորաբար բուռն եղած են Արկոսիոնի մէջ, ուր բազմաթիւ բնակարաններ քանդուեցան: Երկրաշարժը ցնցած է նաեւ Փրէվէզան, Նաուեան, եւ Եպիրոսը:

Վերջին լուրերու համաձայն, հետագրական եւ հեռաձայնական հաղորդակցութիւնները խզուած են Փաթրասի եւ Քեֆալոնիայի միջեւ:

Նիւթական վնասները մեծ են: Ցնցուած վայրերու բնակիչները բացը կը դիշերեն:

Լինտպէրկի տղուն եղեւնի

Լինտպէրկի տղեկին առեւանգման գաղտնիքը տակաւին չէ լուսաբանուած: Լինտպէրկ որ չուզեր այլեւս որեւէ տեղեկութիւն հաղորդել ոստիկանութեան, վախնալով գրգռել առեւանգիչները, կը շարունակէ անձնապէս հետապնդել իր զաւկին վրդովիչը: Ո՛չ ոք գիտէ ասկայն թէ ի՛նչ յաջողութիւն ունեցած է եւ ի՛նչ յոյսեր կրնայ տածել:

Երկու օրէ իվեր, պարզ ցնծուորի գեղեցիկ հագած, անընդհատ կ'երթեւեկէ Լինտպէրկի տան մէջ եւ Լինտպէրկի տան մէջ տեղաւորուած, կը վարէ գործողութիւնները:

Այս գործողութիւնները կը կատարուին երկու հաճքաւաւոր մաքսանենգներու օժանդակութեամբ: Բայց ասոնց միջամտութիւնը հաճոյք չէ պատճառած առեւանգիչներուն, որոնք սպառնական նամակներ տեղացուցած են անոնց:

Վախնալով որ տղեկը կը փախցնեն Ամերիկայէն դուրս, Նիւ Եորքէն Եւրոպա հասնող շոգենաւերը հսկողութեան տակ կ'առնուին եւ անոնց մէջ գտնուող ճամբորդներու տղեկները ուշի ուշով կը քննուին:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ
ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴՈՐԾ
Սօսիէթէ Սավանիի դէմ, 5 րէ Միւնօճի
Մէթրօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն — *Tél. Dan. 41—45*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
CONSTANTINOPLE
Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցելի գիներով:
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին բնակարան:
Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*
ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Լաւ պահեստութիւն *մեկնումի պատճառաւ ծախու է Aulnay s)Bois-ի մէջ լաւ շինուած փավիյեօն մը 250 քառ. մէթր տարածութեամբ, 3 սենեակ, խոհանոց, գին՝ 28000 ֆրանք, իր իսկական գինին մէկ երրորդը: 10000 ֆրանք կանխիկ, մնացածին երկար դիւրութիւններ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:*

ՎԱՐՁՈՒ Է *նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով Bld. de la Villette-ի մօտ: Տարեկան վարձք՝ 3000 ֆր.: Պայ՛ 9 տարի,երբեմն՝ 15000 ֆր.: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette. Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:*

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԴԵՂԵՑԻԿ ՑԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,
Porte d'Orléans Էն ՈՒՒՂՂ ՎԱՃԱՌԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ. *Entrée, W. C.,* խոհանոց, *Cave, chauffage central,* ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* Թիւ Թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Փարք-ս'Իթալիի եւ Պիաեռրի հայրենակիցներուն ուշադրութեան
ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31, Route de Choisy — Métro: Porte de Choisy
կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու ֆոխ մոդերք, կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի հագուստներ ձեռքի կարով
եւ ներկայ տնտեսական տագնապին համապատասխան գիներով: *ԱՆԹԵՐԻ ՃԱՇԱԿ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ԼՁԵՂՈՒԱԾ ԳԻՆ*

Թ է յ ա ս ե ղ ա ն
Կազմակերպուած Առաքագործի Հայր. Միութեան կողմէ
Այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին 40 Րիւ տը Պէլվիւ
կը նախագահէ՝ **ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ**
Ծախքերու մասնակցութեան հատար՝ 2 ֆրանք 50

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իպմիրի ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. — Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԾ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ
Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՇԱՀԱԲԵՐ ԳՈՐԾ
Վարձու է պանդոկ մը եւ ճաշարան մը՝ 50 յաճախորդով: Պանդոկը ունի միշտ մնայուն վարձակալներ: Ամսական վարձք՝ 2000 ֆրանք: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Michel, 72 Rue Fondary, (Restaurant Bor). Métro Commerce.

Կ'ուզուի դերձակ—գործատեր
Փարիզէն 80 քիլոմէթր հեռու գտնուող փոքր քաղաք մը կ'ուզուի դերձակի գործատեր մը, որ կարենայ օգնել ափիէօսէրի: Ամբողջ տարուան համար աշխատանքը երաշխաւորուած: Մանրամասնութեանց համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Հանրածանօթ *ՓԱՄՏԱԲԱՆ*
ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ *(ԴՐԻՄԻԹԷՂ)*
Ամէն տեսակ դատական եւ արկածի գործեր
72 rue de Ménilmontant, Paris XX — Tél. Ménil. 96-74

Կ'ուզուին *քոէֆ սը շինէ շիմիզիէ (chemisier) կարող լաւ գործատորուհիներ: Կը պահանջուի խնամուած աշխատանք: Գործէ չհասկցողները չդիմեն: Դիմել առաւօտները ժամը 9—12 Պ. Ա. Տաբօնեանի, 38 Rue du Caire. Փարիզ:*

Կ'ուզուին corsage*ի լաւ կարուհիներ: Դիմել կէսօրէ վերջ Պ.* Amleyan*ի, 31 rue* Aumaire, Paris (3), *մէթրօ* Arts et Métiers.

ՏԱՆՈՒ Է *նպաստաւոր պայմաններով սափրիչի սանուխ մը, Փարիզի բազմամարդ թաղամասի մէջ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:*

Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի եղ.է: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու:

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ:

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ *(9)*:

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէջ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Կ'ուզուի *Տիկին մը կամ Օրիորդ մը որ կարողանայ փոքրիկներու հայերէն դասաւանդել, շաբաթը երկու անգամ: Թեկնածուին կը հայթայթուի գործ տեղւոյս վրայ, պայմանաւ որ քիչ մը ֆրանսերէն գրել դիտնայ եւ 20 ֆրանքոց ինքնութեան թուղթ ունենայ: Մանրամասնութեանց համար գրել՝* Ephorie de la Communauté Arménienne, 11 rue de l'Ecole, Aix-en-Provence, (B.D.R.)

Սիփղոսական
Կ'ուզուին երիտասարդ եւ զարգացած հայ երիտասարդներ շահարեր գործի համար: Ներկայանալ անմիջապէս կէսօրէ առաջ ժամը 10—12 Պ. Xynosի 18 rue Chaussée d'Antin, Paris.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Կ'ՈՒԶԷ՞Ք Ձեր խնայած դրամը ապահովցնել շէնքի մը տէր դառնալով,
Ձեր սեփական հողին վրայ բնակարան մը ունենալ
Ձեր ապագան ապահովել հաստատ եկամուտ բերող կալուածով մը:
ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԵԶԻ ՆՈՅՆԻՍԿ, ԵՐԲ ՁԵՐ ԴՐԱՄԸ ՁԻ ԲԱՒԵՐ
ԿԸ ՇԻՆԵՆՔ անմրցելի պայմաններով եւ խղճամիտ աշխատանքով
ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ վստահելի մեծ հաստատութենէ մը, փոքր տոկոսով Վ.ՁԱՐԵԼԻ ՏԱՍԸ, ՏԱՍՆԸՀԻՆԳ եւ ՔՍԱՆ ՏԱՐԻՆ Ֆրանսահպատակ Հայերու համար 1.տշխոթի օրէնքին տուելու դիւրութիւն:
ԴԻՄԵՑԷՔ տեղեկութեանց համար մեր Ֆարտարապետին՝ Պ. Ա. ԹԱՀՃԱՃԵԱՆԻ, առտուները՝ 18 Rue Claude-Vellfaux, Paris, (Métro Combat), կէսօրէ վերջ՝ 39 Rue du 22 Septembre, Bécon-les-Bruyères (St. Lazare կայարանէն):

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԵՕՐԷՔՋԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) — Tél. Danton 73.97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutume*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:
ՇԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀՈՐՀՈՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏ
Գ. ՇԷՖԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

TANNERIE DE LA DEULE
S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs
9 rue Charlot, PARIS (3) — Tél. Arch. 05-86
Directeur-Gérant LEON BABONIAN
ԿԱՇԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան:*
Գուրջօն (*կռնակի մաս*) Ա. կարգի շէնն՝ քիլօն *30*, Բ. կարգի *24* եւ Գ. կարգի՝ *22* ֆրանք,
Թալօնի համար քառորդօն, էքառ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն:
Հայ *marchand forain*ներուն.— *Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կտրուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարդի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք:*
ԳՐԱՄԵՆԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris
Métro République et Hôtel de Ville
ՑՈՒՅՑ ԴԱՍԱՎԱՐԻՆ ԿԱՇԻՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Գատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրամանուշակագոյն դարմանում (**radiothéraphie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԻՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կաթարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուկան, ցնծադրական եւ ֆիզեաան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամարզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէջ անխիսին է Պ. Վ. ԹԱՀՃԵԱՆ:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ գրի հիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒԴ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒԴԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:
Մաքսուդը կը յարմարի օրուան տագնապին: Եկէք եւ տեսէք:
Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական ադանդերներով:
Տրամադրելի սրահ հարանիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :•: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՄԱՐՏ
1932
15 MARS
1932

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1828 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԵՆՔ ԻՐԵՆՅ ԳԼԽՈՒՆ...

Սեւ լուր մը կը հաղորդէ Կրընոպլի մեր թղթակիցը։

Մարտ 3ին, բազմաթիւ օտար բանուորներ ժողով գումարելով, կ'որոշեն ցոյց մը կատարել եւ լման օրուան աշխատանք պահանջել ձգախէժի գործարանէն։ Անմիջապէս խօսքէն գործի անցնելով, Մարտ 6ին կը համախմբուին գործարանին առջեւ, եւ ոչ միայն սպառնալիքներ կը տեղան, այլեւ կը ծեծեն գործակատարը։

Չետեւանքը,— յաջորդ օրն իսկ փողոց կը նետուին բազմաթիւ օտար բանուորներ, որոնց վաթսունը Հայեր։

Ուրիշ թղթակից մը կը գրէ թէ Վիէնի մէջ գործադուլ մը սարքուած է որ կը տեւէ տակաւին։ Այստեղ ալ գործի վրայ են եղեր ափ մը հայ կարմրուվէներ, որոնք բանախօս մըն ալ բերած են Լիոնէն։

Վերջերս այդպիսի դէպք մը պատահեցաւ նաեւ Վալանսի մէջ, եւ քիչ մնաց որ ծանր հետեւանքներ ունենար հայ բանուորներուն համար։

Գրի առնելով այս բոլորը, որոնք նորութիւններ չեն մեզի համար, չպիտի ուզէինք գոռոզութեան եւ լրջութեան սովորական խրատները տալ։

Գիտենք որ, ի՛նչ ալ ըսենք, օգուտ չունի դաս մը մարդոց համար, որոնք մեռասոներորդ ժամուն ֆրանսական հպատակ դառնալով, կը կարծեն թէ ամէն իրաւունք ունին խառնակելու եւ ուրիշներուն հացին պատճառ դառնալու։

Զպիտի կրկնենք նաեւ մաշած բացատրութիւն մը,— մենք հիւր ենք, իրաւունք չունինք խառնուելու հիւրընկալ երկրի մը ներքին գործերուն։

Աշխատաւորը հիւր չէ։ Աշխատաւորը, նոյնիսկ «հայմաթլոս»ը իրաւունքներ ունի ամէն տեղ, եւ միջոցներ չեն պակսիր արժեցնելու, պաշտպանելու զանոնք։

Բայց, բոլորին ուշադրութեան կը յանձնենք անողոք իրականութիւն մը,— խառնուելով այդ կարգի ցոյցերու, մեր աշխատաւորները ոչ միայն բան չեն շահիր, այլեւ կը դառնան առջին գոհերը, ըլլալով ամէնէն տկարները։

Գործատէր թէ ոստիկան, կառավարութիւն թէ սէնտիքա, ամէն բանէ առաջ տեղացին եւ զօրաւորը նկատի կ'առնեն։ Եւ երբ նեղը գայ, լախտի հարուածը կ'իջեցնեն, ամէնէն առաջ, անոնց որ օտար են, փոքրաթիւ են, չունին ո՛չ պետութիւն, ոչ ալ իրաւական հանգամանք։

Օտարին օտարն ալ կայ։ Օտար է Լեհը, օտար է Զեխը, օտար է Իտալացին կամ Պելժը։ Բայց հինգ անգամ աւելի օտար է «հայմաթլոս» Հայը։

Ցետոյ, չմոռնանք սա միւս պերճիմաստ իրողութիւնը,— Ընկերվարականները էին որ բանաձեւ ներկայացուցին Երեսփ. Ժողովին, ո՛ր եւ է գործի մէջ 10 առ հարիւրէն աւելի օտարական չգործածուելու մասին։

Այս պարագաները աչքի առջեւ ունենալէ յետոյ, թող երթան գործադուլներու, ցոյցերու մասնակցին անոնք որ չեն ուզեր աչ-ձախ նայիլ։ Անոնք որ քաջութիւն ծախելու, Աղա-Նազար խաղալու մարմայ ունին։

Բայց, թող այդ բոլորը ընեն իրե՛նց հաշուին։ Շահն ալ իրենց, վնասն ալ։ Թող ուրիշներուն արիւնը չմտնեն։

Իսկ անոնք որ, գանազան «մասալ»ներ լսելով կ'երթան ազգակից բախտախնդիրներու, շոշորթներու ճանկը կ'իյնան, թող օգնութիւն չապասեն ուրիշներէն։

Հերի՛ք է լսեցինք,— «Սխալեցայ, խաբուեցայ» եւն.։ Ինչպէս կ'ըսեն «սըմսար»ներու պարագային։ Ահա տասը տարի է որ Եւրոպա կը գոնուինք։ Պէտք է վերջապէս հասկնանք «աշխարքի բաները», որոնք ոչ մեր սեւ աչքերէն կ'ազդուին, ոչ ալ մեր ողբ ու կոծերէն։

Քանի՞ անգամ եւ քանի՞ ձեւով բացատրենք թէ՝ այս կարգի ցոյցերուն տակ ընդհանրապէս քաղաքական խաղեր ծածկուած են։ Ազգեցութեան պայքարներ, ընտրական սադրանքներ, սէնտիքայէ սէնտիքա մրցակցութիւններ, որոնց մէջ մենք ոչ միայն որեւէ դեր չենք կրնար կատարել, այլ եւ քուրջի պէս որորուելու դատապարտուած ենք։

Մնաց որ, ի՞նչէ մեր թիւը ո՛րեւէ քաղաքի կամ գործարանի մէջ, որպէսզի արժէք մը ներկայացնենք։ Մեծամասնութիւն կազմած ատեն ալ, եթէ գործի՛ք դառնանք պոլիտիկոսի մը կամ գործակալի մը, ո՛ր եւ է գործարանատէր չպիտի վարանի բոլորը մէկ փողոց նետելու, եւ ուրիշներ տեղաւորելու։ Մանաւանդ գործադրութեան այս ծանր օրերուն։

Ստրկութի՞ւն է այս։ Ոչ եւ ոչ։ Պարզապէս ինքնապաշտպանութիւն։

Հայ աշխատաւորը ստիպուած է նկատի առնել իր բացառիկ պարագան, բանուորական խլրտուքներու ատեն։ Երբեք մտքէ չպիտի անցընէ խափանել ո՛ր եւ է գործադուլ, դաւաճանել աշխատաւորութեան շահերուն, աւելի աժան աշխատելով կամ գործատէրին աչքը մտնելով։

Բայց, պիտի ձնայ չէզոք, որքան կարելի է։ Եթէ ուրիշներու կատարած գործադուլէն կամ ցոյցերէն օգուտ մը պիտի ծնի, ինքն ալ կ'օգտուի։ Եթէ ոչ, գոնէ ոտքի տակ չերթայ։

Անշուշտ բաւական կնճռոտ խնդիր է այս։ Յաճախ ծեծով կը սպառնան, եթէ չմասնակցիս գործադուլին։

Հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն, միշտ ալ կարելի է ելք մը գտնել։ Մանաւանդ որ, հայ աշխատաւորները մեծ մասով հեռու կը ձգտին սէնտիքաներէ։ Եւ եթէ զիրենք գրգռողները պարկեշտ մարդիկ են, անպատճառ կը հասկնան մեր կացութիւնը, կը բաւէ որ երկու բառով բացատրող մը գտնուի։

Տեսակ մը եսասիրութի՞ւն է որ կը թելադրենք։

Ծո՛ղ ըլլայ այդպէս։ Ամբողջ աշխարհն է եսասէր։ Ամէնէն կոպիտ եսամոլութեամբ վարակուած։

Մե՞նք պիտի կոտրենք այլասիրութեան մրցանիշը, զոհ դառնալով կասկածելի մարգանքներու։

Անհաւասիկ իրենք իրենց գլխուն լուրջ փորձանքի մը հանդիպած են կրընոպլի վաթսուն հայ աշխատաւորները։ Անոնք որ այս ճամբուն վրայ հրեցին այդ միամիտները, կրնա՞ն պատասխան մը հայ ապահովել զոհերուն։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՐԱ՞Զ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ ԱՐԴԵՕՔ»

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ՀՈՍՔԱԿՈՒԻԵՐ Է ԵՂԵՐ»

Թրքական «Վագըթ թերճը», որմէ կը թարգմանէ Պոլսոյ «Նոր Լուր»ը, այս խորագրին տակ կը գրէ շատ լրջօրէն եւ խոովայուզ.—

Փարիզի մէջ հրատարակուող *Յառաջ* թերթը իր փետրուար 2ի թիւին մէջ կը գրէ.— Մասնաւոր եւ ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ՝ Հայաստանի մէջ ընդհանուր զօրաշարժ հռչակուեր է եւ բանակին հրամայուեր է պարսկական սահմանագլուխը մեկնիլ։ Պատերազմական կազմածներու գործարանները գիշեր ցերեկ սկսած են ռազմանիւթ պատրաստել։

«Սկզբ. զատ, Մոսկուայի կառավարութիւնը *10* զօրաբաժին հայ զօրաց ընդդ. հրամանատարութեան հրամանին տակ դրած եւ հրաւայած է Հայաստան մեկնիլ։

«Այս բոլոր իրարանցումին ու պատրաստութեան պատճառը եղած է դաշնակցական հայերէն կարօ սասունցիի Ալիբօրվիլի մէջ արտասանած ճառին սա խօսքը թէ «Այսօր օտար երկիրներու մէջ *700* հազար հայ կայ։ Այս թիւին հարիւրին *10*ը զինուորական տարիքի մէջ կը գտնուի, որով 70 հազար զինուոր կրնանք մէջտեղ հանել։

«Եւ այս ուժն ալ Պարսկաստանի ձամբով Հայաստանի վրայ ղրկելով կրնանք գրաւել այդ տեղը»։

«Այս լուրը իմացող սովեթ հայկականկառավարութիւնը դաշնակցական յարձակման ճամբան փակելու համար, իսկոյն միջոցներու ձեռնարկած է։

× *Վագըթ* կը գրէ այս առթիւ.— Դաշնակցական կոմիտէէն՝ երեւակայութեան մղուած հայ մը կրնայ ինքն իրեն յաւակնութիւնը ունենալ *70* հազարնոց բանակ մը կազմելու, ան կրնայ պարսկաստանի ճամբով Հայաստանը գրաւել, բայց արդեօք ո՞րն է այն ստոյգ աղբիւրը որու համաձայն իբր թէ Հայաստան ընդդ. զօրաբաշարժ հրատարակած է եւ իր զօրքերը սահմանագլուխ ղրկած։ Արդեօք ի՞նչ պէտք է ըսել այսպիսի լուր մը իբր ստոյգ իրենց թերթին սիւնակներուն մէջ անցընող թերթերուն։»

«Յառաջ»ի ընթերցողները անդրադարձան անշուշտ թէ՝ թուրք թերթին այս իրարանցման պատճառ տուած է խարտոցի մէկ քաշքշուքը «Յառաջ»ի փետր. 2ի թիւին մէջ։

Մահ Շարլ Ժիտի

Նախորդ օր, փարիզի իր բնակարանին մէջ մեռաւ այս դարու ամենամեծ տնտեսագէտներէն մէկը Շարլ Ժիտ։ *85* տարու էր եւ ատենէ մը ի վեր, իր յառաջացեալ տարիքին հետեւանքով, թէեւ տունէն դուրս չէր ելլեր, սակայն կը շարունակէր իր աշխատանքները։ Իր գրասեղանին մօտ էր որ մահը գտաւ զինքը։

Իր մեծ տաղանդին ու կորովին մեծագոյն մասը նուիրեց համագործակցական շարժման, որուն անվիճելի տեսաբանն էր եւ որ այսօր, իր շուրջ կը համախմբէ միլիոնաւոր անձեր։

*1900*ին *1922* այս շարժման մասին հրատարակեց խոր ուսումնասիրութիւններ եւ ժողովրդական, քարոզչական գրութիւններ։ Շարլ Ռիսթի հետ գրած է նաեւ *«Պատմութիւն տնտեսական վարդապետութեանց»*, գեղեցիկ հատորը։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Տէլհիի մէջ մեծ խռովութիւններ ծագեցան։ Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ բիրերով յարձակիլ քանի հազարնոց ամբոխի մը վրայ։ Ամբոխը կազմուած էր Հնդիկներէ եւ Մահմետականներէ։ Հնդիկները կ'ուզէին երկրորդ տարեդարձը տօնել Կանտիի շարժումին, իսկ մահմետականները կը բողոքէին իրենց կրօնական պետին ձերբակալման դէմ։ 30ի չափ անձեր վիրաւորուեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Իւիզ Հարցումներու պէտք է պատասխանել

Երթեւեկի նոր հրահանգին համաձայն, օտար երկիր գտնուելով թուրքիա վերադառնալ ուզող թրքահպատակներ՝ պարտաւոր պիտի ըլլան իրենց գտնուած կամ ժամակայ տեղի մը թրքական հիւպատոսին տալ յայտագիր (պէյաննամէ) մը որ հետեւեալ հարցումները կը պարունակէ եւ իւրաքանչիւրին հարկ է տալ մանրամասն պատասխաններ։

1.— Անուն եւ մականուն։

2։— Հօր եւ մօր անուն, ընտանեկան անուն, ի՞նչ են։ Եթէ ողջ են, իրենց հասցէները, եթէ մեռած են թուականը եւ մարդահաշմարի ո՞ր մասնաճիւղը արձանագրուած ըլլալը։

3.— Ո՞ր տեղացի էք եւ վերջին անգամ թուրքիոյ մէջ, ո՞ւր կը բնակէիք։

4.— Ո՞ր ցեղին կը պատկանիք։

5.— Ո՞ւր կատարած էք ձեր նուիրման արձանագրութիւնը, ո՞ր թուականին եւ ո՞ւր ծնած։ կցեցէք պատճէնը ձեր անձնագրին։

6.— Թուրքիոյ մէջ ի՞նչ արհեստ եւ ասպարէզի կը հետեւէիք։

7.— Թուրքիոյ ո՞ր տեղէն մեկնեցաք, ի՞նչ կերպով եւ ի՞նչ միջոցով։

8.— Թուրքիայէ ձեր մեկնումի թուականը։

9.— Թուրքիայէ մեկնելէ յետոյ ո՞ր տեղերը մնացիք։ Ծնած երկիրներ գտնուած ատենիդ, մեր ո՞ր հիւպատոսներուն եւ ո՞ր թուականին եւ ի՞նչ կարգի վաւերագրեր ներկայացնելով արձանագրուեցաք։ Մեր հիւպատոսներէն հպատակութեան թուղթ առի՞ք, եթէ չառիք պատճառը բացատրեցէք։

10.— Ամուսնացած է՞ք։ Ձեր ազգականներէն թուրքիոյ մէջ եւ ձեր քովը եւ կամ ձեր ծննդավայրին մէջ եւ կամ օտար երկիրներու մէջ ո՞րոնք կը գտնուին, իրենց որոշ հասցէներով։

11.— Թուրքիայէ դուրս գտնուած ատենիդ ի՞նչպէս ապրեցաք։

12.— Ո՞ր նաւահանգիստէն կամ ո՞ր քաղաքէն թուրքիա պիտի մտնէք եւ ո՞ւր պիտի բնակիք։

13.— Թուրքիոյ մէջ ձեզի ո՞վ կը ճանչնայ։

14.— Ո եւ է դատապարտութիւն կրա՞ծ եք։

15.— Ձեր զինուորական ծառայութիւնը ո՞ւր եւ ո՞ր զինուորական շրջանակին մէջ կատարեցիք։ Այս պարարան հաստատող վաւերագիր ներկայացուցէք։

16.— Ձեր թրքութիւնը հաստատող ի՞նչ վաւերագիր ունիք (վաւերագեալ պատճէնները կցեցէք յայտագրին)։

17.— Պալքանեան պատերազմին եւ մեծ պատերազմին ո՞ւր կը բնակէիք եւ Լոզանի դաշնագրին գործադրութեան դրուած *6* Օգոստոս 1924 թուականին ո՞ւր կը բնակէիք։

18.— Եթէ պալքանեան կամ Համաշխարհային պատերազմին հետեւանքով թուրքիայէն հեռացողներէնէք, դաշնագիրներով որոշեալ պայմանաժամին մէջ, ձեր ծննդավայրը որ կառաւարութեան որ անցած է, դուք ալ անոր հպատակ ըլլալու մասին ո եւ է ձեռնարկ ըրա՞ծ էք (ո՛ւր եւ ո՞ր թիւին)։

ՇԱՆՕԹ.— Յայտագիրը ներկայացնողը այս հարցումներուն որոշ պատասխանները պէտք է տայ։ Իւրաքանչիւր յայտագրի իր լուսանկարը պէտք է կցէ եւ հիւպատոսարանները այդ լուսանկարը ներկայացնողին ունեցած նմանութիւնը պէտք է հաստատեն եւ պաշտօնական կնիքով ալ կնքեն։ Ցետ քննութեան երբ իրողութեան հակառակ յայտագիր մը ներկայացուած ըլլալը կը հաստատուի, անոնց՝ Թուրքիա մտնելու հաւար անցագիր չպիտի տրուի։

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնները

Հինհենպուրգ ցանկին գլուխը

Գերմանիոյ Նախարարութեան նախագահի առաջին քուէարկութիւնը, կիրակի օր տեղի ունեցաւ եւ վերջացաւ ոչ թէ մէկ կամ միւս կողմի յաղթանակով, այլ Հինհենպուրգի գերակշիռ դիրքովը՝ իր գլխաւոր հակառակորդին Հիթլերի վրայ։

Քուէարկութիւնը տուած է Նետեւեալ արդիւնքը, համաձայն պաշտօնական յայտարարութեան մը, որ հրատարակուեցաւ կիրակի կէս գիշերէն յետոյ, ժամը 1ին.

Ամբողջ քուէարկողներու թիւը	37,546,000
բացարձակ մեծամասնութիւն	18,774,000
Հինտենպուրգի շահած քուէները	18,659,000
Հիթլերի շահած քուէները	11,325,000
Թէլման (Համայնավարներու թեկնածու)	4,970,000
Տէսթէրպէրկ (ազգայնական)	2,479,000

Ինչպէս կը տեսնուի 125 հազար ձայն եւս պէտք էր որպէսզի Հինտենպուրգ ընտրուած հռչակուէր։

Յաջորդ քուէարկութիւնը տեղ պիտի ունենայ ապրիլ 10ին։

Կիրակի առտու, քուէարկութիւնն սկսաւ ժամը 9ին եւ փակուեցաւ երեկոյեան ժամը 6ին։ Միայն Պերլինի մէջ, այս առթիւ զետեղուած էին 2584 քուէատուփեր, իսկ ամբողջ Գերմանիոյ համար՝ 68 հազար, դպրոցներու, Համերային շէնքերու եւ նոյնիսկ սրճարաններու մէջ։ Քուէխոյզ նշանակուած էին 612 հազար անձեր։ Այնպէս որ դիւանները նախագահներով եւ օգնականներով մօտ մէկ միլիոն անձեր, կիրակի օր զբաղեցան քուէարկութեան պարտադրած գործողութիւններով։

Պերլինի մէջ քուէարկութիւնը կատսրուեցաւ խաղաղօրէն։ Նահանգներու մէջ միայն տեղ տեղ, միջադէպեր տեղի ունեցան։

Առանց յուսահատելու քուէարկութեան այս ձախող արդիւնքէն, Հիթլեր իր կուսակիցներուն ուղղուած շրջաբերականով մը կը յայտնէ թէ Ապրիլ 10ին, երկրորդ քուէարկութեան, կրկին պիտի դնէ իր թեկնածութիւնը։

Պուհաի ազգային թաղումը

Շաբաթ, կէսօրէն յետոյ, արտաքին պաշտօնատունէն մինչեւ Թրոքատէրոյի հրապարակը, միլիոնաւոր բազմութիւն մը խտնուած էր թափօրի անցքին ճամբաներուն վրայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՇՈՒՏՈՎ ԿԸ ՍԿՍԻՆՔ
ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

„ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ„

ՍԹԷՓան ցուցակի այս վէպը թատերախաղի վերածուեցաւ Ֆրանսայի մէջ, չերմ ընդունելութիւն գտնելով, ինչպէս գտած էր վէպը։

Աւստրիացի գրագէտը, որ մշակած է գրական բոլոր սեռերը, իր այս գործով կը ներկայանայ իբրեւ խորաթափանց հոգեբան մը։

Բայց, ամէն բանէ առաջ կենդանի վէպ մըն է՝

ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻԻՆ ԳՈՐԾԱՁՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑՈՒՑԱԿ 20

Քազապլանքա, Ա. Չաքրեան	*100.*—
ՍԷԹԻՓ, Լեւոն Իլպիզեան	*38.*—
19րդ ցուցակին գումարը	*3529.*—
ընդհ. գումար	*3687.*—

Կը խնդրուի

Փոն տը Շէրիւսի Գործադուրկներու Մարմինէն (Ազգային) կը խնդրուի իր գանձապահին հասցէն հաղորդել մեզ, ստանալու համար 1000 (հազար) ֆրանք՝ «Անմիջական օգնութեան» գումարէն։

60 հայ բանուորներ ձամբուած Կրընոպլի մէջ

Կրընոպլի մեր թղթակիցը կը գրէ թէ ցոյցի մը հետեւանքով, վաթսուն հայ բանուորներ ձամբուած են։

Մանրամասնութիւնները վաղը։

Հանդիսաւոր արարողութիւն Յունաստանի մէջ

Աթէնքի գանիմէդեսի թերթը կը գրէ թէ ոստիկանութիւնը ստոյգ տեղեկութիւններ քաղած է, որոնք կը հաստատեն թէ համայնավար գործունէութիւնը մեծ ծաւալ ստացած է Յունաստանի մէջ, շնորհիւ Մոսկուայէն եւ համայնավար միջազգային կազմակերպութեանց կողմէ ղրկուած մեծադրամ նպաստներու։ Այս դրամները ժամանակաբաժան կատկացուած են գործարաններու, բանակին եւ նաւատորմին մէջ փորձականներ մղելու։

Այս տեղեկութեանց համաձայն, Յունաստանի համայնավար կուսակցութիւնը վերջին վեցամսեայ ատացած է Դ. Միջազգայինէն մէկ միլիոն 600 հազար տրախմի, ուսանողներու միջազգային կազմակերպութենէն կէս միլիոն, — կանանց միջազգայինէն 175,000, — Պերլինի ուսանողական միջազգայինէն՝ 250 հազար, — եւ համայնավար դաշնաեան կազմակերպութիւններու՝ 2 միլիոն 325 հազար, — ընդամէնը՝ 4 միլիոն 460 հազար տրախմի։

Համաձայն այս տեղեկութեանց, այս գումարներու փոխադրութեան, ինչպէս նաեւ անոնց գործածութեան մասին՝ հրահանգներու փոխանցման ծառայած են յունական նաւերու աշխատաւորները։

Լինտպէրկի տղան գտնուա՞ծ է

Նախորդ օր Ամերիկացիները մեծ յուզման մատնուեցան, լսելով թէ Լինտպէրկի տղան գտնուած է հեռաւոր նահանգի մը մէջ։ Իրօք, այս նահանգին ոստիկանապետը նմանութենէ մը խաբուելով, հեռագրեր էր Լինտպէրկի թէ իր տղան գտած է։

Գտնուած տղան հետ, երկու անձեր կային, որոնք ձերբակալուած վիճակի մէջ կը ծնան։

Քննութիւնը սակայն երեւան հանած է թէ տղան Լինտպէրկինը չէ։

ՕՐԱԹԵՐԹ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ

Ֆինանսներ եւ տնտեսություն

Հայաստանի կոոպերացիայի դիրքերը 1919 թ. սկզբին

Ինչպես հայտնի է, 1919 թ. սկզբին Հայաստանի կոոպերացիան ունեցել է 1,698,000 ռուբլի կապիտալ եւ 107 միավորում, որոնցից 1 սպառողական, 1 վարկային, 1 գյուղատնտեսական, 1 արհեստագործական, 1 տրանսպորտային, 1 հացի, 1 բանվորական, 1 ուսանողական, 1 հրատարակչական, 1 գրադարանային, 1 ֆինանսական, 1 ապրանքափոխանակային, 1 ձկնորսական, 1 ծխախոտագործական, 1 գինեգործական, 1 կաթնամթերքի, 1 մեղվաբուծական, 1 կենդանաբուծական, 1 բանջարանոց

ԵՐԿԱՐ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Կ.)

Գ. ՄԱՍ

X

— Ա՛յ, ասում ես՝ հետաքրքիր բան էր, ասա՛ հիմա, ասա՛ մի լավ բան...

— Դուրս գնանք, մի՛ բան ասենք... Ջրաղացի մոտ, ուր ամեն երեկո հավաքվում էինք, ուր ես քեզ տալիս էի իմ առաջին համբույրը, ուր դու ինձ ասացիր, որ ինձ սիրում ես, ուր ես քեզ խոստացա, որ միշտ քեզ կսիրեմ, ուր մենք ամեն ինչ մոռացանք, բացի մեր սիրուց, ուր մենք ապրեցինք մեր կյանքի ամենաերջանիկ րոպեները...

— Ինչո՞ւ ես ուզում, որ գնանք այնտեղ, ինչո՞ւ ես ուզում, որ հիշենք անցյալը, որ ապրենք նորից մեր կյանքի ամենաերջանիկ րոպեները, որ ես ամեն ինչ մոռացել եմ, ամեն ինչ, ամեն ինչ, ամեն ինչ...

— Ես ուզում եմ, որ գնանք, որովհետև ես ուզում եմ, որ ես ինձ հիշեցնեմ, որ ես ինձ հիշեցնեմ, որ ես ինձ հիշեցնե

Թամը Չին, փարիզի արքեպիսկոպոսը արտաքին նախարարութեան պաշտօնատան մեծ սրահին մէջ կատարեց կրօնական պարզ արարողութիւն մը, որմէ վերջ նախկին պատերազմիկները՝ դագաղը ուսամբարձ բերին գետեղելու պաշտօնատան առջեւ: Հոդ. 57 ազգերու ներկայացուցիչներուն առջեւ, Պ. Թարտիէօ արտասանեց դամբանականը, որմէ վերջ, սկսաւ հանդիսաւոր զօրանցքը դագաղին առջեւէն, առաջնորդութեամբ զօրավար կուռոյի:

Թամը 4,30ն էր, երբ Թափօրը հասաւ Թրոքատէրոյի հրապարակը, ուր եւ ցրուեցաւ:

Դագաղը գետեղուեցաւ փասիի գերեզմանատունը, դամբանի մը մէջ:

× Ան պահուն որ Թափօրը կ'անցնէր «Ֆիկառօ»ի խմբագրատան առջեւէն, խաղաղասէրներու խումբ մը արհամարհական կանչեր ուղղեց Թերթին տնօրէնին փոթիի հասցէին, որ գլխաւոր եւ յամառ հակառակորդն էր պոհանի եւ անոր քաղաքականութեան:

Թարտիէօ - Սայմընի տեսակցութիւնը

Անգլիոյ արտաքին նախարարը որ փարիզ եկած էր ներկայ ըլլալու Պոհանի յուղարկաւորութեան, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի վարչապետ եւ արտաքին նախարար Պ. Թարտիէօյի հետ:

Այս տեսակցութեան մասին, պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ թէ երկու նախարարները գոհունակութիւն յայտնելէ վերջ Ազգերու Դաշնակցութեան բանաձեւին, չենեւ-ճափոնական վէճին մասին, քննած են այն Նարցերը որոնք այս շաբթու վիճաբանութեան պիտի դրուին Ազգերու Դաշնաթափութեան ժողովին մէջ: Զբաղած են նաեւ Ֆրանսան եւ Անգլիան շահագրգռող հարցերով:

Երկու նախարարները մանաւորաբար քննած են կեդրոնական Եւրոպայի եւ Դանուբեան երկիրներու տնտեսական կացութիւնը, եւ Նամաձայն գտնուած են որ այս Նարցին մէջ եւս, Ֆրանսա եւ Անգլիա համաձայնաբար գործակցին, Եւրոպայի մէջ նուազեցնելու համար քաղաքական հակամարտութիւնները եւ փութացնելու համար տնտեսական վերակազմութիւնը:

Դանուբեան երկիրներու գործակցութիւնը

Ռումանական խորհրդարանին մէջ, վարչապետ Պ. Եորկայի եւ արտաքին նախարարին իշխան կիքայի տուած բացատրութիւններէն կը յայտնուի թէ Ռումանիա նպաստաւոր ընդունելութիւն ըրած է Դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան ծրագրին:

Գալով լեհաստանի, կառավարական շրջանակներէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, արտաքին նախարարը Պ. Զալէսքի, փարիզի մէջ, Պ. Թարտիէոյի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, պարզած է Դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան իրականացման պայմանները:

Պուլկարիոյ կառավարական շրջանակները եւս մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտան հանդէպ այս ծրագրին:

Պուլկարիոյ վարչապետը Կ. Մուշանօֆ հեռագրով լուսաբանութիւններ ուզեց Պ. Թարտիէոյէն այս ծրագրին մասին:

Լուցկիի թագաւորը անձնասպան

Լուցկիի թագաւորը շուէտացի Իվառ Քռէօկէռ անձնասպան եղաւ Փարիզի մէջ:

Քռէօկէռ որ կը նկատուէր աշխարհի ամէնէն հարուստ անձը, նախագահն էր լուցկիի շուէտական ընկերութեան: Անցեալ ուրբաթ օր Ամերիկայէն հասեր էր Փարիզ, ուր կարգ մը մեծ դրամատէրներ հրաւիրեր էր հանդիպում մը ունենալու: Այս խորհրդակցութեան ներկայ ըլլալու համար, Շուէտական կանչեր էր նաեւ Լուցկիի ընկերութեան գլխաւոր տնօրէնները:

Խորհրդակցութեան համար նշանակուած ժամուն, բոլորը հաւաքուած էին, բացի հրաւիրողէն, որուն բացակայութիւնը երբ երկարեցաւ, մարդ ղրկուեցաւ իր բնակած պանդոկը, Ավընիւ-Վիկտոր Էմմանուէլ, ուր դուռը խորտակուելով, միլիառատէրին դիակը գտնուեցաւ արիւնթաթախ վիճակի մէջ: Սրտին ուղղուած գնդակով մը, վերջ տուեր էր կեանքին:

Անձնասպանը երեք նամակ թողած էր, ուղղուած իր քրոջ եւ երկու բարեկամներուն:

Պատերազմէն յետոյ, միջազգային ճարտարագործութեան իշխաններէն մեկն էր որ չէր ազդուած տնտեսական տագնապէն եւ ընդհակառակն, կրցեր էր աւելի յարկ տալ իր լուցկիի ընկերութեան եւ զանազան ձեռնարկներու, որոնց գլուխը կը գտնուէր:

Փուանքառէի վարչապետութեան օրով, երբ ֆրանքը վտանգուած էր, իր օժանդակութիւնը առաջարկեց ֆրանսական կառավարութեան, փոխարէնը ուզելով լուցկիի մենաշնորհը: Կառավարութիւնը իրեն պահեց այս մենաշնորհը, սակայն, Քռէօկէռի լուցկին (սիւէտուաղ) լայն սպառում գտաւ ֆրանսական շուկային մէջ:

Այդ օրերուն Քրէօկէրի ընկերութեան բաժնեթուղթերը կ'արժէին 7,8,9000: 20ի չափ աղդեր մեծ ու փոքր, իրենց շահերը կապած էին այս ընկերութեան, որ իր գործունէութիւնը կը տարածէր ճարտարարուեստի զանազան ճիւղերու վրայ: Քրէօկէր այդ օրերուն, հրապարակէն կը պահանջէր 30 միլիառ...

Բայց տագնապը հետզհետէ այս հսկայ ընկերութիւնն ալ կը ցնդէր եւ անոր արժեթուղթերը մարտ 4ին ինկեր էին 186 ֆրանքի: Զանազան պատճառներ, որոնց կարգին նաեւ անգլիականի անկումը, մեծապէս վնասեցին Քրէօկէրի, որ սկսաւ մայրաքաղաք մայրաքաղաք շրջիլ, դրամ ճարելու յոյսով: Կ'երեւի ձախողեցաւ, որ նախընտրեց վերջ տալ իր կեանքին:

Այս մարդուն անձնասպանութիւնը կարեւոր անդրադարձումներ պիտի ունենայ գործի աշխարհին վրայ:

Երկրի ծրագրի գործադրութեան սկիզբը, Գերմանիոյ փոխ տուեր էր 125 միլիոն տոլար: Իսկ անկից առաջ, օգնելու համար որ ֆրանքը չիյնայ, ֆրանսայի փոխ տուեր էր 2 միլիառ: Այս դումարը իրեն վերադարձուեր էր 1931ին:

Ամերիկեան ելեւմուտքին բացը

Ամերիկայի ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ 1932ի ելմտական տարուան համար, ամերիկեան ելեւմուտքի բացը կը նախատեսուի 2,5 միլիառ տոլար, ըսել է 62 միլիառ, 500 միլիոն ֆրանք:

1933ի ելեւմտական տարիին բացը, հաւանաբար պիտի ըլլայ մէկ միլիառ, 700 միլիոն տոլար, (42 միլիառ, 500 միլիոն) համաձայն ելմտական նախարարին նախատեսութեան:

Ամերիկեան տերակոյտը կը ջանայ հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել, փակելու համար այս բացը:

Փարիզ եւ արուարձանները

Շ. Ց. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

ԿՈՊՂԷՆի Հրազդան խումբը վաղը Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins:

Պ'Ի'վիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէն, յառաջիկայ Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple:

Նոյն բոլոր ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 240 Բիւ Տիւքէքլէէն: Կարեւոր օրակարգ: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԱՄԷՆ ՀԱՅՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆի

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑՈՂԸ

Շաս, Պ. Ա.— 25:
Քոկոլէն, Ժէր.— 35,
Վալանս, Ց. Պ.— 10:

Պ. ՍԱՄՈՒԻԼ Փապուճեանէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել «Ցառաջ»ի խմբագրութեան:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅի նորակազմ երգչախումբի փորձերը դէկավարութեամբ Պ. Սաքօ Յակոբեանի, վաղը Քարեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Արձանագրուիլ փափաքողները կրնան ներկայանալ:

Շուտով ծախու է շաս

աժան դիհով տպագրական փէտալ մը որ կը տպագրէ 27—32 սանթիմ մեծութեամբ յայտարարութիւններ: Դիմել՝ Յարութիւն Պահեանի, B. P. 30, Valance, (Drôme) France:

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագադրոն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կազմ հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Ձեր փնտռած գիրերը

ԹԷՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տիմիթրոպօուլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յովհ. Զմիշկին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ Թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով: Կը կարդացուի հետ ի հետ): Գին 25 ֆրանք:

ՎՈՍՓՈՐի ԳԱՂՏՆԻՔԸ. հեղինակ Բօլ Տիմիթրոպօուլօ (Սուլթան Համիտի հարէմականներէն որ իր շուայտութիւններով եւ դաւադրութիւններով, վրէժխնդիր հայ երիտասարդ մը կը վէպին գլխաւոր հերոսը): Գին 30 ֆրանք:

ՎԱՒԱՆԹԻՆ. Ֆրանսացի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային արկածներէն գեղեցիկ վէպը: Գին 20 ֆրանք:

ՅԵՆԹ ԵԻ ՋՈՒԼԻԷԴՒՆ. Բաֆֆիի: 25 ֆրանք:

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆի ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Միքայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն: Գին 10 ֆրանք:

ԱՆԱՀՏԱԿԱՆ. քանաստեղծ. գրեց Սոս վանի: Գին 8 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել «Ցառաջ»ի խմբագրատունը Լէւոն Գէւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՏԱՒԻԴ ԵՒՈԼԵԱՆ գրեց Գէորգ Կառվարեանց: Բանաստեղծութեանց գեղեցիկ հատոր մը, գեղարուեստական տպագրութիւն, զարդանկարուած Մ. Քէպապճեանէ, գին 20 ֆրանք:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ա.թմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսէ: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը յանձնուցանէ նպաստավճառ... եւ նպաստեղէնի վաճառականներուն կը հաւաստէ իր արեւելեան ճաշ... պանիրը ամբողջ տարուան ընթաց... առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն
Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)
Յօսիէֆ Կլոպ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փող.
Հայ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ ...
Central 06-34

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏԱՐԱՆ
221 rue Lafayette-PARIS
Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ... տպագրած Ցուղերուն վրայ: Թօփալեան եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ... մադրելով իրենց արուեստն ու ճաշակին:
Téléphone Nord 7...

ԼԱՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ մեկնումի պատճառաւ ծախու է Aulnay s/B... մէջ լաւ շէնուած փավիլիոն մը 250 քառ. մ... տարածութեամբ, 3 սենեակ, խոհանոց, գին՝ 28000 ֆրանք, իր իսկական գինին մէկ երրորդը: 10000 ֆրանք կանխիկ, մնացածին երկար ... թիւններ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue La... fayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, Հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:

ՎԱՐՁՈՒ Է նպաստավճառի խանութ մը իր բոլոր կազմ... Bld. de la Villette-ի մօտ: Տարեկան ... 3000 ֆր.: Պայ՝ 9 տարիներէվերի՝ 15000 ֆր.: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 ... Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, Հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:

"ՑԱՌԱՋ,, ԿՐ ԾԱԽՈՒԻ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷ

1.— ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ
ԹԱՒՐԻԶ ..... *Mélkoumian Khatchik*
2.— ՌՈՒՄԱՆԻԱ
ա) ՊՈՒԿՐԷՇ ..... Giknavorian, B. P. 487
բ) ՔՈՆՍԹԱՆՑԱ ..... Deirmendjian, Str. Stefan Cel mare 60
գ) ՍԻԼԻՍՏՐԻ ..... *A*tamian Onnig, Str. Berlin No. 13
3. ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
ա/ ՍՕՖԻԱ ..... Ismirlian S., B. P. 152
բ/ ՎԱՌՆԱ ..... Tchividjian Garo, 3 rue Radina
գ/ ՓԻԼԻՊՊ ..... Garabedian
4.— ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
ՍԵԼԱՆԻԿ ..... Librairie Française, 19 rue Tsimiski
5.— ԻՏԱԼԻԱ
ՄԻԼԱՆ ..... Onnik S., *R*adegouda 7
6.— ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ
ՆԻՒ—ԵՈՐՔ ..... Massis Bookstore, 137½ E. 27 th Street
7.— ՍՈՒՐԻԱ
ՊԷՅՐՈՒԹ ..... Sahaguian T., B. P. 517

ՍՈՒՐԲ ԹՈՐՈՍԻ ԼԵՌԸ

Մարտ անընդհատ կ'աղօթէր, աղօթագիրքը ծունկերուն առջեւ... բագկատարած եւ վերացած:

Հիմայ արեւը՝ քօղին ներքեւէն զաղտագողի երեսը դուրս հանողնոր ու խռովիչ նայուածքներ ունեցող հարսին նման, Սուրբին բարձունքէն վեր կը մագլցէր, իր ոսկեճամուկ քօղին սարսուռն ու փառքը փռելով Սուրբին ժայռերէն ներս, մեր եւ ամբողջ լերան վրայ:

Կէս ժամ չէր անցած, երբ պատահեցաւ հրաշքը: Անսովոր, զարմանալի եւ հրաշափառ հրաշքը: Հրաշք՝ որուն ականատես եմ եղած միայն, եւ չեմ գիտեր ինչո՞ւ մեծ հաճոյքով կը պատմեմ անոնց: Մօրս կտակն է այդ ալ, Մէնքէնէի անապատներուն մէջ երբ ինքը մահամերձ էր, եւ քանի մը շնագայլեր՝ թուրք զապթիէներ՝ իր վզէն բռնի առին Սուրբէն առած իր նշանը պարունակող մանուածոյ քառակուսի ափոցը, արծաթէ շղթայով եւ արծաթէ պատեհանով: Պիտի խօսիմ իր կարգին:

Ըսի, որ կէս ժամ հազիւ անցած էր, երբ տեղի ունեցաւ, ինծի համար մինչեւ այսօր ալ, վաղն ալ անհասկնալի, բայց զարմանալի երեւոյթը:

Գլուխս գլխի տուած սեպաձեւ ժայռերը երկու, յանկարծօրէն սկսան ճոնչել ճիշդ՝ առանց ցորենի, իրարու վրայ պարապին դարձող երկու ջաղացքի քարերու ճռինչով: Երկու սեպաձեւ ժայռերը բացուեցան հետզհետէ: Երկու ժայռերը զատուեցան իրարմէ եւ գոյնզգոյն լոյսերու անձրեւ մը սկսաւ մեր վրայ՝ երկու բացուած եւ իրարմէ զատուած ժայռերուն մէջտեղէն: Մինչ՝ փոքրիկ երկանաքարը, ինքն իր վրայ սկսաւ դառնալ...դղր...դղր... դղր...:

Ես սկսած էի վախնալ: Իսկ մայրս խորունկ լափշտակութեամբ մը աչքերը քարերուն մէջտեղէն տեղացող լոյսերու տարափին, անյագօրէն կլլ դիտէր, անհասկնալի բառեր ու խօսքեր մրմնջալով, միշտ բագկատարած:

Ցանկարծ՝ մօրս ծունկերուն առնչեւ բաց դանուող աղօթագրքին վրայ ժայռերուն միջեւէն խոշոր կաթիլ մը ինկաւ, որուն յաջորդեց արեւի կլորութեամբ խոշոր լոյսի մը անկումը, ժօրս քթին վրայ, անկէ ալ երկու ձեռքերուն մէջ, եւ մօրս ձեռքերը զոցուեցան ճիշդ այնպէս ինչպէս կը զոցուէին, երբ իր ժառանգը բռնէր:

Սուրբերու ծրարի մը նման, ինքզինքիս վրայ կծկուած, առանց շունչ առնելու կը հետեւէի տեսիլքներուն, պզտիկ տղու վախով մը ու զայրանքով լեցուն: Չէի ուզեր հաւատալ աչքերուս: Երբեմն ինքզինքս երազի մը մէջ կարծելով, կը զոցէի աչքերս. յետոյ կը բանայի կրկին եւ ուժով մը շփելէ յետոյ, կը տեսնէի նոյն զարմանազան տեսարանը: Սեպաձեւ երկու ժայռերը Սուրբին, իրարմէ զատուած, այնպէս զրեթէ օդին մէջ եւ լոյսերու տարափը աւելիու աւելի սաստկացած, ճրագալոյցի գիշերուան եկեղեցիներու լոյսերուն նման, հազար, հազարաւոր եւ պէսպիսուն: Մայրս կը ւիներ իր նախկին դիրքին մէջ. յափշտակուած լոյսերու սահանքէն եւ կախարդական ըրվէժէն, ձեռքերը զոց, աղօթագիրքը բաց իր ծունկերուն առնչեւ, անխօս ու տեսլացած:

Ու պահէ պահ, երկու ժայռերը Սուրբին, հանդարտօրէն, մոգական զսպանակի մը մղումով կարծես, իրարու միացան կրկին, լոյսերու տեղատարափը տակաւ առ տակաւ դադրեցաւ, ու երկանաքարին ղ'ղրղրոցն ալ կտրեցաւ մէկէն:

Սուրբը՝ իր հին ձեւով կը տեսնէի հիմայ. միայն մայրս փոխուած էր: Երեսի վրայ ինկած. ձեռքերը միշտ զոց, ինծի բոլորովին անհասկնալի բառեր եւ խօսքերով, բաներ մը կ'ըսէր, կարծես մէկու մը հետ կը խօսէր:

Մինչեւ կրունկներս, քրտինքներու հեղեղ մը թրջած էր զիս, սոսկում, զարմանք եւ հիացում իրար խառնուած էին, ու ես չէի կրնար բացատրել օրուան արտակարգ երեւոյթը:

Եւ ահա յանկարծ մայրս նորէն գլուխը վեր առաւ, եւ այս անգամ տասնըհինգ տարեկան գեռատի աղջկան մը աշխուժով ոտքի ցատկելով դրեթէ՝ գոռա՛ց.

—«Քալէ՛, քալենք, զաւակս. Սուրբը քու երեսդ նայեցաւ. մեռնիմ իր զօրութեանը. քալէ՛, մէկ հատիկ արսլան տղաս: Մարդու բան չըսես. հա՛, վերջը լաւ չըլլար. քալէ՛»:

Անհամբեր էի. մանկութենէս քիչ մը ջղային եւ հետաքրքիր, Սուրբին դուռնէն դուրս ելանք թէ չէ, փութացայ մօրս թեւերուն եւ վզին, խնդրելով որ ափին մէջ գոցուածը ցոյց տայ ինծի:

—«Չէ՛, չէ՛, զաւակս: Հա՛, կը տեսնեմ, որ դուն դիս չես սիրեր: Տե՛ս, եթէ մինչեւ հնձանները չհասած բանամ ձեռքս, մէչինը ցոյց տալու համար, Սուրբը կը վշտանայ. ու ես կրկին կը հիւանդանամ. նորէն մարո՛ւք կուգայ վրաս»:

Իր վերջին խօսքերէն սոսկացի ուղղակի: Անմիջապէս աչքիս առջեւ եկան քիչ մը առաջուան տեսիլները ու պզտիկ տղու մը վախովը համակուած՝ լռեցի:

Հիմայ՝ մայրս զուարթ էր եւ կեանքոտ: Արբունքի նոր հասած աղջկան մը ներքին հրճուանքէն մղուած, կը վազվռտէր, կը ցատկոտէր կարծես: Ու թիթեռնիկներ հալածող մանկան մը խանդավառութեամբ կը մագլցէր այգին տանող բլուրն ի վեր: Այնքան լաւ էր տրամադրուած, որ առանց յոգնութիւն զգալու, եւ առանց քիչ մը հանգչելու տակաւ կենալու, մենք կտրեցինք բլուրն ու հասանք անոր գագաթը:

Ու երբ՝ պահէ մը իջանք այդ դէմի բլրակէն, եւ ուղղութիւնը դէպի հնձան, մերոնք՝ հարեւան աղջիկներ, դիւժաւորեցին մեզ քիչ մը ուշանալուն համար ցաւիներ ընելով:

Հա՛, ճիշդ այդտեղ, հնձանին ու մերոնց ներկայութեանը, մայրս առաջին անգամ ըլլալով իր կեանքին մէջ, բարձր, հնչական արբագան ձայնով մը պոռաց:

—«Աղջիկներ, քոյրեր եւ աղջիկ իմացէ՛ք, իմացէ՛ք որ Սուրբը հարսը, ձեր քոյրը՝ Թուման, ... ունեցաւ: Հրաշքը տեսայ, հրաշք Սուրբը ինծի նշան մը ... նշա՛ն...»:

Մերոնց շրջակայ այգիները ... արձագանգեցին իր խօսքերը: Ե... բոլորի այգիներէն վազող վա... Մայրս՝ դրեթէ ուսերուն ... առած, դիւղական ուրախ եւ ... քոտ երգերով եւ գուարթ բացագ... չութիւններով, հնձան մտրին ... հասաքուեցան հետզհետէ ... հնձաններէն հարսներ, հանգիստ աղջիկներ: Օրուան հերոսուհին մայրս:

ՄԱՆՈՒԿ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՄԱՐՏ 1932

16 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1329 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԻՄԱՍՏԸ

Հիթլե՞ր թէ Հինտէնպուրկ,— պատասխանը տրուեցաւ կիրակի օր, 13 մարտ, քուէարկողներու ամնախընթաց բազմութեամբ մը։

Թէեւ Հինտէնպուրկ չշահեցաւ բացարձակ մեծամասնութիւնը եւ համեմատականի ճնշաց. բայց կասկած չկայ որ ապրիլ 10ին պիտի հռչակուի նախագահ գերմանական հանրապետութեան, երկրորդ եօթնամեայ շրջանի մը համար։

Սովորական պարագաներու մէջ, այնքան մեծ հետաքրքրութիւն չպիտի շարժէր այս ընտրութիւնը։ Կամ պիտի շարժէր այնքան որքան որեւէ երկրի մը ներքին գործը։

Տարբեր է այսօր կացութիւնը, թէ՛ Գերմանիոյ համար եւ թէ՛ անոր սահմաններէն դուրս։

Գերմանիան կը գտնուի զարհակէտի մը առջեւ։ Իր պատմութեան բախտորոշ մէկ շրջանին մէջ։ Եւ մատնուած է խոր չղաձգութեան մը։ Ներուժներ կան, ինչպէս խռովութեան սերմեր։ Այս պատճառով ալ, քանի որ տեղի կ'ունենայ այդ վիճախարի երկրին մէջ, լարուած կը պահէ արտաքին աշխարհին, եւ մանաւանդ Ֆրանսայի ուշադրութիւնը։

«Յաղա՛ղ»ի ընթերցողներուն ծանօթ է Ֆրանսական մամուլին արտակարգ իրարանցումը, այս ընտրութեան առթիւ։

Բոլոր առաջնակարգ թերթերը — անոնք որ յաւակնութիւնն ունին հանրային կարծիք վարելու — ղրկած էին մասնաւոր թղթակից-ներ, օրը օրին, ժամը ժամին իմանալու համար դէպքերու ընթացքը։ Պատմելու համար պատմութիւնը ոչ միայն ընտրական պայքարին, այլ եւ ամենօրեայ կեանքին։

Ընտրութիւնները վերջացան, բայց թղթակցութիւնները կը շարունակուին դեռ։ Մեծ մասով՝ ծանօթ գրագէտներու ստորագրութեամբ։

Երեւոյթներէն զատելով, փարիզը լուրջ ցնցումի մը պիտի մատնուէր, եթէ յաղողէր Հիթլերի ընտրութիւնը։

Հինտէնպուրկն ալ հաճելի չէ Ֆրանսայի ազգայնականներուն համար, ըլլալով թունդ ազգայնական, պատերազմի յանցաւոր եւ կայսերական մարշալատ։ Բայց, փորձուած սատանան չփորձուած հրեշտակէն լաւ է։

Ուրեմն, փարիզը գոհ է որ ազատեցաւ մղձաւանջէ մը, Հիթլերի պարտութեամբ։ Հինտէնպուրկը ծանօթ է իր ամբողջ կերպարանքով եւ ծերութեան պաշտօնավարութեամբ, հետեւաբար կրնան աւելի պազարիւն մնալ։

Եւ — տարօրինակ հակասութեամբ մը — ամէնէն աւելի գոհ են ձախակողմեան տարրերը։ Նոյն իսկ ընկերվարականները։

Անոնք որ գետնէ գետին կը գարնէին Մաքտոնըլտն ու Մնուտէնը, իբրեւ դաւաճան ընկերվարութեան, սրտանց կը շնորհաւորեն Գերմանիոյ ընկերվարականները, այս ընտրութեան առթիւ։ (Գերմանիոյ ընկերվարականները առնուազն եօթը միլիոն քուէ ապահոված են Հինտէնպուրկի)։ Լէոն Պլում իր ստորագրութեան տակ, եւ ընկերվարական պաշտօնաթերթին մէջ, կիրակի օրուան ընտրութիւնը կը հռչակէ «վճռական յաղթանակ մը Հանրապետութեան, հետեւաբար եւ Խաղաղութեան համար»։ Հիթլէրականութեան — գերմանական ֆաշիսմին — ջախջախումը ամէն բան է ներսի եւ դուրսի ընկերվարականներուն համար։ Գոնէ խաղաղութեան ամրապնդման տեսակէտով։

Մինչդեռ, Ֆրանսայի մոլեռանդ ազգայնականները տարբերութիւն մը չեն տեսներ Հիթլերի եւ Հինտէնպուրկի միջեւ։ Երկուքն ալ կը համարեն կատաղի կուսակից՝ գերմանական միութեան, զաշնագիրներու վերաքննութեան — վերացման — եւ հետեւաբար վտանգաւոր՝ Ֆրանսայի ապահովութեան համար։

Թրամապետական «Տէպա»ն, որ այդ համոզումն ունի, հետեւեալ հաշիւը կ'ընէ.

— «Կիրակի օր 37 միլիոն քուէարկողներ մասնակցեցան ընտրութեանց եւ Հիթլեր ու Հինտէնպուրկ երկուքը մէկ 30 միլիոն քուէ շահեցան։ Պիտի ըսէք թէ Հինտէնպուրկի շահած քուէներուն մէջ կան ընկերվարականներուն քուէներն ալ։ Ջեղչենք այդ քուէները։ Գերմանիոյ ընկերվարութիւնը շուրջ ՅՕՇուկէս միլիոն կուսակից կը հաշուէ։ Ուրեմն, առանց անոր, Հինտէնպուրկ շահած է 11 միլիոն քուէ։ Այսինքն այնքան որքան Հիթլէր, թերեւս քիչ մըն ալ պակաս։ Բայց, իւրաքանչիւրին շահած այս 11 միլիոնին վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ Ցիսմէնպէրկի տրուած երկուքուկէս միլիոն քուէները։ Այսպէսով ամէն տեսակի գերման ազգայնականներուն թիւը կը հասնի 24 միլիոնի»։

Եզրակացութիւն, — երկուքին ալ նպատակը, հետեւաբար եւ վախնալ համակրանքը մէկ է։ Հիթլէր եւ Հինտէնպուրկ միայն գործելու մեթոտներով կը տարբերին իրարմէ։ Մէկը յախուռն է, մեծ-մեծ ջարդող, միւսը՝ հաւասարակշիռ եւ աւելի վարպետ։

Բուն գերմանական տեսակէտէն քննելով խնդիրը, կը տեսնենք որ այս անգամ ալ յաղթեց մեծ ժողովուրդի մը ողմտութիւնը։ Այս անգամ ալ, ամբողջ անցուդարձին տիրական գիծն էր հեռատես հաշիւը։

Պարտուած Գերմանիան անընդհատ վերելքի մէջ է 1920էն, այլ մանաւանդ 1923էն ի վեր։ Ամէն տարի, միջազգային խոշոր դէպքերու առթիւ, պատնէշ մը, խարիսխ մը աւելի կը շահի, շնորհիւ իր հաւասարակշիռ, մեթոտիկ եւ անկուն աշխատանքին։

Դադտնիք չէ որ ամբողջ Գերմանիան կ'անիծէ պատերազմի դաշնագիրները, իր վզին փաթթուած կապանքները։

Ամբողջ ժողովուրդը մատնուած է ստորերկրեայ փոթորիկի մը։ կը մոլոտայ, կ'որոտայ։ Անհամբեր շարժուձեւեր կը փորձէ։ Բայց, չուզեր պայթեցնել, չուզեր փրցնել։ կը համբերէ ու կը գործէ։ Հետեւողական օրէն կը փորէ իր մէջքին վրայ, իր ճամբուն վրայ հաստատուած ապառաժներուն հիմերը։

Եւ այնքան վստահ է այդ քաղաքականութեամբ վերջնական յաղթանակը շահելու, որ թոյլ չի տար յախուռն մարդանքներ։ կ'օգտագործէ տարերային, ամբոխային պոռթկումները, Հիթլէրականութիւնն մինչեւ Պողպատեայ Սաղաւարտներն ու համայնավարութեան խրտուիլակը։ Բայց, ի հարկին ուժգնօրէն կը դիմադրէ յորձանքին, խուսափելով անդրմանելիէն։

Արկածախնդիրը զոհելով մաէշալին, գերման ժողովուրդը, իր բոլոր հոսանքներով, անգամ մըն ալ կը հռչակէ թէ «Գերմանիան վեր է ամէն բանէ»։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԱ՛Յ ՔԵԶ, ՄՈՒՍՔԱՖԱ ՔԷՄԱԼ

Թրքական թերթերը՝ երբ սկսին *աչաթուրքա* լուրեր տալ, կը յիշեցնեն իրենց ազգային միակ ստեղծագործութիւնը՝ քարակէօզի խաղը, ու երեւան կը բերեն Հաճի Էյվատեան հանձար մը։

Այս կարգէն է *Վաղքի* գիւտը, Հայաստանի զօրաշարժի մասին։ Մարդը այնքա՜ն դառն լրջութեամբ կը հաւաստէր որ քիչ մնաց մենք ալ հաւատայինք։

Իսկ երբ նոյնքան մտահոգ, կը հարցնէ լուրին «ստոյգ աղբիւրը»... կը պատասխանենք ֆրանսացիներու ծանօթ առածովը.

— Ամսիտ հարցումին պատասխան չեն տար։

Կ'երեւի ի վերջոյ, ծիծաղէն ու ֆեզմանքէն ալ պէտք է դադրինք, որպէսզի մեր Թուրք եղբայրներու պարտէզին մէջ, վարունգը ծուռ չբուսնի...։

Մինչ այդ սակայն, պէտք է ոգբալ.— եթէ բոլոր Թուրք խմբագիրները այդպէս կը հասկնան ոչ միայն հայերէնը, այլ եւ երգիծանքը... վա՛յ քեզ Մուսթաֆա Քէմալ...։

ԹԱՐՈՒՒՆ

Լիւսպէրկի տղեկը դեռ չէ գտնուած

Նիւ-Եորքի թերթերէն մէկը կը գրէ թէ երկու Համբաւաւոր մաքսանենգները որոնք Լինտպէրկի կողմէ կը բանակցէին տղեկին առեւանգիչներուն հետ, օդանաւով մեկնած են Ֆիթրոյթ, իրենց հետ տանելով 250 հազար տոլարի դումար մը, զոր Լինտպէրկ պատրաստ է վճարելու իբր փրկագին իր տղեկին։ Առեւանգիչները ուղած էին մեայն 50 հազար տոլար։

Լէոն Տրոցկիի օդափոխութիւնը

Թուրքիոյ մէջ անցուած երեք տարուան աքսորէ մը վերջ, բոլշեւիկեան նախկին պետը Տրոցկի արտօնուեցաւ երեք ամսուան օդափոխութեան համար երթալու Չեխոսլովաքիա։

Տրոցկի, 15 օրէն պիտի մեկնի Պոլսէն։ Թուրք կառավարութիւնը չեխոսլովաք կառավարութենէն երաշխիք ուզած է, ապահովելու համար Տրոցկիի վերադարձը։

Տրոցկիի տղան ու աղջիկը կը գտնուին Գերմանիա։ Իր կինը իբր պատանդ պիտի մնայ Պոլիս։

Կանեփի տեղական ձեռբակալուած

Պոմպէյէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, կանեփի օգնականներէն մէկը ձերբակալուած է միլիոնատէր մը, ձերբակալուեցաւ կառավարութեան հրամանով։

Ձիշեալը նախապէս երկու անգամ ձերբակալուած ու բանտարկուած էր։ Ցաւնուարին, ոստիկանութիւնը խուզարկեր էր այն գրասենեակները, ուր կանեփի տեղակալը կը վարէր Հնդիկ Խորհուրդի գանձապահութեան պաշտօնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութեան երկրորդ քուէարկութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 10ին ու թէեւ, մարշալատ Հինտէնպուրկի ընտրութիւնը ապահոված կը նկատուի, կուսակցութիւնները կը շարունակեն եռանդագին կռիւ ղրկել ընտրողներուն։

Հինտէնպուրկի վերընտրութիւնը յաջողցնելու համար կազմուած յանձնախումբը, յայտարարութեամբ մը գոհունակութիւն կը յայտնէ առաջին քուէարկութեան արդիւնքին մասին եւ վստահութիւն յայտնելէ վերջ՝ Հինտէնպուրկի յաջողութեան մասին, ընտրական պայքարի շարունակութեան պատասխանատուութիւնը կը ձգէ հակառակորդներուն վրայ։

Վալի գործակալութեան մէկ զեկոյցին համաձայն, լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն թէ նախագահական ընտրութիւնը կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ Հինտէնպուրկի համար եւ մօտ 150 հազար պակասած քուէները որ եւ է իմաստ չունին բազպատմամբ միլիոնաւոր քուէներուն, որոնք տրուեցան ի նպաստ մարշալատ Հինտէնպուրկի։

Հիթլեր իր կարգին, յայտարարութեան մը մէջ կ'ըսէ.— Ընտրական առաջին պայքարը վերջացած է։ Դեղրնին եւ մարքսեան ճակատին դէմ յարձակումը պէտք է վերսկսի ամենաբուռն կերպով։ Ձեզ կը հրաւիրեմ այժմէն իսկ կռիւի սկսիլ, երկրորդ քուէարկութեան համար։ Իմ ճառերուս մէջ, արդէն մատնանշած եմ թէ ինչ պայքար ընտրութեանց արդիւնքը՝ Մարտ 14ին, մենք միշտ պիտի մնանք աշխատանքի վրայ։ Այժմ, ոչինչ պէտք է մեզ կասեցնէ։ Ինչպէս ես ինքս իսկ կը սկսիմ աշխատանքի, նոյնպէս կը սպասեմ որ առանց որեւէ վարանման, ամէն մէկդ կրկնապատկէք ձեր ճիգերը»։

Հիթլեր իր յայտարարութիւնը կը վերջացնէ հետեւեալ խօսքերով.— Ընտրական առաջին պայքարը վերջացած է, երկրորդը սկսաւ այսօր։ Ինչպէս առաջինը, երկրորդն ալ պիտի շարունակեմ անձամբ»։

Ձիւնաթափութեան ժողովը

Ձիւնաթափութեան ժողովի յանձնախումբերն սկսան աշխատանքի, թէեւ, աշխատանքները յառաջ կը տարուին դանդաղօրէն։

Օդանաւային ուժերու սահմանափակման յանձնախումբին մէջ, երբ հարցը կը դառնար քաղաքային օդանաւորդութեան միջազգայնացման վրայ, նշմարուեցաւ որ հարցը կախում ունէր քաղաքական յանձնախումբի եզրակացութենէն։

Այս առթիւ քուէարկուած բանաձեւով մը, օդանաւային յանձնախումբը պաշտօնյանձնեց իրնախագահին դիմելու ձինաթափութեան ընդհանուր յանձնաժողովին, որ կարելի արագութեամբ իր եզրակացութիւնը հանէ սկզբունքի այս հարցին մասին։

Նաւային յանձնախումբին մէջ եւս, նոյն սկզբունքային դժուարութիւնները երեւան եկան։ Գերման պատուիրակները առաջարկեցին ապագայ պայմանագրութեան մէջ մտցնել դասակարգերու գաղափարը։ Գերմանիա իրեն կը վերապահէ մարտանաւերը —զրահաւորներ եւ ընդծովեաներ— ջընջելու առաջարկը, քանի որ վերոյիշեալ դաշնագրով Գերմանիոյ արգիլուած է ունենալ այդ կարգի մարտանաւեր։

Յանձնախումբը մերժեց գերման պատուիրակներուն առաջարկը։ Յանձնախումբերը կը շարունակեն առանց եռանդի աշխատել։

Ճափոնական ուժերը կը խաղաղին

Ճափոնի պատերազմական նախարարը զեկոյցով մը յայտարարեց թէ երկու զօրախումբեր Իրաման ստացան մեկնելու Շանկհայէն եւ վերադառնալ Ճափոն։

Այս լուրը տուող զեկոյցին մէջ, Ճափոնի պատերազմական նախարարը վճռապէս կը հերքէ այն լուրերը թէ օգնական ուժեր դրկուած են Ճափոնական Ֆորմոզա կղզին։

Պուլկարիոյ ելմտական կացութիւնը

Երկրին ելմտական կացութիւնը կը վրդովէ պուլկար քաղաքական շրջանակները։

Փարիզէն Սօֆիա տրուած տեղեկութեանց համաձայն, դժուար թէ պուլկար կառավարութիւնը կարենայ դիւրութիւններ ստանալ, վճարումներու յետաձգման նեւով։ Փարիզի մէջ, ելմտական յանձնախումբը այս պահուս կը քննէ պուլկարիոյ եւ Ցուսլաւիոյ առաջարկները՝ ելմտական օժանդակութիւն մը ստանալու համար։

Պուլկար թերթերէն շատերը այն կարծիքը կը յայտնեն թէ պուլկարիա չպիտի կրնայ, առանց իր դրամին կայունութիւնը վտանգելու, փոխադրել 43 միլիոն լեվայի գումարը, որ անհրաժեշտ է իր արտաքին պարտքերու վճարման համար։

Պուլկար կառավարութիւնը արդէն որոշեց մարտ 15էն սկսեալ դադրեցնել արտաքին փոխառութեանց տոկոսներու վճարումը։

Այս յետաձգման պատճառները թէեւ ցոյց կուտան պուլկարիոյ ելմտական կացութեան ծանրութիւնը, բայց քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ այս որոշումը իետեւանքն է փարիզի մէջ, ելմտական օժանդակութիւն մը գտնելու յոյսով կատարուած բանակցութեանց ձախողման։

Համայնավարներ Պուլկարիոյ մէջ

Պուլկարիոյ նախարարական խորհուրդը քննութեան առած է բանուորական երեսփոխանութիւններու խանգարիչ եւ խափանարար ընթացքը Սոպրանիէի աշխատանքներու մէջ եւ կը մտածէ միջոցներ ձեռք առնել անոնց դէմ։

Եթէ բանուորականները շարունակեն իրենց խափանարար գործունէութիւնը, կառավարութիւնը կը մտածէ խնդրոյ առարկայ դարձնել անոնց կեդրոնական ընտրական ցուցակի օրինաւորութիւնը։ Եթէ ան քեկանուի, հիմակուան 31 երեսփոխաններէն միայն 5ը կը մնան երեսփոխան, որովհետեւ,26ը կեդրոնի ցուցակով ընտրուած են։ Այս պարագային, այլեւս ինարկ չի մնար բանուորականները դուրս հանելու ուրիշ ձեւերու մասին մտածելու։

Թէվֆիք Րիւշտի Պուլկարիոյ մէջ

Թուրքիոյ արտաքին նախարարը Թէվֆիք Րիւշտի որ Սօֆիա կը գտնուի, մամուլի թղթակիցներէն մէկուն հարցման պատասխանելով՝ յայտնեց թէ պուլկար կառավարութիւնը տակաւին իրեն չէ առաջար-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հայերը Սեբաստիոյ մէջ

Ճամբորդէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները (10 մարտ).—

Ցամն է մեր վիճակը, կ'ապրինք աի ու դողով, լեղին կուլ տալով։

Ցաճախ կը քարկոծուինք փողոցներու մէջ, Թուրք լակոտներէ։ Մեծ ու պզտիկ, այր եւ կին լուտանքներ կը տեղան։

Վերջերս, տասնեւվեց տարեկան տղայ մը փողոցէն անցած ատեն Թուրք տղաքներ կը ֆայֆոյեն։ Ցղան կ'ուզէ ձամբան շարունակել։

Երկու հասակաւոր Թուրքեր որ կը դիտէին դիմացէն, յանկարծ պատանիին վրայ յարձակելով կը մղտան եւ կը սկսին զարնել։ «Ալան կեավուր, տակաւին լեզո՞ւ ունիս խօսելու»։

Եւ տղան կը ծեծեն մեռցնելու աստիճան։ Ազիւնը կը վագէ գլուխէն եւ դէմքէն։ Բարեբախտաբար տարեց Թուրք մը կը հասնի դիմացէն եւ միջամտելով կ'առնէ խեղճ տղան, կը տանի աղբիւրի մը առջեւ, կը ձգէ որ լաւ մը լուացուի։ Ցետոյ կը հարցնէ.

— Ձիշդ խօսէ, Թո՞ւրք ես թէ կեավուր։

Ցղան դողդողալով կը պատասխանէ.

— Հայ եմ։

«Բարերար» միջնորդը, աղտոտ բառով մը կ'աւելցնէ.

— Եթէ գիտնայի թէ կեավուր ես, կը ձգէի որ սատկեցնէին շան մը պէս։

Տղան աֆաբեկ խոյս կուտայ։

Ցեղին քահանան անգամ յաճախ քարկոծուած է փողոցներու մէջ։ Գիշեր մը Թաղէ մը անցած պահուն երկու չափահաս Թուրքեր վրան կը վազեն, կը զարնեն «կեավուր փափազը» մկլտալով։ Նոյն պահուն ուրիշ Թուրք մը մօտակայ ոստիկանին տանը դուռը կը զարնէ։ Դրդողները կարծելով թէ իրենց արարքին դէմ գանգատի համար պիտի կանչեն, խոյս կուտան։

Այս տարի չեն կրնար վճարել

Անցեալ օր գրած էինք թէ Թուրքիա *1933*ին պիտի յետաձգէ *1932*ի վճարումները։ Այս լուրը կը հաղորդուի էնկիւրիէն, Մարտ 9 Թուականիր հետագրով մը.—

Կառավարութիւնը ելմտական տագնապին հետեւանքով, 1932 ելմտական տարուան միջոցին իր վճարելիք պարտքերը հատուցանելու դժուարութեան մէջ չգտնուելու համար, այժմէն առնելիքատէրերուն դիմում ընելով առաջարկ մը ըրած է։ Պահանջատէր խմբակներու եւ ընկերութեանց դրուած ակյմէկ նամակով խնդրած է որ 1932ի մասնավճարը պայմանագրութեանց մէջ նշանակեալ վերջին մասնավճարին յաջորդող տարուան փոխանցուի։

Այսինքն 935 տարուան մէջ, պայմանագրութեան մը համաձայն, կառավարութիւնը վերջին մասնավճարը տալու տեղ այս 932ի մասնավճարն ալ 936ին փոխանցուած պիտի ըլլայ։ Կառավարութիւնը այս գործողութեան առթիւ ընկերութեանց զեկուցած է նաեւ թէ պատրաստ է առնելիքատէրերուն հրաւիրել ներուն շահերը պաշտպանելու համար չափաւոր տոկոս մը վճարելու։

Ուրիշ ծրագրի մը համաձայն, ելմտական յանձնաժողովը որոշած է որ կառավարութեան 32—40 միլիոնի չափ յանձնառութիւնները այս տարի եթէ կարելի ըլլայ, ամբողջովին չհատուցուին, եւ 2—3 տասի բաժնուելով, վճարման համար բանակցութեան մտնելու առաջարկ ըլլայ կառավարութեան։

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Դերասան Վահրամ Փափազեան, որ Ռուսիայէն արտաքսումի անցած էր վերջերս, եւ պահ մը մնալով Ռիկայի մէջ՝ ներկայացումներ տուած, արդէն հասած է Փարիզ եւ կը պատրաստուի շարք մը ներկայացումներ տալու։

ԲՈՒՐԳԱՀԱՅ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆ ՀՈՂ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՐՑԵՐԸ ԱՅԳՈՒՏՅՈՒՆԻ ԿՈՄԲԻՆԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՄԱՐՎԱԾ ԸՆԿԵՐ Ա. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆԻ ՀԵՏ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Ընկեր Մանուչարյան, ինչպես գիտեք, մեր հանրապետության գյուղատնտեսության մեջ ամենամեծ տեղը զբաղեցնում է հացահատիկային տնտեսությունը։ Ուստի ես կցանկանայի ձեզանից իմանալ, թե ինչպիսի միջոցներ են ձեռնարկվում հացահատիկի բերքատվությունը բարձրացնելու համար։

Ինչպես հայտնի է, հացահատիկի բերքատվությունը բարձրացնելու համար մեծ նշանակություն ունի ոռոգելի հողերի ընդլայնումը։ Ոռոգելի հողերի ընդլայնման համար մեծ աշխատանքներ են տարվում։ Ներկայումս ոռոգելի հողերի ընդլայնման համար ինչպիսի՞ աշխատանքներ են տարվում։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՂՈՐԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈՂՈՔ ԱՇԽԱՐՀԻՆ

(ՎԻՊ)

ՈՒՐԱԽ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐ, ՄԻԱՑԵՔ ՁԵԶ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՇԻ ՇՈՒՐՋ

(43)

«ՅՈՒՆԱՍ ՇԱՀԻՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄ»

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՓՈՐՁԸ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՈՒՂԻՆ

Ա. ՈՒՍՈՒ

X

— Դուռ ղոլիլ, ասիլ, տուր- ղա՞ս ասի էտպես, ձեր չէ՞... ձեր ձեռքերնին, ես՝ ձեզնից չեմ ու ձեր ընկերներից... Ինչ է՞ պատ- ահել, որ ես ձեզ չեմ ճանա- չում... Ձեր ձեռքերն էլ ինչ- որ տարօրինակ են դարձել... Ես ձեզ ասում եմ՝ ձեր ձեռքե- րը ցույց տվեք ինձ, ես ձեր ձեռքերի մասին եմ խոսում, ձեր ձեռքերի մասին...

= Ոչի՛:

— Գիտեմ, որ ես... Ֆա- բիկատ եմ, ինչ ես ուզում՝ ասա- ցեք ինձ, ես ընդունում եմ ամեն ինչ, ես ոչ մի բան չեմ ժխտում... Ես ձեզ ասում եմ՝ ձեր ձեռքերը ցույց տվեք ինձ, ես ձեր ձեռքերի մասին եմ խոսում... Ինչո՞ւ պետք է ինձ- նից թաքցնեք ձեր ձեռքերը... Ինչո՞ւ եք ինձնից ամաչում... Ես ձեր ձեռքերի մասին եմ խոսում, ձեր ձեռքերի մասին...

= Ինչո՞ւ պետք է ձեր ձեռքերը թաքցնեք, ձեր- ձեռքերը, որոնք ինչ-որ ան- սովոր բան են արել, որոնք ինչ-որ ոճրագործություն են կատարել, որոնք ինչ-որ ան- պատկերելի հանցանք են գոր- ծել, որոնք ինչ-որ անհեթեթ բան են արել, որոնք ինչ-որ ահավոր բան են արել, որոնք ինչ-որ սարսափելի բան են արել, որոնք ինչ-որ ոճրա- գործություն են կատարել, որոնք ինչ-որ անհեթեթ բան են գործել, որոնք ինչ-որ ան- պատկերելի հանցանք են արել, որոնք ինչ-որ ահավոր բան են արել, որոնք ինչ-որ սարսափելի բան են արել, որոնք ինչ-որ ոճրագործություն են կատարել, որոնք ինչ-որ անհեթեթ բան են գործել, որոնք ինչ-որ ան- պատկերելի հանցանք են գոր- ծ

կած միջամտել, աշխատելու Համար որ կարգադրուին ռուսեւպուլկար տարակարծութիւնները, թէ «Թուրքիա ուրախ պիտի ըլլայ ծառայելով երկու բարեկամ երկիրներու»։

Երկու հարիւր միլիոն ֆրանկի աւելցուածներու

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը քուէարկեց օրինագիծ մը, որով 200 միլիոն ֆրանքի վարկ մը կը քուէարկուի ի նպաստ անպործութեան մեղմութեան եւ մէկեւկէս միլիոն ալ օգնութեան մեղմութիւններուն։

Ֆրանսայի եղմտական քաղը

Երեսփ. ժողովը լրացուց եղմտական օրէնքի վիճաբանութիւնները։ Եղմտացոյցի նոր վարկերուն մէջ անցած են 28 միլիոնի գումար մը՝ նաւային ծրագրով նախատեսուած նոր նաւերու շինութեան Համար. 37ուկէս միլիոնի գումար մը բազմանդամ ընտանիքներու օժանդակութեան գործին։ Ծովային առեւտրական նախարարութիւնը, կնքուած պայմանագրութեանց գործադրութեան Համար, պահանջած էր 112 միլիոն 811 Հազարի վարկ մը, որ պիտի յատկացուի Ծայրագոյն-Արեւելքի, Աւստրալիոյ եւ Ափրիկէի նաւային գծի շահադործման, ինչպէս նաեւ 33,5 միլիոնի գումար մը Հարաւային ամերիկեան գծին շահագործման Համար։ Թղթատարական սպասարկութիւնը բաց ունեցած է 225 միլիոն։

Ապրիլ 1ին որ 1931-32ի եղմտացոյցը, փետրուար 24ին բաց ցոյց կուտայ կլոր թիւով մէկ միլիառ, 272 միլիոն։

Մեծաւարուստ մըն ալ անձնասպան

Նիւ-Եորքէն տրուած հեռագրի մը Համաձայն, «Քոտաք» Հանրածանօթ ընկերութեան հիմնադիր-տնօրէնը Իսթմէն եւս անձնասպան եղաւ, իր բնակարանին մէջ։

Իր սպասաւորներուն յանձնարարած էր որ ղինքը չխանգարեն, եւ անձնասպան ըլլալէ առաջ, թուղթի կտոր մը վրայ նօթագրած էր.— Գործս վերջացած է, ի՞նչ պէտք կայ սպասելու։ Անձնասպանը 78 տարու էր եւ իր հսկայ Հարստութենէն 75 միլիոն-տոլարի չափ գումար մը յատկացուցած էր բարեգործական զանազան Հաստատութեանց։

Այս մարդուն անձնասպանութեան լուրը մեծ յուզում պատճառեց Ամերիկայի եւ մանաւանդ Նիւ-Եորքի ինչպէս նաեւ, «Քոտաք» ընկերութեան Փարիզի բազմաթիւ մասնաճիւղերուն մէջ։

Քրեակերի անձնասպանութենէն յետոյ

Լուցկիի թագաւորին իվառ Քրեակերի անձնասպանութիւնը, ինչպէս կը նախատեսուէր մեծ իրարանցումի մատնած է եղմտական աշխարհը։

Ամդերտամի շուկան մեծապէս ազդուած է Քրեակերի մահով։ Պրիւքսելի մէջ, սակարանը եւ դրամատուները թեթեւ ազդեցութիւն մը կրած են։ Իսկ Նիւ-Եորքի սակարանին մէջ, Քրեակեր ընկերութեան արժեթուղթերէն 150 Հազարնոց ծրար մը ծախուեցաւ Հատը 1 տոլար 7)8ի, մինչ շաբաթ օր կ'արժէր 5 տոլար։

Եղմտական եւ քաղաքական կարգ մը շրջանակներ, Քրեակերի անձնասպանութեան մէջ պատասխանատուութեան բաժին մը կ'ուզեն Հանել Գերմանիոյ, որուն մէկ միլիառ փոխ տուած էր անձնասպանը։ Շուէտական թերթ մը կը գրէ այս մասին.—Աշխարհի ամէնէն մեծ երկիրներէն մէկը՝ կէս միլիառ փոխ առեր էր անհատ մը (իրականութեան մէջ՝ կրկինը, մէկմիլիառ)։

«Այս անձը՝ պիտի կրնար իր կացութիւնը փրկել, եթէ յաջողէր Համոզել պահանջատէրերը թէ Գերմանիա պիտի վճարէ նախատեսուած պայմանաժամին յառաջիկայ Հոկտ. 1ին, բայց այս մեծ պետութիւնը՝ պարզապէս իր պարտքը կ'առկախէ այս մարդուն Հանդէպ։ կը գոհանայ ըսելով.— Ցուած գումարդ բռնուած է. Հոգ ընելու բան չկայ, Քրեակե՛ր, քանի որ շնորհիւ Ատուծոյ, Գերման ելեւմուտքը ապաՀովուած է»։

— Լոնտոնի սակարանին մէջ, շուէտական լուցկիի եւ Քրեակերի ընկերութեան արժեթուղթերը մեծ անկում կրեցին։ կը սպասուի որ սակարանի վարչութիւնը նիստ գումարէ, որոշում մը տալու Համար Քրեակերի արժեթուղթերուն մասին։

Սթոքհոլմի մէջ, կառավարութիւնը նիստ մը գումարեց գաիաժառանգ իշխանին նախագաՀութեամբ եւ կարգ մը որոշումներ տուաւ առաջքն առնելու Համար ելեւմտական ծանրակշիռ տագնապի մը։

Ծառայիկայ ընտրութիւններուն Համար

Ֆրանսայի Տնտեսական Միութիւնը Հրատարակութեան տուաւ իր ծրագիրը, որուն գործադրութիւնը պիտի պահանջէ յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ։ Ֆրանսա, կ'ըսէ Միութեան յայտագիրը, իր կարգին վնասուած ընդՀանուր տագնապէն, պարտաւոր է. ուժգնօրէն Հակազդել։ Ֆրանսա, իր բարոյական յատկութիւններուն եւ բնական Հարստութիւններուն մէջ պիտի գտնէ անՀրաժեշտ ուժը իր փրկութեան Համար, եթէ Ֆրանսացիները ըմբռնեն միացման պարտականութիւնը որ իրենցը պարտադրուի։ Ընտրութեանց նախօրեակին, տնտեսական խմբակցութիւնները կը քարոզեն բոլոր Հանրապետականներու միութիւնը՝ Հետեւիլ սկզբունքներու որդեգրումով։

— Պաշտամունք Նանդէպ Տայրենիքի, կազմակերպում խաղաղութեան, խիստ պահպանում դաշնագրերու, յարգանք Նանդէպ սեփականութիւն, պաշտպանութիւն խնայողութեան, աշխատանքի ազատութեան՝ ընկերային օրէնքներու պաշտպանութեամբ։

Համաձայն այս սկզբունքներուն, Միութիւնը կը պահանջէ որ

ա) կառավարութեան եւ տնտեսական խմբակցութեանց յարաբերութիւնները կազմակերպուին օրինաւոր կերպով,

բ) կիրարկուի երկրագործութեան եւ ճարտարարուեստի խմաստուն քաղաքականութիւն մը որով կարելի ըլլայ զարկ տալ արտադման։

գ) կառավարութեան թոյլ չտրուի որ միջամտէ տնտեսական գործերու։

դ) կառավարութիւնը յարգէ իր ստորագրած պայմանագրութիւնները,

ե) եղմտացոյցի մէջ խնայողութիւններ մտցնել, այսինքն եղեւմուտքը պատրաստել նկատի ունենալով՝ Տարկատուներու վճարման կարողութեան նուազումը,

զ) Հարեւանցի եղանակով Հարկային դրութիւնը, Հոն ուր կարելի է կիրարկել միակ տուրքի մը դրութիւնը, զեղչել կարգ մը տուրքեր, եւլն.։

Դաւուբեան Հարցը Ժընեւի մէջ

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ, Հագիւ Ժընեւ Հասած, կ'ըսուի թէ տեսակցութիւններ սկսած է ունենալ դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան Հարցին շուրջ փոքր-Համաձայնական պետութիւններէ եւ Հունգարիոյ ու Աւստրիոյ ներկայացուցիչներուն Հետ։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Փարիզ եւ արուարձաններ

Ղ. Ց. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը Հրաւիրեն

ԿՈՊԼԷՆի Հրազդան խումբը այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins։

ՊԻՒՎԻԼի Ռոստոմ ենթակոմիտէն, այս Ուրբաթ (18 Մարտ) իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple։

Սոյն ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։

Գաւառ

ԼԻՈՆի Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրագարանի սրահը, 240 Րիւ Տիւքէքլէյն։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներու ներկայութիւնը անՀրաժեշտ է։

ԼԻՈՆի Կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը Հրաւիրուին վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, նոր Գրագարանի սրահը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Մութեան դասախօսական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 Րիւ տը լա Րէպիւպլիք։ Կը դասախօսէ Պ. Վահան Թուլումճեան նիւթ ունենալով աշխարհագրութիւնը (նախորդի շարունակութիւն)։ Կը Հրաւիրուին ընկերներն ու Համակիրները։ Մուտքը ազատ։

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ. Փ. Մ. Պ. Մասնաճիւղի ցերեկոյթը

Ծաղկազարդի Կիրակին (20 մարտ) կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

Maison Mutualité-ի սրահին մէջ

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆիի

Թառ, երգ, զուարճալի արտասանութիւններ Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ

Եւրոպական պարեր

Մուտքը ազատ է, ծախսերու ժամանակագութեան Համար 3 ֆրանք

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԻՐԻՍ ՊԻԻԼՊԻԻԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՋԵԱՆի

ՅԻԼԻԲ ՂԱԶԱՐԵԱՆի (Ջութակ), եւ Mr. JEAN-MASSONի (դաշնակ)

6 Ապրիլ Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Salle Chopin, (Maison Pleyel) 8 Rue Daru, Paris. *Գին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք*

Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 Mr. le Prince եւ Հայկական ճաշարաններէ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. ՄԻՒՐԻԹԵԱՆ Փարիզի ժասնաճիւղին պարբերական դասախօսութիւնը այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Կը խօսի Շ. Նարդունի, նիւթ ունենալով Համաստեղ եւ Ա. Բակունց։ Կը Հրաւիրուին անդամներն ու Համակիրները։

ԼԻՈՆի Առիեամանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 12 Ռիւ Վոլթէր։ Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Համաձայն դիւանի որոշման ժողովին մասնակցող Հայրենակիցները ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք ունենալու Համար, պարտաւոր են վճարել իրենց անդամավճարները՝ 1931 դեկտեմբերէն 1932 մարտ 20։ Ամսավճարներու վճարմանց Համար դիմել 13 rue Vollaire, Lyon.

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՅի նորակազմ երգչախումբի փորձերը դեկավարութեամբ Պ. Սաքօ Յակոբեանի, այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ։ Արձանագրուիլ փափաքողները կրնան ներկայանալ։

Տէր եւ Տիկին Վահան Նաւտանճեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Խմէրեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Նիկոլեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Պագալեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Նեկտար Մ. Շամտանճեան (Եգիպտոս), Տէր եւ Տիկին Արթօ Տիօնեան եւ զաւակը (Պոլիս), Պ. Կարապետ Տիօնեան (Պոլիս), Պ. Տիրան Զաքարեան, Պ. Ղազար Ղազարեան եւ զաւակունք, խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի մօր, մօրաքրոջ եւ տատիկ-պապիկ

ՕՀԱՐԻ ՏԻԿԻՆ

ՄԷՕՀՐԻՒՊԷ ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆի

(ծնեալ Սարաֆեան)

դառնադէտ մահը։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 9.15ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 13 Rue Jean Goujon. Հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի Pantin-Parisienի իրենց ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Մահուղ լուսացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Պ. ՅԱՐ. ԳԱԼՃԻՑԵԱՆ ստիպողաբար կը Հրաւիրուի «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, տեսնելու Ընկ. Լեւոն Գեւոնեանը, իրեն վերաբերեալ խիստ կարեւոր անձնական խնդրի մը Համար։ Գալ ցերեկ յետոյ 3էն 6։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Նիւ, Ն. Բ.— 70 ֆր.։
Մաղաքան, Ղուկ.— 140։
Մարսէյլ, Յ. Տէր Մ.— 35։
Քասապլանքա, Ա. Զ.— 930։ Կարգադրեցինք։
Մէլանօ, Գործ.— 110.85 լիր.։
Ժընեւ, Տէր.— 250։
Թունուզ, Վ. Ե.— 50։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Սամաթիացի (Պոլիս) Տիկին Աղաւնի Մէնճեան (ծնեալ Գազանճեան, 50 տարեկան) եւ իր զաւակները՝ Վահրամ, 25 տարեկան, Անժէլ՝ 20 տարեկան։ 1922էն ի վեր լուր չկայ իրենց մասին։ Իմացնել՝ Տիկին Արուսեակ Մաթիկեանի (ծնեալ Մէնճեան), 24 rue Anatole France, Issy les Moulineaux (Seine)։

Կը խնդրուի Յունահայ եւ Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՉՈՒ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳՆԴԵՒԻԿ ՏԵՍԱԲԱՆ, ՄԱՔՈՒԻԼ ՕԴ,

Porte d'Orléans էն ՈՒՒՂՂ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌԻ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու Համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Գատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղանկարում (radiographie), գեղ-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակիկեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոթքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու Համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Շակաշիճախտային խոխորգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ ընէական, Հիպնոտական եւ ֆրէնեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու Համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէթքանիսիէն է Պ. Վ. ՔԱՋՃԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զրօի հիւանդներուս։

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, մադրավայր Հայերու։

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ։

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9)։

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, դէմ. Շաթլէ։ Ամբող. եւ նոր Քոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոթքի, պտղի վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիկի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Հանրածանօթ ՓԱՍՏԱՒՈՐ

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԿ)

Ամէն տեսակ գաւառական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՍՈՒՐԲ ԹՈՐՈՍԻ ԼԵՌԸ

Բոլորը բան մը ունէին Հարցնելու։ Աչէն ու ձախէն Հարցումներու տարափ մը, Հրաշքին մանրամասնութիւնները Հասկնալու Համար։ Ձեռքէ ձեռք կը պտտէր այն փոքրիկ մարգարտահատիկի նմանող կլոր ու ճերմակ քարը, որ իբրեւ խոշոր լոյսի մը կտոր ինկած էր Սուրբին ժայռերուն մէջէն՝ մօրս քթին եւ ապա ձեռքին մէջ, ու Հոն գոցուած մինչեւ Հնձանին առջեւ։

Ճիշդ այդ պահուն վրայ Հասաւ մեծ Հօրեղբայրս, որ աւելի Հեռուն գտնուող այգիին մէջ աշխատելու գացած էր առաւօտէն։ Լսելէ յետոյ եղելութիւնը, առանց վայրկեան մը իսկ յամենալու, նետուեցաւ իր ձիուն վրայ, գիւղ երթալու եւ Հօրս ու Հանիխս լուր տալու Համար։

8

Ու գիշեր էր։

Հնձանը՝ ուրախ երգերով, գիւղական պարերով, այրերու «լօ՛,լօ՛»-ներուն ու Հարսներու եւ աղջկանց «լէ՛, լէ՛»ներովը լեցուն, կը նմանէր զբօսանեաւ մը, որուն մէջ երջանիկ մարդեր, կեանքը կը վայելեն ծովերը ճեղքելով։

Հա՛, ճիշդ այդպէս, մեր հնձանը՝ զբօսանեաւ, եւ մեր այդիները՝ այնպէս խիտ ու համայնատարած, ծով իրական, բնական եւ համայիշ ու բանաստեղծական, գիշերուան այդ պահուն, երբ աշնանային լուսինկան, սիրուն այրիի մը խորհրդաւոր ժպիտին նման՝ ճառագայթներ կը մաղէ հոս ու հոն, տեղ մը աւելի շատ, ուրիշ տեղ մը աւելի քիչ, նայած որթատունկերու կեցուածքին ու հասակին։

Ու նաւապետը՝ այս հնձան-նաւուն՝ հարիւր իր ամբողջական հասակով, Հայու պատմական քթովին ու լայն ու փայլուն ճակատովը, իր առողջ ու քաղցր գիւղին մէջ հաստատուած՝ ձայնովն ու մասավաճառի հարուստ թիկունքներով։ Ու օրուան հերոսուհին՝ մայրս իր սրբազան մարգարտահատիկով։ Հա՛, ճիշդ մարգարտահատիկ, Սուրբէն ստացած՝ նախ իբր խոշոր լոյսի կտոր մը, ապա՝ ափին մէջ գոցուած, իբրեւ փոքրիկ ու կլոր ճերմակ քար մը՝ ճիշդ ցորենի հատի խոշորութեամբ, կամ քիչ մը աւելի մեծկակ։

9

Հուսկ բանք եւ ընծայական մօրս անծանօթ շիրիմին։

Տարիներ անցեր են իմ այս պատմութեանս ժամանակներուն վրայէն։ Մեծցեր ու հասակ եմ նետեր հիմա՝ հոս ու հոն։ Անապատներու խաչանատէն սկսած մինչեւ Ելլադայի սա խորթ ու անհրապոյր ափերուն վրայ։ Եւ սակայն այս յիշատակը եւ պատմութիւնը, կամ առասպելը այս լերան չեմ մոռցած եւ ընդհակառակը թանկագին աւանդի մը նման պահած եմ միտքիս մէջ։

«Մի՛ մոռնար այս դէպքը, տղա՛» ըսաւ ու կ'ըսէր միշտ մայրս ինծի։ «Գիտե՛մ, որ չես հաւատար. գիտեմ, նոյնիսկ որ կրնաս հեղնել զայն, սակայն եթէ քէչիկ մը կը սիրես ու սիրեցիր զիս, պիտի չմոռնաս զայն։ Միտքիդ մէջ քանդակէ իբրեւ յիշատակ մը ինձմէ, որպէսզի չմոռնաս զիս, սիրելի՛ տղաս», ըսաւ ինծի Մէնգքէնէի անապատներուն մէջ, երբ բարբարոս թուրքեր բռնի բաժնեցին զիս իմ հիւանդ եւ մահամերձ մօրմէս, վզէն հանելով Սուրբինը՝ պարունակող արծաթապատ փոքրիկ ու քառակուսի տուփը, արծաթ շղթայով։

10

Եւ ահա՛, ո՛վ անաղօթք ու սիրասուն՝ անշիրիմ մա՛յր։ Ինչի՞ իբր ընծայական, այս փոքրիկ վիպակս, քեզի՝ որուն անսահման սէրն ու գուրգուրանքը վայելեր եմ տարիներով։ Օ՛, մա՛յր, մա՛յր, այս պահուս կը զգամ երակներուս մէջ շրջան ընելը քու արեանդ, քու կաթիդ եւ քու սիրոյդ։ Ու կը մտածեմ—Երբ ես պլուխս եւ մարմինս հանգչեցնելու տեղ մը՝ բարձի կտոր մը չունենալով՝ քու գլուխդ մա՛յր, եւ քու նոյդ՝ ճերմակ ու սիրուն, քու բուռդ՝ բարի եւ օրհնուած, որպէս դիտէ ինչպէ՛ս, ինչպէ՛ս անհանգիստ ու խռով են, անաղօթք եւ անհամբերութեան մէջ, հեռու իմ աչքերէս, հեռու՝ հօրս, հանիխս եւ փոքրիկ սիրուն քրոջս, խարտեաշ մարիկիս աչքերէն ու խնամքներէնդ, մա՛յր, ժա՛յր, ներէ՛, ինծի, վանզի դանդաղ ներուն դէմ չկրցայ կռուիլ, իմ պզտիկ տղու բազուկներովս, երբ զիս բռնի զատեցին քեզմէ։ Ներէ՛ ինծի մա՛յր, զի արդ կը զգամ թէ, պէտք էի քովդ մնալ...քեզի հետ ապրիլ, քու ոսկորներուդ խառնել նաեւ իմ ոսկորներս։

Մա՛յր, կը խնդրեմ, որ ներէս ինծի՝ յանուն գլխատուած իմ պատուական հօրս, որմէ շատ սիրուեցայ, որմէ շա՛տ, շատ սիրուեցայ։

Ու հիմա, անցէ՛ք հովերը ու կոհակներ, ու տարէ՛ք, տարէ՛ք իմ տխուր մօրս անծանօթ շիրիմին, ծաղկեպսակը պարփակող հողերուն եւ ամէնքի՛ն, ամէնքի՛ն աչքերէն։

Աթէնք 1932

ՄԱՆՈՒԿ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Վ Ե Ր Ջ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՄԱՐՏ 1932
17 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1830 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԱՅՓԱՅՈՒՄ

Ուրիշ բառ չգտանք, պատկերացնելու համար այն արտասուելի վիճակը որուն մատնուած է յունահայ գաղութը, անցեալ նոյեմբերէն ի վեր: Այն օրէն, երբ Դ. Շահվէրտեան Աթէնք հասաւ, ներգաղթ կատարելու պաշտօնով:

Կատարեալ խայտառակութիւն՝ այդ չորս ամսուան պատմութիւնը:

Ընդդիմադիրի դիրքը չէ որ զրի առնել կուտայ այդ բառերը, այլ անողոք իրականութիւնը, իր զարմանազան դրուագներով: Իր խեղկատակութեամբ, ինչպէս եղերականութեամբ:

Աթէնքի մէջ, արդէն հինգ-վեց անճոռնի դէպքեր արձանագրուած են Դ. Շահվէրտեանի մուտքի տոմարին մէջ,— 1. Յարձակում Ագգ. Վարչութեան դէմ: 2. Յարձակում Ֆիքսի գաղթականականին մէջ, քանի մը երիտասարդներու վիրաւորման ենով: 3. երկրորդ դէպք մը միեւնոյն գաղթականականին մէջ, ոստիկաններու հետ: 4. Յարձակում Լիփագմայի մէջ, դրօշակ վար առնելու, ժողով խանգարելու առաջադրութեամբ, 5. Յարձակում Քոքինիոյ մէջ: 6. Յարձակում Ագգ. Վարչութեան ատենապետին վրայ, իր բնակարանին մէջ:

Եւ դեռ կաթսան կ'եռայ:

Չենք ուզեր նախատեսել թէ տակաւին ինչե՛ր կրնան պատահիլ, հին կամ նոր Յունաստանի մէջ, մինչեւ որ ճամբայ ելլէ ներգաղթի վերջին կարաւանը, եւ Դ. Շահվէրտեանն ալ կապէ իր բեռները, իր գոյնզգոյն գործակալներով, իր վրայ նշանակուած կամ իր կողմէ վարձուած լրտեսներով ու բարակներով:

Երեւանի լիագօրը երկու շաբաթ առաջ Սելանիկ անցնելով, աչքէ անցուց ներգաղթի արձանագրութիւնները: Քանի մը այցելութիւններ, տեսակցութիւններ սարքեց, զեկուցում մը տուաւ եւ դարձաւ Աթէնք:

Բայց իր փոխանորդները կը մնան տեղին վրայ, եւ «գործ կ'եփեն», զեկավար ունենալով մի ոմն Ալանով, իր վրայ նշանակուած լրտես մը: Շահվէրտեան, որ խելօք մարդու համբաւ կը վայելէ, կը սիրէ ուրիշներուն ձգել կրակին հետ խաղալու պաշտօնը: Եւ անոնք լիովին կ'արդարացնեն իր յոյսերը, ինչպէս տեսանք Աթէնքի մէջ:

Արդ, չորս ամսուան պատմութիւնը կ'ապացուցանէ որ երեւանի ներկայացուցիչը, իր նախաձեռնութեամբ կամ իրեն տրուած հրահանգին հետեւելով, կը գործէ համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը: Ներգաղթը թանկագին առիթ մըն է, այդ ծրագրին գործադրութեան համար:

Այդ ծրագրին հիմնական կէտերն են.—

1.— Շարժման մէջ դնել եղած-չեղած բջիջները եւ մեռելածին չօկը, որպէս զի միտքերը պղտորեն, պատակոծումներ սերմանեն, ներքին կռիւներ սարքեն:

2.— Օգտագործել բոլոր «խումբիգան»ները, հացկատակներն ու բախտախնդիրները, զաղութին ինքն իր մէջ կազմալուծելու համար:

3.—Որոմ ցանել Հայր. Միութիւններու միջեւ, դանդաղեցնելով «ազգային» եւ «խորհրդային» հատուածներու:

4.— Գարշելի հաւատաքննութեան մը ենթարկել ներգաղթի թեկնածուները, եւ զանոնք լարել Ծնացողներուն դէմ, ինչպէս եւ Դաշնակցութեան եւ ազգային բոլոր կազմակերպութեանց դէմ՝:

5.— Ամէն միջոցի դիմել, Մակեդոնիոյ որբերը կրկէս նետելու, անոնց միջոցաւ խառնակութիւններ, կռիւներ սարքելու համար: Անոնք որ չեն համակերպիր, կը պատժուին անխնայ, զրկուելով ներգաղթի արտօնութենէն: (Օրինակ՝ Քոքինիոյ եկեղեցին ապաստանած 120 չափահաս որբերը, որոնք Բ. կարաւանին մաս պիտի կազմէին, բայց մերժուեցան, հակառակ իրենց պաղատանքներուն, Աթէնքի առաջնորդին եւ Բարեգործականի բարեխօսութեան: Եւ հիմա դատապարտուած են անօթութեան):

6.— Այս բոլոր քաջագործութիւններուն համար, օգտագործել Յունաստանի համայնավար կուսակցութիւնը, որ միշտ պատրաստ է կարաւանին խառնուելու կամ զայն զեկավարելու, կը բաւէ որ օրակարգը... խառնակութիւն ըլլայ: (Աթէնքի շրջանին մէջ սարքուած բոլոր դէպքերուն գործնապէս մասնակցեցան յոյն համայնավարները, նոյն իսկ իբրեւ... ունկնդիր):

7.— Աչ ու ձախ վարկ բանալ, խոստումներ շռայլել, մարդիկ որսալու, գաղտնիքներ կորզելու, մասնաւորապէս Դաշնակցութենէն «հրաժարականներ» ապահովելու համար:

8.— Ու վերջապէս կանգ չառնել ո՛ր եւ է ստորնութեան, ո՛ր եւ է մաքիավէլական խաղի ու «չանթաժ»ի առջեւ, որպէսզի քար քարի վրայ չմնայ ներգաղթէն յետոյ: Որպէսզի Ծնացողները դառնան նախիր, պատրաստ որ՝ ամէն կարգի արկածախնդրութեանց:

Ի՞նչ կ'ուզենք ըսել, տակէ տակ շարելով այս կոպիտ իրողութիւնները:

Մէկ բան, — գաղութները, մանաւանդ անոնք որ կը գտնուին ղժնդակ պայմաններու մէջ, թէ հիւրընկալ երկրին բռնած դիրքով եւ թէ իրենց ներքին կացութեամբ, դատապարտուած են քայքայման, եթէ չթափինք եւ գոհանանք ամերիկեան դիտողի փոքրոգութեամբ:

Թող ոչ ոք մտքէն անցընէ թէ՝ Դաշնակցութեան դէմ մղուած պայքարն է որ այս եղրակացութեան կը հասցնէ մեզ:

Դաշնակցութիւնը չափազանց պղտոիկացած պիտի ըլլար, եթէ ուզէր որ կացութիւնը ձեւտգիտէ աւելի ալ վատթարանայ:

1932ի համար, անգործութեան իբր նպաստի գումար նախատեսուած է ընդամէնը 350 միլիոն: Արդ, ներկայ կացութիւնը նկատի առնելով, կառավարութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ ծախսել 600 միլիոն, իսկ քաղաքներըիրենց կարգին պէտք է յատկացնեն 400 միլիոն: Իսկ Պելճիքա արդէն բաց ունի, դժուար թէ կարենայ գտնել մէկ միլիառի այս գումարը:

Այս կացութեան առջեւ, կառավարութիւնը որոշած է ջնջել ամուսնացեալ կնոջ տրուած անգործութեան նպաստը, իբր խնայողական միջոց:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՎ Ի՞ՆՉ ԿՐՆԱՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ

Թուրքիա վերադառնալ կարենալու համար, Թուրք կառավարութիւնը պատրաստած է իւրացարան մը, որուն պատասխանատուներէն կախում ունի Թուրքիա վերադարձի արտօնութիւնը:

Յառաջի մէջ կարդացինք իւրացարանին *18* կէտերը: Եւ որովհետեւ, մեր հայրենակիցներէն շատերը չփոթութեան պիտի մատնուին, երբ փորձեն լեցնել իւրացարանը, անհրաժեշտ սեպեցի իրենց համար մշակել պատասխանի ընդհանուր եղանակ մը, որ յարմարի բոլորին:

Եւ տրամաբանականն այս է: երբ Թուրք կառավարութիւնը անպատեհութիւն մը չէ տեսեր բոլորին ուղղելու նոյն իւրացարանը, ինչո՞ւ բոլորէն չստանայ նոյն պատասխանը: Մտանաւանդ որ մեր Թուրք *վաթանտաշ*ներուն համար, Հայէ Հայ տարբերութիւն չկայ, բոլորը իրարու կը նմանին, անունի աննշան փոփոխութեամբ եւ անգամ մը որ ներս մտնեն, բոլորը նոյն ֆուրով պիտի լուացուին...

Միօրինակ պատասխանը կրկնակ առաւելութիւններ ունի. նախ Հայերը չեն ստիպուիր իրենց բագմաբեռն մտքին խորերը փնտռելու մոռցուած Թուականներ եւ անուններ. եւ երկրորդ, Թուրք կառավարութիւնը՝ չի ստիպուիր իւրաքանչիւր Հայուն իւրացարանը առանձին քննելու: Այլ իբրեւ ծանօթ, քննուած ու մերժուած, մէկ ձեռքով կ'առնէ, միւսով կը նետէ մէկդի:

Ինչ որ ըլլալիքն է, եթէ որ եւ է Հայ յաջողի լրիւ լեցնել իւրացարանը:

Ուրեմն սկսինք նշանակել իւրացութիւները եւ տալ անոնց պատասխանները.

— Անուն եւ մականուն.

= կեավուր օղլու Խային:

— Հայրը, մայրը ո՞ղջ են.

= Պիտի ըլլային, եթէ ջարդուած չըլլային:

— Եւ կամ, եթէ ողջ են, իրենց հասցէները.

= Ջարդ քաղաքի, ողջ-մեռելներու Թաղին մէջ:

— Ո՞ր տեղացի էք, եւ վերջին անգամ կը բնակէի ծանօթ աքսորավայրը:

— Ո՞ր Թուականին ծնած էք.

= Ջարդի տարին:

— Թուրքիայէ ձեր մեկնումի Թուականը.

= Ջարդի տարին:

ԽԱՐՈՒՑ

(Շար.)

Անգործութիւնը Պելճիքայի մէջ

Պելճիքայի նախարարաց խորհուրդը գթաղեցաւ երկրին անգործութեան իարցով: Պելճիքայի անգործներուն մասին, աշխատանքի նախարարը հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն.

— *133* հազար բոլորովին անգործ, իսկ *179* հազար կէս-անգործ կը հաստատէ ներկայիս Պելճիքա, ըսել է *332* հազար հոգի պէտք է մնուցանել. ինչ որ Պելճիքայի նման փոքրիկ երկրի մը համար շատ մեծ ու կենսական նշանակութիւն ունի եւ կը վախցուի որ կացութիւնը ձեւտգիտէ աւելի ալ վատթարանայ:

*1932*ի համար, անգործութեան իբր նպաստի գումար նախատեսուած է ընդամէնը *350* միլիոն: Արդ, ներկայ կացութիւնը նկատի առնելով, կառավարութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ ծախսել *600* միլիոն, իսկ քաղաքներըիրենց կարգին պէտք է յատկացնեն *400* միլիոն: Իսկ Պելճիքա արդէն բաց ունի, դժուար թէ կարենայ գտնել մէկ միլիառի այս գումարը:

Այս կացութեան առջեւ, կառավարութիւնը որոշած է ջնջել ամուսնացեալ կնոջ տրուած անգործութեան նպաստը, իբր խնայողական միջոց:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հինգ հայեր կը սպանեւուին հիւանդաշարժի արկածով մը

Մարտ 6ին, կիրակի օր, Գահիրէի մէջ, հինգ Հայեր զոհ գացած են ինքնաշարժի արկածի մը՝ հետեւեալ պարագաներու մէջ:

Առաւօտ կանուխ, ժամը 4-5ի մէջտեղ, Պ. Պ. Գէորգ Պօտուրեան, Մինաիկ Նորիկեան, Նազար Ղազիկեան, Մարտիրոս Թօրոզիկեան, Մանուկ Փասպանեան, Իսքէնտէր Փափազեան եւ Գրիգոր Գալէնտէրեան ճամբայ կ'ելլեն որսի երթալու:

Բայց, իրենց նստած ինքնաշարժը դիմացէն եկող ուրիշ ինքնաշարժի մէն ազատուելու համար, ճամբէն կը շեղի եւ կը թռչի Թէ վարիչին անփորձութեան պատճառաւ՝ կարելի չըլլալով հաւասարակշռութիւնը պահպանել, ծանր կառքը կը գլորի ճամբուն եղերքը գտնուած ջրալից եւ տղմուտ փոսի մը մէջ ու կը շրջի՝ իր ներքեւ թաղելով կառքին մէջ գտնուողները:

Հրաշքով մը ազատուած կը գտնուին Պ. Գրիգոր Գալէնտէրեան՝ բոլորովին անվնաս, իսկ Պ. Իսքէնտէր Փափազեան՝ վիրաւորուած:

Իսկ միւսները, որոնք շրջուած ինքնաշարժինտակ մնացած էին, դժբախտաբար ջուրին եւ տիղմին մէջ շնչահեղձ եղած էին:

ՋԻՆԱԹՓՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Շատ աշխատեցաւ, արձակուրդ կ'առնեւի

Ժընեւի մէջ, վճռաթափութեան ժողովի աշխատանքները, մէկ ամիս դադրեցնելու մասին զրոյցներ կը շրջին եւ իբր պատրուակ ցոյց կը տրուին ծայրագոյն-Արեւելքի դէպքերուն անդրադարձումները Ազգերու Դաշնակցութեան աշխատանքներուն վրայ, Գերմանիոյ նախագահին ընտրութիւնը եւ երկրորդ քուէարկութիւնը որ տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 10ին, ինչպէս նաեւ Փրուսիոյ (ապրիլ 24ին) եւ Ֆրանսայի օրէնսդրական ընտրութիւնները: Այս մէկ ամսուան դադարը անդրաժեշտ կը նկատուի, որպէսզի արտաքին եւ ներքին դէպքեր՝ յատկապէս պետութիւններց ներկայացուցիչները Նախամարտ տեսակէտներով իրարու դէմ պայքարելու Ջինաթափութեան ժողովին մէջ:

Ջինաթափութեան ժողովին նախագահը Հէնտըրսընի Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Թարտիէօյի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին՝ պարզած է այս յետաձգման պատճառները: Պ. Թարտիէօ, յայտնած է թէ Ֆրանսա որ դէմ եղած էր Ջինաթափութեան ժողովին մէջ, վիճաբանութեանց յետաձգման առաջարկին, չպիտի ուզէ որ եւ է կերպով ուշացած տեսնել անոնց եզրափակումը եւ թէ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը որ ամբողջ կազմով կը գտնուի ժընեւի մէջ, ամէն վայրկեան պատրաստ է մասնակցելու խորհրդակցութեանց:

Ջինաթափութեան ժողովի դիւանը, այսօր խորհրդակցութեան դրած է աշխատանքներու մէկմասիս յետաձգման հաւանականութիւնը:

Բարոյական զինաթափութիւն

Ջինաթափութեան ժողովի քաղաքական յանձնախումբը, Հէնտըրսընի նախագահութեամբ նիստ գումարեց, խորհրդակցելու համար բարոյական զինաթափութեան հարցին մասին:

Այս հարցին քննութեան յատուկ ճանախումբ մը կազմելու համար՝ Հէնտըրսընի կողմէ ներկայացուած առաջարկէն յետոյ, խօսք առաւ Լեհաստանի ներկայացուցիչը որ ըսաւ Թէ հարցին լուծումը եթէ դիւրին չէ. բայց կարելի է:

Ամէնէն առաջ, կառավարութիւններու վրայ պարտք կը ծանրանայ կատարել անհրաժեշտ աշխատանքները: Եւ ատոր համար, օգտակար պիտի ըլլար առաջին հինգերը դնել միջազգային նոր քաղաքականութեան մը, որ ձգտի հաշտեցնել ազգային ու միջազգային շահերը:

Լեհական առաջարկին դէմ խօսեցաւ խորհրդային պատուիրակութեան պետը՝ Լիտվինով: Լիտվինով այն կարծիքը յայտնեց Թէ բարոյական զինաթափումը՝ ուրիշ մէկ երեսը կը կազմէ նիւթական զինաթափութեան. Թէ նիւթական զինաթափութիւնը անհրաժեշտօրէն տեղ պիտի բանայ բարոյականին, մինչ ատոր հակառակը, ապահով չէ: Պէտք է ուրեմն որ ժողովը իր ամբողջ ուժը տայ նիւթական զինաթափութեան. անկից շատ վերջն է որ լեհական պատուիրակութեան առաջարկած միջոցները կրնան գործադրել եթէ անոնց պէտք մնայ: Իսկ եթէ. հարցին քննութեան համար առաջարկուած ճանախումբը կազմուի, խորհրդային պատուիրակութիւնը չպիտի կրնայ նկատել Թէ անիկա որեւէ կապ ունի Ջինաթափութեան ժողովին հետ:

Ճանձնախումբը կազմելու առաջարկը ընդունուեցաւ:

Մամուլի ժողով

Լեհական պատուիրակութիւնը ներկայացուց բանաձեւ մը, որով կ'առաջարկուի որ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը, կարճ ժամանակի մէջ ձեւնարկէ հրաւիրելու միջազգային ճամբուի խորհրդաժողով մը,

1.— Քննելու համար բարոյական զինաթափութեան հարցը, ինչ չափով որ կը շահագրգռէ ճամբուը.

2.— Բարոյական զինաթափութիւնը աւելի ազդու դարձնելու համար, կառավարութեանց գործունէութեան հետ կապուած միջոցներ թելադրել, եւն.:

Դաւանութեան երկիրներու հարցը

Ժընեւի միջազգային շրջանակները մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Թարտիէօյի բանակցութեանց, որոնց նպատակն է, համաձայն իր մարտ 2ի յիշատակագրին, տնտեսական գործակցութիւն ստեղծել Դանուբեան երկիրներու միջեւ եւ այդ կերպով, վստահութիւն ներշնչել՝ անոնց վճարման կարողութեան մասին:

Յայտնի է արդէն Թէ համաձայն Պ. Թարտիէօյի ծրագրին, Ֆրանսա, Անգլիա եւ Իտալիա պէտք է զօրացնեն իրենց յարաբերութիւնները Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Ռումանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ հետ, նախընտրական մաքսատուրքերու միջոցով:

Անգլիական կառավարութիւնը արդէն Տաղորդած է Թէ լիովին համաձայնութիւն է այս ծրագրին: Հռոմի պատասխանն է որ կ'ուշանայ: Իսկ Դանուբեան երկիրներու ժընեւի ներկայացուցիչները ջերմ բաղձանք յայտնած են տեսնելու ծրագրին իրականացումը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Թշուառութիւնը Սեւրեզի մէջ

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք.— Ներգաղթի պատուիրակներէն Պ. Դարբինեան մեկնելով, քանի մը օրուան ընթացքին կատարեց ներգաղթի արձանագրութիւնները՝ շրջակայ գիւղերու հայրենակիցները իմանալով անոր ժամանումը, խումբ խումբ քաղաքս եկան, քալելով, առանց կարեւորութիւն տալու ձիւնախառն մրրիկին եւ իրենց անօթի ու բոպիկ վիճակին:

Իրապէս, սարսափելի է ժողովուրդին թշուառութիւնը: Արձանագրուելու համար քաղաքս եկողներուն մէջ շատեր կային, որոնք մէկ տրախմի իսկ չունէին, գոնէ պատառ մը *պօպօթա* (եգիպտացորենի հաց) գտնելու համար:

Բարեբախտաբար, գիւղերէնեկած հայրենակիցներուն համար կարելի եղաւ յատկացնել *2000* տրախմի այն գումարէն, որ քանի մը օր առաջ գանձուած էր քաղաքապետութենէն իբրեւ նպաստ՝ հայ համայնքին: (Այս նպաստին 10 հազարը ասկէ առաջ արդէն գանձուած եւ գործածուած էր:)

Նկատելով որ գիւղերէն եկող խեղճ հայրենակիցները փողոցը պիտի մնան, քահանան ու թաղ. խորհուրդի անդամները կ'որոշեն եկեղեցին բանալ անոնց առջեւ, որպէսզի հոն գիշերեն, ինչ որ կ'ըլլայ: *110* հոգի էին բոլորը եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին, այդ գիշեր կը բաշխուի կէս կէս հաց եւ ձիթապտուղ: կը գտնուի նաեւ *30* օխա փայտածուխ՝ ցաջորդ օրն ալ միեւնոյն օգնութիւնը եղաւ կարօտներուն:

50,000 բանուոր Մուսուլի խարիւղի ճամբաներուն շինութեան համար

Գրած էինք Թէ շուտով կը սկսին Մուսուլի քարիւղատար խողովակներու շինութիւնը:

Սուրիոյ Թերթերէն կ'իմանանք Թէ՝ վերջնապէս լրացած ըլլալով քարտէսներու պատրաստութեան աշխատանքները, ընկերութիւնը սկսած է հողերու գնման, Տրիպոլիսէն մինչեւ Իրագեան սահմանը:

Տրիպոլիս հրաւիրուած են տէր Ամար, Միւնիտ եւ Թաատուր գիւղերու կալուածատէրերը եւ անոնց հետ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են: կալուածատէրերը շատ բարձր գիներ պահանջած են, որուն վրայ ընկերութիւնը խնդրած է կառավարութեան միջամտութիւնը:

Որոշուած է Տրիպոլիսի մէջ շինութիւնը *17* հազար փոքրիկ հիւղակներու, որոնք պիտի կառուցուին *600* հազար քառ. մէթր տարածութեան մը վրայ: ընկերութիւնը ձեռնարկած է այս հողին գնման, անմիջապէս սկսելու համար շինութեանց, Համաձայն «Էլ Թէար»ի քաղաք տեղեկութեանց, ընկերութիւնը որոշած է մինչեւ յառաջիկայ ամուր վերջացնել բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները եւ աշխատաւորներ բերել ճամբու վրայ աշխատցնելու համար:

Համաձայն այդ տեղեկութեանց, *50* հազար բանուորներ պիտի աշխատցուին, որոնց պիտի վճարուի օրական *50* սուր. դասեկան ուտելիքէն զատ: ընկերութիւնը պիտի ունենայ *1500* բեռնատար խոյոր նաւակներ եւ *500* օթօ, իւրաքանչիւրը *15* ձիաոյժ տարողութեամբ:

Փորիկն Լիւսպէրկ մեռա՞ծ է

կասկած կայ որ տղեկը ձեռած ըլլայ: Սակայն Նիու Ճըրսիի ոստիկանապետը յայտարարեց Թէ Լինտպէրկ չարաբերութեան մէջ է առեւանգիչներուն հետ, Թէ տղեկը ողջ եւ առողջ է եւ ապահովար պիտի վերադարձուի իր ծնողքին,

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

«ՎԱՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ...»

(ՐԱՖԱՅԷԼ ՂԱՖԱՆՑԻԱՆԻ ՀՈԳԵՒՈՐԸ)

Մեզ հայտնի է, որ վերջին տարիներուն Ամերիկայի մէջ, Հայ Դատի գործին համար, ամենէն աւելի գործունեայ եղած է Ամերիկահայ Ազգային Միութիւնը։ Ան ունեցած է իր ճիւղերը գրեթէ բոլոր այն քաղաքներուն մէջ, ուր հայ գաղութներ կան։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Կոնկրէսին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ազգերու Լիկային մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Նախագահին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Պետական Քարտուղարին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Պատերազմի Քարտուղարին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Նաւատորմիղի Քարտուղարին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գանձապետին մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գիտութիւններու Ակադեմիային մօտ։ Ան ունեցած է իր ներկայացուցիչները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գիտութիւններու Ազգային Խորհուրդին

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

(Վ. Կ)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

XI.

— Ի՞նչ, ինչպես ասիր... — Ես, — ասում է «Ջան»-ը օգտա- գործելով առիթը, — ձեզ ասում եմ, որ ինչ- որ մեկը ձեզ ասում է, թե ես ձեզ հետ եմ եկել, որ ձեզ խաբեմ, ապա դա ճիշտ չէ... Ես ձեզ հետ եկել եմ միայն այն պատճառով, որ ինձ էլ ուղարկեցին... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է պետք անել... Ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ... Ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ... Ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ...

Նորեկը ոչինչ չի հասկանում...

— Ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ... — կրկնում է «Ջան»-ը, — ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ... Ես ինքս էլ ձեզ նման ոչ մի բան չգիտեմ...

Նորեկը նկատում է, որ «Ջան»-ի աչքերը լցվում են արցունքներով, և նա ինքն էլ սկսում է լաց լինել...

Նորեկը զգացվածությունից չի կարողանում խոսել... Նա ոչինչ չի հասկանում... Նա չի հասկանում, թե ինչ է կատարվում... Նա չի հասկանում, թե ինչ է կատարվում...

Նորեկը, իր հերթին, սկսում է լաց լինել

Գերմանիոյ նախագահին ընտրութիւնը

Գերմանոյ Ն. Ազգայնատուէթեան նախագահի ընտրութեան համար, երկրորդ քուէարկութեան շուրջ բացուած պայքարը կ'ենթադրուի թէ մէկ շաբաթէն աւելի չպիտի տեւէ պաշտօնապէս. եւ պարզ ձեւակերպութենէ մը անդին չպիտի անցնի, քանի որ Հիտէնպուրկի ընտրութիւնը կասկած չի վերցներ այլեւս։

Հիթլէր յայտնած ըլլալով մէկտեղ թէ իր թեկնածութիւնը կրկին պիտի դնէ, տակաւին չէ կատարած վարչական անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները։

Հաւանական է որ Ն. Ամաչնավարները, խուսափելու համար աւելորդ ծախքերէ, ետ քաշեն Թէլմանի թեկնածութիւնը։ Գինդապետ Տիւսթերպէրկ պայքարը լրացած նկատելով քաշուած է։

Պերլինի մէջ կը խօսուի Զատկուան Ձիւռադաբարի մը մասին, որ պիտի տեւէ մարտի 20էն մինչեւ ապրիլի 3ը։

Թուրքեւպուլկար յարաբերութիւնները

Սոֆիայի լաւատեղեակ շրջանները կը յայտնեն թէ, Թէվֆիք Րիշտի Թուրքիոյ արտաքին գործավարը, Մուսթաֆա Քէմալի կողմէ հրաւիրած է Պուլկարիոյ արքայական ընտանիքը Թուրքիա այցելելու յառաջիկայ ամրան։

Կ'ըսուի թէ Պորիս Թագաւորը ընդունած է հրաւէրը։

Փարիզի Օփերան պիտի փակուի՞

փարիզի Օփերային մնօքէնը Պ. ժաք Ռուշէ, կրթական նախարարին ներկայացուց իր հրաժարականը։ Պ. Ռուշէ իրհրաժարումը կը պատճառաբանէ նայն նկատումով թէ Օփերային նիւթական հաշոյթները նուազած են, վարչութիւնը ամսական 265 հազարի բաց մը ունի եւ թէ այս տագնապալի պարագաներուն մէջ, չի կրնար շարունակել իր պաշտօնը։

Տասնեհինգ տարիէ ի վեր, իբր փարիզի գեղարուեստական ամենէն մեծ հաստատութեան մնօքէնը, Պ. Ռուշէ յաջողած էր փակել *18* միլիոնի բաց մը, սակայն հաշոյթները հետզհետէ պակսեցան նախ *22*, յետոյ մինչեւ հարիւրին 40։

կառավարութիւնը քանիցս յատկացուց նպաստներ, որոնք ինչպէս կ'երեւի, չկրցան փրկել կացութիւնը։

կրթական նախարարը որոշած է անյապաղ նկատի առնել Օփերայի կացութիւնը։

Չիւեւճափոնական վէճը

Չինաստանի արտաքին փոխ-նախարարը ճաշկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ազգերու դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբին, որուն իրաւասութիւնները բաւական լայն են եւ եթէ ուզէ, կրնայ քննել նաեւ Շանկհայի պարագան։ Սակայն, կը թուի որեթէ, յատուկ առաջարկ մը չներկայացուի, քննիչ յանձնախումբը պիտի գոհանայ քննելով միայն չինեւճափոնական վէճին դրդապատճառները։

Չինաստանի եւ Ճափոնի ներկայացուցիչներուն տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Շանկհայի մէջ՝ Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Ամերիկայի, Իտալիոյ ներկայացուցիչներուն առջեւ։ Այս տեսակցութեան իբր եզրակացութիւն՝ խմբագրուեցաւ գեկոյց մը որ կը վերաբերի Ազգերու Դաշնակցութեան մարտ *4*ի որոշման եւ պիտի ենթարկուի չինական եւ ճափոնական կառավարութեանց գնահատութեան։

Ց. Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Ց. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

Պ[ուլվիլի Ռուասոմ ենթակոմիտէն, վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple։

Ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները։

ԻՍԻ Լ[Է ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի վիճաբանական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին տեղւոյս Հ. Ց. Դ. Ակումբին մէջ։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

Գաւառ

Լիոնի Մարզպետ խումբի ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 240 Րիւ Տիւքէքլէյն։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Լիոնի Կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, նոր Գրադարանի սրահը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Պատ. Մխութեան դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 Րիւ տը լա Ռէպիւպլիք։ Կը դասախօսէ Պ. Վահան Գույումճեան նիւթ ունենալով աշխարհագրութիւնը (նախորդի շարունակութիւն)։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։ Մուտքը ազատ։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ազամ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը *8.30*ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՏԷՍինի կորիւն խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին։ Թիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Երեկոյթ — բանախօսութիւն

(Փետրուար 18ի առիթով)

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վիէնի Կոմիտէի կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Շ. Ց. Դ. Խաժակ Ակումբին մէջ

կը Նախագահէ ԸՆԿ. ԱՐԱՄ ԳԱՒՈՒՆ

կը խօսի ԸՆԿ. Բ. ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ խիստ ձիծաղաշարժ զաւեշտ մը

Մուտքը ազատ է

«ԵՐԿՈՒ ՇԱՁՐԱՀԵՂՆԵՐԸ»

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է

Ա. Ե. Հ. Կ. Խ. Փ. Մ. Պ. Մասնաճիւղի ցերեկոյթը

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մարտիկի Ընկերա — հանդիսական

հաւաքոյթը այս կիրակի ժամը 3ին, *Bar-Brasserie du Globe*ի սրահին մէջ, *37 Bld. Dugommier*, կը խօսի Պ. Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ, գեղարուեստական բաժին անդամուհիներու կողմէ։

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

Գնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	*ՌՈՒԲԻԿ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆԻ*	*20 ֆր.*
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	*ՀՐԱՆԴի (Մ. Կիւրճեան)*	*20 ֆր.*
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	*ՄՇՈՅ ԳԵՂԱՄԻ*	*30 ֆր.*
4.— Ամբողջական գործը՝	*ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՄԵՂԵԱՆԻ*	*20 ֆր.*
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	*ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ*	*20 ֆր.*

Մամուլի տակ է Թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Դ. ՋՕՀՐԱՊԻ հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆի Ա[ռիւամանի Հայր. Մխութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 12 Րիւ Վոլթէր։ Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Համաձայն դիւանի որոշման ժողովին մասնակցող հայրենակիցները ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք ունենալու համար, պարտաւոր են վճարել իրենց անզամավճարները՝ 1931 դեկտեմբերէն 1932 մարտ 20։ Անդամավճարներու վճարմանց համար դիմել 13 rue Voltaire, Lyon.

Պ. ՅԱՐ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ստիպողաբար կը հրաւիրուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը, տեսնելու Ընկ. Լեւոն Գեւոնեանը, իրեն վերաբերեալխիստ կարեւոր անձնական խնդրի մը համար։ Գալ ցերեկէ յետոյ 3էն 6։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուին Սամաթիացի (Պոլիս) Տիկին Ազաւնի Մէնճեան (Ծնեալ Գազանճեան, 30 տարեկան) եւ իր զաւակները՝ Վահրամ, 25 տարեկան, Անժէլ՝ 20 տարեկան։ 1922էն ի վեր լուր չկայ իրենց մասին։ Իմացնել՝ Տիկին Արուսեակ Մաթիկեանի (Ծնեալ Մէնճեան), 24 rue Anatole France, Issy les Moulineaux (Seine).

Կը խնդրուի Յունահայ եւ Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՅԱՆՔ

Պասլոն, Ա. Պ.— 105 ֆրանք։
Քլէմմոն, Էթ Ս.— *35*։

Ուշադրութիւն

Հ. Ց. Դաշնակցութեան Լիոնի Ժողովրդային Գրադարանը, փոխադրուած է 240 Rue Duguesclin, նախկին գրադարանէն 100 քայլ հեռու Mazenodի փողոցի անկիւնի սրճարանին կից։

Գրադարանը բաց է ամէն իրիկուն ժամը 7.30—9, բացի Շաբաթ եւ կիրակի։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւալնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաթլէ: Ընդհատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Մ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Ույէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՄՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՇԱՔԻՒԼԵԱՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿՐ ԲՈՒԲՐՈՆԻ, ՊՈՒԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՁԱՐԻ
Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԳԱՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄՆԱԳԷՏ
Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԵՕՐԷՔՃԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ տարաբար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutume*ներ կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։
ՆՇՈՒՄ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ֆանգամանքները հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄՈՒՍՈՒՐԻՍ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Կէս օրին ՄՈՒՍՈՒՐԻՏԻ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։
Մաքսուտը կը յարժարի օրուան տադնապին։ Եկէք եւ տեսէք Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։
Տրամադրելի սրահ հարսանիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՋԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
CONSTANTINOPLE
Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ներմրցել ի գինեորով։
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՏԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըյանձնուին քնակարան։
Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052*. Մէթրօ *Cadet*.
ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
37. Rue de Trévise, PARIS (9)
Ջատկի առթիւ ստացած ենք սիպերիոյ ֆալաճ իւղ։

ՓՈՔՐԻԿՆ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԱՌԵԻԱՆԳՈՒՄԸ

Մախասևնիգ-աւազակները

Փոքրիկն Լինտպէրկի առեւանգումը անօրինակ յուզման մը մատնած է ամբողջ ամերիկեան ժողովուրդը, որուն ամէնէն սիրական հերոսը կը մնայ յանդուգն օդանաւորդը։ Առեւանգելով փոքրիկն Լինտպէրկը, աւազակները ամերիկեան ժողովուրդին ցոյց տուին իրենց գարշելի յանդգնութեան չափը։ Ամէն օր, թերթերու մէջ կը կարդանք այս աւազակներու սխրագործութիւնը։ Սակայն, Ամերիկայի մէջ իսկ, շատ է թիւն անոնց, որոնք ոճրի այս վարպետները կը նկատեն վիպային հերոսներ։

Այս առեւանգումը, շատերուն համար նոր տիպ մը եղաւ անգամ մըն ալ անդրադառնալու ամերիկեան քաղաքակրթութեան այլանդակ ներկային եւ Ամերիկայի մէջ տիրող խառնակութեան, որ պարտկուած է ոստիկանական խիստ կարգապահութեան մը շպարին տակ։

Ցարդ, գիտէինք թէ, իր մեքենականն ու ճարտարարուեստական կատարելութեամբ, Ամերիկա գլուխը կը գտնուի քաղաքակրթեալ երկիրներու ցանկին։

Ամերիկեան դրութեամբ կազմակերպուած աւազակութիւնը սակայն ցոյց տուաւ ամերիկեան քաղաքակրթութեան խախուտ վիճակը։ Չքաքակոյի պէս հսկայ քաղաք մը, որ իր ճարտարարուեստական ու առեւտրական կազմակերպութեամբ, արդիական տիպար քաղաք մըն է, ամէնէն աւելի նիւթ կը մատակարարէ օրաթերթերու ոճիր-արկածի բաժնին։ Թերթերը ամէն օր լեցուն են ոգեւից ըմպելիի մաքսանենգներու սխրագործութեան պատմուածքներով։ Ասոնք, լոյս աչքով, զրաւհապատ եւ զինեալ ինքնաշարժներու մէջ նստած կը սուրան փողոցներէն, զոհնալով եւ սպաննելով, առանց անհանգստանալու ոստիկանութեան կողմէ, որ աւազակներու յանդգնութեան առջեւ, ստիպուած է իր անզօրութիւնը խոստովանելու։

Այս աւազակային խումբերը միայն ըմպելիքի մաքսանենգութեամբ չէ որ կը զբաղին, այլ կը գործեն ամէն կարգի ոճիրներ, ընկերութեան մը մէջ, որուն պերճախօս հիւրասրահներուն մէջ երբեմն, մարդ կուգայ էքզոթիմէներ։

Ասոնք ժամանակէտ են նաեւ առեւանգումներու։ Այս առեւանգումները Ամերիկայի մէջ այնքան յաճախադէպ են որ, բոլոր միլիոնատէրները, մեծ ճարտարագործները, դրամատէրները ստիպուած են իրենք զիրենք յանձնելու մասնաւոր լրտեսներու տեւական հսկողութեան։ Առեւանգիչ աւազակները չափազանց յանդուգն են։ Երբեմն պատահած է որ, առեւանգիչներէն մէկը մօտենայ այն մեծահարուստ անձերէն մէկուն, զոր ժտադրած է առեւանգել ու փողոցին մէջ՝ անոր քթին մօտեցնելով ատրճանակ մը, հրամայէ իրեն հետ մտնել իր ինքնաշարժը։ Ինքնաշարժին վարիչը որ խումբին մաս կը կազմէ, առանց անցորդներու ուշադրութիւնը գրաւելու, կը քշէ արագօրէն, դէպի թաքստոց առաջնորդելով թանկարժէք անձնաւորութիւնը՝ որ մէկ երկու օրուան մէջ՝ մեծաւան ապառնալիքի տակ՝ տոլար պիտի ածէ աւազակներու ափերուն մէջ... Առեւանգիչները չեն քաշուիր մէջտեղէն վերցնելու հարուստ անձը, եթէ իրենց պայմանները չընդունուին անոր ընտանիքին կողմէ։

Այս աւազակները իրենց յանդգնութեամբ, զուարճացուցած են Ամերիկայի այլանդակ ժողովուրդը եւ կերպով մը զբաւած՝ անոր համակրութիւնը, մանաւանդ որ արդիւնած պտուղի վաճառականութեամբ կը զբաղին մանաւանդ։ Չէ՞ որ հակառակ կառավարութեան արգելքին, անոնք են որ կը հայթայթեն սփոփարար...ըմպելին։

Ժողովրդային այս համակրութեան վրայ կոթնած, անոնք յաջողած են նաեւ կաշառել ոստիկանութիւնը, ինչպէս նաեւ դատական իշխանութեան առաջնակարգ պաշտօնեաները։ Ամէնէն լաւ կազմակերպուած աւազակախումբերը, իրենց գործունէութեան մէջ որոշ վարկ յատկացուցած են կաշառքի։ Ատով կը յաջողին անպատիժ մնալ եւ համարձակօրէն կործել գայթակղեցուցիչ արարքներ։ Շատ տեղերու մէջ, յաճախ զարմանալի չէ տեսնել որ ոստիկանութիւնը կեդրոնացած ըլլայ քաղաքին մէկ վայրին մէջ, երբ բոլորովին հակառակ ուղղութեան մը վրայ, աւազակները գործ մը կազմակերպած են։

Աւազակները՝ իրենց անձին ու գործին պաշտպանութեան համար կազմակերպած են նաեւ իրենց յատուկ ոստիկանութիւնը, որ կը ծառայէ չեզոքացնելու կառավարական ոստիկանութեան ջանքերը եւ զիրենք պաշտպանելու հակառակորդ աւազակներու յարձակումներուն դէմ։

Կառավարական ոստիկանութեան մէջ, ապականութիւնը այնքան զարգացած է որ, տեղ տեղ ժողովուրդը ստիպուած է կազմելու իր իսկ ոստիկանութիւնը, որ սակայն տակաւին, աւազակներուն դէմ կռուելու չափ զօրաւոր չէ։ Այս կացութիւնը աւելի ծանրացած է անով նաեւ, որ ամերիկեան ամէն մէկ պետութիւն ինքնավար է իր առանձին կառավարիչով, իր յատուկ օրէնքներով, իր ոստիկանութեամբ եւ տեղական աւազակախումբերով...։ Յաճախ, կը բաւէ որ ոճրագործները մէկ նահանգէն մը անցնին, փրկուելու համար դատական հետապնդումէ։ Այս պէրկի տղուն առեւանգումը պատճառ եղաւ որ նախագահ Հուվըր խորհրդակցութեան կանչէ բոլոր ոստիկանութիւնները, որպէսզի դադրեցնեն աղանդ մը նաեւ տեղ։

Ասով հանդերձ, կասկած կայ որ փոքրիկն Լինտպէրկի առեւանգումը կազմակերպած աւազակները, գործը ըլլայ։ Որովհետեւ, այս աւազակախումբերը, որոնք կը ծառայէին ժողովուրդը զրզռելէ իրենց դէմ, չեն գործեր անոր հակառակ եւ զգացումներուն դէմ։ Ուստի անդրադառնալով ամէնէն ժողովրդական սիրուած Ամերիկացիին գոյութեան, գիտէին թէ պիտի կորսնցնեն ժողովրդային համակրանքը։ Նշանակելի է որ բանտարկուած մեծ մաքսանենգ աւազակին Ալ Քափոնի յանկացած պարագային, 10 հազար տոլար ուանդիչները գտնողին։ Ցոյց կուտայ թէ մեծ աւազակները չեն ուզեր մեղադրիլ նկատուիլ ոճրագործներուն, որոնք փոքրիկը առեւանգեցին։

(1)

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276 286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

Rédaction & Administration — Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՈՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ :: 140 ֆրանք 70 ֆրանք 35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Յունգերիա, Իտալիա :: 250 » 130 » —
Ամերիկա :: 8 տոլար 5 տոլար —
Ուրիշ երկիրներ :: 200 ֆրանք 100 ֆրանք —

ՈՒՐԲԱԹ 18 ՄԱՐՏ 1932 — 18 MARS 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1851 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՍԱԼՔՈՒԹԻՒՆ

Իրաւունք ունի Աթէնքի մեր պաշտօնակիցը.

— «Ընտասահմանի մէջ տակաւին չեն ջնակցած կամ ջանկնալ չեն ուզեր Աթէնքի դէպքերուն խմասալ, եթէ օր մը ներգաղթի շարժում սկսի նաեւ Եգիպտոսի, Ֆրանսայի կամ Ամերիկայի մէջ, այն ատեն պիտի ըմբռնեն թէ բանը ինչ ումն է:

կազմակերպուած ծրագիր կայ գաղութները կազմալուծելու, Այդ ծրագիրը մասամբ գործադրուեցաւ Աթէնքի մէջ, Անշուշտ չջնասան ներկայացուցիչները, բայց յաջողեցան ցելլէն մամուլը, ջանրային կարծիքը իրենց նպատակին, եւ կառավարութիւնը ջանել մեզի դէմ: Արդէն առանց այդ դէպքերուն, սրաժադրութիւնները լաւ չէին մեզի ջանդէպ,

Ասսպէս ուրեմն, երեւան կը գործէ, իսկ գաղութները ծափ կը զարնեն: Մինչեւ ե՞րբ այսպէս»: («Նոր օր», 18 փետրուար):

Արդարեւ, ինչ որ ալ պատմուի եւ գրուի, հազիւ աղօտ գաղափար մը կազմայ հետապնդուած քաղաքականութեան մասին:

Այսօր Յունաստանն է ձիարձակարարը: Վաղը Պուլկարիան պիտի դառնայ: Եւ յետոյ Սուրիան կամ Ֆրանսան, եթէ շարունակուի ներգաղթը:

Սակայն չունի, այլեւս, երեւանցիներու լրբութիւնը, շահագործելու համար հայրենիքի մուտքի տոմսակը:

«Կաթիլ մը արիւն չթափած մարդիկ տէր ու տիրական եղած են մեր հայրենիքին», — ինչպէս արդար դառնութեամբ դիտել բանուոր ընկեր մը: Զգոհանալով ամէնէն տմարդի նուաստացումներուն ենթարկել աշխատաւոր բազմութիւնները, ներգաղթի ցուցակագրութեանց առթիւ, անոնք, Հայաստանի չտես իշխանաւորներն ու իրենց մունետիկները կը յանդգնին միեւնոյն ատեն պղտորել, անշնչելի, անոանելի դարձնել գաղութներու կեանքը:

Մեծ պատերազմի օրերուն, Թուրքիոյ մէջ, ստորին շահադէտներ «վէսիգա»ով հաց կը ծախէին անճարներուն, կամ վակոն՝ վաճառականներուն, եւ ոսկի կապոցներ կը դիզէին: Այսօր ալ, Հայաստան աշխարհին մէջ, պատահաբար ստացուած իշխանութիւն մը շահագործելով, հայրենիք մտնելու արտօնագիր կը ծախեն կարմիր-կտուց չինովնիկներ: Կը գրեն, կ'աւրեն, կը դտեն, կը հարցաքննեն, — ճիշդ ինչպէս պիտի ընէին Թուրքերը: Եւ պէտք է խոստովանիլ որ քէմալապետութեան շարադրած հարցարանը (պէյանոամէ) աւելի չափաւոր է, քան այն որ կը հրամցուի մեր հայրենակարօտ բազմութիւններուն, անհամապէս եւ հաւաքարար:

Մեր ժամանակակից պատմութիւնը դժուար թէ արձանագրած ըլլայ այսքան կոպիտ անբարոյականութիւն: Ան ալ՝ «յեղափոխական» իշխանութեան մը ձեռքով:

Եթէ Լենինը ողջ ըլլար, ապահովաբար կը թքնէր այս «ֆիլիսթան»ներուն երեսը:

×

Այսպէ՞ս է իրականութիւնը, դժբախտաբար:

Իսկ մե՞նք: Ի՞նչ կը բանինք մենք, այս ընդվզեցուցիչ անպատկառութեան հանդէպ: Հայկական Սփիւռքի գլխուն խաղցուած այս «հոյակապ» խաղերուն առթիւ:

— Ծափ կը գարնենք: Օրհնութիւն եւ փառաբանութիւն՝ իշխանաւորին հանդէպ: «Բարեհրամ» կառավարութեան «հայրենաշէն» քաղաքականութեան հանդէպ: Եւ ուրիշ ոչինչ:

Բարեգործականը, որ ներգաղթը հովանաւորելու, անոր ծախքերը թեթեւցնելու պաշտօն ունի, ոչ իսկ երկու դիտողութիւն կրնայ արժեցնել, գործի ընթացքի մասին: Ոչ իսկ Մակեդոնիոյ որբերը կրնայ արձանագրել ու ղրկել տալ: Ոչ իսկ Շահվէրտեանի մը քահանաները կրնայ սանձել:

Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը Սելանիկէն քանի մը ընտանիքներ ղրկած ըլլալով Պէյրութ, Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը չքնացաւ եւ բողոքագիր մը ուղղեց Ժընեւ, որովհետեւ գաղթողները բեռ եղեր էին իր մանանաճիւղին վրայ:

Բայց, նոյն վարչութիւնը չհամարձակեցաւ բողոքագիր մըն ալ ուղղել Երեւան, եւ հարցնել թէ ինչո՞ւ Սելանիկէն Աթէնք հասած, փողոցէ փողոց նետուած, անօթութեան դատապարտուած 120 որբերուն անցագիրը չի տրուիր Հայաստան երթալու: Պ. Գ. Կիւլպէնկեանը ինչպէս կը բացատրէ այս քաղաքականութիւնը, — պահանջկոտ՝ օտարին հանդէպ. իսկ բարեւի կեցած՝ ո՛ր եւ է Շահվէրտեանի, երեւանի բոլոր չինովնիկներուն հանդէպ:

Բարեգործականի այս անարժան ստրկամտութիւնը դեռ մէկ երեսն է ամբողջ ողբերգութեան մը:

Տակաւին կայ Ա. Հայաստանի «բարեկամ» մամուլը, որ ուղղակի կամ անուղղակի կը քաջալերէ այս բոլշեւական բարքերը: Կա՛յ արտասահմանի մտաւորականութիւնը, որ կը խորտայ անփառունակ մեկուսացումով մը: Կայ հանրային կարծիքը, որ խոր քուն մտած է...

Ոչ միայն ինքնապաշտպանութեան բնազդը, այլ եւ արժանապատուութեան զգացումն ալ կորմնցուցեր ենք, իբրեւ հաւաքականութիւն:

«Իշխանութեան», «պետականութեան» յոխորտանքը այն աստիճան բթացուցեր է մարդիկը, որ Հայաստանէն փախած վաստակաւոր ռամկավարին քստմնելի մերկացումներն անգամ գաղտնի կը պահանջեն որպէսզի... Դաշնակցութիւնը չխնդայ:

Ա՛յ, ճիշդ այսպէս: Թող ժողովուրդը տառապի, թող սեւը ճերմակ ներկուի, բայց... Դաշնակցութիւնը չխնդայ:

Նոյն տրամաբանութեամբ ալ, չխառնուի՛նք, ձայն չհանենք: Թող «բաքենեան» կառավարութեան իմաստո՛ւն ներկայացուցիչները ներգաղթը կատարեն այնպէս ինչպէս որ կ'ուզեն: Թող պառակտում սերմանեն, խառնակութիւններ սարքեն, միջնադարեան հաւատամքնուրութիւնները կատարեն, անապատներուն մէջ ողջ մնացած որբերն անգամ հայրենիքէն զրկեն, հազարաւոր հալածականներու քթէն բերնէն բերեն, — բայց մենք չխառնուինք: Մեր գործը չէ: «Չիքմէթը հիւքիւմէթ»:

Գոնէ հոգածութիւն ունի՞նք այն գործերու մասին որ մեզի կը վերաբերին:

Կը տեսնե՞նք, կ'ըմբռնե՞նք թէ ի՛նչ տեղի կունենայ գաղութներու մէջ, ի՛նչ անակնկալներ կը սարքուին անոնց գլխուն, այսօր ներգաղթի առթիւ, վաղը՝ ուրիշ պատրուակով մը:

Պատասխանը տուինք արդէն:

Եթէ դասալքութիւն չէ այս, հապա ի՞նչ է:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆԻՆ

Նարունակենք Թրքական հարցարանին պատասխանները:

— Թուրքիա մեկնելէ յետոյ, ո՛ր տեղերը սնացիք.

= Ցեղ չմնաց որ չերթայի: Ու ոչ մէկ տեղ դիմեցի Թրքական ֆիւպատոսարան, որովհետեւ գիտէի Թէ ներս առնող չպիտի ըլլար:

— Թուրքիայէ դուրս գտնուած առեննիդ ի՞նչպէս ապրեցաք.

= Թուրքիոյ հայհոյելով:

— Թուրքիոյ մէջ ձեզ ո՛վ կը ճանչնայ.

= Բոլոր Թուրքերը: Երեսս նայողը կը հասկնայ Թէ իրենցմէ չեմ:

— Որ եւ է դատապարտութիւն կրա՞ծ էք.

= Այո՛. իբր Շայ՝ նախ աքսորուելու, յետոյ ջարդուելու:

— Ջինուորական ծառայութիւն ըրա՞ծ էք, եւլլր.

= Ջըրած ըլլայի: Իբր փաստ գինուորական ծառայութեանս՝ Թրքական քանակին մէջ, վրաս մինչեւ այսօր կը մնայ սոսմոբսի ֆիւանդութիւն մը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԵՒ ԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.— Աւելորդ նկատեցի այս հարցարանին կցել լուսանկարս՝ մտածեցի որ մինչեւ հարցարանը երթայ, «այո» կամ «ոչ» պատասխանը գայ, ծերացած կ'ըլլամ. եւ պէտք կ'ըլլայ 40 վկայ գտնել հաստատելու համարեթէ լուսանկարին տէրը ես եմ:

Դարձեալ: Թուրքիա բնակող ազգականներուս եւ ծանօթներուս անունները եւ հասցէները չտուի: Վերժելէ յետոյ Թուրքիա մուտքի խնդրանքս, չեմ ուզեր որ վտանգ ալ իմ եղբէս դրկէք հոս...:

ԽԱՐՏԻՆ

Յառաջիկայ ցեխին Ռուսիոյ մէջ

Ռուսաբարտարագետ մը շինել տուած է ցամաքային ցեխլին մը, այսինքն մեքենայ մը որ կրնայ ժամական 400 քիլոմեթր արագութեամբ մը սուրալ: Այս մեքենային առաջին փորձերը պիտի կատարուին մէկ քանի օրուան ընթացքին, Մոսկուա-Լենինկրատ երկաթուղիին վրայ եւ եթէ փորձերը գոհացուցիչ ըլլան, գայն պիտի օգտագործեն ամենօրեայ կանոնաւոր սպասարկութեան համար: Մեքենան երկաթագծերուն վրայ կը սահի հասարակ վայրաշարժի մը պէս, բայց պտուտակաւոր է:

Գերմանացի ճարտարագետներ Ռուսիոյ մէջ

Պերլինէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Ռուսիոյ մէջ աշխատող գերման ճարտարագէտներու վիճակը չափազանց խախուտ է: Ցտար դրամ հայթայթելու դժուարութեանց հետեւանքով, — որովհետեւ օտար մասնագէտներու Թոշակը կը վճարուի կէսը խորհրդային, կէսը օտար դրամով — բոլշեւիկեան տնտեսական ու ճարտարագործական հաստատութիւնները կը ջանան խզել իրենց պայմանագրութիւնները, անշուշտ հպատակելով վերին հրամաններու:

Այս հաստատութիւնները, արդէն զանազան պատրուակներով ճամբեր են բազմաթիւ գերման մասնագէտներ: կարգ մը վայրերու մէջ, գերմանները դուրս են նետուած իրենց բնակարաններէն, անոնց ձեռքէն խլելէ վերջ ուտեստեղէնի քաբտերը եւ անոնց տալով՝ շատ կարճ ժամանակ մը, իրենց երկիրը վերադառնալու հրամար:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Ֆրանսայի Երեսփոխանական ընտրական օրէնքը, որ երկոյտին կոդմէ մերժուելէ վերջ, կրկին վերադարձած է Երեսփ. Ժողով, որ այսօր կը զբաղի անով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Անգլիա եւ խորհրդային ներածութիւնները

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը՝ առաջին ընթերցումով քուէարկեց օրինագիծ մը, որով Անգլիա ճուտքը կ'արգիլուի ռուսական այն ապրանքներուն, որոնք արտադրութիւնը կը նկատուին տաժանակիր աշխատաւորներու կամ բռնի աշխատանքի:

Օրինագծին տեզեկաբերը՝ ի ծիշտ այլոց բաւ.— Այս արգելքը անհրաժեշտ է, ո՛չ միայն քաղաքական եւ տնտեսական տեսակէտով, այլ նաեւ բարոյական տեսակէտով: Հակառակ ըլլալով միւս բոլոր պետութիւններուն, ռուսական պետութիւնը կը ներկայանայ իբր առեւտրական մը: Արդ, ան բռնազբաւած է սեփականութիւնը եւ ուրեմն, որեւէ յանձնառութիւն չունի հանդէպ գրաճագլուխին: Իբր աշխատաւոր կը ծառայեցնէ քաղաքական բանտարկեալներ եւ թիապարտներ եւ հետեւաբար, անպարկեշտ մրցորդ մըն է:

Տեղեկաբերը առաջարկեց երկու միջոցներ, որոնցմով, անգլիական կառավարութիւնը պիտի կրնայ արգելքի տակ առնել այս կարգի ռուսական ներածութիւնները:

1) Հրաւիրելով Ազգերու Դաշնակցութիւնը որ միջամտէ Ռուսիոյ, եւ Մոսկուա զրկէ քննիչ յանձնախումբ մը:

2) Քաշքարկելով օրինագիծը, որով պիտի հաստատուի Թէ «Անգլիա իր ազատութեան ժառանգը չի ծախեր բոլշեւիկեան պնակ մը ոսպի համար»:

Ընդհանուր գործադուլ Լեհաստանի մէջ

Բողոքելու համար ընկերային օրէնքներու փոփոխման ծրագրին դէմ, ընկերվարականները որոշեցին ընդհանուր գործադուլ յայտարարել ամբողջ երկրին մէջ:

Երկրին մէջ տիրող տնտեսական ծանր կացութեան հետեւանքով, կը վախցուի որ նման որոշում մը տեղի տայ ամբոխավարներու գրգռիչ եւ վտանգաւոր գործունէութեան: Կառավարութիւնը խիստ միջոցներ նախատեսած է, առաջքն առնելու համար խռովութիւններուն: Հանրային սպասարկութիւնները՝ ինչպէս երկաթուղին, թղթատարը, հեռագիրը եւայլն, պիտի շարունակեն գործել եւ եթէ պէտք ըլլայ, աշխատանքը պիտի ապահովուի զինուորներու կողմէ: Կառավարութիւնը արգիլեց պաշտօնեաներուն՝ մասնակցիլ որեւէ գործադուլի: Ոգելից ըմպելիի վաճառումը արգիլուած է ամբողջ երկրին մէջ:

Ընդհանուր գործադուլի որոշումը արուած է այն պատճառով որ, կառավարութիւնը նոր օրինագծով մը, կ'առաջարկէր ջնջել շաբաթ կէսօրէ վերջի հանգիստը, շաբաթական 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքը եւ անգործներու նպաստը կը նուազեցնէր:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Արձակուրդ մինչեւ ապրիլ 11

Ջինաթափութեան ժողովի ընդ. յանձնախումբը իր վերջին նիստը գումարեց երէկ. Ջատկուան արձակուրդէն առաջ: Նախագահը հէնդըրսըն յայտնեց Թէ ժողովի դիւանը որոշած է աշխատանքները վերսկիլ ապրիլ 11ին:

Այս առթիւ, ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահը, վարչապետ Պ. Թարտիէօ կոչ ըրաւ յանձնախումբին որ, արձակուրդէն ամբիջապէս յետոյ, չվարանի ձեռնարկել սկզբունքի հարցերու քննութեան:

Ջինաթափութեան ժողովի օդանաւային եւ ելմտական յանձնախումբերը շարունակեցին իրենց աշխատանքները: Առաջինը որոշեց կազմել մասնախումբ մը, որպէսզի մշակէ ընդհանուր յանձնախումբին ուղղուելիք առաջարկները, հետեւեալ կէտերով.

1) Պատրաստել առարկայական ուսումնասիրութիւն մը՝ քաղաքային օդանաւորդութեան միջազգայնացման վրայ:

2) Պատրաստել ուսումնասիրութիւն մը՝ ջրաոաւառնակներու միջազգային կազմակերպութեան վրայ:

3) Պատրաստել ծրագիր մը՝ յանձնախումբին աշխատանքներուն վերսկսման համար:

Ելմտական յանձնախումբն եւս, իր կարգին նշանակեց 11 հոգինոց մասնախումբ մը:

Բարոյական զինաթափութեան յանձնախումբն ալ շարունակեց իր աշխատանքները:

Նոր դաւ մը Ձեպրնթացի դէմ

Աւստրիոյ մէջ, երեւան ջանուեցաւ, նոր դաւ մը, որ սարքուած էր ընդդէմ վիեննա-Պոլիս Ձեպրնթացին, եւ որ, եթէ ժամանակին յայտնուած չըլլար, զարհուրելի ադէտի մը տեղի պիտի տար:

փոքր կայարանի մը քանի մը քիլոմեթր մնացած, Ձեպրնթացին մեքենավարը երկաթագծին վրայ նշմարեց առարկաներ, որոնք իրեն կասկած ներշնչեցին: Անմիջապէս դանդաղեցուց Ձեպրնթացին արագութիւնը եւ կրցաւ կեցնել շոգեշարժը, առաջքն առնելով ադէտի մը: երկաթուղիին այդ մասին վրայ, երկաթ ձողեր նետուած էին, կառախումբը գծէն դուրս ջանելու նպատակով:

Պուլկարիոյ ելմտական կացութիւնը

Պուլկարիոյ նախարարաց խորհուրդը, նախորդ ամբողջ գիշերը անցուց լսելով եւ քննելով Պուլկարիոյ Ազգային դրամատան տնօրէնին Մոնչիլոֆի տեղեկագիրը: Մոնչիլոֆ նոր վերադարձեր էր Փարիզէն:

Նկատի առնելով Մոնչիլոֆի միջոցաւ հաղորդուած՝ ելմտական յանձնախումբին առաջարկները, եւ փափաքելով որ Փարիզի բանակցութիւնները շարունակուին, կառավարութիւնը որոշեց վճարել մարտ 15ի իր արտաքին պարտքերու ամսավճարները:

Պ. Մոնչիլոֆ, ստանալէ յետոյ կառավարութեան հրահանգները՝ վերադարձաւ Փարիզ:

Դանուբեան երկիրներու հարցը

Դանուբեան երկիրներու տնտեսական դաշնակցութեան կազմութեան ծրագրին մասին, գերման կառավարութիւնը իր տեսակէտը յաղորդեց Ֆրանսական կառավարութեան:

— Դանուբեան երկիրներու դաշնակցութեան մասին Ֆրանսական կառավարութեան առաջարկներուն ջանդէպ, կ'ըսէ Գերմանիա իր գրութեան մէջ, գերման կառավարութեան դիրքը ամենէն առաջ հիմնուած է այն ի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔՍԱՆԸՂՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Աւստրիացի բազմատաղանդ գրագէտ Սթէֆան Ցուայկի սիրային վէպը, որ կը պատկերացնէ մեր ժամանակներու յուզումներն ու ապականութիւնները, միջազգային պողոտաներու վրայ:

Լուրեր Հայաստանէն

Փետրուար 3ին Երեւանէն հասած տիկին մը կը պատմէ.—

Ջափազանց դժուարացել է առօրեայ նիւթերի ձայթայթումը: Մի արշին չիթ ստանալու համար օրերով ցերթի պիտի սպասել: Եւ քախտաւոր է նա, ով ցերթի սպասելուց յետոյ կը կարողանայ ստանալ իր ցանաելիք չիթի կտորը. այսպէս եւ ասում, որովհետեւ շատ յաճախ է պատահում, որ կտորը քիչ լինելու պատճառով ցերթի կանգնածները դատարկաձեռն վերադառնում են իրենց տունը: Երեւանի բանկոպսներում միս ասածդ գոյութիւն չունի. դորա ցամար էլ քաղաքայինները ոչխար եւ այծ են գնում գիւղացիներից եւ ծածուկ մորթում են: բայց վայը եկել տարել է նրան որ բռնուեց: Բաւական չէ որ ամբողջ միսը գբաւում են. դեռ 100 րուբլի էլ տուգանք են նշանակում:

Խտութիւնները նախկին ձեւով չկան, բայց բանտարկութիւն ու աքսորը սովորական են: Աշոտ ՏԷր Ցովցանիսեանի ցօրը՝ ՏԷր Դարեգինին 85 տարեկան ցասակում աքսորած են սիբիր: Բաւական է որ մէկը կոմունիստների աչքում վատ երեւացի՝ կոչուի «կուլակ», «ցակայեղափոխական» անւան տակ կը քշեն Հայաստանից:

× Հայաստանում այս ձմեռ շատ ձիւն եկաւ, եւ մեծ վնասներ պատճառեց գիւղացիութեան, իսկ երեւանում այնքան ձիւն էր եկել, որ փողոցների երթեւեկը խանգարել էր:

Բոլշեւիկները մեծ քանակութեամբ զօրք են շարժում դէպի սաճմանները:

× Մի քանի շաբաթ առաջ Նախիջեւանի եւ Շարուրի շրջանից մօտ 200ական թուրքեր են անցել Պարսկաստան:

Ցոյց բոլշեւիկեան ջարդարուն դէմ

Պուքրէշի մէջ, մեծ ցոյց մը տեղի ունեցաւ բողոքելու ցամար, վերջին մէկ քանի շաբաթներու ընթացքին, ուսւսեւռումէն սաճմանին վրայ, բոլշեւիկներու կողմէ կատարուած ջարդերուն դէմ: կը յիշուի թէ երբ սովամահ ուս գիւղացիներ կը փորձէին սաճմանն անցնիլ ցնիեստերի վրայով, անխնայ ջարդուեր էին ուս սաճմանապահ զօրքերուն կողմանէ:

Ըստ պաշտօնական վիճակագրութեանց, աւելի քան ցազար ցոգի կը ցամրուին անոնք, որ, երբ կը փորձէին գաղտնօրէն ուսիայէն անցնիլ Ռումանիա, ինկան կարմիր զօրքերու գնդակներուն տակ: Սպանեալներուն թիւը ըստ այդ վիճակագրութեանց ցետեւեալն է.— 756 այր, 212 կին եւ 41 տղաք:

Այս ցոյցերու ընթացքին, խօսք առնող բանախօսները պահանջեցին որ պետութիւնները միջամտեն:

Արմտեան կոռուպցուց դատը

Դեր էինք թէ Ալմազեան, մէկ միլիոն վնասուց հատուցման դատ էր բացեր դատական նախկին մանագէտ Պ. Ամիի դէմ, որուն տեղեկագրին վրայ, չհատպնդման եզրակացութեան էր:

Փարիզի դատարանը մերժեց իրաւունք տալ Ալմազեանի եւ զայն դատապարտեց դատական ծախքերու հատուցման:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ԲՐՈՆՅ ՀԱՅԻՐՆԵՐԸ

(Վ. Ի Գ)

Գ.ԳԱՆ

XI.

— Մեզ ինչ է — շշնջաց ահ ու սարսափով Ռոզան, — ինչո՞ւ էին նրանք այդպես խոսում Հերբստի մասին։

Ռոզան ինչ գիտեր, որ Հերբստը ոչ միայն ինքն էր սպանել Ռոզայի հորը, այլև ուզում էր սպանել նաև նրան։

Ռոզան ոչինչ չգիտեր։ Նա միայն տեսել էր, որ Հերբստը ինքն էր ներս մտել Ռոզայի հոր սենյակը, և հետո լսել էր նրանց վեճը։ Ռոզան չգիտեր, թե ինչ էր կատարվել այդ սենյակում, և ինչ էր պատճառը, որ Հերբստը սպանեց Ռոզայի հորը։

Ռոզան ոչինչ չգիտեր, և ոչ ոք չգիտեր, որ Հերբստը սպանել է Ռոզայի հորը։ Ոչ ոք չգիտեր, որ Հերբստը ինքն է

րոդութեան վրայ Թէ, Ֆրանսական կառավարութեան հետ, կատարեալ իմամտութեամբ, ստիպողական կը նկատէ գործակցաբար օժանդակութիւն մը ընել Դանուբեան երկիրներուն:

«Գերմանիոյ համար որ երկար ատենէ ի վեր տնտեսական շատ սերտ յարաբերութիւններ կը մշակէ Դանուբեան աւազանին հետ, մարդկային եւ տնտեսական համերաշխութեան պարտականութիւն մըն է իր ուժերու ներած չափով գործակցիլ որեւէ ձեռնարկի որ կը ձգտի բարելաւել անոր տնտեսական վիճակը:

«Գերմանիա կը նկատէ Թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական կոմիտէն Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ յանձնարարելով ժամենալ իր դրացիներուն եւ ուրիշ երկիրներու, մեկնած է այն տեսակէտին Թէ, իրենց բարգաւաճման համար, պէտք ունին մանաւանդ ընդլայնելու իրենց շուկաները.

«Եթէ Ֆրանսական կառավարութիւնը նման պէտք մը կը նշմարէ նաեւ Դանուբեան միւս երկիրներուն համար, Գերմանիա համամիտ է այդ տեսակէտին, Դանուբեան պետութիւններու, մասնաւորաբար, Ռումանիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Պուլկարիոյ համար:

Գերմանիա ալիգործութեան դէմ

Գերմանիոյ ֆնտեսական Խորհուրդը, անգործութեան դէմ պայքարելու համար, մշակած է ծրագիր մը՝ որ կը տարբերի Աշխատանքի նախարարին մշակած ծրագրէն:

Այս ծրագրին գործադրութեան համար, նիւթական անհրաժեշտ օժանդակութիւնը պիտի ապահովուի Ռայխսպանքի կամ գերման դրամատուններու ընկերակցութեան մը կողմէ: Ծրագրին գործադրութեան համար նախատեսուած է 1700 միլիոն մառքի գումար մը, որ պիտի յատկացուի երկաթուղիներու, հեռագրական եւ հեռաձայնական ցանցերու նորոգման, գետային նաւարկութեան, աշխատանքներու, ինչպէս նաեւ ճամբաներու եւ ամբարտակներու շինութեան: Այս գումարէն մաս մըն ալ պիտի յատկացուի երկրագործութեան եւ բնակարաններու շինութեան: Այս կերպով կարելի պիտի ըլլայ գործ հայթայթել 4-500 հազար աշխատաւորներու:

Զիւանեանի ներկայ կացութիւնը

Շանկհայի ընկերային գործերու դիւանը չինական կառավարութենէն ստացաւ տեղեկագիր մը, Շանկհայի վերջին կռիւներուն եւ դէպքերուն ընթացքին, Զինուորներու կրած վնասներուն մասին: Այս պաշտօնական տեղեկագրին Համաձայն, Շափէյի, Վու-Սունկի, Քեանկ-Ուանի մէջ սպանուած են 6080 չին քաղաքացիներ, 2 հազար Նոպի վիրաւորուած, իսկ 10 Նազար ընտանիքներ անհետացած են: Ամկից զատ 180 հազար ընտանիքներ արտաքսուած են իրենց բնակարաններէն, չինական հսհանդիի կամ ճափոնական յարձակումներու ընթացքին: Իսկ նիւթական վնասները կը գնահատուին 8 միլիառ ֆրանք:

Գալով ճափոնական կորուստներուն, ճափոնական իշխանութիւնները կը յայտնեն Թէ Շանկհայի եւ Մանչուրիոյ մէջ, ունեցած են 3850 սպանեալ եւ վիրաւոր: Շանկհայի շուրջ, 5 շաբաթուան կռիւներու ընթացքին, ճափոնական կորուստներն եղած են 370 սպանեալ եւ 2770 վիրաւոր: Միայն Մանչուրիոյ մէջ, 6 ամիս տեւող գործողութեանց ընթացքին, ճափոնական կորուստներն եղած են 378 սպանեալ եւ 821 վիրաւոր:

Խռովութիւններ Մանչուրիոյ մէջ

Մանչուրիոյ հիւսիսը միշտ խռովայոյզ վիճակի մէջ է, Մանչուլի քաղաքին մէջ, բոլոր վաճառատուները փակուած են եւ բազմաթիւ փախստականներ կը հասնին շրջականերէն:

Թարպին քաղաքն եւս, նոյն վիճակին մէջ կը գտնուի:

Խորհրդային իշխանութիւնները հրաժանգ տուին իրենց հպատակներուն, անմիջապէս հեռանալ Հէյ-Հոյի շրջանէն, ուր խռովութիւններ տեղի ունեցեր էին անցեալ շաբթու:

× Ճափոն հետզհետէ կը քաշէ իր զօրախումբերը Շանկհայի շրջանէն:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՕՓԵՐԱՅԻՆ ՇՈՒՐՋ.— Փարիզի Օփերայի անօբէնին Պ. Ժաք Ռուշէի հրաժարման առթիւ, կրթական նախարարը յայտարարեց.— «Կամ խորհրդարանը կը քուէարկէ 3 միլիոնը զոր Պ. Ռուշէ անհրաժեշտ կը նկատէ գործը շարունակելու համար եւ այդ պարագային, Պ. Ռուշէ եան կ'առնէ իր հրաժարականը. եւ կամ խորհրդարանը որեւէ միջոց չգտնելով ուզուած գումարը տրամադրելու, կը մերժէ, Իմ գործս պիտի ըլլայ այդ պարագային, ապահովել Օփերայի ներկայացումներու շարունակումը, եւ յետոյ կազմակերպել»:

Որով, վախ չկայ որ Օփերան փակուի:

ԿԷՕԹԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ.— Կէօթէի հարիւրամեակին առթիւ, Հինէնպուրկի, Պրիւնինկի, Ներքին նախարար Կրէօների, համբաւաւոր գրող Հաուփթմանի եւ ուրիշ անձնաւորութեանց կողմէ ստորագրուած յայտարարութիւն մը հրապարակ հանուած է, ջատագովելով Կէօթէի գործը եւ շեշտելով անոր համաշխարհային նշանակութիւնը:

Այս առթիւ, ներկայացուած է օրինագիծ մը որով կ'առաջարկուի ի յիշատակ հարիւրամեակին, հրապարակ հանել 3 մառքնոց 1,200,000 եւ 5 մառքնոց 100,000 կտոր զարդադրամ:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՑԻ ԱՆԴՈՐՏՆԵՐԸ.— Ամերիկայի Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը, անգործութեան հարցին մասին յայտարարութեան մը մէջ, կը յայտնէ Թէ ներկայիս, Ամերիկայի մէջ կան մօտ 40 միլիոն անձեր, որոնք առողջութեան պահպանման համար անհրաժեշտ եղող նիւթական նուազագոյն պայմաններէն իսկ զրկուած կ'ապրին:

Փետրուարին, անգործներու թիւն էր 8 միլիոն 300 հազար:

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Յ. Դ. կեդր. կոմիտէն եւ փարիզի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրեն

ՊԻԼՎԻԼԻ Ռուստոմ ենթակոմիտէն, այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 Rue du Fbg. du Temple:

Ներկայ պիտի ըլլան կեդր. կոմիտէի եւ փարիզի կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէի վիճաբանական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին տեղւոյս Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ: Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համակիրները:

ԱԼՖՈՐՎիԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ: Ժողովը կը վերջանայ ժամը 10ուկէսին: Ներկաներու թիւը մինիմումանութիւն պիտի համարուի:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Գրամ, Թան, Շամագասպ եւ վարդգէս խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՏԷՍԻՆԻ կորիւն խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին: Թիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Բացակաները նկատի պիտի առնուին: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ Ռուստոմ ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 63 բիս տը լա Բէպիւպլիքի սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Աղբիւր Մեսրոբ ենթակոմիտէի ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 2.30ին, սովորական հաւաքատեղիին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր Հրայր, Մուրատ, Կայծակ Առաքել, Գայլ Վահան խումբերը այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, սովորական հաւաքատեղին:

Երեկոյթ — քաւնախօսութիւն

(փետրուար 18ի առիթով)

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէնի Կոմիտէի կողմէ

վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Շ. Յ. Դ. Խաժակ Ակումբին մէջ

կը նախագահէ՝ Ընկ. ԱՐԱՄ ԳԱՒՈՆԵ

կը խօսի՝ Ընկ. Բ. ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը

«ԵՐԿՈՒ ԾԱՑՐԱՀԵՂՆԵՐԸ»

Մուտքը ազատ է

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մարսէյլի Ընկերահամակրական

Ճաւաքոյթը այս կիրակի ժամը 3ին, Bar-Brasserie du Globe-ի սրահին մէջ, 37 Bld. Dugommier, կը խօսի Պ. Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ, գեղարուեստական բաժին անդամուհիներու կողմէ.

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին գտնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	ՀՐԱՆԴԻ (Մ. Կիւրճեան)	20 ֆր.
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	ՄՇՈՑ ԳԵՂԱՄԻ	30 ֆր.
4.— Աւերողական գործը՝	ԳԵՂԱՄ ԲՈՐՈՆԵԱՆԻ	20 ֆր.
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.

Թամուլի տակ է Թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. ՋՕՀՐԱՊԻ հատորէ դուրս ձեւացած երկերը:

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Փարիզի Գրական Ակումբ

վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 rue Cambronne, Métro Vaugirard. տեղի կ'ունենայ ա) Ակումբի նոր կանոնադրի վաւերացում, բ) վիճաբանութիւններու շարունակութիւն հայ ժառանգականութեան հաւագործակցութեան մասին:

"ՅԱՌԱՋ,, ԿՐ ԾԱԽՈՒԻ ԳԱԻԱՌԻ ՄԷՋ

1. ՄԱՐՍԷՅ.	Tzeriguiantz G. 13 rue des Dominicains
2. ԼԻՈՆ	khatchadourian Antranik, 202 rue Boileau.
3. ՏԷՍԻՆ	Bodourian G., Avenue B. Palissy.
4. ՎԱԼԱՆՍ	Perzikian Avedis, 26 Boulevard Vauban.
5. ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ	Germain Marcel, 34 Place du la Liberté.
6. ՍԷՆ ԹԷԹԻԷՆ	Madame Digonner, Place du Peuple (kiosk).
7. ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻ	Eramian David, rue de la Liberté (Beulangerie Curtat).
8. ԼԱՆՍԷՅ	Djelalian Simon, 4 rue Dr. Michaud.
9. ԼԱ ՍԻՈՒԹԱ	Azadian kazaros, 11 rue Palamideau.
10. ՊԱՐԿ ՏԸ ՓԷԱՀ	kassabian Souren, 50 Grand'rue.
11. ՍԷՆ ՄՕՐԻՍ ՊՐՆՈՒԱ	Teissonnier, Dépositaire.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը յանձնարարէ Նպարավաճառներու եւ Նպարեղէնի վաճառականներուն կը հալածայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէթէ կլոպ, Թիւ 1, Քոնտէթուր փողոց

Հայ Պանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80

Central 06.34

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Ընտիր Ծխոյն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

221 rue Lafayette-PARIS

Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ըլլալ ձեր տպագրած Թուղթերուն վրայ: Թեսլեական եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեզի, տպագրելով իրենց արուեստն ու ճաշակով

Téléphone Nord 76-62

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Պ. ՅԱՐ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ստիպողաբար կը հրաւիրուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը, տեսնելու Ընկ. Լեւոն Գեւոնեանը, իրեն վերաբերեալ խիստ կարեւոր անձնական խնդրի մը համար: Գալ ցերեկ չորսը 3էն 6:

ՍԱԼՈՆԻՔԻՈՅ Հայր. Ժողովը ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 1.30ին, 167 Ave. de Choisy, Métro Place d'Italie.

Շ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի ժամանակի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբին որ կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, տարանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձքով: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ՝ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ: Ախտաս. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քաւքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, մադրաւայր Հայերու:

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ:

BAR ՆԱՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ (9):

Կ'ուզուի Տիկին մը կամ Օրիորդ մը, որ կարողանայ փոքրիկներու հայերէն դասատուի շաբաթը երկու անգամ: Թեկնածուն կը հայթայթուի գործ տեղւոյն վրայ, պայմանաւ որ քիչ մը ֆրանսերէն գրել գիտնայ, եւ 20 ֆրանք տոյ ինքնութեան թուղթ ունենայ: Մանրամասնութեանց համար գրել Ephorie de la Communauté Arménienne, 11 rue de l'Ecole Aix-en-Provence, (B.D.R.)

Ուշադրութիւն

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Լիոնի Տարածային Գրադարանը, փոխադրուած է 240 Rue Duguesclin, Lyon, հին գրադարանէն 100 քայլ Mazenod փողոցի անկիւնի վրան:

Գրադարանը բաց է ամէն կիրակուն ժամը 7.30—9, բացի Շաբաթ եւ կիրակի:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԱՄԵՐԻԿԱ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ԶԵՌՔԻՆ ՄԷՋ

Ինչո՞ւ Լինսպէրկ դիմաց աւազակներուն

Իր առեւանգուած զաւակը գտնելու հաւար, Լինտպէրկի կատարած դիժումը աւազակապետներուն, թագն ու պահակը կը կազմէ այս գայթակղութեան:

Ոստիկանութեան ձախողութիւնը այս գործին մէջ, ոչ մէկ Ամերիկացի զարմացուցած է: Այս ձախողութեան պատճառներն ալ ամերիկեան իրաքանչիւր նահանգի ոստիկանութեան ինքնավարութիւնն է՝ չկայ իշխանութիւն մը որ կեդրոնէն վարէ գանոնք, եւ ապահովէ նահանգէ նահանգ ոստիկանութեան գործակցութիւնը: Երբ Մերակոյտին մէջ հարց դրուեցաւ ստեղծելու դաշնակցային ոստիկանութիւն մը որ ղեկավարէ ամերիկեան ոստիկանութիւնները, Միչիկանի կառավարիչը յայտարարեց.

— Եթէ դաշնակցային որեւէ ոստիկան ոտքը դնէ իմ պետութեանս հողին վրայ, իմ ոստիկաններուս ջարդել կուտամ դայն:

Եւ այլեւս, խօսքը չեղաւ նման կազմակերպութեան մը:

Երկար տարիներ Ամերիկա ապրած մէկը, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ.

— Ոճրագործութիւնը, անշուշտ, շատ զարգացած է Ամերիկայի մէջ, սակայն անհրաժեշտ է տարբերութիւն մը դնել հասարակ ոճրագործներուն եւ մաքսանենգներուն միջեւ: Ոստիկանութիւնը խստօրէն կը հետապնդէ հասարակ ոճրագործները, անոնք որ կը յարձակին պարկեշտ անձերուն վրայ՝ երբ բռնուին, եթէ մահապարտ յարձակած են ոստիկաններու վրայ, մահափնիռը պատրաստ է: Պարագան բոլորովին նոյնը չէ մաքսանենգին համար:

Մաքսանենգը կը պատկանի խումբի մը, որ կը զբաղի գաղտնի առեւտուրով եւ կամ շանթաժով:

Կարգ մը անձերէ զատ, որոնք իրենց մասնագիտութիւն ըրած են առեւանգումը, կան ալ որ շնորհիւ մեղսակիցներու աշակցութեանխիստ հսկողութեան մը կ'ենթարկեն առեւտրականները, անոնց գործատնութիւնները եւ յաճախ, խափանարարութեամբ, կամ վրէժի սպառնալիքներով, տասանորդ կը դանձեն առեւտրականներէն: Կերպով մը կը դառնան պարկեշտ առեւտրականներու ապօրէն եւ բռնի ընկերը: Այս կարգի աւազակութիւնը, պարզ է Թէ ամէնէն շահաբերն է: Այս կարգի աւազակութեամբ զբաղողը, դատական եւ ոստիկանական հետապնդութիւններէ զերծ մնալու համար, յաճախ կը յաջողի մեղսակցութիւնը ապահովել քաղաքական ազդեցիկ անձնաւորութեանց եւ կամ ոստիկանական բարձր պաշտօնատարներու եւ տարրական խոհեմութեամբ մը, առհասարակ կը զգուշանայ սպանել աւելի իր գոհը:

Բայց Ալ Քափոնի տեսակէտ աւազակները, չեն յարձակիր պարկեշտ մարդոց կամ ոստիկաններու վրայ: Այլ գիրար կը սպաննեն — եւ այնքան դիւրութեամբ — իրենց ձեռքին տակ պահելու համար իրենց թագաւորութեան — աւազակութեան — սահմանները: Եւ այս կերպով ալ, զերծ կը մնան պատիժէ, որովհետեւ իրենց ապօրէն գործողութեանց հասոյթը, յաճախ կը բաժնեն քաղաքական անձերու կամ ոստիկաններու հետ:

Այս աւազակները, պարզ է Թէ քաղաքականութիւն ալ կը խաղան, քանի որ իրենց բախտը կապած են քաղաքագէտներու: Եւ մանաւանդ ընտրութիւններու պահուն մեծ դեր կը կատարեն, փրոփականտ մղելով՝ ի նպաստ իրենց թեկնածուին:

Ոգեւից ըմպելիի մաքսանենգութիւնն ու գաղտնի առուծախը, դիտենք Թէ հասոյթի ամենամեծ աղբիւրը կը կազմէ աւազակներուն, որոնք մեծ մնասներու պիտի ենթարկուէին եթէ օրէնքը վերահաստատէր խմելու իրաւունքը: Ահա Թէ ինչո՞ւ վերջին նախագահական ընտրութեանց մէջ, կորնցուց Սմիթ, որ խոստներու թեկնածուն էր եւ շահեցաւ Հուվըր, որ հակալքօլական էր եւ բնականաբար կը վայելէր մաքսանենգներու համակրանքը եւ Ամերիկա, առանց զարմանալու հաստատեց Թէ մաքսանենգները որոնք ամբողջ երկրին առատօրէն կը հայթայթեն ըմպելի, հակալքօլական շարժման ուժ կազմային:

Հուվըրի յաղթանակն իրենց իսկ յաղթանակն էր:

Լինսպէրկի ինչո՞ւ դիմաց աւազակներուն

Ոստիկանութենէն լոյսը կտրելէ յետոյ, Լինտպէրկ դիմեց Նիւ-Եորքի ամէնէն ծանօթ աւազակապետին, որ կ'երեւի, մեծ յոյսեր ունէր ուղղակի յարաբերութեան մտնելու առեւանգիչներուն հետ: Այս կերպով, աւազակապետը, Թերեւս կ'ուզէր նաեւ մաքսանենգներէն հեռացնել զարկոյթը, որուն ենթարկուած էին փոքրիկին Լինտպէրկի առեւանգման հետեւանքով:

Եւ ահա, իր դէմ ելաւ ուրիշ աւազակապետ մը, Շիքագոյի Թագաւորը, Ալ Քափոն որ իր կարգին, կը պահանջէր փոքրիկը փնտռելու պատիւը, պայմանաւ որ կառավարութիւնը դինքը ժամանակաւոր կերպով ազատարձակէ բանտէն, փոխանակ 250,000 տոլար երաշխաւորութեան:

Վ. Ե Ր Ջ

Ի՞նչ եղաւ Լինսպէրկի տղան

Լինտպէրկի տղուն հետքը ասկէ կաւին չէ՝ գտնուած: Հակառակ լուրեր կը յայտնեն իրարու, ոստիկանները վճատեցնելու յանդուգն օրինագիծ, որ կը շարունակէ իր փնտռտուքները, գաղտնի պահելով իր կատարած աշխատանքները:

Նիւ Եորքի ոստիկանութիւնը հետքի մը վրայ է եւ կը կարծէ գտած ըլլալ Թէ՝ որ դինքը պահած է տանի երեւան հանելու առեւանգիչները: Կին մը իմաց տուած է ոստիկանութեան Թէ կը կասկածի գերմանացի ապաստաւորչէն, որ ամանգման դիշերը իր ինքնաշարժը պատչոյտ դացեր էր. վերադարձին ինքնաշարժը ցեխի մէջ Թաղուած էր. ինչ որ կասկած ներշնչած է կնոջ Թէ պատչոյտ աւելի ուրիշ գործի մը ծառայած է ինքնաշարժը:

Ոստիկանական քննութիւնները կը շարունակուին առանց մեծ ոգեւորութեան ներշնչելու:

× Տասնեւհինգ օր առաջ, Օհայոյի մէջ, փոքրիկ մը առեւանգուեցաւ: Առեւանգիչները ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 19 ՄԱՐՏ 1932

19 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1852 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ւ Ո Ր Ա Կ Ա Ն

Կիսատ մնաց մեր Մարտ 13 թուակիր խմբագրականը — «Իրենք իրենց գլխուն»:

Այդ երկու խօսքը գրի առած էինք, աչքի առջեւ ունենալով երկու դէպքեր, — կրճնոպլի ցոյցը եւ Վիէնի գործադուլը: Երկուքն ալ պղտոր իրենց կազմակերպութեամբ: Եւ պարտք համարած էինք զգուշացնել հրաւիրել հայ բանուորները:

Մանաւանդ որ, Նամակագիրները իրենք — բանուորներ — իրրեւ մօտէն իրագեկ ամբողջ անցուդարձին, աւելի առջ երթալով, լեղի կը թափէին պատասխանատուներու գլխուն:

Այսօր ալ կանգնած ենք նոյն տեսակէտին վրայ.

— «Այս կարգի ցոյցերուն տակ ընդհանրապէս քաղաքական խաղեր ծածկուած են: Ազդեցութեան պայքարներ, ընտրական սադրանքներ, սէնսիթիւք սէնտիքա մրցակցութիւններ, որոնց մէջ մենք ոչ միայն ո՛ր եւ է գործ չենք կրնար կատարել, այլ եւ քուրջի պէս տրորուելու դատապարտուած ենք:

«... Հայ աշխատաւորը ստիպուած է նկատի առնել իր բացառիկ պարագան, բանուորական խլրտուքներու ատեն, երբեք մտքէ չպիտի անցընէ խափանել ո՛ր եւ է գործադուլ, դաւաճանել աշխատաւորութեան շահերուն, աւելի աժան աշխատելով կամ գործատէրին աչքը մտնելով:

«բայց պիտի ընել, որքան կարելի է:

«... Շահառակ բոլոր դժուարութիւններուն, միշտ ալ կարելի է ելք մը գտնել: Մանաւանդ որ, հայ աշխատաւորները մեծ մասով հեռու կը մնան սէնտիքաներէ: Եթէ գիրենք գրգռողները պարկեշտ մարդիկ են, անպատճառ կը հասկնան մեր կացութիւնը, կը բաւէ որ երկու բառով բացատրող մը գտնուի»:

Կ'ընդունինք որ Թուրք աշխատաւորական չէ այս ուղին: Զի համապատասխաններ ուղղափառ վարդապետութեան:

Բանուորը պէտք է միշտ ըլլայ գործադուլներուն, ցոյցերուն, բողոքի բոլոր արտայայտութիւններուն հետ: Ո՛ւր որ ալ գտնուի: Ի՛նչ ցեղի ալ պատկանի: Ի՛նչ վիճակ ալ ունենայ:

Այսպէ՞ս կը թելադրէ ընկերվարական դաւանանքը, որուն հաւատացեալներէն ենք մենք ալ:

Բայց, ճշմարտութիւն է նաեւ որ, այս օտար ափերուն վրայ, մենք ամէն բանէ առջ գոյութեան, ինքնապաշտպանութեան հոգն ունինք: Ինչպէս ջարդի ու աւարի վախն ունեցինք Թուրքիոյ մէջ:

Արդ, Ֆրանսայի մէջ եւ ամէն տեղ, այսօր բանուորական ճակատը բաժնուած է երկու, երբեմն երեք մասի:

Գլխաւորներն յիշելով, կայ Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութիւնը (C. G. T.) որ կապուած է Ընկերվարական Աշխատաւորական Միջազգայինին եւ կարմիր Սէնտիքան (C. G. T. U.), ենթակայ՝ Գ. Միջազգայինին (համաշխարհային կուսակցութիւն):

Այս երկուքը սաստկօրէն կը ճակատին իրարու դէմ: Ամէն տեղ եւ ամէն ասպարէզի մէջ: Տեսականօրէն երկուքն ալ աշխատաւորութեան շահերուն համար կը կռուին. բայց գործնականին մէջ ահագին իրարմէ մը կը բաժնէ երկու հոսանքները, գլխաւորաբար քաղաքական պատճառներով: Եւ աշխատաւորութիւնն ալ, տարուբեր, կը տատանի երկուքին միջեւ:

Երկուքն ալ ունին հոծ բազմութիւններ՝ իրրեւ անդամ կամ համակիր: Իսկ տագնապի պահուն — գործադուլ, ցոյցեր — յաճախ բուն հարցը երկրորդական կը մնայ, եւ չափուելու պայքար մըն է որ կը մղուի, փոխադարձ վարկաբեկումներով: Եւ բնականաբար առաջին օգտուողը կ'ըլլայ գործատէրը, կամ... ոստիկանութիւնը:

Արդ, ի՞նչ պիտի ընէ հայ բանուորին դիրքը, այս հակամարտութեանց եւ ընդհարումներուն մէջ:

Եթէ արձանագրուած է Աշխատանքի Դաշնակցութեան մէջ — գիտենք որ շատ քիչեր կան — պիտի հետեւի իր սէնտիքայի հրահանգներուն: Վիճելի չէ այս կէտը: Իսկ եթէ մաս կը կազմէ կարմիր սէնտիքային — դարձեալ զանցառելի քանակութիւն մը — պիտի կռուի այդ ճակատին վրայ:

Երկու պարագաներուն մէջ ալ, անշուշտ համբանք մըն է որ իր ճակատագիրը կը դնէ նժարին մէջ:

Հապա դուրս մնացած բազմութի՞ւնը: Այն որ ոչ մէկուն հետ է, ոչ ալ միւսին, եւ չունի ո՛ր եւ է կազմակերպութիւն...:

Մենք այս հարցը հրապարակ դրինք 1926-1927ին, եւ պատասխանողները — մեծ մասով բանուորներ — դէմ էին այս կամ այն կողմ հակելու, յորձանքին խառնուելու:

Այն ատեն ալ կային գործազրկութեան, ժամագիներու կամ աշխատանքի օրերու կրճատման խնդիրներ, եւ մեր բանուորները բոլոր տեսութիւններէն առաջ, իրենց փորձառութիւնն էր որ կը պատմէին:

Այսօր շատ աւելի ծանր է կացութիւնը:

Գործազրկութիւնը արդէն հասած է աննախընթաց համեմատութեան մը, թէ խորութեամբ եւ թէ տեւողութեամբ: Տագնապին հետ սաստկացած՝ օտարատեաց շարժում՝ը: Այսօր աւելի շեշտակի կ'արտասանուի տխուր բառը,— «աղտոտ օտարական»: Նոյնիսկ բանուորական շրջանակներու մէջ:

Ցետոյ, երկու բանուորական հոսանքներուն մէջ, չափազանց լարուած են կիրքերը, եւ հաշուեյարդարի պահուն, յաղթանակի կամ պարտութեան պարագային, միշտ տկարն է որ կը տուժէ:

Փաստերը կը տեղան ամէն օր: Մեր բանուորները անընդհատ գանգատներ կ'ուղղեն, զանազան բախտախնդիրներու խաղերու դէմ: Շրջաններ կան ուր Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը տկար է, կամ չափազանց զգոյշ, պաշտպանողական վրայ մնացած:

Այս հանգամանքներուն մէջ, ո՞րն է այն կտրուկ ձեւը, որ կարենայ հաշտեցնել տեսականն ու գործնականը:

Անշուշտ. ո՛չ մէկ պարագայի մէջ՝ գործատէրին հետ, ընդդէմ աշխատաւորին:

Բայց ի՞նչպէս, — ցոյցերուն մասնակցելո՞վ, թէ ինքնապաշտպանութեան դիմելով, համաձայն պարագաներուն:

Եթէ կ'ուզէք, պատրաստ ենք նոր հարցարան մը բանալու:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՈՎԵՐՈՒ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Բոլշեւիկները՝ Ֆրանսայէն խլելէ յետոյ յեղափոխութեան մենաշնորհը, Ամերիկան ալ զրկեցին նորութիւն ինարելու եւ աշխարհը զարմացնելու դպարտութենէն:

Ամէն նորութիւն ինչ կուգայ աշխարհի վեցերորդ մասէն, կ'ինայ վերջին օրինակը:

Թուս գիւղացի մը կը նշմարէ թէ կովերը չափազանց կը նեղուին ձիւնին վրայ արեւու ճառագայթներու ցոլարձակումէն եւ անոնց ինչիստը ապահովելու համար, կը մտածէ ակնոց դնել անոնց աչքերուն: Այդպէս ալ կ'ընէ:

Կովերը, առաջին մէկ քանի օրերու նեղութենէն յետոյ, ինչա այնքան վարժուած են եղեր որ, առանց ակնոցի, կը մերժեն եղեր դալ ելլել:

Անշուշտ, շատ չանցած, յետալին, նոր հրամանագրով մը պարտադիր պիտի դարձնէ եւ ընդհանրացնէ ակնոցի գործածութիւնը՝ կովերու աշխարհին մէջ:

Այսպէս, ուրեմն, բոլշեւիկեան յեղափոխութիւնը մարդկային դասակարգ մը զրկելէ յետոյ իր մենաշնորհներէն, զանոնք տալով ուրիշ դասակարգի մը, այս անգամ ալ, ինամայն մարդկութենէն կը խլէ ինամատութեան ու գիտնականութեան արտաքին նշանացոյցը՝ զայն տալով կովերուն:

Ու այսպէս, մեծ ինարուած մըն է նորէն, որ կ'իջեցնէ քաղքենիներուն:

Վա՛յ մնապարծ քաղքենիին, որ փորձէ իր իմաստութիւնը փաստել աչքերը պճլատացնելով՝ ոսկեզօծ ակ-

[illegible]

րաստ է:

— Թուսիոյ կովերն ալ ակնոց ունին... կը մնայ միայն միջոցը գտնել գրելկարդալ սորվեցնելու ռուսական կովերուն, որոնք յետ այսու, իրենց ակնոցով, կունէ բաւական պիտի նմանին իրենց տէրերուն:

ԹԱՐՏՈՒՂ

Ամերիկա կը փակէ դուռները

Ամերիկեան երեսփ. ժողովի տնտեսական յանձնախումբը հաւանութիւն յայտնեց օրինագծի մը, որով դէպի Ամերիկա ներգաղթը աւելի եւս կը սեղմուի: Ցարդ որոշ թիւ մը սահմանուած էր եւրոպական երկիրներէ Ամերիկա մտնողներու համար; ցետ այսու, այդ սահմանափակ արտօնութիւնն եւս վերցած պիտի ըլլայ, իսկ Գանատային, Մէքսիկայէն ներգաղթը աւելի եւս պիտի սահմանափակուի:

Քրէօկէրէն յետոյ

Լուցկիի թագաւորը Քրէօկէր սկսած է ուրիշներ քաշել իր եռեւէն: Հելսինկֆորսէն տրուած լուրի մը համաձայն, շուետական լուցկիներու ճենաշնորհի տնօրէնը, անձնասպան եղաւ Ռեվալի իր բնակարանին մէջ:

Նուեռացի գործարանատէր մը եւս անձնասպան եղաւ, փճացած ըլլալով Քրէօկէրի անձնասպանութեան երեսէն: Մարզը՝ իր ամբողջ հարստութիւնը վերածած էր Քրէօկէրի արժէթուղթերու:

Քրէօկէրի արժէթուղթերու անկման հետեւանքով, Սթոքհոլմցի հաշուակալ մը թունաւորեց ինքզինքը:

Վատիկանի բնակչութեան թիւը

Վերջերս կատարուած վիճակագրութիւն մը ցոյց կուտայ թէ աշխարհի ամենէն փոքր պետութեան վատիկանի բնակչութիւնը կը բաղկանայ մօտ հազար հոգիէ: Բուն իսկ վատիկանի քաղաքացիներուն թիւն է 711. ասոնց վրայ պէտք է աւելցնել 283 բնակիչ:

Այս 994 հոգիէն 11ը միայն ծնած են վատիկանի սահմաններունմէջ եւ լատերինի համաձայնութենէն ասդին, 5 մանչ, 6 աղջիկ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԹԷ ԱՏՈՒԼՖ ՀԻԹԼԵՐ ԸՆՏՐՈՒԵՐ...

ՄԵԾ ԴԱՒ ՄԸ ԵՐԵՒԱՆ ԵԼԱԾ

Գերման ոստիկանութիւնը երեւան ինանեց դաւադրութիւն մը զոր գերման ցեղապաշտները ծրագրած էին պայթեցնել, եթէ անցեալ կիրակի օր, Հիթլեր ընտրուէր Նախագահ գերման ինանրապետութեան: Ընտրութեան օրն իսկ, կիրակիէն երկուշաբթի լուսնալու գիշերը, Հիթլերեան խումբերը պիտի գրաւէին մեծ քաղաքները եւ ձեռք առնէին իշխանութեան ղեկը:

Փրուսիական ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութիւնները երեւան հանեցին թէ Լուննիխի կեդրոնէն տրուած հրահանգի մը համաձայն, բոլոր Հիթլերեան մարտական խումբերը շարժման մէջ էին, կազմ ու պատրաստ յարձակելու . . .

Մշակուած ծրագրի մը համաձայն, մարտական խումբերը՝ իրենց ռազմական բոլոր պիտոյքները առած, մէկ քանի օրուան պատրաստութեամբ, պիտի կեդրոնանային հիւսիսի եւ արեւելքի նահանգները եւ մանաւանդ Շլեզվիկ-Հոլշթայնի ինարաւը եւ լեհական սահմանագլուխը, մեծ ինքնաշարժներով փոխադրուելու ինամար պերլին:

Եթէ Հիթլեր ընտրուած ըլլար, պերլինի եւ ուրիշ կարեւոր քաղաքներու ոստիկանութիւնը մասամբ գինաթափ պիտի ըլլար, զէնքերը յանձնելու ինամար Հիթլերեաններուն, որոնք ոստիկանութեան մէկ մասին հետ, իբր թէ ինամաձայնած են եղեր, ինչպէս ցոյց կուտար ընտրութենէն մէկ քանի օր առաջ, պերլինի մէջ ներքակալուած ոստիկան սպաներու պարագան:

Փրուսիոյ մէջ ոստիկանութիւնը երեւան ինանեց զէնքի եւ ռազմանիւթի բազմաթիւ գաղտնի մթերանոցներ:

պերլինի եւ գաւառներու մէջ, ոստիկանութեան ձեռքն անցած փաստաթուղթեր երեւան ինանած են Հիթլերեականներու յատակագծին բոլոր կէտերը՝ պաշարման տակ առնելու ինամար, պերլինը, որուն ընդդիմութենէն կը վախնային:

Հիթլերեան գօրաշարժի ինրահանգը պիտի տրուէր Միւնիխէն տրուած շրջաբերական ինեռագրով մը, ինետեւեալ բառերով.— Մեծ մայրիկը մեռած է Փաքս». Այս ինեռագիրը ստանալով, Հիթլերեանները պիտի ձեռնարկէին յարձակման ծրագիրը գործադրելու անմիջապէս:

Այս մանրամասնութիւնները ինաղորդելով մէկտեղ, փրուսիական կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ ամէն միջոցի պիտի դիմէ արգիլելու ինամար Հիթլերեանները՝ նման դաւերէ:

Վրաստանի դողդոջ Ռուսիոն ռեմ

Վրաստանի ազգային կառավարութեան ներկայացուցիչը՝ Շավիշվիլի, Ձինաթափութեան ժողովի նախագահութեան ուղղեց նամակ մը, ուր կ'ըսէ.

— Պ. Լիտվինով կը Նամարձակի յայտարարել, — Խորհրդային կառավարութիւնը երբէք չէ լքած ուրիշ ժողովուրդներու հետ խաղաղ գործակցութեան իր քաղաքականութիւնը: Ան պատերազմը դատապարտած է ո՛չ միայն, խօսքով, այլեւ գործով»:

«Ամբողջ ուժով կը բողոքենք ճշմարտութեան Նակառակ այս Նաւաստիքներուն դէմ եւ կը ժխտենք Խորհրդային պատուիրակութեան մեր երկրին անունով խօսելու իրաւունքը»:

«Վրացի ժողովուրդը երբէք չէ հրաժարած իր ինքնորոշման անժխտելի իրաւունքէն եւ կը շարունակէ պայքարը՝ օտար լուծէն ազատագրուելու համար:

«Որպէսզի ճշմարիտ խաղաղութիւնը Հաստատուի տեւական կերպով, երեք պայմաններ անՀրաժեշտ կը նկատենք.

1) Դրականապէս ճանչնալ իւրաքանչիւր ազգի ինքնորոշման իրաւունքը:

2) Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրել միջազգային ուժ մը:

3) Սպառազինութեանց վրայ Հսկելու համար, Հաստատել միջազգային կազմակերպութիւն մը:

Արեւմտեան կռիւ մը Համայնավարներու եւ ոստիկաններու միջեւ

Նախորդ օր, ինամայնավարները ինաւաքոյթ մը կազմակերպած էին վիթրիի մէջ. ինաւաքոյթին ներկայ էին վեց Հարիւրի չափ անգործներ, որոնք լսելէ յետոյ օրուան բանախօսները, փոքր խումբերով դուրս ելան սրահէն:

Կ'երեւի, խաղ մըն էր, խուսափելու ինամար ոստիկաններու հսկողութենէն: Որովհետեւ, շատ չանցած, սրահէն քիչ անդին, երկու Հարիւրի չափ անգործներ սկսան խմբուիլ եւ գացին կանգ առին երկու մեծ ու կիսաւարտ շէնքերու առջեւ, ուր չորս Հարիւրի չափ աշխատաւորներ կ'աշխատին:

Անգործները Թելադրեցին շէնքերու գործաւորներուն որ դադրեցնեն աշխատանքը եւ չաշխատին կուրծք օրավարձքերով: Այդ պահուն, երկու ոստիկաններ որոնք անկից կ'անցնէին, փորձեցին ցրուել ցուցարար անգործները:

Սակայն, գործաւորներէն մէկը՝ իր ընկերները գրգռեց ընդդէմ ոստիկաններուն ու շէնքին վեցերորդ յարկէն, ամէն մէկը վաթսուն քիլօնոց կոյտեր սկսան նետել ոստիկաններուն վրայ: կոյտ մը ինանդիպեցաւ ոստիկանին գլխուն, ոստիկանը ծանրօրէն վիրաւոր, ինկաւ գետին: Իր ընկերը ասոր վրայ, քաշեց ատրճանակն ու յարձակող գործաւորները վախցնելու մտքով, չորս ձեռք պարպեց օդին: Սակայն, ի զուր. գործաւորները սաստկացուցին յարձակումը, ոստիկանը այս անգամ ատրճանակը ուղղեց գործաւորներուն, որոնցմէ երկուքը վիրաւորեց: Այդ պահուն, վրայ Հասան տասնեակ մը ոստիկաններ որոնք մագլցելով շէնքին վրայի յարկերը, Հակառակ իրենց վրայ տեղացող քարի եւ աղիւսի կտորներուն, ձերբակալեցին մէկ քանի գործաւորներ:

Վիրաւոր ոստիկաններն ու ցուցարարները փոխադրուեցան Հիւանդանոց:

Ընտրական օրինագիծը մերժուած

Ինչպէս գրեր էինք, Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը գլաղեցաւ ընտրական օրինագծով, որ Շերակոյտին կողմէ վերադարձուեր էր իրեն: Գիշերային փոթորկալից նիստէ մը յետոյ, առտուան ժամը 2ին, 227ի դէմ 299 ձայնով մերժեց ընտրական օրինագիծը, Հակառակ յանձնախումբի տեղեկաբերին պնդումներուն ու բուռն ձիգերուն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ ը էջ)

ԿԷՕԹԷԻ ՄԱՀՈՒԱՆ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

որ սկսելով մարտ 22ին (երեք շաբթի), ամբողջ աշխարհի եւ մանաւանդ աւելի Գերմանիոյ մէջ պիտի տօնուի անհնաբընթաց Հանդիսաւորութեամբ,

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՎԱՂՈՒԱՆ ԵՒ ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ

թիւերը պիտի պարունակեն ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ եւ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ծանօթ աշխատակիցներու կողմէ:

Լինսպէրկի տղեկը

Լինտպէրկի տղեկը տակաւին չէ գտնուած եւ առ այժմ, որեւէ յոյս չի տեսնուիր երեւան ինանելու գայն: Ցիգիտցուիր նաեւ թէ ո՞ղջ է թէ մեռած, ինակառակ Նիւ-Ձըրսիի ոստիկանապետին ինաւաստիքներուն, Նիւ-Եորքի յայտնի վաքսանենգը Սփիթալ որ Լինտպէրկի կողմէ պաշտօն ստանձներ էր յարաբերութեան մտնելու առեւանգիչներուն հետ, յայտնեց թէ իր բոլոր ջանքերը երեւան ինանելու առեւանգիչները եւ բանակցելու անոնց հետ, ձախողեցան: Միւս կողմէ, Նիւ-Եորքի ոստիկանապետը յայտնեց թէ երկու անհետացած գերմանացիները՝ որոնց վրայ կասկած կարծէք մասնակցած են առեւանգման, որեւէ կապ չեն ունեցած այդ գործին հետ:

Լեհաստանի Ընկերվարական գործադուլը

Ընկերվարականներու կողմէ, Լեհաստանի մէջ յայտարարուած ընդհանուր գործադուլը մասամբ ձախողեցաւ: Վարշաւիոյ մէջ, 20 հազար գործաւորներու 13 հազարը կանոնաւոր կերպով աշխատականութիւնը, ջուրի եւ կազի ընկերութիւնները, փոխադրութիւնները կանոնաւորաբար գործեցին: Լոյի շրջանին մէջ՝ 92000 գործաւորներէն 10000ը միայն մասնակցեցան ընդհանուր գործադուլին: Վերին Սիլեզիոյ մէջ՝ 120 հազարի վրայ՝ միայն 3000:

Քրաքովիոյ աւազանին մէջ ուր գործադուլը կը տեւէ 15 օրէ ի վեր, բոլոր գործարանները գրեթէ անշարժացած են:

Սակայն Լեհաստանի հարաւային կողմը ծանր միջադէպեր տեղի ունեցան: Քաղաքի մը մէջ, ոստիկանութիւնը վէնք պարպեց հանգստավարներու խումբի մը վրայ: Գործաւոր մը սպաննուեցաւ, երկու հոգի ալ վիրաւորուեցան:

Բոլշեւիկները եւ Քրէօկէր

Լուցկիի թագաւորին Քրէօկէրի անձնասպանութիւնը Մոսկուայի մէջ կը նկատուի մեծ յաղթանակ մը՝ անհաշտ թշնամիի մը վրայ եւ ահա թէ ինչպէս:

Խորհրդային կառավարութիւնը բազմիցս Քրէօկէրի առաջարկեր էր ռուսական լուցկիի արտածման մենաշնորհը, երկարատեւ եւ մեծագումար փոխատուութեան մը փոխարէն: Այս կերպով, կը յուսար փրկել Գերմանիա, Անգլիա, Ամերիկա կատարած իր լուցկիի արտածութիւները եւ ձեռք անցընել օտար դրամ: Քրէօկէր մերժեր էր այս բոլոր առաջարկները:

Այն ատեն էր որ սկսաւ վաճառամարտը, այն թափով որ ծանօթ է: Ռուսական լուցկին ողողեց միջազգային շուկան, չափազանց վար գիներով:

Ատոր դէմ կռուելու ինամար, Քրէօկէր Գերմանիոյ մէջ առաւ լուցկիի մենաշնորհը, Ռուսիոյ տալով մաինացու Հարուած մը, իր գլխաւոր շուկային մէջ: Բայց ատոր ինամար Քրէօկէր, Գերմանիոյ մէջ անշարժացուցեր էր 500 միլիոն մարք:

Այդ օրէն սկսեալ, բոլշեւիկները բուռն պայքարի մը ձեռնարկեցին ընդդէմ լուցկիի թագաւորին: Գ. Միջազգայինը կը յայտարէր թէ Քրէօկէր ինակայեղափոխութիւն կը պատրաստէ եւ կը կազմակերպէ Ռուսիոյ դէմ զինուորական միջամտութիւն մը եւ իրաինանգ կուտար շուէտական ինամայնավարներուն ամբողջ ուժով պայքարելու Քրէօկէրի դէմ:

Ահա այս պայքարն է որ յիշելով Ռուսկուա Քրէօկէրի անձնասպանութիւնը կը նկատէ իր յաղթանակը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՂՎԱՎՈՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱՆԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆ ԱՌ ԱՆԴԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ

Ա. Ս. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Ընդհանուր քննութիւնը հարցին, որ կը վերաբերի հայկական ժողովուրդին, ցոյց կու տայ, որ ան ունի ինքնուրոյն ոգի, որ ան ունի իր ազգային ինքնատիպ գիծերը, որոնք զայն կը տարբերացնեն ուրիշ ազգերէ։ Ան ունի իր ազգային ինքնատիպ ոգին, որ կը ներշնչէ իր ստեղծագործութիւնները։ Ան ունի իր ազգային ինքնատիպ ոգին, որ կը ներշնչէ իր ստեղծագործութիւնները։

Ինչպէս ամէն ազգ, հայ ժողովուրդն ալ ունի իր ազգային ինքնատիպ ոգին, որ կը ներշնչէ իր ստեղծագործութիւնները։ Ան ունի իր ազգային ինքնատիպ ոգին, որ կը ներշնչէ իր ստեղծագործութիւնները։

Հայկական ժողովուրդին ազգային ինքնատիպ ոգին

ԵՐԿԱՐ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Կ.)

Ա. ՍՍԱՍ

XI.

Եվ ես ասում եմ ձեզ, Տասնվեցի՛ն... Ես չի՛մ ես ասում ես այդ խոսքերը, որ կարդում եք ինձ մասին պատմվածքների մեջ, ես չեմ ես, որ ասում եմ, այլ ես ձեզ եմ ասում այդ խոսքերը, որ ես ինձ մասին կարդում եմ ձեր հոգիների մեջ, ձեր աչքերի մեջ, ձեր ականջների մեջ, ձեր սրտերի մեջ, ձեր մտքերի մեջ, ձեր ամենաթաքուն ծալքերի մեջ, ձեր ամենաանկյունավոր ուղեղների մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի զգացմունքների մեջ, ձեր ամենաանհասկանալի ու անհայտ ցանկությունների մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի մտածումների մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի երազների մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի հիշողությունների մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ապագայի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի անցյալի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ներկայի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաամենայնոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնի մեջ, ձեր ամենաանհայտ ու անհասկանալի ոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչնչաամենայնոչնչաամենայնամենաոչ

Հանրապետական Իրանեան

Ծագրագիր մտադրութիւններ

Իրանեան խորհրդարանը փակուեցաւ Ջատկուան արձակուրդի առթիւ եւ պիտի վերաբացուի ապրիլ 20ին։

Կառավարութիւնը որ կը գտնուի հանրապետական Տէ Վալերայի ձեռքը, մտադրած է բացման իսկ, խորհրդարանին ներկայացնել կարգ մը առաջարկներ որոնք եթէ ընդունուին, կրնան ծանր հետեւանքներ ունենալ անգլեւիրլանտական յարաբերութեանց տեսակէտէն։

Տէ Վալերա հետեւեալ կերպով պարզեց իր ծրագիրը մամուլի ներկայացուցիչներուն։ Նախ, խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, որով պիտի առաջարկէ Ջնջել Անգլիոյ արքայական տան Նախդէպ Նաւատարմութեան երդումը, ինչ որ Անգլիոյ կողմէ առաջին քայլ մը կրնայ նկատուիլ դէպի երկու երկիրներու անջատումը։

Ասկից զատ, Իրլանտայի Նախրապետական կառավարութիւնը պիտի դադրի վճարելէ տարեկան 3 միլիոն ստերլինի գումարը, որ որոշուած էր 1922ի դաշնագրով։ Բայց, նաեւ, նկատելով որ այս գումարին վճարումը չի կրնար արդարանալ որ եւ է օրէնքով, Տէ Վալերա անգլիական կառավարութենէն պիտի պահանջէ վերադարձնել ցարդ վճարուած 30 միլիոն ստերլինը։ Նաեւ Իրլանտա, ինքզինքը ազատ պիտի նկատէ առեւտրական բանակցութիւններ կատարելու օտար երկիրներու հետ, առանց նկատի առնելու Անգլիան կամ բրիտանական կայսրութիւնը։

Հանդէսներ մը Շանկհայի մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան 19 հոգինոց մնայուն յանձնախումբը նիստ գումարեց նախորդ օր, լսելու համար չինեւճափոնական վէճին կարգադրութեան մասին կատարած աշխատանքներու զեկոյցը։

Ճափոնի ներկայացուցիչը յայտնեց թէ ընդամէնը 14,000 հոգինոց ուժ մը կազմող զօրախումբերու հրաման տրուած է վերադառնալ Ճափոն։

Զինաստանի ներկայացուցիչը կարգ մը մանրամասնութիւններ տուաւ մարտ 14ին, Շանկհայի մէջ կնքուած առժամեայ համաձայնութեան մասին, որուն դէմ ուղղուած կէտերն են։

1.— Ցետագայ կարգադրութեան մը սպասելով, չինական զօրախումբերը պիտի մնան իրենց արդի դիրքերուն վրայ։

2.— Ճափոնական ուժերը պիտի քաշուին միջազգային թաղէն դուրս, ճամբաններուն վրայ եւ Հան Քեւի շրջանը։ Առ այժմ սակայն մաս մը զօրք պիտի մնայ նշանակուած շրջանին մօտերը։

3.— Խառն յանձնախումբ մը որուն պիտի մասնակցին նաեւ չէզոքներ, պիտի հաստատէ երկու կողմի նահանջները։ Սկզբունքի որեւ է հարց չպիտի յարուցուի։

Խոոովութիւններ Մանչուրիոյ մէջ

Ճափոնական աղբիւրէ տրուած հեռագրի մը համաձայն, պատահարտում ծագած է Մանչուրիոյ նորակազմ կառավարութեան մէջ եւ կը սպառնայ ծանր տագնապ մը ստեղծել։

Նահանգի մը զինուորական պետերը կը զրկուին իրենց զօրախումբերը որ ըմբոստացան իրենց ընդհանուր հրամանատարին դէմ, զոր կ'ամբաստանեն թէ անձնական պատիւներ ու փառքեր կը հետապնդէ։

Մանչուլիի մէջ ծագած խռովութեանց հետեւանքով, ճանր միջադէպեր պատահած են նաեւ Խարպինէն 110 քիլոմեթր հեռու վրայրի մը մէջ եւ վախ կայ որ շարժումը տարածուի։

Պուլկարներու բողոքը տուրիստու դէմ

Պուլկար առեւտրականները, արհեստաւորները, վարձակալները, երկրագործները եւն. ցոյցեր կազմակերպեցին ամբողջ երկրին մէջ, բողոքելու Համար տուրքերու ծանրութեան դէմ։ Զորեքշաբթի մինչեւ կէսօր, բոլոր վաճառատուները փակ էին եւ երթեւեկը դադրած էր։ Ամէն տեղ, բողոքի բանաձեւեր քուէարկուեցան։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՕՋԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Անգլիոյ վարչապետ Պ. Մաքտոնըլտ յայտնեց թէ ինքն իսկ պիտի նախագահէ Լոզանի ժողովի անգլիական պատուիրակութեան, որուն պիտի մասնակցին Ճոն Սայմըն՝ արտաքին, Չեմպըրլէյն՝ ելմտական եւ առեւտրական նախարարները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՉԵՂՉԻ ՍԱԿԸ.— Անգլիոյ Դրամատունը վեղի սակը իջեցուց 4էն 3,ՃՃ առ հարիւր։

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի կողմէ Միւթիւալիթէի մէջ

24 RUE ST. VICTOR *ՄԷԹՐՕ ՄԻՒԹԻՒԱԼԻԹԷ*

27 Մարտ Զատկի գիշերը ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Ընտանեկան ուրախ հանդիպում *Գեղարուեստական ճոխ բաժին*

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

Շ. Ց. Դ. եւրոպայի կեդր. եւ Պնիէուի «Զէյթուն» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրեն

ՔԼԻՇիի Ազատամարտ խումբը 22 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 61 Rue de Paris, Clichy.

Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ։

ՊԼԷՔՈՆի Մասիս խումբը 23 Մարտ, Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ։

ԱՆԻԷՌի Երազոյն խումբը 24 Մարտ, Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, «Սահակ-Մեսրոպ» Դպրոցասրահը։ Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ։

ԱՆԻԷՌի Փոթորիկ խումբը 25 Մարտ, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Դպրոցասրահի սրահը։ Զեկոյց ու դասախօսութիւն։

Նիւթ.— Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները։

ԱՆԻԷՌի Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Դպրոցասրահի սրահը։ Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան։

Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն։ Կը հրաւիրուին պատանի համակիրները։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան կոմիտէի վիճաբանական ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին տեղւոյս Հ.Ց.Դ. Ակումբին մէջ։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ։ Ժողովը կը վերջանայ ժամը 10ուկէսին։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Խան, Շամագասպ եւ վարդգէս խումբերը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՏԷՍԻՆի կորիւն խումբի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին։ Թիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Աղբիւր Սէյոր ենթակոմիտէի ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին, սովորական հաւաքատեղիին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր Հրայր, Մուրատ, Կայծակ Առաքել, Գայլ Վահան խումբերը վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը 6ին, սովորական հաւաքատեղիին։

Երեկոյթ — քաւնախօսութիւն

(փետրուար 18ի առիթով)

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէննի Կոմիտէի կողմէ

Այսօրշաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Շ. Ց. Դ. թաժակ Ակումբին մէջ

Կը Նախագահէ ԸՆԿ. ԱՐԱՄ ԳԱՌՕՆԷ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Բ.ԱՂԱԲԷԿԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը

«ԵՐԿՈՒ ԾԱՅՐԱՑԵՂՆԵՐԸ» Մուտքը ազատ է

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մարսէյլի Ընկերակցական

հաւաքոյթը վաղը կիրակի ժամը 3ին, Bar-Brasserie du Globeի սրահին մէջ, 37 Bld. Dugommier, կը խօսի Պ. Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ, գեղարուեստական բաժին անդամուհիներու կողմէ.

Փարիզի Գրական Ակումբ

այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 131 rue Cambronne, Métro Vaugirard. տեղի կ'ունենայ ա) Ակումբի նոր կանոնադրի վաւերացում, բ) վիճաբանութիւններու շարունակութիւն հայ ժառանգականութեան հաւաքագործակցութեան մասին։

«Ապրիլ 11»ի ապահովիկը Վիէնի մէջ

Շ. Ո. Միութեան մասնաճիւղին կողմէ։ 24 Ապրիլ կէսօրէ վերջ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱԼՈՆՋՈՐի Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 1.30ին, 167 Ave. de Choisy, Métro Place d'Italie.

Շ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՒՌՆԻՎԻլի Աբարան միութեան երգչախումբի փորձերը կը սկսին վաղը Կիրակի ժամը 3ին Միութեանս Ընթերցասրահին մէջ, 75 Rue J. Jaurès, դեկավարութեամբ Պ. Մաքօ Յակոբեանի։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Տէսին, Գործ.— 500։
Փարիզ, Ք.— 150։
Համպուրկ, Յ. Պ.— 200։
Պորտօ, Գործ.— 160։
Վալանս, Գործ.— 250։
Մարսէյլ, Գործ.— 769։
Լա Շափէլ Պլանշ, Յ. Խ.— 20։
Մուք Ահրաս, Ա. Խ.— 280։
Փարիզ, (16) Ա. Ճ.— 140։

Մաղձի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւպերու, քէյփի տը չինի շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու։

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

ՄԻՍԱՔ ՂԱՋԱՐԵԱՆ

5 Rue Pergolèse, PARIS (16)

Tél, Passy 27-63

Métro Etoile, Obligado, Maillot

Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝

1. Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել։
2. Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ։
3. Շարժել ինթնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները։
4. Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը։
5. Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար։
6. Կատարել Ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները։
7. Կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները։

Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ'առնեմ գործել քաղեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ։

Կ'ընդունիմ ամէն օր, բացի Կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2–4։

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ՝ ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն 88 թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10–12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-88

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան։*

Գուլբօն (կռնակի մաս) Ա. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք,

Թալօնի համար քոուբօն, էքսթռ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն։

Հայ *marchand forain*ներուն.— *Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կարուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարգի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։*

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris

Métro République et Hôtel de Ville

ՏԱՐԻ ԴՎԱՅԼԱԿ ՎԱՃԱՌՔ

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆլօրիա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէնըօ ամէն օր եւ սկսիլ միշէլ Հեռաձայն Danton 52–75

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ախտաւ. եւ նոր մոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՓԱԽՈՒՍՏ ԿԱՐՄԻՐ ԴՐԱԽՏԷՆ

Ի՞նչպէս կը փախին եւ կը ջարդուին

Վերջերս, Ռումանիայէն քանիցս լուր տրուեցաւ թէ Տնիեսթերի դէմ վրայով Ռուսիայէն Ռումանիա փախիլ փորձող գիւղացիներ ինկած են ռուս սահմանապահ զօրքերու գնդակներուն տակ։

Այս առթիւ եւրոպական թերթի մը թղթակցութենէն կը քաղենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները։ Տնիեսթեր գետը որ Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ սահմանը կը կազմէ ընդարձակ դաշտի մը մէջէն, հիւսիսէն հարաւ արեւելք կ'երթայ դէպի Սեւ Ծով։ 40–50 մեթր լայնութիւն ունի։

Թիկինա քաղաքը որ 20 հազարի չափ բնակչութիւն ունի, կը գտնուի սահմանին վրայ, գետին ռումանական կողմը։ Գետը այնքան նեղ է որ (40 մեթրէն պակաս) ռումանական եզերքէն կը նշմարուի ռուսական եզերքին վրայ շրջող կարմիր պահակազօրքի շարժումները։

Ջրեր, գետը սառած ըլլալով, ապահով կամուրջ մը կը կազմէ փախստականներուն համար, որոնք կը նախընտրեն կարմիր դրախտէն ազատիլ, իրնալու համար ռուսական ճերմակ դժոխքին...մէջ։

Քանի մը շաբաթ առաջ 20 ռուս գիւղացի ընտանիքներ, մօտ 80 հոգի, կը փորձէին Տնիեսթերի վրայէն անցնիլ Ռումանիա։ Սակայն կարմիրպահակները արթնացէին, եւ մէկ հատազարկով կը հնձէին փախստականները։ Քանի մը հոգի յաջողեր էին անցնիլ ռումանական սահմանը, սարսափահար եւ վիրաւոր եւ կը պատմէին թէ իրենցմէ 40ի չափ անձեր ռուս պահակազօրքի կրակին տակ՝ ինկեր էին Տնիեսթերի մէջ։

կարելի է պատմութիւնը չափազանցուած նկատել, մտաբերելով փախստականներու սարսափը, որուն ենթարկուած են։ Սակայն կայ բոլշեւիկ զօրքերու հրացանաձգութիւնը եւ նաեւ այն պարագան որ 80 էին եւ քանի մը հոգի միայն յաջողեցան ողջ բայց վիրաւոր հասնիլ ռումանական հողը։

Ահա սակայն ուրիշ պատմութիւն մըն ալ, որուն դրուագները ստուգուած ու հաստատուած են... Դէպքը տեղի ունեցած է քանի մը օր առաջ։

Տնիեսթերի եզերքը գտնուող ռուսական գիւղի մը քահանան սահնակի մը վրայ կը լեցնէ իր ունեցածն ու չունեցածը եւ կ'որոշէ սահմանն անցնիլ իր կնոջ եւ երկու զաւակներուն հետ։ Երկրորդ սահնակի մը մէջ, տեղ կը գրաւեն քահանային փեսան՝ իր յղի կնոջ հետ, 7 տարու տղայ մը եւ 18 ամսու տղեկ մը։

Փախուստը կը սկսի իրիկուան մութին անշուշտ, յոյսով եւ վախով։ Սակայն, ձիերէն մէկը կը խրխնջայ, մատնելով փախստականները։ Անմիջապէս կը սկսի համազարկ մը կոյր մթութեան մէջ։ Երկրորդ մը եւս ու ձիերը կը խրտչին ու կը սուրան։ Քահանան եւ իրենները կը հասնին ռումանական սահմանը, սակայն ծանրօրէն վիրաւոր։ Երկրորդ սահնակը՝ որուն մէջ տեղաւորուեր էին փեսան եւ աղջիկը, նոյն բախտին չարժանանար։ Ձեռնառումբ մը ձիերը դուրս էր թափեր սահնակին ջուխտ ձիերէն մէկուն։ Միւսը սահեր էր եւ սահնակը կորզեր էր ճիշդ սառած գետին մէջտեղը։ Մարդը առեր էր իր անդրանիկ զաւակը եւ կռնակը տալով բոլշեւիկեան գնդացիրներուն, յաջողեր էր վիրաւոր թէեւ, հասնիլ միւս գետեզրը, սակայն չէզոք գօտիին մէջ։ Մինչ, միջազգային օրէնքը կ'ուզէ որ չէզոք գօտիի մէջ մուտքը ենթարկուի ռուսեւռումէն խառն չանձնախումբի հաւանութեան։

Աչքն ու ձախէն օգնութեան կը վազեն վիրաւորին, կ'ուզեն հիւանդանոց տանիլ։ Սակայն կը մերժուի. որովհետեւ փախստականը սխալ տեղ ոտք էր կոխած։ Տղեկը մայրը կը կանչէ։ Վիրաւոր ու խելացնոր, հայրը կ'ուզէ վերադառնալ ու փրկել իր կինն ու փոքրիկը։ Ռուսէն սպաներ եւ զինուորներ՝ օրէնքի կաշկանդուած տակ՝ անզօր հանդիսատեսները կը դառնան այս ողբերգութեան։

Սառած գետին վրայէն, վիրաւոր կնոջ ու երախաին կանչերը կը լեցնեն օդը։ Ցետոյ՝ կը լռեն...

Առտուան դէմ, կարմիր պահակազօրքը վերցուցեր էր սպանեալ կնոջ եւ սառած երախային դիակները։

Ուրիշ պատմութիւն մը եւս։

Սահմանին ուրիշ մէկ կէտին վրայ, Ռէչինայի մէջ, ամբողջ ընտանիք մը, գիշեր մը կը բռնէ փախուստի ճամբան, բայց ճիշդ Տնիեսթերի մէջտեղը կը նշմարուի։ Հայրը եւ իր մէկ մանչ զաւակը կ'իյնան կարմիր պահակազօրքին գնդակներուն տակ։ Մայրը վիրաւոր, իր մէկ տղեկը գրկած կը հասնի ռումանական եզերքը ուր կը փոխադրուի հիւանդանոց։

× Երբ Տնիեսթերի Ջուրերը չէն սառած, փախուստը կը կատարուի նաւակներով, մաքսանենգներու միջոցով, ինչ որ նուազ վտանգաւոր չէ։ Եթէ առանց նշմարուելու եւ առանց վտանգի, մաքսանենգը յաջողեցաւ փախստականը ցամաք հանել, լաւ. եթէ ո՛չ, երբ վտանգի մը հոտն առնէ, փախստականները կը ձգէ նաւակին մէջ, գետին մէջտեղը. կը նետուի ջուրը եւ լողալով ինքզինքը կը փրկէ։ Պատահած է նաեւ որ, խուսափելու համար յետագայ գժուարութիւններէ, մաքսանենգները շրջեն նաւակը...։

Յաճախ, աչ ու ձախ սահմանապահները հանդիսատես կ'ըլլանմանուտեսարաններու։ Իսկ երբ նաւակը անցնի չէզոք գօտին, կրակը կը սկսի։ Քանի մը կանչեր վիրաւորներու, Տնիեսթերը անձայն ուժգնօրէն կուլ կուտայ խեղճ փախստականները։

×

Փախուստի այս արիւնոտ միջադէպերը, թեէ այս օրերս ջրաճախակի կը լսուին, սակայն նոյնութիւնը չեն ռուսեւռումէն նախկինին վրայ։ Ռուսիայէն դուրս ելլելու արգելքը, երկրին մէջ բոլշեւիկեան վարչաձեւը պատճառ դարձած են որ փախստականներու թիւը տարեցտարի կրկնապատկուի եւ աւելի, շահագործումն ալ ստեղծուած է ռուսահպատակներու այդ մասին գործ մը որուն առարկան կը կազմեն մարդիկը։

Ժամանակին գերի կը հաւաքուին ու կը ծախէին։

Հիմայ, մարդ կը փախցնեն ու դրամ կը շահին։

Եւ այս՝ շնորհիւ համաշխարհային յեղափոխութեան։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխգոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 20 ՄԱՐՏ 1932

20 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1853

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՅՐԵՐԱՆ «ՇԱՆԹԱԺ»

Երեւանի փարիզեան օրկանը, որ քանի մը շաբաթ առաջ անուն փոխեց, բայց չփոխեց ո՛չ խելքը, ոչ ալ բերանը, փրփուր կը տեղայ իր մարտ 16ի եւ 18ի խմբագրականներով։

Գահնիկ «շանթաժ» մը, որուն ընթերցումն իսկ սիրտ կը խառնէ, թէ՛ հոգեբանութեամբ եւ թէ՛ շարադրութեամբ։

Չարկ է թօթուել գոնէ այս առթիւ, աւելորդ անգամ մըն ալ ապացուցանելու համար թէ ի՛նչ «հոյակապ» խաղեր կը սարքուին կարմիր գիծէն դուրս մնացած ժողովուրդի գլխուն, շնորհիւ տիրող անիշխանութեան։

Պատրուակը՝ մեր կիրակի օրուան խմբագրականն է,— «Ազգային Խորհուրդ»։

— «Միայն մէկ ցաւալի ունինք. արտասահմանի ցիրուցան բազմութիւնները կացութիւնը կարելի եղածին չափ տանելի դարձնելու, բազմազան տառապանքներ մեղմացնելու համար։

«Մէկ ցաւալի,— կեդրոնական շաղկապ մը։ Ողակ մը։ Պէկավար օրկան մը, մենք պիտի կոչէինք Ազգային Խորհուրդ, ինչպէս ունեցեր ենք տարբեր պարագաներու մէջ, մանաւանդ պատերազմի շրջանին։

«... կա՛յ հոսանք մը որ ուզէ բացակայ արձանագրուիլ այս պարտականութեան, այս աշխատանքին մէջ։

«...Գիտակից խափանարարներ կան անշուշտ,— վասնզ որ երեւանի անհին կապած են ոչ միայն իրենց պոչը, այլեւ խելքին պատուկը։

«կարճ պէտք է ըլլայ մեր պատասխանը, բոլոր տեսակի մունետիկներու «սապոնաժ»ին հանդէպ։

— Մի խաւնուիք մեր գործերուն», («Յառաջ», 13 մարտ)։

«Դարբնոց»ի երկու շաբաթապատում խմբագրականները կ'ապացուցանեն թէ՛ գաղութներու կազմակերպութեան ծրագիրը, հեռանկարն իսկ սարսափ կ'ազդէ երեւանցիներուն։

Գաղութներու կազմակերպութիւնը ա՛յն է երեւանցիներուն համար ինչ որ կարմիր լաթը՝ ցուլին համար։

Լսած-չլսած՝ կը փրփրին, կը տաճկնան, կը դառնացեն։ Կը դառնան Յանչեանի «կատղած շուներ»։ Աչքերը շլմորած, շողիքը շրթունքները, կը կաղկանձեն ու կը սպառնան։

Այն աստիճան որ, ոչ իրենց բերնէն ելած բառերուն իմաստը կը հասկնան, ոչ ալ դուն կրնաս իմանալ թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզեն։

Երեւանի կոչնակը մեր առաջարկած Ազգային Խորհուրդը կը կոչէ «ազգային ճիւաղանոց»։ Ու կ'ազդարարէ Քալ-Նազարեան յոխորտանքով.

— «Ազգային խորհուրդ ըսուած ճիւաղանոցը չպիտի կազմուի»։ (16 մարտ)։

Ինչո՞ւ։ «Ինչու»ներ շատ կան։ Ճերմակ Ռուսերէն մինչեւ... չինական պատերազմը։ (Կապեցէք ու տրամաբանեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք)։

Բայց ամէնէն հռչակաւորը՝ հետեւեալ գիւտն է.—

«... — «Ազգային խորհուրդ ստեղծել, կը նշանակէ գոցել խորհրդային Հայաստանի դռները, ԽԱՓԱՆԵԼ ՆԵՐԳԱՂԹԸ. արդ, գաղթական աշխատաւորութեան շահերու տեսակէտէն ո՞վ է խափանարարը. անո՞նք որ ազգային ճիւաղանոց կ'ուզեն ստեղծել ներգաղթը ԽԱՓԱՆԵԼՈՒ համար, թէ՞ անոնք որ կը պայքարին ու պիտի պայքարին այդ ճիւաղանոցին դէմ՝ ներգաղթը ապահովելու համար։

«... Ազգային ճիւաղանոցը չպիտի հաստատուի, մենք պիտի պայքարինք անոր դէմ» (18 մարտ)։

Այս բոլորին մէջ ոչ մէկ նորութիւն՝ մեզի համար։ Միակ նորութիւնը՝ կատաղութեան աճումն ու լեզուի «զարգացումն» է։ Կատարեալ ճիւաղանոց։

Այն օրէն որ Չօկին հիմը դրուեցաւ եւ «երեւելի»ներու երթեւեկ մը տեղի ունեցաւ Երեւանէն Փարիզ, այս բոլորը ծանօթ էին մեզի։

Դեռ 1926ին, երբ թեմական կազմակերպութեան մը փորձը կը կատարուէր Փարիզի մէջ, «Երեւան»ի խմբագիրը, իր հետ առած թիկնապահ մը եւ երկու պատասխանատու ոստիկաններ, սպառնալիքներ կը տեղար կաթոդ. պատուիրակին։

Գիտեն՞ք այս բոլորը եւ դեռ ուրիշ բաներ ալ որ իրենք չեն գիտեր կամ չեն յիշեր։

Միայն ուրախ ենք որ, այս անգամ բացէ ի բաց կը խոստովանին թէ թոյլ չպիտի տան որ եւ է ազգային կազմակերպութիւն՝ գաղութներու մէջ։

կը նշանակէ թէ ձեռնոց կը նետեն։

Արդ, այս բացորոշ կացութեան հանդէպ, այլեւս «շանթաժիստ»ներուն հետ չէ որ պիտի վիճինք, այլ մենք մեզի։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր դիրքը — առանց կուսակցական կամ դասակարգային խորութեան —այս «շանթաժ»ին հանդէպ։ Ափ մը շողոքորթներու կողմէ հալածական, «հայմթլոս» բազմութիւններու երեսին արձակուած այս միմոսական յոխորտանքին առթիւ։

Կա՞նք թէ չկանք։ Տէ՛ր ենք մեր ճակատագրին թէ ոչ։

Պիտի շարունակե՞նք այսպէս յուղարկաւորները դառնալ ներքին կազմալուծման եւ յարաճուն անիշխանութեան, թոյլ տալով որ առտուն արթնցող մունետիկը օրօր կարդայ մեր գլխուն, կամ քարեր գլորէ մեր ճամբուն վրայ։

Պիտի հանդուրժե՞նք որ երեւանը իր բոլոր քոսոտ քուռակներով ու բարակներով անտէր ձիարձակարան մը համարէ գաղութները, եւ արշաւներ կատարէ «իրաւագիտօրէն» ամէն իրաւունքէ զրկուած բազմութիւններու գլխուն։

Պիտի շարունակե՞նք բարեւ բռնել հասարակ չինովնիկներու առջեւ, յանուն բարեմիտ հայրենասիրութեան մը, որ միայն եւ միայն ծիծաղ կը շարժէ երեւանի մէջ։

Աւելի կարճ, — ո՞ւր պիտի յանգի մեր դասալքութիւնը։

Ժողովո՞ւրդ ենք թէ գրաստ։ Վաթսունական թուականներու ժառանգորդնե՞րն ենք, թէ Զուլուներու երկրէն հաւաքուած ամբոխ։

Այս հարցումներուն պատասխանը չի կրնար չտալ ո՛ր եւ է հոսանք, որ ղեր մը, բաժին մը, յաւակնութիւն մը ունի 700 հազար ժողովուրդի առաջնորդութեան մէջ։

Եթէ վարիչները չեն տար, ժողովուրդը ի՛նք պէտք է տայ պատասխանը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիթլերեան դաւադրութիւնը

Ոստիկանութիւնը շարունակեց խուզարկութիւններ կատարել Հիթլերեան կեդրոններու մէջ, վաթսուն գրասենեակներու մէջ կատարուած խուզարկութիւններ թոյլ տուին երեւան հանելու կարեւոր թղթակցութիւններ եւ փաստատուղթեր, որոնք յետագային պիտի քննուին։ Խուզարկութեանց վերջնական արդիւնքը պիտի յայտնուի մէկ քանի օրէն։

Տրէզտէնէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Քաքսոնիոյ մէջ եւս, Հիթլերեականները կազմակերպած էին նման դաւադրութիւն մը։ Ընկերվարական թերթ մը կը մատնանշէ բոլոր այն կէտերը, որոնք հաւաքավայր պիտի ծառայէին Հիթլերեան ուժերուն։

Հիթլեր իրեն եւ իրեններուն վերագրուած դաւադրական շարժման մասին, յայտարարութեան մը մէջ, կ'ընդունի թէ իր մարտական խումբերը իրօք շարժման մէջ էին ընտրութեան նախորդ օրը։ Սակայն, կը ջանայ բացատրել թէ այդ շարժման մէջ որ եւ է ապօրէն քայլ չկայ եւ թէ ստիպուած էր այդ միջոցներուն դիմել՝ պաշտպանելու համար իրքուէարկուները, մանաւանդ իր կուսակիցները փրկելու համար... Հակառակորդներուն կողմէ կազմակերպուած «ջարդ»երէ։

Հիթլեր իրեն վերագրուած այդ դաւադրութիւնը կը նկատէ փրուսիոյ ներքին նախարարին ընտրական մէկ խաղը։

Հիթլեր յայտնեց նաեւ թէ օր առաջ, իր ձեռք առած միջոցներուն մասին, լուր տուած էր ներքին նախարարին։

Ոստիկանութիւնը ցարդ, Հիթլերեան 170 պաշտամնատեղիներ խուզարկած է։

Յունաստանի տնտեսական տագնապը

Աթէնքէն տրուած լուրի մը համաձայն, Յունաստանի վարչապետը վէնիզելոս հրաժարելու մտադրութիւն յայտնեց, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը, որ ներկայիս՝ իր նիստերը կը գումարէ Փարիզի մէջ, մինչեւ չորեքշաբթի օր նպաստաւոր պատասխան մը չտայ Յունաստանի դիմումին, նիւթական օժանդակութեան համար։

Յունաստանի կառավարութիւնը, Ազգերու Խորհուրդին կատարած դիմումով, 5,5 միլիոն անգլիական վարկ մը կ'ուզէր, միեւնոյն ատեն կ'առաջարկէր որ Յունաստանի արտաքին պարտքերու վճարումը յետաձգուի հինգ տարի։

Պ. Վէնիզելոս մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտնարարեց այս մասին.

— Հեռագրեցի Պ. Միխալաքոփուլոսի եւ Մարիսի (որոնք այժմ Փարիզ կը գտնուին) բանակցութիւններ կատարելու համար որ մեկնին շաբաթ օր։ Եթէ մինչեւ չորեքշաբթի օր, Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը նպաստաւոր պատասխան մը չտայ, իմ կառավարութիւնս պիտի ստիպուի հրաժարի։ Որովհետեւ, պատասխանատուութիւնը չեմ ստանձներ ապրիլ 1ին վճարելու 375000 անգլիական տոկոս մը՝ արտաքին փոխառութեանց վրայ։

Պ. Վէնիզելոս աւելցուց թէ անհրաժեշտ դարձած է կազմել բոլոր ընդդիմադիրներու գործակցութեամբ դահլիճ մը, Գաֆանտարիի կամ Ցալտարիսի նախագահութեամբ, թէ այդ պարագային, պատրաստ է մասնակցելու նման կառավարութեան մը, պայմանաւ որ դեկը իրեն չյանձնեն, կամ իրեն յանձնեն արտաքին նախարարութիւնը։

Տակաւին, ընդդիմադիր կուսակցութեանց կարծիքը չէ առնուած. ընդդիմադիրները վարանումի մէջ են։

Սովի վախար՝ Ռուսիոյ մէջ

Փարիզեան ռուսական թերթի մը քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Ռուսիոյ մէջ, սովի լուրջ վախեր կան, թէ այս տարուան ընթացքին, սովը պիտի բռնէ *40* միլիոն բնակչութեամբ շրջան մը։ կարգ մը շրջաններու մէջ սերմնացուի մթերանոցները անշուշտ հսկողութեան տակ առնուած են, կողոպուտի վախով, իսկ խորհրդային մամուլը կը բողոքէ գարնանացանի գէշ նախապատրաստութեան դէմ։

Բոլշեւիկեան թերթ մը այս վիճակին պատասխանատու կը նկատէ գործարանները՝ որոնք ժամանակին չեն յանձնած երկրագործական մեքենաներու անհրաժեշտ եղող կտորները, որպէսզի մեքենաները կարենան աշխատիլ։

Ամէնէն աւելի Ուկրայինայի մէջ կը վախնան սերմնացանի գէշ պայմաններէն։

Ազդարարութիւն մը Իրլանտայի վարչապետին

Անգլիոյ ելմտական նախարարը՝ հաւաքոյթի մը մէջ խօսք առնելով, ազդարարութիւններ ուղղեց Իրլանտայի վարչապետին Տէ Վալէրայի.

— Համաձայն լրազրական տեղեկութիւններու ըստ, Տէ Վալէրա յայտարարած է թէ իր կառավարութիւնը մտադրած է ջնջել հաւատարմութեան երդումը որ մաս կը կազմէ Իրլանտայի սահմանադրութեան եւ վերջ տալ իրլանտական տարեվճարներուն։

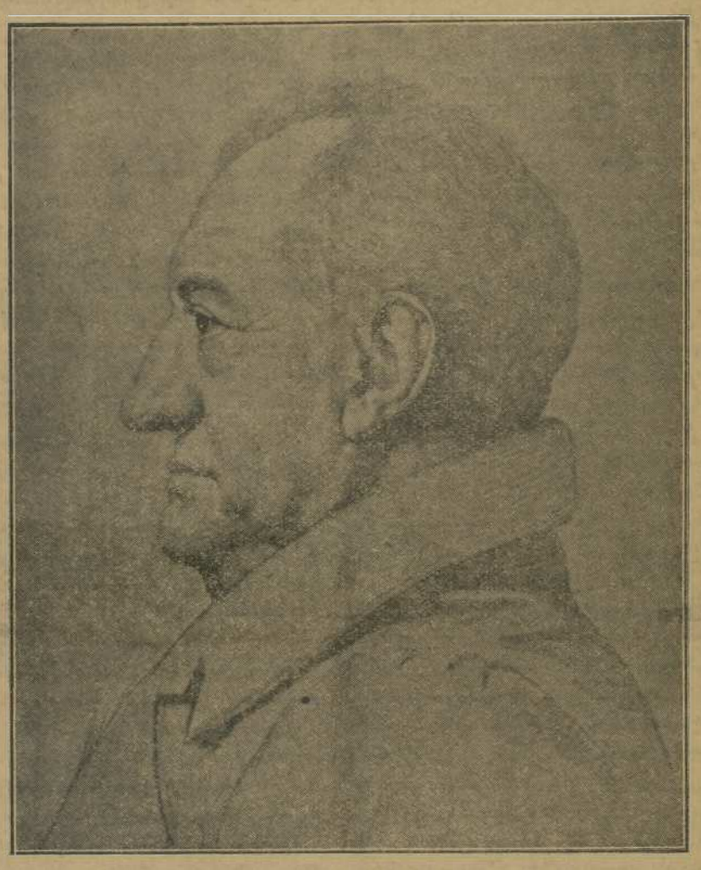
«Անգլիական կառավարութիւնը, այս մասին որ եւ է հաղորդագրութիւն չէ ստացած իրլանտական կառավարութենէն եւ քանի այս տեղեկութիւնները չհաստատուին պաշտօնապէս, չեմ կրնար զանոնք նկատել վաւերական։ Այսուհանդերձ, չեմ ուզեր որ որեւէ տարակոյս ձգայ Անգլիոյ դիրքին մասին եւ պէտք կը զգամ ըսելու թէ Իրլանտայի կողմէ որեւէ դրժումի հանդէպ իր յանձնառութեանց, որոնք կը բխին մեզ հետ հանդիսաւոր կերպով կնքուած դաշնագրերէն, մեր կողմէ պիտի նկատուին չափազանց ծանր եւ երկու երկիրներուն միջեւ վէճեր յարուցանելու հանգամանք ունեցող, վէճեր՝ զոր կը յուսայինք կարգադրել ընդմիշտ։ Դաշնագրերու դրժումը ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ։

Դրդապճի ձերբակալութիւն մը

Փարիզի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Սոկարանի գործակալ մը, Ժաք Պառօ, որ երեսուն միլիոնի պարտաթուղթ ստացած էր Քրէօկէր ընկերութենէն, իբր, աւանդ, 15 միլիոն փոխ տալու պայմանով։

Գործակալը չարաչար գործածելով լուցկիի թաղաւորին վստահութիւնը, ոչ միայն մաս մաս Նիւ Եորքի եւ Փարիզի մէջ ծախած է այդ պարտաթուղթերը, այլ եւ պատճառ եղած է Քրէօկէր թուղթերուն անկման։

Հարցաքննութեան առեն, ամբաստանեալը կեղծ թուղթեր ներկայացուց։

ՎՈԼՖԿԱՆԿ ԿԷՕՔԷ

«Ֆաուսդ»ի տիեզերահռչակ հեղինակը, որուն մահուան հարիւրամեակը կը լրանայ մարտ 22ին։ Այս առթիւ, *ՅԱՌԱՋԻ* այսօրուան եւ յառաջիկայ կիրակի օրուան թիւերը մեծ մասով յատկացուած են իր կեանքին ու գործին։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտ 12ի վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ *304,047*, նախորդ շաբթուան վրայ, *5261* յաւելումով մը։

Անգործներու այս թիւը սակայն կը ներկայացնէ *12,5* միլիոն բնակչութիւն մը, բաժնուած *669* համայնքներու վրայ։

Անգործութեան դէմ

Ւէնի նահանգապետը քաղաքապետական խորհուրդին ներկայացուցած իր տեղեկագրով, կը ներկայացնէ անգործութիւնը փարիզեան շրջանին մէջ եւ այն միջոցները որոնք կը կիրարկուին մեղմացնելու համար աւերը։

1931ի ընթացքին, փարիզի մէջ անգործութեան նպաստի ծախքերն եղած են *60,006,619*. իսկ փարիզի շրջանին համար՝ *44* միլիոն *236692*։

Կարգ մը միջոցներ նախատեսուած են։ Նահանգապետը պէտք կը դտնէ պաշտպանելու գեղարուեստական ձարտարագործութիւնը եւ ատոր համար կը թելադրէ կնքել *40* միլիոնի փոխառութիւն մը, որ յատկացուի գեղարուեստական առարկաներ եւ կահ կարասիներ ապսպրելու, թաղապետական հաստատութեանց համար։

Ամերիկեան ցուրտը

Ամերիկայի երկրագործական նախարարը յայտնեց թէ մտադրութիւն ունի մօտերս բանալու «տենդագին վաճառման մրցանք» մը որուն նպատակը պիտի ըլլայ Եւրոպայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ սպառել ամերիկեան ցորենի եւ բամպակի հսկայ մթերքները։

Ուրեմն, խորհրդայինէն յետոյ, ամերիկեան վաճառամարտ մը։

Ամերիկեան արգելքներ

Երէկ հաղորդեցինք ամերիկեան նոր սահմանափակութիւնները ներգաղթի դէմ։

Նախագահ Հուվըր ստորագրեց հրամանագիր մը, որով ամերիկեան հաստատութեանց կ'արգիլուի գործածել օտար նուագածուներ, եթէ նշանակելի եւ յայտնի տուղանդի տէր չեն։

ՎԵՐԵԼԱԿՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ՀԱԼԵՑՆԵՆ

Խորհրդային իշխանութիւնը որոշեց քակել Էչենինկրատի 1600 տուներու վերելակները (ասանսէօռ) եւ անոնց մետաղը աւելով գործածել ճարտարագործութեան համար։ Զորս յարկէ աւելի ունեցող չորս հարիւր տուներ պիտի պահեն իրենց վերելակները, բայց չպիտի գործածեն եւ մէյն տասը վերելակներ պիտի բանին առանձնաշնորհեալ հաստատութեանց մէջ։

Հանգանակութիւն վարանի մէջ

Ս. Ե. Կարմիր Խաչի Վարանի մասնաճիւղը Զատկի առթիւ հանգանակութեան ձեռնարկած է, անգործ եւ չքաւոր բանուորներու երախաները ուրախացնելու համար։

Անշուշտ բոլորն ալ սիրով պիտի աջակցին այս ձեռնարկին։

Հայ կարմրուկներուն «խաչագործութիւնները»

Ադենի մէջ Սեդաւիկ

Շորիզոնի մէջ կը կարդանք (15 Մարտ).—

Կիրակի կէս օրէ առաջ, հայ հիւանդավարներու դրդումով, հարիւրի մօտ հայ գաղթականներ — մեծ մասով երիտասարդ — մերձակայ թատերէն հաւաքուեցան Հայոց եկեղեցիին բակը։ Գրաւելէ վերջ բակին մուտքի զոյգ դուռները, հիւանդավար ցոփ, ցասեցնեան սկսաւ ճառ խօսիլ ներկաներուն եւ յարձակիլ բարեգործականի վրայ, ըսելով որ թշուառներու յատուկ դրամներուն վրայ նստած են պուրժուաները, մինչ ասդին ժողովուրդը մերկ ու անօթի է։ պահանջեց նպաստաբաշխութիւն կատարել եւ մաղմղել գաղթականներու անձնուիրութիւնը։

Ապա, ներկաները բարձրացան ուսաջնորդարան, ուր սակայն ոչ ոք կար ազգային իշխանութեան ներկայացուցիչներէն։ Շոն, ազգային տուրքերու հաւաքիչը միայն գտնելով, յայտարարեցին թէ զայն իբր... պատանդ կը պահեն իրենց մօտ, մինչեւ որ իրենց պահանջները ընդունուին...

Ի վերջոյ, տեսնելով որ ազգային իշխանութեան մնդամներէն եկող գացող չկայ, «պատանդ» հռչակուած թագաւոր աւետիսեանը իրենց հետ առին եւ երեք հոգինոց պատուիրակութեան մը ընկերակցութեամբ ձամբեցին ազգային մարմնի գանձապետ պ. Գ. Պօյաճեանի տունը։

Պատուիրակութեան մեկնումէն յետոյ, միթինկը վերջ գտաւ եւ ցուցարարները գրուեցան։

Ինչպէս կը տեսնուի, ԱԹԷՆքի դէպքերուն հոտերը սկսան հոս ալ դուրս գալ, կամաց կամաց...։

ԳԱՀԻՐԷի ՄԷՋ ԴԻՊՈՑ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ.— Գահիրէի թաղերէն մէկուն դպրոցը փլաւ։ Երեք աշակերտներ սպաննուեցան եւ 29 հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԱԲՐԻԼ, 14 Մայս — ԵՊԿ, 13

Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդների գրականության ինստիտուտի գիտական խորհրդի նիստում զեկուցումներ կարդացին «Ռուսական գրականության պատմություն» հատորի հեղինակները՝ ընկ. Ա. Ռոզանովը՝ 1917-1932 թթ. ռուսական գրականության մասին, ընկ. Ա. Ռոզանովը՝ 1890-1917

ՈՒՐԱԽ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 7, 1967 Թ. ՀԱՄԱՐ 250 (8 ԷՋ)

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթանակի 50-ամյակին ընդառաջ Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահության, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի և Հայաստանի արհմիությունների կենտրոնական խորհրդի կոչը

Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթանակի 50-ամյակին ընդառաջ Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմը, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահությունը, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհուրդը և Հայաստանի արհմիությունների կենտրոնական խորհուրդը դիմում են հանրապետության աշխատավորներին, կոլտնտեսականներին, մտավորականներին, կոչ անելով նրանց ամրապնդել սոցիալիստական հայրենիքի տնտեսական և պաշտպանական հզորությունը, ավելի բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականությունը, ամեն կերպ նպաստել կոմունիզմի նյութատեխնիկական հենքի ստեղծմանը։

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ («Օթէլլո»ի դերին մէջ)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷն ՓԱՐԻԶ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

"ՕԹԷԼԼՕ"

31 Mars, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Ալահիւտ, Ալտ. Ֆէրուան, Պ. Պ. Վ. Փափագեան, Թօլաեան, Ա. Գամբէճեան, Գոթիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Թորոսեան, Պաղտասարեան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը — *Ոչ մթի տոմսակ չի պրկուիր*

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍԱՒԻՐԱԲԵԱՆ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ր Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունին մաճունը

Կօշիկի վաճառատուն

ՊՈՒԼՏՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

59 Rue de Meudon, Billancourt, Seine

Կը շինենք չափի վրայ վերջին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներ։ Կը գոհացնենք ամենէն դժուարահաճներն իսկ։ Կը նորոգենք ամէն տեսակ կօշիկներ։ Խնամուած աշխատանք, տեւուն կաշի եւ չափաւոր գին։

Ամէնուն, ամէնուն, ամէնուն, ի գիտութիւն

„ՇԻՐԱԿ„ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արեւելեան ընտիր մոքայով պատրաստուած թիպէտ սուրճ
Ջատկական ճամով, Թարմ ձէօրէկներ եւ *սիմիթներ*
Ջատկական տօներու առթիւ 100ին 20 զեղչ։ Նպարավաճառական մասնաւոր պայմաններ։ Արագ եւ խնամով սպասարկութիւն։
Փութացէք օգտուիլ։ Livraison à domicile
26 Rue de Trévise, Paris (9). Métro Cadet — *Tél. Prov. 38-63*

Փորթ-տ'Իթալիի եւ Պիւէրթի հայրենակիցներուն ուշադրութեան

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31, Route de Choisy -- Métro: Porte de Choisy

Կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային վերարձուներու ցոխ մթերք, կը կարէ կանանց եւ արանց ամէնէ տեսակի հագուստներ ձեռքի կարով եւ ներկայ մնտեսական տագնապին համապատասխան գինով։ *ԱՆԹԵՐԻ ՃԱՇԱԿ — ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ — ՉԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆ*

Համեղ եւ հոտաւէտ

ՁԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով

MÉRIDIONAL *ճաշարանատունին*

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet — Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Փութացէք ձեր գնումները կատարել

Մառչէի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ
ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլիերու, քէվփոր չինէ շրմրզիէներու եւ մեւռաքս ժեռաքներու։

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER — Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՈՒՈՒՏԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՈՒՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։

Մաքսուտը կը յարմարի օրուան տագնապին։ Եկէք եւ տեսէք։

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական ազանդերներով։

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. — Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Ամի խաբուիմ

Գնելով միջնորդներէ (intérmédiaire) ինչ որ կրնաք գնել ուղղակի գործարանէն։

«Դաւիթեան» տէքօրասիոնի աշխատանոցը, Լիոնի մետաքսի մեծ տան մը հետ համաձայնած ըլլալով մինչեւ հիմա չտեսնուած, բացառիկ անմրցելի գիներով քառէներ եւ էշարփներ սկսած է տէքօրէ ընել, մեծ ազանակի համար։

Բոլոր խանութպաններէն, փարիզի եւ գաւառի ժառչէի առեւտրականները թող դիմեն տրհետատանոցս, ուր պիտի գտնեն գտնգտն օրինակներ գտնգտն գոյներով։

Մէկ անգամ այցելելը բաւական է տեւական յաճախորդ դառնալու։ Մաքուր եւ խնամուած գործ։

Maison. TAVITIAN, 117 rue Victor-Hugo, Levallois, Seine, St. Lazare էն 45 թիւ հանրակառքը առնել ու իջնել Rue Gide։

Լաւ պատճառիւ *մեկնումի պատճառաւ ծախու է Aulnay s/Bois մէջ լաւ շինուած փավիլիոն մը 250 քառ. մէթր տարածութեամբ, 3 սենեակ, խոհանոց, գին՝ 28000 ֆրանք, իր իսկական գինին մէկ երրորդը։ 10000 ֆրանք կանխիկ, մնացածին երկար դիւրութիւններ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, Հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79։*

ՎԱՐՁՈՒ Է *նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով (կշիռ, դարակներ, սեղան եւայլն) Bld. de la Villette-ի մօտ։ Տարեկան վարձք 3000 ֆր.։ Պայմ՝ 9 տարի, բըժիշկ՝ 15000 ֆր.։ Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, Հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79։*

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՖՃԵԱՆ)

(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) — Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ՇԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճնշգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

Եթէ *աշխատասէր էք, կրնաք շահիլ օրական 30—100 ֆր., ձրի։ շատ շահաւէտ ապրանք մը։ Դիմել՝* Aronek, 36 Rue Desaleyme (Bretagne փողոցին անկիւնը). մէթրօ Filles-du-Calvaire.

Dr. VIDAL-ի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes
28 Rue des Dames, մէթրօ Rome

ԱՁԹԻ, ՓԻԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ եւ ԱԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւն՝ Գշ., Կշ. եւ Շբ. օրերը ժամը 1—7
Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարման դիւրութիւններ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30։

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիեի Սավանիի դէմ, 5 rue Միւնիօն

մէթրօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն — *Tél. Dan. 41—49*

Boulangerie - Patisserie
Four à vapeur

P. Shahpazian

25 Rue des Domnnicaines, Marseille

Ջատկուայ առթիւ մեր փուռին մէջ կը գտնուին
ԻՐՂՈՑ ԵՒ ՇՔԱՔԱՐԱՀԱՆԱՆ ՁԷՕՐԻՔՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլաւա, գաճայիճ, թրիկոնա, էքմէկ գատաիֆ, թէուլումպա թաթլըսը, լօքում, շօքօլա, ֆոնտան, ածը պատէմ, փըթիի ֆուռի եւ «պատէմ շէքէրլի» ամէն տեսակները։ Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ ալեւտանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին։

Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքին եւ արուարձաններէն

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ամրցել ի գիներով։
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՖՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կըյանձնուին քնակարանել։ *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Ջատկի առթիւ ստացած ենք սիպերիոյ ֆալաճ իւղ։

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50ին 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլեռնկէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Շակաճիւռախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, Թելադրական եւ ֆիզիական մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէջ անխիսին է Պ. Վ. ՔԱՇՃԻԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դժուար հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒԲՈՒՆԻ, ՊՈՒԺԻԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, ժամադրավայր Հայերու։

VICTOR, զարդանկարիչ եւ ամէն տեսակ ներկի գործեր, **53 Fbg. Montmartre,** Փարիզ։

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine,** Փարիզ *(9)*։

ԾԱՆՕՒ Է *նպաստաւոր պայմաններով սափրիչի խանութ մը, Փարիզի բազմամարդ թաղամասի մէջ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79։*

Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր *(կիրակի ալ մէջը) ժ. 3-7,* բացի եշ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Հանրածանօթ **ՓԱՄՄԱԲԱՆ**
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ *(ԴՐԻՄԻԹԼ)*
Ամէն տեսակ դատական եւ արկածի գործեր
72 rue de Ménilmontant, Paris XX — Tél. Ménil. 96-74

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 **R, Rivoli,** մէթ. Շաթլէ։ Ախտաւ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ՄԱՐՏ
1932

22 MARS
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1834 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՒԵՐՆ ՈՒ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ջատկական արձակուրդ կը վայելէ զինաթափութեան խորհրդաժողովը, որ ճարտասանական մարզանքներ կը կատարէր Ժընեւի մէջ, վեր. Չէն ի վեր։

Ժողովը գումարուեցաւ շատ գէշ պայմաններու մէջ։ Ճիշդ այն պահուն երբ Թնդանօթը կ'որոտար Մայր. Արեւելքի մէջ, եւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը անճարկած՝ բացառիկ ընդհ. ժողովի կոչ կ'ուղղէր։ Յետոյ, Ֆրանսան կը գալարուէր նախարարական տագնապի մը մէջ, որ թէեւ ուղղակի կապ չունի այս հարցին հետ, բայց կրնար ազդել կացութեան վրայ, եթէ յաղող ելք չգտնէր։ Կ'ը, վերջապէս, Գերմանիոյ նախագահական ընտրութեան պայքարը, Հիթլերականութեան մղձաւանջով։

Խորհրդաժողովը բոլոր ճառերն ու տեսակէտները լսելէ յետոյ, որոշեց օրակարգի հիմ ընել զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովին ծրագիրը։ Ընդդիմացան միայն խորհրդային Միութիւնը եւ անոր անբաժան պոչը, քէմալական Թուրքիան։

Ինչ ելք պիտի ունենայ ժողովը, գատկական արձակուրդէն յետոյ։ Մէկզի դնելով մանագիտական խնդիրները, երկու հիմնական հարց ուղղակի կամ անուղղակի պիտի ազդեն գործերու ընթացքին վրայ։

Առաջինը՝ ֆրանսական պատուիրակութեան ծրագիրն է, — Ազգերու Դաշնակցութիւնը դարձնել «գեր-պետութիւն», — միջազգային զէն ու զրահով օժտուած իշխանութիւն մը՝ միւս պետութեանց վրայ։ Աւելի պարզ խօսելով, զինուոր, Թնդանօթ եւ օդանաւ տրամադրել անոր, որպէս զի կարենայ դառնալ վճռական ազդակ մը և պարտադրել իր որոշումները։

Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբնական Ուխտէն կը ծնի այս ծրագիրը, եւ ընդունելութիւն չգտաւ 1919ին, երբ մարդիկ աւելի տրամադիր էին խանդավառուելու։

Այդպիսի կազմակերպութիւն մը ի հարկէ օրհնութիւն պիտի ըլլար միջազգային ընդհարումներու առեն, մանաւանդ եթէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը դառնար իսկապէս ժողովրդավար։ Պաշտպան՝ արդարութեան եւ ազգերու ինքնորոշման սկզբունքին, համաձայն Ուիլսընի 14 կէտերուն։

Դժբախտաբար կարճ տեւեց ամառնային երազը, եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ դարձաւ նոր գործիք մը մեծ պետութեանց, աշխարհակալներուն ձեռքը, մեծերը շփացնելու եւ փոքրերը լռեցնելու համար։

Աւելի քան տասը տարի յետոյ, նորէն կ'արձարծուի հին ծրագիրը, բոլորովին տարբեր պայմաններու մէջ։

Ցաղթական մէկն է որ — աշխարհակալ Ֆրանսան — ուր կը կանգնի մեծաժուռ տեսակէտին, առաւելապէս ներշնչուած իր սեփական շահերէն։

Ցայտնի է որ պարտուած Գերմանիան տարիներէ ի վեր կը հեռատեսնէ որոշ ծրագիր մը, — ինք զինաթափուած է, համաձայն Վէրսայլի դաշնագրին։ Արդ, եթէ սպառազինութեանց կրճատում պիտի կատարուի, թող միւս պետութիւններն ալ իրենց ուժերը սահմանափակեն եւ իջեցնեն իր աստիճանին։ Եթէ ոչ, թող իրեն ալ իրաւունք տան սպառազինուելու այնպէս ինչպէս միւսները։

Այս տեսակէտին դէմ կանգնած է, ամէնէն առաջ, յաղթական Ֆրանսան, կոթնած՝ Վէրսայլի դաշնագրին։

Եւ որովհետեւ գերմանական պահանջը բանաւոր հիմքեր ունի եւ կրնայ նեղացուցիչ հետեւանքներ ունենալ, Ֆրանսա ժէջտեղ դրած է «գեր-պետութեան» ծրագիրը։

Ֆրանսացիները կը տրամադրանեն — եթէ իրականանայ այս ծրագիրը եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ունենայ զինեալ ուժ, կրնայ խափանել ո'ր եւ է յարձակողական ձեռնարկ, վերին հովանաւորն ըլլալով ներքին դաշնագիրներուն։ Ասպա ուրեմն, իրենք նոր ապահովութիւն կ'ունենան Գերմանիոյ վրէժխնդրական տենչերուն դէմ։

Արդ մինչեւ հիմա եղած խօսակցութիւնները եւ յայտնուած կարծիքները կ'ապացուցանեն թէ «գեր-պետութեան» ծրագիրը փորձի համար նետուած օդապարիկ մըն է, եւ որ եւ է գործնական ելքի չպիտի յանգի։ Պարզապէս պիտի արձանագրուի իբրեւ բաղձանք։

Այդ պարագային, ի՞նչպէս պիտի լուծուի Գերմանիոյ դրած պահանջը,— հաւասարապէս կրճատուելու կամ սպառազինուելու խնդիրը։

Դատելով Փարիզի աշակոյժման մամուլի արտայայտութիւններէն, Ֆրանսան կը գտնուի երկընտրանքի մը առջեւ,— կա՛մ բոլորովին պիտի մերժէ ո՛րեւէ զինաթափութիւն, շարունակելով զօրացնել իր բանակը, եւ որոշ ազատութիւն տալով Գերմանիոյ։ Եւ կամ պիտի հանի ոչ միայն ուժերու սահմանափակման, այլ եւ կրճատման։

Այս պարագային, միւս պետութիւններէն ապահովութիւն պիտի ստանայ որ գերմանական սպառազինութիւնները նորէն սահմանափակուած մնան, բայց ոչ այնքան զեղչուած ո՛րքան Վէրսայլի դաշնագրին արտադրած առաւելագոյն չափը։

Ինչպէս կը տեսնէք, ՅԱՌԱՋ պետութեանց իմաստունները կը գտնուին բանական բարդ հանգոյցի մը առջեւ, որ կրնայ առաջնորդել գանազան կարկտանիներու, բայց ոչ իրական զինաթափութեան։

Ամէն պարագայի մէջ, այս կացութիւնը դուռ պիտի բանայ նոր բանոր մարզանքներու, ձգձգելով բուն զինաթափութեան ժամը։

Բացորոշ է որ, բոլոր պերճիմաստ ճառերէն եւ սկզբունքներէն առաջ, իւրաքանչիւր պետութիւն կը ձգտի կարելի եղածին չափ աժան պրծիլ այս տաղտուկէն, եւ անվթար պահել իր անհրաժեշտ համարած ուժը,— բանակ թէ սպառազինութիւն։

Ըսուեցաւ արդէն, — ո՛ր եւ է լուրջ զինաթափութիւն յաջողելու համար, տարբերական պայման է հոգիներու զինաթափութիւնը։ Պատերազմի յիշատակներուն մոռացումը եւ փոխադարձ վստահութեան վերահաստատումը։

Արդ, երեւութական են այս ուղղութեամբ յայտնուած բաղձանքները։

Եւ ընդհակառակն, իրարու հետ չափուելու մարմաջը կը ծնայ տիրական։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԴԱԳԱՂՆԵՐ

Անցած շաբաթ, փարիզի կուրծքէն անցան Ֆրանսացի երկու զաւակները պարունակող երկու դագաղներ։ Պրիան եւ Քամելինա։

Երկուքն ալ, ժարքսեան քերականութեան աշակերտներ։ Աշխատաւոր դասակարգի տառապանքին համար ճամբայ ելած, անոր երջանկութեան երազանքով յափշտակուած։

Ժամանակի մուրճին ու սայլին մէջէն տարբեր երեսներով դուրս եկած երկու անհատականութիւններ։

Առաջինը ճկած եւ ընդլայնուած, ուզած էր ամբողջ մարդկութիւնը ընդգրկել՝ առանց աջ ու ձախի կարեւորութեան, փիլիսոփայ մը որ գրեթէ կարեւորութիւն չէր տար մարդերու ստեղծած արուեստական տարբերութիւններու. անոր համար, տառապանքը համամարդկային էր, առանց դասակարգի։ Հեգնանք միայն ունէր բոլոր տեսակի վարդապետութեանց հանդէպ։

Խաղաղութիւնը որ կոդմէն ալ գար արժէքաւոր էր անոր համար։

Եւ մուաւ դագաղ, այդ երազով։

Երկրորդը, անճկելի յամառ մը, իրեն համար մէկ երես միայն ունէր մարդկութիւնը, — աշխատաւորութիւնը, գալեց, աչքերը շեշտակի յառած անոր, անհաշտօրէն կռնակ դարձնելով միւս կողմին ու անոր տուայտանքին, ջնկատելով նոյն իսկ իր ընկերներուն հեգնանքը երջանի՛կ միամտութիւնով մը...

Երկու դագաղներ, փարիզի, կուրծքին վրայէն, միեւնոյն ժողովուրդի ուսերուն վրայ ու յարգանքով պատանքուած։

Նայեցայ երկուքին ալ, հեգնանքով խառն նախանձով մը։

Ամբոխը, այդ մեծ փիլիսոփան, որ կը խնդայ ամէնուն վրայ նոյնիսկ արցունքով։ Որուն անունով կ'երդնուն աջն ու ձախը, նոյնիսկ անկողմնացոյց վարդապետներ, բոլորին ալ կուտայ իր ժպիտէն ու արցունքէն եւ կը դառնայ իր գործին՝ ստեղծելով նոր աստուածներ ու կուռքեր։

Երկու դագաղներ, ծաղիկներով ու դրօշներով բեռնաւոր որոնք կուգան մեզի, կարսի ու կիլիկիոյ թաղումին։

Կ. ՊԵՏՈՒՒՇ

Բաքուի աշտարակը

Արաբիոյ մէջ հնագիտական պրպտումներ կատարող խումբ մը կը յայտնէ թէ գտած է բաղմաթիւ ճոխ դամբաններ որոնք կը պատկանին արքայական անձանօթ հարստութեան մը, որ իշխած ըլլալ կ'ենթադրուի Քրիստոսէ 5000 տարի առաջ։ Այս արքայական տան մայրաքաղաքը ըլլալու էր Ուր՝ Քաղդէացւոց մէջ, հին Բաբելոնի մէջ։

Խումբը գտած է ալիւսաշէն կոյտ մը 200 ոտք երկար, 150 ոտք լայն եւ 70 ոտք բարձր։ Կը կարծուի թէ Բաբելոնի աշտարակին հետքերն են։

Կէօթէի հարիւրամեակը

Գերմանիա ամբողջ շաբաթ մը պիտի տօնէ Կէօթէի հարիւրամեակը, հանդիսաւոր կերպով։

Այսօր, Վայմարի մէջ, պաշտօնապէս պիտի ներկայացուի «Թարքուաթօ Թասսօն», Պերլինի մէջ պիտի ներկայացուին «Ֆաուստ»ը եւ «Էկմընտ»ը, ինչպէս նաեւ կէօթէի ուրիշ գործերը։

Բոլոր նուագախումբերը այս շաբթուան ընթացքին պիտի նուագեն կէօթէի գործերէն երաժշտութեան վերածուած կտորներ։

Գերման կառավարութիւնը հրապարակ հանած է 3 եւ 5 մարքնոց արծաթ շքադրամներ, որոնց մէկ երեսին վրայ կայ կէօթէ պատկերը, միւսին վրայ մահուան թուականը։

ԱՅՍՕՐ, Դ. ԷՋ,
ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ
«ՔԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ
ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ»

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նախարարական տագնապի զոյացներ Թուրքիոյ մէջ

Պոլսէն տրուած լուրի մը համաձայն, յառաջիկայ ելմտացոյցի պատրաստութեան մէջ երեւան եկած ելմտական դժուարութիւնները անխուսափելի դարձուցած են փոփոխութիւն մտցնել թուրք դաշնիճին կազմին մէջ։

Քանի մը օրէ ի վեր շրջող զանազան զրոյցները այս մասին՝ որոնք հերքուեր էին, ստուգուելու վրայ են։

Էնկիւրիւէն տրուած տեղեկութեանց եւ տեղական մամուլի արտայայտութեանց համաձայն, ելեւմուտքի, ազգային տնտեսութեան, հանրային կրթութեան եւ մենաշնորհներու նախարարները պիտի հրաժարին։

Այս առթիւ երկու ենթադրութիւններ կը շրջին։ Առաջին ենթադրութեան համաձայն, Ըսմէթ փաշա դաշնիճին Նրաժարականը պիտի ներկայացնէ, յետոյ զայն պիտի վերակազմէ նոր տարրերով։ Երկրորդ ենթադրութեան մը համաձայն, Ըսմէթ ժամանակաւոր կերպով պիտի հեռանայ քաղաքական կեանքէ եւ իր տեղը պիտի տայ իբր Թուրքիոյ վարչապետ Րէճէպ պէյի, Խալքի ընդհանուր քարտուղարը.

Կ'ըսուի նաեւ թէ Պարսկաստանէ եւ Ժընեւէ դարձին, արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք Րիւշտի պէյի տուած բացատրութիւններն ալ դեր ունին նախարարական տագնապին մէջ։

× *Խալք կուսակցութեան ելմտական յանձնաժողովի տեղեկագրին մէջ, այս տարուան մուտքը 147 ու կէս միլիոն եւ ելքն ալ՝ 186 միլիոն ոսկիի բացը գոցելու համար առաջարկուած է մասամբ աւելցնել, հողային տուրքը եւ շահատուրքը, պաշտօնեաներու թոշակէն զեղչել 100ին 3 հանգստեան յատկացումը, յետաձգել պարտքերու վճարումը, որոնց գումարը կը հասնի 23 միլիոնի։ Այսոր փոխարէն կ'առաջարկուի պաշտօնեաներու ամսականներէն վար չգնել Պետ. գրամատան բաժինը։*

Դանուբեան երկիրներու գործակցութիւնը

Գերմանական ճամուլը երկարօրէն կը վրաղի Դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան մասին՝ Ֆրանսայի թելադրած ծրագրով։

Զանազան թերթեր կը հաւաստեն թէ գերմանահպատակեալ եւ գերմանահունգար ապետարական դաշնագրերը, որոնք կը բովանդակեն նախընտրական մաքսի տրամադրութիւններ՝ ջոկելի, եգիպտացորենի եւ զարիի Գերմանիա ներածման մասին, յառաջիկայ ամիսէն գործադրութեան պիտի դրուին մասնաւոր հրամանագիրերով։

Միեւնոյն ատեն, Պերլինի, Պելկրատի եւ Սոֆիայի միջեւ բանակցութիւններ պիտի սկսին նման դաշնագրերու կնքման համար։

Գերման կառավարութիւնը չպիտի ընդդիմանայ որ Աւստրիա որոշ առաւելութիւններ ստանայ՝ իր ճարահատագործական արտադրութեանց դէպի Պալքանները արտածման համար. սակայն չպիտի ընդունի որ չեխ ճարտարագործութիւնը գերակշիռ դիրք մը ստանայ Դանուբեան հովտին մէջ։

Ըստ Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն, Չեխոսլովաքիա Դանուբեան խմբակցութեան մէջ չպիտի մտնէ իբր մասնակից պետութիւն, այլ պէտք է մասնակցի այդ խմբակցութիւնը հովանաւորող մեծ պետութեանց։ Որովհետեւ Պերլինի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Դանուբեան խմբակցութեան մէջ, Չեխոսլովաքիոյ գերակշիռ դիրքը պիտի ծառայէ աւելի ամրացնելու Ֆրանսայի տնտեսական եւ քաղաքական ազդեցութիւնը Պալքաններու մէջ։

× *Սերպիոյ արտաքին նախարարը Մարինքովիչ, Պելկրատի մէջ կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ Դանուբեան ծրագրի մասին։ Ցայտնեց թէ Դանուբեան կառավարութիւններու կարծիքը շօշափուած է միայն անպաշտօն կերպով այդ ծրագրին մասին, այն նկատումով որ նախ քան դէպի իրագործում քայլեր առնելը, պէտք է մասնակցութիւնը ապահովել Պերլինի, Լոնտոնի եւ Հռոմի։*

Մարինքովիչ յայտնեց նաեւ թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է գործակցելու ամէն ձեռնարկի որ կը նպաստէ բարւոքելու առ հասարակ միջազգային եւ մանաւանդ Եւրոպայի տնտեսական կացութիւնը։

Պաշտօնական միջոց կը յայտարարուի Տիվեսդերի ռուսական եկեղեցւոյ վրայ

Թորիրդային իշխանութիւնները պաշտօնական միջոց յայտարարեցին Տիվեսդերի նախ ափին վրայ 2 քիլոմեթր տարածութեան վրայ։ Բոլշեւիկները այս միջոցին դիմելու ստիպուեր են, նկատի ունենալով Ուկրայինայի մէջտեղ ժողովուրդներու այս վերջերս ցոյց տուած գերագրգիռ վիճակը։

Թիրասփոլի մէջ բանակած զօրախումբերը այս շրջանը ղրկուած են կարգը պահպանելու համար։

Միւս կողմէ, լուր տարածուած է նաեւ թէ մոլտաւ գիւղացիները որոնք կը փորձէին Տնիեսդերը անցնիլ, բունուեցան կարմիր պահակազօրքին կողմէ, երեք գիւղացիներ սպաննուեցան եւ երկուք ալ վիրաւորուեցան։

Գերման նախագահական ընտրութիւնը

Ապրիլ 4ին, Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինգ, պիտի ձեռնարկէ քարոզչական շրջագայութեան մը ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, ուժ տալու համար Հինտէնպուրկի վերընտրութեան՝ իբր Հանրապետութեան նախագահ։

Ամէն իրիկուն, պիտի խօսի ի նպաստ Հինտէնպուրկի։ Առաջին քաէարկութեան Պրիւնինգ խօսած էր արեւմտեան Գերմանիոյ քաղաքներուն մէջ։ Այս անգամ պիտի խօսի տարբեր քաղաքներու մէջ։

× Մարդկային Իրաւանց Գերմանական Լիկան, իր վերջին նիստին մէջ որոշեց դիրք բռնել Հիթլերեան շարժման դէմ՝ այս նշանաբանով.— Պատերազմ ընդդէմ ցեղապաշտներուն եւ այդ կուսակցութեան դէմ՝ ուժեղ միջամտութիւն հանրային իշխանութեանց կողմէ։

Լիկային տեղեկաբերը յիշեց թէ 1930ին եւ 1931ին Հիթլերեանները գործած են 1480 ահաբեկչական արարքներ, որոնց հետեւանքով սպաննուած են 62 հոգի եւ վիրաւորուած 3200 հոգի։

Հիթլերեան դաւադրութեան շուրջ

Նախագահական ընտրութեան առթիւ, Գերմանիոյ մէջ երեւան եկած Հիթլերեան դաւադրութիւնը, վէմ մը յարուցած է պատերազմական նախարար կրէօնկէրի եւ փրուսիոյ ներքին նախարար Սէվերինկի միջեւ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ ՀԷ)

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻԻՆՈՎ
ՆՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԱԶԷՖԻ ՄԱՍԻՆ
Հետեւողութեամբ նոր գրքի մը

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՅՄՆԿ 21

Ժոռժ Պ. Դագանեան	
Հիրնա (Հապէշիստան	100.—
20րդ ցանկին գումարը	3637.—
Ընդհ. գումար	3787.—

ՄՄԲ.— Ներփակելով 100 ֆրանք, Հիրնայի մեր հայրենակիցը կը գրէ (28 փետր.).—

—«Հոս Հապէշիստանի գաղութը, քիչ թէ շատ ի վիճակի է 50ական, 100ական ֆրանք օգնութիւն ընելու։ Շատ աղէկ ըրած կ'ըլլայիք եթէ ուղղակի Ատիս Ապէպայի հայութեան կոչ մը ընէիք գործազուրկներուն օգնութեան համար։ Թէեւ ես կ'ընէի այդ կոչը, սակայն դժբախտաբար, անկարող եմ կոչ ընելու աստիճան նամակ գրել»։

Այս երկտողը ինքնին շատ աւելի պերճախօս է, քան որեւէ սրտայոյզ կոչ։

Պիտի լսե՞ն արդեօք, եթէ ոչ գործազուրկութեան, գոնէ ուրիշ թշուառութեանց առթիւ...

Լինսպէրկի տուն առեւանգիչները

Նոր առեւանգում մը

Լինտպէրկի ազգին համար, կասկած կայ որ մեռած ըլլայ։ Առեւանգուած օրը հիւանդ էր եւ կը կարծուի որ հիւանդութիւնը սաստկացած ըլլալով, մանկիկը պիտացած չըլլայ։ Ասով կը բացատրուի առեւանգիչներուն լռութիւնը, հակառակ Լինտպէրկի առատաձեռնութեան, ուզուած 50 հազար տոլարի տեղ 250 հազար տալու, ու հակառակ նաեւ այն հաւաստիքներուն թէ չպիտի յանձնուին ոստիկանութեան։

Սակայն, կարելի կը նկատուի որ բաղմաթիւ հետքեր հետապնդելէ վերջ ապարդիւն կերպով, ոստիկանութիւնը ներկայիս ձեռք անցուցած ըլլայ իրական հետք մը, երեւան հանելու համար առեւանգիչները։

Այս հետքը երեւան եկած է շնորհիւ նոր առեւանգման մը, որ տեղի ունեցաւ Լինտպէրկի բնակարանէն 30 քիլոմեթր անդին։

Ուրբաթէն շաբաթ լուսնալուս գիշերը, առաւակներ փորձեցին գիշերանց մտնել հարուստ Ամերիկացիի մը բնակարանը, որ կը գտնուի Լինտպէրկի բնակավայրէն 30 քիլոմեթր հեռու։

Առեւանգիչներուն մտադրութիւնն էր փախցնել ամերիկացիին զաւակը, որ քանի մը ամսու է, որովհետեւ կատերը էին ապակին այն սենեակին, ուր կը պառկէր մանկիկը։ Սակայն, առեւանգիչներու մէկ անճարակութիւնը, մատնեց իրենց ներկայութիւնը։ Ապակին փոքր աղմուկով մը կոտրեցին, ինչ որ արթնցուց սպասուհին որ կը պառկէր մանկիկին սենեակին մէջ։ Սպասուհին ուրիշ սպասաւորի մը օգնութեամբ, քաջաբար հալածեց զանոնք ու փախուստի մատնեց։ Չմոռցաք սակայն արագօրէն լուր տալ ոստիկանութեան, որ անմիջապէս պրպտումներու ձեռնարկեց եւ յաջողեցաւ ձերբակալել վտանգաւոր աւազակ մը։ Աւազակը պահուըտած կը մնար պարէզի հիւղակներէն մէկուն անկիւնը եւ բուռն ընդդիմութենէ մը վերջ, ձերբակալուեցաւ։

Աւազակը ասկէ առաջ կողոպտեր էր նոյն այդ տունը։ Ասկից զատ՝ բազմաթիւ կողոպուտներ ալ կատարած է։

Բայց ամէնէն աւելի ոստիկանութեան ուշադրութիւնը գրաւած է այն պարագան որ Լինտպէրկի տղեկին եւ այս վերջին առեւանգման եղանակին միջեւ, մեծ նմանութիւններ կան։

Ոստիկանութիւնը այն կարծիքն ունի թէ ձեռք անցուցած է փոքրիկ Լինտպէրկի գլխաւոր առեւանգիչը։

ՂԵՂՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեի 1939 թվականի հոկտեմբերի 31-ի նիստում ունկնդրելով հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ ընկ. Ա. Ի. Կոստանյանի զեկուցումը հայկական ՍՍՀ հողային ֆոնդի մասին, հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեն որոշում է.

1. Հայկական ՍՍՀ հողային ֆոնդի մասին ընկ. Ա. Ի. Կոստանյանի զեկուցումը ընդունել տեղեկության համար։

2. Հայկական ՍՍՀ հողային ֆոնդի մասին ընկ. Ա. Ի. Կոստանյանի զեկուցումը հրատարակել թերթերում։

Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ Ա. ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ

Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեի քարտուղար Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երևան, 1 նոյեմբերի 1939 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՄԱՍԻՆ

Զեկուցում հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետի գործադիր կոմիտեի նախագահ ընկ. Ա. Ի. Կոստանյանի

Ընկերներ, հայկական ՍՍՀ հողային ֆոնդի մասին ձեզ զեկուցում կարդալու առաջ ես կուզենայի ձեր ուշադրությունը հրավիրել մի քանի հանգամանքների վրա, որոնք ունեն մեծ նշանակություն հողային ֆոնդի ճիշտ կազմակերպման համար։

Հայկական ՍՍՀ հողային ֆոնդի կազմակերպման հարցը ունի մեծ պատմություն։ Այդ հարցը ծագել է դեռ 1921 թվականին, երբ Հայաստանում հաստատվեց Սովետական կարգը։ Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության և Սովետական կառավարության առաջ կանգնած էին խնդիրներ՝ ոչնչացնելու ֆեոդալական հողատիրությունը, հողը հանձնելու գյուղացիությանը, ստեղծելու հողային ֆոնդ։

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանում ֆեոդալական հողատիրության հիմքը կազմում էին մեծ հողատերերի՝ բեկերի, աղաների, մելիքների, ուրբաթների, ինչպես նաև եկեղեցական հողերը։ Ֆեոդալական հողատիրությունը ամենից ավելի զարգացած էր Արևելյան Հայաստանում։ Այստեղ ֆեոդալական հողատիրությունը հանդիսանում էր գյուղացիության ստրկացման հիմնական աղբյուրը։ Գյուղացիությունը ենթարկվում էր ֆեոդալների ամենադաժան շահագործմանը։ Ֆեոդալները գյուղացիներից հողերի համար վերցնում էին ամենաբարձր հարկերը։ Գյուղացիները ֆեոդալներին տալիս էին հողի համար

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԵՑԱԿԱՆ

(Վ. Ի-Ի)

Մ. ՊԱՍՏ

XIII.

Պատմելով Վասիլ Ղուկասյանի մասին, Ղուկաս Ղուկասյանը ծխախոտ էր ոլորում։ Ոլորում էր ու ոլորում, ոլորում էր ու ոլորում, մինչև որ ոլորած ծխախոտը ոլորվեցավ ինքն իր վրա։ Ղուկաս Ղուկասյանը ոլորած ծխախոտը դրեց ծխամորճի մեջ, ծխամորճը դրեց բերանը, ծխեց, ծխեց, ծխեց, մինչև որ ծխամորճի մեջ ծխախոտ չմնաց։ Ղուկաս Ղուկասյանը ծխամորճը դրեց գրպանը, ոտքերը դրեց իրար վրա, ձեռքերը դրեց ծնկների վրա, ու սկսեց խոսել։

— Լավ մարդ էր Վասիլը... Ամեն մարդ լավ է, որ ինքն իր գործն անի։ Ես ինքս էլ ամեն գործ անում եմ, որ ինձ հարկավոր է։ Ես ինքս էլ լավ մարդ եմ։ Ես ինքս էլ ինձ շատ եմ սիրում։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ճշմարիտ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ազնիվ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ արդար եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ բարի եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ քաղցր եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ համեստ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ խոնարհ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ հեզ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ հանդուրժող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ համբերող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ներող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ սիրող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմած եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ գթասիրտ եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ գութ ունեցող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն անող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ցուցանող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն տվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն շնորհող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն պարգևող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն բաշխող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն տարածող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն սփռող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ցրող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ցանող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ծլեցնող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն բուսցնող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն աճեցնող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն հասցնող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն հունցող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն թխող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն կերակրող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն կերակրվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ուտող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ուտվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ստացող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ստացվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ընդունող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ընդունվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն կլանող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն կլանվող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ներծծող եմ եղել։ Ես ինքս էլ ինձ հետ միշտ ողորմություն ներծծ

Ջրոյց կը շրջի թէ փրուսիոյ ներքին նախարարը մտադրած է կենսական կարեւորութիւն ներկայացնող վաւերաթուղթեր հրատարակել շիլլերեան դաւադրութեան վրայ եւ այս կերպով, պատասխանատուութեան տակ ձգել նաեւ պատերազմական նախարարը:

Յունաստանի տնտեսական կացութիւնը

Լոնտոնէն տրուած լուրի մը համաձայն, Աթէնք մեկնելէ առաջ, Յունաստանի ելմտական նախարարը Պ. Մարիս որ Փարիզի մէջ կը Նետեւէր Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբի խորհրդակցութեանց, երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Անգլիացի դրամատիրոջ մը Նետ եւ անկից առած է ելմտական օժանդակութեան մը խոստումը: Այս դրամատէրը անհրաժեշտ գումարը պիտի տրամադրէ Յունաստանի. ատով Յունաստան պիտի կրնայ իր արտադրին պարտքերու տոկոսը Նատուցանել, ապասելով որ Ազգերու Դաշնակցութեան փոխատուութիւնը Նրապարակ Նանուի:

Հեռագրական գործակալութիւն մը կը յայտնէ թէ Յունաստանի վարչապետը Պ. Վէնիզէլոս ազգին ուղղուած կոչով մը, կը թելադրէ վստահութիւն ունենալ եւ կը Նաւաստէ թէ որքան ալ մեծ ըլլան ներկայի դժուարութիւնները, կառավարութիւնը պիտի կրնայ անոնց առաջքն առնել: Վէնիզէլոս իր կոչին մէջ յայտնած է նաեւ թէ ապահովելու Նամար երկրին առեւտրական բարգաւաճումը, ներածուները պիտի զեղչուին 7 միլիոն անգլիական:

Յունաստանի ելմտական վիճակին մասին, Վէնիզէլոս, մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտարարեց թէ, «ներչին առանց օտար պետութեանց օժանդակութեանը, երկիրը պիտի կրնայ գտնել միջոցներ, որոնք իրեն թոյլ պիտի տան 5 տարի յետոյ վերակսկիլ արտաքին վճարումներու: Սակայն, այդ միջոցները գտնելու Նամար, պէտք է ստեղծել լայն Նամերաշխութեան կառավարութիւն մը»:

Մահափորձ եգիպտոսի մէջ

Շաբաթ օր, գահիրէի մէջ դատավարութիւնն սկսաւ 17 անձերու, որոնք ձերբակալուած էին, ամբաստանուած ըլլալով թէ մասնակցած են եգիպտոսի վարչապետին՝ Սըտքը փաշայի գլխաւոր կուսակիցներէն Ապպաս փաշայի տան առջեւ կատարուած ոճրի մը:

կը յիշուի թէ ջուրի խողովակով մը պատրաստուած ռումբ մը պայթեցած էր Ապպաս փաշայի տան առջեւ:

Ամբաստանեալներուն մէջ է բժիշկ Խակէնտէր, յայտնի վաֆիտական մը, Նախորդ գիշեր ալ, ձիշդ նոյն ձեւով պատրաստուած ռումբ մը պայթեցաւ քանի մը հարիւր մեդր մնացած այն շէնքին, ուր եգիպտոսի վարչապետը Սըտքը փաշա կը հիւրասիրէր օտար գաղութի անդամները:

Նիւթական մեծ վնաս չէ պատահած:

Դաս մը Քրէօկէրի մահեն վերջ

Նախորդ օր հաղորդեցինք թէ փարիզցի դրամատէր մը պարրօ ձերբակալուած ու բանտարկուած է, խարդախութեան եւ վստահութեան զեղծումի ամբաստանութեամբ: Այդ քանի մը մանրամասնութիւններ:

Անցեալ նոյեմբերին, լուցկիի թագաւորը քրէօկէր, դրամի պէտք ունենալով, իր մէկ բարեկամին միջոցով, յարաբերութեան կը մտնէր փարիզցի դրամատէրի մը հետ, որ յանձն առաւ ձարել 15 միլիոն ֆրանք, փոխարէն իբր երաշխաւորութիւն ստանալով իւրաքանչիւրը 500 քուրոնոց 8650 քրէօկէր ընկերութեան բաժնեթուղթ, ինչ որ կը ներկայացնէր մօտ 30 միլիոնի գումար մը: Դրամատէրը յանձն առեր էր հրապարակ չհանել արժեթուղթերը:

փոխառութիւնը կնքուելէ յետոյ սակայն, փարիզի արժեթուղթերու սակարանին յատուկ ոստիկանապետը կը նշմարէր թէ երկու միջնորդներ ուշագրաւ գործառնութիւններ կը կատարէին քրէօկէրի արժեթուղթերուն վրայ:

Ոստիկանապետը իր կողմէ քննութիւն կատարելու վրայ էր, երբ քրէօկէրի բարեկամը կ'իմանայ թէ իբր փոխառութեան երաշխաւորութիւն յանձնուած քրէօկէրի արժեթուղթերը հրապարակ հանուած են եւ կը գործածուին ընդդէմ քրէօկէրի, անոր արժեթուղթերուն արժէքը կոտրելու համար: Ու վստահութեան զեղծումի դատ կը բանար, փարիզցի դրամատիրոջ Պ. Պարրոյի դէմ:

Ֆրանսացի դրամատիրոջ թուղթերուն մէջէն գտնուեցան պերլինցի դրամատիրոջ մը նամակներն ալ, որոնք պերլինէն փարիզ մեղսակցութիւն մը երեւան կը հանեն:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Երկրաշարժ Իզմիրի մէջ.— երկու շաբթուան մէջ, երրորդ անգամ ըլլալով, երկրաշարժի ուժեղ ցնցումներ տեղի ունեցան Իզմիրի մէջ: Նիւթական կարեւոր վնասներ չկան:

Ռուսիա եւ Ամերիկա.— Ամերիկայի արտաքին նախարարութիւնը բացարձակ կերպով կը հերքէ այն գրոյցները թէ ամերիկեան կառավարութիւնը մտադրած է վերաքննել Ռուսիոյ հանդէպ ոչ-ճանաչման իր քաղաքականութիւնը:

Օդանաւի արկած մը.— Լոս Անճելըսէն ճամբորդ փոխադրող ամերիկեան մեծ օդանաւ մը, վար ինկաւ ֆալիֆորնիոյ մէջ: 6 հոգի մեռան եւ 11 հոգի ալ վիրաւորուեցան: Օդանաւը ինկած էր ելեկտրական գծի մը վրայ, զոր կտրեց, մութի մէջ թաղելով քաղաքը:

Հնդկական խռովութիւնները.— Պաճուրի շրջանին մէջ, սահմանագլուխի ցեղախումբերէն կազմուած ըմբոստներու բազմութիւն մը կրակ բացաւ անգլիական սպաներու դէմ:

Օդանաւերը պատասխանեցին ռումբեր տեղալով:

Համեղ եւ յոտաւեհ

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով

փութացէք ձեր գնումները կատարել

MÉRIDIONAL

նպարավաճառատունէն

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Ց. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Ց. Դ. Դ. եւրոպայի կեդր. եւ Անիէւի «Ջէյ Թուն» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրեն

ԲԼԻՇիի Ազատամարտ խումբը այսօր Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 61 Rue de Paris, Clichy.

Ջեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ:

ՊԼՕՒՆի Մասիս խումբը վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Ջեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ:

ԱՆԻԷՒԻ Եռադոյն խումբը 24 Մարտ, Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, «Մահակ-Մեսրոպ» Գրադարանի սրահը: Ջեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ:

ԱՆԻԷՒԻ Փոթորիկ խումբը 25 Մարտ, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գրադարանի սրահը: Ջեկոյց ու դասախօսութիւն:

Նիւթ — Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները:

ԱՆԻԷՒԻ Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն: Կը հրաւիրուին պատանի հաւակիրները:

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի կողմէ Միւթիւալիթէի մէջ

24 RUE ST. VICTOR *ՄԷԹՐՕ ՄԻԻԹԻՒԱԼԻԹԷ*

27 Մարտ Զատկի գիշերը ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Ընտանեկան ուրախ հանդիպում — Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼՒՆՕԻ երգչախումբի փորձերը վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ:

Կ'ուզուին դերձակագործաւորներ եւ գործաւորուհիներ՝ այրերու հագուստներու համար: Դիմել՝ Elikessikianի, 70 Rue de Moutreuil, Vincenes.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աւրմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վիներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

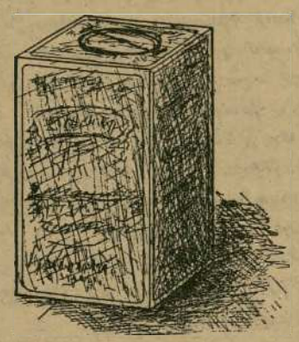
ԿԱՐԵՒՈՐ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի զարձնել նուագախոյն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւալնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բազկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաց. 5է Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառներու եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հալեցնէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

ՅՕՍԻԷԹԷ ԿԼՕՊ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց

Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80

Central 06.34

Կօշիկի վաճառատուն

ՊՈՒԼՏՈՒՔԵԱՆ եւ ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

59 Rue de Meudon, Billancourt, Seine

Կը շինենք չափի վրայ վերջին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներ: Կը գոհացնենք ամենէն դժուարահաճներն իսկ: Կը նորոգենք ամէն տեսակ կօշիկներ: Խնամուած աշխատանք, տոկուն կաշի եւ չափաւոր գին:

Boulangerie - Patisserie

Four à vapeur

P. Shahpazian

25 Rue des Domnnicaines, Marseille

Զատկուայ առթիւ մեր փուռին մէջ կը գտնուին

ԻՒՂՈՑ ԵՒ ՇՈՒՔԱՐԱՒԱՒՈՒՆ ՁԻՕՐԻՔՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլաւա, գատլէթ, Թրիկոնա, էքմէք գատաիֆ, Թուլումպա Թաթլըսը, լօքում, շոքոլա, ֆոնտան, ամբ պատէյ, փըթիի ֆուռի եւ «պատէյ շէֆքէրի» ամէն տեսակները: Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր խոհ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին:

Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն:

Ամենուն, ամենուն, ամենուն, ի գիտութիւն

„ՇԻՐԱԿ„ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արեւելեան ընտիր մոքայով պատրաստուած թիպէտ սուրճ

Ջատկական Ճամով, Թարմ չէօրէկներ եւ *սիմիթներ*

Ջատկական տօներու առթիւ 100ին 20 զեղչ: Նպարավաճառական մանուածոյ պայմաններ: Արագ եւ խնամով սպասարկութիւն:

Փութացէք օգտուիլ: Livraison à domicile

26 Rue de Trévise, Paris (9). Métro Cadet Tél. Prov. 38-63

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ

ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ_ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՔԷՖԱՆ ՑՎԱՅԳ

*Ռիվիէրայի փոքրիկ պանդոկին մէջ, ուր կը գտնուէի այն առեն (պատերազմէն տասը տարի առաջ), մեր սեղանին շուրջը պայթեր էր բուռն վիճաբանութիւն մը որ յանկարծ կատաղի կռիւի մը երեւոյթն առաւ, ուր լսուեցան նոյն իսկ թունաւոր եւ նախատական խօսքեր: Մարդոց շատերը բուռթ երեւակութիւն մը միայն ունին: Բան մը որ զիրենք ուղղակի չի շահադրգռեր, եթէ նոյնիսկ սուր անկիւնի մը պէս մխուի անոնց ուղեղին մէջ, հազիւ թէ յուզէ զանոնք. բայց երբ իրենց աչքերուն առջեւ, իրենց զգայնութեան անմիջական հասողութեան տակ բան մը պատահի, նոյնիսկ կարեւորութենէ զրեթէ զուրկ բան մը, մէկէն անոնց մէջ կ'եռայ անսահման կիրք մը: Այն առեն, որոշ չափով մը, արտաքին դէպքերէն իրենց զգացած հետաքրքրութեան հազուադէպ ըլլալը կը փոխարինէն անտեղի եւ չափազանցուած սաստկութիւնով մը:

Այդպէս եղաւ այս անգամ ալ, բոլորովին քաղքենի սեղանակիցներու մեր ընկերութեան մէջ, ուր սովորաբար հանդարտօէն կը խօսակցէին. փոքրիկ մակերեսային կատակներ կ'ընէին իրարու, եւ կամ շատ յաճախ, ճաշէն անմիջապէս ետքը կը ցրուէին, դերման ամուսիններու զոյգը՝ պտտելու եւ լուսանկար քաշելու համար, կլորիկ Դանիացին՝ ձկնորսութեան սիրով նակ արուեստը զործադրելու, վայելուչ Անգլիացի կինը՝ իր զիրքերուն վերադառնալու, իրլանտացի ամուսիններու զոյգը՝ զէպի Մօնթէ-Քարլօ փախուստ տալու, եւ ես՝ պարտէզին մէջ աթոռի մը վրայ ծուլանալու, կամ աշխատելու համար: Բայց այս անգամ ամէնքս ալ իւրաքանչիւրս կապուած ինացինք այս մոլեգին վիճաբանութեան մէջ եւ եթէ մեզմէ մէկը ոտքի ելլէր յանկարծ, սովորականին պէս քաղաքավարութեամբ մեկնելու համար չէր, այլ հրաբորբոք բարկութեան նոպայի մը մէջ, որ ինչպէս վերը ւիշեցի, զրեթէ կատաղի ձեւեր կ'առնէր:

Ձիշդ է որ մեր փոքրիկ կլոր սեղանը այս աստիճան զրգռիչ դէպքի անսովոր էր: Պանդոկը ուր կը բնակէինք եօթը հոզի, իր արտաքինով առանձնացած վիլլայի մը երեւոյթն ունէր, (ո՛հ, պատուհաններէն որքա՜ն գեղեցիկ էր ժայռերով դրաւանդուած ծովեզերքին տեսարանը) բայց իրականին մէջ մեծ Palace Hotelին յարակից մէկ մասն էր, եւ աւելի աժան եւ անոր հետ ուղղակի կապուած պարտէզով, այնպէս որ մենք, քովի հիւրերս, յարատեւ շփման մէջ կ'ապրէինք Palaceի հիւրերուն հետ: Արդ, նախորդ օրը, այդ պանդոկը հարկագրուեր էր արձանագրելու մեծ գայթակղութիւն մը:

Արդարեւ, կէս օրուան շոգենկատով, ձիշդ կէս օրը քսան անցած, (պարտաւոր եմ ճշդութօրէն նշանակելու ժամը, որովհետեւ կարեւոր է թէ այս պատմութեան եւ թէ մեր այնքան հրաբորբոք խօսակցութեան նիւթին համար) երիտասարդ Ֆրանսացի մը հասեր էր պանդոկ եւ վարձեր էր սենեակ մը, ծովուն վրայ նայող: Միայն այս պարագան գոյց կուտար դրամական ապահով վիճակ մը: Իւոլորին ուշադրութիւնը կը գրաւէր ան ոչ միայն իր ժուժկալ վայելչութիւնով, այլ մանաւանդ իր շատ մեծ եւ շատ հարմարելի գեղեցկութիւնով: Մանկամարդ աղջկան բարակ դէմքի մը մէջտեղը խարտեաշ եւ մետաքսանման պեխերը կը գզուէին անոր շրթունքները՝ տաք ու հեշտասէր. անոր շատ ճերմակ ճակատին վերեւ կը բարձրանային գանգուր մազերուն փափուկ եւ մութ ալիքները. քաղցր աչքերուն իւրաքանչիւր ակնարկը գղուանք մըն էր. անոր անձին մէջ ամէն ինչ քնքոյշ, փայփայող ու հաճելի էր, առանց սակայն արուեստական ձեւերու: Հեռուէն, ձիշդն ըսելով, նախ քիչ մը կը լիշեցնէր վարդագոյն մոմէ եւ արուեստակեալ դիրքերով այն դէմքերը որոնք վաղելուչ գաւազան մը ձեռքերնին, նրբաձեւութեան մեծ վաճառատուններու ցուցափեղկերուն մէջ կը մարմնացնեն առնական գեղեցկութեան իտէալը: Բայց աւելի մօտէն նայելով, ինքնահաւանութեան ամէն տպաւորութիւն կ'անհետանար, վասնզի հոս (շատ հազուադէպ իրողութիւն) հաճելի կերպերը բնական էին եւ կը նոյնանային անհատին հետ: երբ կ'անցնէր, կը բարեւէր բոլորը, համեստ ու սիրալիր ձեւով մը ճշմարիտ հաճոյք մըն էր տեսնել թէ ինչպէս իր պատրաստակամ ազնուութիւնը ամէն առիթով կ'արտայայտուէր կատարեալ ազատութիւնով:

Եթէ տիկին մը պատրաստուէր հանդերձարան (vestiaire) երթալու, կը փութար բերելու անոր վերարկուն. ամէն տղու համար բարեկամական ակնարկ մը կամ հաճելի բառ մը ունէր, թէ ընկերական էր եւ թէ ինքնամփոփ. մէկ խօսքով մէկը այն առանձնաշնորհեալ անձերէն որոնց նոր շնորհ մը կուտայ ուրիշներուն հաճելի ըլլալու զգացումը, ժպտուն դէմքով մը եւ երիտասարդ հրապոյրով մը: Անոր ներկայութիւնը զրեթէ բարիք մըն էր Palaceի հիւրերուն համար որոնց շատերը տարէց էին ու վատառողջ— եւ շնորհիւ երիտասարդութեամբ յաղթական իր քալուածքին, առոյգ, կայտառ այն թարմութեան զոր հրապուրիչ բնաւորութիւն մը այնքան շքեղօրէն կուտայ շատ մարդոց, առանց ընդդիմութեան շահ էր ան բոլորին համակրութիւնը: Իր ժամանումէն երկու ժամ ետքը, արդէն թէնիս կը խաղար Լիոնցի գեղ ու հարուստ գործարանատիրոջ երկու աղջիկներուն հետ, Անէթ՝ տասնըերկու տարեկան, եւ Պլանշ՝ տասնըվեց. անոնց մայրը, Տիկին Անրիէթ նուրբ, փափուկ եւ ինքն իր մէջ ամփոփուած կին մը, քաղցրօրէն ժպտելով կը նայէր թէ ինչպէս այ փորձ երկու աղջնակները անգիտակից կից պչրանքով կը սիրարանէին հետ բրիտասարդ օտարականին հետ: բրիկունը ամբողջ ժամ մը մեզ զուարճացուց ճատրակի միջոցին, մեզ պատմեց, կատարեալ զգուշութեամբ, քանի մը սիրուն մանրավէպեր, պատմին վրայ բաւական երկար ատեն վեր վար պտտեցան Տիկին Անրիէթին հետ, որուն ամուսինը, ինչպէս միշտ, տասնիւօ կը խաղար գործի ընկերոջ մը հետ. շատ տակաւին զայն խօսակցութեան մէջ պանդոկին քարտուղարուհիի հետ, կասկածելի մտերմութեան մէ՛ մը, զրաւեն եակին մ՛թութեան

(Շար.)

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missaklan

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՄԱՐՏ
1932

23 MARS
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1853 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԷՆԻ ՋՈՒՐԵՐԸ ԴԱՆՈՒԲԻ ՄԷՋ

Քանի մը շաբաթէ ի վեր, միջազգային մամուլին մէջ ամէն օր լուր մը կ'երեւայ, դանուբեան երկիրներու գործակցութեան մասին:

Կորդակցութիւններ, յայտարարութիւններ, տեսակէտներ եւն. որոնց բոլորին մէջ միշտ կը յիշուի Ֆրանսայի անունը:

Ի՞նչ է այս նոր ծրագիրը, որուն հանդէպ վերապահ, եթէ ոչ դժկամակ դիրք մը բռնած են Մեծն Բրիտանիան ու Գերմանիան:

Ծրագրուած գործակցութեան մաս կը կազմեն Դանուբի ափերը գտնուած հինգ պետութիւնները,— Չեխոսլովաքիա, Հունգարիա, Աւստրիա, Եուկոսլավիա եւ Ռումանիա: Ծրագիրը երեւութապէս տնտեսական է, բայց կը հետապնդէ քաղաքական շահեր: Ծրագրին կնքահայրն է Ֆրանսան, որ այստեղ ալ կը ձգտի ոչ միայն իր ազդեցութեան տակ պահել կեդր. Եւրոպայի պետութիւնները, այլեւ կաշկանդել Գերմանիան,— իր յաւիտենական մղձաւանջը:

Համաձայն ծրագրին, այդ հինգ երկիրները ներքին միութիւն մը պիտի կազմեն, մաքսային ամէնէն նպաստաւոր պայմաններն ընծայելով փոխադարձաբար: Այսպիսի համաձայնութիւն մը անհրաժեշտ կը համարուի, ոչ միայն հինգ պետութեանց տնտեսական վիճակը բարելաւելու, այլեւ Եւրոպայի տնտեսական վերակազմութեան օգնելու համար:

Գաղնիք չէ որ հինգ պետութիւնները ալ սաստկօրէն կը տառապին տնտեսական տագնապէն, ներքին թէ արտաքին պատճառներով: Պարտուած Պուլկարիան մնանկութեան ափը հասած է արդէն: Չեխոսլովաքիան դեռ նոր փոխառութիւն մը կնքեց Ֆրանսայէն: Փոխառութեամբ կը տոկան նաեւ Ռումանիան, Եուկոսլավիան եւ Հունգարիան: Իսկ Աւստրիան — նախկին կայսրութեան շուքը — Ազգերու Դաշնակցութեան որդեգիրն է տարիներէ ի վեր, եւ եթէ իր վիճակին ձգուի, պիտի փլի, ինչպէս փլաւ 36 միլիոնանոց կայսրութիւնը:

Արդ, այս կացութիւնը հրաշալի պատեհութիւններ կը ներկայացնէ արեւմտեան Եւրոպայի աշխարհակալ եւ դրամատէր պետութեանց համար, թէ տնտեսական շահագործման եւ թէ քաղաքական մրցակցութեան տեսակէտով:

Ֆրանսան կանգնած է այդ պետութեանց գլուխը, ունենալով լայն միջոցներ:

Մեծ պատերազմի հաշուեյարդարէն յետոյ, երբ Աւստրօ-Հունգարիան կործանեցաւ եւ Գերմանիոյ թեւերը չախչախուեցան, յաղթական Ֆրանսայի քաղաքական շրջագծին մէջ կային Միջին Եւրոպայի պետութիւնները, մասնաւորապէս Ռումանիան, Եուկոսլավիան եւ Չեխոսլովաքիան: Փոքր Համաձայնութիւնը, ինքնին, Ֆրանսական գիտ մըն է:

Աւելի վերջը, Մուսոլինին ալ հետզհետէ իր թեւերը երկարեց դէպի Պալքանները, հարկաւոր պետութիւն մը դարձնելով Ալպանիան, եւ զգալի նուաճումներ կատարելով Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի մէջ:

Բայց, Ֆրանսական ազդեցութիւնը տիրական է մինչեւ այսօր:

Սէնի Ջուրերն են որ միշտ ուղղութիւն, ձեւ ու գոյն կուտան Դանուբի Ջուրերուն:

Եւ ահաւասիկ նոր ծրագիրը,— մաքսային առանձնաշնորհեալ գրութիւն՝ կեդր. եւ հարաւ. արեւելեան Եւրոպայի հինգ պետութեանց միջեւ:

Այս «բարեմիտ» ծրագիրը արդէն իսկ ինքնապաշտպանութեան մղած է այն երկիրները որոնք շահեր ունին միեւնոյն պետութեանց մէջ, թէ տնտեսական եւ թէ քաղաքական:

Այսպէս, Գերմանիան ցորենի ամենամեծ յաճախորդն է այդ երկիրներուն: Դեռ անցեալ տարի մասնաւոր պայմանագրութիւն մը կնքէր Ռումանիոյ հետ, աւելորդ արմտիքը գնելու եւ փոխարէն մեծ տաղաշորժական նիւթեր հայթայթելու համար:

Յետոյ, գիտենք թէ ո՛րքան սերտ եւ խոր կապերով կապուած են Գերմանիան ու Աւստրիան: Էէքեաթ չէ «Անշլուս»ը: Եւ եթէ շահակից պետութիւնները թոյլ չտուին որ իրականանայ մաքսային միութիւնը — երկու երկիրներուն ձուլման առաջին գործնական քայլը,— այդ չի նշանակեր թէ կապերը խզուած են, կամ ծրագիրը միանգամ ընդ միշտ մէկդի դրուած է:

Միւս կողմէ, Գերմանիան բարգաւաճ առեւտուր ունի նաեւ Չեխոսլովաքիոյ եւ Հունգարիոյ հետ, եւ երբ — ամենավերջին պահուն — իմացաւ նոր ծրագրին մանրամասնութիւնները, որոշեց առաւելագոյն դիւրութիւններն ընծայել ոչ միայն Աւստրիոյ, այլ եւ Պուլկարիոյ:

Կը հետեւի թէ՝ այս ճակատին վրայ եւս, դէմ դիմաց կանգնած են Ֆրանսան ու Գերմանիան:

Առաջինը կ'ուզէ առաւելագոյն օգուտը քաղել իր վայելած հեղինակութենէն, տոկոսը՝ իր թափած միլիոններուն: Երկրորդը, ինքնապաշտպանութենէ մղուած, տեսակ մը նուազուրդ կը կատարէ մաքսային ճակատին վրայ:

Յայտնապէս դժգոհ է նաեւ Անգլիան:

Ծրագիրը քննութեան պիտի ենթարկուի ժընեւի մէջ, յառաջիկայ Մայիսին: Բայց Լոնտոնի մամուլը այժմէն կ'արձանագրէ անոր լուրջ անպատեհութիւնները, եւ կը պահանջէ միջազգային ազատ առեւտուրի դրութիւն մը հաստատել կեդր. Եւրոպայի մէջ:

Այդ ծրագիրը կրնայ նոյն իսկ վերաբանալ «Անշլուս»ի յետաձգուած հարցը:

Ուրեմն, այս հարցին մէջ ալ, ազդեցութեան պայքարն է որ գլուխ կը ցցէ: Նախապատերազմեան մրցակցութիւնը, իր բոլոր յայտնի եւ գաղտնի հիւսուածքներով:

Առայժմ զօրաւոր է Ֆրանսան, շնորհիւ իր բացառիկ դիրքին: Բայց, իր նոր ծրագիրը փշոտ կծիկ մը ըլլալով, դուռ պիտի բանայ նոր վէճերու եւ ընդհարումներու, ինչպէս բացատրեցինք արդէն:

Մեծ Պատերազմէն մնացած մոխիրներն են որ կը խառնուին անընդհատ, եւ միշտ կրակի հանդիպելով:

Կրակէն խուսափողներ կան, բայց զայն արծարծողները աւելի բազմաթիւ են եւ աւելի ճարպիկ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՇԱՒԱՐԻ ԿԱՏԱԿ

Խօսքը *Ապագայի* ժամանցագրին՝ *Սանխօի* մասին է: Ո՞վ է: կ'ըսեն Թէ նոյն ինքն է որ մէկ քանի տարի առաջ, ազգը փրկելու ընդունակ *մարդ մը* կը փնտռէր, եգիպտոսի *Ազեւ* Թերթի սիւնակներէն: Ցգտաւ անշուշտ, բայց փոխարէն, տարիներ յետոյ՝ իր էշը քշելով ու քշելով ինքզինքը գտաւ *Ապագայի* խմբագրատունը, *Սանխօի* դերով:

Եւ հիմա սկսած է երգիծանք փորձել, իսկ երգիծանք՝ այս մարդուն համար կը նշանակէ էշու կատակ. պարզապէս:

Գիւտ մը ըրած է համաձայն *9* հրաբուրական Թուականներու սրամտութեան օրէնքին.— Թելացին մէկը մըշտ *ան* (*ո՛չ մենք, ոչ դուք, ո՛չ անոնք, այլ ան*):»Զինքը մօտէն ճանչցողներ կը հաւաստեն Թէ այս գիւտը ըրած է՝ ինքզինքը դիտելով հայելիին մէջ:

Ահա, ամէնէն յատկանշական նմոյշը ուրեմն, այս մարդուն երգիծական սրամտութեան:

Էշուն կատակը չէ՞ք յիշեր,

— կատակ մը ըրէ, ըսեր են, մեր աւանակին: Ըտքը վերցուցեր ու կից մըն է փակցուցեր:

Ու ձիշդ այս կատակին հետեւողութեամբ, մարդը ելեր է կապկուած խոհերու իրօք անկապ խառնուրդի մը մէջ, լրջութիւն դնելու, յիշելով *70* հազարի պատմութիւնը եւ յորդորներ կարդալով:

կեանքը երկար է: Գիտենք սպասել: Ատենը կուգայ իր յորդորները Թէեւ, յոյս չկայ որ առնէ:

Մինչ այդ սակայն, հետաքրքիրները կրնան տարբերութիւնը փնտռել *Վագրի* Թուրք խմբագրին եւ *Ապագայի* հայ *Սանխօին*: Երկուքն ալ գիտութեա՞մբ Թէ անգիտութեամբ, կ'ուզեն սուտը իբր իրաւ կլլեցնել: Մէկը Թուրքերուն, միւսը Հայերուն...:

ԹԱՐՈՒՏԻՆ

Հանայնավարներ Պուլկարիոյ մէջ

ՊՈԼԻՍ, *21* մարտ.— Պաքուէն եկած ձամբորդները կը յայտնեն Թէ կովկասի հիւսիսէն եւ Թուրքեստանէն առնուած *6* զօրաբաժիններ ղրկուած են արեւելեան ռիպերիա: Բազմանէն, ոյթալինկրատէն եւ օրէնպուրկէն բազմաթիւ օդանաւեր մեկնած են դէպի ջիթա եւ մանչուրիական սահմանագլուխը:

Փարիզի թատրոնները պիտի փակուին

Օփերայի տնօրէնին, Պ. Ռուշէի իրաժարումը՝ ազդանշանը տուաւ Թատերական ձգնաժամի մը: Նախորդ օր, փարիզի Թատրոններու տնօրէնները ընդհանուր ժողով մը գումարելով, որոշեցին փակել Թատրոնները մարտ *29*ին:

Այս որոշումը տրուած է, ինչպէս ըսեր էինք, ստիպելու համար կառավարութիւնը որ Թեթեւցնէ ներկայացումներու վրայ դրուած տուրքերը:

Երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբը սկսած է քննել Թատրոններու կացութիւնը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ հախուռնական տագնապը

Թուրքիոյ կառավարութեան հրաժարման մասին, ըսմէք փաշա յայտարարեց Թուրք «Ընատօլու» գործակալութեան Թէ որ եւ է պատճառ չունի իր դիրքը լքելու եւ Թէ միւս գործավարներն ալ նման մտադրութիւն մը չունին, այն պահուն իսկ, երբ շատ սուր հարցերու առջեւ կը գտնուին:

Թուրք նախարարական տագնապի զրոյցներն ուրեմն կը հերքուին այս կերպով:

Դանուբեան երկիրներու գործակցութիւնը

Անգլիական խորհրդարանին մէջ, պահպանողական երեսփոխան մը հետեւեալ երեք հարցումները ուղղեց արտաքին նախարարին:

1) Դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան մասին, ժընեւի մէջ համաձայնութիւն մը մշակուա՞ծ է.

2) Այս ծրագիրը պիտի քննուի՞ պետութեանց ներկայացուցիչներէ կազմուած ժողովի մը կողմէ:

3) Այս վերջին պարագային, անգլիական կառավարութիւնը կրնա՞յ վըստահեցնել Թէ մինչեւ ՕՁԹավայի խորհրդաժողովը հաւանութիւն չպիտի յայտնէ նոյն ծրագրով նախատեսուած առեւտրական որեւէ նախընտրական ծրագրի:

Արտաքին նախարարը ձօն ՍայմՕն կարճ յայտարարութեամբ մը պատասխանեց Թէ առաջին հարցման կուտայ ժխտական պատասխան մը եւ հետեւաբար երկրորդ հարցը ինքնին աւելորդ կը դառնայ, գալով երրորդ հարցման, կառավարութիւնը չպիտի տայ որեւէ որոշում որ վնասէ ՕՁԹավայի խորհրդաժողովին:

Անգլեհիրլանտական յարաբերութիւնները

«Տէյլի Էքսփրէս»ի Թղթակիցը, Անգլիոյ ելմտական նախարար Չէմպըլէյնի վերջին աղգարարութեան մասին, տեսակցութիւն մը ունեցած է Իրլանտայի Նահանգապետական վարչապետին Տէ Վալէրայի հետ.— Յաւալի է որ, ըսած է Տէ Վալէրա, Պ. Չէմպըլէյն արտայայտուած է, առանց ճշգրտօրէն ծանօթացած ըլլալու իրողութեան: Սխալ է յայտարարել Թէ Իրլանտա հարուածելու վրայ է իր յանձնառութիւնները: Դաշնագիրը ոչ մէկ տեղ կը յիշատակէ տարեվճարները: Շիտակ է սակայն Թէ այդ տարեվճարները մնած են 1926ի ելմտական Համաձայնագրին մէջ. բայց ատիկա պաղտնի պայմանագրութիւն մը կը կազմէր Զընջիլի եւ Իրլանտայի ելմտական նախարարին միջեւ:

Ամերիկա եւ պատերազմական պարտքեր

Պերլինի ամերիկեան դեսպանը փարիզ եկաւ այցելելու իր պաշտօնակիցը՝ ամերիկեան դեսպանին: Այս ճամբորդութիւնը սակայն զանազան ենթադրութիւններու տեղի տուած է Պերլինի մէջ ուր կը կարծեն Թէ երկու ամերիկեան դեսպանները միասին դիմում մը պիտի կատարեն Ֆրանսական կառավարութեան՝ պարտքերու հարցին մասին:

Այս Նարցին մասին, Ուաշինկթընէն տրուած լուրի մը համաձայն Ամերիկեան խորհրդարանին մէջ, պարտքերու եւ Նատուցումներու վերաքննութեան հանդէպ թշնամութիւնը կը սաստկանայ Նետզնետէ: Մերակուտականները կ'ընդունին սակայն Թէ Ամերիկայի պարտական եւրոպական պետութիւնները չպիտի վճարեն, եթէ Գերմանիա դադրեցնէ իր պարտքերու վճարումը. սակայն անոնց նախընթաց ճառերը աչքառու խոր արմատ ձգած են ամերիկեան մտայնութեան մէջ ընդդէմ վերաքննութեան, որ Ճերակուտականները կը զգուշանան այսօր իրականութիւնը խոստովանելէ. եւ կը վախնան որ նման պարագայի մը առջեւ, հանրային կարծիքը պիրենք պատասխանատու նկատէ հաւասարութեան Նուազման Համար, ճիշդ այն պահուն երբ տուրքերը պէտք է աւելնան, քաջը գոցելու Նամար:

Ճերակոյտն ուրեմն, կը նախընտրէ անգիտանալ ճշմարտութիւնը եւ իբր իրական ընդունիլ վճարումները, երբ գիտեն Թէ կարելի չէ: Ատկից զատ, անոնք գիտեն Թէ ոգելից ըմպելիի արգելքը ձախողած է ընկերութեան բոլոր խաւերուն մէջ:

Ի՞նչ պիտի ըլլայ Ճերակոյտի դերը ուրեմն, երբ պարտքերու հարցը սեղանի վրայ գայ:

Ա՛յս մասին, Նեղինակաւոր Ճերակուտական մը յստակօրէն ըսաւ.— եթէ եւրոպայի պարտականները յայտնեն Թէ չեն կրնար վճարել, պարտաւոր ենք յստակօրէն նշանակել Թէ պարտքերը Նուազեցնելու կամ մոռնալու հարց չէ որ կը ծագի, այլ մերժումը կը նշանակէ ուրացում»:

Այսպէս, ուրեմն, Ամերիկայի Ճերակուտականները հարցին լուծումը կը գտնեն եւրոպայի կողմէ պարտքերու ուրացման մէջ, որպէսզի կարենան ընտրողներուն յայտնել Թէ իրենք մինչեւ վերջ կատարած են իրենց պարտքը եւ Թէ պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ եւրոպայի չկամութեան վրայ:

Բոլշեւիկները կը շարունակեն ջարդել

Թասլաքէն Պուքրէշ տրուած հետագիր մը կ'ըսէ, այդ գիւղին բնակիչները ապստամբած են ընդդէմ բոլշեւիկեան գործակալներուն, որոնք կ'ուզէին գրաւել եկեղեցին:

Այն ատեն, բոլշեւիկները կրակ բացին ամբոխին վրայ, սպաննելով *50* հոգի: Նման վիճադեպեր եւս տեղի ունեցած են այդ շրջանի ուրիշ գիւղերուն մէջ:

Պուքրէշէն տրուած հետագիր մը մարտ *21* Թուականով, կը յայտնէ նաեւ.— Նոր ջարդեր տեղի ունեցած են ցնիեսդերի վրայ:

Մոլտաւ եւ ուկրայնացի բազմաթիւ գիւղացիներ որոնք կը փորձէին ցնիեսդերը անցնիլ Ռումանիա ապաստանելու Համար, նշմարուեցան բոլշեւիկեան սահմանապահ զինուորներուն կողմէ, որոնք *10*ի չափ փախստականներ սպաննեցին կամ վիրաւորեցին:

Թուրքիոյ առուրիները

Թրքական խալք կուսակցութիւնը ազգային ժողովի դիւանին յանձնեց օրինագիծ մը, որ խիստ տրամադրութիւններ կը բովանդակէ ամուրիներուն դէմ:

Լոյտ Ջորճ կը գրէ

Լոյտ Ջորճ հրատարակեց հատոր մը — ձշմարտութիւնը պատերազմական պարտքերու վրայ:

Այս գրքին մէջ, Լոյտ Ջորճ կը ջանայ փաստել Թէ՝ տնտեսական ընդհանուր-ապահովական պատճառներն են պատերազմական պարտքերն ու հատուցումները, ոսկիի գէշ բաշխումը աշխարհի մէջ եւ մաքսային պատնէշները:

Վերնայի դաշնագրին ստորագրումէն ասդին պատմականն ընելով հատուցումներու հարցին, Լոյտ Ջորճ կը պարզէ իր տեսակէտը որ ներկայացուցեր էր *1919*ին եւ կ'արդարացնէ հատուցումներու սկզբունքը:

— Քաղաքագէտներ չէին որ կը գրէ, չափազանցեցին Գերմանիոյ վճարման կարողութիւնը, այլ տնտեսագէտները» եւ կը յիշէ այս մասին, հատուցումներու յանձնախումբին այն ատենի անգլիական երեք պատուիրակներէն մէկուն գնահատումները.

— Դաշնագրի հեղինակներուն կոդմէ, կը շարունակէ Լոյտ Ջորճ որեւէ գումար չէր ձգտուած, այնոնք գոհացան նշանակելով հատուցումներու յանձնախումբ մը:

«Յաջորդական եւ նշանակելի նուազումները, որոնց յատկացուեցան յաջորդ *10* տարիները, երբեք չեն կազմեր դաշնագրի բռնաբարում մը. քանի որ դաշնագիրը նախատեսած է փոփոխելու եւ նոյնիսկ ջնջելու կարելիութիւնը,— հաւանութեամբ շահագրգռուած պետութիւններու — Գերմանիոյ վճարումներու մէկ մասին»:

Թէ չի կրնար վճարել, Լոյտ Ջորճ կը հաւաստէ Թէ հարցին լուծման բանալին Ամերիկայի ձեռքն է:

Լիւսպէրկի տան հարցաքննութիւն մը

Երէկ գրեր էինք Թէ ամերիկեան ոստիկանութիւնը ձերբակալած է առեւտրական մը, որուն համար կը կարծուի Թէ կապ ունի փոքրիկն Լինտպէրկի առեւանդման մէջ:

Հակառակ խիստ հարցաքննութեան մը, ասպակը ոչինչ յայտնեց Լինտպէրկի տղեկին առեւանգման մասին, որուն մէջ իբր Թէ դեր չէ ունեցած,

Ոստիկանական խիստ հսկողութեան տակ, Լինտպէրկի տունը տարուկեայ խորհրդաւոր արարած մը: Ամէն միջոց ձեռք առնուած էր գաղտնի պահելու համար անոր ինքնութիւնը:

Հակառակ ամէն ջանքերու ձախողութեան, Լինտպէրկ եւ ոստիկանութիւնը ճեռ յոյս ունին գտնելու տղեկը, որ առեւանգիչներուն համար կը կազմէ խոշոր հարստութիւն մը՝ 250 հազար տոլար, համաձայն Լինտպէրկի խոստման:

Հնդիկ մահմետականները կը պահանջեն

Լահորի մէջ, բացումը կատարուեցաւ համահնդկական խորհրդաժողովին: Մահմետականներու պետը ներկայացուց իրենց պահանջները, որոնց գլխաւոր կէտերն են, — անջատ ընտրութիւն — հիւսիս-արեւմտեան սահմանագլուխին համար առանձին կանոնադրութիւն, — գաւառական կատարեալ ինքնավարութիւն, — հնդկական նահանգներուն մէջ՝ կիրարկուած օրէնսդրական իշխանութեան, — հաւասարութիւն դաշնակցային զօրախումբերու:

Մահմետական պետը թելադրեց խորհրդաժողովին որ չմասնակցի Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդին բացած պայքարին: Հնդիկ Ազգ. Խորհուրդը ըստ, առանց իրաւունքի կը յաւակնի ներկայացնել ամբողջ Հնդկաստանը եւ կը ձգտի խախտել փոքրամասնութեանց եւ անգլիական կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, ստիպելու համար որ փոքրամասնութեանց հարցը կարգադրուի Խորհուրդին հետ միայն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Հուսալիք եւ նպատակներ

Մեր հանրապետության ներկայացուցիչները մասնակցեցին Հայկական ՍՍՀ-ի եւ Հայկական ՍՍՀ-ի միջեւ տնտեսական համագործակցության հարցերով կայացած խորհրդակցությանը։

Խորհրդակցության ընթացքում քննարկվեցին մի շարք հարցեր, որոնք վերաբերում էին երկու հանրապետությունների տնտեսական կապերի հետագա զարգացմանը։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկեցին նաեւ մի շարք կոնկրետ հարցեր, որոնք վերաբերում էին առանձին ապրանքների փոխադրման եւ մատակարարման գործին։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկեցին նաեւ մի շարք կոնկրետ հարցեր, որոնք վերաբերում էին առանձին ապրանքների փոխադրման եւ մատակարարման գործին։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Հուսալիք եւ նպատակներ

Մեր հանրապետության ներկայացուցիչները մասնակցեցին Հայկական ՍՍՀ-ի եւ Հայկական ՍՍՀ-ի միջեւ տնտեսական համագործակցության հարցերով կայացած խորհրդակցությանը։

Խորհրդակցության ընթացքում քննարկվեցին մի շարք հարցեր, որոնք վերաբերում էին երկու հանրապետությունների տնտեսական կապերի հետագա զարգացմանը։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկեցին նաեւ մի շարք կոնկրետ հարցեր, որոնք վերաբերում էին առանձին ապրանքների փոխադրման եւ մատակարարման գործին։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Հուսալիք եւ նպատակներ

Մեր հանրապետության ներկայացուցիչները մասնակցեցին Հայկական ՍՍՀ-ի եւ Հայկական ՍՍՀ-ի միջեւ տնտեսական համագործակցության հարցերով կայացած խորհրդակցությանը։

Խորհրդակցության ընթացքում քննարկվեցին մի շարք հարցեր, որոնք վերաբերում էին երկու հանրապետությունների տնտեսական կապերի հետագա զարգացմանը։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկեցին նաեւ մի շարք կոնկրետ հարցեր, որոնք վերաբերում էին առանձին ապրանքների փոխադրման եւ մատակարարման գործին։

Հանդիպման ընթացքում կողմերը հաստատեցին իրենց հավատարմությունը փոխադարձ շահավետ համագործակցության սկզբունքներին եւ հայտնեցին իրենց պատրաստակամությունը՝ ընդլայնելու առեւտրական կապերը։

Կողմերը նշեցին, որ հանրապետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառությունը 1937 թվականի համեմատությամբ աճել է 2,3 անգամ եւ 1938 թվականի առաջին կիսամյակում կազմել է 1,064,000 ռուբլի։ Սակայն այդ ցուցանիշը չի համապատասխանում հանրապետությունների տնտեսական հնարավորություններին։

Կողմերը որոշեցին ձեռնարկել միջոցներ՝ առեւտրաշրջանառությունը զգալիորեն ավելացնելու համար։

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

(Վ. Ծ.)

Ա. ՄԱՍ

XIII.

Տատրակի վիճակ էր քաշ... Հոգեբանական ուսումնասիրության նյութ էր ինքնասպան լինելու որոշումը... Ինչպե՞ս կարելի է մարդուն հասկանալ, եթե չգիտես, թե ինչ է նրա կյանքը, ինչ է նրա հոգին, ինչ է նրա սիրտը... Ինչպե՞ս կարելի է դատել մարդկանց, եթե չգիտես, թե ինչ է նրանց ներաշխարհը, ինչ է նրանց ապրումների աղբյուրը... Ինչպե՞ս կարելի է մարդկանց մեղադրել, եթե չգիտես, թե ինչ է նրանց ներաշխարհը, ինչ է նրանց ապրումների աղբյուրը... Ինչպե՞ս կարելի է մարդկանց մեղադրել, եթե չգիտես, թե ինչ է նրանց ներաշխարհը, ինչ է նրանց ապրումների աղբյուրը...

Ինչպե՞ս կարելի է մարդկանց մեղադրել

Ց. Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Դ.

Հ. Ց. Դ. Եւրոպայի կեդր. եւ Անիէռի «Զէյթուն» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրեն

Պէյռոնի Մասխ խումբը այսօր Յորիք-շաբթի իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ:

Անիւրի Եռագոյն խումբը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, «Մահակ-Մեսրոպ» Գրադարանի սրահը: Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ:

Անիւրի Փոթորիկ խումբը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գրադարանի սրահը: Զեկոյց ու դասախօսութիւն:

Նիւթ.— Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները:

Անիւրի Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն: Կը հրաւիրուին պատանի հաւակիրները:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷյԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միութեանս Գրադարանին մէջ, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Բէփիւպլիքի սրահը: Կը դասախօսէ ընկ. Պօղոս Հիւսեան, նիւթ ունենալով «Հայ քաղաքականութեան ծագումն ու զարգացումը 18—19րդ դարուն (նախորդի շարունակութիւն)»: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները: Մուտքը ազատ է:

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի կողմէ Միւթիւալիթէի մէջ

24 RUE ST. VICTOR ՄԷԹՐՕ ՄԻՒԹԻՒԱԼԻԹԷ

27 Մարտ Զատկի գիշերը ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Հնտանեկան ուրախ հանդիպում — Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Հնտիր ճաշ, ճոխ պուֆէ՝ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ՝ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ի ՐԻՄ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՑԵԱՆԻ

ՖԻԼԻՔ ԱՂԱՋԱՐԵԱՆի (Լութակ), եւ Mr. JEAN-MASSONի (դաշնակ)

6 Ապրիլ Յորիքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Salle Chopin, (Maison Pleyel)

8 Rue Daru, Paris. *Դիւն 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք*

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51 Mr. le Prince եւ հայկական ճաշարանները:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒՎԻՒՕԻ երգչախումբի փորձերը այսօր Յորիքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ:

ՏԷՍԻՆի եկեղեցասէր տիկնանց Միութիւնը կը ծանուցանէ հայ հասարակութեան թէ, այս կիրակի Զատկի տօնին առիթ տեղւոյս Հ. Ց. Դաշնակցութեան նորակառոյց Ակումբին ներքնասրահին մէջ, տեղի պիտի ունենայ եկմալեան եռածայն հանդիսաւոր պատարագ, երկսեռ 30 հոգի բաղկացեալ երգչախումբի կողմէ, դեկավարութեամբ Պ. Ա. Մելքոնեանի: կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը:

Հանրածանօթ **ՓԱՄՄԱԲԱՆ**

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ *(ԳՐԻՄԻԹԻՀ)*

Ամէն տեսակ գատական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX *Tél. Ménil. 96-74*

Օգտակար տիրեր

Շատ է աժան գինով գերմանական ալամինիւմի լուսանկարչական նոր մեքենայ մը (ոտքով միասին): Շատով դիմել գրաւոր կամ անձամբ Mme. Patrikian, 6 Ave. Président Wilson, Pavillons s/Bois. (Seine), Օփերայէն առնել հանրակառք 21a.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախտաբ. եւ նոր մեքոտ, գաւմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Կ'ուզուին *գերձակզործաւորներ եւ գործաւորուհիներ*

այրերու հագուստներու համար: Դիմել՝ Elikessikian, 70 Rue de Moutreuil, Vincennes.

Համեղ եւ հոտաւէտ ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով *փութացէք ձեր պատուէրները կատարել*

MÉRIDIONAL *Լաւարտաձառատուներ*

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet — Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Մաղի առեւտրականներու եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄԲՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քէփ տը շինէ շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER — Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Ձ'ղ մի խաբուիք

Գնելով միջնորդներէ (intermédiaire) ինչ որ կրնաք գնել ուղղակի գործարանէն:

«Դաւիթեան» տէքօրասիօնի աշխատանոցը, Լիոնի մետաքսի մեծ տան մը հետ համաձայնած ըլլալով մինչեւ հիմա չտեսնուած, բացարձակ անմրցելի գիներով քառէներ եւ էշարփներ սկսած է տէքօրէ ընել, մեծաքանակի համար:

Բոլոր խանութպաններըը, Փարիզի եւ գաւառի մառշէի առեւտրականները թող դիմեն տրհետանոցս, ուր պիտի գտնեն զանազան օրինակներ զանազան գոյներով:

Մէկ անգամ այցելելը բաւական է տեւական յաճախորդ դառնալու: Մաքուր եւ խնամուած գործ:

Maison. TAVITIAN, 117 rue Victor-Hugo, Levallois, Seine, St. Lazare էն 45 թիւ հանրակառքը առնել ու իջնել Rue Gide:

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, ծելադրական եւ ֆրէօտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի առանձնաքուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՆՃԵԱՆ:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Գործ կը փնտռէ *Արեւելեան եւ եւրոպական*

վերջին նորաձեւութեամբ, անթերի կահաւորուած սափրիչի խանութի մը վարձու կը տրուի նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել 3 rue Pali-Kao, Պ. Մարգար Մէնկիշեանի:

Ուշադրութիւն

Վերջին նորաձեւութեամբ, անթերի կահաւորուած սափրիչի խանութի մը վարձու կը տրուի նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել 3 rue Pali-Kao, Պ. Մարգար Մէնկիշեանի:

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine**, Փարիզ (9):

Ամեհուն, ամեհուն, ամեհուն, ի գիտութիւն

«ՇԻՐԱԿ» ՄԵԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արեւելեան ընտիր մոքայով պատրաստուած թիպէտ սուրճ Զատկական իամով, Թարմ չէօրէկներ եւ *սիմիթներ*

Զատկական տօներու առթիւ 100ին 20 զեղչ: Նպարավաճառական մանաւանդ պայմաններ: Արագ եւ խնամով սպասարկութիւն:

Փութացէք օգտուիլ: Livraison à domicile

26 Rue de Trévise, Paris (9), Métro Cadet *Tél. Prov. 38-03*

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՖԷՐԵԱՆ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

Վարձուի ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԹ,

Porte d'Orléans էն ՈՒՐՔ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* Յորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը

44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74

Au Duc de Trévise

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒԻՏ ՄԻՒՐԱՆԵԱՆի

Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒԻՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ:

Մաքսուրը կը յարմարի օրուան տաղնապին: Եկէք եւ տեսէք!

Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով:

Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՓՓԱՆ ՑՎԱՑԿ

*Յաջորդ օրը ձկնորսութեան գնաց ինծի խաղակից Դանիացիին հետ, այս նիւթին մէջ զարմանալի ծանօթութիւններ ցոյց տալով, ըստ Լիոնցի գործարանատիրոջ հետ երկար խօսակցեցաւ քաղաքականութեան մասին, որուն մէջ ալ յայտնուեցաւ իբրեւ հաճելի խօսող մը, վասնզի կը լսէինք խոշոր մարդուն լեցուն խնդուքը որ կը ծածկէր ծովուն ալիքներուն ազմուկը: Կէս օրուան ճաշէն ետքը (բացարձակապէս անհրաժեշտ է որ ճշդութեամբ յիշատակեմ անոր ժամանակին գործածութեան բոլոր այս երեւոյթները, որպէսզի հասկնալի ըլլայ կացութիւնը) դարձեալ 1 ժամ մնաց Տիկին Անրիէթի հետ, սուրճի պահուն, երկուքն ալ առանձին պարտէզին մէջ: Նորէն թէնիս խաղաց անոր աղջիկներուն հետ եւ խօսակցեցաւ զերման ամուսիններուն հետ, բակին մէջ: Ժամը վեցին, նամակ մը առնելու առեն, կայարանը գտայ զայն. փութով քովս եկաւ եւ պատմեց թէ պարտաւորուած էր մեկնելու, որովհետեւ զինքը յանկնկալօրէն կանչեր էին, բայց թէ պիտի վերադառնար երկու օրէն:

Արդարեւ, իրիկունը, սեղանատունը չէր գտնուեր ան. բայց միայն անձր կը բացակայէր, որովհետեւ բոլոր սեղաններուն վրայ միայն անոր մասին կը խօսէին եւ կը գովէին անոր հաճելի եւ զուարթ նկարագիրը:

Գիշերը, ժամը տասնըմէկը ըլլալու էր, սենեակիս մէջ նստած դրքի մը ընթերցումը աւարտելու վրայ էի, երբ յանկարծ բաց պատուհանէն լսեցի մտաւոզ աղաղակներ ու ճիչեր պարտէզին մէջէ. յայտնի էր որ քովի պանդոկին մէջ անսովոր շարժում մը տեղի կ'ունենար: Աւելի մտաւոզ քան հետաքրքիր, անմիջապէս իջայ յիշուն աստիճանները. հոն գտայ պանդոկին հիւրերն ու պաշտօնեաները, յուզուած եւ շփոթ վիճակի մէջ:

Տիկին Անրիէթ չէր վերադարձեր այն պատճառէն զոր ամէն իրիկուն կ'ընէր ծովեզերքին պատշգամին վրայ, մինչ ամուսինը իր սովորական ճշդապահութիւնով տօմինօ կը խաղար Նամիւրցի իր բարեկամին հետ. արկածէ մը կը վախնային: Այդ մարդը, Լիոնցին, որ սովորաբար այնքան ծանր էր, — զեր յուլի մը պէս կը նետուէր, միշտ ծովեզերքին ուղղութիւնով եւ երբ յուզումէն այլափոխուած ձայնով մը գիշերուան մէջ կը պոռար «Անրիէ՛թ, Անրիէ՛թ», այս ձայնը կարծես թէ կը թողուր այն զարհուրելի տպաւորութիւնը զոր պիտի կրնար տալ նախնական շրջաններու հսկայ անասուն մը՝ մահացուորէն վիրաւորուր:

Ծառաներն ու փոքրիկ ապասաւորները հոս հոն կը վազէին, սանդուղներէն վեր կ'ելլէին, վար կ'իջնէին յուզմամբ. արթնցուցին բոլոր հիւրերը, հեռաձայնեցին քաղաքին ոստիկանութեան: Բայց այս բոլոր աղմուկին մէջ, հաստ մարդը, բաճկոնին կոճակները քակած, միշտ կ'անցնէր, երերուն կամ խոշոր քայլերով եւ կը հեծկլտար ու կը պոռար գ'ՒշԷրուան մէջ, բոլորովին անբան ձեւով մը, անուն մը միայն. «Անրիէ՛թ, Անրիէ՛թ»: Այս միջոցին, վերը տղաքը արթնցեր էին եւ իրենց գիշերազգեստին մէջ պատուհանէն կ'իջերազգեստին մէջ պատուհանէն մալրը կը կանչէին. այն առեն հայրը անոնց քով վազեց, հանդարտացնելու համար զանոնք:

Ցետոյ տեղի ունեցաւ այնքան սարսափելի բան մը զոր կարելի չէ պատմել, որովհետեւ բացառիկ տագնապի պահերու միջոցին, այդքան սաստկութիւնով լարուած քնութիւնը մարդուն կերպարանքին չափ կուտայ այնպիսի ողբերգական արտայայտութիւն մը որ ոչ պատկերը եւ ոչ ալ խօսքը կրնան արտաբերել, չանթի այն ուժգնութիւնով որ այդ քնութենէն կը բխի: Ցանկարծ ծանր ու զէր մարդը անդուդին ճռնչող աստիճաններէն վար իջաւ բոլորովին փոխուած դէմքով մը. ձեռքը նաժակ մը ունէր. «Կանչեցէք բոլորը», ըսաւ ան հազիւ լսելի ձայնով մը պաշտօնեաներու գլխաւորին, «կանչեցէք բոլորը, անօգուտ է փնտռելը, կինս լքեր է զիս»:

Վայելուչ ծանրութիւն մը ունէր մահացուօրէն վիրաւոր այդ մարդը, լուրջ կերպարանքմբ՝ արդիւնք զերմարդկային ճիգի, բոլոր այս մարդոց առջեւ որոնք զայն կը շրջապատէին հետաքրքրութեամբ շուրջը կը սեղմուէին անոր նայելու համար, որոնք, յանկարծ մէկ կողմ քաշուեցան շփոթ, ամօթահար ու սարսափած: Ան տակաւին բաւական քաջութիւն ունեցաւ մեր առջեւէն անցնելու համար երերուն, առանց ոչ մէկուն նայելու եւ մարելու համար լոյսը ընթերցասրահին մէջ. յետոյ լսեցինք անոր ծանր ու հաստ մարմինին խուլ փլուզումը թիկնաթոռի մը մէջ եւ իսացանք վայրի, անասնական հեծկլտուք մը զոր կրնայ ունենալ միայն այն մարդը որ դեռ երբեք չէ լացած: Այս նախնական վիշտը, մեզմէ իւրաքանչիւրին, նոյնիսկ ամէնէն նուազ զգայունին վրայ ունեցաւ տեսակ մը թմրեցուցիչ աղդեցութիւն: Պանդոկի ծառաներէն ոչ մէկը, հետաքրքրութեան համար հոն եկող հիւրերէն ոչ մէկը կը համարձակէր ժպիտ մը փորձել, ոչ իսկ կարեկցութեան բառ մը արտասանել. լուռ, կարծես ամօթահար զգացումի այս բուռն պոռթկումին առջեւ, յամրօրէն քաշուեցանք մեր սենեակները, մինչ բոլորովին առանձին այդ ժուռ սենեակին մէջ, Հախճախուած մարդկութեան այդ խլեակը կը բաբախէր ու կը հեծկլտար, միս-մինակ իրեն հետ, տանը մէջ ուր գողերն էլ այլեւս կը մարէին, ոչ մէկ ձայն կը լսուէին մրմունջներ, փսփսքներ, տակաւ ու նուազող:

Հասկնալի է որ մեր աչքերուն առջեւ կատարուած այդքան ահարիչ դէպք մը կրնար ուժգին կերպով ցնցել մարդեր որոնք վաղուց էին ձանձրոյթի եւ անփութութեան ժամանցներու: Բայց վհատութիւնը որ յետոյ մեր սեղանին շուրջը պայթեցաւ այնքան բուռն էր փով եւ որ քիչ մնաց ծեծկռտուքի փոխուէր, թէեւ այդ ապշեցուցիչ դէպքն ունէր իբր մեկնակէտ, բայց աւելի հարց մըն էր սկզբունքներու որոնք իրարու կը բախին, եւ կեանքի ալլագան ըմբռնումներու առելալուտ ընդդիմադրութեան:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՄԱՐՏ 1932

24 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1856

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՊԱՂԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԼԱՆՏԱ

Կը թուի թէ բոլոր միջին ճամբանները անզօր են այլեւս, հաւասարիմ հպատակութեան մէջ պահելու համար բրիտանական կայսրութեան բազկացուցիչ մասերը, ինքնավար գաղթապետութիւններէն մինչեւ բուն գաղթավայրերը:

Այդ գաղթապետութիւնները — Քանատա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւ. Ափրիկէ եւն. շատոնց կը վայելեն ոչ միայն բացարձակ ազատութիւն իրենց ներքին գործերուն մէջ, այլեւ տիրական դեր կը կատարեն Մեծն Բրիտանիոյ այտաքին քաղաքականութեան մէջ:

Այս իրողութեան ամէնէն վճռական ապացոյցը տեսանք դինադարի շրջանին, երբ գաղթապետութիւնները մերժեցին Լոյտ Ճորճի առաջարկը, պատերազմը վերսկսելու մասին:

Այդ գիծը շեշտուեցաւ հետզհետէ, եւ Լոնտոն ստիպուած է պարբերաբար կայսերական խորհրդաժողովներ գումարել, գաղթապետութիւններուն կարծիքն առնել, ամէն կարգի խնդիրներու մասին: Զինաթափութիւնէն մինչեւ մնատեսական ծրագիրները:

Մեծ Պատերազմին հաշիւները հազիւ փակուած, իրարու ետեւէ գլուխ վերցուցին Եգիպտոսը, Հնդկաստանը եւ Իրլանտան:

Նոր չէին այդ երկիրներուն ներքին խլրտուքները, ազատագրական պայքարները: Բայց արագօրէն սաստկացան, խոր մտահոգութեան մատնելով Մեծն Բրիտանիան: Չարկ եղաւ կէս ճամբու վրայ դիմաւորել բոլորն ալ:

Եգիպտոսի թեւարկութիւնը Չնչուեցաւ 1922 փետրուար 28ին, երկիրը հռչակուեցաւ անկախ պետութիւն, եւ ապագային վերապահուեցան կարգ մը վիճելի խնդիրներ — հաղորդակցութեանց ապահովութիւն, զինուորական կազմակերպութիւն, օտարականներու եւ փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւն եւ Սուետնի հարց:

Այդ խնդիրները մինչեւ այսօր ալ կը մնան առկախ: Ոչ Լոնտոնը տեղի տալ կ'ուզէ, ոչ ալ Եգիպտոսի ազգայնական կուսակցութիւնը:

Գահ մը պայքարը այնքան սաստկացաւ որ, Մեծն Բրիտանիա կորուկ միջոցներու դիմեց, փոփոխել տուաւ Եգիպտոսի Սահմանադրութիւնը եւ իշխանութեան գլուխ բերաւ չափաւոր մարդիկ, ազգայնականներուն բացատրութեամբ —«վարձկաններ եւ դաւաճաններ»:

Եւ քանի կը տիրէ այս առկախ վիճակը, բրիտանական ուժերը կը մնան տէր-տիրական Եգիպտոսի ջուրերուն մէջ, ինչպէս ցամաքի վրայ:

Հնդկաստանի պարագային, Լոնտոն չարը խափանելու համար քանի յանձնաժողով մը դրկեց, սահմանադրութեան նոր ծրագիր մը մշակեց, զարկաւ-զարնուեցաւ, կանտին բանտարկեց (1930), յետոյ Լոնտոն հրաւիրեց (1931), յետոյ նորէն բանտարկեց, եւ մինչեւ այսօր ալ վէճը կը պահէ իր խորութիւնն ու ծաւալը:

Ինչ կը վերաբերի Իրլանտայի, անոր յեղափոխականները ռումբ կը պայթեցնէին մինչեւ Լոնտոնի փողոցներուն մէջ, պահանջելով բացարձակ անկախութիւն եւ անյապաղ: Կատաղի կռիւներէ յետոյ, կարելի եղաւ ելք մը գտնել 1921 դեկտեմբերին:

Առանձին վարչաձեւ մը հաստատուեցաւ հիւսիսային Իրլանտայի համար (1920), իսկ հարաւային Իրլանտան — երկրին մեծագոյն մասը — որ հանրապետութիւն հռչակած էր 1919 յունուարին, ճանչցուեցաւ իբրեւ Ազատ Պետութիւն, մտնելու համար դաշնագրով մը:

Տրուած առանձնաշնորհները նման էին Քանատայի վայելած իրաւունքներուն: 1922ին հռչակուեցաւ սահմանադրութիւնը, որ կը տրամադրէ երդում՝ Մեծն Բրիտանիոյ թագաւորին: Երեսփ. ժողովի անդամներուն թիւն էր 153, իսկ Ծերակոյտին անդամներուն թիւը՝ 30: Որոշման մը համաձայն, Իրլանտա տարեկան երեք միլիոն ստերլին պիտի վճարէր Անգլիոյ, իբրեւ հատուցում ազգայնացած հողերու:

Այս զիջումներուն վրայ, կիրքերը խաղաղեցան և բնականոն վիճակ հաստատուեցաւ: Սակայն բացարձակ անկախութեան պայքարը շարունակուեցաւ օրինական ճանապարհներով:

Կատարուած ընտրութեանց հետեւանքով, իշխանութեան գլուխ եկած էին չափաւորականներ, առաջնորդութեամբ Պ. Քոսկրէյվի: Տէ Վալէրայի ղեկավարած ազգայնականները, ուժգնօրէն կը պահանջէին Իրլանտայի միութիւնը եւ իշխանութեան գլուխ բերաւ չափաւոր մարդիկ, ազգայնականներուն բացատրութեամբ —«վարձկաններ եւ դաւաճաններ»:

Եւ եկաւ այդ օրը, —նոր ընտրութեանց շրջանը, անցեալ փետրուարին: Արդիւնքը չափազանց պարտութիւն մըն էր չափաւորականներուն համար, եւ հանրապետականները գրաւեցին իշխանութիւնը, վարչապետութեամբ Տէ Վալէռայի:

Առաջին օրէն իսկ, շշուկներ կը պտտէին թէ Տէ Վալէռա չեղեալ պիտի համարէ հաւատարմութեան երդումը եւ ոչ միայն պիտի մերժէ տարեկան երեք միլիոն ստերլինի հատուցումը, այլեւ ետ պիտի պահանջէ մինչեւ հիմա վճարուած գումարները:

Այս լուրերը հերքուեցան օր օրին, բայց այսօր ամէն պատրանք փարատած է: Տէ Վալէռա արդէն դիրք բռնած է Մեծն Բրիտանիոյ դէմ, ինչպէս հաստատեց գաղթային նախարարը, երեսփ. ժողովի մարտ 22ի նիստին մէջ, եւ ինչպէս հաղորդեց Իրլանտայի բրիտանական ներկայացուցիչը:

Ուրեմն, կռիւը վերսկսած է Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ, եւ կրնայ յանգիլ ծանրակշիռ անակնկալներու, քանի որ Տէ Վալէռա ոչ միայն յամառ մարդ է, այլ եւ անդառնալի որոշումներու վարպետ մը:

Եթէ հարկ ըլլար բաղդատել երեք տագնապները — եգիպտական, հնդկական եւ իրլանտական — կարելի էր ամէնէն փափուկը համարել երրորդը:

Իրլանտան կը գտնուի Անգլիոյ քթին տակ, եւ բուն մայր-երկրին պաշտպանութեան կամ կազմալուծման համար կը ներկայացնէ վճռական ազդակ մը: Այնպէս որ, եթէ օրինական, սահմանադրական միջոցները չբաւեն Մեծն Բրիտանիա պիտի մղուի զինու զօրութեամբ պարտադրելու իր կամքը: Բայց մինչեւ այդ օրը, ունի բռնութեան ուրիշ միջոցներ ալ,— տնտեսական պայքար, ծովեզերքի պաշարում եւն:

Ամէն պարագայի մէջ, ծանր է կացութիւնը Անգլիոյ «ազգային դահլիճ»ին համար:

Դարաւոր աշխարհակալութեան մը փառքերէն եւ վարդերէն յետոյ, ահա փուշերն են որ կը ցցուին բրիտանական գահուն վրայ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՊԱԳԱՅ

Թերեւս շատեր, իսկսկսնալէ յետոյ թէ ինչո՞ւ *Պայքար* կոչուած է Ամերիկայի հայ պայքարախոյս ռամկավարներուն թերթը, ուզեն իմսկսնալ նաեւ թէ ինչո՞ւ *Ապագայ* կոչուած է փարիզի մեր ներկայ ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը:

Հանելուկը կը լուծուի հիմա, — մտիկ ըրէք:

Ջօպանեան, որ, ինչպէս գիտէք, կրնայ յօդուածներ գրել բանաստեղծներուն, երգիչներուն, նկարիչներուն, դերասաններուն, ինչպէս նաեւ աստուածաբանութեան, տարրաբանութեան, բուսաբանութեան, հինաբանութեան, վերջապէս, մարքսիզմին, լենինիզմին, ֆաշիզմին, ֆիլէրիզմին, օպորտունիզմին, դարձեալ եւ նոյնպէս թեթեակցութիւններ իր պտոյտներուն, պատասխաններ իմ ու քու վէճերուն, հետեւաբար նաեւ քաղաքականութեան, պատմագիտութեան, ուստի եւ այնպէս իր կարդացած ու չկարդացած բոլոր բաներուն մասին, պէտք էր որ գրէր նաեւ տպաւորութիւններ կամ նկարագրութիւններ այն նկարահանդէսներուն եւ թատերախաղերուն մասին, զորս ... չէ տեսած:

Ալէքսեւ, վերջերս Պ. Արշակ Ջօպանեան քրոնիկ մը գրած էր Շահխաթունիի մասին, բայց խօսած էր... Ադամեանի, Զարիֆեանի, Աբէլեանի մասին: Ցետոյ յանկարծ յիշելով նաեւ վաիրամ փափազեանը, կ'ըսէր թէ Ադամեանի նման գեղեցիկ խաղարկութիւն մը *«ունենալու է վահրամ փափազեանն ալ»*, թէեւ կը խոստովանի որ չէ... տեսած:

Այո՛, առանց տեսնալու, առանց զգալու, առանց իմսկսնալու, առանց ճանչնալու, առանց գիտնալու, առանց կարդալու, առանց սորվելու, շատ բան է գրեր Ջօպանեան:

Ապագայ քաներու մասին իսկ, գուշակօրէն, կրնայ եօթը սիւնակ բան գրել:

Ատոր իմսկսնար է, որ իր պաշտօնաթերթին ալ կը կրէ այդ անունը:

ՀԱՐԹՈՒՈՑ

Բոլշեւիկ դեսպանը վարդ կը պահէ

Ալէքսի թերթերը կը գրեն թէ, անցեալները Սինկրուի բանտէն փախած եւ աստիկանի մը սպանութեամբ ամբաստանուած համայնավար Պէզանտաքօսը, ոստիկանական իշխանութեանց քաղած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, պահպըտած է Ալէքսի խորհրդային դեսպանատան մէջ, որ արդէն իսկ պատրաստութիւններ կը տեսնէ զայն Ռուսիա փոխադրելու համար:

Պատկան իշխանութեանց կողմէ այս մասին ձեռք ձգուած ապացոյցները փոխանցուած են արդէն արտաքին նախարարութեան, որմէ հրահանգներ ուղուած է որդեգրուելիք ընթացքի մասին:

Անշուշտ, խորհրդային դեսպանատունը կարուկ կերպով պիտի ուրանայ համայնավար փախստականին ընծայուած թաքստոցը, որովհետեւ եղելութիւնը ծանրակշիռ գայթակղութիւն մը կը հանդիսանայ, արտակարգօրէն դժուարացնելով Ալէքսի խորհրդային դեսպանին դիրքը եւ վտանգաւոր բարդութիւններ ստեղծելով Ցունաստանի եւ խորհրդային Ռուսիոյ դիւանագիտական յարաբերութեանց մէջեւ:

Հայու մը կասկածելի մահը

Ժիէնէն 14 քիլոմեթր հեռու, Fosse Commune de Goullons կոչուած վայրին մէջ կը գտնուի ալիւսաշէն շէնք մը, երեք առանձնասրահներով: կը բնակին Լեհեր եւ Հայ մը, Ստեփան Ադաճանեան, 47 տարու, որ կ'աշխատէր խաւարքարի գործարանի մը մէջ: Ադաճանեան մեռած գտնուեցաւ իր անկողնին մօտիկը: Մահը կասկածի տեղի տուած ըլլալով, Մօնթարժիի դատական իշխանութիւնը տեղին վրայ քննութիւն կատարեց եւ դիպչնութիւն կատարելով, ստուգեց թէ Ադաճանեան զոհ գացած է պատահական թունաւորման մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՐԼԱՆՏԱ Կ'ԸՄԲՈՍՏԱՆԱՅ ԱՆԳԼԻՈՑ ԴԷՄ

Իրլանտայի հիմնարապետական վարչապետին տէ վալերայի յայտարարութիւնները չեղոյ, Անգլիոյ ելմտական նախարար Չէմպըրլէյնի ազդարարութիւնը ձգտուած վիճակ մը ստեղծած են երկու երկիրներուն միջեւ:

Անգլիոյ գաղթային նախարարը Լոնտոնի իրլանտական ներկայացուցիչէն ստացաւ իրլանտական կառավարութեան մտադրութեանց մասին պաշտօնագիր մը:

Այս մասին, գաղթային նախարարը երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց հարցման մը պատասխանելով.— Այս պահուս իսկ, Լոնտոնի իրլանտական ներկայացուցիչէն ստացայ շատ կարեւոր եւ շատ ծանրակշիռ պաշտօնագիր մը՝ այս հարցին մասին, Բովանդակութիւնը այնքան ծանր է որ չեմ կրնար այս պահուս զայն ձեզ հաղորդել: Բայց վաղն իսկ, անշուշտ, պաշտօնական յայտարարութիւն մը պիտի ընեմ ձեզ: Այսուհանդերձ, մտածեցի թէ արդար է որ երեսփ. ժողովին գիտցնեմ լուրջ կացութիւնը որ կրնայ յառաջ գալ այս պաշտօնագիրէն»:

Իրլանտայի ներկայացուցիչը յայտնեց թէ իրլանտայի արտաքին նախարարին կողմէ պաշտօնապէս իրական հաղորդուած տեղեկութեան համան, իր կառավարութիւնը կը նկատէ թէ հաւատարմութեան երդումը մաս չի կազմեր անգլեւիրլանտական դաշնագրին, թէ պարզապէս, այդ կէտը արձանագրուած է իրլանտական սահմանադրութեան մէջ եւ թէ իրլանտական ժողովուրդը բացարձակապէս իր իրաւունքին մէջ է փոփոխութեան ենթարկելու իր սահմանադրութիւնը:

Իրլանտական ներկայացուցիչը յայտնեց նաեւ թէ իրլանտայի մէջ, դաշնագրին ստորագրումէն ի վեր, երդումը տեղի տուած է կռիւներու եւ պատահարներու: Նոր կառավարութիւնը երբեք չի փափաքիր ոչ - բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել Անգլիոյ հետ, սակայն իրլանտայի մէջ, անկարելի է իրական խաղաղութիւն մը հաստատել, քանի ժողովուրդին ազատ եւ լիակատար ներկայացուցչութիւնը անկարելի կը դառնայ այս կարգի յանձնառութեամբ մը:

Շարցը, ուրեմն, այս կերպով, պաշտօնապէս դրուած է Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ:

Այս հարցը անմիջապէս պիտի քննուի Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ, եւ գաղթապետութեանց նախարարը, այս մասին յայտարարութիւն մը պիտի ընէ խորհրդարանին մէջ:

Բոլշեւիկները կը յաղթեն

Ամառուի՞ թէ ձմրան...

Այս իսկ է խնդիրը..., եղերական կերպով Նարց կուտան իրարու Տնիեսդերի եղերաբնակ գիւղացիները:

Իրօք այս վերջին մէկ քանի շաբաթներու ընթացքին, Տնիեսդերի ափին վրայ կատարուած Ջարդի լուրերը իրարու յաջորդեցին, անգամ մը եւս ցոյց տալով կարմիր վարչաձեւին անորակելի վայրենութիւնը:

Պուքրէշի ճամբով, Թիւլիւայէն առնուած վերջին լուրերու համաձայն, Տնիեսդերի ձախ ափը, թռատր հանդիսացած է եղերական միջադէպերու անցեալ գիշեր:

Բոլշեւիկ իշխանութիւնները որոշեր էին Սքիւթարի գիւղին քնակիչները քշել դէպի Թիրասպոլ, զանոնք այս քաղաքին մէջ կեդրոնացնելէ յետոյ, աքսորելու Նամար Սիպերիա:

Այս որոշման դէմ գիւղացիները ըմբոստացան եւ ծայրայեղ ընդդիմութիւն մը ցոյց տալին, նահանջելով մէկտեղ դէպի Տնիեսդերի եզերքը:

Այնմիջապէս բոլշեւիկեան զինուցիրները սկսան գործել եւ ամբողջ երեք ժամ լսուեցաւ անունց անընդհատ բոմբիւնը: Չակառակ կողմէն, այսինքն ռումանական գետափէն, ամբողջ գիշերը կը լսուէր ցաւի կանչեր եւ լացագոչ կոծ:

Իշխանութեան հրամանով, սպանեալ գիւղացիներու դիակները վերցուեցան գիշերը մութին եւ երբ լոյսը ծագեցաւ, ռումանական եզերքէն կարելի եղաւ տեսնել կարմիր մէկ քանի սահմանապահ զինուորներ, որոնք կը վերցնէին վերջին դիակները:

Մէկ քանի գիւղացիներ յաջողեր էին անցնիլ գետը եւ ապաստանիլ ռումանական եզերքը: Անոնցմէ մէկը յայտնեց թէ բոլշեւիկեան գընդացիրները անընդհատ կրակի տակ պահեր էին գետին ռուսական եզերքը եւ թէ փախստական գիւղացիներէն շատերը սպանուեր էին դեռ գետափը չհասած:

Չեղոհետ փախիլ յաջողած գիւղացիներու թիւը հասած է երեսունի:

Փախստականներէն մէկը յայտնեց թէ բոլշեւիկները որոշեր էին ամբողջ Սկիւթարի գիւղը աքսորել Սիպերիա, որովհետեւ կասկածուն էին թէ այս գիւղին մէջ է որ կը կազմակերպուի ռուսական հողերէն դէպի Ռումանիա զանգուածային փախուստը:

Սովի վախը Ռուսիոյ մէջ

ՌԻԿԱ, 29 մարտ.— Մոսկուայի թերթերու ընթերցումը ցոյց կուտայ թէ սերմնահատիկի պակասը գարնանամուտի այս օրերուն, սաստկօրէն կը վրդովէ խորհրդային իշխանութիւնները:

Ռուսական հողի շահագործման նոր եղանակին արդիւնքները արդէն զգալի կ'ըլլան: Բացի Թրիմէն ուր բաւական քանակութեամբ սերմնահատիկ կայ, ամէն տեղ կացութիւնը տագնապալի է, մասնաւորաբար Ուրալի մէջ, Ստորին Վոլկայի վրայ եւ Ուկրայինայի մէջ: Թերթերը կը գրեն թէ խորհրդային միութիւնը 1921-22ի սովէն աւելի զարհուրելի սովի մը սպառնալիքին տակ է:

Դաւանութեան երկիրներու գործակցութիւնը

Վարշաւիոյ քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ այս միջոցիս Լեհաստանի արտաքին նախարարին ներկայութիւնը փարիզի մէջ, Թոյլ պիտի տայ անգամ մը եւս ճշդելու Լեհաստանի դիրքը Դանուբեան դաշնակցութեան հարցին հանդէպ:

Վարշաւիոյ մէջ կ'ընդունին թէ դանուբեան հինգ երկիրներու շարը կը պահանջէ կազմել տնտեսական խմբակցութիւն մը: Լեհաստան, ինչպէս ուրիշ դրացի մեծ պետութիւններ, դանուբեան դաշնակցութեան կազմութենէն վերջն է որ պիտի միջամտէ, անոր հետ մշակելու համար տնտեսական յարաբերութիւններ, զորս ցարդ կը մշակէր իւրաքանչիւր երկրի հետ առանձին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ ֆ էջ)

Դաշնակցական թերթերը կ'արգիլուին Թուրքիոյ մէջ

Լնկիւրի արգիլած է «ցուսաբեր»ի մուտքը՝ Թուրքիա, ինչպէս կ'իմանանք խմբագրութեան մէկ յայտարարութենէն:

Արգիլուած է նաեւ Աթէնքի «Նոր Օր»ին մուտքը:

Իսկ «ցառաջ»ը արգիլուած է երկրի ցարիւ ի վեր, նոյն եսկ Թերթերու հետ փոխանակութեան համար:

Այս կարգադրութեանց հետ միաժամանակ, արտասահմանի Թրքական դեսպանատուները երկ-երկու օրինակ բաժանորդագրուած են արգիլուած Թերթերուն, ի հաշիւ կառավարութեան:

Հայ կարմրուկներու հաջագործութիւնները

*«Ազդակ»*ի մէջ կը կարդանք (16 մարտ).—

Ինչպէս գրած էինք անցեալները, Անդը Նահրի ազգային վարժարանին մէջ ժողով գումարած միջոցին, գաղտնի սոսկալի նոմանութեան կողմէ ձերբակալուած էին 18 համայնավարներ, որոնց 6ը ցարդ կը մնային բանտ:

Երէկ տեղի ունեցաւ անոնց վերջին դատավարութիւնը եւ տրուեցաւ վճիռը: Ոչ ձերբակալեալ վիճակի մէջ գտնուող 12 համայնավարները անմեղ արձակուեցան: Զատիկ Տատուեան, Անդրանիկ Օհանեան, Անտոն Գոճաողլանեան, Անդրանիկ Արտաշէսեան 20 ական օր բանտարկութեան եւ գատական ծախքերու գատապարտուեցան: Ասեփ Գոճաողլանեան գատապարտուեցաւ նաեւ տասը տարի սուրիական ոսկի տուգանքի:

× Երէկ, հայ համայնավարներու գատավարութեան ընթացքին տեղի ունեցաւ ծիծաղելի վէպք մը:

Յովհաննէս Քէշիշեան անուն հայ համայնավար մը, որ Մարտ 21 ին հողնաւորեալ երկիրներէն հեռանալու հրամանդ ստացած էր մարզպանութենէն, կ'ուզէ ներս մտնել գատավարութեան միջոցին, յայտարարելով գրան առջեւ հսկող ոստիկանին թէ ինք գաղտնի ոստիկան է: Ոստիկանը կը պահանջէ վաւերաթուղթ մը: Յովհաննէս անմիջապէս ցոյց կուտայ իր արտաքսման հրամանագիրը: Ոստիկանը, որ փրանսերէն գիտէր, դուրս կը հրէ խաբեբայ «ոստիկան»ը: Ետոր վրայ Յովհաննէս բռնացքի հարուած մը կուտայ ոստիկանին: Իսկոյն կը ձերբակալուի եւ բանտ կը տարուի:

Թատրոններու Գործադուլը

Գրեր էինք թէ փարիզեան թատերասրահներու տնօրէնները որոշեր էին մարտ 29էն սկսեալ գադրեցնել բոլոր ներկայացումները:

Այս որոշումէն յետոյ, սինեմայի տնօրէնները ալ Ժողովի մը մէջ որոշեցին միանալ թատրոններու գործադուլին: Նոյնպէս կրկէսները:

Թատրոնի տնօրէններու ներկայացուցիչները ելմտական նախարարին հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, պահանջ դրին նուազեցնել պետական տուրքը եւ չնչել հանրային խնամատարութեան անունով գանձուած տուրքը: Պետական տուրքը 5 կամ 2,5 առ հարիւր է. իսկ խնամատարականը 10 առ հարիւր:

Նոյն ներկայացուցիչները տեսակցեցան նաեւ կրթական նախարարին հետ:

Երեսփ. Ժողովի ելմտական յանձնախումբը համամիտ գտնուեցաւ գոհացում տալու թատրոններու պահանջին: Հեղինակներու ընկերակցութիւնն եւս որոշեց ուժ տալ անոնց:

ՎՐԻՊԱԿ.— Այսօրսան Բ. էջի ա. յօդուածին մէջ, վերջինհատուած, վերջէն վար ա. տող, «մէջ է որ», պիտի ըլլայ «մէջ չէ որ Ազէքը» եւն:

ՆՈՐ ՅՈՒՅՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՍՔԵՆԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

ՆԱՄԱԿԱԳՐԻ ՀԵՏԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆԸ

ԲՈՒԽ.— Հոս յեղափոխական շարժումները ուսումնասիրելու համար պէտք է ծանօթանալ ոչ միայն մարքսիզմի դասերուն, այլ նաեւ ընկերվարական ուսմունքի զանազան ուղղութիւններուն հետ, որոնք ներկայիս կը ներկայացնեն Երկրորդ Ինտերնացիոնալի գաղափարական ժառանգութիւնը։ Ասոնց ծանօթանալու համար ալ պէտք է կարդալ ոչ միայն ներկայ ժամանակի գրականութիւնը, այլ նաեւ հին հեղինակներու գործերը, որոնք ներկայ ժամանակի գաղափարական շարժումներուն հիմերը դրած են։ Ասոնցմէ մէկն է Ֆրանսական յեղափոխութեան պատմութիւնը, որ գրուած է 1847 թուականին։ Հեղինակը Լուի Պլանն է, որ ինքզինքը կը նկատէ սոցիալիստ։ Ան ունի նաեւ ուրիշ գործեր, որոնք ալ կարդալու արժանի են։ Ասոնցմէ մէկն է «Տասը տարի կամ Յեղափոխութեան պատմութիւնը 1830-1840 թուականներուն»։ Ան ունի նաեւ «Ֆրանսական յեղափոխութեան պատմութիւնը 1848 թուականին»։ Ասոնք ալ կարդալու արժանի գործեր են։ Ինչպէս կը տեսնէք, ես ձեզի կը խորհրդակցիմ կարդալ հին հեղինակներ։ Ասոնք ալ կարդալու արժանի են, որովհետեւ ներկայ ժամանակի շատ մը գաղափարներ ծագում առած են հինէն։ Ուրեմն, ինչպէս կ՚ըսէ Սողոմոն իմաստունը, «Ոչինչ նոր է արեգակին տակ»։

×

Իր ուսումնասիրութեան համար ինչ ուրիշ աղբիւրներ կրնայ գործածել ընկերը։

ԲՈՒԽ.— Ինչպէս ըսած է 1869 թուականին, Մարքս ինքզինքը կը նկատէր միայն մանր մը մասը այն մեծ շարժումին, որ կը կոչուի սոցիալիզմ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը յայտնաբերեց, որ դասակարգային պայքարը ներկայ ժամանակի պատմական մեծ ուժերէն մէկն է։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ այդ պայքարը պէտք է տանի դէպի բանուորական դիկտատուրա։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ այդ դիկտատուրան պէտք է ըլլայ միջազգային։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ այդ միջազգային դիկտատուրան պէտք է ըլլայ հաստատուն հիմերու վրայ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ այդ հաստատուն հիմերը պէտք է ըլլան գիտական։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ գիտական հիմերը պէտք է ըլլան դիալեկտիկական։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ դիալեկտիկական հիմերը պէտք է ըլլան մարքսիզմ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ մարքսիզմ պէտք է ըլլայ հաստատուն հիմերու վրայ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ հաստատուն հիմերու վրայ պէտք է ըլլայ գիտական։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ գիտական հիմերու վրայ պէտք է ըլլայ դիալեկտիկական։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ դիալեկտիկական հիմերու վրայ պէտք է ըլլայ մարքսիզմ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ մարքսիզմ պէտք է ըլլայ հաստատուն հիմերու վրայ։ Ան ինքզինքը կը համարէր միայն այն մարդը, որ առաջինը ըսաւ, որ հաստատուն հիմերը պէտք է ըլլան

ԲՐԻՋ Ա ԱՅՑԵՐԱՆ

(Վ. Ե.)

Ա.

ՊԱՆՈ

XIII.

= Ինչ ասե՞ս այդ մասին, Ոլոմպոս... իսա՛ր չեմ գիտեր... Ես այդ ոչինչ եմ հասկանում... Ես միայն գիտեմ, որ Ֆլորան ինձ համար ամեն ինչ է... Ես նրան պաշտում եմ... Ես նրա համար պատրաստ եմ ամեն զոհողության... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ անել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ տանել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ մոռանալ... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ ներել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ հավատալ... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ սպասել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ հուսալ... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ համբերել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ տանել... Ես նրա համար կարող եմ ամեն ինչ...

= Բայց, ո՞ր շահատակությունն է սա... Դուք ինձ ասեցիք, որ ես ձեզ ընկեր եմ պետք... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ... Ես ձեր ընկերն եմ...

— Ա՛խ, ընկեր, ընկեր... — ասաց Ոլոմպոսը, ոտքի թռչելով և ձեռքը նրա ուսին դնելով... — Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ ընկեր չունենալ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ...

— Ա՛խ, ընկեր, ընկեր... — ասաց Ոլոմպոսը, նրա ձեռքը սեղմելով և նրան իր կրծքին սեղմելով... — Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ... Ես ձեզ ընկեր եմ...

— Ես ձեզ ընկեր եմ...

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծ նպարավաճառատուն «Ազատաս»
39 Rue de Trévise, PARIS (9) **Métro Cadet**

ՍԱՊՈՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Tél. Prov. 03-91

ՈՒՆԻՆՔ անմրցելի գիներով զտակական հոտաւէտ եւ կարագ իւղով պատրաստուած ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ, էքմէք ՔԱՏԱՒԻՃ, թարմ սեր, պարսկական ամէնաընտիր տեսակի «Սատրի» քրինճ փիլաւի համար եւ ամէն տեսակ արեւելեան ու եւրոպական նպարեղէններ։ Ընարատ թարմ սուրճ։

Վ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ («Օթէլլո»ի դերին մէջ)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻՆ ՓԱՐԻԶ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՆԻ

"ՕԹԷԼԼՕ"

31 Mars, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Ընաֆիւտ, Ա. Տէրուան, Պ. Պ. Վ. փափազեան, Քօլաեան, Ա. Գամբէթեան, Կօճիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Թորոսեան, Պաղտասարեան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Սուրաքեան։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը *Ոչ օրի տոմսակ չի պրկուիր*

ՌԷԺԻՍԷՕՐ՝ Վ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՎԱՐԻՉ՝ Ս. ՍՈՒՐԱՔԵԱՆ

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԵԵՏԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՆԱՑԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Dr. VIDALի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes
28 Rue des Dames, մէթրօ Rome
ԱՁԳԻ, ՓԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԻ եւ ԱԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ
ընդունելութիւն՝ Գշ., եշ. եւ շբ. օրերը ժամը 1—7
Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարա-
դիւրութիւններ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30։

Զինեւճախոն յարաբերութիւնները

Լուշինկթընի ճափոնական դեսպանին տուած տեղեկութեանց համաձայն, ճափոնական կառավարութիւնը հաւանութիւն յայտնած է շանկհայի մէջ պատրաստուած զինադադարի պայմաններուն։

Զինական կառավարութիւնը, Ազգերու Դաշնակցութեան ուղղուած գրութեամբ մը, փափաք կը յայտնէ որ քննիչ յանձնախումբը կարելի եղածին չափ շուտ մեկնի Մանչուրիա եւ ձեռնարկէ նախատեսուած քննութեան։

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Բ. Դ. եւրոպայի կեդր. եւ Ընիէրի «Զէյթունի» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրեն

Անիլինի Եռադրյն խումբը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, «Սահակ-Մեսրոպ» Գրադարանի սրահը։

Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ։

Անիլինի Փոթորիկ խումբը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գրադարանի սրահը։ Զեկոյց ու դասախօսութիւն։

Նիւթ.— Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները։

Անիլինի Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան։

Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն։ Կը հրաւիրուին պատանի հատակիրները։

Սէն Մորիէլի Քրիստափոր խումբի դասախօսութիւնը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷյԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միութեանս Գրադարանին մէջ, 63 բիւ տը լա Բէֆիլիք։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

ՅԵՏԱՁԳՈՒՒԱԾ է Մարսէյլի Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը որ տեղի պիտի ունենար այս իրիկուն։

ԳՈՐԾ ԿՐ ՓՆՏՈՒ Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու ժամանադէտ խոհարար մը որ գիտէ նաեւ պատրաստել ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ, Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՄԱՐՍԷյԼԻ Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. ՍՏԵՓԱՆ ՎԱՐԴԵՐԷՍԵԱՆի մահուան առթիւ իր ընտանեկան պարագաներուն։

Համեղ եւ հոտաւէտ
ՁԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ
Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով *Փութացէք ձեր պատուէրները կատարել*
MÉRIDIONAL *ճաշարանատուներէն*
8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։
ԹԱՆՕ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճնգաժամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

Boulangerie - Patisserie
Four à vapeur
P. Shahpazian
25 Rue des Dominicaines, Marseille
Ջատկուայ առթիւ մեր փուռին մէջ կը գտնուին
ԻՒՂՈՑ ԵՒ ՇԱՔԱՐԱՒԱՌՈՒՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ
Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլաւա, գաթա-յիֆ, թրիկոնա, էքմէք գատաիֆ, թուլումպա թաթլըսը. լօքում, շոքոլա, ֆոնտան, ածը պատէմ, փըթիի ֆուռի եւ «պատէմ շէքէրի» ամէն տեսակները։ Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին։
Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ։
Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն։

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ - Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ընդհատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մարթի, արեան վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13e)
Le Gérant H. STEPHAN

ՔԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԵՓԱՆ ՅՎԱՑԿ

Արդարեւ սպասումի մը անդադրնապահութեան հետեւանքով (խորտակուած ամուսինը, իր անկարող բարկութեան մէջ, ճմրթկելով նետեր էր նամակը տախտակամածին մէկ անկիւնը, եւ սպասումի մը կարդացեր էր զայն), շուտով իմացանք որ Տիկին Անրիէթը առանձին չէր մեկնած, այլ երիտասարդ Ֆրանսացիին հետ (որուն հանդէպ շատերուն հատակրութիւնը այդ պահէն սկսաւ արագօրէն անհետանալ)։ Առով հանդերձ, առաջին ակնարկով, կարելի պիտի ըլլար կատարելապէս հասկնալ որպատիոքրիկ Տիկին Պովարին իր կլորիկ եւ գաւառացի ամուսինը փոխէր սիրուն եւ վայելուչ երիտասարդի մը հետ։ Բայց ինչ որ կը զարմացնէր ամբողջ տունը, այն էր թէ ո՛չ գործարանատէրը, ո՛չ իր աղջիկները, ո՛չ իսկ Տիկին Անրիէթ նախապէս բնաւ չէին տեսած այդ սիրահար պարոնը։ Եւ թէ հետեւաբար պատգամին վրայ երկու ժամ տեւող դիշերային խօսակցութիւն մը եւ սուրճ առնելու համար պարտէզին մէջ ժամ մը միասին ըլլալը բաւական պիտի ըլլային գրեթէ երեսունհերթ տարեկան անբասիր կնոջ մը լքել տալու դիշերով իր ամուսինը եւ իր երկու զաւակները, եւ արկածախնդրօրէն հետեւելու զեղեցիկ երիտասարդի մը որ իրեն բոլորովին անծանօթ էր։

Երեւոյթէն գաւեւով, մեր կլոր սեղանը համաձայն էր այս բացայայտ իրողութեան մէջ տեսնելու սիրահար զոյգի մը նենգ խաբէութիւնը եւ խորամանկ հնարամտութիւնը միայն։ Յայտնի էր որ Տիկին Անրիէթ շատ երկար առեն է ի վեր յարաբերութիւն կը պահէր երիտասարդին հետ եւ թէ «այդ մուկի որսորդը» հոս եկած էր միայն փախուստին վերջին մանրամասնութիւնները որոշելու համար, վասնզի — այսպէս կը տրամաբանէին— բացարձակապէս անկարելի էր որ պարկեշտ կին մը, պարզապէս երկու ժամուան ծանօթութենէ մը ետքը այդպէս փախչէր, սուլիչին պառաչին հարուածով։ Մինչդեռ ես հաճոյք զգացի տարբեր կարծիք մը ունենալէս, կորովի կերպով պաշտպանեցի այդ տեսակ զէպքի մը կարելիութիւնը եւ նոյնիսկ հաւանականութիւնը կնոջ մը կողմէ զոր ձանձրոյթի եւ յուսախաբութիւններու երկար տարիներու միութիւն մը ներքնապէս պատրաստեր էր որուն ըլլալու ամէն յանդուգն մարդու։ Իմ անսպասելիընդդիմախօսութեանս հետեւանքով, վիճաբանութիւնը շուտով ընդհանրացաւ եւ ա՛լ աւելի բորբոքեցաւ, երբ երկու զոյգ ամուսինները, թէ Գերմանը եւ թէ Իտալացին, իսկապէս վիրաւորիչ արհամարհանքով մը, մերժեցին ընդունիլ շանթի հարուածին դոյութիւնը որուն մէջ կը տեսնէին միայն լիմարութիւն մը եւ վիպային տափակ երեւակայութիւն մը։

Կարճ խօսքով, շահեկան չէ հոս վերստին ծաւալ իր բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ փոթորկալից ընթացքը վիճաբանութեան մը որ կ'երկարէր ապուրին եւ փուտինկին միջեւ։ Պանդոկի սեղանատան մանգպէտները միայն արամիտ կ'ըլլան եւ շատ անգամ անշահեկան են այն պատճառաբանութիւնները որոնց կը դիմենք տաք վիճաբանութեան մը ընթացքին զոր դիպուածը սեղանակիցներու մէջ կը ստեղծէ, որովհետեւ ինչպէս կ'ըսեն, անոնք «ձախ ձեռքով» հաւաքուած են հապճեպով։ Նմանապէս դժուար պիտի ըլլար բացատրել թէ ինչո՛ւ մեր վիճաբանութիւնը այդքան շուտ վիրաւորիչ ձեւեր առաւ. կը կարծեմ որ գրգռումը առաջ եկաւ սա պատճառով որ երկու ամուսինները կը պնդէին թէ իրենց կիները զերծ էին նման վտանգներէ եւ նման անկումներու հաւանականութենէն։ Դժբախտաբար իմ տեսակէտիս դէմ իբրեւ լաւագոյն առարկութիւն անոնք ըսին թէ այդպէս կրնայ խօսիլ միայն մէկը որ կնոջ հոգին կը դատէ ամուրիի մը պատահական եւ շատ դիւրին յաղթանակներու վրայ։ Այս պատասխանը զիս գրգռեց եւ հաւաներութիւնս բոլորովին հատաւ, երբ Գերման կինը այս դառը հատեմեց բարոյախօսի մը մանանեխով, ըսելով որ մէկ կողմէ կային ճշմարիտ կիները եւ միւս կողմէ թեթեւաբարոյ նկարագիրներ եւ թէ ըստ իրեն, Տիկին Անրիէթ այս վերջիններէն պէտք էր ըլլար։ Ասոր վրայ ես ալ իմ կարգիս յարձակողականի անցայ։ Յայտարարեցի որ ժխտելով սա բացայայտ իրողութիւնը թէ կին իր կեանքի զանազան պահերուն, իր կամքէն եւ իր բանականութենէն աւելի զօրաւոր խորհրդաւոր ուժերու կրնայ անձնատուր ըլլալ, կը ծածկէինք մեր վախը մեր իսկ բնազդէն, մեր խառնուածքին դիւային խորքէն, եւ թէ շատ անձեր հաճոյք կը զգային իրենք զիրենք կարծելով աւելի զօրաւոր, աւելի բարոյականի տէր եւ աւելի մաքուր քան բոլոր անոնք զոր «դիւրին է հրապուրել»։

Ես իմ կարգիս աւելի պարկեշտ կը գտնէի որ կին մը ազատօրէն եւ ցանկութեամբ հետեւէր իր բնազդին, փոխանակ, ինչպէս կ'ըլլայ ընդհանրապէս, իր ամուսինը խաբելու անոր բազուկներուն մէջ, աչքերը փակ։ Գրեթէ այսպէս արտայայտուեցայ, եւ այդ դերազդրիռ խօսակցութեան մէջ, որքան միւսները կը յարձակէին խեղճ Տիկին Անրիէթին վրայ, այնքան բուռն կերպով կը պաշտպանէի զայն (Տիշդն ըսելով, իմ խորունկ զգացումէս էր որ քիչ մը շատ ... կ'երթայի)։ Այս եռանդը գրգռեց միւսները եւ ես ալ իմ կարգիս ցասկոտի ձեւ մը առի։ Ես ալ ամուսինն էի եւ ինծի համար ալ ամուսնութիւնը սուրբ բան էր։ Ես ալ կը հաւատայի որ ժխտելով իրողութիւնը թէ կին իր կեանքի զանազան պահերուն, իր կամքէն եւ իր բանականութենէն աւելի զօրաւոր խորհրդաւոր ուժերու կրնայ անձնատուր ըլլալ, կը վտանգենք մեր ամուսնական երջանկութիւնը, մեր ընտանեկան հանգիստը, մեր ամբողջ կեանքը։ Ես ալ կը հաւատայի որ, ձեր Դանիէլ զուարթ կերպարանքով մը, ձեր մէջը մը ձեռքը, ինչպէս Ֆրիդրիխ մը դատաւորը, պատրաստուած էր երբեմն մահացուցիչ կրունկի կողմովը սեղանին դարնալու, իրրեւ ազդարար նշան մը, ըսելով «gentlemen, please».

Բայց վայրկեանի մը համար միայն անոր ազդեցութիւնը ինծի անգամ արդէն իմ հակառակորդս ըլլս մէկը բուռն կերպով ոտքի կանգներ եւ անոր կինը մեծ գոհունակութեամբ հետեւէր իր բնազդներուն, փոխանակ, ինչպէս կ'ըլլայ կարճ խօսքով, երկուտասնեակ վայրկեաններ եւս ու մեր վճռակամութիւնը պիտի վերջնական տպաւորութեամբ, եթէ յանկարծ Տ... մեղմ խօսքերով հանդարտեցուցած չըլլար, կարծես թէ ձեռնարկութեան վերջին ...

(շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 25 ՄԱՐՏ 1932
25 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1837

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻ...

Ողջ բացել ան կուվի բազար,
Դունէ դուռ շինում մանզար,
Թէրուին Քարգմանում ղզար,
Հոգի ուրանալ ան ուզում:

ԱՇՈՒԻՂ ՂՈՒԼԻ ԱՐՋՈՒՆԻ (1650—1750)

... Տօնական օրեր են: Բարի քրիստոնեաներ կը հաւատան թէ մարդիկ աւելի բարեհաճութեամբ կը լսեն իրար: Թէ կը պայծառանան սրտով ու մտքով:

Առանց բարի քրիստոնեայ մը ըլլալու, օգտուի՛նք այդ բարեհաճ տրամադրութենէն:

Եւ, Զարչարանքի օրով, խօսի՛նք մեր ամենօրեայ չարչարանքները մասին, որոնց սկիզբը տեսանք, բայց վախճանի մասին ոչ իսկ խորհիլ կ'ուզենք:

Տարուան ո՛ր եղանակէն ալ հաշուէ՛ք, պատկերը չի փոխուիր: Նոյն է ինչ որ տարեգլուխին: Նոյնը՝ Զատկին: Համա-ձմեռ:

Բայց փոխուա՞ծ է այն օրէն ի վեր — 18րդ դար — երբ կ'ողբար պարսկահայ անգրագէտ աշուղը.

— Ողջ բացել ան կուվի բազար,
Դունէ դուռ շինում մանզար...

Այս ողբն արձակած առեն, աշուղին շրջապատը չունէր այն մտահոգութիւնները ինչ որ ունինք մենք այսօր: Ոչ միայն այս կամ այն գաղութին կամ հաստատածին մէջ, այլ «ազգովին»:

Արեւելեան բարբարոսութիւններ, կրօնական հալածանքներ, ներքին փոսերիւններ,— այս կարգի հոգերու մէջ կը տապկուէր ժողովուրդը, Արզուհիի օրերուն:

Բայց, հոգ ու արմատ ունէր: Ունէր հաւատք եւ ինքնավստահութիւն: Ու կը տոկար:

Ողբն ու փառաբանութիւնը, երգն ու վէրքը ձգած աշուղներուն, ան կը գալարուէր, կը տքնէր, կը տքար, բայց կը դիմադրէր: Կ'ապրէր: Թոյլ չէր տար որ «կուվի բազար» բացողները, «դունէ դուռ մանզար» (տեսարան) սարքողները մեռցնեն ոգին եւ հողմավար նախիրի մը վերածեն հաւաքականութիւնը:

Այսօր, քան անգամ, յիսուն անգամ աւելի դժնդակ է մեր կացութիւնը: Ոչ հոգ ունինք, ոչ արմատ (մեր խօսքը գաղութներու մասին է): Իբրեւ ազգային ուղղութիւն՝ ունինք առնուազն տասը ճակատ: (Տասը ճակատ, միեւնոյն ժողովուրդին, արմատախիլ եւ ջարդուփշուր ընդունածին մէջ):

Իսկ ամէնէն կսկծալին — քանի կ'անցնին տարիները, այնքան կը ճիւղաւորուին, կը շերտաւորուին ճակատները:

Ինչ որ հասկնալի էր երէկ, խորթ կը թուի այսօր: Ինչ որ հայերէն էր, զարձեր է չհնարէն: Թաղէ թաղ եւ շրջանակէ շրջանակ:

Ներդաշնակութիւն չկայ նոյնիսկ միեւնոյն խմբակցութեան մէջ:

Ներքին անհասկացողութեան ամէնէն կենդանի վառարանները կը կազմեն Հայր. Միութիւնները: Գիւղը չի հանդուրժեր քաղաքին: Քաղաքը կ'ուրանայ գիւղը: Եւ տակաւին, — վերի թաղ, վարի թաղ: Ուղղափառ եւ հերիսիկոս:

Եւ իրրեւ հետեւանք, այսօր, ի սփիւռս աշխարհի, ունինք այլազան եւ անհամար միութիւններ՝ միեւնոյն նպատակին համար: Միեւնոյն ճամբուն վրայ: Ոչ թէ կուշտ կուշտի, այլ դէմ դիմաց: Ոչ թէ իրարու լրացուցիչ, այլ մրցակից:

Ո՛ր էր որ, մէկը՝ գլուխը կազմէր, միւսը՝ թեւերը, երրորդը՝ մէկքը կամ աչքը: Ոչ. բոլորն ալ գլուխ են, — գլուխ գլխի զարնուելու համար:

Այս դեռ առնին տեսարան է: Ինամի-կեսուրի պատմութիւն:

Կացութիւնը աւելի մռայլ ղրուագներ կը ներկայացնէ քաղաքական ճակատին վրայ: Ներդաշնակութեան պակասը աւելի ակներեւ է այստեղ: Խրամատը՝ աւելի կը շեշտուի օրէ օր:

Տասը տարի է անցած վերջին արտագաղթէն ի վեր, եւ կը թուի թէ տասն անգամ աւելի հեռացած ենք իրարմէ: Հեռացած՝ ոչ միայն հոգեպէս, այլ եւ ֆիզիքապէս: Եւ, իրականին մէջ, ունինք մէկ բանաձեւ, — «Դուք ձեզի, մենք մեզի»: Նոյն իսկ ամէնէն կենսական եւ անվիճելի հարցերուն մէջ:

Լաւագոյն պարագային, ձեռնպահութիւնը կամ կանտիականութիւնը կը համարուի գերագոյն իմաստութիւն:

Բայց աւելի շատ, եւ առտու իրիկուն, ուրի՛շ բան է որ կը տեսնենք.—

Ողջ բացել ան կուվի բազար,
Դունէ դուռ շինում մանզար...

Եւ «հարիւրը հազար թարգմանելով»: Մերկապարանոց փոելով ինչ որ կայ սուտ - իրաւ: Ծուռ ու շիտակ: Օգտակար կամ վնասակար:

Ի՞նչպէս պիտի շարժէր, մեր պայմաններուն մէջ, ուրիշ ո՛ր և է ժողովուրդ:

Կը վարանինք պատասխանել, չվիրաւորելու համար մեր այնքան մեծամիտ ինափառութիւնը:

Կը վարանինք մանաւանդ անոր համար որ, առաջին առթիւ մեր միտքը կ'իյնայ «Լէպլէպիճի» Թուրքը: Թէեւ բոլորովին տարբեր ըլլան պայմանները:

Քրիստոնէութիւնը մէկ Աւազ Ուրբաթ ունեցաւ: Մեր ժամանակից պատմութիւնը Աւազ Ուրբաթներու քստմնելի շարք մըն է, խաբուսիկ Զատիկներով:

Եւ սակայն, — որո՞ւ հոգ: Բաւական է որ բոլորս ալ գրել ու ճառել գիտենք: Մեծ ու փոքր քարեր ժողվել և պարսատիկ նետել գիտենք:

Համէքն նստէլ ան մի պուճախում,
Սուտ-մուտ գիր ան շինում...

երկու հազար տարիէ ի վեր, սուտ - իրաւ Աւազ Ուրբաթ մը շարժման մէջ կը դնէ, իրարու քով կը բերէ միլիոնաւոր բազմութիւններ:

Մեր անսկիզբ եւ անվախճան, այօք բացօք տեսնուած եւ սահմռկեցուցիչ Զարչարանքը ոչ իսկ վարիչները, կրնայ մօտեցնել եւ կապել առաքելութեան մը:— Միեւնոյն առաքելութեան: Եւ յանուն ցիրուցան բազմութիւններու փրկութեան...

Շ.

Թատրոնները

Գործադուլը

Թատրոններու գործադուլի սպառնալիքը կը շարունակուի, ուժգնօրէն, մանաւանդ որ միացեալ ճակատ ստեղծուած է:

Ֆրանսայի վարչապետը ինքն իսկ տեսակցեցաւ բողոքարկուներու ներկայացուցիչներուն հետ, անոնց բացատրեց կառավարութեան ելմտական վիճակը եւ զոհողութիւնը որ տրամադիր է ընելու: Իսկ ելմտական նախարարը յայտնեց թէ միայն թատրոններուն համար, կառավարութիւնը դէմ չպիտի ըլլայ որ պետական տուրքը նուազի հարիւրին 2,5ի. իսկ խնամատարական տուրքը, միայն 1932ի համար ժամանակաւոր կերպով հարիւրին 7,5ի: Պ. Թարտիէօ յետոյ յայտնեց որ այս նուազումէն գոյացած արդիւնքին բաշխման մասին, թատրոնի եւ սինէմաներու ինօրէններուն ներկայացուցիչները համաձայնին իրարու հետ:

— Սինէմաներու ինօրէններէն յետոյ, շարժանկարի ժապաւէններ վարձողներն ալ, ժողով գումարելով որոշեցին միանալ շարժման եւ մարտ 29էն յետոյ, որեւէ ժապաւէն չտրամադրել սինէմաներուն:

Շարժումը սկսած է նաեւ ճաւալիլ նահանգներու մէջ:

Ֆաշիստական տարեդարձ

Ֆաշիստական 10րդ տարեդարձը տօնուեցաւ նախորդ օր Հռոմի մէջ: Սեւ շապկաւորները խմբովին գացին Հռոմի Վիկտորիկեան հրապարակը, ուր խանդավառ ցոյցեր կատարեցին ի պատիւ Մուսոլինիի: Մուսոլինի ճառ մը խօսեցաւ.— Ներկայի կարգախօսն է քաջ, տակաւ ծնչէ՛ւ վերջնական յաղթանակ, ծնչէ՛ւ որ Իտալիա հասնի իր առաւելագոյն զօրութեան:»

Արգելք Պարպիւսի դէմ

Անգլիական իշխանութիւնները հրահանգեցին անգլիական նաւահանգիստներու իշխանութեանց որ թոյլ չտան որ Ֆրանսայի համաշխարհային գրող Պարպիւսի Անգլիա մտնէ: Նոյն արգելքը դրուած է նաեւ գերման համաշխարհային երեսփոխանի մը դէմ:

Պարզապէս հրաւիրուած էր բանախօսելու քաղաքական հրապարակային հաւաքոյթի մը մէջ:

Կեղծ տոմսակներ

Նիւ-Եորքէն անգլիական թերթի մը կը հեռագրեն թէ 10 տոլարնոց միլիոնաւոր կեղծ թղթադրամներ հրապարակ հանուած են Նիւ-Եորքի մէջ եւ թէ մեծ մըն ալ դրկուած է արտասահման:

Կասկածելի բազմաթիւ անձեր ձերբակալուեցան: Կառավարութիւնը ազդարարեց ժողովուրդին որ դիւրանայ բոլոր այն թղթադրամներէն, որոնք կը պարունակեն B 27 723 486 A շարքին:

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԴԱՍԱԴՈՒԼ ՊՈՒՔՐԷՇԻ ՄԷՋ

40 ՎԻՐԱՒՈՐ

Պուքրէշի համալսարանին ուսանողները դասադուլ յայտարարեցին նախորդ օր, 3 հազարնոց ուսանողական խումբ մը ցոյցեր կատարեց մայրաքաղաքին թաղերուն մէջ, ոստիկաններուն հետ քանիցս կռուի բռնուելով:

Ուսանողները գացին ոստիկանութեան կեդրոնատեղին, ուր արտասուաքեր ռումբեր նետեցին, յետոյ գացին Թերակոյտը, ուր ապակիներ կոտրեցին: կռուի մը ընթացքին վիրաւորուեցան 20 ուսանողներ եւ 20 ոստիկաններ: Համալսարանը փակուած է:

Հնդիկ իշխաններ

Հնդիկ մահմետականներու խորհրդաժողովը հետեւեալ պահանջները որդեգրեց,—մահմետականները Հնդկաստանի վարչական սպասարկութեանց մէջ պէտք է պաշտօն ստանձնեն 1)3 համեմատութեամբ, նահանգներու տեղական խորհուրդներուն մէջ այնքան աթոռ պէտք է գրաւեն, որքան նահանգային խորհուրդին մէջ, բանակին մէջ հարիւրին 50 համեմատութեամբ սպայ եւ ենթասպայ պէտք է ունենան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Անգլիա եւ Իրլանտա դէմ առ դէմ

Իրլանտա միջում չպիտի ըլլի

Անգլիոյ գաղթային նախարարը երեսփ. ժողովին մէջ յայտնեց թէ Համաձայն Լոնտոնի իրլանտական ներկայացուցչին տուած տեղեկութեանց իրլանտական կառավարութիւնը կը պնդէ թէ Անգլիոյ հանդէպ հաւատարմութեան երդումը յատակօրէն չէ յիշատակուած դաշնագրերուն մէջ, եւ թէ Իրլանտա, իրաւունք ունի իր սահմանադրութիւնը փոփոխութեան ենթարկելու, համաձայն ժողովուրդին բաղձանքներուն:

— Բացայայտ է թէ ըսաւ, երդումը լրացուցիչ մասը կը կազմէ 10 տարի առաջ, Իրլանտայի եւ Անգլիոյ միջեւ կնքուած դաշնագրերուն եւ զոր, դաշնագիր կողմերը ցարդ պահպաներ էին»:

Յետոյ, յայտնեց թէ Լոնտոնի կառավարութիւնը՝ Իրլանտայի ուղղած է հաղորդագրութիւն մը, որով իր տեսակէտները կը ճշդէ:

Գալով կալուածային տարեվճարներուն, գաղթային նախարարը ճշդեց թէ Անգլիա պաշտօնական որեւէ հաղորդագրութիւն չէ ստացած Իրլանտայէն: Սակայն համաձայն Իրլանտայի վարչապետին յայտարարութիւններուն, անգլիական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Իրլանտա մտադրած է վար դնել տարեվճարները:

Ըսա տարեվճարներու վերաբերեալ դաշնագրերուն ակնարկելով, նախարարը յայտարարեց.

— Իրլանտայի կառավարութիւնը շատ սեղմ եւ յստակ կերպով պարտաւոր է շարունակել այս տարեվճարները եւ անոնց առկախումը պիտի կազմէ բացայայտ բռնաբարում մը այն համաձայնութեան, որուն կապուած է Իրլանտա, որն ալ ըլլայ իշխանութեան գլուխ գտնուող կուսակցութիւնը:

Նախարարը յիշեցուց կացութեան ծանրութիւնը եւ աւելցուց թէ պէտք է հանդարտութիւն պահել եւ շեշտեց թէ անյարմար է ներկայիս՝ վէճի ենթարկել հարցը:

Գաղթային նախարարը Թագաւորին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ, մամլոակցեցաւ նախարարաց խորհուրդին, ուր քննուեցան Իրլանտայի վարչապետին յայտարարութիւնները:

× Իրլանտայի վարչապետին անձնական քարտուղարը յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ, Անգլիոյ գաղթային նախարարին երեսփ. ժողովին մէջ խօսած ճառին մասին, Ջէ Վ.Ալերայի կողմէ ոչ մէկ մանաւանդ գեկոյց ունի տալիք:

Իրլանտայի պաշտօնական շրջանակները կը յայտնեն թէ ինչ որ ալ ըլլայ անգլիական կառավարութեան դիրքը, Իրլանտայի վարչապետը, Իրլանտական խորհրդարանի բացման իսկ, ապրիլ 20ին, պիտի ներկայացնէ սահմանադրութեան փոփոխութեան յատուկ օրինագիծ մը, մասնաւորելով Անգլիոյ հանդէպ հաւատարմութեան երդումի ջնջումը:

Գալով տարեվճարներու հարցին, Իրլանտա ոչինչ պիտի ընէ յառաջիկայ յունիսէն առաջ, տարեվճարի օրը: Այդ օրը, վճարումները չպիտի կատարուին: Անգլիոյ պիտի մնայ ուրեմն, հաստատել իր իրաւունքները:

Յունաստանի ներհան կացութիւնը

Վէնիզէլոս պիտի ներաձարի՞

ԱԹԷՆՔ, 23 Մարտ.— Աղգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը որ մօտ երեք շաբաթէ ի վեր նիստ կը գումարէր Փարիզի մէջ, Տաղորդեց թէ ի նպաստ Յունաստանի յանձնարարած է ժամանակաւոր ելմտական օժանդակութիւն մը:

Այս տեղեկութիւնը ստանալով, Յունաստանի վարչապետը Պ. Վէնիզէլոս նկատեց թէ ելմտական յանձնախումբին յանձնարարած լուծումը թոյլ չպիտի տայ որ իր կառավարութիւնը կարենայ ապրիլ 1ին կատարել արտաքին պարտքերու վճարումները:

Այս պայմաններու մէջ, հաւանական է որ Պ. Վէնիզէլոս վաղը ներկայացնէ իր հրաժարականը եւ թելագրէ ազգային կառավարութեան մը կազմութիւնը:

Դանուբեան Դաշնակցութիւնը

Սերպիոյ արտաքին նախարարը Պ. Մարինքովիչ, Թերակոյտին մէջ յայտարարեց դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան մասին.

— Դանուբեան համաձայնութիւն մը անկարելի չէ իրագործել, ինչպէս տնտեսական ուրիշ որ եւ է համաձայնութիւն՝ դրացի երկիրներու միջեւ, բայց անհրաժեշտ է նախ վերցնել քաղաքական հարցերը:

«Դանուբեան հինգ պետութիւնները չեն կրնար եւ պարտաւոր չեն կազմել աշխարհի մնացեալ մասէն անջատ միութիւն մը: Ստիպուած ենք նկատի առնել նաեւ միւս շուկաները եւ գանազան երկիրներու հետ մեր կնքած յանձնառութիւնները»:

Իսկ Չունգարիոյ արտաքին նախարարը հետեւեալ բացատրութիւնները տուաւ դանուբեան գործակցութեան ծրագրին մասին.— Ֆրանսական ծրագրին էութիւնը կը կազմէ դանուբեան հինգ երկիրներու միջեւ՝ նախընտրական փոխադարձ դաշնագրերու կնքումը: Բայց որովհետեւ դանուբեան աւազանի ցարտարագործ պետութիւնները մասնակից միւս պետութեանց երկրագործական արտադրութեան մէկ մասը միայն կրնան սպառել, այս դրութիւնը կարելի պիտի ըլլար լրացնել՝ դանուբեան խմբակէն դուրս ուրիշ պետութեանց հետ կնքուած հաւաձայնութիւններով:

Չունգարիա այս հարցով հետաքրքրուած է երեք կէտեր նկատի ունենալով, 1) ցնտեսական յարաբերութիւնները, 2) դանուբեան աւազանին մէջ, իր աշխարհագրական կեդրոնական դիրքը, որ իրեն պիտի ապահովէր ապրանքներու փոխանցման առաւելութիւնը, 3) ցնտեսական գործակցութիւնը որ մասնակից պետութեանց միջեւ, պիտի դիւրացնէ ելմտական հարցին ուծումը:

Մեծ ողողումներ Կովկասի մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 24 Մարտ.— Գուպանի մէջ գետերու յանկարծական յորդումը մեծ ողողումներ պատճառեց ամբողջ հիւսիսային կովկասի մէջ:

Աղէտին 20000 հաւաքական ազարակներ ողողուած են. ազէտին պատճառած վնասները շատ մեծ են:

Կեղր. իշխանութիւնը երեք հոգինոց լիազօր յանձնախումբ մը նշանակեց, կազմակերպելու համար ողողուած շրջաններու բնակչութեան պարպումը: Գուպանի գետին ստորին հոսանքին վրայ, գործաւորները կը ջանան սառի կոյտերը փշրել, դիւրացնելու համար ջուրին դէպի ծով ընթացքը:

Որովհետեւ շատ շրջաններ ողողուած են, տակաւին կարելի չէ եղած ճշդել մարդկային կորուստի քանակը:

Տրոցկիի արկածները

Ջեխոսլովաքիոյ մէջ օդափոխութիւն կատարելու համար, Տրոցկիի դիմումը մերժուեցաւ: Ջեխոսլովաքիա պահանջեր էր Թուրք կառավարութենէն որ Թոյլ տայ Տրոցկիի որ օդափոխութիւնը լրացնելէ յետոյ, վերադառնայ Թուրքիա: Թուրքիա այդ պահանջին գոհացում չէ տուած:

Սօֆիայէն կ'իմացնեն թէ այս մերժումին հետեւանքով, Տրոցկի պուլկար կառավարութեան դիմած է, որ 4 ամսուան համար իրեն Թոյլ տրուի պուլկարիա երթալ, օդափոխութեան համար:

Պոլսոյ ջուրերուն մէջ երբ ինքնաշարժ նաւակով մը, երկու հոգիի ընկերակցութեամբ, Տրոցկի կը զուարճանար ձկնորսութեամբ, այիքները նաւակը նետեցին ինսիզ Ատա կղզուած ամայի կղզին, հոն ուր ժամանակին Պոլսոյ շուները կ'աքսորէին: երեք ձկնորսները գիշերը անցուցին այնտեղ: յաջորդ օրը միայն, շոգենաւ մը զիրենք փրկեց:

Չեկան աղջիկ կը փախցնէ?

Փարիզաբնակ գաղթական ռուս մը Փլաթոնովի, ոստիկանութեան դիմելով յայտնեց թէ Չեկան առեւանգած է իր աղջիկը:

Փլաթոնովի հետեւեալ մանրամասնութիւնները հաղորդեց.— Ռուսիայէն փախչելով, ապաստանած եմ Ֆրանսա, հինգ եւ իր զաւակներուն հետ: Կինս ամուսնացուցած էր Պագալի ձեռ նաեթատերէրէն Թումանեանցէ, որմէ աղջիկ մը ունեցած էր, Իրինա Թումանեանց, որ 20 տարու է: Աղջիկ մը ունեցանք Փարիզի մէջ, որ այսօր 10 տարու է: Այս վերջինն է որ առեւանգեցին:

«Ամիսներէ ի վեր ես ու կինս բաժնուած կ'ապրէինք: Երեքշաբթի օր լսեցի թէ կինս մեռեր է: Ուզեցի աղջիկս առնել: Բոլոր ջիմումներս ապարդիւն մնացին:

Փլաթոնովի կը կասկածի իր քեռեկալին Ալէքսանդր Բուսիկօվի վրայ, որ իբր թէ կը պատկանի եղեր Փարիզի խորհրդային դեսպանատան, անկից ստացնալով խորհրդաւոր թուղթեր: Այս անձն է որ իրեն դէմ ունեցած ոխը յայտնելու համար, աղջնականը առեւանդելով, ղրկած է եղեր Ռուսիա:

Բուսիկօվ սակայն, յայտնած է թէ աղջնակը չէ առեւանգած եւ թէ ինքն իսկ, զայն ղրած է Փարիզի շրջակաները, գիշերօթիկ դպրոց մը:

Հանրապետութիւն կը կազմեն ու կը ջնջեն

Պուքրէշի թերթերը կը գրեն թէ ռուսական կառավարութիւնը որոշած է ջնջել Մոլտաւիոյ ինքնավար հանրապետութիւնը, որ կը գտնուի Տնիեսդերի արեւելքը:

Այս հանրապետութիւնը պաշտօնապէս կազմուած էր բոլշեւիկներու կողմէ 1924 հոկտ. 12ին. ասով Ռուսիա, մերժելէ վերջ ձանչնալ Պեսարապիոյ կցումը Ռումանիոյ, ցոյց մըն ալ կատարած ըլլալու գոհունակութիւնը կ'ունենար եւ Տնիեսդերի ձախ ափին վրայ կը հիմնէր փրոփականտի կեդրոն մը:

Հանրապետութիւնը ունէր 8500 ք. քիլոմեդր տարածութիւն, 572,000 բնակիչ (173,000ը Ռումանացի):

Այս հանրապետութիւնը ջնջելու որոշումը տրուած է անոր ցամար որ, անոր հաստատումով հետապնդուած նպատակը ձախողած է եւ հանրապետութեան հպատակները խմբովին փախուստ կուտան դէպի Ռումանիա:

Այդ հողամասին վրայ պաշտպանութեան վիճակ յայտարարելէ յետոյ, բոլշեւիկները նպատակ ունին եղեր Ռուսիոյ ներսերէն հոն բերել տեղաւորել ռուս բնակչութիւն մը:

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՈՒՀԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՐԿԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՅ ԳԱՒԱՌԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԴԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔ

Պատմական ակնարկ

Մեր ազգային կեանքի ամէն մի երեւոյթ, ամէն մի շարժում, ամէն մի ձգտում, ամէն մի ձեռնարկ, ամէն մի ստեղծագործութիւն, ամէն մի յաջողութիւն կամ անյաջողութիւն, ամէն մի ուրախութիւն կամ տրտմութիւն, ամէն մի յոյս կամ յուսահատութիւն, ամէն մի ծաղկում կամ թառամում, ամէն մի ծիծաղ կամ արտասուք, ամէն մի կեանք կամ մահ, ամէն մի ներկայ կամ անցեալ, ամէն մի ապագայ կամ անորոշութիւն, ամէն մի ինքնաճանաչում կամ ինքնամոռացում, ամէն մի ինքնավստահութիւն կամ ինքնանսեմացում, ամէն մի ինքնագոհութիւն կամ ինքնանզովում, ամէն մի ինքնասիրութիւն

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

(Վ. Ի-Ի)

Ա. ՍԱՍ

XIII.

— Հօրեղբա՛յր, սիրելի՛ հայրիկ, — ասաց Ար-տաշեսը, — նեղանա՞ս, որ ես ուզում եմ քեզ մի բան ասել... Ես չեմ կարող լռել, որովհետև ես գիտեմ, որ դու ինձ շատ կը սիրես... Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես կորցնի... Ես ուզում եմ ասել, որ ես ուզում եմ ամուսնանալ Ազատ Ծաղկի աղջկան հետ, որովհետև ես նրան շատ եմ սիրում, և նա էլ ինձ շատ է սիրում... Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես կորցնի, որովհետև ես միշտ քո մոտ կը մնամ, և դու միշտ ինձ քո մոտ կունենաս, ինչպես որ հիմա ունես... Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես կորցնի, որովհետև ես միշտ քո մոտ կը մնամ, և դու միշտ ինձ քո մոտ կունենաս, ինչպես որ հիմա ունես...

Ու Արտաշեսը ձեռքերը պարանոցին գցեց հորեղբոր, համբուրեց նրան, ապա ետ գնաց, նայեց նրա երեսին, որ ամբողջ ծածկված էր արցունքներով, և նորից

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Միակ ևպարտմենտատուն «Ազատաս» ՍԱՊՈՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

39 Rue de Trévise, PARIS (9) Métro Cadet Tél. Prov. 05-91

ՈՒՆԻՆՔ անմրցելի գիներով զտական հոտաւէտ եւ կարագ իւղով պատրաստուած ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ, ԷՔՄԷՔ ՔԱՏԱԻՖ, թարմ սեր, պարսկական ամէնաընտիր տեսակի «Սատրի» բրինձ փիլաւի համար եւ ամէն տեսակ արեւելեան ու եւրոպական նպարեղէնները: Անպարտ թարմ սուրճ:

Ծ.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՆԻԼՈՒԻ Փոթորիկ խումբը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գրադարանի սրահը: Զեկոյց ու դասախօսութիւն:

Նիւթ.— Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները:

ԱՆԻԼՈՒԻ Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան:
Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն: Կը հրաւիրուին պատանի հատակիրները:

ՍԷՆ ՄԻՇԷԼԻ Քրիստափոր խումբի դասախօսութիւնը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միութեանս Գրադարանին մէջ, 63 բիւ տը լա բէ-փիւլիք: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՍԷՆ ԺԷՌՄԻ (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի ընկերական ժողովը այս երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին Պատ-թապայի ներքնասրահին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Աբամ, Եփրեմեան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս երկուշաբթի առաւօտ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ ևրգչախումբի կողմէ Միւթիւալիթեի մէջ

24 RUE ST. VICTOR ՄԷԹՐՕ ՄԻՒԹԻՒԱԼԻԹԷ

27 Մարտ Ջատկի գիշերը ժամը 9ին մինչեւ առաւօտ

Ընտանեկան ուրախ հանդիպում Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՁՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ՝ 7.50 ՖՐԱՆՔ

Ջատկական սեղան Կազմակերպուած Ջ. Ո. Մխիթեան Պանեէօի մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի ժամը 2.30ին, 31 Rue Madame Curie, Bagneux (Seine). Փոթթ տ'Օրլէանէն առնել թիւ 88 հանրակառքը եւ իջնել arrêt de Bagneux:

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու հատակիրները: Ընկերական եւ ընտանեկան տաք մթնոլորտ: Երգ, նուագ եւ անակնկալներ:

ՀՐԱՒԷՐ

Ի գիտութիւն Շավիլի եւ շրջականերու հայ հասարակութեան կը ծանուցանենք թէ՝ Ս. Ջատկի տօնական օրերու առթիւ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցուի Մեռելոցի Տօնին օրը, այս երկուշաբթի առաւօտ եւ ապա Հոգեհանգիստի պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգոց բնդհանուր ննջեցելոց: Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9.30: Պատարագ ժամը 10.30:

20 Ave. Ville d'Avray.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Պէյրութ, Գործ. Ս. Թ.— 2000:
Բորտօ, Հ.Յ.Դ. Ակ.— 200:
Կրընոպլը, Օր. Հ. Մ.— 35:
Վիէն, Մ. Մ.— 35:
Վիէն, Գ. Ա.— 35:
Սէն Մօրիս, Գործ.— 421.40:
Լոնտոն, Վ.— 125 ֆր.:

Կ'ուզուի ֆրանսերէն լաւ խօսող հայ օրիորդ մը, կօշիկի վաճառատան մէջ vendeuseի պաշտօն վարելու համար: Դիմել Տերվիշեան վաճառատուն, 90 Bld. National, La Garenne, Colombes. (Seine).

ՍԷՆ ԼՈՒԻ (Մարսէյլ) Ս. Գէորգ մատրան թաղական խորհուրդը կը ծանուցանէ Սէն Լուի եւ շրջ. հայ հասարակութեան թէ Ջատկի եւ Նոր Կիրակիի պատարագի արարողութիւնները պիտի կատարուին քառաձայն, 25 հոգինոց երկսեռ երգչախումբի կողմէ. դեկավարութեամբ երաժշտագէտ Գ. Կարապետ Պօղոսեանի: Կը հրաւիրուի հայ ժողովուրդը իր ներկայութեամբ բարձրացնել քաղաքերելու, մեծ զոհողութեամբ կազմակերպուած սոյն խումբը:

կնիք

Համեղ եւ հոտաւէտ

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով

Փութացէք ձեր պատուէրները կատարել

MÉRIDIONAL ևպարտմենտատունէն

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնները

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին գնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	ՀՐԱՆԴԻ (Մ. Կիւրճեան)	20 ֆր.
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	ՄՇՈՅ ԳԵՂԱՄԻ	30 ֆր.
4.— Ամբողջական գործը՝	ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ	20 ֆր.
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.

Մամուլի տակ է Թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. ՋՕՀՐԱՊԻ հատորէ դուրս մնացած երկերը:

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառներուն եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հաւթայթէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէթէ ԿԼՕՊ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց

Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 5ը

Central 06.34

Մաղհի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւպերու, քուէփ տը շինէ շրմրգիչներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Մ'ղմի խարտիւ

Գնելով միջնորդներէ (intermédiaire) ինչ որ կրնաք դնել ուղղակի գործարանէն:

«Դաւիթեան» տէքօրասիօնի աշխատանոցը, Լիոնի մետաքսի մեծ տան մը հետ համաձայնած ըլլալով մինչեւ հիմա չտեսնուած, բացարձակ անմրցելի գիներով քառէներ եւ էշարփներ սկսած է տէքօրէ ընել, մեծաքանակի համար:

Բոլոր խանութպաններուն, Փարիզի եւ գաւառի մառշէի առեւտրականները թող դիմեն տրհետտանոցս, ուր պիտի գտնեն գանազան օրինակներ գանազան գիներով:

Մէկ անգամ այցելելը բաւական է տեւական յաճախորդ դառնալու: Մաքուր եւ խնամուած գործ:

Maison. TAVITIAN. 117 rue Victor-Hugo, Levallois, Seine, St. Lazare էն 45 թիւ հանրակառքը առնել ու իջնել Rue Gide:

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ_ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՍՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախտ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան' վնասք. դիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՑԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ Օ.

Porte d'Orléans էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՁԱՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, Entrée, W. C., խոհանոց, Cave, chauffage central, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայմաններուն եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ 115 Route d'Orléans (առնել Porte d'Orléansէն 88 թրամվէյը, իջնել Bagneux) կամ ժամը 10-12 Ջորմիսեանի, 80 bis de Bondy, Paris (Porte St. Martin).

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ անմրցել ի գիներով:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին բնակարանը: Tailbout 56-96 R. C. Seine 519,052. ՄԷԹՐՕ Cadet.

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Ջատկի առթիւ ստացած ենք սիպերիոյ հալած իւղ:

Հայերու ժանապրավայրը

Ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷԹՐՕ Օտէօն եւ ՍԷՆ Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (4)

ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱԼԻՖԱՆ ՅՎԱՑԿ

Տիկին Գ... ճերմակ մազերով անպլիացի ծեր ու վայելուչ կինը, մեր սեղանին պատուոյ նախազահուհին էր, առանց ասոր հաւար ընտրութեան մը դիմելու: Իր աթոռին վրայ շիփ շիտակ, իւրաքանչիւրիս հանդէպ միեւնոյն սիրալիր վերաբերումը ցոյց կուտար, քիչ կը խօսէր եւ սակայն ինքը շատ մեծ հաճոյքով եւ հետաքրքրութիւնով մտիկ կ'ընէր ինք. իր արտաքին կերպարանքը միայն բարիք մըն էր աչքերուն համար. ազնուականօրէն պահուած իր անձէն հիանալի ինքնամփոփում մը եւ խաղաղութիւն մը կը ճառագայթէին: Որոշ չափով մը հեռու կը մնար բոլորէն, թէեւ շատ նուրբ կենցաղովմը ան զիտէր իւրաքանչիւրին համար ունենալ մանաւանդ վերաբերում մը, շատ, յաճախ պարտէզը կը նստէր գիրքերով, երբեմն դաշնակ կը նուագէր եւ շատ հաղուադէպօրէն զայն կը տեսնէինք ընկերութեան մէջ, կամ աղմկալից խօսակցութեան մը մասնակից. հազիւ կը նշմարէինք զայն եւ սակայն մեր վրայ արտակարգ ազդեցութիւն մը ունէր: Որովհետեւ հազիւ թէ միջամտեց մեր խօսակցութեան, առաջին անգամ ըլլալով, ամէնքս ալ շատ բարձր խօսած եւ մեր անձին վրայ մեր իշխանութիւնը կորսնցուցած ըլլալու ցաւագին զգացումն ունեցանք:

Տիկին Գ... օգտուեր էր այն անհաճոյ լռութենէն որ առաջ եկած էր երբ գերմանացի պարոնը կոպտօրէն ոտքի ցատկելով, պարտաւորուեր էր կամացուկ մը տեղը նստելու: Ցանկարծ, վեր առաւ իր գորշ ու պայծառ աչքերը, պահ մը ինծի նայեցաւ անորոշ, յետոյ հարցը իր մտքին մէջ զետեղելու համար, ինչպէս կ'ըսեն, մանանգէտի մը ճշդութեամբ.

— Ուրեմն կը հաւատաք որ, եթէ լաւ հասկցայ ձեր միտքը, Տիկին Անրիէթ... կին մը կրնայ, առանց ուզած ըլլալու, յանկարծական արկածախնդրութեան մը մէջ գլորիլ կը հաւատաք որ կան դործեր զոր այդպիսի կին մը ինքն ալ անկարելի պիտի համարէր ժամ մը առաջ եւ որոնց համար ան պատասխանատու չի կրնար նկատուիլ:

— Բացարձակապէս կը հաւատամ, Տիկին:

— Ուրեմն ամէն բարոյական վճիռ բոլորովին անարժէք պիտի ըլլար եւ բարոյականի օրէնքները նամէն բոնաբարում արդարանալի: Եթէ իրօք կ'ընդունիք որ սիրային ոճիրը, ինչպէս կ'ըսեն Ֆրանսացիները, ոճիր մը չէ, ինչո՞ւ պահել ուրեմն դատարանները: Շատ բարի կամք անհրաժեշտ չէ (եւ դուք զարմանալի բարի կամք մը ունիք, աւելցուց ան մեղմօրէն ժպտելով) ամէն ոճիրի մէջ կիրք մը հանելու համար, եւ այդ կիրքին շնորհիւ, արդարացում մը:

Այս խօսքերուն տարօրինակ եւ միանգամայն զուարթ շեշտը բարեբար ազդեցութիւն մը ունեցաւ վրաս. ակամայ հետեւեցայ իր առարկայական եղանակին եւ պատասխանեցի կէս-կատակ, կէս-լուրջ:

— Ապահովաբար դատարանները ինձմէ աւելի խիստ են այս նիւթերուն մէջ. անոնց պաշտօնն է խոտորէն պաշտպանել բարքերն ու ընդհանուր պարմանադրութիւնները. այս պատճառով անոնք պարտաւորուած են դատապարտելու, փոխանակ ներելու: Բայց ես պարզ անհատ մը, չեմ հասկնար թէ ինչո՛ւ ինքնաբուխ շարժումով մը, ընդհանուր դատախազի դերը պիտի ստանձնէի. ես կը նախընտրեմ արհեստով պաշտպան ըլլալ: Անձնապէս աւելի հաճոյք կը զգամ մարդկէն հանկնալէն, քան թէ զանոնք դատելէն:

Տիկին Գ... պահ մը լռեցաւ նայեցաւ շիփ շիտակ, իր գորշ ու փայլուն աչքերով եւ վարանեցաւ: Արդէն կը վախնայի որ գիս լաւ հասկցած չէր ըլլար եւ կը պատրաստուէի անգլիերէն կրկնելու ինչ որ ըսած էի, բայց ակներեւ ծանօթութիւնով մը ինչպէս դպրոցական քննութեան մը մէջ, շարունակեց իր հարցումները:

— Արհամարհելի կամ զզուելի չէ՞ք գտներ սակայն կին մը որ կը լքէ իր ամուսինն ու զաւակները, հետեւելու համար որեւէ մէկու մը որուն իր սիրոյն արժանի ըլլալն անգամ չի գիտեր տակաւին, կրնա՞ք խոկալէն արդարացնել այնքան յանդուգն ու անխորհուրդ րնթացք մը կնոջ մը քով, որ վերջապէս շատ երիտասարդ ալ չէ եւ որ պարտաւոր էր ինքզինքը յարգելու վարժուած ըլլալու, եթէ ոչ իրեն, գէթ իր զաւակներուն համար:

— Զեզի կը կրկնեմ, Տիկի՛ն, — ըսի համոզումիս վրայ հաստատ մնալով,— թէ կը մերժեմ դատապատաս մը արտասանել նման պարագայի մը մասին: Բայց ձեր առջեւ կրնամ հանդարտօրէն խոստովանիլ թէ պահ մը առաջ քիչ մը չափազանցեցի: Այդ խեղճ Տիկին Անրիէթը ապահովաբար հերոսուհի մը չէ, նոյնիսկ արկածախնդիր կնոջ մը խառնուածքը չունի ան. պարզապէս մեծ սիրուհի մըն է: Որքան որ զինքը ճանչցայ, երեւոյթով տկար ու սովորական կին մըն է, որուն համար քիչ մը յարգանք ունիմ, որովհետեւ քաջութիւնով հետեւեցաւ ան իր կամքին, բայց որուն համար քիչ մըն ալ կարեկցութիւն ունիմ, որովհետեւ ապահովաբար վաղը, եթէ ոչ արդէն այսօր, շատ դժբախտ պիտի ըլլայ ան: Թերեւս անմտօրէն գործեց, եւ որ կողմն ալ դարձնենք, կը խոստովանիմ որ շատ անապա... բայց անոր ընթացքը ոչինչ... ստորին կամ անարգ եւ հիմ... քիչ առաջ, ոչ ոքի իրաւունք... տամ արհամարհելու այդ խեղ... դժբախտ կինը:

— Եւ նոյն իսկ դուք, տա... անոր հանդէպ ունի՞ք նոյնքան... զանք ու ակնածանք: Տարբե... թիւն չէ՞ք դներ այդ պարկեշտ կի... որուն ընկերութեան մէջ էիք օր եւ սա միւսին միջեւ որ... բոլորովին անծանօթ մարդու մը...

— Բնա՛ւ: Ոչ մէկ տարբերութիւն: Նոյնիսկ ամէնէն թեթեւը:

— *Is that so?*

Անզգալաբար անգլիերէն սկսած... յայտնեցայ, այնքան շատ կը հաղորդէր զինքը այս խօսակցութիւնը: Եւ խորհրդածութեան պահէ մըետքը, իր յատակ ակնոցները անգամ մըն ալ բարձրացուց քմայքով մը եւ ըսաւ.

— Եւ եթէ վաղը հանդիպիմ Տիկին Անրիէթին, ենթադրենք մէջ, այդ երիտասարդին թեւը, դուն եւ պիտի բարեւէ՞ք զայն:

— Անշուշտ:

(շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 26 ՄԱՐՏ 1932

26 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1838 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԹԵԼԵԿԻ «ՆՈՐ» ՀՐԱՀԱՆԳԸ

Օրը օրին հրատարակեցինք մինչեւ այսօր եղած տեղեկութիւնները՝ Թուրքիոյ Երթեւեկի Նոր հրահանգի մասին։

Հրատարակեցինք նաեւ տեսութիւնները։

Մեր պաշտօնակիցներն ալ, իրենց կարգին, վերլուծեցին գայն, յանգելով միեւնոյն եզրակացութեան, — Նոր հրահանգը ոչ միայն խառնիկ խայծ մըն է, այլ եւ ռազմախաղ մը։

Լուրին հրատարակութեան առաջին օրը, հետաքրքիր էինք իմանալու «ղէմամիտ»ներուն կարծիքը։ Մանաւանդ որ, անոնց մէջ լաւատեսներ, յարաբերութեանց բարւոքման հաւատացողներ կային։

Փարիզի ամկավար պաշտօնաթերթը, որ այդ շարքին վրայ կը դասուի, չափազանց գաղջ խմբագրական մը հրատարակեց մարտ 28ին։ Աւելին եւ վերջինը։ Ստորեւ՝ քանի մը նախադասութիւններ.

— «Նոր օրէնքին նպատակն է զրկուածներուն վերադարձնել իրենց քաղաքացիական իրաւունքները եւ ատով իսկ նպաստել Թրքական հայրենիքին բարգաւաճութեան։

«... գժբախտաբար, սակայն, կը կարծենք թէ բաւական ուշացած է այս նոր օրէնքը։

«... կայ ուրիշ պարագայ մը։ Նոր օրէնքը որ եւ է ակնարկութիւն չըներ «լքեալ» համարուած գոյքերու մասին։

«... ցուսալի է որ Թուրք հանրապետական կառավարութիւնը, երբ ժամանակը հասած համարած է Թրքական քաղաքացի Հայերու, ցոյներու եւ Հրեաներու Թուրքիա վերադարձի իրաւունքը ետ դարձնելու, պիտի չվարանի փութացնելու նաեւ «լքեալ գոյք»երու կարգադրութիւնը, ինչպէս նաեւ վերջ դնելու Թուրք Թերթերու գրգռիչ հրատարակութեանց»։

Թարգմանենք ինչպէս որ կ'ուզէք։

Բայց, տարօրինակ բաց կը խօսի ուրիշ ամկավար պաշտօնաթերթ մը, Հալէպի «Եփրատ»ը.

— «Դէպի մեծ Սպանդը քշուելու ատեն ամէն օր ականջալուր կ'ըլլայինք *վերադարձի* յուսադրիչ աւետիսներուն, որոնց կը յաջորդէին զանգուածային նոր տարագրութիւններ դէպի ցեր Ջօր եւ այլ սպանդատեղիներ։ կամ նոր ձերբակալութիւններ կը կատարուէին։ Թուրքը իր ձէնը նետեց, գլխարկ դրաւ, բայց մնաց մեզի Թշնամի եւ աւանդապահը՝ բնաջնջումի իր հին մեթոտներուն։

«... Գայլը մէկ օրէն միւսը գառնո՞ւկ դարձաւ Թէ ատամները Թափեցան, ճարց կուտանք մենք մեզի՝ իմանալով երթեւեկի նոր հրահանգը։ Արդեօ՞ք...։

«... ըստ մեզ՝ երթեւեկի հրահանգը չէ՛ այն ինչ որ մենք արտասահմանի «ծագումով Թրքահպատակ Հայերս» կը սպասենք։ Ասիկա շատ-շատ նոր փոշիի փայլուն տուփ մըն է, որ կը նետուի հրապարակ, գուցէ հայկական արտասահմանեան մթնոլորտը նոր մշուշով մը պարգեւելու դիտումով, մոլորեցնելու համար մեր ինքնաժխտումի քայլերը։ Հետեւաբար, պէտք է չափազանց զգուշութեամբ մօտենանք անոր՝ նոր պատրանաթափութեանց չենթարկելու համար մենք զմեզ՝ մեր հայկական դիւրաւառ եւ դիւրախաբ երեւակայութեամբը։ Փննենք ուշի ուշով՝ մեզի հրամցուած այս դեղահատը։ Ան կրնայ ազիտաբեր Թոյն պարունակել ոսկեզօծ իր արտաքինին տակ։ Ու շատ հաւանաբար»։ (*Եփրատ*, 9 Մարտ)։

×

Ուրեմն, ամկավար օրկանը ճիշդ այն բաները կ'ըսէ ինչ որ պիտի ըսէր ո՛ր եւ է դաշնակցական Թերթ։ Այսինքն, կը բաժնուի իր կուսակցութեան միւս օրկաններէն, եւ կը բռնէ դիրք մը որ բացառիկ է իրենց համար։

Արդեօք անո՞ր համար որ, սահմանին մօտ ըլլալով, աւելի լաւ կը ճանչնայ հարեւանը։

Եւ կամ, Թուրքիոյ «մաքսանենգութեան» արշա՞ւն է որ բացած է աչքերը, միեւնոյն ատեն բանալով խելքի պտուկները։

Ամէն պարագայի մէջ, նշանակալից է այս երեւոյթը, միեւնոյն կուսակցութեան ծոցին մէջ։

Դառնալով բուն հարցին, հրահանգին հրատարակութենէն (18 փետր.)ի վեր եղած տեղեկութիւնները արդէն պաղ ջուր կը լեցնեն բոլոր միամիտներուն վրայ։

«Բարեխնամ» կառավարութիւնը տակաւին ո՛ր եւ լուսաբանութիւն չհրատարակեց հրահանգին տարողութեան, ինչպէս եւ գործադրութեան եղանակի մասին։

Ո՛չ մէկ ուղեցոյց՝ այդ հրահանգին հետ կապուած խնդիրներու լուծման մասին։

Ի՞նչ պիտի ըլլան «լքեալ» գոյքերը։ Պիտի կրնա՞ն վերադառնալ «ավտէթը կայր ճախ» մակագրուած փախստականները։ կամ անոնք որ — իրականին մէջ 90 առ 100 — Նանսէնեան անցագիր ունին։ Գացողները պիտի կրնա՞ն իրենց ուզած տեղը հաստատուիլ։ Եւայլն։

Ամէն ինչ կը մնայ մութի մէջ։ Հրահանգին գործադրութիւնը կախում ունի հիւպատոսներու հայեցողութենէն ու բարի կամքէն։

Ան ալ՝ ձեւականօրէն։ Իրականին մէջ՝ էնկիւրիի Ապահովութեան Տեսչութիւնն է տէրն ու տիրականը՝ օրէնքին, ինչպէս կացութեան։

Մնաց որ, չկամութեան փաստեր ալ պակաս չեն։

«Վագըթ» պարտք սեպեց դիտել տալ կառավարութեան Թէ, ա-ճապարած է։ «Հայերու համար կարելի էր տակաւին ատեն մը եւս շարունակել գոյութիւն ունեցող կաշկանդումները»։

Միւս կողմէ, այսօր հրատարակուած տեղեկութենէ մը կ'իմանանք Թէ Փարիզի Թուրք հիւպատոսարանը կը մերժէ անցագիր տալ անոնց որ քէմալական անցագիր ունին, «ավտէթը կայրը ճախ» մակագրութեամբ։ (Վերադարձը անյարմար)։ Կամ Թուրքիայէն մեկնած են՝ հայկական անցագրով։ Այս վերջինը՝ հետեւեալ «փափկանկատութեամբ», — «Թուրք կառավարութիւնը կը զգուշանայ խնդիր ունենալ հայկական բարեկամ կառավարութեան հետ»։ (Կ'ակնարկէ Երեւանի Ս. իշխանութեան)։

«Նոր» հրահանգին առաջին «նորութիւններն» են ասոնք, ցնոր տնօրինութիւն...։

Նորութիւնները՝ ոչ Թէ մեզի, այլ անոնց համար որ բեռ կապելու կը պատրաստուէին։

Հետզհետէ կը քակուին միւս ծալքերն ալ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴՍՏԵՐՔ ՀԱՅՈՑ

Այս օրերս, հրապարակի վքայէ հայ տղուն հայ հարսնցու յարմարցնելու իմնդիրը։

Շ. կ. Թ.ի տիկինները մասնաւոր դասախօսութիւն սարքեցին այս առթիւ, պաշտօնապէս հրապարակ դնելով այս կնճռոտ նիւթը, որ ատենին իմամախօսներու եւ տէրտէրներու գործն էր։

Դարը փոխուած է հիմա, հարսնցուի տեսակէտով առատ է հրապարակը, եւ ինքնաժատոյց ապրանք շատ կայ։ Ցեսակը կարեւորութիւն չունի, կնիկ մը պէտք է մեր տղոցը, նպաստաւոր եւ շահաբեր, կ'առնեն կը տանին տուն, Աւելի ձիշդը, այս ապրանքը «տուն յանձնելի» է յաձախ եւ նպաստաւոր պայմաններով։

Իսկ եթէ *ցեղային ապրանք*, բաւական սուղ եւ դժուարահաճ ձեռքերու մէջ է եւ մեր տղաքը չեն կրնար այդքան սուղ վճարել։

Կատակը մէկ կողմ։ Շարցը շատ լուրջ է եւ դասախօսութիւնով-ազգասիրական քանաձեւերով կամ մէկ երկու կարճ ու ու կտրուկ տումներով չի լուծուիր։

Եթէ կը կարծէք որ, հայ տղան անտարբեր է հայուհիին հանդէպ, կը սխալիք՝ Հայաստանի ցամայնավար տեսաբանի մը չափ, Հայ տղան միշտ ալ կը մտածէ հայ աղջկան մը հետ կապելու իր գլուխը ու սիրտը, սակայն...մտիկ ըրէք Թէ ինչ կ'ըսէ,

— Հայ հարսնցու ձեռք բերելու համար մեծ աշխատանքի պէտք կայ։ Գայմանները ծանր են եւ քիչ մըն ալ վիրաւորական։ Մենք ժամանակ եւ կարողութիւն չունինք, այս միջավայրի մէջ դժուարին բաներով զբաղելու, կը փնտռենք դիւրին ու նպաստաւոր երեւցածը։

— Հայ աղջիկները մեզի ծուռ կը նային ոտք-գլուխ կը չափեն քծախնդիր կերպով, դրամօժիտ կը փընտռեն, փոխանակ տալու։ Արհեստաւոր, մանաւանդ կօշկակար չեն ուզեր, յաճախ «մտաւորական» կը փնտռեն — Թէեւ շատ բացէ ի բաց չեն ըսեր—։ Մտնենք վերջ փոխանակ էրկանը կապուելու, իրենց ծնողքին կամ պաշտպանին, աւելի կարեւորութիւն կուտան եւ անոնց խորհուրդով կը շարժին, Պահանջկոտ են՝ պէտք եղածէն աւելի։

— Եթէ ասոնք մէկ կողմ դնենք, կրկին դժուարութիւն կայ հայուհիին ձեռք ձգելու մէջ, օրերով ու ամիսներով պէտք է ետեւէն իյնալ, հազար ու մէկ միջոցներու դիմել իրեն հետ ծանօթանալու կամ մտերմանալու համար։ Գողունի ապրանք փախցնելու կը նմանի, հայ աղջիկէ մը առնելը կամ վայրկեան մը խօսքի բռնուիլը։

— «Շա՛, չմոռնանք ըսել որ, հայ աղջիկը խոշոր Թերութիւն մը ունի, *գութգութալ* եւ *շոյել* չի գիտեր։ Այս բառը անպատուութիւն կամ Թեթեւսոլիկութիւն կը նկատէ։

— «Ծտարուհին, Թէեւ չի գիտեր *տոլմա* կամ *մխիթա* դնել։ սակայն՝ իր գութգութանքովը եւ լեզուովը, չոր հացը մանանայի տեղ կը կերցնէ մեզի եւ մենք սիրով կ'ուտենք։

— «Բարեկամ, հայուհին միջին դարու մայրապետէն աւելի ալ պատուաւոր է...»։

Մտիկ ըրի այս բոլորը առանց կողմ բռնելու եւ խոստացայ գալ հաղորդել ձեզ, ձեր առարկութիւնները ալ լսելու համար։

Կ. ՊԵՏՈՒՀ

Պորիս թագաւոր Փարիզ կուգայ

Սօֆիայէն տարածուած լուրերը համաձայն, Պուլկարիոյ Թագաւորը Թագուհին, ընկերակցութեամբ Միրիլ իշխանին, մեկնեցան մայրաքաղաքէն դէպի Հռոմ, ուր պիտի անցընեն Զատիկը։

Կը կարծուի Թէ Պուլկարիոյ Թագաւորը մտադիր է նաեւ անցնելու Փարիզ, ուր պիտի տեսակցի Ֆրանսական կառավարութեան հետ, Պուլկարիոյ ելմտական կացութեան մասին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԵԻԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ԿՌՔՆԻ ԴԱՇՆԱԳՐԵՐՈՒՆ

ԻՐԼԱՆՏԱ ՊԻՏԻ ՋՆՋԷ ԵՐԴՈՒՄԸ

Անգլիոյ Խորհրդարանը, Զատկուան արձակուրդի առիթ փակ պիտի մնայ մինչեւ ապրիլ 5։ Վերջին նիստի փակումէն առաջ, կառավարութիւնը երեսփ. ժողովէն խնդրեց որ վստահութիւն ունենայ իր վրայ, Իրլանտայի հետ վէճին կարգադրութեան համար։

Ցառաջիկայ երեքշաբթիէն առաջ յայտնի չպիտի ըլլայ Թէ ի՞նչ է անգլիական կառավարութեան պատասխանը Իրլանտայի։ Սակայն, կը կարծուի Թէ Անգլիա իր պատասխանին մէջ առաւելապէս ծանրացած է հետեւեալ կէտերուն վրայ։

*1921*ին, Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ կնքուած դաշնագրին 4րդ յօդուածը որ կը վերաբերի երդման, լրացուցիչ մասը կը կազմէ դաշնագրին եւ հետեւութիւնն է Ա. Ֆ. Գ. յօդուածներուն։

Երկրորդ եւ երրորդ յօդուածները յստակօրէն կը հաստատեն Թէ Իրլանտական ցահիմնադրութիւնը պիտի ըլլայ նման գանատական ցահիմնադրութեան եւ Իրլանտայի երեսփոխանները գանատայի երեսփոխաններուն պէս երդում պիտի տան։

Իսկ նոյն դաշնագրին 4րդ յօդուածը կուտայ երեսփոխաններու երդումին բանաձեւը։

Գալով կալուածական-հողային տարեվճարներուն, *1926*ի պաշտօնական յայտարարութեան առաջին յօդուածը կ'ընդունի Թէ անոնք պէտք է վճարուին։

× Իրլանտայի վարչապետ Էֆ վ. ալէդա, ամերիկեան հեռագրական գործակալութեան մը ուղղեց հետեւեալ յայտարարութիւնը.

— Արդէն ձշտեցի իմ կառավարութեանս դիրքն ու քաղաքականութիւնը հաւատարմութեան երդման հանդէպ. բայց, ուրախ եմ զայն կրկին կարեւոր հաստատելու՝ ամբողջ աշխարհի առջեւ։ Կը կարծենք Թէ անգլեւիրլանտական դաշնագրին երդման վերաբերեալ տրամադրութիւնը պարտադիր չէ։ Մեր ժողովուրդը երդում չուզեր, զայն կը նկատէ անհանդուրժելի բեռ մը։ Վերջին ընտրութեան պահուն, ան մեզ յստակ լիազօրութիւն տուաւ զայն ջնջելու։

«Երդումը գլխաւոր պատճառն եղաւ այս երկրին բոլոր կուիւներուն, բոլոր խռովութիւններուն դաշնագրին ստորագրումէն ի վեր։

«Հաստատ կերպով մոռդրած ենք վերջ տալ այս անարդարութեան, այնպէս որ ասկից վերջ, բռնադատական եղանակներ չկիրարկուին մեր ժողովուրդին մէջ ջնջելու համար ազգային զգացումը։ Ժողովուրդը արդարօրէն ըմբոստացած է երեսփոխաններու տուած երդման դէմ։

«Իմ փափաքս է մեր խորհրդարանը դարձնել ժողովուրդին հարազատ ներկայացուցչութիւնը։ Երդման ջնջումը միակ եղանակն է որ Թոյլ կուտայ հաստատել այդ նպատակին։ Երդումը գլխաւոր արգելքը կը կազմէ Իրլանտայի եւ անգլիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց հաստատման։ Եւ որովհետեւ պատասխանատուի եւ անհամաձայնութեան գլխաւոր աղբիւրն է, անոր վերացումը պիտի կազմէ կանոնաւոր եւ բարեկամական յարաբերութեանց սկիզբը։ Կը հաւատանք Թէ մեր առարկութիւնը շատ լաւ պիտի հասկցուի արտասահմանի մէջ, ինչպէս կը հաւատանք Թէ Անգլիոյ եւ միւս բոլոր երկիրներու հանդէպ մեր խաղաղութեան փափաքը կատարեալ համակրանքով պիտի ընդունուի ամբողջ աշխարհի ժողովուրդներուն կողմէ։»

Ընթացութիւն քաղաքականին դէմ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 24 մարտ.— Թիկինայէն կը հաղորդեն Թերթերուն Թէ Համաձայն Ուկրայինայէն փախչելով Ռումանիա ապաստանած գիւղացիներու տեղեկութեանց, ներկայիս, իսկական ըմբոստացում մը յառաջ եկած է այդ նահանգին մէջ։ Ծնեցեդերի ձախ գետափի բնակչութիւնը Միպերիա դրկելու որոշման հետեւանքով, շատ մը վայրերու մէջ, գիւղացիները զէնք վերցուցած եւ դիմադրութիւն կազմակերպած են։ Թիրասփոլի մէջ բնակող խորհրդային զօրախումբերէն բազմաթիւ միւսիւնիներ միացած են եղեր ըմբոստ գիւղացիներուն։

Այս լուրերը կը նմաստատուին Թերթերու հասած տեղեկութիւններով ալ, որոնց համաձայն, հրացանաձգութիւն եւ ռումբերու պայթիւններ յստակ կերպով լսուած են ռումանական սահմանագլուխէն։

Կ'ըսուի նաեւ Թէ խորհրդային բազմաթիւ սուրհանդակներ որոնք կը փորձէին Ռուսիա անցնիլ, ձերբակալուած են Պեսարապիոյ մէջ, ռումանական գաղտնի ոստիկանութեան կողմէ։

Թուրքեւպարսիկ հաւանայնութիւնը

Թէհրանէն տրուած տեղեկութեան մը համաձայն, Պարսկաստանի արտաքին նախարարը Մէճլիսին ներկայացուց Թուրքիոյ հետ վերջերս կնքուած սահմանագլուխի ճշդման եւ իրաւարարութեան դաշնագրեր ու վաւերացման օրինագիծը։

Այս առթիւ, պարսիկ նախարարը ճառ մը արտասանելով Մէճլիսին մէջ, յայտնեց Թէ երկու երկիրներու միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները կը զարգանան եւ Թէ Թուրքիոյ արտաքին նախարարին Թէվֆիք Րիւշտիի ճամբորդութիւնը ապահոված է այս համաձայնութեան գոյացումը։

Ազգերու Դաշնակցութեան կրմտական յանձնախումբը

Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը որ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր նիստ կը գումարէր Փարիզի մէջ, լրացուց իր աշխատանքները։

Տեղեկագիրը ուր յանձնախումբը կ'ամփոփէ իր խորհրդակցութեանց եզրակացութիւնը, անմիջապես պիտի ղրկուի Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան, յանձնուելու համար Խորհուրդին։

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իր նիստը պիտի գումարէ մայիս 10ին եւ այդ ժամանակ միայն յայտնի պիտի ըլլայ տեղեկագրին բովանդակութիւնը։

Յայտնի է Թէ յանձնախումբին տեղեկագրէն է որ կախում պիտի ունենայ կեդր. եւրոպայի եւ պալքանեան երկիրներու ելմտացոյցի Նաւասարակշռումը։

ՅԱՌԱՋԻ ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՆ ԱԼ

ՄԵՆ ՄԱՍՈՎ, ՅԱՏԿԱՑՈՒՆԱՒ Է՝

ԿԷՕՔԷՒ ԿԵԱՆՔԻՆ ՈՒ ԳՈՐԾԻՆ

Մասնակցութեամբ ծանօթ աշխատակիցներու։

Գուրանի թարգմանութիւնը

Գրեցինք Թէ իւլէմաներու ժողով մը գումարուած է Գահիրէի մէջ, քննելու համար Գուրանի Թարգմանութեան խնդիրը, հաւանաբար խալամական ուղղափառ վարդապետութեանց։

Ժողովը, իր տեղեկագիրը հաղորդեց էլ Ազհարի համալսարանին վարչութեան։ Եզրակացութիւնը այն է Թէ Գուրանը կրնայ օրինապէս Թարգմանուիլ, բայց արաբերէնէ տարբեր ո՛ր եւ է լեզուով եղած թարգմանութիւն, պէտք չէ Գուրան կոչուի, այլ «Թարգմանութիւն Գուրանի»։

Հիթլեր կը գործէ

Հակառակ Զատկուան տօնին առթիւ, Գերմանիոյ մէջ յայտարարուած զինադադարին, Հիթլեր կը բողոքէ ճառելու մասին, իբրեւ դէմ բրուած արգելքին։ Զինադադարը պիտի տեւէ մինչեւ ապրիլ 3։ Սակայն Հիթլերեականները կը շարունակեն եռանդագին փրոփականտ մղել։ Հիթլերեան կեդրոնը, Լայփցիկի վարչական գերագոյն ատեանին ներկայացուցած բողոքով մը, կը պահանջէ վերադարձնել այն կուսակցական վաւերաթուղթերը, որոնք գրաւուած են կատարուած 160 խուզարկութեանց ընթացքին։ Ատեանը մերժեց գոհացում տալ Հիթլերեաններու այս պահանջին։

Այս գրաւուած վաւերաթուղթերէն յայտնի եղած է Թէ նախազահական ընտրութեան նախորդ օրը, Հիթլերի մարտական խումբերը զինուած եւ դրուած էին սպաներու տրամադրութեան տակ։ Հրաման տրուած էր առաջին առթիւ գրաւել գերման բանակի ռազմանիւթի պահեստները։

Այն պարագային որ Հիթլեր ընտրուէր, Հիթլերեան բանակը պիտի յարձակէր ընկերվարական սէնթիքանեներուն, Արոյրէ ճակատին եւ գերման հանրապետականներուն վրայ, անմիջապէս կարենալ հաստատելու համար Հիթլերեան մենաշնորհութիւնը։

Թատրոնները գործադուլը

Կառավարութիւնը առաջարկեց Թատրոնի տնօրէններուն որ մարտ 29ին յայտարարուած փակումը յետաձգուի քանի մը օր, որպէսզի, միւրանայ վերջնական կարգադրութիւնը։

Այսուհանդերձ, 29ի համար Թատերասրահներու փակման կազմակերպումը շարունակուեցաւ։

Գաւառի Թատրոններու եւ սինեմաներու տնօրէններու ընկերակցութիւնն ալ, Փարիզի մէջ նիստ գումարելով, որոշեց միանալ շարժման, եւ այս կերպով ուժ տալ գեղարուեստական աշխարհի պահանջներուն։

Ինչպէս կը յիշուի, կառավարութիւնը խոստացեր էր որոշ զիջումներ ընել միայն Թատրոններուն, առաջարկելով որ Թատրոնի տնօրէնները համաձայնին սինեմաներու տնօրէններուն հետ։

Հակառակ ասոր սակայն, Թատրոնի տնօրէնները որոշեցին չխախտիլ սինեմաներու մասնակցութեամբ կազմուած միացեալ ճակատը եւ պահել երեքշաբթի օրուան համար տրուած փակման որոշումը։

Լիւսպէրկի տղեկը

Լիւնտպէրկի տղան գտնելու յոյսով, փնտռտուքները կը շարունակուին ապարդիւն։ Նոր Ֆօլքի բնակիչներէն երեք հոգի, որոնք կը գործէին Լիւնտպէրկի կողմէ, յայտնեցին Թէ 15 օր առաջ, կրցեր էին յարաբերութեան մտնել առեւանգիչներուն հետ։

ՀՈՐԱՆԱՅԻՆ ԳԵՏ

6.— Դիմում

Հորանային գետի ստորին հոսանքի ձախ ափին գտնվող գյուղերի բնակիչները, որոնք ամռանը ոռոգման համար ջուր են ստանում գետից, ինչպես նաև գետի ստորին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչները, որոնք ձկնորսությամբ են զբաղվում, ամեն տարի գարնանը ստիպված են լինում դիմել գետի վերին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչներին՝ խնդրելով, որ նրանք ոռոգման համար ջուր տան իրենց ցանքերին և ձկնորսության համար ձուկ տան գետի ստորին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչներին։

Ամեն տարի գարնանը գետի վերին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչները ստիպված են լինում ոռոգման համար ջուր տալ գետի ստորին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչներին, որովհետև վերջիններս ոռոգման համար ջուր չեն ստանում, ինչի հետևանքով նրանց ցանքերը չորանում են։ Ամեն տարի գարնանը գետի վերին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչները ստիպված են լինում ձուկ տալ գետի ստորին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչներին, որովհետև վերջիններս ձուկ չեն ստանում, ինչի հետևանքով նրանք ձկնորսությամբ զբաղվելու հնարավորություն չունեն։

Գետի վերին հոսանքում գտնվող գյուղերի բնակիչները ստիպված են լինում ամեն տարի գարնանը

ԲՐՈՆԶ ՀՈՅԼԵՐԸ

(Վ. Կ Գ)

Մ. ԴԱՍՈ

XIII.

Մեծ ճամբան վերջ չունի, ինչպես ոչ մի ճամբորդ չի կարող ասել, թե ինքը ճամբան վերջացրեց։ Ամեն մի նոր ճամբորդ, որ կանգնում է ճամբու սկզբում, ինքն էլ կարծում է, թե ինքը ճամբան վերջացնելու է։ Ամեն մի նոր ճամբորդ, որ ճամբան է ընկն

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծ նպարավաճառատուն «Արարատ»
39 Rue de Trévise, PARIS (9) Métro Cadet

ՍԱՊՈՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Tél. Prov. 05-91

ՈՒՆԻՆՔ անմրցելի գիներով գաղական հոտաւէտ եւ կարագ իւղով պատրաստուած ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ, ԷՔՄԷՔ ԿԱՏԱԻՔ, Թարմ սեր, պարսկական ամէնաընտիր տեսակի «Սատրի» բրինձ փիլաւի համար եւ ամէն տեսակ արեւելեան ու եւրոպական նպարեղէններ: Ամենայն Թարմ սուրճ:

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԱՆԻԼՒՒ Պատանեկան միութիւնը 29 Մարտ, Երեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան: Նիւթ.— Հայրենիք ու ազգութիւն: Կը հրաւիրուին պատանի հաւակիրները:

Գաւառ

ՍԼՆ ԺԷՌՄԻ (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի ընկերական ժողովը այս Երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին Պատ-թապայի ներքնասրահին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Եփրեմ-Խան, Հաւագասպ եւ Վարդէս խումբերը այս Երկուշաբթի առաւօտ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի կողմէ Միութեան մէջ

24 RUE ST. VICTOR ՄԷԹՐՕ ՄԻՒԹԻԱԼԻԹԷ

Վաղը կիրակի գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Ընտանեկան ուրախ հանդիպում — Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ

Զատկական սեղան կազմակերպուած Ջ. Ո. Միութեան Պանեէօի մասնաճիւղին կողմէ, վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին, 31 Rue Madame Curie, Bagneux (Seine). Փորթ տ'Օրլէանէն առնել թիւ 88 հանրակառքը եւ իջնել arrêt de Bagneux:

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները: Ընկերական եւ ընտանեկան տաք մթնոլորտ: Երգ, նուագ եւ անակնկալներ:

Այրի Տիկին Թագուհի Զաքիոսեան կը ծանուցանէ իր սիրելի որդւոյն ՋԱՔԻ ՋԱՔԻՈՍԵԱՆի դառնադէպ մահը: Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր Շաբաթ Ալֆորվիլի Հայոց եկեղեցիին մէջ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԷՆ ԼՈՒԻ (Մարսէյլ) Ս. Գէորգ մատրան թաղական խորհուրդը կը ծանուցանէ Սէն Լուի եւ շրջ. հայ հասարակութեան թէ Զատկի եւ Նոր Կիրակիի պատարագի արարողութիւնները պիտի կատարուին քառաձայն, 25 հոգինոց երկսեռ երգչախումբի կողմէ. դեկավարութեամբ երաժշտագէտ Պ. Կարապետ Պօղոսեանի: Կը հրաւիրուի հայ ժողովուրդը իր ներկայութեամբ բարոյապէս քաջալերելու, մեծ գոհողութեամբ կազմակերպուած սոյն խումբը:

ԿՆԻՔ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑՈՂՆԵՐ

Պոն, Ա. Ի.— 170:
Մարսէյլ, Գործ.— 1015:
Տրանսի, Գ. Մ.— 100:
Պրոն, Ս. Բ.— 150:
Պլիտա, Ռ. Թ.— 140:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Արտաշամ Աւետեան կը ծանուցանէ թէ 28 մարտ, Երկուշաբթի առաւօտ, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգիստ պատարագ պիտի կատարուի իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ ԳԱՒՌԻԿ ԱՒԱՆԵԱՆի եղերական մահուան տարելիցին առթիւ կը հրաւիրուին ազգականներ եւ բարեկամներ:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

BAR ՆՈՒՊԱՐ, բարեկամներու ժամադրավայրը, **39 Rue Lamartine**, Փարիզ (9):

TABAC, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու:

Կ'ուզուի Ֆրանսերէն լաւ խօսող հայ օրիորդ մը, կօշիկի վաճառատան մէջ vendeuse իբր պաշտօն վարելու համար: Դիմել Տերվիշեան վաճառատուն, 90 Bld. National, La Garenne, Colombes. (Seine).

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կապ ժակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախոյն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը տառնձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Օգտակար տիպեր

Ծախու է ժամն դինով գերմանական ալամինիւմ լուսանկարչական նոր մեքենայ մը (ոտքով միասին): Շուտով դիմել գրաւոր կամ անձամբ Mme. Patrikian, 6 Ave. Président Wilson, Pavillons s/Bois. (Seine), Օփերայէն առնել հանրակառք 21a.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ: Արմատ. եւ նոր մէջուռ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' վնասներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՖՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՃԱՌԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Պ. ՍՈՒՐԱՔԵԱՆ ԽՆԴՔ ՊՕՂՈՍԻ Դերին մէջ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԷԹ

Հայ "ՏՐԱՄ-ՕՓԵՐԷԹ" խումբը դեկավարութեամբ դերասան Ս. ՍՈՒՐԱՔԵԱՆի

Ի ՆՊԱՍՏ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը ներկայացնէ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ

ԿԱՄ

ԽԵՆԹ ՊՕՂՈՍԸ

Ուրախ օփերէթը՝ *4* արար, դեպինակ՝ Ա.Լ. ԱՔԷԼԵԱՆ

27 Մարտ, 1932, Կիրակի ցերեկ (Զատիկի օրը) ժամը մինչ Յին

MAISON DE LA MUTUALITÉի ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ — 24 RUE ST. VICTOR PARIS Metro MAUBERT - MUTUALITÉ

25 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ — 12 ՀՈԳԻՆՈՑ ՄԵԾ ՕՐՔԵՍԴՐ, ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԹԱՒՒՍՏ ԺՕՐՋԻ

Դ. արարին, հարսանիքի տեսարանին՝ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՊԱՐԵՐ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 եւ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ Թատրոնին կիշէն, ժամը 12էն (կէս օր) սկսեալ:

Համեղ եւ հոտաւէտ

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ Թարմ հաւկիթով — Փութացէք ձեր գնումները կատարել

MÉRIDIONAL

նպարավաճառատուն

8 Rue Chateaudun, Մէթրօ Cadet — Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

ՄԻՍԱՔ ՂԱՋԱՐԵԱՆ

5 Rue Pergolèse, PARIS (16)

Tél, Passy 27-63
Métro Etoile, Obligado, Maillot

Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝

1. Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել:
2. Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ:
3. Շարժել ինքնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները:
4. Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը:
5. Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար,
6. կատարել Ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները:
7. կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները:

Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ'առնեմ գործել քարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ:

Կ'ընդունիմ ամէն օր, բացի Կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—4:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա.**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Կօշիկի վաճառատուն

ՊՈՒԼՏՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

59 Rue de Meudon, Billancourt, Seine

Կը շինենք չափի վրայ վերջին նորաձեւութեամբ արանց եւ կանանց կօշիկներ: Կը գոհացնենք ամենէն դժուարահաճները: Կը նորոգենք ամէն տեսակ կօշիկներ: Խնամուած աշխատանք, տաճկան կաշի եւ չափաւոր գին:

Հրաւէր բոլոր փարիկամաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

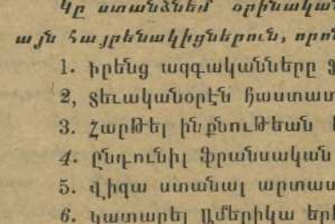
34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Դեղձակներու եւ կարունիներու ուշագրութիւն

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսթաթ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ջեր բոլոր ելեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18). Երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

Ամէնուն, ամէնուն, ամէնուն, ի գիտութիւն

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արեւելեան ընտիր մոքայով պատրաստուած թիպէտ սուրճ
Ջատկական Ճամով, Թարմ չէօրէկներ եւ սիմիթներ

Ջատկական տօներու առթիւ 100ին 20 զեղչ: Նպարավաճառներուն մասնաւոր պայմաններ: Արագ եւ խնամով սպասարկութիւն:

Փութացէք օգտուիլ: Livraison à domicile

26 Rue de Trévise, Paris (9), Métro Cadet Tél. Prov. 38-63

Ա. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

Ճաշարան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՇԻ ԳՒՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԵՄՔ ԴՎԱՅԳՈՎ ԿՂԶՈՒ ՄՈՒՏԻՆ

TANNERIE DE LA DEULE

S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs

9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-86

Directeur-Gérant LEON BABONIAN

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան:*

Քուրէօն (կռնակի մաս) Ա. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք,

Թալօնի համար քուրէօն, էքսթ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն:

Հայ *marchand forain*ներուն.— *Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կտրուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարգի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք:*

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris
Métro République et Hôtel de Ville

ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ ԽԱՆԻ

ՊԱԼԱՂԱՅԻՆ նուագախումբը կը նուագէ ամէն իրիկուն ժամը 7—12 *Brasserie Turqueti* մէջ:

84 Bld. St. Germain

Métro St. Michel et Cluny

Հաճելի ժամանց — Մուտքը ազատ

ARAKELIAN KHAN

Boulangerie - Patisserie

Four à vapeur

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ

25 Rue des Dominicaines, Marseille

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլավա, գաթաիֆ, թրիկոնա, էքմէք գատաիֆ, թուլումպա թաթլըսը. լօքում, շոքոլա, ֆոնտան, ածը պատէմ, փըթի ֆուռի եւ Հպատակ շէֆերիկ ամէն տեսակները: Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կազմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին:

Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն:

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Յունիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՄԱՐՏ 1932 — 27 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1859

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԷՊԻ ԲԱՐՁՈՒՆՔՆԵՐԸ

«Քօլոսալ» երեւոյթ մը՝ կէօթէն ալ, ինչպէս պիտի կոչէին Գերմանացիները:

Վիթխարի՝ ոչ միայն հասողութեամբ, այլեւ բովանդակութեամբ:

— «Կէօթէ «իմպերատոր»ն (կայսր) է մտքին, կը գրէ Թօմէն Թօլան: Իր նշանախօսքը՝ *պայքարիլ յաւիտենապէս, յաւիտենական խաղաղութեան մէջ»:*

— «... կէօթէն գոհացում կը գտնէր միայն բուն իսկ պայքարին մէջ, երբ չէր տեսներ յստակ հանգիստին, չէր ճանչնար ուրիշ հանգիստ բայց միայն մահուան հանգիստը»: *(Անատէ Ժիտ):*

«... կէօթէի համար չատ մը աստուածներ կան: Լարդուն ամէնէն գեղեցիկ փառասիրութիւնն է ծնունդ տալ անոնց եւ գեղեցկացնել զանոնք: *(Անատէ Մուարէզ):*

Բայց աւելորդ են այս վկայութիւնները: Նոյն ինքն կէօթէն չէ՞ որ կը խօսի, «Ֆաուստ»ի բերնով.

— «Ես ինքզինքս կը նուիրեմ աղմուկին, ցաւագին վայելքներուն, սիրոյ որ առելութիւն կը բուրէ, խաղաղութեան որ յուսահատութիւն կը բուրէ, գիւղութեան խանդէն բուժուած իմ սիրտս այսուհետեւ չպիտի փակուի որեւէ ցաւի առջեւ, եւ ինչ որ բովանդակ մարդկութեան բաժինն է, կ'ուզեմ կեդրոնացնել էութեանս ամէնէն խորը, կ'ուզեմ իմ ժառքովս հասնիլ - գամել ինչ որ ան ունի ամէնէն բարձր եւ ամէնէն գաղտնի. կ'ուզեմ սրտիս վրայ կուտակել ինչ որ ան ունի բարի ու չար, եւ անոր պէս ուռհալով, նմանապէս խորտակուիլ»:

Եւ ահաւասիկ, իր մահէն հարիւր տարի վերջն ալ, տեւտոնեան Տիտանը կը Ճնայ անմատչելի բարձունքի մը վրայ, յարգանքի հրաւիրելով բովանդակ աշխարհը: Այլ մանաւանգ հպարտութեամբ ուռեցնելով գերման ժողովուրդին սիրտը:

Նախապաշարում է ցեղէ ցեղ զերազանցութիւն փնտռելու սովորութիւնը:

Հանճարները կապ չունին ցեղային արգանդին կամ ո՛ր եւ է միջավայրի հետ:

Բայց, իւրաքանչիւր ցեղ ունի յղութեան, արարչութեան, խառնուածքի յատկանիշ մը, որ չի նմանիր միւսին:

Միայն ռուս ժողովուրդը կրնար արտադրել Տոլստոյ մը կամ Դոստոյեւսկի մը: Տիեզերական, բայց բրիտանական ստեղծագործութիւն է Շէյքսփիրը: Եւ միայն տեւտոնեան արգանդ մը կրնար յղանալ կէօթէն, ինչպէս Նիցչէն — անոր հոգեզաւակը:

«Գերմարդ»ու սաղմն էր որ կը խլրտէր կէօթէի մէջ եւ անոր միջոցաւ կը ներշնչէր, կը վարակէր ոչ միայն անհատները, այլ եւ բազմութիւնները: Ոչ միայն երկրի մը սահմաններուն մէջ, այլ ի սփիւռս աշխարհի:

Այսօրուան աչքով, քննադատութեան չի դիմանար կէօթէի արուեստը: Եւ ամէնէն յափշտակեալներն ալ քիչ բան կը գտնեն անմահ գլուխգործոցի, նոյն իսկ փիլիսոփայութեան տեսակէտով:

Բայց անմահ է ու պիտի մնայ ոգին որ կը փոթորկէր կէօթէները: Որ չէր գիտեր ոչ կանգ առնել, ոչ գոհանալ, ոչ վհատիլ, ոչ ալ շեղիլ:

Առասպել չէ,— կէօթէն յիսունըեօթը տարի տքնած է «Ֆաուստ»ին վրայ: Եւ ապահովաբար մինչեւ վերջն ալ դժգոհ մնալով: Զգտնելով յագեցում՝ իր թռիչքին կամ խորութեան:

Սահման չունեցաւ իր գաղափարական խոյանքը, ինչպէս իր մտքին հորիզոնը:

Մենք «յաւիտենական ուսանողը»: Բայց ոչ իրրեւ քանքարաթաքոյց: Ոչ թէ զովացնելու համար իր անհանգիստ հոգին: Այլ, որպէսզի կարենայ լուծել Տիեզերական Խռովքը: Որպէս զի կարենայ միշտ սլանալ ու մաքառիլ, ճանկռտելով մագլցիլ բարձունքէ բարձունք, — մինչեւ այնտեղ ուր կրնայ զօրել մարդկային միտքը, մարդու բարիքին համար:

Կէօթէի գերագոյն առաքինութիւնն է՝ մարդկայինը:

Բառերը անզօր են, բառերը մաշած են, բնորոշելու համար այն երկունքը որ մինչեւ այսօր ալ ակնածանքի կը կանչէ, հակառակ փիլիսոփայ - բանաստեղծին ազնուապետական, մեկուսացեալ, պահպանողական խառնուածքին:

×

... Հայերէն թերթը քիչ մը ամէն բան ըլլալով, ճակատագրուած է որ եղրակացութիւն մը, եթէ ոչ «դաս» մը հանուի ամէն դէպքէ: Քաղաքականէն մինչեւ գրականը:

Ինչ աւելի բնական եզրակացութիւն քան այն ամէհի թռիչքը բարձունքէ բարձունք, որ անմահացուց կէօթէն, եւ այն երկիւղած պաշտամունքը որ սերունդէ սերունդ այդ Մեծութեան կը կապէ հզօր ժողովուրդ մը:

Ժողովուրդները հօտ են կամ աւազ, առանց բարձունքներու: Ան-ոանց աչք ու միտք հեղղելու դէպի բարձունքները:

Մենք ալ, «մերովսանն», ունինք բարձունքներ ու խոյանք: Արժէքներ ու խորհուրդներ: Ճիգ ու երկունք: Մոխիրներուն տակ թաղուած կայծեր, ինչպէս անյագ տենչեր:

Բայց, ունի՞նք գիտակցութիւնն ու պաշտամունքը այդ բոլորին: Ունի՞նք այնքան սէր ու հպարտութիւն, պանծացնելու եւ տարածելու համար այդ բոլորը:

Բանակներն ու օդանաւերը չեն որ կը ներշնչեն, կը թաթաւեն, կը խռովեն գերման ժողովուրդը:

Զինուորական պարտութիւնները չեն որ ուժասպառ, անկենդան զանգուածի մը կը վերածեն բազմութիւնները:

Ժողովուրդները կը մեռնին, երբ կը մեռնի սլացքը դէպի բարձունքները: Դէպի Լոյսը:

երբ կը մեռնի «աստուածներ ստեղծելու» փառասիրութիւնը:

Փո՞քր ենք: Չալածակա՞ն: Ծիր ու ցա՞ն:

Այդ անողոք իրականութիւնն իսկ ոչ թէ պիտի վհատեցնէ, այլ աւելի պիտի ուժաւորէ մեզ, սլանալու դէպի բարձունքները:

Շ.

"ՅԱՌԱՋ,,Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

Չատկի առթիւ, տպարանը փակ ըլլալով, *Յառաջ*ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ չորեքշաբթի օր:

ՉԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ ԹՈՒՐՔ ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՅ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Պոլսոյ Պատրիարքարանէն դիմում կատարուած էր Գ. Ջօրաբանակի ընդհ. իրամանատարութեան, որպէսզի արտօնութիւն տրուի հայ զինուորներուն, Չատիկը իրենց ծնողքին մօտ անցընելու: Այդ առթիւ նաեւ իրամանատարութեան բարեացակամ միջնորդութիւնը խնդրուած էր ներքին գաւառները, յատնաւորաբար գէօթաթեա գտնուող զինուորներուն եւս արձակուրդ տրուելու համար:

Գ. Ջօրաբանակի ընդհ. իրամանատար շիւքրի Նայիլի փաշա պատրիարքին ուղղուած պաշտօնագրով մը պատասխանած է թէ նկատի առնուած է եղած դիմումը եւ իարկ եղած իրաիանգը տրուած է ուր որ պէտք է: Միւս կողմէ, Թելադրած է որ ներքին գաւառներու մէջ գտնուող հայ զինուորներուն եւս արձակուրդ տրուելու համար, պէտք է ուղղակի դիմում կատարուի իրենց պատկանած իրամանատարութեանց, գէօթաթեա գտնուող զինուորներու մասին դիմում կատարուած է շրջանին իրամանատարութեան:

Հայ զինուորներու արձակուրդը սկսած էլ ագ Չինգշաբթիէն եւ պիտի տեւէ մինչեւ յառաջիկայ երեքշաբթի:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին վիճակագրութեան համաձայն, Մարտ 19ին, անգործներու թիւն էր 305,196. ինչ որ կը նշանակէ նախորդ շաբթուան վրայ 1449ի յաւելում մը:

Անցեալ տարի, այս շրջանին, անգործներու թիւն էր 507,44 հոգի:

Այսինքն ի վեր, առջին անգամ է որ այսքան թեթեւ հաւասարութիւն մը կը կարենայ ներկայացնէ գործազուրկներու շաբաթական յաւելումը:

Նոր առեւտրական մը Ամերիկայի մէջ

Մինչդեռ փնտռտուքները կը շարունակուին, գտնելու համար Լինտպէրկի տղեկը, ուրիշ առեւտրական մը լուրը կուգայ Ամերիկայէն:

Այս անգամ սակայն, առեւտրականը տղեկ մը չէ: Այլ 30 տարու կին մը, որմէ փրկագին կը պահանջեն հազար տոլար:

Գալով Լինտպէրկի տղեկին, նիւ-եորքի ոստիկանութիւնը կը յայտնէ թէ փնտռելու վրայ է մաքսանենգ մը, որուն համար կ'ըսուէը թէ սպանուած է մաքսանենգներու միջեւ կռիւի մը ընթացքին: Սակայն, հաստատուած է որ յիշեալը, փոքրիկին Լինտպէրկի առեւտրականէն քիչ առաջ, նշմարուած է Նիու-Ձըրսիի մէջ:

Փոքրիկին առեւտրական կասկածները կը ծանրանան այս մարդուն վրայ, որ կը կարծուի թէ, ուրիշ մաքսանենգի մը հետ ապաստանած է բաց ծով, մաքսանենգներու յատուկ նաւով մը:

Տղեկն ալ կը գտնուի, կ'ըսեն, այդ նաւուն մէջ:

Ամերիկա սառատիի տակ

Լինտպէրկի տղեկին առեւտրականէն ի վեր. Ամերիկայի հարուստ ընտանիքները իրենց զաւակները յանձնած են գիտնալ պահապաններու հսկողութեան. սակայն, կը վախնան որ այդ հսկողութիւնը եթէ երկարի, կրնայ վտանգել մանուկներու առողջութիւնը:

Միւս կողմէ, մեծ յոյս ալ չունին որ իշխանութիւնները կարենան չափ ու սահման դնել աւազակներու գործունէութեան, որով կը նախընտրեն իրենց զաւակները ղրկել հեռաւոր եւ ապահով վայրեր: Շատեր կը պատրաստուին զանոնք ղրկել Եւրոպա:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ընթրուստութիւն Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ

Ռուսիա կ'ամրացնէ Տնիեսդերը

Պուքրէշէն արուած տեղեկութեան մը համաձայն, ուքրայինայի գիւղացիներու սովահար խումբ մը յարձակում գործած է թիրասպոլի մեծ գործարանի մը վրայ, որ պահածոյ կը նայլթայթէ Քիւեւի եւ Օտեսայի մէջտեղը գտնուող բոլոր համագործակցականներուն:

Կարմիր գօրքը կրակ բացած է գիւղացիներուն վրայ որոնք կոդոպտելէ վերջ գործարանը, կրակի տուած են զայն: Նիւթական վնասները մեծ են:

Լեհական թերթերը կը գրեն թէ կարմիր բանակէն չորս զինուորներ փախած եւ ապաստանած են Ռումանիա, յանձնուելով տեղական իշխանութեանց: Սակայն ռումանական իշխանութիւնները զանոնք քշած են դէպի սուվկարական սահմանը:

Ռուսիայէն փախելով Ռումանիա ապաստանած գիւղացիները կը յայտնեն թէ բոլշեւիկները ներկայիս կ'ամրացնեն Տնիեսդերի ձախ ափը:

Տրանսիւերսալական բանակցութիւնները

Մոսկուայէն տրուած լուրի մը համաձայն, արտաքին գործավարի օգնականներէն կրէստինսկի, երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Ֆրանսական դեսպանին կոմս Տըժանի հետ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ միջեւ ոչ-յարձակման գաշինքի բանակցութեանց վերսկսման մասին: Այս առթիւ, կը ճշդուի նաեւ թէ Լիտվինովի ժընեւէն վերադարձէն անմիջապէս վերջ, Փարիզի խորհրդային դեսպանը, Տովկալեւսկի հրաւիրուած էր այս մասին խօսելու Պ. Թարտիէօյի:

Յունաստանի խաղաղական կացութիւնը

Աթէնք, 25 մարտ.— Նախարարաց խորհուրդին մէջ, ելմտական նախարարը, Պ. Մարիս պարզեց յոյն պատուիրակութեան գործունէութիւնը փարիզի մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին մօտ:

Վարչապետը՝ Պ. Վ.Վենիզելոս յետոյ ներկայացուց երկրին արդի կացութիւնը: Նախարարները գործելու կատարեալ լիազօրութիւն տուին Պ. Վենիզելոսի:

Հանրապետութեան նախագահը նիստի մը հրաւիրեց կուսակցութեանց պետերը՝ լսելու Պ. Վենիզելոսի գեկոյցը՝ կացութեան մասին, յայտնելու իրենց կարծիքը եւ քննելու ազգային կառավարութիւն մը կազմելու հնարաւորութիւնը:

Պալքանեան ելմտական կացութիւնը

Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը, որ կը գումարուէր փարիզի մէջ, պատրաստեց եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան ղրկեց Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի ելմտական կացութեան եւ օժանդակութեան մասին իր տեղեկագիրը:

Յանձնախումբը հետեւեալ գլխաւոր թելադրութիւններն ու յանձնարարութիւնները ըրած է, — Պալքանեան երկիրներու միջեւ կնքել տնտեսական համաձայնութիւններ, Եւրոպական պետութիւններէն կնքել փոխառութիւն մը, որպէսզի այս չորս պետութիւնները եւ ի գարկին նաեւ Դանուբեան երկիրները կարենան սպասել տնտեսական տագնապի ելքին, փրկելով իրենց դրամը ու նախապատուութիւն տալ Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցով կնքուելիք փոխառութեանց:

Յատկանշաւորաբար Աւստրիոյ համար, որուն կացութիւնն ամէնէն աւելի տագնապալի է, յանձնախումբը կը յանձնարարէ օգնութեան փոխատուութիւն մը, որ թոյլ տայ պահպանել աւստրիական դրամի արժէքը, — Պուլկարիոյ համար կը յանձնարարէ որոշ շրջանի մը համար, հարիւրին 50 նուազեցնել արտաքին պարտքերու վճարումները, մինչեւ որ արտածումներէ գոյացած օտար դրամով, Պուլկարիա կարենայ իր հին պարտքերը վճարել: Յունաստանի համար, կը յանձնարարէ օգնութեան փոխատուութիւն մը ընել, պահել պարտքերու տոկոսը, բայց որոշ ժամանակի համար ջնջել փոխ առած մայր գումարներու մասնավճարները: Հունգարիոյ համար՝ շարունակել պարտքերու վճարման յետաձգումը, մինչեւ որ երկրագործական արտադրութեանց վաճառումը թոյլ տայ համաձայնութեան մը գալ պահանջատէրերուն հետ:

Թատրոնների գործադուլը

Ֆրանսայի վարչապետը նոր տեսակցութիւն մը եւս ունեցաւ թատրոններու ներկայացուցիչներուն հետ, որոնց կրկնեց իր նախորդ առաջարկները, կրկին բացատրելով կառավարութեան եւեմուտքի դժուարութիւնները: Իսկ կրթական նախարարը որ ներկայ էր տեսակցութեան, յայտնեց թէ կարելի պիտի ըլլայ կարգ մը ուրիշ միջոցներ նախատեսել, գոհացում տալու համար նաեւ սինէմաներու պահանջին:

Թատերասրահներու աշխատաւորներն ալ հաւաքոյթի մը մէջ, համաձայնութիւն յայտնելով մէկտեղ շարժման, բողոք արձանագրեցին իրենց օրավարձքերը նուազեցնելու կամ աշխատաւորներ ճամբելու դէմ:

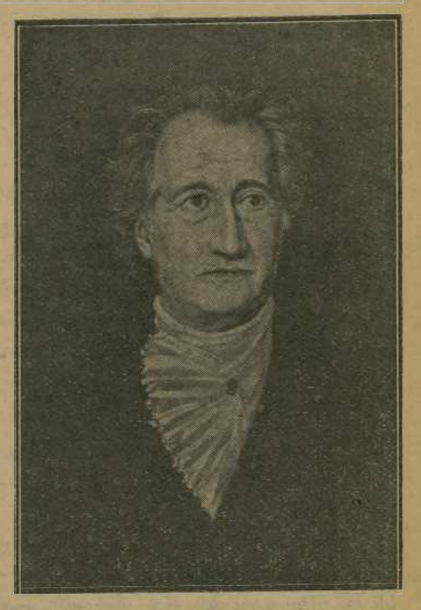
Պարասրահներու տնօրէնները ալ որոշեցին միանալ շարժման եւ 30ին փակել սրահները:

Նոյն նահանգին եւ Փա-տը-Քալէի մէջ ալ բոլոր թատրոններն ու զբօսավայրերը պիտի փակուին:

Դանուբեան երկիրներու գործակցութիւնը

Թարտիէօ-Մահոնըզ տեսակցութիւն մը

Չատկէն յետոյ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ վարչապետները տեսակցութիւն մը պիտի ունենան: Երկու վարչապետները պիտի տեսակցին գլխաւորաբար հատուցումներու հարցին մասին: Կը կարծուի սակայն թէ Դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութիւնն ալ պիտի քննուի այդ տեսակցութեան ընթացքին: Ֆրանսա այս հարցին մէջ, անհրաժեշտ կը նկատէ որ նախ Դանուբեան հինգ պետութիւնները համաձայնին իրարու հետ, կազմելով տնտեսական դաշնակցութիւն մը, յետոյ միայն չորս մեծ պետութիւնները, Ֆրանսա, Անգլիա, Իտալիա եւ Գերմանիա ուժ տան անոր, իսկ Անգլիա, նախ քան Դանուբեան համաձայնութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ չորս մեծ պետութեանց համաձայնութիւնը:

ԿԷՕԹԷ

Ա Մ Բ. — Ինչպէս գրած էինք, մեր այս թիւն ալ մեծ մասով յատկացուած է կէօթէի կեանքին եւ գործին:

ՆՈՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅՈՒՆԱՀԱՅԵՐՈՒ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Աթէնքի առաջնորդը, Մազլըմեան եպիսկոպոս դիմում կատարեց ներքին նախարարութեան, որպէս զի ինքնուութեան թուղթերու ստացումին պայմանաժամը երկարաձգուի երկու ամիս եւս: Առաջնորդը խնդրեց նաեւ որ չունեւորները ձրի ստանան իրենց թուղթերը:

Դիմումի պահուն, պատկան սպասարկութեան պետը եւս հոն գալով, անոր ներկայութեան, նախարարութիւնը համաձայն գտնուեցաւ երկու ամսուան երկարաձգումին, իսկ ինքնուութեան թուղթերը ձրի ստացուելու մասին ներքին նախարարութիւնը համակիր ըլլալով հանդերձ, այդ մասին կարգադրութիւն մը իր իրաւասութենէն դուրս գտաւ:

Այս մասին պիտի գրուի ելմտական նախարարութեան եւ թելադրուած է առաջնորդին հոն դիմել:

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԵՐՐՈՐԴ ԿԱՐԱՒԱՆԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԱՊՐԻԼ 10ԻՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան Նախսէնեան Գրասենեակի ներկայացուցիչ Պ. Քօթէնիքօֆ *Նոր Օր*ի խմբագրին յայտարարեց թէ ներգաղթի երրորդ կարաւանը պիտի մեկնի ապրիլ 10ին, ուելանիկէն: Այս կարաւանին մաս պիտի կազմեն նաեւ Քօքինոյ որբերէն 96 հոգի:

Պ. Դ. Շահվէրտեան փաթրաս գացած է Հայաստանի մասին ձառ խօսելու համար, փաթրասէն վերադարձին պիտի երթայ Ուելանիկ:

"ԵՐԵՍ ՄԻ ՏԱՔ ՈՐԲԵՐՈՒՆ,,

Հորիզոն կը գրէ թէ Ուելանիկի ազգիշխանութեանց կողմէ պատուիրակութիւն մը, ներկայացած է ներգաղթի պաշտօնեաներէն Պ. Ուալանովի, անոր պատմելու համար եկեղեցիին մէջ պատահած ճանօթ դէպքը եւ խնդրելու, որ յառաջիկայ կարաւանով Հայաստան ղրկուին քաղաքը բնակող չափահաս որբերը, որոնք խեղճ ու թշուառ վիճակի մը մէջ կը գտնուին եւ մասմակցած են կիրակի օրուան այդ ցոյցին:

Պ. Ուալանով սակայն գանգատ յայտնած է որբերէն եւ թելադրած է ազգային իշխանութեանց երես չտալ անոնց եւ չզբաղիլ անոնցմով...:

Հոդւածական արգելք

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐԱԾՄԱՆ ԴԷՄ

Մարտ 26էն սկսեալ, Չոլանտա արգիլած է Ֆրանսական գետնախնձորի եւ թարմ բանջարեղէնի մուտքը: Այս արգելքը պիտի վերջանայ հոկտեմբեր 14ին, պայմանաւ որ Ֆրանսայէն Չոլանտա ղրկուած գետնախնձորի եւ բանջարեղէնի մասին, Ֆրանսայի իրաւասու վարչութիւնը վկայէ թէ վերջ են հիւանդութենէն:

ԿԵՂԾԵԼ ՓՈՍՓՈՍԱՆՔ ԵՒ ՓԱՐՍՈՒՄՔՆԵՐ

«Ընտրեալ գոտին կեռ», կեղծել թղթադրամներ եւ հօգուտ թագաւորական գանձարանի շահագործել կեղծ արծաթեայ դրամներ։

Կեղծ դրամներ հանելու համար կեղծարարները (faux-monnayeurs) կամ կը գործածէին իսկական դրամներ, որոնց արժէքը կը փոխէին, կամ կը ստեղծէին բոլորովին նոր դրամներ։ Կեղծելու համար կը գործածէին ոսկի, արծաթ, պղինձ, անագ, երկաթ, կապար, ապակի, ինչպէս նաեւ թանկագին քարեր։ Կեղծ դրամներ կը շրջանառէին ոչ միայն Ֆրանսայի մէջ, այլ նաեւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Սպանիոյ, Պորտուգալիոյ, Հոլանտայի, Շուէտի, Նորվեգիոյ, Դանիոյ, Պելճիքայի, Շուիցերիոյ, Լեհաստանի, Հունգարիոյ, Թուրքիոյ, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի, Չինաստանի, Ճաբոնի, Ամերիկայի եւ Աֆրիկէի մէջ։ Ֆրանսայի մէջ կեղծարարները կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ» (faussaires), իսկ կեղծ դրամները՝ «Ֆաուս մոնէ» (fausse monnaie)։

Կեղծարարներուն մէջ կային շատ մը ազնուական անձեր, որոնք կը կեղծէին ոչ թէ դրամական նպատակներով, այլ զուտ սիրոյ համար։ Ասոնք կը կեղծէին ոսկի եւ արծաթ դրամներ, որոնք կը նմանէին իսկական դրամներուն։ Ասոնք կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ ամուր» (faussaires amoureux)։

Կեղծարարներուն մէջ կային նաեւ ոսկերիչներ, որոնք կը կեղծէին ոսկի եւ արծաթ իրեր։ Ասոնք կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ ոսկերիչ» (faussaires orfèvres)։

Կեղծարարներուն մէջ կային նաեւ ներկարարներ, որոնք կը կեղծէին ներկեր։ Ասոնք կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ ներկարար» (faussaires peintres)։

Կեղծարարներուն մէջ կային նաեւ քիմիագէտներ, որոնք կը կեղծէին դեղեր։ Ասոնք կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ քիմիագէտ» (faussaires chimistes)։

Կեղծարարներուն մէջ կային նաեւ ոսկեգործներ, որոնք կը կեղծէին ոսկի եւ արծաթ իրեր։ Ասոնք կը կոչուէին «Ֆաուսսէրներ ոսկեգործ

Մայիս

(Ըմբռնել ճշմարտությունը)

«ԿԻՆԵՐԸ ՊԱՅՔԱՐՈՒԵՑԻՆ»

ի

«ՊԱՅՔԱՐ ՎԱ»

ԿԵՑՔԵՐ ՏԻՄԱՆԱԿԸ

Մարդիկ ապրում են ոչ միայն հացով, այլև գեղեցկությամբ։ Ամեն ոք, ով ունի ճաշակ, ձգտում է գեղեցիկ բաներ ունենալ իր շրջապատում, ինչպես նաև ինքն էլ գեղեցիկ լինել։ Ամեն ոք, ով ունի ճաշակ, ձգտում է գեղեցիկ կերպով հագնվել, գեղեցիկ կերպով ապրել։ Ամեն ոք, ով ունի ճաշակ, ձգտում է գեղեցիկ կերպով սիրել։

Ինչպե՞ս է ստեղծվում գեղեցիկը։ Ինչպե՞ս է ստեղծվում «Կինը պայքարում է»։ Ինչպե՞ս է ստեղծվում «Պայքար վա»։ Ինչպե՞ս է ստեղծվում «Կեցք»։ Ինչպե՞ս է ստեղծվում «Կեցք»։ Ինչպե՞ս է ստեղծվում «Կեցք

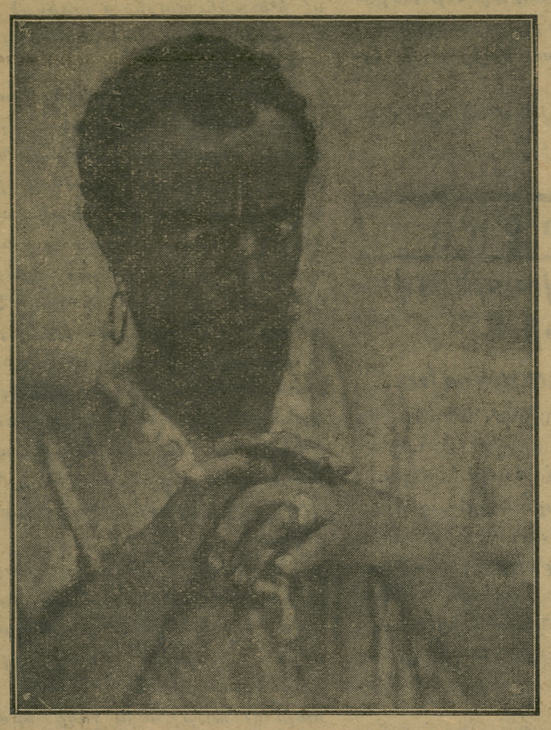
ԲՈԼՈՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՍԱՊՈՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Մեծ ևպարահանդառատուն «Արարատ»

39 Rue de Trévise, PARIS (9) **Métro Cadet** **Tél. Prov. 05-91**

ՈՒՆԻՆՔ անմրցելի գներով զատկական հոտաւէտ եւ կարագ խլորով պատրաստուած ՋԷՕՐԷԿՆԵՐ, էքմէքի ՔԱՏԱՒԻՔ, թարմ սեր, պարսկական ամէնաընտիր տեսակի «Սատրի» բրինձ փիլաւի համար եւ ամէն տեսակ արեւելեան ու եւրոպական նպարեղէնները: Անարատ թարմ ստուգ:

վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ («Օթէլլօ»ի դերին մէջ)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ՓԱՐԻԶ ՀԱՍԱՒ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՆԷ

"ՕԹԷԼԼՕ"

31 Մարտ, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Ալահիտ, Ա.տ. Ցէրուան, Պ. Պ. Վ. փափազեան, Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, կօթիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Թորոսեան, Պաղտասարեան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կիշէն

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Համեղ եւ հոտաւէտ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՋԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով *Փութացէք ձեր գնումները կատարել*

MÉRIDIONAL *նպարահանդառատուներէն*

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet — Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնները

Փորթ-տ'Իթալիի եւ Պիսթրի հայրենակիցներուն ուշադրութեան

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31, Route de Choisy -- Métro: Porte de Choisy

Կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու ֆոխ մթերք, կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի ֆագուստներ ձեռքի կարով եւ ներկայ մտտեսական տագնապին համապատասխան գիներով: *ԱՆԹԵՐԻ ՀԱՇԻՒ — ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿՈՒՐ — ՀԵՂՀՈՒԱԾ ԳԻՆ*

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի կողմէ Միւթիւալիթէի մէջ

24 RUE ST. VICTOR *ՄԷԹՐՕ ՄԻՒԹԻՒԱԼԻԹԷ*

Այսօր կիրակի գիշեր ժամը 9ին մինչեւ առաւօտ

Ընտանեկան ուրախ հանդիպում *Գեղարուեստական ճոխ բաժին*

Պարերը կը սկսին ժամը 11ին

Ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով

ՄՈՒՏՔ ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐԱՆՔ, ԿԻՆԵՐՈՒ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

Porte d'Orléans Էն ՈՒԹԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՀՈՎԵՀԱՆԳԻՍՍ

Այրի Տիկին Արտաշամ Ասլանեան կը ծանուցանէ թէ վաղը երկուշաբթի առաւօտ, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, հոգեհանդիսապատարագ պիտի կատարուի իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ ԳԱՒՌԻԿ ԱՍԼԱՆԵԱՆի եղերական մահուան տարելիցին առթիւ կը հրաւիրուին ազգականներ եւ բարեկամներ:

Կ'ուզուի *քոէֆ տը շին պլուզ կարող լաւ գործատուրուհիներ: Դիմել Օր. Նատիրեանի, 2 Cours de Commerce, Օթէլ Ռոէն, սենեակ 14, մէթրօ Օտէոն:*

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Հանրածանօթ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵՆ *(ԴՐԻՄԻԹԷԼ)*

Ամէն տեսակ դատական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

Կ'ուզուի *ֆրանսախօսէն լաւ խօսող հայ օրիորդ մը, կօշիկի վաճառատան մէջ vendeuseի պաշտօն վարելու համար: Դիմել Տէրվիշեան վաճառատուն, 90 Bld. National, La Garenne - Colombes. (Seine).*

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. *3-7*, բացի եղ.է: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ԾԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

CONSTANTINOPLE

Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպարեղէններ ամրցել ի գիներով:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԱ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին բնակարան:

Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,032.* Մէթրօ *Cadet.*

ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

37. Rue de Trévise, PARIS (9)

Ջատկի առթիւ ստացած ենք սիպերիոյ իալած իւղ:

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴՈՐԴ

Սօսիեթէ Սավանքի դէմ, 5 րիւ Միխեօլ

ՄԷԹՐՕ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ ԵՒ Օտէօն *Tél. Dan. 41—45*

ԾԱՆՈՒ Է *շատ նպաստաւոր պայմաններով սափրիչի խանութ մը, Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ, արանց եւ կանանց համար 5 թիկնաթոռ, բոլորովին նորաձեւ էնսթալլասիօն: Տարեկան վարձք 2,500 ֆր., րըփրիզ 30,000, 15,000 կանխիկով, մնացած գումարին համար դիւրութիւն կ'ընծայուի: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:*

ՎԱՐՁՈՒ Է *նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով (կշիռ, դարակներ, սեղան եւայլն)* Bld. de la Villette*ի մօտ: Տարեկան վարձք 3000 ֆր.: Պայմ՝ 9 տարի, րըփրիզ՝ 12000 ֆր.: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226* Rue Lafayette, *Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ.* Nord *89-06 եւ 95-79:*

Dr. VIDALի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes

28 Rue des Dames, մէթրօ Rome

Ազդի, բիթի, կոկորդի եւ ականջի հիւանդութիւններ

ընդունելութիւն՝ Դշ., եշ. եւ շբ. օրերը ժամը 1—7 —

Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարման դիւրութիւններ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԷԻԼԵԱՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՆԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՄՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան ԳԱՌԼՕ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Մաղձի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏԱԻԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քոէֆ տը շինէ շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեւսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, չորանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն եւ ուլտրաթրագոյն եւ ուլտրաթրեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուածքի գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիւծախտային կաթարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, թելադրական եւ ֆրէյեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մեքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՆՃԵԱՆ:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխգեսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ՄԱՐՏ 1932 — 30 MARS 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1840 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԸ ՇԻՆՈՒԻ, ԵՐԲ ՏԷՐԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

Քանի մը տարին անգամ մը, Պոլսոյ թուրք մամուլին մէջ թափ-թփուք տեղեկութիւններ կ'երեւան հայկական գաւառներու, մասնաւորապէս վասպուրականի մասին։

1925ին էր սր, «Ագշամ»ի մէկ թղթակիցը կը գրէր թէ ամբողջ մէկ օր պտտեցաւ Վանի շրջակաները և մէկ տուն չգտաւ երբեմնի շէն ճամբաներուն վրայ։

Այսօր ալ, «Սոն Փոսթա»ն է որ հրատարակութեան կուտայ քանի մը պերճախօս տեղեկութիւններ, — Նահանգը ունի «75,300ի չափ բնակիչ», որոնց 39,500ը այր, մնացեալը կինն։ Բուն Վան քաղաքին բնակիչներուն թիւն է 22,400, որոնց 11,800ը այր, 10,600ը կինն։

Այս այն նահանգն է որ ունի 47 հազար քառ. քիլոմեթր տարածութիւն եւ պատերազմէն առաջ կը հաշուէր 350,000 բնակիչ (47 հազար Թուրք, 72 հազար Քիւրտ, 185 հազար Հայ, 25 հազար Եզիտի, 18 հազար Նեստորական, մնացեալը զանազան ցեղեր)։

Ուրեմն, նախկին բնակչութեան մէկ հինգերորդն է մնացեր, այն ալ մեծ մասով Քիւրտ։ Բուն Վան քաղաքին մէջ դժուար թէ չորս հազարէն աւելի ըլլայ Թուրքերու թիւը, իսկ շրջանիներու մէջ ընդհանրապէս հետքն իսկ չկայ Թրքութեան, բացի պաշտօնեաներէ և զինուորներէ։

Բայց ուրիշ աւելի կարեւոր խոստովանութիւն մըն ալ կ'ընէ Թուրք թղթակիցը։

— «Քաղաքը հիմնական վերաշինութեան կը կարօտի, քանի որ մեծ մասը աւերակ դարձած է։ կը յուսանք թէ օրին մէկը բարեգործ ձեռք մը կը վերաշինէ ու կը գեղեցկացնէ այս այնքան սիրուն քաղաքը»։ (23 Մարտ 1932)

Այո՛, «Սոն Փոսթա», այո՛։ Յուսա՛ եւ հաւատա։ «Օրին մէկը բարեգործ ձեռք մը կը վերաշինէ ու կը գեղեցկացնէ այս այնքան սիրուն քաղաքը»։

Բայց, ոչ այսօր։ Ո՛չ ձեր օրով։ Ո՛չ ձեր մէջէն։

— Այս սարերը, այս ձորերը մերն են,
Բունդներն ուրիշներն են։
Այս դաշտերը, այս հոդերը մերն են,
Շնձորները ուրիշներն են...։
Ամուշ քամին, լերան ծաղիկ մերն են,
Շնչողները ուրիշներն են...։ *(Մանթօ)*։

Վասպուրականի, ինչպէս հայապատկան միւս գաւառներու բոլոր աւերակները կը վերաշինուին քանըչորս ժամէն, երբ վերադառնայ բուն տէրը, հայ ժողովուրդը։

Այնպէս որ, «Սոն Փոսթա», պէտք չունիք «բարեգործներ» փնտռելու եւ հառաչանքներ արձակելու։

«Բարեգործներ», եթէ կան ձեր մէջ, թող ամէնէն առաջ վերաշինեն ա՛յն քաղաքները որ ձեզի կը պատկանին իրաւապէս։

Աւերակնե՞ր կը պակսին բուն Թրքական կեդրոններուն մէջ։ Նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ, որ նոյնքան սիրուն քաղաք է։ Դեռ քանի՞ ամիս կ'ըսէ որ զանոնքէն կը գանգատիք թէ քանի տարուան ընթացքին հազարաւոր շէնքեր, ամբողջ թաղեր մոխիր դարձած են Պոլսոյ մէջ, իսկ փոխարէն շատ քիչ բան շինուած է։

Աւերակներ չկա՞ն Գոնիայի, Գասթէմունիի, Եոզկատի կամ Կեսարիոյ մէջ։

Ինչ կը վերաբերի վաներուն, Մուշերուն եւ միւսներուն, թողէ՛ք զանոնք իրենց օրինաւոր տիրոջ, բոլոր աւերակներով եւ փլատակներով։ Քաշուեցէք մինչեւ այն սահմանը որ անհրաժեշտ է ձեզի, որ ձեր բնական իրաւունքն է, եւ ամէն ինչ ինքնաբերաբար կարգի կը մտնէ։ Ինչո՞ւ սիրտ կը հատցնէք ուրիշներու սեփականութեանց մասին։

Տեսէք, աւելի քան տասը տարի է անցեր ձեր բռնագրաւումէն ի վեր, եւ տակաւին վան քաղաքն անգամ ժողովուրդ չունի։ Եղածը՝ ձեր ճամբածէն ալ պակաս է։ Եւ մանաւանդ, Թուրք չէ, այլ Քիւրտ կամ Քրէն ձախէն հաւաքուած «մուհաճիր»։

Պատերազմէն առաջ ալ, ձեր կատարած աշխարհասասան ջարդերէն առաջ ալ, Թուրքը չէր որ կը շինէր այդ եւ միւս տարածութիւններուն վրայ։ Եւ Թուրքը չէր որ կը շէնցնէր, կը շինէր ու կը ծաղկեցնէր գանոնք։

Տասը տարուան նոր փորձը բաւական չէ՞, համոզուելու համար թէ Թուրքը ոչ միայն տեղ չունի վասպուրականի, Տարօնի կամ Սալնոյ Զորի մէջ, այլ եւ «անելիք» իսկ չունի ... Ուզէ ալ, չի կրնար երկու գերան բարձրացնել, փողոց մը սալարկել, կամ ծառ մը տնկել։

Եթէ Թուրք վարիչներն ու գրիչները չեն գիտեր, բուն ժողովուրդը լաւ կ'ըմբռնէ թէ՝ ինքը խորթ է, եկուր մըն է այդ «լքեալ» տարածութիւններուն վրայ, եւ «օրին մէկը» ոչ թէ պիտի վերաշինէ զանոնք, այլ բեռները պիտի կապէ եւ քայլերը պիտի ուղղէ... դէպի տուն։ Դէպի բուն Թրքական հողերը։

Ոչ միայն աշխարհագրական, ազգագրական եւ պատմական պահանջ է այս, այլ եւ ճակատագրական։

Թուրքը իր յաղթանակներու եւ փառքի ամէնէն փայլուն շրջանին ալ, չկրցաւ արժատ բռնել «արեւելեան նահանգներ»ուն մէջ, ո՛ւր մնաց որ յաջողի այսուհետեւ, — մեծագոչ կայսրութեան մը մնացորդացով։

Բնութիւնն անգամ կ'ըմբոստանայ այն համատարած անիշխանութեան եւ ամայութեան դէմ, որ տարիներէ ի վեր կը տիրէ այդ շրջանին մէջ, եւ պիտի տիրէ անողորմաբար, քանի արդարութիւնը տեղը չէ եկած։

Եւ ինչո՞ւ գարմանալ որ, բուերն անգամ կը սարսափին այդ ամայութենէն ու աւերակներէն։

Միայն մէկ ուժ կայ որ չի սարսափիր այդ բոլորէն, աւերակներէն ու մոխիրներէն, — ա՛յն որ տասն անգամ շինեց ու գեղեցկացուց վաներն ու միւսները, եւ որ այսօր, աշխարհէ աշխարհ, իր ժամուն կը սպասէ. վերադառնալու եւ նորէն շինելու համար։

Չի սարսափիր, չի յուսահատիր, որովհետեւ՝

— Այս սարերը, այս ձորերը մերն են,
Այս դաշտերը, այս հոդերը մերն են...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԵՑԵՒԻՆՔ ՕՐԻՆԱԿԻՆ

Այնքա՜ն ըսուած ու լսուած է որ, կ'երեւի, չիտակ է Թէ Հայը՝ Ասիոյ մէջ յառաջապահ, անկից դուրս ներեւորդ մըն է, բայց, խանդավառ ու յամառ ներեւորդ, որ տեղացիին քար կը ճանէ, երբ անոր մէկ սովորութիւնն առնէ։

Այսպէս, գանգատողները դիտած են Թէ հայ երիտասարդները դուրս չեն ելլեր պարասրահներէն։ Եւ այս առթիւ, բժիշկները կ'ըսեն,— կը քանդեն իրենց առողջութիւնը։ Ընտեսագէտները՝ կը պարսկեն իրենց քսակները, բարոյախօսները՝ կ'ապականին ու կը լկրտին։ Ազգասերները՝ կ'ապլասերին, դէպի ձուլում կ'երթան։

Իսկ խեղճ ծնողները, այս բոլորը հաստատելէ յետոյ, կ'անձրկին ու կը պապանձին օտար ֆարս մըն ալ ունենալու մղձաւանջին առջեւ։

Եթէ այս բոլորը ճիշդ են, ո՞ւր է հապա հակազդեցութիւնը, չարիքին դէմ արգելիչ միջոցը, որ կայ, փառք տիրոջը, Քեմալին եւ Լենինի, կ'ապրինք երկրի մը մէջ ուր չկայ չկայ։ Եւ եթէ ինարելու չափ մտացի չենք, գոնէ օրինակելու չափ իմացականութիւն ունինք։

Ինչո՞ւ, օրինակ, չհետեւիլ Քէնփէդի եպիսկոպոսին, որ կարճ ու կտրուկ կոնդակով մը իր սահմաններուն մէջ՝ արգելք դրաւ չարիքին։

Փարիզի հոգեւոր հովիւը, որուն եպիսկոպոսական սահմանները շատ աւելի տարածուն են, շատ ալ իրաւունքով կրնայ նոյնը ընել։

Միայն Թէ մտահոգիչ մեծ հարցական մը կայ։

Մտիկ ընողը ո՞վ...

ԹԱՐՏՈՒ

Թատրոններու գործադուլը յետաձգուած

Կառավարութեան եւ Թատրոններու ներկայացուցիչներուն վերջին տեսակցութիւնը նպաստաւոր արդիւնք ունեցաւ։ Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ Թէ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Քարտիէօ Թատրոնի եւ Սինեմայի ներկայացուցիչներուն յաղորդեց այն միջոցները զորս նախատեսած է վէճը լուծելու համար, եւ զորս պատրաստ է պաշտպանելու խորհրդարանին առջեւ։ Այդ միջոցներն են

1) Թատրոններու եւ երաժշտական հաստատութեանց համար զեղչ հարիւրին 5 եւ 2,5 պետական տուրքի եւ հարիւրին 2,5ի խնամատարական տուրքի վրայ, ընդամէնը ուրեմն հարիւրին 5,5 զեղչ մը փարիզի եւ հարիւրին 3 գաւառի համար։

2) Գալով սինեմաներուն կառավարութիւնը կը տրամադրէ 12 միլիոնի վարկ մը որ պիտի յատկացուի Թեթեւցնելու Ֆրանսական սինեմայի շահագործման ծախքերը։

3) կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ, Թատերասրահներու ներկայացուցիչներուն հետ գործակցաբար ուսումնասիրել Թատերական տուրքերու եղանակ մը։

Թատրոնի ներկայացուցիչները որոշեցին Թատերասրահներու փակումը յայտարարելէ առաջ, սպասել խորհրդարանի որոշման։

Մեծ պայթում մը Զօնկուլտաքի մէջ

Էնկիւրիւէն տրուած լուրի մը համաձայն, Զօնկուլտաքի հանքերուն վառօդի մթերանոցին մէջ մեծ պայթում մը տեղի ունեցած է։

Բազմաթիւ մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան։ Շատ մը տուներ քանդուեցան պայթումին սաստկութենէն։

ԱՂԱԲԵԿՈՎԻ ԱՌԻՒԱՆԳՈՒՄԸ. — Կոստանցայի մէջ, Աղաբեկովի առեւանգման հետեւանքով երեւան եկած գործին քննութիւնը վերջացած է։ Ամբաստանեալներու թղթածրարները դատարան յանձնուեցան։ Դատը պիտի սկսի ճօտ ատենէն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ եղուկալի տագնապը

Էնկիւրիւէն կը հեռագրեն Մարտ 28 թուականով.— Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաւաստեն Թէ սկզբունքի հաժանձայնութիւն մը գոյացած է Շանրայինի Պարտքի ընդդ. գումարին կրճատման եւ վճարման եղանակի մասին։ Յարաճօղու, որ մօտերս փարիզ պիտի վերադառնայ, պիտի առաջարկէ պահանջատէրուն՝ ո՛ր եւ է վճարում դադրեցնել մինչեւ 1937, կամ գոնէ տարեվճարներու կէսը զեղչել մինչեւ այդ Թուականը։ Այդ ինգամեայ շրջանէն յետոյ, Թուրքիա յանձն պիտի առնէ տարին 800 հազար ոսկի վճարել։

Իրաւունա տերի չի տար

Տէ Վալէռա, Իրլանտայի վարչապետը, պատրաստած է իր պատասխանը բրիտանական ծանուցագրին, Տաւատարմութեան երդումի մասին։ Հաւանական է որ պատասխանը Լոնտոն հաղորդուի այսօր իսկ։ Տէ Վալէռա անհաշտ կ'երեւայ Տաւատարմութեան երդումի մասին, առարկելով Թէ զուտ ներքին խնդիր է այդ եւ Իրլանտայի ժողովուրդին կ'իյնայ վճռել զայն։ Տէ Վալէռա տրամադիր չերեւալով բանակցելու Մեծն Բրիտանիոյ նախարարներուն հետ, հաւանական չէ որ անձամբ Լոնտոն երթայ։

Միւս կողմէ, իրլանտական բանակն ալ անհաշտ դիրք մը բռնած է եւ կը ճնշէ կառավարութեան վրայ։

Երկուշաբթի օր խիստ կարեւոր ցոյցեր տեղի ունեցան Թէ Տըպլինի եւ իրլանտական բոլոր կեդրոններուն մէջ. 1916ի Զատկի ապստամբութեան տարեդարձին առթիւ։ Այս առթիւ, Իրլանտայի հանրապետական բանակին վարչական խորհուրդը յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կ'ըսէ Թէ երբէք Թոյլ չպիտի տայ որ լուծեն ազգային զօրքը։

1916ի ապստամբութիւնը պայթեցաւ Տըպլինի մէջ, Զատկի շաբաթուն (Ապրիլ)։ Քանի մը ժամուան մէջ, ապստամբները որոնց մէջ էր նաեւ Տէ Վալէռա, տիրացան Իրլանտայի մայրաքաղաքին։ Ապստամբութիւնը արագօրէն տարածուեցաւ գաւառներու մէջ եւ անգլիացի զօր. Մաքսուէլ հազիւ ութ օրէն կրցաւ զսպել յեղափոխութիւնը։ Մամիս 1ին էր որ յեղափոխական շարժման պարագլուխները իրենց ուժասպառ բանակին յայտնեցին ապստամբութեան ձախողումը եւ Տրահանգեցին զէնքերը վար դնել։ Երբ կռիւը դադրեցաւ, 188 մեռեալներ եւ Տարիւրաւոր վիրաւորներ կը գտնուէին Տըպլինի Տիւանդանոցներուն մէջ։ Ընդհիշատէս պատերազմական տեսեհներ կազմուեցան եւ Տանրապետական պարագլուխները զէնդատապարտեցան։

Տնիեսդերի ջարդերը Ռումանական խորհրդարանին առջեւ

Ռումանիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, ժօրժ Պրաթիանօ հարց տուաւ կառավարութեան Թէ ի՞նչ միջոցներ կը նախատեսէ քաղաքակիրթ աշխարհի ծանօթացնելու համար բոլշեւիկեան ջարդերը, որոնց կ'ենթարկուին Տնիեսդերի սահմանին վրայ, Ռումանիա ապաստանիլ փորձող մոլտաւ գիւղացիները։

«կարճ ժամանակի ընթացքին այս արիւնահեղ միջադէպերու կրկնումը, ըսաւ Պ. Պրաթիանօ, Խորհրդային Միութեան մոլտաւ Տանրապետութեան ռումէն բնակչութիւնը բնաջնջելու Տամեմատութիւններն ա. ռած է։»

Ռումանիոյ վարչապետը Պ. Եորկա իր պատասխանին մէջ ըսաւ Թէ Խորհրդային իշխանութեանց վարմունքը Տանդէպ այն մոլտաւ գիւղացիներուն՝ որոնք կ'ուզեն սահմանն անցնիլ, չտեսնուած վայրենութեան մըն է։

— Խորհրդային իշխանութեան հետ յարաբերութիւններ չունինք, ըսաւ Պ. Եորկա. սակայն միակ բանը որ կրնանք ընել, Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացնելն է տեղեկագիր մը, ցոյց տալով ինչ որ տեղի ունեցած է Տնիեսդերի վրայ։ կարելի է որ բոլշեւիկները չհետեւին Թէ եւրոպայի մաս կազմել՝ եղերի վրայ։ կարելի է որ բոլշեւիկները չհետեւին Թէ եւրոպայի մաս կազմել՝ չի նշանակեր միայն հող մը ունենալ այս երկրամասին վրայ, այլ յարգել կարգ մը ձեւակերպութիւններ որոնք մոռկոյներու արշաւանքէն ի վեր յարգուած են»։

Ընկերվարական երեսփոխան մը յայտնեց Թէ իր կուսակցութիւնը ուշադրութիւնը Տրաւիրած է միջազգային ընկերվարութեան, բողոքելու Տամար այս վայրենութիւններուն դէմ։

Նոր գոհեր Տնիեսդերի վրայ

Ռումանական ԹերԹ մը կը գրէ Թէ անցեալ գիշեր եւս, խումբ մը մոլտաւ գիւղացիներ փորձեցին անցնիլ Տնիեսդերը, Ռումանիա ապաստանելու Տամար։

Սակայն բոյշեւիկեան կրակին տակ, փախստականները նոր զոհեր տուին։

Ոստիկանութիւնը՝ պեսարապիոյ մէջ երեւան Տանեց բոլշեւիկ լրտեսական կարեւոր կազմակերպութեան մը կեդրոնը, Տազարաւոր ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Բոլշեւիկ սուրիանդակ մը որ կը փորձէր Տնիեսդերը կտրել եւ Ռուսիա անցնիլ, վիրաւորուեցաւ ռումէն պահակներուն կողմէ։ վիրաւոր լրտեսին վրայէն գտնուեցաւ կարեւոր վաւերաԹուղթեր։

Լուր կը տրուի նաեւ Թէ բոլշեւիկ սպայ մը եւ երկու զինուորներ որոնք Տնիեսդերի վրայէն Ռումանիա կ'անցնէին, յանձնուեցան ռումանական իշխանութեանց։

Դանուբեան Դաշնակցութիւնը

Մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Լոնտոնի եւ Փարիզի քաղաքական շրջանակները կը Տաստատեն Թէ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ, այս շաբաթու վերջ, տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Պ. Մաքտոնըլտի Տետ Լոնտոնի մէջ, խորհրդակցելու Տամար Թէ Դանուբեան Դաշնակցութեան եւ Թէ Լոզանի յառաջիկայ խորհրդաժողովին մասին։

Այս առթիւ, ամփոփ կերպով յիշենք Դանուբեան դաշնակցութեան Տարցին յաջորդական հանգրուանները.

Ֆրանսայի վարչապետը կ'առաջարկէր որ դանուբեան Տինգ պետութիւնները (Չեխոսլովաքիա, Աւստրիա, Հունգարիա, Եուկոսլաւիա եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ ՟ էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑՈՒՑԱԿ 22

Տէր եւ Տիկ. Մեսրոպ Պայպուրթլեան (Միլան) Տիկ. Հոռիփսիմէ Նարլեանի ժառուան քառասունքին առթիւ	100.—
21րդ ցանկին գումարը	3787.—
ընդհ. գումար	3887.—

«Վաւ գայե՞ր էֆ»

«ԲԱՐԵԳՈՐԾ» ՁԵՌՔԻ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ ՎԵՐԱՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Վանէն կը գրեն Պոլսոյ «Սօն Փոսթա» Թերթին, առաջին խորագրին տակ.—

Մեր երկրին արեւելակողմը գտնուող սահմանապահ այս կուսակալութիւնը նշանաւոր է պատմական տեսակէտով։

Իր արտադրութիւններն են ցորեն, գարի, վարսակ, բակլայ, լուբիա, ոսպ, ադուէսի եւ այլ կենդանիներու մուշտակներ։ ընդհ. բնակչութեան Թիւը 75,300ի չափ է, որոնց 39,500ը այր եւ մնացեալը կիներ են։ վան քաղաքին բնակիչներուն 11,800ը այր եւ 10,600ը կիներ են, այսինքն ունի 22,400 բնակիչ։ Քաղաքին բնակչութեան մեծամասնութիւնը առեւտուրով կը զբաղի, իսկ գիւղացին աշխատասէր, գործունեայ եւ քիչով գոհացող է։ Քաղաքին տեսարանը խիստ սքանչելի է։ Մասնաւորապէս վանայ լիճը այդ փայլը անգամ մը եւս կ'աւելցնէ։

Յաճմանամերձ վան քաղաքը իրեն յատուկ ընկերային կարգ ու սարքը ունի։ Քատրոն մըն ալ ունինք որ յաճախ ներկայացումներ տալով մեր առօրեայ կեանքը կը Տամեմէ։ վանի ժողովուրդը վերին աստիճանի ազնիւ ու քաղաքավար է։ Շիւրամեծարութեան Տամար վանեցին իր կեանքն ու ինչքը գոհելու միշտ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ։ *Բայց բոլոր այս բարեժանութեանց շարքին պէտք է յիշել Թէ, քաղաքը հիմնական վերաշինութեան կը կարօտի, քանի որ մեծ մասը աւերակ դարձած է։ կը յուսանք Թէ օրին մէկը բարեգործ ձեռք մը կը վերաշինէ ու կը գեղեցկացնէ այս այնքան գեղեցիկ ու սիրուն քաղաքը»։*

Լիւսպէրկի տղան գտնուեցաւ

Լիւսպէրկի տղուն առեւանգման առեղծուածը վերջապէս լուծուեցաւ։ Հաստատուած է Թէ Նոր փոք քաղաքի երեք յարգելի բնակիչներ, որոնց մին պատուելի, միւսը ծովակալ, երրորդը նաւաստի՝ յարաբերութեան մտած են առեւանգիչներուն հետ։

Լիւսպէրկի օդանաւը կազմ ու պատրաստ կը սպասէ, մէկ վայրկեանէն միւսը մեկնելու եւ տղեկը վերադարձնելու իր ծնողքին...

Ֆէյսալ թագաւոր Թհիրան կ'երթայ

Իրաքի թագաւորը կը պատրաստուի Թէհրան երթալ։ Այս առթիւ, մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Ֆէյսալ թագաւորը ընդունելու։ Մեծ՛լիսը աւելի քան 1,600,000 ֆրանքի վարկ մը քուէարկեց՝ ընդունելութեան ծախքերու Տամար։

Մարգարէութիւններ

Ապրիլ 24էն սկսեալ, մինչեւ 67 տարի, աշխարհը պիտի վայելէ խաղաղութեան եւ երջանկութեան շրջան մը։

Այսպէս կը գուշակէ հնդիկ մարգարէ մը, Փալանի Սվամիկալ, որ այս պահուս, իրեն պիտոյ հաղարաւոր ուխտաւորներու առջեւ, ապագայի գաղտնիքները կը պարզէ Մատուչայի մէջ, Մատրասի մօտերը։

Հնդիկները որ այս գուշակը կը նկատեն վաւերական մարգարէ մը, զայն կը կոչեն Մուրը Փալանի։

ԿԵՑՈՒԱԾՔՆԵՐԻ ՓԱԼԱՀԱՆՈՒՄ ԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Ստալինի ելույթը

Ընկեր Ստալինը ելույթ ունեցավ Կենտրոնական կոմիտեի, Կենտրոնական վերահսկողական հանձնաժողովի և Կենտրոնական կոմիտեի առընթեր Մարքս-Էնգելս-Լենին-Ստալին ինստիտուտի համատեղ նիստում, որը քննարկում էր կեցուածքների փալահանման և պաշտպանության կազմակերպման հարցերը:

Ընկեր Ստալինը նշեց, որ կեցուածքների փալահանման գործում մենք ունենք որոշ հաջողություններ, սակայն դրանք դեռ բավարար չեն: Կեցուածքների փալահանման գործում մենք ունենք նաև լուրջ թերություններ

ԲՐՈՒՏ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Ի՞.)

Գ. ՄԱՍ

XIII.

Հենրիխ ու ուրախ է օրիորդին հայ-տնի, որ նա ընդունել է... Եր նրա ընտանիքը ևս, այնու, նշում է, հյուրասիրել է... Ո՛չ, նա ոչ մի բան չի ուտում, ոչ էլ խմում... Ո՛չ, նա ոչ մի բան չի ուտում, ոչ էլ խմում... Ո՛չ, նա ոչ մի բան չի ուտում, ոչ էլ խմում...

Հենրիխ ուրախ է, որ նրա հարսնա-տունքում ոչ ոք չի ուտում և չի խմում: Ամեն ինչ պատրաստ է հարսանեկան ճաշի համար, և հարսնացուն ինքն է ամենից շատ ուրախ, որ ոչ ոք չի ուտում և չի խմում:

— Ես, ես, ես... — Հենրիխ ուրախ է, որ ոչ ոք չի ուտում և չի խմում:

Հենրիխ ուրախ է, որ ոչ ոք չի ուտում և չի խմում: Նա ուրախ է, որ ոչ ոք չի ուտում և չի խմում: Նա

Ռումանիա) նախ իրարու հետ համաձայնութեան գան եւ յետոյ միայն 4 մեծ պետութիւնները միջամտեն։

2) Գերմանիա եւ Իտալիա կ'առաջարկեն որ անմիջապէս բանակցութիւնները տեղի ունենան միանգամայն 9 պետութեանց միջեւ, 5 դաշնակից եւ 4 մեծ պետութիւններ։

3) Անգլիա կը թելադրէր նախ մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնն ու համաձայնութիւնը, նախ քան դաշնակից երկիրներուն։

4) Պ. Թարտիէօ հաւանութիւն կը յայտնէ անգլիական տեսակէտին։

Պ. Թարտիէօի Նաւանութենէն յետոյ, անգլիական կառավարութիւնը խորհրդակցութեան հրաւէր ուղղեց արդէն Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ՝ յառաջիկայ ամառան համար։

Կ'ըսուի թէ մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Նաւանաբար ապրիլ 11էն վերջ։

Ձախոն կը սպառնայ խաղուիլ Ժրնեւէն

Ձափոնի մայրաքաղաքէն «Նիւ Եորք Թայմս»ի Թղթակիցը կը գրէ.— Լրջօրէն պէտք է նախատեսել Ձափոնի հեռացումը Ազգերու Դաշնակցութենէն։ Քանի մը օրէ վեր, կացութիւնը զգալի կերպով փոխուած է եւ Ձափոնական կառավարութիւնը մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի դէպքերուն։ Թոքիոյի քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը մտադրած է ուղղակի միջամտել շանկհայի եւ Մանչուրիոյ հարցերուն, միջամտութիւն որ, Ձափոնի քաղաքականութեան համար՝ անհանդուրժելի կը նկատուի։

Ժընեւէն ստացուած տեղեկութիւնները կը յայտնեն թէ ըստ Ազգերու Դաշնակցութեան 15րդ յօդուածին տրամադրութեան, Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուղղակի պիտի միջամտէ Չինեւ-Ձափոնական վէճին։ Ձափոն յստակօրէն դէմ է 15րդ յօդուածին կիրարկման, եւ սպասելի է որ Ձափոնի ներկայացուցիչները քաշուին Ազգերու խորհուրդի յառաջիկայ ժողովէն, եթէ ան՝ այս ուղղութեամբ շարժի։

Ձափոն պետութեանց պիտի հաղորդէ իր հետեւելիք քաղաքականութիւնը։

Ձափոնի պատերազմական նախարարը մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտնեց թէ ներկայ առիթը վերջինն է, որով Մանչուրիա կը խոռվէ Ծայրագոյն Արեւելքի խաղաղութիւնը եւ Ձափոն վճռած է այնպէս մը ընել որ իր քաղաքականութիւնը չխանգարուի ո՛չ Ազգերու Դաշնակցութեան, ո՛չ ալ ուրիշ պետութեանց կողմէ։

Դիտել տալով թէ ներկայիս, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ազգերու Դաշնակցութիւնը փորձի ենթարկուած է, Ձափոնի պատերազմական նախարարը յանձնարարեց սպասել Մանչուրիոյ մասին քննիչ յանձնախումբին տեղեկագրին։ Այն պարագային որ այդ տեղեկագիրը երեւան բերէ կացութեան մասին գէշ ըմբռնում մը, ըսաւ, Ձափոն ոչ միայն պիտի քաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, այլ նաեւ անոր պիտի արգիլէ միջամտել Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։

Սովը՝ հարաւային Ուրալի մէջ

Ռիկա հրատարակուող ռուսական թերթի մը քաղած տեղեկութեանց համաձայն, հարաւային Ուրալի մէջ, բազմաթիւ գիւղերու բնակիչները լքած են իրենց գիւղերը եւ գաղթած՝ դէպի քաղաքները։ Գիւղացիները սոված էին եւ ո՛չ վառելիք ունէին ո՛չ ուտելիք։ Խորհրդային իշխանութիւնները որոշեր են ուտելիք ղրկել անոնց, գիւղերը չպարպելու համար։ Բայց որովհետեւ անցեալ աշնան հնսկայ քանակութեամբ արտածում կատարուած էր, երկիրը ո՛չ մէկ պահեստ ունի։

Ցուճոսլաւիոյ խաղաղական կացութիւնը

Ցոյն լրատուական շրջանակները կը հաւատան թէ Պ. Վենիզելոս երբ նախապարական տագնապ յայտարարեց, նկատի չունէր միայն Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին զէշ կամ նպաստաւոր որոշումը՝ Յունաստանի ելմտական կացութեան մասին։

Իրօք, անմիջապէս որ Պ. Վենիզելոս նախապարական տագնապը բացաւ, յարաբերութեան մտաւ բոլոր կուսակցութեանց եւ մասնաւորաբար ընդդիմադիրներուն հետ, կազմելու համար ազգային դաշինք մը, որ իր համայնքով՝ կարենար արտաստահմանէն շատ աւելի վարկ ստանալ, քան ինչ որ պիտի տրուէր արդի կառավարութեան։

Սակայն ընդդիմադիրները պահ մը վերապահ մնալէ վերջ, յայտնեցին թէ չեն կրնար իրենց գործակցիլ այն պահուն իսկ, երբ նոր ընտրութիւններ տեղի պիտի ունենան։

Վենիզելոսի քաղաքականութեան հակառակորդ կուսակցութիւնները կը նկատեն թէ այս միջոցիս որ եւ է պատճառ չունին բաժնելու կառավարութեան պատասխանատուութիւնը եւ վտանգելու ժողովրդականութիւնը զոր այս պահուս կը վայելէն։

Ըստ քաղաքական շրջանակներու, այս պարագան է որ Պ. Վենիզելոսը ստիպեց յետաձգել իր դահլիճին վերակազմութիւնը։

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

Համեղ եւ հոտաւէտ

ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Պատրաստուած արդար իւղով եւ թարմ հաւկիթով

Փութացէք ձեր պնակները կատարել

MÉRIDIONAL

ևպարահամառատուհևի

8 Rue Chateaudun, մէթրօ Cadet Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Ա. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէին դասախօսական ընդհ. ժողովը այգ Շաբաթ ի-րիկուն ժամը 8.20ին կը դասախօսէ ընկեր Բենօ Նիւթ՝ Մալժատի ճակատամարտը։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

Գանատ

ՊՈՄՈՆ ՍԷՆ ԺԻՒԼիԷնի (Մարսէյլ) Ջաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԼիՈՆի Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 240 բիս Տիւկէքլէյէն։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Բէփիւպլիքի սրահը։ Կը խօսի Պ. Վահան Թուրլումեան աշխարհագրութեան մասին (նախորդի շարունակութիւն)։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

Դերձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութիւն

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ

1/16 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսթաթ 300 ֆրանք

1/8 » » » » 350 ֆրանք

Աժան եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ։ Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18)։ Երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ Նպարավաճառները եւ Նպարեղէնի վաճառականները կը հալթայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէֆ Կ.ՈՊ, Թիւ 1, Մօնտէթուր փողոց

Շալ Սամթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80

Central 06-34

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԴԵՐՁԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻՇՏ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳՈՐԾ

Սօսիէթէ Սաւաւիի դէմ, 5 րիւ Միւնիօն

Մէթրօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն Tél. Dan. 41-45

Մաղձի առեւտրականներու եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄԵՐՑԻԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւպերու, քրէպ տը շին շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեւսէներու։

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառէն և արտասահմանէն

Boulangerie - Patisserie

Four à vapeur

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ

25 Rue des Dominicaines, Marseille

ՁԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլաւա, պաստիճի, թրիկոնա, էքմէք դատաիֆ, թուլումպա թաթլըսը, լոքում, շոքոլա, ֆոնտան, տաբ պատէմ, փըթի ֆուռի եւ «պատէմ չէքէրի» ամէն տեսակները։ Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին։

Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն։

ՏԱՐԱԶԱՆՔ ԳԼՈՒԽՈՆՔ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՈՑ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ (ԳՐԻՄԻԹԻՒ)

Ամէն տեսակ պատահական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ՎԱՐԶՈՒԻ Է օգտասուն մեծ սենեակ մը խոհանոցով միացին։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Րըթրիզ չկայ։ Սենեակին մէջ գտնուած քանի մը կտոր կարասիները գնելը պայման է։ Դիմել Լօքատէօզեանի, 25 Rue Pressoir, մէթրօ Couronnes.

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, ժամադրավայր Հայերու։

Կ'ուզուի ֆրանսերէն լաւ խօսող հայ օրիորդ մը, կօշիկի վաճառատան մէջ vendeuseի պաշտօն վարելու համար։ Դիմել Տերվիշեան վաճառատուն, 90 Bld. National, La Garenne - Colombes. (Seine).

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԷՖԱՆ ՑՎԱՑԿ

— Եւ անոր հետ պիտի խօսէ՞ք։

— Անշուշտ։

— Եթէ դուք...եթէ դուք ամուսնացած ըլլայիք, ձեր ամուսինին պիտի ներկայացնէի՞ք նման կին մը, որպէս թէ բան մը պատահած չըլլար։

— Անշուշտ։

— *Would you really* —ըսաւ ան դարձեալ անդլիերէն, թերահաւատ ու ապշահար զարմացումով մը։

—*Surely I would.*— պատասխանեցի, նմանապէս անդլիերէն, անզգալաբար։

Տիկին Փ... լռեց։ Ուժգին խորհրդածութեան մը մէջ խորասուզուած ըլլալ կը թուէր ու յանկարծ ըսաւ, ուղիղ ինծի նայելով հանդերձ, կարծես զարմացած իր իսկ քաջութենէն.

— *I don't know, if I would. Perhaps* I *might do it also.*

Եւ այն անկարագրելի ինքնավստահութիւնով որով միայն Անգլիացիները գիտեն խօսակցութեան մը վերջ դնել արմատական ձեւով մը եւ սակայն առանց կոպիտ փութկոտութեան, ոտքի ելաւ եւ բարեկամաբար իր ձեռքը ինծի երկարեց։ Անոր մէջ ամուսնութեան շնորհիւ հանդարտութիւնը վերահաստատուած էր եւ ներքնապէս ամէնքս ալ անոր երախտապարտ էինք որ, թէեւ հակառակորդներ, կրնայինք դարձեալ դիւրաբարեւիլ բաւական քաղաքավարութիւնով, ու փարատած էր մթնոլորտին վտանգաւոր ձգտումը քանի մը դիւրին կատակներու ազդեցութեան տակ։

×

Թէեւ մեր խօսակցութիւնը քաղաքավարութիւնով վերջացած էր, բայց այդ առելութենէն եւ բորբոքումէն թեթեւ պաղութիւն մը մնաց հակառակորդներուս եւ իմ միջեւ։ Գերմանացի զոյգը վերապահ կը մնար, մինչդեռ Իտալացին հաճոյք կը զգար ինծի շարունակ հարցնելէն, յաջորդ օրերը թէ լուր ունէի՞ «*cara signora Henrietta*»էն։ Որքան ալ բարեկիրթ ըլլային մեր շարժուձեւերը, անդամալիօրէն բան մը խրզուած էր մեր յարաբերութիւններուն անկեղծութեան եւ ուղղութեան մէջ։

Իմ նախկին հակառակորդներուս հեգնական պաղութիւնը աւելի կը շեշտուէր այն մասնաւոր սիրալիր վերաբերումով զոր Տիկին Գ... ինծի հանդէպ ցոյց կուտար այդ վիճաբանութենէն ի վեր։ Ան որ սովորաբար վերջին ծայր վերապահ էր եւ որ ճաշերէն դուրս իր սեղանակից ընկերներուն հետ երբեք խօսակցութեան չէր բռնուեր, այնուհետեւ շատ անգամ առիթը գտաւ պարտէզին մէջ ինծի խօսք ուղղելու, պիտի կրնայի նոյնիսկ ըսել, գիս պատուելու, միւսներէն զանազանելու, որովհետեւ իր շարժուձեւերուն ազնուական վերապահութիւնը այդ առանձին խօսակցութեան կուտար մասնաւոր շնորհի մը նկարագիրը։

Այո, անկեղծ ըլլալու համար պէտք է ըսել որ արդարեւ գիս կը փնտռէր ան եւ կ'օգտուէր ամէն առիթէ, ինծի հետ խօսակցութեան մտնելու համար եւ ասիկա այնքան բացայայտօրէն որ կրնայի զոհող ու տարօրինակ մտածումներ ունենալ, եթէ ան ճերմակ մազերով ծեր կին մը եղած չըլլար։ Բայց ամէն անգամ որ այդպէս կը խօսէինք, մեր մտերիմ խօսակցութիւնը անխուսափելիօրէն կը վերադառնար իր մեկնակէտին, Տիկին Անրիէթին։ Տիկին Գ... կարծես թէ թաքուն հաճոյք մը կը զգար դատապարտելով լրջութեան եւ բարոյական կենցաղի պակասը այդ կնոջ մօտ որ մոռցեր էր իր պարտականութիւնը։ Բայց, միեւնոյն ժամանակ, կարծես թէ կ'ուրախանար, տեսնելով որ հաւատարմութեամբ իմ հաւակրութիւնս կը պահէի այդ նուրբ ու փափուկ կնոջ եւ թէ ոչ մէկ բան կրնար զիս ստիպել մերժելու այդ համակրութիւնը։ Միշտ այս ուղղութիւնով կ'առաջնորդէր մեր խօսակցութիւնները։ Վերջիվերջոյ չէի գիտեր ինչ բանի վերագրել այդ բացառիկ ու զրեթէ հիւանդագին պնդումը։

Այսպէս տեւեց քանի մը օր, հինգ կամ վեց, որոնց ընթացքին ոչ մէկ խօսք մոտեցաւ այն պատճառը որուն համար խօսակցութեան այս հիւթը իրեն համար ծանրակշիռ կը դառնար։ Բայց այս կարեւորութիւնը բացայայտ եղաւ ինծի համար, երբ պատյտի մը պահուն, անոր պատահմամբ ըսի թէ հոս իմ բնակութիւնս վերջանալու մօտ է եւ թէ կը խորհէի մեկնիլ վաղուան յաջորդ օրը։ Այն ատեն անոր դէմքը, որ սովորաբար այնքան խաղաղ էր, յանկարծ արտակարգօրէն պրկուածերեւոյթ մը առաւ եւ իր ծովու պէս գորշ աչքերուն վրայէն անցաւ կարծես թէ ամպի ստուերը։

— Մե՛ղք։ Տակաւին այնքան շատ նիւթ պիտի ունենայի վիճաբանելիք ձեզի հետ, ըսաւ ան։

Եւ այդ վայրկեանէն սկսած, որոշ յուզում մը, մտահոգութիւն մը մտանեց որ, խօսած միջոցին ուրիշ բանի վրայ կը մտածէր, բան մը որ դինքը բուռն կերպով կը զբաղեցնէր ու կը հեռացնէր մեր խօսակցութենէն։ Ցետոյ ինքն ալ նեղուցաւ իր այս ժամերու վիճակէն, վանդի կարճատեւ լռութենէ մը ետքը, յանկարծ ինծի երկարեց ձեռքը յայտարարելով.

— Կը տեսնեմ որ յստակօրէն չեմ կրնար արտայայտել ինչ որ պիտի ուզէի ըսել ձեզի, կը նախընտրեմ գրել։

Եւ դէպի պանդոկ ուղղուեցաւ աւելի արագ քայլով մը զոր տարբեր վարժուած չէի իր քովն ատենները։

Արդարեւ, իրիկունը, ճաշէն քիչ ժամանակ առաջ սենեակիս դռան կոշտ ու համարձակ զարկ մը նամակ մը։ Դժբախտաբար մը անհոգութիւն ցոյց տուած էր թղթակցութեանց նկատմամբ զոր երիտասարդական տարիներս մէջ ստացած եմ, այնպէս որ չկրնար վերարտադրել անոր նամակը— ու կը պարունակութիւնը գոհունակ անոր պարունակութիւնը վեր ի վերոյ նշանակելով— որ թոյլտուութիւնս կը խնդրէր բնակարանս պատմել իր կեանքին մէկ ուսակը։

Այս դէպքը, կը գրէր ան, աչքս հին էր որ այլեւս մաս չէր կազմեր իր ներկայ կեանքին եւ նկատելով որ կը մեկնէի վաղուան յաջորդ օրը, իրեն համար դիւրին կ'ըլլար խօսիլ իրողութիւն մը մասին որ աւելի քան տարիներ զինքը զբաղեցուցած տանջած էր ներքնապէս։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՐՏ 1932

31 MARS 1932

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1441 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՐ ՀԱՋՏԻՒՆ ԲԱՐԱԿ_ԲԱՐԱԿ

երկար ատենէ ի վեր, կը խրտչինք այս էջին վրայ արձանագրել աւերները այն քաոսեալի ախտին որ կը կոչուի «բարակ ցաւ», ժողովրդական պատկերալից բացատրութեամբ:

կը խրտչինք՝ տեսակ մը փափկմնկատութեամբ: Եւ յետոյ անոր համար որ, դժուար է գործնական ելք մը ցոյց տալ, ցաւը մատնանշելէ յետոյ:

Մեր լուրերու բաժնին մէջ, վերջերս աւելի յաճախ կ'երեւան մահեր՝ հիւծախտէն: Եւ ամէնէն թարմ տարիքին մէջ:

Այս տողերը գրած ատեն, աչքի առջեւ ունինք երկու նամակներ: Մէկը՝ Մարսէյլէն, որ կը հաղորդէ Կարնեցի որբի մը մահը: Միւսը՝ Կրճնոյլէն, որ ահաւասիկ.

– «Ջատկի առթիւ, Ա. Ե. կարմիր խաչի երկու անդամուհիները այցելեցին հայ հիւանդներուն, թէ սանաթորիոմին եւ թէ քաղաքային Շիւանդանոցին մէջ: Ամէնը մէկ 15 հիւանդներ են, բայց ամէնէն կսկծալին Թոքախտաւորներու վիճակն է: Շինգ Թոքախտաւորներ կան, որոնց մէկը, երիտասարդ գրող մը, ոչ իսկ երկու խօսք կրցաւ ընել: Մօտ հինգ ամիսէ սանատորիոմը կը գտնուի, բայց մենք լուր չունէինք:

«Այս տղան սաիրիչ նշանակութիւն է հիւանդներուն վրայ, եւ Ջատկի առաջին օրը շատ աշխատած ըլլալով, կրկին տկարացեր եւ յաջորդ օրը անկողին ինկեր է: Այսօր դարձեալ մեր անդամուհիներէն տիկին Մը յատկապէս գնաց եւ Թարմ հաւկիթ եւ գրպանի ծախք տարաւ: Ուրիշի մը միջոցաւ ալ խորհուրդ տուինք որ չաշխատի: Ջրի վտանգէ հիւանդանոց եւ կարելի է հոգալ ծախքերը»:

Ասոնք՝ մեղի հասած տեղեկութիւններն են միայն: Ամէն օր կ'իմանանք ուրիշներ ալ, Փարիզէն մինչեւ Մարսէյլ, բայց մեզի համար անգամ դժուար է ներկայացնել ամբողջական պատկերը:

Այս առթիւ, հարցում մը,— Հայ Բժշկական Միութիւնը եւ կարմիր Խաչերը պարտականութիւն չե՞ն սեպեր երեւան հանել ամբողջ պատկերը, ստուգելով գոնէ հիւանդանոցներու մէջ ինկած դժբախտներու թիւը: Ակադեմական զեկուցումները կամ հանդէս-երեկոյթները իրենց կարգին: Բայց այս խնդիրն ալ մաս չի՞ կազմեր իրենց կոչումին...

×

Տաղտկալի պիտի ըլլար գրել ու ճառել հիւանդութեան պատճառներու մասին: Ցեղին բանուորն ալ բաւական բան գիտէ, տասը տարի վայելած ըլլալով այս պողոտաններուն չարն ու բարին:

Մեր միտքը կը չարչրկուի աւելի կենսական հարցով մը — ի՞նչ ընել, ինչպէս ընել, որ կարելի եղածին չափ ազատ մնան ախտէն, կամ վարակուելէ յետոյ, քիչ մը տանելի կեանք ունենան: Մանաւանդ որ, չնչին մեծամասնութեամբ երիտասարդներ են, եւ կրնան եթէ ոչ փրկուիլ, գոնէ նուազ տառապիլ:

Ծրագիրներ շատ կան սեղանի վրայ, սկսելով Հայկական Ապաքինարանի մը հաստատումէն:

Հաւատք չունենալով խոշոր ծրագիրներու յաջողութեան վրայ, մենք պիտի առաջարկէինք փնտռել համեստ, բայց գործնական միջոցներ:

Այսօր դժուար է գտնել Գաղէզ Արթին մը, որ հիւանդանոց չվինէ: Մարդոց բարեգործական ըմբռնումներն ալ նօսրացած, տժգոյն, սահմանափակ ձեւեր առած են:

Ուրեմն, փոխանակ սպասելու որ ունեւոր մը պարտականութիւն սեպէ Դարմանատուն մը հիմնել Եւրոպայի մէջ, խորհինք աւելի արդիւնաւոր դարձնել մեր ժողովրդական միջոցները: Որովհետեւ, ցաւը կը ճարակի եւ արդէն աղէտի մը հանգամանքն առած է:

Պոլսոյ մէջ, դժնդակ պայմաններու տակ, դպրոց, եկեղեցի, ազգաժողով եւ ազգ. խնամատարութիւն կը պահեն, պարզապէս ձեռք ձեռքի տալով եւ օժանդակ միութիւններ կազմելով:

Այստեղ, Եւրոպայի մէջ, աւելի լայն միջոցներ ունենալով հանդերձ, չունինք ուժասպառ Պոլիսին հոգերը:

Արդ, ինչո՞ւ կարելի ալակցութիւնը չընծայել կարմիր Խաչերուն, որպէս զի կարենան սպեղանի հասցնել, ամէն ուր որ կը հասնին իրենց աչքն ու ձեռքը:

Դժուա՞ր է հարիւրաւորներու, նոյն իսկ հազարաւորներու բարձրացնել այդ կազմակերպութեանց անդամներուն եւ անդամուհիներուն թիւը, մանաւանդ որ այնքան ճղճիմ գումար մը կը կազմէ անդամավճարը:

Ամէն տեղ ալ, ունինք բազմութիւններ որ կը սիրեն Բարի Սամարացիի գործ կատարել: Կարեւորը՝ զանոնք շարժման մէջ դնելն է:

Բոլորի սրտին կը խօսի նոր սերունդի փրկութեան խնդիրը: Փրկութիւն՝ ոչ միայն հոգեպէս, այլ եւ ֆիզիքապէս: Եւ եթէ այրերը կը խուսափին նախաձեռնութենէ, հապա ի՞նչ կը բանին կ'ինեը: Ափ մը կիներ էին որ, Ազգանուէր կազմակերպեցին ու պահեցին, համիտեան խաւարին եւ բռնութեան մէջ: Դարձեալ ափ մը կիներ են որ մինչեւ այսօր — չիսուն տարիէ ի վեր — կանգուն կը պահեն Դպրոցասէրը, շրջանէ շրջան եւ երկիրէ երկիր:

«Երբ կինը ուզէ, Աստուած ալ կ'ուզէ», ըսեր են հիները:

Իսկ երբ Հայուհին ուզէ, Աստուած ոչ միայն կը խոնարհի, այլեւ կ'օգնէ:

Գէթ այսպէս կը հաւատան մեր մայրերը: Եւ այդպէս ալ տեսեր ենք մինչեւ այսօր, շատ աւելի դժնդակ պայմաններու մէջ:

Անհրաժեշտ է ցանց մը, համատարած եւ խոր ցանց մը, ճակատ յարդարելու համար բարակ ցաւին դէմ: Ի նպաստ անոր զոհերուն:

Փարիզի Բժշկական Միութիւնն ալ կրնայ — պարտաւոր է — գործօն ղեր կատարել այս կազմակերպութեան համար, հովանաւորելով զայն կամ աջակցելով անոր:

Այսօր տատնաձակներով, վաղը աւելի մեծ թիւով պիտի հալին մեր երիտասարդները, բարակ-բարակ: Գալարուելով բարակ ցաւի մագիլներուն տակ:

Քրէական յանցանք է՝ միջոց ունենալ եւ անճրկիլ:

Շ.

ՄԱՀ ՖԻԼԻՓՓՈ ԹՈՒՐԱՔԻԻ

Իտալական ընկերվարութեան յայտնի դէմքերէն Ֆիլիփփո Թուրաթի մեռաւ նախորդ օր Փարիզի մէջ:

Թուրաթիի մահով մեծ կորուստ մըն է որ կը կրէ իտալական ընկերվարութիւնը, ինչպէս նաեւ միջազգային ընկերվարութիւնը, որոնց ամէնէն նշանակելի դէմքերէն մին էր:

Ինած՝ 1857ին, իր ամբողջ կեանքը նուիրած էր ընկերվարութեան եւ աշխատաւորութեան դատին: 1895էն ի վեր՝ երեսփոխան ընտրուած էր իտալական խորհրդարանին ուր աւելի քան 30 տարի, քերանն եղաւ իտալիոյ աշխատաւոր դասակարգին:

Իտալիոյ մէջ ֆաշիզմի յաղթանակէն յետոյ, Մուսոլինի չէր կրնար ամրացնել իր իշխանութիւնը, քանի Թուրաթի հոն էր եւ կը կանգնէր ցուէչին դէմ, ժողովուրդը իրաւիրելով ընդդիմութեան: Այնպէս որ, Մաթէոթթիի սպանութենէն յետոյ, Թուրաթիի կեանքն ալ միշտ վտանգուած էր: Սակայն, անվեհեր պայքարողը ո՛չ մէկ վախ կը զգար:

1926ին, երբ աֆաբեկումը ամէն կարելիութիւն ջնջեց՝ կազմակերպուած պայքար մղելու ֆաշիզմի դէմ, Թուրաթիի բարեկամները ստիպեցին վերջապէս զինքը որ մեկնի երկրէն, սեւ շապկաւորներու հսկողութեան եւ աքսորի սպառնալիքին տակ, յօժարեցաւ հեռանալ հայրենիքէն՝ արտասահմանի մէջ վերակազմելու համար իտալիոյ մէջ քայքայուած կուսակցութիւնը:

Թուրաթի Ֆրանսա հաստատ վտանգաւոր փախուստէ մը վերջ ուր ինքը եւ իր ընկերները քիչ մնաց որ իրենց կեանքը վրայ տային: Այդ թուականէն ասդին, կը մնար Ֆրանսա: Մինչեւ վերջին օրերը գործօն մասնակցութիւն մը բերաւ իտալական ընկերվարութեան, իր երիտասարդ ընկերներուն տրամադրելով իր մեծ փորձառութիւնը եւ անսպառ կորովը:

Եւ երբ դժնդակ պահերու մէջ, զորս միայն քաղաքական տարագիրները կրնան ճանչնալ, մէկը կը սկսէր վհատիլ, կը բաւէր որ Թուրաթի խօսէր անոր, անոր հաղորդէր ընկերվարութեան եւ աշխատաւորութեան վերջին յաղթանակի իր աննկուն հաւատքը: Թուրաթիի օրինակը քաջութիւն եւ կորով կուտար:

■■■

Ֆրանսիական ժողովը

Ապրիլ 11ին, փարիզի մէջ պիտի գումարուի Ֆրանքեւգերման տնտեսական յանձնախումբը, որուն մեծ կարեւորութիւն կը տրուի, նկատի ունենալով քննութեան ենթակայ նիւթերը:

Այս յանձնախումբը ուրիշ հարցերու կարգին, պիտի քննէ նաեւ ներածման չափաքանակներու եւ առեւտրական դաշնագրերու փոփոխման հարցերը:

Գերմանիոյ գնումները

Ռայխսպանքի միջամտութեան վրայ, գերման կառավարութիւնը որոշեց ապրիլ ամսուան համար, ներածող վաճառականներուն տրամադրել հարիւրին 55ը միայն օտար դրամական քանակին, որ նախապէս որոշուած էր ապրիլի համար:

Այս որոշումը կը նշանակէ թէ արտածումներու վրայ՝ ներածումներու անհամեմատ յաւելման հետեւանքով, գերման կառավարութիւնը կը ձգտի անուղղակի միջոցներով սահմանափակել օտար երկիրներէ գնումները:

Ստալին ծանր հիւանդ

Մէկ քանի օրէ ի վեր, շարունակաբար Պերլինէն տրուած լուրերու համաձայն, ջղային հիւանդութենէ մասնագէտ գերման բժիշկ մը, Մոսկուայի մէջ՝ կարգ մը զասախօսութիւններ տալու պատրուակով, կը դարմանէ Ստալինը, որ ջղային հիւանդութեան բռնուած է: Մասնաւորաբար յիշողութիւնը տկարացած է եղեր: Կ'ըսուի նաեւ թէ քաղցկեղի մասնագէտ լեհ բժիշկներ ալ կը հսկեն Ստալինի առողջութեան վրայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Դանուբեան Դաշնակցութիւնը

Մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ ընկերակցութեամբ ելմտական նախարարին, կիրակի օր կը մեկնի Լոնտոն:

Գալով չորս մեծ պետութեանց ներկայացուցիչներու ժողովին, որ պիտի մշակէ դանուբեան հինգ երկիրներու ուղղուելիք հրաւէրը, կացութիւնը հետեւեալն է:

Այս հաւաքոյթին սկզբունքը ընդունուած է բոլորին կողմէ: Սակայն կարելի չէ եղած անոր Թուականը ճշդել, որովհետեւ, դեռ յայտնի չէ թէ մասնակցող պետութեանց ներկայացուցիչները ազատ պիտի ըլլա՞ն այդ օր:

Անգլիոյ քաղաքական շրջանակները պէտք կը զգան տարբերութիւնը ճշդելու երկու լուրերու, որոնք իրարու հետ չփոթուած են.—Պ. Թարտիէօյի Լոնտոն այցելութիւնը եւ մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնը:

Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը կը ճգտէ թէ որ եւ է պաշտօնական հրաւէր չէ ուղղուած այս հաւաքոյթին համար՝ չորս մեծ պետութեանց: Այս մասին, միայն այդ պետութեանց կարծիքը շօշափուած է Լոնտոնի իրենց ներկայացուցիչներուն միջոցաւ: Պատասխան ստացուած է Հռոմէն եւ Պերլինէն:

Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպանին յանձնուած գրութեամբ մը, Անգլիա իր տեսակէտը կը պարզէ դանուբեան հարցին մասին:

Ֆրանսայի վարչապետը համամիտ ըլլալով Անգլիոյ վարչապետին հետ տեսակցութեան մը, հրաւէր ստացած է մեկնելու Լոնտոն:

Չորս պետութեանց հաւաքոյթէն առաջ ուրեմն, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վարչապետները պիտի տեսակցին Լոնտոնի մէջ: Բացի դանուբեան տնտեսական ծրագրէն, հաւանական կը նկատուի որ տեսակցութեան ընթացքին, քննուի նաեւ հատուցումներու հարցը:

Պերլինի քաղաքական շրջանակները շատ գոհ են որ Անգլիա թեյադրած է դանուբեան հարցին լուծման համար, ամէնէն առաջ հաւանձայնութիւն գոյացնել մեծ պետութեանց միջեւ, եւ այս հաւաքոյթի թուականին մեծ կարեւորութիւն կուտան: Որովհետեւ, այդ հաւաքոյթին Գերմանիոյ ներկայացուցիչը կրնայ ըլլալ կ'ըսեն, վարչապետ Պ. Պրիւնինկ: Արդ, Պ. Պրիւնինկ յառաջիկայ ամբողջ շաբթուան ընթացքին, զբաղած պիտի ըլլայ նախագահական երկրորդ քուէարկութեան առթիւ, տենդագին գործունէութեամբ: Հիշդ այդ պատրուակով ալ Գերմանիա կը փափաքի որ չորս պետութեանց հաւաքոյթի թուականը նշանակուի այս ուրբաթ օր:

Թուրիոյ արտաքին հաղորդակցութիւնը

Թուրքիոյ արտաքին գործավարը Թեվֆիք Րիւշտի Խալք կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակին առջեւ, երկար բացատրութիւններ տուաւ Թեհրանի, Մոսկուայի եւ Ժընեւի մէջ, իր կատարած աշխատանքներուն մասին: Արտաքին գործավարը՝ մանրամասնութիւններ տուաւ Թուրքեւպարսիկ սահմանային համաձայնութեան եւ իրաւախոհութեան դաշնագրին մասին: Թեվֆիք Րիւշտիի բացատրութիւնները գոհունակութիւն պատճառեցին: Թուրքեւպարսիկ սահմանային համաձայնութիւնը եւ իրաւախոհութեան դաշնագիրը Ազգ. Մեծ ժողովին կողմէ պիտի վաւերացուին այս օրերս եւ յետոյ վաւերագրերու փոխանակումը տեղի պիտի ունենայ Էնկիւրիի եւ Թեհրանի մէջեւ:

Թեվֆիք Րիւշտի զբաղեցաւ իր եւ Ըմմէթ փաշայի մօտ ատենէն դէպի Մոսկուա եւ Հռոմ կատարելիք ճամբորդութեան ծրագրով: Թէեւ արգելք մը չպատահի, Թուրքիոյ վարչապետն եւ արտաքին գործավարը Էնկիւրիէն դէպի Մոսկուա պիտի մեկնին ապրիլի վերջը: Հռոմ այցելութիւնը տեղի ունենայ աւելի յետոյ:

Վենիզելոս կը մնայ գործի գլուխ

Ազգային կառավարութիւն մը կազմելու համար Թափուած ջանքերը՝ որեւէ արդիւնք տուած չըլլալով, Պ. Վենիզելոս կը շարունակէ Յունաստանի կառավարութեան գլուխը: Խորհրդարանին աշխատանքները վերսկսան նախորդ օր:

Թերթերը կը հաղորդեն թէ Յունաստան պիտի վճարէ արտաքին պարտքերու ապրիլ ի տոկոսները:

Ս. ընդդիմադիրներու պետը յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ անմիջական ընտրութեան պահանջ պիտի դնէ, որպէսզի Յունաստան, Լոզանի խորհրդաժողովին ներկայանայ երկրին մեծամասնութեան կոչնած ուժեղ կառավարութեամբ մը:

Պ. Վենիզելոս ժընեւ պիտի մեկնի ապրիլ 7ին:

Իրանւոտ Անգլիոյ դէմ

Հաւատարմութեան երդումի եւ կալուածական-հողային տարեվճարներու մասին՝ Անգլիոյ ծանուցագրին տրուելիք պատասխանին շուրջ՝ համաձայնութիւն գոյացաւ իրանտայի դաիլիթին մէջ: Այս պատասխանը հաւանաբար անգլիական կառավարութեան պիտի յանձնուի Լոնտոնի իրանտական ներկայացուցչին միջոցաւ:

Իր պատասխանին մէջ, իրանտական կառավարութիւնը կը հաստատէ թէ ապրիլ 20ին, իրանտական խորհրդարանի վերաբացման, պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, պահանջելով սահմանադրական փոփոխութիւններ եւ հաւատարմութեան երդման ջնջումը:

× Անգլիոյ անկախ աշխատաւորականներու ընդհ. ժողովին մէջ, երեսփոխան մը, ներկայացուց բանաձեւ մը, որով կը յայտարարուի թէ ընդհ. ժողովը կ'ընդունի որ իրանտա իրաւունք ունի ինքնիսկ որոշելու իր կառավարութեան ձեւը: Այս բանաձեւը անգլիական կառավարութենէն կը պահանջէ կատարեալ հաւասարութեան հիման վրայ, իրանտայի հետ բանակցիլ երդման եւ տարեվճարներու հարցին մասին:

Բանաձեւը ընդունուեցաւ:

Կոմիտէճիները կը գործեն

Նեվրոքոփի թագաւորութեան եւ ժակեդոնական կուսակցութեան միջեւ վէճ մը ծագած ըլլալով, կոմիտէճիները ձերբակալեցին այս քաղաքի թագաւորական խորհրդականներէն երեք հոգի, որոնք Սոֆիա գացեր էին բողոքելու համար իրենց քաղաքին մէջ՝ կոմիտէճիներու ահաբեկչական գործունէութեան դէմ:

Այս երեք խորհրդականները ընտրուեր էին վերջին թագաւորական ընտրութիւններուն, ընդդէմ մակեդոնական կուսակցութեան թեկնածուներուն:

Խորհրդականներու ձերբակալումը մեծ յուզում պատճառած է քաղաքին բնակչութեան, որ հրապարակային հաւաքոյթի մը մէջ, պահանջ դրաւ խիստ հետապնդում կատարել ընդդէմ կոմիտէճիներուն:

«ՄՆԱՅՈՐԴԱՅ»

Ստացանք Յ. Օշականի վէպին 3րդ պրակը (գոյգ), որ վարպետի մը վրձինով կը պատկերացնէ Հաճի Աբթինի մահը եւ անոր փառքին կործանումը, անոր հարստութեան եւ կալուածներուն աւերումը եւ պայքարին հրկիզումը:

Ստացած ենք նաեւ Ա. եւ Բ. պրակները՝ նախապէս արձանագրուած բաժանորդներու համար:

Բաժանորդներու թիւը աւելցած ըլլալով, կը խնդրենք Յուսաբերի խմբագրութենէն 25 օրինակ եւս աւելցնել մեզի սահմանուած քանակութեան վրայ, սկսած Ա. պրակէն:

Հնդկական խռովութիւններ

Պոմպէյի մէջ ցուցարարներու խումբ մը յարձակում գործեց անգլիական վարժարանի մը վրայ: Պաշտօնեայ մը վիրաւորուեցաւ: Նիւթական մեծ վնասներ կան: Քանդուած են գիտական թանկարժէք գործիքներ: Հարիւրի չափ ցուցարարներ ձերբակալուեցան:

× Պոմպէյէն տրուած լուր մը կը հաղորդէ թէ կառավարութիւնը որ կը յուսար զսպել կանտին եւ ազգ. խորհուրդը, անելի մատնուած է ներկայիս:

Տիկին Նէհրու Թելադրուած էր բանակցութեան մտնել, կացութիւնը քննելէ յետոյ, յայտարարեց թէ Հնդիկ խորհուրդը՝ երբեք նախաձեռնարկ չպիտի ըլլայ խաղաղեցման բանակցութիւններու մէջ մտնելու:

Ատկից զատ, հնդիկ մահմետականները հիմա ամենէն աւելի կը կասկածին Անգլիացիներէն թէ գէշ տրամադրութիւններ կը մնուցանեն իրենց հանդէպ:

Լիւնտպէրկի տղան ևրդ պիտի յանձնուի

Առեւանգիչներուն հետ բանակցող երեք Ամերիկացիներէն մէկը՝ պատուելին, յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ բանակցութիւնները ամէնէն շօշափելի արդիւնքը տուած են եւ մեծ յոյս յայտնեց թէ շատ չանցած տղեկը պիտի յանձնուի ծնողքին:

Իբր թէ Լինտպէրկ հրաժան տուած է իր մեքենավարներուն, կազմ ու պատրաստ պահելու իր օդանաւը, առաջին առթիւ մեկնելու եւ առնելու հաւժար իր տղեկը:

Ատիկանութիւնը սակայն, կը շարունակէ թերահաւատ մնալ:

Ամերիկայի բացը գոցելու համար

Ցատուկ ցանձնախումբը, ամերիկեան երեսփ. ժողովին յանձնեց օրինագիծ մը, որով ելմտացոյցին բացը գոցելու համար, կ'առաջարկէ երկու միլիառ 961 միլիոն տոլարի նոր տուրքեր հաստատել:

Օրինագծին մէջ տուրքեր նշանակուած են սակարանի մէջ արժեթուղթերու եւ պարտաթուղթերու վճարման, առեւտրական կառքերու եւ անհատական ինքնաշարժներու, ինչպէս նաեւ ներկայացուցիչներու, հիւրեղէնի, գոհարեղէնի, ծխախոտի գործիքներու վրայ, եւլն.:

Ատկից զատ, տուրք պիտի գանձուի տարեկան 6000 տոլարի հասնող աշխատավարձքերուն վրայ: Այս գումարը նախապէս 10 հազար էր:

Ջատկի զուարճութիւնները

Ջատկի արձակուրդին առթիւ, մեծ քաղաքներէ, մանաւանդ փարիզէն դէպի գիւղերը երթեւեկը կը շատնայ եւ ճամբաները կը խցուին ինքնաշարժներու բազմութեամբ մը: Արկածներու առաջքն առնելու համար, ամէն քաղաքապետութիւն պարտք կը սեպէ իր շրջանի ճամբաները եզերել խոհեմութիւն թելադրող ծանուցագրերով: Շկատուկ ասոր սակայն, Ջատիկը այս տարի եւս բաւական զոհեր խլեց ճամբաներուն վրայ,—34 մեռեալ, 120 վիրաւոր:

ՅՈՒՆԻՍԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ՇԱԲԹԱԹԵՐԹ

ՈՉ ԼԱՎ, ՈՄԱՁ ԼԱՎ

Ամեն առավոտ, երբ ես արթնանում եմ, ինձ համար ամենադժվարը ոտքի կանգնելն է։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնել։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու գաղափարը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի մասնիկը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի պատճառը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի հետևանքը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի ազդեցությունը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի ազդակը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի ազդանշանը։ Ես ատում եմ ոտքի կանգնելու ամեն մի ազդարարություն

ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

(ՀՀՀ)

ԱՐԱՐ

XII

— «Փախած տարի է... — ասաց նա ինքն իրեն, հոգոց «շշնջալ» հետո։ — Ես... Ես ինչ իմանայի, որ այդ կլինի... Ոչ մի բան չէի կասի, ոչ մի խոսք չէի ասի... Ես ինչ իմանայի, որ այդ կլինի... Ոչ մի բան չէի կասի, ոչ մի խոսք չէի ասի...

Եվ նա, ինքն իրեն կրկնելով այդ խոսքերը, ոտքի թռավ, ինչպես ոտքի է թռչում մարդ, որ հանկարծ հիշում է, որ ինչ-որ շատ կարևոր բան է մոռացել անել, և սկսեց արագ-արագ հագնվել։

Նա հագնվում էր, ինքն իրեն կրկնելով այդ խոսքերը, և ինքն էլ չգիտեր, թե ինչու է դա անում։ Նա հագնվում էր, որովհետև ինչ-որ ներքին ձայն ասում էր նրան, որ ինքը պետք է հագնվի, որ ինչ-որ շատ կարևոր բան է մոռացել անել։

Հագնվելով՝ նա վերցրեց իր ուսապարկը, որի մեջ դրված էին նրա հագուստի մի քանի կտորները, և դուրս եկավ փողոց։ Նա ինքն էլ չգիտեր, թե ինչու է դա անում։ Նա դուրս եկավ փողոց, որովհետև ինչ-որ ներքին ձայն ասում էր նրան, որ ինքը պետք է դուրս գա փողոց։

Նա դուրս եկավ փողոց, որովհետև ինչ-որ ներքին ձայն ասում էր նրան, որ ինքը պետք է դուրս գա

Ց. Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Իսի Լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին դասախօսական ընդհ. ժողովը այդ Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.20ին կը դասախօսէ ընկեր Բենօ Նիւթ՝ Սալոնասի ճակատամարտը։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

Գաւառ

ՊՈՄՈՆ ՍԷՆ ԺԻՒԼիԷնի (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԼիՈՆի Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 240 բիս Տիւկէքլէն։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Բէփիւպլիքի սրահը։ Կը խօսի Պ. Վահան Գուլումճեան աշխարհագրութեան մասին (նախորդի շարունակութիւն)։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը եռամսեայ խառն ժողովի կը հրաւիրէ Մարսէյլի, Պուլվար Օտտօի եւ Սէն Լուի մասնաճիւղերու բոլոր ընկերները այս Կիրակի ժամը 2.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք, միութեան հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Սէն ՇԱՄՈՆի Վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Կիրակի ժամը 3ին, Café Décousus-ի սէջ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Շոն կը կատարուին Ք. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեղ-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռէնթկէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուածքգիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, ծելադրական եւ ֆրէյտեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՆՃԵԱՆ։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ԱՄՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ Քըթիթ Սուրսի սէջ, 130 Bld. St. Germain: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԿՈՄԻՏԱՍ երկսեռ երգչախումբի ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի ժամը 2.30ին, Միութիւալիթէի սրահին մէջ, 24 Rue St. Victor։ Կը խօսի Տօքթ. Անդրէասեան, «Հայ երգին դերը ազգութիներու մէջ» նիւթի մասին։ Խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ, պար, եւայլն։ Կը հրաւիրուի երկսեռ հասարակութիւնը։

Պ. ԳՐԻԳՈՐ Քէչիկեան մեկնած ըլլալով Rouisillonէն (Isère) կը խնդրուի իրմէ եւ դինքը ճանչցողներէն, իր նոր հասցէն յայտնել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Տիգրան Գասպարեան, Տրապիզոնցի, կը կարծուի Փարիզ ըլլալ։ Գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՓԱՐԻԶԻ ամենաէժան գլխարկները F. SORBIERի *մօտ, 11 Rue Lafayette. Փարիզ։ Անմրցելի գին։*

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԱՐԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաքլէ։ Ամման. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ («Օթէլլո»ի դերին մէջ)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ՓԱՐԻԶ ՀԱՄԱՄ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կ'ԸՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

"ՕԹԷԼԼՕ"

Այսօր, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի *սրահին մէջ*

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Ալահիւտ, Ալ. Ցերուան, Պ. Պ. Վ. Փափազեան, Ա. Գամքէմեան, Կօմիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Թորոսեան, Պարտասեան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Ալուրաքեան։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը իսկ ներկայացման օրը թատրոնին կէշէն

Ոչ օրի տոմսակ չի սրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ա. ՕՒԲԵՐ

Boulangerie - Patisserie

Four à vapeur

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ

25 Rue des Dominicaines, Marseille

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլավա, գատայիֆ, թըրիկոնա, էքմէք գատաիֆ, թուլումպա թաթլըսը. լօքում, շոքոլա, ֆոնտան, ամը պատէմ, վըքթի ֆուռի եւ «պատէմ շէքէրի»ի ամէն տեսակները։ Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին։

Մարսէյլի սիակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԱՔԻՒԼԹԵԱՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿՐ ԲՈՒԲՈՆԻ, ՊՈՒԻԶԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՆԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւններ

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ԱՌԱՔԷԼԵԱՆ ԽԱՆԻ

ՊԱԼԱՍԱՅԻՆ նուագախումբը կը նուագէ ամէն իրիկուն ժամը 7-ին

Brasserie Turqueի մէջ։

84 Bld. St. Germain

Métro St. Michel et Cluny

Հաճելի ժամանց Մուտքը ազատ

ARAKELIAN KHAN

Dr. VIDALի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes

28 Rue des Dames, մէթրօ Rome

ՍՔԻԻ, ԲԻԹԻ, ԿՈՒՈՐԻ եւ ԱԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ

ընդունելութիւն՝ Գշ., եշ. եւ շբ. օրերը ժամը 1—7

Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարման դիւրութիւններ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՕԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—75

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կապ ակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախոյն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը սատնձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաս. ցէ S. Ossuhan, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Կ'ուզուի *քոէֆ տը շին պլուզ կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Դիմել Օր. Նատիրեանի, 2 Cours de Commerce, Օթէլ Ռոէն, սենեակ 14, մէթրօ Օտէոն։*

Օգտակար ադիեւ

Ծախու է աժան դինով գերմանական ալամինիէթ լուսանկարչական նոր մեքենայ մը (ստոքով միասին)։ Շատով դիմել գրաւոր կամ անձամբ Mme. Patrikian, 6 Ave. Président Wilson, Pavillons s/Bois. (Seine), Օգերաէն առնել հանրակառք 21ա.

Կ'ուզուի *ֆրանսերէն լաւ խօսող հայ օրիորդ մը, կօշիկի վաճառատան մէջ vendeuseի պաշտօն վարելու համար։ Դիմել Տէրվիշեան վաճառատուն, 90 Bld. National, La Garenne - Colombes. (Seine).*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (6)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԼՓԱՆ ՑՎԱՅԳ

Ուրեմն, եթէ նման խօսակցութիւն մը ինծի համար ձանձրալի չէր, պիտի փափաքէի որ երթալի գինքը գտնել իր որոշած մէկ ժամուն։

Այս նաժակը որուն պարունակութեան ուրուագիծը միայն կուտամ հոս, դիս արտակարգօրէն դիւթեց. միայն անոր անզիւերէն շարադրութիւնը անոր կուտար յատակութեան եւ հաստատամտութեան բարձր աստիճան մը։ Առով հանդերձ, դիւրին չեղաւ պատասխան մը գտնել եւ վերջնական ձեւին հասնիլէ առաջ երեք օրինակ պատռեցի։

«Պատիւ մըն է ինծի համար այդքան վստահութեան արժանի նկատուիլս եւ կը խոստանամ ձեզի անկեղծօրէն պատասխանել երբ ինծի դիմէք։ Բնականաբար ուզելով է խնդրել որ ըսէք միայն այն զոր կ'ուզէք ինծի վստահիլ։ Բայց ինչ որ պիտի պատմէք, պատմեցէք զայն, ձե՛զի եւ ինծի, կատարեալ ճշմարտութիւնով մը։ Կը խնդրեմ որ հաւատաք թէ ձեր վստահութիւնը կը նկատեմ իբր մասնաւոր յարգանք մը։»

Նոյն իրիկունը, տասս հասաւ անոր սենեակը եւ յաջորդ առաւօտը սա պատասխանը գտայ.—

«Բացարձակապէս իրաւունք ունիք. կէս ճշմարտութիւնը բան մը չարժէր, պէտք է որ ան միշտ կատարեալ ըլլայ։ Իմ ամբողջ ուժս պիտի ամփոփեմ ոչ մէկ բան ծածկելու համար, ինծի եւ ձեզի հանդէպ։ Ձեզի ետքը սենեակս եկէք (վաթսունը-եօթը տարեկանիս, սխալ մեկնութիւններու վախը չունիմ), վանդի պարտէզին մէջ կամ ուրիշներու քով չեմ կրնար խօսիլ։ Հաւատացէք ինծի, դիւրին չեղաւ այս որոշումին յանգիլս։»

Իրիկուան դէմ ըլլար տեսանք դարձեալ սեղանինվրայեւվայելչօրէն խօսեցանք անտարբեր նիւթերու շուրջ։ Բայց արդէն պարտէզը, երբ իրարու հանդիպեցանք, խոյս տուաւ ինձմէ, բացայայտ շփոթութիւնով մը. ցաւեցայ եւ յուզուեցայ միանդամայն, տեսնելով ճերմակ մազերով այս ծեր կնոջ փախչիլը աղջկան մը պէս երկչոտ, արեւարդել — շոճիներու ծառուղիի մը մէջ։

Իրիկունը, որոշուած ժամուն, անոր դուռը զարկի։ Անմիջապէս բացուեցաւ։ Մթնշաղ լոյս մը կը տարածուէր հոն, սեղանին վրայ փոքրիկ կանթեղ մը միայն դեղին լոյսի մը կոնը կը ձգէր սենեակին մէջ ուր վերջալուսային մթութիւն մը կը տիրէր։ Առանց նեղուելու, Տիկ. Գ... դիս դիմաւորեց, թիկնաթոռ մը ցոյց տուաւ եւ դիմացս նստաւ, կը զգայի որ իր շարժուձեւերէն իւրաքանչիւրը ուսումնասիրուած էր, բայց լուսթիւն մը տիրեց, յայտնապէս ակամայ, լուսթիւն մը որ կը կանխէ ծանրակշիռ որոշում մը, լուսթիւն մը որ երկար տեւեց, շատ երկար եւ զոր համարձակութիւն չունէի խզելու խօսիլ սկսելով. որովհետեւ կը զգայի որ հոս գօրաւոր կամք մը բուռն կերպով կը պայքարէր գօրաւոր դիմադրութեան մը հետ։

Տակի խօսակցութեան սրահէն երբեմն կը բարձրանային վալսի մը կտկտուր եւ տակար ձայներու յորձանքները եւ ես լարուած ուշադրութիւնով մտիկ կ'ընէի, կարծես թէ սեղմացնելու համար այս լուսթեան ճնշումը։ Ան ալ անախորժ կերպով նեղուած կ'երեւէր այս խաղաղութեան հակաբնական ծանրութենէն. վանդի յանկարծ ամփոփուեցաւ, կարծես նետուելու համար ուսկսաւ.

— Առաջին խօսքը միայն դըժուար կուգայ։ Արդէն երկու օրէ ի վեր պատրաստուեցայ բոլորովին յատակ եւ ճշմարտախօս ըլլալ. կը յուսամ որ յաջողիմ։ Թերեւս տակաւին չէք հասկնար թէ ինչու այս բոլորը ձեզի կը պատմեմ, դուք որ ինծի խօսած էք. բայց չանցնիր օր մը, նոյնիսկ ժամ մը որ չխորհիմ այդ դէպքին եւ դուք կրնաք հաւատալ այս ձեր կնոջ թէ անտանելի է, իր ամբողջ կեանքի ընթացքին, ակնարկը յառած ունալ իր դոյութեան մէկ կէտին վրայ, միայն մէկ օրուան համար։ Վանդի ինչ որ ձեզի պիտի պատմեմ, վաթսունը եօթը տարիներուս վրայ քանը չորս ժամուան շրջան մը միայն կը զբաւէ եւ յաճախ ինքնիրենս րսած եմ, զառանցելու աստիճան. «Ի՛նչ փոյթ եթէ ժամանակի այս երկար տեւողութեան ընթացքին յիժարութեան պահ մը, հատ մը միայն ունեցած ըլլամ». Բայց կարելի չէ փրկուիլ այն բանէն զոր տարիներ բացատրութիւնով մը խզմտանք կը կոչենք. երբ տեսայ որ այնքան աարկայօրէն կը քննէք Անրիէթի պարագան, խորհեցայ որ միշտ դէպի անցեալը դառնալու այս անհանդուրժելի ձեւը, իմ կողմէ իմ անձիս այս տեւական դատապարտութիւնը, թերեւս վերջ դնէին, եթէ որոշէի ազատօրէն խօսիլ մէկու մը առջեւ կեանքիս այս մէկ հատիկ օրուան մասին։ Եթէ փոխանակ անգլիական կրօնքին պատկանելու, կաթոլիկ եղած ըլլայի, երկար առենէ ի վեր արդէն խոստովանանքը ինծի առիթը հայթայթած պիտի ըլլար գաղանիքէս փրկուելու. բայց այս մխիթարութիւնը կը մերժուի մեզի եւ ահա թէ ինչո՛ւ այսօր ինքզինքս արձակելու այս տարօրինակ փորձը կ'ընեմ, ձեզ իբր խոստովանահայր առնելով։ Գիտեմ որ անսովոր բան է այս, բայց առանց վարանելու ընդունեցէք իմ առաջարկս որուն համար շնորհակալ եմ։

Ուրեմն, ըսի արդէն ձեզի որ ունի ունէի կեանքիս մէկ օրը պատմել. ինծացեալը անկարելի նոյնիսկ ձանձրալի՝ ինծմէ զատ բիշ մէկու մը համար։ մինչեւ քառասուն-երկու տարեկանս շատ սովորական եղած է։ Սկովտիայի մէջ հարուստ հողատէր էին. մեծ գործարաններ ունէինք. մեր երկրագործական ընտանեկան ձեւով, մեծ մասը կ'ապրէինք մեր հողերուն մէջ եւ «սէզոն»ը կ'անցընէինք Լոնտոն։ Տասնը տարեկանիս մեր կերուխումեան մը ատեն մուսիկա հետ, R... հանդիպեցայ։ ընտանիքին երկրորդ որդին էր տասը տարի Հնդկաստանի մէջ ապրած էր։ Առանց սպասելու նացանք եւ մեր ընկերային դիրքին կարգին անհոգ կեանքը կ'ապրէինք երեք ամիս Լոնտոն, երեք մեր կալուածներուն մէջ, ինչպէս ժամանակը պանդոկ պանդոկ թալով Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Պորտուգալի մէջ։ Ամէնէն թեթեւ տարին բնաւ չխանգարեց մեր ամուսնութիւնը. երկու որդիները գոյացանք այսօր կատարեալ մարդիկ։

(շար.)